SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Adolf H. Două vieți

roman

HUMANITAS fiction

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Adolf H.
DOUĂ VIEŢI

Eric-Emmanuel Schmitt s-a născut pe 28 martie 1960 la Lyon. În 1983 absolvă cursurile prestigioasei École Normale Supérieure cu o diplomă în filosofic. Trei ani mai târziu obţine titlul de doctor în filosofie. Debutează în 1991 cu o piesă de teatru, *Noaptea de la Valognes*. Îi urmează *Vizitatorul*, care îi aduce consacrarea şi pentru care este distins cu trei premii Molière, *Variaţiuni enigmatice*, *Libertinul* etc. În 1994 îi apare primul roman, *Secta Egoiştilor*, dar scrie în continuare piese de teatru care fac săli pline în Franţa şi în străinătate. În 2001 este recompensat de Academia Franceză cu Grand Prix du Theatre pentru întreaga activitate. De acelaşi succes răsunător se bucură şi romanele sale *Evanghelia după Pilat* (2000), Adolf H. Două vieţi (*2001*), Pe când eram o operă de artă (*2002*), *precum şi eseul* Viaţa mea cu Mozart (*2005*). *Volumele care alcătuiesc „Ciclul invizibilului”* – Milarepa (*1997*), *Domnul Ibrahim şi florile din Coran (2001*), *Oscar şi Tanti Roz* (2002), *Copilul lui Noe* (2004), *Luptătorul de sumo care nu se putea îngrăşa* (2009) şi *Cei zece copii pe care doamna Ming nu i-a avut niciodată* (2012) – s-au aflat luni întregi pe listele de bestselleruri din numeroase ţări. Eric-Emmanuel Schmitt este autorul a cinci volume de povestiri, *Cea mai frumoasă carte din lume şi alte povestiri* (2006), *Visătoarea din Ostende* (2007), *Concert în memoria unui înger* (2010), distins cu Premiul Goncourt pentru nuvelă, *Cei doi domni din Bruxelles* (2012) şi la *vengeance du pardon* (2017). În 2008 publică romanul *Ulysse from Bagdad*, în 2011, *Femeia în faţa oglinzii*, în 2013, *Papagalii din Piaţa Arezzo*, în 2014, dipticul *Elixirul dragostei* şi *Otrava iubirii*, în 2015, *Noaptea de foc*, iar în 2016, *L’homme qui voyait a travers*

les visages. Lui Eric-Emmanuel Schmitt i s-au decernat peste 20 de premii şi distincţii literare, în 2001 primind titlul de Chevalier des Arts et des Lettres. Cărţile lui sunt traduse în peste 40 de limbi.

Minutul care-a schimbat cursul lumii...

— Adolf Hitler: respins.

Verdictul a căzut ca o riglă de oţel peste mâna unui copil.

— Adolf Hitler: respins.

Cortină de fier. S-a sfârşit. Mai departe nu se trece. Caută-n altă parte. Afară.

Hitler s-a uitat în jur. Zeci de adolescenţi cu urechile stacojii, cu maxilarele încleştate, întinzându-se pe vârfurile picioarelor, cu subsuorile asudate de groază, îl ascultau pe slujbaşul care le depăna destinul. Nimeni nu-i dădea tânărului atenţie. Nimeni nu remarcase enormitatea care tocmai fusese anunţată, catastrofa care sfârtecase holul Academiei de Arte Frumoase, deflagraţia care străpunsese universul: Adolf Hitler respins.

În faţa indiferenţei lor, *Hitler aproape că se îndoia de cele auzite*. Sufăr. O spadă îngheţată mă sfâşie din piept până-n măruntaie, sângele mi se scurge din vene şi nimeni nu-şi dă seama de asta? Nimeni nu vede nenorocirea care mă apasă? Sunt singurul de pe acest pământ care trăieşte la o asemenea intensitate? Oare trăim pe aceeaşi lume?

Individul acela terminase de citit rezultatele. Şi-a îndoit hârtia şi a surâs în gol. Un deşirat gălbejit, ascuţit ca un briceag, cu picioarele şi mâinile anchilozate parcă, interminabile, stângace, aproape independente de trup şi abia ţinându-se, nesigure, de acesta. A părăsit estrada alăturându-se colegilor săi, cu misiunea îndeplinită. Nu arăta ca un călău, doar avea mentalitatea unuia. Convins că enunţase adevărul. Un cretin care se teme şi de un şoarece, dar care, totuşi, nu avusese nicio ezitare în a pronunţa, calm, fără să şovăie: „Adolf Hitler: respins”.

Şi anul trecut anunţase aceeaşi oroare. Numai că

anul trecut nu era la fel de grav: Hitler nu studiase îndeajuns şi se prezenta pentru prima oară. Astăzi în schimb, aceeaşi frază devenea o condamnare la moarte: nu putea participa la concurs de mai mult de două ori.

Hitler nu-l pierdea din ochi pe slujbaşul care râdea acum dimpreună cu supraveghetorii din sălile de examen de la Academie, nişte lungani de treizeci de ani în bluze cenuşii, nişte babalâci după părerea lui Hitler, care nu avea decât nouăsprezece. Pentru ei era o zi ca oricare alta, o nouă zi, o zi care le justifica salariile la sfârşit de lună. Pentru Hitler, era cea din urmă zi a copilăriei, ultima în care mai îndrăznea să creadă că visul şi realitatea puteau sălăşlui împreună.

Holul Academiei se golea încet, asemenea unui clopot din bronz care dă drumul dangătelor, răspândindu-le asupra întregului oraş. Tinerii se îndreptau către cafenelele din Viena pentru a-şi trăi bucuria admiterii sau tristeţea eşecului.

Numai Hitler a rămas pe loc, imobil, doborât, alb ca varul. Dintr-odată, s-a văzut din exterior, ca un personaj de roman: e orfan de tată de ani de zile, şi de mamă de iarna trecută, nu mai are decât o sută de coroane în buzunar, trei cămăşi şi o ediţie completă din Nietzsche în geamantan, sărăcia se instalează de-odată cu frigul şi tocmai i s-a refuzat dreptul de a învăţa o meserie. Ce-i mai rămâne? Nimic. Un fizic ciolănos, picioare foarte lungi şi mâini foarte scurte. Un prieten, căruia nu va îndrăzni să-i mărturisească eşecul, într-atât se fălise că va reuşi. O logodnică, Ştefănie, căreia îi scrie adesea şi care nu-i răspunde niciodată. Hitler se vede aşa cum este şi i se face milă de el însuşi. Şi e cel din urmă sentiment pe care ar fi dorit să şi-l inspire.

Paznicii de la Academie se apropie de adolescentul în lacrimi. Îl invită cu ei la o ciocolată, în ghereta portarului. Tânărul se lasă dus, continuând să plângă în tăcere.

Afară, soarele străluceşte vesel pe cerul de un albastru curat, brăzdat de păsări. Hitler priveşte pe fereastră spectacolul naturii şi nu mai înţelege nimic.

Aşadar, *nici oamenii şi nici natura*? *Nimeni nu e la unison cu durerea mea*?

Hitler îşi bea ciocolata, mulţumind frumos paznicilor pentru a-şi lua rămas-bun. Bunăvoinţa lor nu a avut darul de a-l consola: ca toate manifestările oamenilor, şi aceasta este una generală, de principiu, bazată pe valori, fără a i se adresa lui în mod special. N-are nevoie de ea.

Părăseşte Academia de Arte Frumoase cu paşi mărunţi şi capul între umeri, spre a se pierde în mulţimea Vienei. Oraşul acesta care fusese cândva magnific, liric, baroc, imperial, scenă a tuturor speranţelor lui, devenise acum cadrul strâmt al înfrângerii sale. Aşa că mai ţinea oare la el? Mai ţinea încă la sine însuşi?

Iată ce s-a întâmplat în acel 8 octombrie 1908. Un juriu format din pictori, gravori, desenatori şi arhitecţi tranşaseră fără ezitare cazul acestui tânăr. Trăsătură stângace. Compoziţie confuză. Necunoaşterea tehnicilor. Imaginaţie comună. Nu le-a luat decât un minut, pronunţându-se fără scrupule: acest Adolf Hitler nu avea niciun viitor.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Academia de Arte Frumoase ar fi luat o altă decizie? Unde s-ar fi ajuns dacă, exact în acea clipă, juriul l-ar fi acceptat pe Adolf Hitler? Acea clipită ar fi schimbat cursul unei vieţi, dar, în aceeaşi măsură, cursul istoriei. Cum ar fi arătat secolul douăzeci fără nazism? Ar mai fi avut loc un al Doilea Război Mondial cu cincizeci şi cinci de milioane de morţi dintre care şase milioane de evrei într-un univers în care Adolf Hitler ar fi fost pictor?

— Adolf H.: admis.

Un val de căldură l-a copleşit pe adolescent. Torentul de fericire se rostogolea prin el, îi inunda tâmplele, fremătându-i în urechi, îi umfla plămânii şi îi răscolea sufletul. O clipă lungă, plină şi intensă, muşchi încordaţi, o crampă extatică, bucurie pură asemenea primului său orgasm accidental de la treisprezece ani.

Pe când valul se domolea şi îşi venea în fire, Adolf H. şi-a dat seama că era ud leoarcă. O sudoare gălbuie a făcut

ca hainele să-i devină lipicioase. Nu avea îmbrăcăminte de schimb. Dar ce mai conta: fusese admis!

Slujbaşul şi-a îndoit hârtia şi i-a făcut cu ochiul. Adolf i-a răspuns cu un zâmbet cutezător. Aşadar, şi micii funcţionari, chiar şi supraveghetorii, nu numai profesorii, îl primeau cu bucurie la Academie!

Adolf H. s-a întors, observând un grup de băieţi care se felicitau. S-a apropiat fără ezitare şi le-a întins mâna.

— Bună ziua, sunt Adolf H. Tocmai am fost şi eu admis.

Cercul s-a lărgit pentru a-l primi. Zarva sporea. S-a pornit o farandolă de îmbrăţişări, de zâmbete, de nume care se pronunţau pentru întâia dată şi pe care nu aveai cum să le reţii, însă vor avea tot anul la dispoziţie pentru a se cunoaşte mai bine…

Era toamnă, numai că această zi avea răcoarea adevăratelor începuturi, iar soarele, acum de partea lor, părea că zâmbeşte pe cerul de un albastru definitiv.

Băieţii vorbeau toţi în acelaşi timp, nimeni nu ascultă pe nimeni, fiecare se auzea numai pe sine, însă asta însemna a-i asculta şi pe ceilalţi, pentru că toţi cei admişi exprimau aceeaşi bucurie.

Unul dintre ei a reuşit totuşi să pună capăt vacarmului, urlând către ceilalţi că ar trebui să meargă să sărbătorească evenimentul la Kanter.

— Haide!

Adolf s-a strecurat afară împreună cu ei. Era solidar. Făcea parte din grup.

Când să treacă pragul Academiei, a observat în spatele lui un băiat stând nemişcat, singur în mijlocul holului imens, care plângea în tăcere cu lacrimi amare.

Pe lângă Adolf H. a adiat o undă de milă, a mai avut timp să-şi spună „săracul”, după care l-a cuprins un puternic sentiment de fericire, un al doilea val devastator, încă şi mai puternic decât primul, căci de data asta era vorba despre o plăcere profundă, sporită, una dublă: plăcerea de a fi reuşit, alături de aceea de a nu fi eşuat. Adolf H. descoperea că bucuria se oţeleşte prin

nenorocirea semenului.

S-a alăturat colegilor. Oare vienezii realizau, în această după-amiază, că vedeau trecând un grup de tinere genii? „Răbdare, şi-a zis Adolf, într-o zi îşi vor da seama”.

Strigătele şi veselia spumegau pe sub tavanul tavernei Kanter, în timp ce berea curgea în valuri mari în halbe. Adolf H. bea cum nu o mai făcuse vreodată. În seara asta, era cu adevărat bărbat. El şi noii săi prieteni îşi spuneau unii altora ce mari artişti aveau să fie, cum vor ajunge, fără îndoială, să-şi marcheze secolul, ajungând chiar să-şi vorbească de rău înaintaşii. Era o seară istorică. Adolf H. bea din ce în ce mai mult, bea de parc-ar fi cântat, pentru a fi la unison cu ceilalţi, pentru a se contopi cu ei.

Era pentru prima dată în viaţă când nu se ridică împotriva celorlalţi, ci într-un glas cu ei. Se ştia pictor de ani şi ani, nu se îndoise niciodată de asta, totuşi de când cu eşecul de anul trecut aştepta că realitatea să-i dea dreptate. Şi uite! De acum totul se potrivea! Fusese reintegrat în acest univers, fusese recunoscut drept ceea ce se visă! Viaţa se arăta dreaptă şi frumoasă, începând din această seară îşi putea permite să aibă prieteni.

Şi a continuat să bea.

După ce au pus ţara la cale, au ajuns să-şi povestească de unde era fiecare şi ce făceau familiile lor. În momentul în care i-a venit rândul, Adolf a simţit o puternică nevoie de a urină şi a zbughit-o spre toaletă.

Lichidul din el stropea cu putere faianţa, se pişa vârtos, se simţea invulnerabil.

În oglinda verzuie şi pătată, îşi admiră noua figură de student admis la Arte Frumoase: i se părea că lucrul acesta era vizibil deja, că avea o strălucire nouă în ochi, o scânteiere cum nu mai avusese până atunci. Se studia cu satisfacţie, pozând pentru sine, se privea cu ochii posterităţii, Adolf H., marele pictor…

O durere însă i-a paralizat fălcile, a făcut spume la gură şi s-a năpustit deasupra chiuvetei. Umerii i-au fost zguduiţi de spasme, hohotele de plâns i-au pustiit chipul: gândul îl purtase spre mama sa.

Mămica… Ah, ce mulţumită ar fi fost în seara asta! S-ar fi»

Simţit atât de mândră! L-ar fi strâns la pieptul ei bolnav.

Mamă, sunt admis la Academie.

Îşi imagina limpede bucuria mamei şi, când se gândea la asta orfanul simţea cum îl învăluie întreaga dragoste maternă.

Mamă, sunt admis la Academie.

O repeta încetişor, ca pe o incantaţie, în timp ce furtuna se stingea.

După care s-a întors la prietenii săi.

— Adolf, unde-ai fost? Ai vomitat?

Îl aşteptaseră! îi spuneau Adolf! îşi făcuseră griji pentru el! Adolescentul era atât de emoţionat, încât a deschis imediat gura:

— Cred că astăzi nu se mai poate picta ca acum douăzeci de ani. Existenţa fotografiei ne sileşte să ne concentrăm asupra culorii. Culoare care nu cred că trebuie să fie naturală!

— Ce? Nicidecum. Meyer susţine…

Şi conversaţia a izbucnit din nou, în trombă, capricioasă, ca focul zdravăn dintr-un şemineu. Adoli se înflăcăra pentru idei pe care nu le avusese niciodată, nici măcar cu cinci minute mai înainte, se lansa în noi teorii pe care le categorisea imediat ca definitive. Ceilalţi reacţionau vehement.

În scurtele momente de tăcere, Adolf H. nu-şi ascultă condiscipolii, visând cu voluptate la scrisorile pe care urma să le scrie a doua zi: una logodnicei sale, Ştefănie, care de-acum nu va mai avea niciun motiv să se arate atât de sfidătoare, una mătuşii Johanna, care nu a crezut niciodată în talentul lui de pictor, una tutorelui său, Mayrhofer, care îşi permisese să-l sfătuiască să-şi caute „o meserie adevărată”, una surorii sale, Paula, puştoaica obraznică şi nasoală pentru care nu simţea decât indiferenţă, dar care trebuia totuşi să realizeze ce mare om era fratele ei, apoi o scrisoare profesorului Rauber, imbecilul care-i dădea note

mici la desen, dar şi profesorului Krontz, care, în liceu, îşi permisese să-i critice îmbinarea culorilor, acelui institutor din Linz care îl umilise, pe când avea opt ani, arătând întregii clase frumosul său trifoi roşu cu cinci foi… Bucuria îi aranjă cu grijă scrisorile, aşa cum se pregăteşte tragerea la ţintă, misivele fiindu-i tot atâtea arme destinate să-i rănească pe cei care nu crezuseră în el. Îl încerca o încântare feroce de a exista. În seara asta se simţea bine, dar mâine se va simţi şi mai şi, făcând rău celorlalţi. A trăi înseamnă a ucide un pic.

Astfel, în acel 8 octombrie 1908, în sunetul încărcat de alcool al muzicii de pahar din taverna Kanter, chiar dacă nu realizase încă nici cea mai mică operă importantă şi nu câştigase decât dreptul de a învăţa să picteze, tânărul Adolf H. tocmai străbătuse o etapă esenţială fără de care nu poate exista un artist: se considera pentru totdeauna centrul universului.

— Bună seara, domnule Hitler. Ei, aţi reuşit?

Doamna Zakreys, gazda lui, zgripţuroaica asta cehoaică, şi-a lăsat marina de cusut pentru a da buzna în vestibul de cum a auzit cheia intrând în broască. Din fericire, intrarea era în penumbră şi Hitler se credea greu de observat de namila cu ochi mici şi galbeni.

— Nu, doamnă Zakreys. Nu s-au anunţat rezultatele, pentru că unul dintre examinatori s-a îmbolnăvit.

Doamna Zakreys a tuşit înţelegătoare. Hitler ştia că, dacă îi vorbea despre boală, îi stârnea imediat îngrijorarea şi simpatia.

— Da’ ce are profesorul ăla?

— Gripă. Se pare că e epidemie în Viena.

Doamna Zakreys s-a dat înapoi instinctiv, plecând la bucătărie, temându-se deja că Hitler să nu fie purtător al periculoaselor virusuri.

Hitler marcase un punct decisiv. Doamna Zakreys, care îşi pierduse soţul cu câţiva ani în urmă din cauza unei gripe prost tratate, avea să se închidă în cameră şi nu-i va mai propune băiatului nici măcar să ia ceaiul împreună. Fără îndoială că-l va evita câteva zile. Bine jucat! Nu va

mai fi nevoie să se obosească să mintă, să joace rolul celui care aşteaptă rezultatele.

Pe când îşi punea paltonul în cuier, a auzit-o cum aprindea aragazul pentru a-şi pregăti o infuzie de cimbrişor. Cum trebuie că se simţea vinovată că dispăruse degrabă, a scos capul pe uşă întrebând politicos:

— Probabil sunteţi decepţionat, nu?

Hitler a tresărit.

— De ce?

— Să aşteptaţi încă… rezultatele…

— Da. E iritant.

L-a cercetat de departe, gata să afle ceva mai multe, dar, văzând că nu mai face niciun comentariu, şi-a zis că se arătase amabilă şi s-a întors la cuptorul ei.

Hitler s-a închis în cameră.

S-a aşezat în pat, cu picioarele încrucişate, şi a început să fumeze cu sârg. Inhală fumul, până în fundul plămânilor, după care îl dădea afară în rotocoale groase. Avea impresia îmbătătoare că încălzeşte camera cu propria-i fiinţă.

În jur, desenele lui, afişe de operă – Wagner, Wagner, Wagner, Weber, Wagner, Wagner –, schiţe de decor pentru drama lirică şi mitologică pe care voia să o scrie împreună cu prietenul lui Kubizek, cărţile lui Kubizek, partiturile lui Kubizek.

Ar fi trebuit să-i scrie lui Kubizek la cazarmă unde îşi făcea serviciul militar. Să-i scrie… Să-i spună…

Hitler se simţea depăşit de greutatea sarcinii. El, care îl convinsese pe Kubizek să-l urmeze de la Linz la Viena, care îl asigurase că menirea îi era de muzician, care îl înscrisese chiar la Academia de Muzică, unde Kubizek fusese admis din prima la solfegiu, compoziţie şi pian, el, care fusese liderul celor doi băieţi, împotrivindu-se rezistenţei încăpăţânate a celor două familii, trebuia să admită că, în ceea ce-l privea, ratase totul.

Doamna Zakreys a bătut la uşă.

— Ce e? A întrebat agresiv Hitler, pentru a-şi proteja intimitatea.

— Ar fi timpul să-mi plătiţi chiria.

— Da. Luni.

— Bine. Dar nu mai târziu.

A plecat târşâindu-şi picioarele.

Hitler s-a uitat panicat în jur. Va mai putea oare să-şi plătească această cameră? Dacă ar fi intrat la Arte Frumoase, ar fi avut dreptul la o bursă de student orfan. Dar fără asta…

Am moştenirea de la tata! Opt sute douăzeci şi nouă de coroane!

Da, dar nu se va putea atinge de ea decât la vârsta majoratului, peste cinci ani. Până atunci…

S-a îngrozit.

Şi-a privit camera posac. Nici măcar nu va mai putea rămâne aici. Ca student, se putea mulţumi cu puţin. Acum, că nu mai era student, era sărac.

După trei uşi trântite, a ajuns în stradă. O ştersese din cameră. Trebuia să facă câţiva paşi. Trebuia să găsească o soluţie. Să salveze aparenţele! mai întâi de toate să iasă cu faţa curată. Să nu-i spună nimic lui Kubizek. Şi-apoi să dibuie nişte bani. Să salveze aparenţele.

Mergea cu paşi mari, fără să audă nimic, pe trotuarele din Mariahilf, unul dintre cartierele cele mai sărace ale Vienei, un cartier care ar fi trebuit să pară nou, dat fiind că era construit nu demult, dar ale cărui imobile pline ochi aveau deja crăpături. Un miros greu de castane coapte mânjea faţadele.

Ce să facă?

Loteria!

Hitler exultă. Evident! Asta e soluţia! De-asta ziua de azi mersese atât de prost! Totul are un sens. Destinul i-a interzis reuşita la Academie pentru că i-a pregătit o şi mai mare surpriză: să devină milionar. Această după-amiază nu era decât o încercare iniţiatică, o împrejurare periculoasă care obligatoriu trebuia să-l facă să iasă la lumina unui bilet de loterie! Nu pierduse decât pentru a câştiga şi mai mult.

Era evident! *Cum de nu s-a gândit la asta*? Primul bilet de la primul vânzător ieşit în cale!… Iată *ce*-i *spu*n*ea vocea int*e*rioară. Pr*imul bilet de la primul vânzător ieşit în cale!

Chiar în spatele unui brasero ai cărui cărbuni încinşi înnegreau castanele se afla un infirm care vindea bilete trecătorilor.

Hitler s-a uitat lung la hidropicul buhăit ca la o apariţie, sau mai degrabă ca la o confirmare cerească. Norocul era acolo, în faţa lui, aşezat pe un scaun pliant de pânză, cu picioarele în rigolă, sub forma unui cerşetor fără dinţi şi cu membrele ca nişte caltaboşi. Ca în basmele copilăriei pe care i le citea mama.

Şi-a pipăit febril buzunarul. Oare avea bani? Ca prin minune, avea exact suma necesară. Încă un semn.

Cu inima bătându-i puternic, s-a apropiat de masa de cărnuri puhave, cerându-i:

— Un bilet, vă rog.

— Care, domnule? A întrebat arătarea îndreptând un ochi apos asupra tânărului.

— Primul care vă vine la mână.

Hitler privea cu fascinaţie foca umană care pipăia biletele, ezitând, rupând apoi brusc unul.

— Iată-l, domnule. Se pare că aveţi noroc.

— Ştiu, a răspuns Hitler dintr-o suflare, înroşindu-se puternic.

A înhăţat biletul, l-a strâns la piept şi a rupt-o la fugă.

De-acum era salvat. Îşi ţinea viitorul lipit de fiinţa lui. Era convins că mama sa moartă era cea care, din ceruri, îi trimisese inspiraţia salvatoare.

— Mulţumesc, mămico, zice copilul, alergând, cu ochii ridicaţi spre stelele ascunse de acoperişurile cenuşii.

Prima comandă…

Adolf H., cu părul zburlit, pijamaua şifonată, cu ochii încă umflaţi de la berea fermentândă din ajun, scărpinându-şi coapsa stângă, privea neaşteptatul cuplu care bara intrarea pe culoar: scunda şi-ndesata doamnă Zakreys şi impunătorul Nepomuk, celebrul măcelar de pe

strada Barbarossa. Se legănau cu stângăcie în faţa lui, jenaţi, rugători, ca nişte veri de departe veniţi în vizită.

— Nepomuk a visat dintotdeauna la o firmă pictată, s-a miorlăit gazda.

— Da, o firmă frumoasă, cu numele meu şi în culori, a confirmat Nepomuk.

O primă comandă… Era vorba într-adevăr de o primă comandă… Lumea avea nevoie de talentul pictorului Adolf H. Băiatul era de-a dreptul uluit, încât Nepomuk a crezut că nu-l interesează propunerea lui.

— Desigur, vei fi plătit, a spus acesta cu voce mai slabă.

— Bineînţeles, a încuviinţat cu căldură doamna Zakreys.

— Eşti tânăr, băiete, abia ce-ai intrat la Academia de Arte Frumoase, nu pot să te plătesc ca şi cum ai fi terminat-o.

Adoli se gândea cu bucurie că peste câţiva ani efectiv va valora mult mai mult. Pentru prima dată descoperea un avantaj în a îmbătrâni.

— Aşadar, eşti tânăr. Se poate spune chiar că, într-un anumit fel, îmi asum un risc angajându-te.

— Vă propun un târg, l-a întrerupt Adolf. Fixăm acum un preţ. Dacă vă place firma, mi-o plătiţi. Dacă nu vă place, n-o plătiţi.

Ochii mici ai măcelarului au clipit. Artistul vorbea pe înţelesul lui.

— Îmi place asta, băiete. Aşa că, la rândul meu, îţi propun ceva interesant: te plătesc fie în bani, fie în produse. Zece coroane în bani sau doi cârnaţi pe zi timp de un an, ceea ce înseamnă mai mult de zece coroane…

Doamna Zakreys s-a-nfiorat.

— Câtă generozitate, Nepomuk!

— Fireşte, doamna Zakreys va avea micul ei comision fiindcă ne-a făcut prezentările.

Gazda a cotcodăcit de plăcere şi a lăsat să-i scape ceva în ceheşte, ceva ce nimeni nu a priceput. Pentru Adolf era limpede că văduva avea gândurile ei cu măcelarul cel

puternic.

Studentul era cam îngrijorat de târgul care nu i se părea tocmai demn de talentul lui. Se apropia ora prânzului. Foamea îi strângea stomacul. Gândul la mâncare îi lăsa gura apă.

— Cârnaţi tot anul?

— Da, cârnaţi tot anul! Hai să batem palma, băiete!

Adolf l-a lăsat pe Nepomuk să-i strângă ca-n menghină mâna lui fină de artist, cu palma obişnuită să gâtuie animale.

Pe la ora trei s-a dus în strada Barbarossa pentru a-şi onora cea dintâi comandă. Nepomuk l-a întâmpinat cu strigăte puternice şi cu palme amicale deloc anemice pe spate, de parcă şi-ar fi primit ginerele în vizită.

— Haide, am pregătit tot ce trebuie.

L-a tras după el în camera din spate a magazinului, maronie şi duhnind a pisoar.

— Ia uite-aici! A exclamat deschizându-şi teatral braţele.

Mândru ca un prestidigitator care încheie o demonstraţie şi dă semnalul pentru izbucnirea aplauzelor.

Spectacolul era înfiorător. Cu adevărat Nepomuk pregătise totul: pe un trepied pusese o scândură din lemn negeluit, care ar fi trebuit să fie firma, şi pe bancul din faţa acesteia compusese chiar el tabloul, adică adunase toate specialităţile casei şi le aşezase unele lângă altele – capete de porc, limbi de vită, picioare de godac, creier de miel, ficat, inimi, bojoc, rinichi, cârnaţi, caltaboşi, salam, mortadela, jambon, burtă, urechi de viţel, toate produsele care erau mândria şi prosperitatea casei Nepomuk.

Lui Adolf i-a venit să verse.

— Pe toate astea trebuie să le pictez?

— De ce? Nu te pricepi?

— Ba da. Însă mă gândisem la o scenă mitologică, de exemplu, la un moment extras din opera lui Wagner sau la…

— Ce tot spui, măi băiete? Vreau să-mi pictezi tot ce le ofer eu clienţilor. Nimic altceva. A, ba da! Şi numele

meu, deasupra. Chestiile astea poţi să le faci cum ai tu chef. Doar de-asta te plătesc.

Pe Adolf, gândul l-a dus la ceea ce trăise Michelangelo când fusese angajat de greoiul papă Iulius II. Oare în toate timpurile umilinţa trebuie să fie soarta geniului pe pământ? A înghiţit în sec şi a încuviinţat din cap.

— Cât timp îmi lăsaţi?

— Cât vrei. Însă ţin să-ţi atrag atenţia că după trei zile carnea se usucă şi îşi schimbă culoarea.

Uriaşul Nepomuk a izbucnit în hohote de râs, i-a mai tras o palmă peste spate lui Adolf şi s-a întors în magazin, unde îl aşteptau clienţii care făceau o asemenea zarvă, încât păreau o întreagă curte plină cu pui de găină.

Rămas singur, cu pensulele şi creioanele lui, pe Adolf l-a cuprins pentru o clipă panica. Habar nu avea cu ce să înceapă. Ar fi trebuit oare să dea un fond înainte de a picta obiectele acelea? Sau invers? Să lucreze în creion din cărbune de salbămoale? În creion simplu? În guaşă? În ulei? Habar n-avea.

Ia hai! Doar nu era vreun impostor, din moment ce fusese admis la Academia de Arte Frumoase. Şaizeci şi nouă de candidaţi fuseseră respinşi. Dar el chiar fusese admis? Trebuia neapărat să afle.

A rearanjat cărnurile pe banc. Se străduia să le aşeze armonios. În sfârşit, s-a apucat de treabă: era doar un pictor recunoscut şi avea să şi-o dovedească.

Timp de trei zile şi trei nopţi nu a mai părăsit decât pentru scurte răstimpuri camera din spate a magazinului lui Nepomuk, şi atunci doar pentru cele câteva ceasuri strict necesare odihnei. Gândurile nu-i mai erau stăpânite decât de acele hălci de carne, de aşezarea lor pe scândură, de amestecul de culori, de modul de a da trandafiriului tonuri ca de marmură folosind albul, spre a sugera grăsimea din jambon, de a da nuanţe de roşu unui fond negru, pentru a scoate la suprafaţă miezul profund al vrăbioarei, de a pulveriza bej peste gri pentru a da gust cărnii tocate de porc, de a netezi cu degetul formele

creierului, de a găsi o perie tare, cu peri rari, pentru a reconstitui carnea ca bătută cu ciocanul de bucătărie a salamului. Ca de fiecare dată când devenea exaltat, nu mai mânca şi se hrănea doar cu fum de ţigară, în pauze.

Din când în când, măcelarul venea să arunce un ochi la modul în care avansa lucrarea. La început sceptic, critic, de acum îi dăruia o tăcere respectuoasă.

Damful cărnurilor în descompunere se adăuga deja mirosului acru de amoniac. În căldura cămării, cărnurile moarte se oxidau şi intrau în descompunere mai repede. Coastele şi fileurile, cel mai greu de pictat, începuseră să pută groaznic, ca un boţ de câine. Un miros greu, apăsător, imobil, un miros de agonie încremenea încăperea într-un verde-albăstrui de cocleală, ieşit de sub pensulă de maestru. Numai că Adolf nu mai simţea nici oboseală, nici greaţă şi nici silă. Înfierbântat, nu mai avea decât un unic ţel: să încheie lucrarea.

Tablourile lui Cranach şi ale lui Breughel, care prezintă infernul ca pe un rotisor, i se păreau de acum viziuni edenice, sosite din altă lume. Adevăratul iad era sarcina care-l ţinea ţintuit în vizuina asta de măcelar, pentru a surprinde pe pânza la care picta puţinele forme care încă se mai prelingeau din aceste cadavre.

Era a cincea zi şi nu terminase. Nu îi mai rămâneau decât câteva ceasuri de noapte, întrucât de dimineaţă trebuia să se ducă la Academie, unde începeau cursurile.

Lucra ca turbat. Îl dureau degetele, fiindcă pensulele îi zdreliseră pielea delicată. Ochii umflaţi i se închideau aproape din reflex. Ce mai conta! mai avea puţin.

La miezul nopţii a finalizat compoziţia. Nu-i mai rămâneau de adăugat decât câteva litere.

În zori, firma era gata. Apăreau primele licăre ale zilei.

La ora şase, Nepomuk a coborât din dormitor şi a dat cu ochii de operă.

Cu ochii holbaţi, cu gura căscată, şi-a privit uluit firma minute întregi.

Adoli se uita la el, descoperind că măcelarul semăna

de fapt cu un cârnat gros, un cârnat gros, lat şi înalt, lipsit de gât, care se termina cu un cap mititel, un cârnat îmbrăcat, un cârnat cu câţiva peri răsărindu-i de sub guler.

— E minunat!

Lacrimi de bucurie şi de înduioşare se scurgeau pe obrajii lui Nepomuk.

Ia te uită, un cârnat care plânge, *şi-a spus mecanic Adolf*.

Cârnatul şi-a deschis braţele şi l-a strâns pe pictor la piept.

După care Nepomuk a ţinut morţiş să ia masa amândoi. Adolf s-a gândit că poate i-ar prinde bine să se mai întremeze, întrucât, peste două ore, urma să dea piept cu cel dintâi curs.

A înghiţit fără să ezite tot ceea ce măcelarul pusese la prăjit în cratiţe, apoi, în clipa în care a încercat să mai adauge în stomac şi câteva picături de cafea, a simţit că se sufocă.

A ajuns în goană în fundul grădinii, unde a vomat dintr-odată întreaga listă de produse din magazinul lui Nepomuk.

Niciodată! *Niciodată*! Era lucru hotărât. Din ziua aceea, niciodată nu se va mai atinge de carne. Va deveni vegetarian. Pe veci!

S-a repezit la doamna Zakreys, s-a spălat în grabă la lavabou, s-a schimbat. În ciuda abluţiunilor şi lenjeriei curate, era convins că tot mai trăsnea a descompunere.

După care a fugit la Academie.

Nu-i mai rămânea decât un minut pentru a-şi regăsi prietenii, clopoţelul sunase, trebuia să urce în sala cinci, în atelierul cu pereţi de sticlă.

Acolo s-a trezit într-o încăpere supraîncălzită. În apropierea unei estrade acoperite de perne, o sobă împrăştia o căldură copleşitoare.

Fiecare student s-a aşezat la şevaletul lui. Profesorul le împărţea cărbunii din salbă-moale.

A intrat o femeie în chimono, care a urcat pe estradă şi, dintr-odată, şi-a desfăcut cordonul, lăsându-şi ţesătura

de mătase care o acoperea să alunece pe podea.

Lui Adolf H. nu-i venea să-şi creadă ochilor. Nu mai văzuse în viaţa lui o femeie goală. Îi era cald, mult prea cald. Era frumoasă şi netedă, fără un fir de păr pe trupul bronzat.

Ca un cârnat.

A fost ultimul lucru la care s-a gândit Adolf înainte de a leşina.

Peste câteva clipe va fi bogat.

Săptămâna trecuse iute ca un freamăt. Sigur, a fost nevoie să aştepte, însă certitudinea de a câştiga i-a permis să străbată ca un fulger zilele acelea lungi şi lipsite de conţinut.

Cu biletul cald şi jilav în palmă, Hitler aşteaptă afişarea rezultatelor de la loterie.

„Cel ce are credinţă-n suflet are cea mai mare putere din lume”. Cuvintele acestea, pe care le şopteau buzele adorate ale mamei, i-au servit drept baston de sprijin pentru a se putea ţine drept – un regim moral şi alimentar totodată. A postit şi a trecut peste încercarea eşecului. Crede din nou în el şi-n destinul lui.

Funcţionarul de la loterie iese în stradă şi deschide avizierul unde va lipi rezultatul.

Lui Hitler îi sare inima din piept. Se apropie.

Nu pricepe.

Unde să fie greşeala? Pe biletul lui? Pe micul afiş dus de angajat? Cu toate astea, o eroare există, Hitler o ştie sigur, doar a fost semnat un acord între ceruri, mama lui şi el, un pact sfanţ, datorită căruia el o să câştige. Doar numai şi numai cu acest preţ, cu această compensaţie n-a fost el primit la Academia de Arte Frumoase. Era limpede.

Însă eroarea persistă.

Hitler citeşte de douăzeci de ori cifrele, le compară una după alta, le ia şi de la stânga la dreapta, şi invers. În zadar. Diferenţa tot rămâne. Se agravează. se-ncăpăţânează…

Hitler se preschimbă în plumb, greu, rece, neputincios.

Realitatea îl învinge. Magia s-a evaporat.

Universul nu şi-a ţinut niciuna dintre promisiuni. Hitler e singur pe lume.

Toţi colegii au fost impresionaţi de povestea lui Adolf H. Să obţii o comandă la numai nouăsprezece ani! Care mai şi presupune pictarea, într-o capelă privată, a naşterii lui Iisus. În capela unui conte! Unul atât de celebru, încât Adolf refuza să-i spună numele! Povestea a dat roată rapid printre studenţii anului întâi. Tot atât de rapid pe cât s-a şi evaporat…

Îi era frică de următoarea şedinţă cu nud. Dacă se lăsa iarăşi impresionat de femeia neruşinată, care li se oferea, se va şti fără putinţă de tăgadă că nu era decât un băieţaş ne-nceput şi puritan.

Prin urmare, şi-a petrecut orele libere la el în cameră, copiind iar şi iar femei goale, descoperite într-o antologie de gravură. Pentru a se obişnui cu propria emoţie. Să deseneze o coapsă, să traseze conturul unui sân îl impresiona puternic, îi întindea pantalonii, ba chiar îl împingea spre extazul solitar, dar nu mai leşina. Să fi fost de-ajuns? Apărat de singurătate, de pereţii camerei, de faptul că nu reproducea cu creionul decât nişte linii, reuşea să-şi domine, eventual, emoţia. Nimic însă nu dovedea că în faţa cărnurilor fremătânde ale acelei femei atât de periculos de apropiate, de prezenţe şi de goale nu se va pierde iarăşi cu firea.

Şi a sosit ora cursului fatal.

Studenţii au dat năvală în camera supraîncălzită, cu pereţi de sticlă. În spatele tuturor, Adolf a ajuns aproape pe pipăite la şevaletul lui.

Modelul a urcat pe estradă.

S-a auzit un murmur de dezamăgire.

Era bărbat.

Insolent, cu bărbia împinsă înainte, cu faţa bine conturată, cu ochii aproape închişi, evident indiferent faţă de insatisfacţia celor patruzeci de adolescenţi în perioadă de rut, şi-a lăsat deoparte izmenele, şi-a jucat muşchii bine conturaţi şi a luat nepăsător o poză atletică.

Relaxarea lui Adolf era mai mult decât sperase. Se uita zâmbitor la colegii care, decepţionaţi, nici nu-i mai dădeau atenţie.

Adolf şi-a luat cărbunele şi a început să schiţeze.

În colţul din stânga se stârnise ceva vacarm. Unii dintre studenţi schimbau, în şoaptă, cu voce şuierătoare, cuvinte indignate.

După ce a verificat dacă nu cumva despre el era vorba, Adolf H. nu le-a mai dat atenţie şi s-a concentrat asupra desenului.

Numai că acei patru băieţi şi-au trântit creioanele, şi-au luat lucrurile, s-au îndreptat tropăind spre uşă şi, chiar înainte de a părăsi încăperea, i-au strigat profesorului:

— E inadmisibil! Absolut inadmisibil!

Profesorul şi-a întors capul de parcă nu i-ar fi auzit, iar cei patru, în culmea furiei, au ieşit trântind uşa.

Adolf H. s-a aplecat spere vecinul lui, Rodolph.

— Ce au?

— Refuză să deseneze modelul.

— De ce? Fiindcă e bărbat?

Rodolph s-a strâmbat ca pentru a spune că pur şi simplu condamna comportamentul celor patru studenţi.

— Nu. Pentru că e evreu.

Adolf era uluit.

— Evreu? Păi de unde ştiu?

*

Hoinărea pe străzile din Viena. Golit de orice dorinţă, cu ochii lipiţi de vârfurile pantofilor, nu vede nimic, nu aude nimic, sporindu-şi suferinţa. Dacă observă că slăbeşte, ronţăie grăbit câteva castane coapte cumpărate pe fugă, pe care le stropeşte uneori cu ceva bere. Când se lasă noaptea calcinată, se întoarce la doamna Zakreys. Chiar dacă deschide uşa fără zgomot şi traversează coridorul doar în ciorapi, gazda tot sare la el şi-l hărţuieşte pentru a-şi obţine banii de chirie. Se alege cu câteva promisiuni spuse pe un ton lipsit de nuanţe, în timp ce

bate în retragere până la el în cameră. Numai că doamna Zakreys nu-l mai crede şi-l ameninţă că-şi va chema verii, nişte zdrahoni care muncesc la piaţă, pentru a-l face să priceapă ce vrea să zică.

Bineînţeles că i-ar putea scrie mătuşii Johanna să-l ajute să iasă din impas. Numai că nu ar fi o soluţie de durată. Chiar dacă ar mai plăti o lună, două, trei, şase, până la urmă ce se va întâmpla cu el?

Cel mai tare îl îndurerează că nu mai ştie ce să creadă despre el însuşi. Până acum nu s-a îndoit niciodată de propria persoană. Dezacorduri interioare, adevărate scene, asta da, a mai trecut prin asta. Insulte şi observaţii dure a mai primit. Însă niciodată nimic nu i-a zguduit încrederea în sine. Se considera un unicat, un ins excepţional, deasupra mulţimii, mai bogat în posibilităţi de viitor şi de glorie decât oricine altcineva şi se mulţumise doar să-i deplângă pe cei care nu-şi dăduseră încă seama de asta. În faţa tatălui său, mic funcţionar obtuz, violent şi calculat, apoi, după decesul acestuia, în faţa tutorelui care nu ieşea cu nimic în evidenţă, Hitler continuase să se vadă cu ochii mamei lui, ochi plini de adoraţie şi de visuri minunate. Se adula, se considera pur, idealist, artist, excepţional, mereu aşezat sub lumina orbitoare a stelei sale de bun augur. Într-un cuvânt: superior.

Numai că mama lui murise iarna trecută şi, în urma rezultatelor de la Academie, apoi de la loterie, modul de a se vedea pe sine începea să se schimbe.

Hitler se lăsa de acum să lâncezească, copleşit de îndoială, îşi petrecuse oare mai multă vreme convingându-se că era pictor decât lucrând efectiv în acest scop? Drept e că nu mai pictase aproape nimic în ultimele luni… Nu cumva investea mai multă energie în a se crede superior decât în a o dovedi cu adevărat?

Examenul de conştiinţă îl răvăşea.

Dacă inteligenţa unor oameni este însufleţită de îndoială, a lui Hitler ieşea din încercare diminuată. Lipsit de entuziasm, de pasiune, nu mai era în stare să pună cap la cap nici trei idei. Mintea nu-i mai funcţiona decât sub

semnul exaltării. Pălmuit de realitate, privat de visuri şi de ambiţie, creierul îngreunat nu-i mai funcţiona mai mult decât al unei stridii.

De dimineaţă, doamna Zakreys, cu sânii bălăbănindu-i-se pe sub cămaşa de noapte stacojie, a dat buzna în camera lui

Hitler, rupând toate legile tacite care interziceau intrarea pe teritoriul lui.

— Domnule Hitler, dacă nu primesc în două zile banii, te dau afară. Nu mai vreau promisiuni, vreau banii.

Şi a plecat trântind uşa, ducându-se să-şi verse furia pe craţâţele pe care le mânuia violent.

Pentru Hitler, intrarea ei intempestivă a fost salvatoare. În loc să se piardă iarăşi în reveria adâncă al cărei subiect era el însuşi, s-a concentrat asupra unei probleme anume: cum să-i plătească doamnei Zakreys chiria.

A plecat din nou pe străzi, dar, de data asta, uitându-se la ce se întâmpla în jur. Trebuia să-şi găsească de lucru.

Viena încremenise într-o vreme mizerabilă de noiembrie. Un ger cenuşiu şi necruţător îngheţa atmosfera. Copacii îşi pierdeau frunza şi, pe când cele câteva garduri vii se luminau, crengile şi trunchiurile deveneau tot mai întunecate la culoare. Bulevardele, înverzite şi pline de flori cândva, se transformau în alei de cimitir, fostele spaţii umbrite de frunzişuri rămăseseră acum sub degetele uscate ale vegetaţiei, întinse către cerul negru-albăstrui, ca de ardezie, iar dalele de pe străzi ajungeau piatră de mormânt.

Hitler privea cu atenţie anunţurile negustorilor: se căutau vânzători, casieri, băieţi pentru livrarea mărfurilor. Gândul l-a dus la numeroasele tipuri de legături dintre oameni pe care ar fi fost nevoit să le suporte, la amabilitatea la care ar fi fost obligat şi s-a simţit sleit de puteri încă dinainte de a începe aşa ceva.

Nu-şi dorea nici soarta unui scârţa-scârţa pe hârtie, deşi ar fi fost mult mai liniştit. Ar fi însemnat să se pună de acord cu ceea ce-i refuzase întotdeauna tatălui lui.

Niciodată! Oricum, nu căuta nicio meserie, nicio carieră anume, ci doar câţiva bani pentru a-i putea plăti chiria doamnei Zakreys.

A zărit un şantier, o gaură căscată între faţadele clădirilor, ca un canin lipsă în dentiţia sănătoasă a oraşului.

Stând în echilibru pe o scândură, un bărbat brunet cânta vesel, punând una peste alta cărămizile. Vocea frumoasă, genuină, suplă, mediteraneeană trimitea trombe de nepăsare ita Menească printre pereţi. Şi alţi muncitori cehi, slovaci, polonezi, sârbi, români şi ruteni îşi treceau unii altora scânduri, cărămizi, saci şi cuie, folosindu-se de-o germană stâlcită şi rudimentară.

Hitler s-a apropiat, atras de glasul zidarului.

— S-ar găsi ceva de muncă şi pentru mine pe-aici, pe şantier?

Italianul s-a oprit din cântat, oferindu-i un zâmbet larg:

— Ce știi să faci?

Lui Hitler i s-a părut că zâmbetul italianului încălzea până şi aerul îngheţat.

— Mă pricep să vopsesc.

Pe chipul italianului s-a citit o uşoară dezamăgire. Hitler nu s-a lăsat:

— Pot să mai fac şi altceva. Trebuie să-mi câştig şi eu pâinea, a adăugat coborându-şi privirea în pământ.

Muncitorii au izbucnit în râs. Bănuiau că băiatul ăsta pirpiriu, cu pielea galbenă ca de ceară, n-a mai mâncat de mult cum se cuvine.

O mână caldă l-a prins de umăr şi l-a lipit de un tors puternic: Guido îl îmbrăţişa ca semn că e acceptat.

— Vino, măi băiete, îţi găsim noi ceva de făcut.

O clipă, fruntea lui Hitler s-a cuibărit la pieptul italianului. Spre marea lui surpriză, bărbatul mirosea bine, o prospeţime de lavandă care-i amintea de şifonierul mamei. S-a lăsat luat de mână, bătut prieteneşte pe spinare şi condus la şeful echipei.

Deşi detesta contactul fizic, l-a lăsat pe italian în voia

lui. Nu mai conta, oricum era un străin. Şi-apoi – ce noroc! –, nu va fi înconjurat decât de străini aici, pe şantier, aşadar nu doar că nu va fi recunoscut de nimeni din Viena, dar le va fi superior tuturor acestor oameni pur şi simplu prin naţionalitatea sa. A fost deci angajat, iar sarcina lui era să pregătească mortarul pentru Guido.

Bineînţeles, nu a pus-o la curent pe doamna Zakreys cu noua situaţie, ci s-a mulţumit să-şi achite chiria, având grijă s-o facă să-i fie ruşine de comportamentul ei din ziua precedentă.

Cehoaica văduvă a mormăit câteva scuze păstoase şi s-a încălzit cu totul la atingerea rece a banilor.

Hitler nu a ajuns deloc să urască zilele de pe şantier. Din contră, avea senzaţia că nu el era cel ce amestecă apa şi cimentul, se simţea aproape ca-n vacanţă şi parcă scăpase de sine însuşi.

Fără a înţelege bine de ce, pe Guido îl aprecia. Veşnica voioşie a italianului, zâmbetul lui dezarmant, pleoapele vesele, pieptul păros pe care îl arăta fără ruşine oricui, puterea bărbătească clocotind în el, care-i dirija gesturile, glasul, italiana lui sonoră şi fără asperităţi, braţele şi coapsele gata pentru orice efort, toate acestea îl orbeau pe Hitler ca soarele din miezul iernii. Lângă zidar simţea că se încălzeşte, îşi recăpăta energia, îi sorbea umorul şi, uneori, chiar surâdea.

Guido ţinea la „micul austriac”, dar nu mai mult decât iubea pe toată lumea. Hitler aprecia din plin afecţiunea aceasta egal îndreptată către toţi, bunăvoinţa care nu-l obliga cine ştie ce. Era o plăcere să existi în aerul respirat şi vânturat de Guido.

Câteodată, după muncă, mergeau împreună să dea un pahar pe gât. Hitler îl ajuta pe Guido să-şi corecteze germana. Ţinea la această schimbare de roluri: seara, spre deosebire de restul zilei, Guido asculta de el. Se bucură când buzele italianului repetau cuvintele pe care i le dicta, când acesta îşi propunea drept scop să-l imite, îi plăceau hohotele de râs care punctau greşelile, dar şi, la încheierea fiecărei şedinţe, oftatul exasperat al lui Guido,

care murmura în hazlia lui germană, Stâlcită de culorile şi de mirodeniile Veneţiei natale, că nu va reuşi niciodată să vorbească în limba lui Goethe. Hitler era Astfel beneficiarul unei superiorităţi absolute şi acceptate, şi pentru aceasta îi era atât de recunoscător lui Guido, încât descoperea cuvintele prin care să-l încurajeze să reziste până la următoarea lecţie.

În clipa în care se despărţeau, Guido îl întreba pe Hitler de Secare dată unde locuia. Cel din urmă făcea uitată întrebarea, fiindcă nu voia ca zidarul, cu sinceritatea lui proletară, să pătrundă în camera în care încă se putea crede student la pictură. Când Guido i-a propus să meargă împreună la prostituate, Hitler a fost nevoit să inventeze că deja era căsătorit şi că serile îi plăcea să fie alături de soţia lui.

Guido a aruncat o privire furişă către mâinile mici şi fără nicio urmă de verighetă ale austriacului, dar s-a făcut că nu observă minciuna. S-a mulţumit, complice, să-i facă cu ochiul, şoptind:

— Nu-i nimic. Dacă în vreo seară ai chef, te iau cu mine. Sunt convins că habar n-ai pe unde sunt fetele.

Hitler a rămas îngreţoşat. Era împotriva prostituţiei, nu-şi dorea să întâlnească acele femei venale, însă Guido intuise corect: nici măcar nu ştia pe unde venea cartierul fierbinte. Şi s-a simţit prins în flagrant defect de virilitate.

Intrau în iarnă, dar nimic nu altera forţa lui Guido. El şi Hitler aproape că nu se mai despărţeau.

Într-o vineri, Hitler i-a spus ceva important lui Guido: că avea o voce foarte frumoasă, de bariton verdian, că nu merita să rămână pe şantier şi că ar fi trebuit să ajungă cântăreţ de operă.

— Deh, la mine în familie toţi au vocea ca a mea, a răspuns Guido ridicând din umeri, şi zidari suntem din ţâţă-n fiu!

— Totuşi, ascultă-mă pe mine, care m-am dus de multe ori la operă, te asigur că…

— Las-o baltă! Nu oamenii ca noi ajung artişti. Trebuie să ai un dar anume. Trebuie să fii născut printre

ei.

Şi astfel a înăbuşit din faşă o conversaţie pe care Hitler ţinea s-o pornească. Căci, după complimentul adresat lui Guido, intenţiona să-i vorbească despre talentul lui de pictor, să-l facă să înţeleagă că amândoi erau altfel decât ceilalţi, însă italianul oprise confidenţele sintetizând peremptoriu: „Nu oamenii ca noi ajung artişti”.

Seară de seară, Guido îl trăgea tot mai aproape de cartierul prostituatelor, zicându-i cu zâmbet larg:

— Doar fiindcă eşti căsătorit nu înseamnă că nu ai dreptul la micile tale plăceri.

Hitler opunea o rezistenţă sălbatică în faţa propunerilor tovarăşului lui, dar ceda teren şi, până la urmă, a trecut pragul unui bordel.

Şi s-a simţit pe loc tare încurcat în sala plină de fum, în mijlocul acelor fete cu zâmbete uşoare, cu gesturi mângâietoare, care dădeau întruna din fund, cu decolteuri ameţitoare şi picioare care prea se desfăceau cu uşurinţă.

Guido le-a cerut să-l lase în pace pe prietenul care-l însoţise doar din politeţe, dar care nu dorea să consume nimic.

Lucrul acesta a mai înfrânat un pic intenţiile fetelor, însă nu şi jena lui Hitler. Unde să se uite fără să se murdărească? Unde să-şi lase privirile fără să devină complicele spectacolului degradant? Ba chiar cum să respire fără a aspira şi ruşinea?

Guido ţinea pe genunchi trei femei care toate păreau a se certa, râzând şi ţipând pentru favoarea de a urca împreună cu el.

Hitler nu-şi mai recunoştea prietenul. Prin Guido el era îndrăgostit de Italia. Italia fastuoasă şi simplă, vie şi decadentă, prezentă şi absentă, unde până şi vocea unui proletar era încărcată de comorile operei. În seara aceea însă, nu mai ţinea la Guido şi nici la Italia, nu mai vedea decât vulgaritate, o vulgaritate groasă, carnală, fumegândă, şi care se oferea. Dimpotrivă, el se simţea pur, puritan, germanic.

Pentru a-şi combate dezamăgirea interioară, pentru

a-şi ascunde tulburarea, a pus mâna pe un creion şi, pe faţa de masă din hârtie, s-a apucat să-l deseneze pe Guido aşa cum îl vedea acum: un Satan puţind a sex.

Trăgea liniile cu furie, rotunjind o buclă, conturând bine gura, îngroşând din cărbune ochii, umbrind conturul figurii veneţiene, scuipându-şi pe hârtie întreaga ură faţă de acea frumuseţe trivială.

Dintr-odată a realizat că totul se schimbase în juru-i. Toată lumea amuţise şi se apropiase de el, uitându-se cum, într-o transă înflăcărată, schiţa portretul italianului.

A tresărit şi i-a privit fix, plin de ruşine, mânios că lăsase astfel să se vadă ceea ce gândea. Că se lăsase descoperit. Imediat aveau să-i reproşeze dispreţul de care dădea dovadă.

— Magnific! A exclamat o fată.

— Mai frumos decât modelul, a murmurat o alta.

— Incredibil, Adolfo. Păi, tu chiar eşti un pictor adevărat.

Guido îşi privea tovarăşul cu admiraţie. Cu siguranţă nu ar fi fost mai mirat nici dacă ar fi aflat că Hitler era miliardar.

A aprobat de mai multe ori din cap, convins:

— Eşti un pictor adevărat, Adolfo, unul adevărat!

Hitler s-a ridicat pe neaşteptate. Toţi se uitau la el cu teamă.

Iar el se simţea bine.

— Sigur că sunt un pictor adevărat!

A rupt bucata de faţă de masă pe care desenase schiţa şi i-a întins-o lui Guido.

— Poftim! Ţi-o dăruiesc.

T

După care le-a întors spatele şi a ieşit. Ştia că nu-l va mai revedea niciodată pe Guido.

Şi a leşinat din nou.

Cu toate acestea, la început reuşise să-şi menţină o respiraţie regulată, până când halatul de mătase alunecase, ca o înjurătură, pe podea. Femeia îşi ţinuse cu graţie cocul care părea că vrea să urmeze drumul halatului

şi, cu un cot ridicat în aer, îndrăzneaţă şi temătoare, îşi dăruise asistenţei spatele şi fesele goale.

Adolf H. trăsese primele linii nelinişti t, circumspect, ca atunci când intri în apă rece. Pândea clipa în care avea să i se facă rău. Desenă din vârful cărbunelui, convins că o schiţă mai apăsată l-ar fi dus direct la leşin. Numai că nimic teribil nu s-a iscat în el. Degeaba se tot palpa şi asculta pe dinăuntru, tot nu se simţea ameţit. Prin urmare încrederea în sine i-a revenit, întărindu-i mâna.

Cu linii groase, apăsate, a conturat silueta de carne, apoi i-a schiţat fesele şi coapsele. În sfârşit, a lucrat cu aplicaţie să-i surprindă părul. În zece minute reuşise să fixeze pe carton o schiţă care-i amintea de *Leda şi lebăda* a lui Leonardo.

Profesorul a scuturat clopoţelul. Studenţii au schimbat foaia de hârtie. Modelul s-a întors.

Iar Adolf nu a mai avut timp pentru a fi stăpân pe ceea ce a urmat. Încercând să se aşeze, femeia şi-a lăsat mâna să rătăcească peste piept şi peste pântece, ochii lui Adolf au rămas că lipiţi de traseul palmei, o putere violentă l-a zguduit şi, ameţind, a căzut leşinat.

Cursul viitor a fost aşteptat cu nerăbdare de toată lumea. Profesorii, supraveghetorii, studenţii din toţi anii, fără excepţie, ştiau povestea flăcăului din anul întâi care leşina în faţa femeii goale.

Adolf a urcat scările ce duceau spre cursul fatidic ca un condamnat care se îndreaptă către peretele lângă care va fi executat. Deja gândurile i se amestecau: o parte din el îşi dorea ca de data asta să reziste stării de rău, cealaltă ţinea să cedeze cât

Mai repede cu putinţă.

Fie ce-o fi, dar să fie repede! S-o sfârşim odată!

S-a aşezat în faţa cartonului cu fruntea plecată.

Femeia s-a ridicat, iar tăcerea a devenit grea, totală, compactă. Parcă se auzea răpăitul de tobe dinaintea execuţiei.

Femeia a înaintat până la marginea estradei. S-a

oprit în faţa lui Adolf şi s-a uitat lung la el. Şi-a prins foarte lent cordonul chimonoului, ca pentru a-şi pregăti gestul de a-l desface la momentul potrivit.

Lovitura a plecat dintr-odată: mătasea a alunecat, carnea goală a apărut într-o deflagraţie sidefie, iar Adolf a leşinat. A căzut atât de repede, încât nu a mai apucat să audă imensul strigăt de „Ură!” ce se ridica din piepturile studenţilor entuziasmaţi.

În aceeaşi seară, în singurătatea plină de fum a micii sale camere, a rămas pe gânduri. Nu mai putea continua aşa. Doar nu avea să-şi petreacă trei ani din sincopă-n sincopă, dându-se în spectacol. Trebuia să se vindece.

Să se vindece? Asta era. S-a repezit la birou şi i-a scris imediat doctorului Bloch.

Adolf avea mare încredere în cel care-i îngrijise mama. Nu mai era vorba despre încrederea într-un om, ci într-un medic. Adolf nu-şi făcea iluzii în privinţa capacităţii acestuia de a-l vindeca, oricum, cine ar fi putut vindeca în ziua de azi cancerul? Totuşi, apreciase, recunoscător, modul în care doctorul Bloch îi fusese alături şi alinase suferinţele iubitei sale mame.

În scurta sa misivă, nu a oferit niciun amănunt, mulţumindu-se să-şi prezinte cu suficientă angoasă neliniştea şi dorinţa de a fi rapid consultat.

Săptămâna următoare, Adolf s-a hotărât să nu-şi mai asume riscul de a merge la cursul de nud. A lipsit încă din ziua precedentă, trimiţând-o pe văduva Zakreys să anunţe, sub pretextul unei indigestii.

În aceeaşi zi, pe când îşi rumega în pat gândurile, mare i-a fost surpriza auzind pe culoar vocea voioasă a doctorului Bloch.

— Tocmai plecăm la Viena, Adolf, când am primit scrisoarea ta.

Medicul, un bărbat înalt, agreabil, cu nas ascuţit, cu sprâncenele frumoase, de un negru albăstrui, care păreau, la fel ca horbota mustăţii şi colierul bărbii, trasate cu tuş, îi zâmbea larg lui Adolf cu gura ca tivită şi roşie, ce dădea gata clientela feminină din Linz. Adolf era impresionat:

doctorul sosise într-o fugă, uite că se gândise şi la el cineva, i se părea că regăseşte pe cineva din familie.

Doctorul Bloch a intrat în camera adolescentului şi au stat mai întâi de vorbă despre tot soiul de nimicuri. Adolf ţinea la glasul grav, cald, vibrant care năştea imediat intimitatea cu cel ce îl asculta.

— Ei bine, Adolf, ce te doare?

— Nimic, i-a răspuns, căci, dintr-odată, se simţea bine.

— Nu asta a fost impresia pe care mi-a lăsat-o scrisoarea ta.

Doctorul s-a aşezat şi l-a privit atent pe băiat.

— Spune-mi despre ce e vorba.

Adolf a avut senzaţia că nu va reuşi niciodată să expună situaţia ruşinoasă, dar, sub privirea binevoitoare a cvadragenarului, cuvintele au dat năvală şi totul a fost povestit. Pe măsură ce vorbea, Adolf simţea că se linişteşte, debarasându-se de acea problemă care, de acum, îi aparţinea doctorului Bloch.

Doctorul l-a ascultat până la capăt, apoi s-a scărpinat îndelung în creştet. După câteva întrebări prin care a verificat dacă Adolf băuse şi mâncase rezonabil înainte de leşinuri, odată obţinută confirmarea, a căzut pe gânduri.

De acum, Adolf H. se simţea bine. Avea încredere în medic. Era chiar nerăbdător să afle diagnosticul, apoi tratamentul propus de doctorul Bloch.

Acesta a făcut câţiva paşi şovăitori în jurul patului.

— Adolf, răspunde-mi ca unui frate mai mare, care ţine la tine: ai făcut dragoste cu vreo femeie până acum?

— Nu.

— Vrei?

— Nu.

— Ştii de ce nu vrei?

— Mi-e frică.

Doctorul Bloch a mai dat de vreo trei, patru ori ocol patului.

Adolf l-a întrebat vesel:

— Aşadar, ce am?

După un răstimp doctorul Bloch i-a răspuns:

— Ai ceva care se vindecă, nu-ţi face griji. Aş vrea să vii cu mine la un specialist.

— La un specialist?! A exclamat Adolf neliniştit.

— Dacă ţi-ai fi rupt piciorul te-aş fi dus la un chirurg. Dacă ai fi tuşit prea tare, te-aş fi dus la un pneumolog. Vreau deci să te duc la un specialist în boală ta.

— Bine.

Adolf s-a liniştit. Va avea ştiinţa grijă de el. Era tot ce-şi dorea să afle.

Doctorul Bloch a dispărut pentru un ceas, apoi s-a întors şi l-a anunţat pe Adolf că-i stabilise consultaţia pentru ora optsprezece.

Adolf şi-a petrecut după-amiaza cicând şi fumând, după care s-a întâlnit cu medicul la capătul străzii, la ora şaptesprezece şi treizeci, după cum se înţeleseseră.

Au luat un tramvai, apoi altul, au schimbat mai multe pentru ca, la căderea nopţii, să se oprească în capătul de sus al unei străzi.

Au coborât câţiva metri şi au intrat la numărul 18, au suit un etaj şi au sunat la o uşă.

Aceasta s-a întredeschis şi de după ea s-a iţit un cap.

Doctorul Bloch, cu mâna pe umărul adolescentului, i se adresă politicos colegului de breaslă:

— Doctore Freud, vreau să vi-l prezint pe Adolf Hitler.

Hitler nu s-a mai întors niciodată pe şantier.

Seara petrecută la prostituate îl salvase, amintindu-i că nu era ca ceilalţi. În nicio privinţă. Luă în derâdere câştigul din muncă, nu ţinea să se culce cu vreo femeie, nu voia să se supună unei vieţi ordonate, ca toată lumea.

Cum de uitase în asemenea hal toate aceste lucruri? Ce putere bizară răspândea în jurul lui acest Guido? Ce farmec înşelător şi toxic îl adusese în stare pe el, un artist, un pictor, un marginal, să ajungă aproape de cele mai ordinare maluri râpoase ale vieţii, să se epuizeze într-o activitate idioată, să mănânce şi să doarmă pentru a-şi reface prosteşte puterea de muncă, să bea bere şi să

poarte conversaţii goale de sens prin cafenele pline ochi, să se apropie de cartierele fierbinţi pentru a-şi dovedi, poate, într-o seară, că şi el era, la modul vulgar, un bărbat în toată puterea cuvântului? Hitler fusese cât pe ce să se topească într-o existenţă banală tot aşa cum zahărul se topeşte în apă. Fusese salvat in extremis de crochiul lui şi de reacţia admirativă a acelor bipede.

— Sunt pictor! Sunt pictor! Nu trebuie s-o uit, îşi repetă cu convingere în glas.

Şi şi-a tot spus-o până când s-a îmbătat cu propriile-i vorbe.

După ce a trecut foarte aproape de marele pericol – viaţa obişnuită –, şi-a încheiat rapid convalescenţa. Şi-a reluat serile lungi, învăluit de fumul ţigărilor, stânci cu picioarele sub el, pe pat, şi reflectând ori visând stârnit de cartea pe care o ţinea deschisă în faţa lui. Ziua, pentru a o păcăli pe doamna Zakreys, care-l credea plecat la cursuri, la Academie, se plimba prin Viena ori se încălzea la bibliotecă.

Nu-i rămăseseră prea mulţi bani, dar, în primul rând, nu voia să facă economie. „Niciodată! îşi spunea. Niciodată n-am să fiu ca toţi ceilalţi! Niciodată n-am să chibzuiesc, n-am să gândesc că toţi ceilalţi!”

Şi-a dăruit trei seri de operă la rând. Ca întotdeauna, Wagner l-a copleşit mai mult decât sperase. Hitler nu asculta muzica aceea, o aspira, o sorbea, se îmbăia în ea. Talazurile armonioase ale instrumentelor cu coarde şi ale celor de suflat îl inundau

În valuri succesive, se tăvălea în ele, se pierdea, însă, vigilente, rezistente, luminoase, vocile jucau rolul fierului care, din depărtare, conducea navele gata să se scufunde. Hitler ştia pe de rost toate cuvintele, îl îmbătau nobleţea, eroismul cărora le era martor, se hrănea cu acele dovezi de vitejie. Ieşind astfel „cum era mai-nainte”.

Din nefericire, în a treia seară Opera din Viena programase *Carmen* de Bizeţ, pe care Hitler încă nu o ascultase, dar a şters-o după primul act, dezgustat, dacă

nu cumva chiar îngreţoşat de muzica aceea clocotitoare, colorată, dezmăţată, de bruneta provocatoare care-şi rula ţigările pe coapsa dezgolită, mieunând cu voce răguşită arii inepte, spectacol care-i amintea de stabilimentul curvelor. A ieşit indignat, fără a putea înţelege cum dragul lui Nietzsche putuse lăuda fanfara asta de bordel parizian. Sigur, e adevărat că, pe de altă parte, Nietzsche îl vorbise de rău pe şi mai dragul lui Wagner, ceea ce dovedea că filosoful dădea, fără îndoială, dovadă de prostie când venea vorba despre muzică.

Nu mai conta! Chiar dacă era nemulţumit de cea de-a treia seară, trăia totuşi cu satisfacţia că-şi cheltuise ultimele coroane într-un chip somptuos şi inutil.

Evident, Zakreys a început din nou să alerge după el pe coridor, cerându-i chiria.

— Mai aveţi puţină răbdare, doamnă Zakreys, i-a răspuns arţăgos într-o seară. Peste o săptămână iau bursa.

— Va trebui să-mi plătiţi totul, pe loc, cu tot cu restanţe.

— Bineînţeles. Vă propun chiar să vă achit în avans pentru câteva luni.

Ai fi zis că Zakreys a înghiţit un ou întreg, cu tot cu coajă.

O clipă a rămas cu gura căscată. Nu şi-ar fi putut închipui că ar fi fost de aşteptat şi ceva bun din partea laşului ăsta de Hitler. Apoi a început să se agite, ţinând să-l ghiftuiască pe loc cu ceai şi prăjituri de casă.

Prin urmare, nu mai avea la dispoziţie decât o săptămână. După… Ce-o să se facă după?

Nu contează! Sunt un artist. Sunt pictor. Doar n-o să-mi bat capul cu asemenea prostii.

S-a decis să-şi ocupe cea din urmă săptămână exersându-şi arta. A început să lucreze în creion, dar s-a plictisit repede. Nu era de-ajuns, avea nevoie de ceva mai consistent decât mina de plumb. Şi-a lăsat deoparte caietul şi a început să viseze la o pânză de mari dimensiuni, de foarte mari dimensiuni, o pânză pe care s-o picteze în ulei, o pânză monumentală.

Era satisfăcut. Iată un plan demn să-i ocupe gândurile.

A început să fumeze, cugetând la dimensiunile cadrului. Analiza cifre şi măsuri. Îşi împingea propria ambiţie cât mai departe cu putinţă. De fiecare dată mărea şi mai tare şasiul.

Dimineaţa, deşi nu trăsese nici măcar o linie a tabloului şi nici nu-i stabilise subiectul, resimţea intensa mulţumire de a fi conceput cea mai mare frescă în ulei din lume.

Exaltat, a plecat la plimbare prin Viena. Era mândru de el. Adăugase încă o capodoperă în panoplia omenirii. A hoinărit prin cele mai frumoase cartiere, fericit să locuiască într-un oraş atât de frumos, gândindu-se că şi oraşul va fi, într-o bună zi, fericit că s-a îmbogăţit cu opera lui.

Zilele următoare şi le-a petrecut la muzeu. Nu atât pentru a studia operele maeştrilor, cât pentru a fi alături de ei, întrucât, oricum, aşa avea să fie cândva. Se uita cu dispreţ la cele mai vaste compoziţii, la cele mai ambiţioase, doar opera lui avea să le facă praf, să le reducă la dimensiunile unei mărci poştale.

Din când în când se deda unui joc pe care tocmai îl inventase. Regulile erau simple: se aşeza în centrul unei săli imense, ticsite cu tablouri de la plintă până-n tavan, închidea ochii, se învârtea de mai multe ori pentru a nu mai şti în ce poziţie se afla, după care deschidea ochii – pânza în faţa căreia se găsea era de o valoare artistică egală cu aceea a compoziţiei sale care avea să fie gata în curând. Lui Hitler îi plăcea la nebunie să-şi ghicească astfel viitorul. A aflat în acest fel că va picta la fel de bine ca Bosch, Cranach şi Vermeer, lucru care l-a făcut să se înroşească de emoţie. Desigur, nu a pus la socoteală ocaziile în care degetul îi indicase vreo banchetă, vreun radiator ori pe gardianul muzeului, rămas cu gura căscată.

Într-o seară, la întoarcere, o aromă îmbietoare se strecura dinspre bucătărie. În rochie violet, cu pompoane, coafată şi zâmbitoare, doamna Zakreys l-a invitat să

împartă cu ea, în sufragerie, pulpa de miel. Hitler s-a întunecat la faţă, înţelegând că gazda îşi aştepta a doua zi banii.

A înfulecat mâncarea, după care s-a retras sub pretextul că era extrem de obosit. Odată închis în camera lui, şi-a pus în linişte lucrurile într-o geantă mare, de iută, a aşteptat ca horcăitul şi schelălăiturile obişnuite, de dincolo de perete, să-l asigure că Zakreys dormea buştean şi, tiptil, a traversat apartamentul.

Întregul corp, întreaga atenţie se mobilizaseră în vederea atingerii unui singur ţel: părăsirea casei Zakreys fără ca cehoaica să se prindă.

Odată ajuns afară, nu s-a relaxat. Era nevoie să se strecoare până la capătul străzii, dincolo de felinarul cu lumina de un galben murdar, s-o ia pe strada Mengel, să ajungă în semiobscuritatea străzii Packen.

Abia acolo a respirat adânc, în sfârşit uşurat. Era salvat!

Şi tot abia acolo a realizat că era ger de crăpau pietrele, că şoseaua era îngheţată şi un vânt turbat smintea caii, făcându-i să necheze din rărunchi.

Unde va dormi la noapte? Habar n-avea.

Adolf H. se uită curios la doctorul Freud, fiindcă nu mai întâlnise până atunci un „specialist”.

Dacă l-ar fi întâlnit pe stradă, ar fi ghicit oare că omuleţul acesta cu picioare scurte, care mirosea a tutun şi înota în costumul cenuşiu, de tweed, merita consideraţia şi laudele pe care i le adresă acum doctorul Bloch? După ce ar fi putut recunoaşte un specialist? După ochelari, poate, după ochelarii excentrici, cu rame groase din carapace de broască ţestoasă, care încadrau ochii pătrunzători dându-le aspect de telescop… Ochelarii, da… Asta trebuie să fi fost: doctorul Freud purta ochelari de specialist.

— Care este specializarea dumneavoastră?

Cei doi medici s-au întors surprinşi să audă atât de limpede glasul băiatului, care până atunci se închisese într-o tăcere posomorâtă.

— Sunt specialist în tulburări de comportament.

— A, da?…

— Practic psihanaliza.

— A, da, bineînţeles…

Auzind termenul „psihanaliză”, Adolf a aprobat blazat, ceva de genul „păi-sigur-că-da-unde-mi-o-fi-fost-capul?”, aşa cum obişnuia să facă de câte ori se pronunţa în faţa lui un cuvânt care avea peste patru silabe. Lucrul acesta îi lăsa timp să reflecteze. Psihanaliză? Oare ar fi trebuit să cunoască acest cuvânt? A deschis porţile memoriei şi s-a aventurat pe terenul amintirii de expresii greceşti: *teleologie*, *dialectică*, *psihologie*, *hipermetropie*, *epistemologie*, *epidemiologie*… Doar termeni barbari, ce purtau coifuri ascuţite, scut, lance deloc prietenoase. Poate că pe undeva, printre vocabulele sălbatice şi zburlite, se găsea şi „psihanaliza”… O fi fost ştiinţa urinei? A leşinurilor?

— Adolf, te deranjează dacă iau parte la prima şedinţă? L-a întrebat doctorul Bloch.

Tonul rugător l-a mirat. De fapt, doctorul Bloch nu dădea dovadă de umilinţă faţă de Adolf, ci faţă de doctorul Freud, pe care părea că-l admiră foarte mult.

— Nu, nu mă deranjează deloc.

Doctorul Freud i-a indicat un divan acoperit cu un chilim.

— Întinde-te, băiete.

Adolf s-a apropiat de canapea şi, dintr-o mişcare, şi-a scos haina, cămaşa şi pantalonii.

De acum trecuse la izmene, urmând să se întindă golpuşcă în faţa celor doi bărbaţi care îl priveau speriaţi.

— Nu, nu, a exclamat Freud, repezindu-se să-i ia îmbrăcămintea de pe jos, poţi rămâne îmbrăcat.

Se făcuse stacojiu de ruşine în faţa adolescentului rămas doar în ciorapi, căruia îi întindea hainele.

Adolf s-a întrebat cum l-ar fi putut asculta aşa, îmbrăcat, dar s-a conformat, s-a îmbrăcat la loc şi s-a întins. În definitiv, era mai confortabil astfel.

Doctorul Freud s-a aşezat în fotoliul de lângă divan.

— Nu vă văd, domnule doctor.

— E foarte bine aşa. Uită-te-n tavan.

Adolf a încercat să înţeleagă ce trebuia să citească pe tavan, dar deasupra lui tavanul era alb, banal, lipsit de acele mici pancarte acoperite de litere în ordine descrescătoare, uriaşe sau minuscule, pe care medicii le pun de obicei în faţa pacienţilor să le descifreze.

— Spune-mi ce problemă ai. Nu, nu te uita la mine. Te ascult.

Atâtea fasoane începeau să-l agaseze pe Adolf, care însă a profitat că nimeni nu se uita fix la el pentru a povesti mai relaxat despre leşinurile sale de la Academie.

Îl auzea pe doctorul Freud mâzgălind în carnet şi s-a simţit destul de mândru: aşadar, spunea lucruri care meritau să fie notate, omul acesta era interesat de el.

— Băiete, ai ţinut la mama ta?

Întrebarea l-a uluit într-o asemenea măsură, încât s-a ridicat şi a început să tremure.

— Mult.

S-a crispat. Nu trebuia să cedeze şi să-şi lase lacrimile să curgă. Nu în faţa celor doi bărbaţi.

— Dar la tatăl tău?

Ia te uită! Întrebarea perfectă pentru a-l opri din plâns. Pe faţă i-a trecut o umbră de răceală. Ace de gheaţă îi înţepau obrajii. Adolf a amuţit.

— Ţi-ai iubit tatăl?

— Nu înţeleg de ce îmi puneţi această întrebare.

— Şi asta te împiedică să-mi răspunzi?

— Da.

— Conchid că nu prea ţi-ai iubit tatăl.

Furia l-a făcut pe Adolf să sară-n picioare.

— Nu pentru asta am venit aici!

S-a proţăpit în faţa pretinsului doctor dorindu-şi să-l strângă de gât.

Cufundat în fotoliul verde, Freud şi-a luat o figură întristată şi a coborât privirea.

— Îmi cer scuze. M-am gândit că s-ar putea să aibă o legătură. Poate că m-am înşelat. Te rog să mă ierţi. Îmi

pare sincer rău.

Sentimentul victoriei a explodat în pieptul lui Adolf. Acest adult îi cerea iertare! îl pusese la locul lui! Şi-ncă pe un specialist! Mândria a eliminat furia.

Doctorul Freud a ridicat încet ochii spre Adolf şi l-a întrebat pe un ton serios, dar în care încă se mai putea citi jenă:

— Ai putea, totuşi, să-mi povesteşti toate amintirile frumoase pe care le-ai păstrat despre tatăl tău şi să-mi descrii, dacă asta nu te mâhneşte prea tare, clipele în care te-ai simţit fericit alături de el?

Pentru o secundă, Adolf s-a simţit prins în capcană, dar şi-a înghiţit salivă şi a murmurat:

— Fie.

S-a întins din nou şi s-a lăsat să alunece în apele memoriei. Amintirile năvăleau, în jerbe, necontenit, ricoşând, trebuia să le trieze, fiindcă pentru una frumoasă apăreau o mie neplăcute. Tatăl lui, acel tată care a sfârşit prin a se prăbuşi înaintea paharului matinal cu vin alb, nu i-a lăsat decât durere, ură şi răni. Pe deasupra lui, mai umflată decât un dirijabil care l-ar fi strivit acolo, pe divan, bătrâna căpăţână detestabilă, de nesuportat, îngrijorătoare dădea iarăşi târcoale. Figura aceea roşiatică, cu sprâncenele lăsate şi încruntate, cu mustăţile crescute excesiv, în egală măsură lungi şi rare, care coborau sub formă de piramidă de sub nas până la arterele de la gât, afişând veşnic o grimasă mohorâtă. Auzea din nou glasul urlând lângă el, simţea din nou, pe piele, loviturile de curea, regăsea singurătatea trupului mic, rostogolit ca un bulgăre până lângă uşa închisă, dincolo de care mama sa plângea, rugându-şi soţul să se oprească. Ţinea din nou în mână toporul cu care voise să-şi ucidă tatăl atunci când, încă o dată, îi lovise mama. Respingea încă o dată bărbatul acela prea greoi, prea masiv, prea beat, care, după ce uriaşe, făcuse scandal, insultase, îşi strângea acum la piept fiul iubit pentru a-i vorbi, cu lacrimi de bucurie în ochi, despre apropiatul lui viitor în administraţie. Se cutremura încă sub biciuirea observaţiei violente: „Artist? Niciodată,

atât timp cât trăiesc eu!” Se revedea în podul îngheţat, pătruns de dorinţa de a se spânzura. Se umplea iarăşi de bucuria feroce pe care o resimţise deasupra jalnicului sicriu, deasupra cutiei de mahon care în sfârşit păstra liniştea, pe când el, Adolf, îşi ţinea mama în braţe, biata lui mamă, care, totuşi, îşi regretă călăul, mama în lacrimi care nu pricepea că în sfârşit era eliberată. Era nevoit să reziste valului de emoţii – emoţii depăşite totuşi, însă atât de puţin –, pentru a reuşi, selectând, să prindă una sau două imagini fericite, o expediţie cu barca, pe râu, o după-amiază la extras mierea din stupi.

— Ştii din ce cauză a murit mama ta? S-a mulţumit doctorul să intervină.

— Da. De cancer.

Simţea cum se gâtuie. Numai orgoliul lui de bărbat îi permisese să răspundă la întrebarea insuportabilă. Copilul din el reîncepuse să sufere. Se temea să nu izbucnească în lacrimi.

— Ce fel de cancer?

Adolf nu a răspuns. Şi dacă ar fi vrut, nu ar fi putut. Pe chip i se scurgeau lacrimi mari, sărate, buzele îi deveniseră grele, abia de mai putea respira.

— Ştii?

Insistenţa rece a medicului l-a tulburat şi mai tare. A încercat să răspundă, dar, incapabil să articuleze ceva, s-a trezit scoţând nişte ţipete ca de corb.

Doctorul Bloch s-a repezit la Adolf şi l-a prins afectuos de mână. Speriat de convulsiile băiatului, s-a decis să răspundă în locul lui.

— Doamna Hitler a murit din cauza unui cancer la sân.

— Nu dumneavoastră vreau să-mi răspundeţi, ci el. Întoarceţi-vă la locul dumneavoastră.

Voce rece, chirurgicală, precisă. Ca o seringă.

Doctorul Bloch bate în retragere, iar vocea lui Freud continuă:

— Spune-mi din ce cauză a murit mama ta.

Tremurul scutură corpul lui Adolf. Ai zice că e prăjit pe tigaia divanului. Vrea să-i răspundă specialistului, doar a hotărât s-o facă, va reuşi, va fi extrem de greu, dar nu mai poate da înapoi.

— Din cauza unui can… unui cancer la's… la sân.

Ce să se fi petrecut?

Un fel de linişte se topeşte în el. Se destinde, mai-mai să ajungă lichid. Se simte epuizat, dar s-a calmat. Propriul trup îi face bine până-n toate colţişoarele oaselor, până-n cele mai ascunse unghere ale pielii.

Doctorul Freud îşi face apariţia, surâzător, deasupra lui. Chipul auster parcă iradiază o anume bunăvoinţă.

— În sfârşit! Sunt mulţumit. Cel puţin un lucru adevărat mi-ai spus, în ultima clipă.

Ceva părea să se fi încheiat. Cei doi medici trecuseră în încăperea alăturată şi discutau liniştit.

Adolf a înţeles că se putea ridica. Deşi îmbrăcat, avea senzaţia că abia acum îşi punea hainele, cu picioarele nesigure, uşor ameţit.

Cei doi s-au întors.

— Aşadar, domnule doctor, ce medicament trebuie să iau?

I

Doctorii au zâmbit, apoi Freud şi-a revenit primul şi s-a încruntat.

— Este încă prea devreme să pot spune. Mai trebuie să stăm de vorbă câteva şedinţe.

— A, da?

— Nu cred să ai nevoie de mai mult.

— Mda…

După chipul bine dispus al doctorului Bloch însemna că era o veste bună. Adolf însă se simţea de pe-acum epuizat.

— Spune-mi, tinere, cum te-ai gândit să mă plăteşti?

— Păi… adică… nu prea am cine ştie ce bani…

— Aşa mă gândeam şi eu, a zis Freud râzând. Ştiu cum e. Şi eu am fost student.

O sclipire veselă i-a trecut prin ochii scrutători. Lui Adolf îi venea greu să-şi imagineze că omuleţul acesta cărunt, în costum de tweed, fusese şi el cândva tânăr…

— Ce ştii să faci?

— Să pictez. Sunt student la Academia de Arte Frumoase.

— Foarte bine. Foarte interesant.

— Dacă doriţi, vă pot picta o firmă pe care să scrie: „Doctor Freud, psihanalist”.

— Psihanalist.

— Aşa: „Doctor Freud, psihanalist” şi, dedesubt, o minunată scenă mitologică, dacă vreţi.

— Foarte bine. Ce scenă?

— Una din opera lui Wagner.

— Aş prefera mitologia greacă. Oedip şi Sfinxul, de exemplu.

— Se poate. Cum doriţi. Nu prea-mi place mitologia greacă, fiindcă este plină de nuduri şi, după cum v-am explicat, atunci când pictez nuduri…

— Nu te teme. Oedip nu e femeie, ci bărbat…

— Atunci e perfect.

Adolf i-a întins mâna. Amuzat, Freud i-a întins-o şi el, şi au bătut palma: firmă pentru Freud în schimbul vindecării lui Hitler.

— Pentru data viitoare, dragă Adolf, pregăteşte-te să-mi povesteşti un vis.

— Un vis? A exclamat Adolf panicat. Imposibil, nu visez niciodată!

A

Hitler nu era un vagabond foarte călit. Viena secretă, Viena vitală, Viena dublurilor şi a buzunarelor interioare, cea a scuarurilor în care se putea dormi fără să fii ridicat până dimineaţa de poliţie, cea a refugiilor, a căminelor, a mâncării fără bani, cea care ascundea în străfundurile ei portaluri discrete sub care te puteai adăposti de vânt, curţi interioare unde nu ajungea zăpada, săli de clasă goale noaptea, dar calde încă după activitatea diurnă, Viena care disimula în spatele pilaştrilor vreunei mănăstiri bună şi

curajoasă măicuţă care nu se temea de cerşetori, călugărul care oferea primului venit vinul lui de împărtăşanie, amicala socialistă care întindea rogojini prin pivniţe, această Vienă ca un Babei în care multitudinea de limbi se sfărâmă şi se tocea pentru a nu se mai vorbi decât idiomul universal al înfometării şi al somnului, Viena aceasta a recuperărilor, în care eşuau deşeurile industrializării galopante, de această Vienă Hitler habar nu avea. Unica Vienă pe care o avea în minte era aceea a faţadelor, Viena glorioasă, monumentală, de defilare, Viena noului Ring cu aleile sale lungi pentru pietoni sau pentru călăreţi, Viena muzeelor imperiale şi a teatrelor cu colonade, o Vienă care să fie vizitată de străini, de studentul stupefiat, o Vienă de carte poştală.

Hitler a mers la întâmplare toată noaptea. Pentru fiul funcţionarului mărunt, a merge era unica justificare pe care o putea găsi din momentul în care se afla pe stradă. Nu ţinea cu niciun chip să se aşeze ori să se culce pe vreo bancă. Asta ar fi însemnat să ajungă un vagabond.

Zorii care mijeau i-au dat de veste că periplul se putea încheia. Se afla în faţa ştersei Gări de Est.

A intrat. În acel decor, putea trece neobservat cu geanta aceea mare pe care o ducea cu el.

La grupul sanitar s-a apucat să se spele din cap până-n picioare. Era periculos, inconfortabil, atrăgând priviri dispreţuitoare din partea călătorilor prezenţi, dar era încurajat de dificultatea operaţiunii. Luptându-se pentru propria curăţenie îşi dovedea că era un om demn. Când a terminat şi mirosul de lămâie al săpunului i-a ajuns în nări pe valurile damfului de amoniac, aproape că a regretat acel soi de gimnastică.

S-a întors pe peron, s-a aşezat pe bagaj şi a aşteptat.

Călători, călătoare, hamali, controlori, şefi de gară, vânzători de cârnaţi, slujbaşi, toţi se agitau în jurul lui. Iar el constituia centrul. Lumea semvârtea. Iar el era pivotul. Doar el cugeta la lucrurile esenţiale, doar el era preocupat de griji care priveau omenirea: căci se gândea la pânza lui, la cea mai mare pânză de pe faţa pământului, cea pe care

urma să o picteze şi care avea să-l facă celebru.

— Tinere, n-ai putea să m-ajuţi?

Lui Hitler i-a luat ceva timp până să-şi schimbe direcţia privirii, a auzului, apoi să se întoarcă spre bătrâna doamnă.

— Nu pot să-mi ridic valizele, sunt prea grele. Vrei să fii atât de bun şi să mă ajuţi să le duc?

Hitler nu-şi mai revenea: creatura cu pălărie, voaletă, mănuşi şi intens parfumată cu aromă de tuberoze, care stătea în picioare în faţa lui, îi întrerupsese sublima sa meditaţie. Ce tupeu! Sau, mai degrabă, ce inconştienţă!

— Poţi să mă ajuţi? Pari aşa de amabil!

Chiar aşa şi sunt, *şi-a zis Hitler*. Mă ia drept un biet băiat de optsprezece ani care aşteaptă trenul. Nu-şi dă seama că se adresează unui geniu.

Hitler a zâmbit, şi în zâmbetul lui se găsea întreaga condescendenţă a divinităţii care coboară printre oameni pentru a-i lăsa să înţeleagă, cu o tristeţe plictisită: „Nu, nu sunt supărat pe voi că nu sunteţi altceva decât ceea ce sunteţi, vă iert”.

Şi-a luat geanta în spate, a ridicat cele două bagaje şi a pornit alături de bătrâna unguroaică volubilă, care-i mulţumea gângurind.

Odată suită într-o trăsură, i-a strâns mâna lui Hitler, scuturându-i-o cu putere, apoi i-a dat vizitiului ordin să pornească.

Hitler şi-a deschis palma în care-i lăsase o bancnotă.

„Asta-i steaua mea! Şi-a zis. Steaua mea cea bună şi-a spus iarăşi cuvântul. Steaua mea care, astă-noapte, m-a condus până aici, la gară, şi a împins-o pe necunoscută asta să intre în vorbă cu mine şi să-mi lase bancnota în palmă. Mulţumesc, mămico. Mulţumesc”.

Simţise el bine adineauri, la capătul peronului, cum stătea aşezat pe geantă: continua să fie centrul lumii. Nu visase.

S-a întors în gară pentru a aplica lecţia destinului. Întreaga zi a ajutat călătorii să-şi care bagajele. Femeile singure care coborau din vagoanele de clasa întâi nu aveau

încredere în hamalii turci, prea gălăgioşi şi prea tuciurii, care se ofereau prea direct, în schimb acceptau ajutorul tânărului palid – fără îndoială, un soldat în permisie –, şi când se despărţeau de el se arătau mult mai generoase decât ar fi fost cu un hamal de meserie. Sigur, niciuna nu se dovedise atât de generoasă ca unguroaica, dar tocmai din acest motiv o trimisese destinul prima: pentru a deschide calea.

Seara, Hitler, cu ceva bani frumoşi în buzunar, a zărit la ieşirea din gară un mic afiş cu „cameră de închiriat” pe strada Felber, la numărul 22. A intrat şi a lăsat banii pe masă. A fost condus în camera 16.

S-a întins pe pat, cu braţele pe piept, şi a murmurat simplu: „Mulţumesc, mămico”, înainte de a se cufunda în somn.

Trecând prin oraş pentru a ajunge la cea de-a doua întâlnire cu doctorul Freud, Adolf H. era urmărit de ghinion: pierdut în gânduri, a ratat de mai multe ori staţiile în care trebuia să schimbe tramvaiul şi a fost nevoit să se tot întoarcă.

— Ştiam c-ai să întârzii, i-a spus Freud deschizându-i uşa, pentru a pune capăt şuvoiului de scuze.

Adolf nu a mai continuat, uimit că a scăpat cu atât de puţine reproşuri. Şi s-a întins pe canapea.

Freud s-a uitat la ceas şi s-a aşezat.

— Ce vrei să-mi povesteşti azi?

În pofida propriei bunăvoinţe, lui Adolf îi venea greu să găsească un subiect. Mintea lui era precum o casă imensă şi goală, fără mobilier, fără tablouri, cu pereţii doar tencuiţi şi albi ca neaua. Se învârtea pe-acolo fără a observa ceva, (ară măcar a putea zări ceva.

De mai multe ori a vrut să înceapă câte o frază, dar, după două sau trei bolboroseli, s-a oprit fără a mai fi în stare să continue, uşor speriat chiar.

Răbdător, doctorul Freud nu părea mirat de aceste tăceri prelungi.

După o vreme, pătruns de o infinită ruşine, Adolf s-a întors spre el, l-a privit adânc în ochi şi a articulat foarte

limpede:

— Îmi pare rău.

— Nu-i nimic. Mă aşteptam la asta.

Adolf începea să priceapă jocul doctorului Freud: pretindea că ghicise totul – accidentele, uitările, întârzierile, tăcerile – după ce lucrurile se întâmplau. Uşoară treabă! Nu-l puteai contrazice şi, dacă erai vreun naiv, îi puteai chiar admira perspicacitatea. Se dădea savant fără prea mari eforturi.

— Data viitoare când mai prevedeţi ceva, domnule doctor Freud, vă rog să mă anunţaţi şi pe mine. Pentru a vă putea verifica predicţiile.

— Ei bine, prevăd că la încheierea acestei şedinţe ai să mă deteşti.

Asta nu-i greu de prevăzut. Deja mă calcă pe nervi.

Apoi, dându-şi seama că, împotriva propriei voinţe, ajungea să-i dea dreptate, Adolf H. s-a străduit s-o mai dreagă.

— Şi-atunci cum vom mai continua, domnule doctor?

— Îmi poţi povesti un vis?

— Doar v-am mai spus că nu visez!

Adolf şi-a strâns pumnii şi s-a mustrat în gând. Nu trebuie să mă enervez, nu trebuie să-i dau dreptate, mai ales nu trebuie să-i dau dreptate.

— De când nu mai visezi?

— De unde să ştiu?! A-ntrebat strident Adolf.

— Ba da, ştii.

Fireşte că ştia, însă nici nu se punea problema să i-o mărturisească acestui inchizitor cretin. Nu mai visa de la moartea tatălui. Dar de ce l-ar fi interesat asta? Şi, mai ales, ce interes ar fi avut să i-o spună unui necunoscut?

Freud s-a aplecat spre el şi i-a şoptit încet:

— Nu mai visezi sau, mai degrabă, nu-ţi mai aminteşti visele de când ai aflat de moartea tatălui tău.

Ce ticălos! De unde-o fi ghicit? Ei, dar să nu mă enervez, nu trebuie să mă enervez!

— Ţi-aş putea spune chiar, a continuat Freud, de ce ai încetat să mai ţii minte visele începând din acea zi.

— Zău? A ţipat Adolf pe un ton atât de urât încât până şi pe el l-a surprins.

— Zău. Vrei să-ţi spun?

— Ia să vedem!

— Chiar vrei? Vrei cu adevărat?

— Da, şi fără-ndoială mă veţi face să râd.

Adolf era din ce în ce mai uimit de vulgaritatea cu care îi răspundea medicului. Numai că era ceva mai puternic decât el. Îi venea să i se pişe pe mutră.

— N-aş crede c-o să râzi, după cum zici. Din contră, cred c-ai să fii… şocat.

— Şocat? Eu? M-aş tăvăli de râs. Pe mine nimic nu mă şochează!

Ce e cu tonul ăsta? De unde vocea asta piţigăiată? Calmează-te, Adolf, haide, calmează-te!

— Nimic nu te şochează, cu excepţia unei femei goale.

Punct ochit, punct lovit! Cu siguranţă, omul ăsta are ceva cu mine! Nu să mă vindece îşi doreşte, ci să mă distrugă!

— Cu excepţia unei femei goale, de acord, doar eu v-am spus-o. Şi ce-i cu asta? Dar ia spuneţi-mi de ce nu mai visez de când a murit tata, domnule Ştie-tot, ia spuneţi-mi, dacă tot sunteţi aşa de şmecher!

— Fiindcă, încă din cea mai fragedă copilărie, ai visat de mai multe ori că-l omori. Atunci când ai aflat că a murit, te-ai simţit atât de vinovat că i-ai dorit moartea, încât, din acel moment, pentru a te apăra de pulsiunile criminale, ca şi de sentimentul de culpabilitate, ţi-ai interzis accesul conştient la vise.

Furia îl dilatase parcă pe Adolf. Trebuia să lovească. A sărit la picioarele divanului, căutând ceva de spart.

Freud s-a uitat neliniştit spre un teanc de cărţi. Fără vreo ezitare, Adolf s-a repezit la ele şi le-a tras un şut.

Freud a oftat.

— Nu… Nu…

Şi cu cât Freud gemea mai mult, cu atât Adolf dădea mai tare, de parcă tânguirea medicului ar fi fost chiar

strigătul cărţilor lovite cu piciorul.

Calmat, cu părul zburlit, gâfâind, Adolf s-a întors spre medicul care-i zâmbea.

— Te simţi mai bine?

Incredibil! Îmi vorbeşte politicos, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat!

— Pentru tine am aşezat cărţile. Şi bine-am făcut. Dacă nu, ai fi putut pune mâna pe altceva, mai de preţ. Şi sunt destule în încăperea asta.

Freud a aruncat o privire de vânător mulţumit către nenumăratele statui arhaice, egiptene, cretane, cicladice, ateniene, romane, elenistice care acopereau comodele şi biroul. Adolf şi-a spus că prin colecţie ar fi trebuit să dea iama, dar era prea târziu, focul se stinsese, nu-i mai dădea inima ghes, mânia îl golise.

Freud s-a apropiat de el.

— Băiete, nu trebuie să te simţi vinovat pentru sentimentele tale. Orice copil de sex masculin îşi iubeşte excesiv mama şi doreşte dispariţia tatălui. Am numit asta complexul lui Oedip. Toţi am trecut prin aşa ceva. Atâta doar că unii taţi permit rezolvarea armonioasă a acestei tensiuni, alţii nu. Al tău…

— Ia mai tăceţi! Nu vreau să vă mai aud! Nu vreau să mai vin pe-aici!

— Normal.

— Vă spun clar, nu e o ameninţare fără rost: n-o să mai calc pe-aici!

— Am auzit. Dar de ce trebuie să-mi strigi în urechi? Ce-ai vrea să mi se întâmple din cauza asta? Doar nu eu leşin, ci tu. Dacă mai vii ori nu, lucrul ăsta nu schimbă nimic în ce mă priveşte. Însă pentru tine…

Adolf şi-a prins capul în mâini. Nu suporta logica de mag pe care ţinea să i-o aplice medicul.

Freud şi-a lăsat o mână pe umărul lui. Au tresărit amândoi, ilar Freud a rămas aşa. O căldură pacificatoare, liniştitoare, era pe cale de a se naşte între palmă şi umăr, o căldură care le urcă amândurora în trupuri.

Freud a început să vorbească cu o voce mai joasă,

mai tandră, fără legătură cu timbrul lui obişnuit, de pitic care-şi compensa înălţimea ţinând să-i domine pe ceilalţi.

— Haide să facem o înţelegere, dragă Adolf. Dacă după această şedinţă nu vei visa, să nu te mai întorci aici niciodată. Dar dacă, după cum prevăd, vei reîncepe să visezi, promite-mi că vei reveni. Ce zici?

Adoli se simţea atât de obosit, încât pentru a pune capăt acelei încordări era gata să accepte. Şi să plece! Să plece cât mai repede! Şi să nu se mai întoarcă nicicând aici!

— De acord.

— Pe cuvântul tău de onoare? Dacă vei visa, vei reveni?

— Pe cuvântul meu de onoare.

Mulţumit, Freud s-a dus liniştit la birou, notând ceva în carnet.

Adolf s-a îndreptat spre uşă, căutându-şi paltonul pentru a se evapora.

În prag, Freud l-a oprit.

— Şi, înţelegerea noastră?…

— Ah, firma…

Adolf şi-a pus paltonul la loc, ascunzându-şi capul între umeri. Nu era nimic de făcut! Nu avea cum să scape. Promisiunea era promisiune. Chiar şi aceea făcută unui escroc.

— Cum doriţi să arate? A întrebat morocănos.

— Nu te deranjează că schimbăm obiectivul?

Adolf a ridicat din umeri.

— Nu, din moment ce este vorba despre pictură.

Încântarea a luminat chipul sever al medicului. Părea cu adevărat mulţumit.

— Foarte bine. Urmează-mă, te rog. Am pregătit totul.

Adolf l-a urmat pe Freud, de-a lungul unui coridor. Doctorul a deschis uşa unei mici încăperi.

— Aceasta este toaleta rezervată pacienţilor. Chiar are nevoie de o vopsea proaspătă.

Consternat, Adolf s-a uitat la pereţii cam igrasioşi,

apoi la periile şi cutiile cu vopsea verde celadon lăsate pe podea. Era atât de indignat, încât nu-şi mai găsea cuvintele.

Freud a zâmbit şi s-a făcut nevăzut în biroul său.

— Ţi-am spus că până la urmă te vei supăra pe mine.

*

— Spune-mi Wetti, a zis doamna flori.

Hitler şi-a privit gazda cu respect.

Doamna flori – ba nu, scuze, Wetti – îi domina pe toţi cei cărora li se adresa, chiar şi atunci când se apleca pentru a turna cafea într-o ceaşcă, chiar şi atunci când se ghemuia în balansoar pentru a fuma o ţigară uşoară. Femeie înaltă, bine făcută, cu sâni proeminenţi, cu şolduri maiestuoase, cu fese imperiale, lăsa, de sub rochiile severe, să-i iasă în evidenţă un corp ce scăpa propriei voinţe. În ciuda coculuі perfect, în ciuda numeroaselor coliere care nu erau însă pentru vârsta ei, în ciuda dantelelor de băbătie plicticoasă, care ieşeau de sub mâneci sau din corsaj, generozitatea magnetică a formelor ei atrăgea fără încetare privirile bărbaţilor. Şuviţele roşcate şi rebele ce-i ieşeau de sub fileul în care era prins părul, amploarea paşilor care făceau să-i vibreze coapsele somptuoase, mersul legănat te lăsau să-ţi imaginezi o senzualitate toridă. Wetti, ca şi alte femei voinice, nu părea a fi în complicitate cu propriul trup, care exprimă o anumită parte a persoanei sale pe care atitudinea ei socială o dezminţea. Vorbea pe ton uscat, de contabil avar şi cicălitor, după îmbrăcăminte avea aerul unei oarecare doamne patroane, ilar se mişca de parcă ar fi fost o zeiţă dintr-un harem.

— Am o deosebită consideraţie pentru artişti. Mă bucur că stai aici, la mine, Dolferl. Îmi permiţi să-ţi spun Dolferl, dragă Adolf?

— Da… sigur că da, Wetti.

Iar Wetti părea mulţumită. Era obişnuită să comande totul la ea în casă, gospodăria, programul, moravurile – „Fără femei sub acoperişul meu şi fără cupluri căsătorite!” –, inclusiv gradul tic familiaritate. Se arăta extrem de

distantă, ba chiar rece, cu anumiţi locatari, chiar dacă stăteau de ani de zile la ea, sau ex-I rem de călduroasă, aşa cum găsea de cuviinţă să fie cu tânărul

I lider.

Tratamentul de favoare îi irită pe ceilalţi bărbaţi din pensiune. Prin aceasta aveau senzaţia că Wetti le spunea: „Sunteţi bătrâni, el e tânăr şi-mi place mai mult decât voi”. Dintr-odată s-au arătat neîngăduitori cu Hitler, nescăpând nicio ocazie de a-i trânti o tişă-n nas ori de a-l înghesui pe scări, lucru pe care băiatul nu-l remarcase, după cum nu observase nici excesiva amabilitate a doamnei flori – vai, scuze, Wetti – faţă de el, terorizat cum era de femeia autoritară şi maternă, din partea căreia până şi gesturile dovedind familiaritate i se păreau nişte ordine.

Hitler se arăta cu atât mai ascultător – aşadar, mai fermecător – cu Wetti cu cât o minţise, iar grija excepţională a gazdei sale tocmai din acea minciună se născuse. În fiecare dimineaţă o lăsa să-şi închipuie că se ducea la Academia de Arte Frumoase. Nu doar o dată, pe când îşi aştepta, în gară, clientela, avusese senzaţia că o zăreşte pe Wetti făcându-şi apariţia la un capăt de peron, păcălit de pasul maiestuos al vreunei poloneze bogate sau al vreunei contese rusoaice. Învăţase însă să se calmeze şi să nu se mai teamă de sosirea inopinată a teribilei sale gazde, care, mult prea ocupată cu supravegherea a tot ce se petrecea sub acoperişul ei şi nefăcând decât dimineţile mici escapade la piaţă, nu şi-ar fi permis niciodată nici cea mai scurtă călătorie care ar fi îndepărtat-o de pensiunea din strada Felber, de la numărul 22, prin urmare nu avea să pună nicicând piciorul în vreo gară.

Când avea timp de pierdut, între două trenuri importante, Hitler se ducea în cafeneaua Kubata, unde dădea de presa naţională lăsată la dispoziţia consumatorilor. Îşi făcea ucenicia politică. El, care nu citise în viaţa lui altceva decât cărţi oarecare, romane de aventuri, librete de operă sau culegeri din Nietzsche sau Schopenhauer, descoperea actualitatea politică, se străduia să priceapă numele partidelor, ale şefilor

acestora, jocul democratic. Descifra totul cu egală pasiune, având impresia că astfel devenea bărbat.

Într-o zi, în gară, un individ blond, elegant, rafinat, înarmat cu un ţigaret extravagant, din fildeş, înfăşurat într-un palton de astrahan, cambrat, sclipitor şi lucios ca mătasea, a aruncat o revistă, la coborârea din tren. Fără a-şi fi dat seama, a ratat coşul de gunoi, iar revista a aterizat la picioarele lui Hitler.

Hitler s-a aşezat într-un colţ şi a parcurs publicaţia pe care n-o văzuse niciodată în cafeneaua Kubata, dar pe care o remarcase la tutungeria de la numărul 18, din strada Felber, cumpărată de bărbaţi destul de frumoşi, dar îmbrăcaţi puţin cam prea pretenţios. Se numea *Ostară* şi avea imprimat un semn ciudat, de care Hitler nu mai dăduse până atunci, însă care părea să posede o adevărată valoare estetică: o cruce ale cărei braţe erau îndoite de două ori. Studiind articolele, a descoperit că era vorba despre svastică, despre crucea gammadion, care simboliza cândva, la hinduşi, soarele. Directorul revistei, un oarecare Lanz von Liebenfels, făcea din crucea aceea atât de bogată în unghiuri marca eroului germanic.

Hitler s-a lăsat absorbit de paginile din *Ostară*. Descoperea cu uimire o nouă gândire: Lanz von Liebenfels afirma superioritatea rasei germane ariene asupra tuturor celorlalte rase. Sprijinindu-se pe argumente arheologice, explica faptul că o rasă superioară, o rasă blondă coborâse din nordul Europei şi construise primele monumente arhitecturale ale omenirii, dolinenele şi alte ansambluri uriaşe de pietre, iar acestea erau în acelaşi timp „staţii”, urme şi repere ale trecerii lor, dar şi altare ule religiei solare. Această rasă blondă superioară şi civilizatoare la cel mai înalt nivel, rasă păgână care aducea cultul lui Wotan, rasă căreia Wagner i-a reconstituit zeii şi eroii în sublimele lui opere se lăsase de atunci invadată şi lipsită de legitimitate de către alte rase, toate inferioare, însă numeroase şi fără scrupule, toate brunete, care aruncaseră Europa în actuala decadenţă. Lanz von Liebenfels chema la trezirea rasei superioare, care trebuia

să ia din nou conducerea, să se apere de celelalte şi să nu ezite să le distrugă. Propunea cu precizie un program medical şi politic fără precedent: blonzii trebuiau să impună sterilizarea bărbaţilor bruneţi, sterilizarea femeilor brunete, în aşa fel încât şi scape de ei în două generaţii. Până atunci, trebuiau luate măsuri urgente privind deportarea tuturor degeneraţilor, bolnavilor incurabil şi grupurilor rasiale impure din Germania şi din Austria. Astfel, înainte de a fi purificat întreg pământul, spaţiul germanic ar fi dezinfectat. Pe primul loc al fiinţelor de care ar trebui scăpat, Lanz von Liebenfels aşeza evreii, pe care-i descria drept nişte şobolani mizerabili, împuţiţi, infiltrându-se peste tot prin gurile de canal, susţinându-se unii pe alţii, organizând discret lumea finanţelor, industria şi prostituţia, adevăraţi oameni-animal răspunzători de tot ce e urât în lume şi care nu ezitau, spre deosebire de nordicii mult prea mândri pentru a ataca alte rase, să pună la punct înrobirea albilor. Pentru a celebra rasa blondă, eroică şi creativă, pentru a ridica osanale ochilor albaştri, singurii demni să contemple universul, Lanz von Liebenfels crease un nou ordin, Ordinul Noului Templu, şi propunea, în vechiul lui castel din Werfenstein, situat pe malul Dunării, organizarea de conferinţe şi de ceremonii rituale.

Fascinat, Hitler pierduse noţiunea timpului. Inima-i bătea mai să-i sară din piept, gura i se uscase, ochii îi ieşiseră din orbite devorând şi cea mai mică fărâmă de text. Niciodată, în presa vieneză, în general antigermană şi profranceză, nu mai întâlnise aceste idei. Nici măcar în *Deutsches Volksblatt*, organ al partidului creştin social, de un antisemitism declarat, nu mai dăduse de o astfel de logică extremistă, de o astfel de sistematizare, de stabilire clară a unui program radical şi raţional decurgând din superioritatea unei rase asupra alteia. L-a cuprins ameţeala. Ceva din exaltarea lui Lanz von Liebenfels trecuse în el, ca o febră contagioasă.

Furios, a închis revistă şi s-a uitat la preţul imprimat alături de svastică.

— Cincisprezece helleri pentru o asemenea inepţie?!

Nu doar că nu merită, dar ar trebui şi interzisă la vânzare! Ce porcărie!

Revoltat de atâta prostie, şocat de forma raţională, istoriografică, ştiinţifică aproape pe care o lua rasismul delirant al ideologului, a aruncat revista la pubelă.

— Aici îi e locul otrepei ăsteia!

Crescut de mamă în respectul celorlalţi, Hitler învăţase să dispreţuiască antisemiţii. Doar nu-l aprecia cu drag pe doctorul Bloch, medicul lor de familie, care o îngrijise atât de dedicat pe mama sa în timpul bolii? Niciodată nu judecase oamenii în funcţie de faptul că erau ori nu evrei. De altfel, nici nu ştia să-i recunoască. Citind *Ostară*, nu numai că resimţise iarăşi dispreţul faţă de rasismul manifestat de ai săi, dar chiar fusese indignat. Se simţea vizat personal de violenţa lui Liebenfels: auzi, blonzii superiori bruneţilor! Păi atunci şi el, Hitler, ar fi trebuit să fie supus vasectomiei şi deportat cine ştie unde… Ce periculoasă ţesătură de idei nesănătoase!

Încordat, agasat, nu îndeajuns de surâzător pentru a inspira încredere frumoaselor lui cliente, Hitler s-a decis să nu mai muncească şi s-a întors în strada Felber, la numărul 22.

— Vai, Dolferl, te-ai şi întors?! A strigat jenată gazda, care moţăia în şezlong, aranjându-şi cocul cu trupul abandonat şi mult mai voluptuos decât şi-ar fi putut închipui.

— Da, profesorul de portret e bolnav. M-am întors pentru a lucra la mine în cameră.

— Profesorul de portret? Hotărât lucru, înveţi nişte minunăţii.

Hitler şi-a coborât cu modestie privirea.

— Vrei să bei cu mine un ceai?

— Da, doamnă flori… adică… vreau să zic… da, Wetti.

Femeia a zâmbit, apreciindu-i efortul, ca o învăţătoare care-şi

Încurajează elevul.

Au trecut în apartamentul privat al lui Wetti, unde clienţii nu puneau piciorul.

Wetti se deplasa cu graţie lentă, de uriaşă, prin salonul mic-burghez: aplecându-se să ia un platou, şi-a lăsat neatentă sânii să se umfle sub corsaj; aşezându-se pe scaunul îmbrăcat în i iucuri, s-a cambrat şi şi-a întins pulpa într-o atitudine provocatoare, pe care o credea una demnă, apoi şi-a dus ceaşca la buze, i-a aspirat adânc aroma, de parcă s-ar fi pregătit să înghită o bucăţică aleasă.

— Află, dragă Dolferl, că ard de curiozitate să-ţi văd desenele.

Hitler s-a-nroşit până-n vârful urechilor.

— Da… poate… când se va ivi ocazia… Deocamdată, nu sunt mulţumit de mine.

— Eşti prea modest, i-a spus gazda coborându-şi genele lungi, cu atitudinea unei femei care consimte.

— Ba nu, ba nu. Nu e vorba despre modestie, ci despre luciditate.

— Vaaai, asta-i şi mai bine! A exclamat gazda, scoţând un mic ţipăt din adâncul pieptului, pe care îl credea semn de bună creştere, dar care amintea de un geamăt de alcov.

Apoi şi-a lăsat coatele pe masă, iar sânii, aplecându-se spre Hitler, mai-mai să-i rupă corsajul.

— Mi-ar plăcea tare mult, dacă se va ivi ocazia, să pozez pentru tine.

A rămas pe gânduri, buzele luând o expresie indecentă.

— Absolut onorabil, desigur. Îţi voi poza pentru un portret şi aşa te vei putea antrena şi tu…

Şi-a răsucit cu un deget o buclă rebelă, cu ochii strălucind. Părea fermecată de ideea pe care o avusese.

— Ce părere ai?

Hitler însă, îngrozit, nu era în stare să răspundă.

Tocmai zărise pe măsuţa gazdei un teanc întreg de reviste *Ostară*.

Nemişcat, aşezat pe pat cu picioarele sub el, cu capul dat pe spate, cu ochii pe jumătate închişi, Adolf îşi împodobea camera cu ghirlande de fum, când s-a auzit strigat din stradă.

— Adolf! Adolf! Grăbeşte-te! Vino!

S-a aplecat peste fereastră şi l-a descoperit pe doctorul Bloch, zâmbitor, în ţinută de seară, cu capă, smoching şi joben, aplecat pe geamul unei trăsuri şi chemându-l bine dispus. Cât ai clipi, Adolf a ajuns lângă el, îmbrăcat cu redingota lui roasă, cu mănuşile tatălui într-o mână şi bastonul vechi cu mâner tăiat oblic în cealaltă.

Trăsura a pornit în noapte. Chipul doctorului Bloch căpătase culori bizare, prea roşii în obraji, iar în jurul ochilor prea negru şi sclipitor. Dacă Adolf nu l-ar fi cunoscut foarte bine, ar fi putut să jure că medicul se machiase. Bloch bea cupă după cupă de şampanie, oferindu-i şi băiatului, care le dădea şi el peste cap una după alta.

Au ajuns cântând într-un cartier îndepărtat al Vienei, pe care Adolf nu-l cunoştea. Trăsura s-a oprit pe malul unui canal care amintea de Veneţia, faţadele tuturor clădirilor dând direct către apă.

Doctorul Bloch l-a suit într-o gondolă. Fără a tulbura suprafaţa apei negre, unsuroase şi liniştite, au parcurs mai multe din aceste căi ciudate, trecând prin faţa unor palate iluminate, de unde soseau murmurele languroase ale barcarolelor.

Gondola a tras lângă treptele unui cazinou. Hohote de râs ajungeau până la ei prin ferestre. Stelele dansau pe valuri.

Doctorul Bloch l-a luat de mână pe Adolf şi au intrat într-un vestibul îmbrăcat în marmură, care lăsa liber drumul către etaje pe scări monumentale de marmură. La primul etaj, un grup de femei împodobite cu pene de culori ţipătoare s-au repezit spre ei ciripind volubile într-o limbă pe care Adolf nu (» înţelegea. Surâzător, doctorul Bloch le-a lăsat să-i atingă, să-i mângâie, fără a le da mai multă atenţie decât unor animale de însă. Femeile îi strângeau braţele, şoldurile, coapsele lui Adolf într-un fel care nu-i plăcea, dar s-a hotărât să-şi adapteze comportamentul după modelul medicului.

La al doilea etaj, femeile au dispărut brusc. Doctorul

l-a Introdus pe Adolf într-o încăpere în care mai multe femei, în cămăşi de noapte sau în combinezoane, lucrau cu pasiune broil And, tricotând ori croind.

Una dintre ele s-a oprit, şi-a dus mâinile la gât şi a strigat:

— Domnul Hitler!

Au început toate să ţipe. Numele lui Hitler ricoşa dintr-un în² cu părul ondulat în altul cu părul întins. Şi-au ascuns toate Icţele în mâini, de parcă s-ar fi temut să nu fie pălmuite…

Doctorul Bloch părea a fi stăpân pe situaţie.

— Nu, nu e domnul Hitler, e fiul lui.

În aceeaşi clipă, Adolf a simţit o durere ascuţită sub pântece şi s-a rupt parcă-n două sub efectul loviturii. Una dintre femei îl pocnise pe neaşteptate. Iar el s-a prăbuşit.

Când a reuşit să-şi revină, toate acele frumuseţi înspăimântate dispăruseră. Doctorul Bloch se uita părinteşte la el şi repetă:

— Îţi garantez că nu ai nimic. Eşti absolut normal. Nu ai niciun motiv să-ţi provoci asemenea dureri.

— Dar vă jur că ele au…

— Ţţţ… Ţţţ… Ţţţ…

I M) M >»

— Sunt sigur că m-a lovit una dintre ele.

— Ţţţ… Ţţţ… Ţţţ… Doar am fost lângă tine şi nu am văzut nimic.

Adolf nu mai ştia ce să spună, fiindcă într-adevăr din acea durere fulgerătoare nu mai simţea nimic. Mai că-i venea să creadă că nici măcar nu existase…

— Urmează-mă.

Medicul l-a tras de mână într-o altă aripă a palatului. După ce au urcat câteva etaje şi au trecut prin mai multe vestibuluri, au ajuns într-un mic budoar unde ardea doar o lumânare. O femeie acoperită sumar de o cămaşă roşie din mătase dormea întinsă lasciv pe o canapea din vremea Imperiului.

Adolf s-a simţit de-a dreptul hipnotizat de albeaţa cremoasă a pielii acesteia, care palpita în egală măsură la

suprafaţă şi ca o chemare a adâncurilor, numai satin şi aluat chemându-te să mângâi şi să frământi, o carne pe care-ţi venea să o înhaţi cu toate că frumuseţea femeii inspira, în acelaşi timp, o spaimă sacră.

Doctorul Bloch s-a apropiat de femeia adormită, a îngenuncheat lângă pat şi i-a ordonat lui Adolf să facă la fel.

— Uită-te bine şi obişnuieşte-te.

În primele minute, Adolf nu i-a aruncat decât ocheade fugare, temându-se că, dacă ar fi privit-o insistent, ar fi putut-o trezi pe cea care dormea, ca atinsă de un deget fierbinte.

Doctorul Bloch s-a aplecat deasupra femeii şi i-a ridicat încet bluză de mătase.

Femeia a rămas goală, gata să se dăruie, lascivă, inconştientă, întinsă în neruşinarea ei la doar câţiva centimetri de Adolf, care simţea că trupul îi fierbe.

Doctorul l-a prins de mână şi l-a tras mai aproape de femeie. La început Adolf s-a opus, îngrozit, înfricoşat de nici el nu ştia ce…

Numai că, ferm, metodic, ţinându-l strâns, doctorul Bloch i-a condus lui Adolf mâna către sânul liniştit al celei ce dormea şi i-a lipit-o de acesta…

La contactul cu carnea moale şi fierbinte, Adolf a avut o senzaţie orbitoare…!

…şi s-a trezit.

I-au trebuit mai multe minute pentru a-şi pune în ordine gândurile, pentru a înţelege că tot în patul închiriat al doamnei Zakreys se afla, pentru a admite că scena minunată pe care tocmai o trăise ţinea de vis, că doctorul Bloch nu venise după el, aseară, să-l caute, că nu atinsese cu adevărat acea creatură sidefie.

S-a întors pe cealaltă parte, ţi-a înfundat capul în pernă şi «i a folosit de amintirea visului pentru a trăi iar şi iar scena, până dimineaţă.

Încântat, a alergat la Academie cu senzaţia că era un alt om. (iliiar dacă nu fusese decât o fantasmă, cunoscuse în noaptea aicea o adevărată iniţiere sexuală.

În pragul Academiei însă, s-a oprit ca fulgerat.

„Dacă, după cum prevăd, vei reîncepe să visezi, promite-mi

M.

I'A vei reveni.

Un fior de silă i s-a scurs de-a lungul spinării. Diabolicul medie îl anunţase: va reîncepe să viseze. Astfel, datora savurosul moment nocturn insuportabilului omuleţ care-l pusese să-i i cvopsească veceul!

Furios, Adolf a intrat la cursul de geometrie cu cheful de a pocni pe cineva. Întreg câştigul din noaptea trecută se evaporase. Şi s-a apucat de lucru morocănos.

În pauză, a tresărit auzindu-l pe unul dintre colegi pronun-And numele doctorului.

Bernstein şi Neumann, cei mai străluciţi studenţi ai şcolii, >iveau o dispută legată de Freud.

— E cel mai mare geniu al vremii noastre, afirma Bernstein. Mulţumită lui, omenirea se va putea cunoaşte şi vindecă.

— Poate, i-a răspuns Neumann, dar nu cred că această cunoaştere a inconştientului va fi în favoarea artiştilor. Din con-I ră, riscă să-i facă să dispară. Doar o nevroză naşte artistul, o nevroză îl inspiră şi-i dă energie creatoare. Ţin la nevroza mea îi nu vreau să mă schimb cunoscându-mă mai bine. Nu contează dacă sunt fericit ori nu, prefer să-mi fie rău, dar să continui să pictez. Cu atât mai mult cu cât atunci când pictez sunt fericit.

— Nimeni nu spune că psihanalistul te va transforma într-o persoană sterilă, i-a replicat Bernstein. Sigmund Freud tratează omul, nu artistul.

— Cum se poate face deosebirea dintre om şi artist? S-a arătat Neumann indignat. Sigmund Freud se joacă cu focul, lipsit de distanţa necesară pentru a putea judeca lucrurile.

— Nici vorbă. Freud a scris despre artă şi…

Adolf a încremenit, năucit. Cel mai mult îl dezorienta faptul că ambii studenţi spuneau atât de firesc „Sigmund Freud", de parc-ar fi spus Richard Wagner sau Hieronymus

Bosch. Adică doctorul Freud, din strada Berg, de la numărul 18, era chiar atât de cunoscut? Adolf nu-l luase decât drept un specialist de cartier, pe când, pare-se, medicul era autorul unor teorii care pasionau tineretul intelectual. După respectul înspăimântat cu care ceilalţi urmăreau polemica, Adolf realiza că nu era singurul care habar n-avea de rolul capital al lui Sigmund Freud, nici singurul care abia acum îi descoperea numele întreg.

Nu înţelegea prea bine natura dezbaterii, dar recunoştea unele cuvinte pe care le auzise în conversaţia dintre Bloch şi Freud: pulsiune, nevroză, inconştient, cenzură…

Înapoindu-se în sala de curs, s-a strecurat lângă Bernstein şi l-a întrebat pe un ton detaşat:

— Sigmund Freud, despre care vorbeai, este cel care are cabinet în strada Berg, la numărul 18?

— Da! A exclamat Bernstein. Visez să-l întâlnesc într-o bună zi! Cum voi avea bani, voi… Ia stai aşa! îl cunoşti?

— Da, da, a răspuns Adolf cu o anumită doză de vanitate, e un prieten de familie.

Spera că răspunzând astfel să ocolească întrebarea, nu să-i provoace o asemenea reacţie lui Bernstein. Acesta nu i-a mai dat pace până seara, interesându-se în sfârşit de persoana lui Hitler, dovedindu-i afecţiune, propunându-i o mulţime de servicii în schimbul unei simple întâlniri cu acel prieten de familie.

Adolf era uimit.

Aşadar, poate că medicul nu era chiar şarlatanul pe care crezuse că-l dibuise. Indiciile se strângeau în favoarea lui: respectul pe care i-l acorda doctorul Bloch, influenţa intelectuală pe care părea să o exercite, amabilitatea lui Bernstein faţă de Adolf de când aflase că acesta avea legătură cu Freud şi, mai ales, visul, visul lui, primul pe care şi-l amintea după atâţia ani…

„Dacă, după cum prevăd, vei reîncepe să visezi, promite-mi că vei reveni”.

Zvâcnitoare, încăpăţânată, mereu mai puternică, mereu mai limpede, fraza medicului i se răsucea în

memorie făcându-l să nC simtă vinovat.

A hotărât: se va întoarce a doua zi. Îşi va respecta promisiunea.

Şi a adormit satisfăcut, felicitându-se pentru devotamentul său. Înmulţea complimentele faţă de propria-i persoană pentru.1 nu-şi mărturisi că o va face şi din snobism, doar de acum intra în casa unui medic celebru.

Numai că ziua următoare lucrurile nu s-au petrecut aşa cum prevăzuse. Doctorul Freud s-a arătat rece, indispus parcă de sunetul vesel al soneriei şi, în pofida entuziasmului cu care Adolf i-a anunţat că pe o victorie faptul că visase, nu i-a dat întâlnire decât peste zece zile.

„Nu-i mai pasă de mine", şi-a spus Adolf ieşind.

Dar, de fapt, să-i fi păsat vreodată?

Zece zile mai târziu, la cabinetul doctorului Freud s-a prezentat un Adolf docil şi cooperant, gata să-i povestească visul.

— Totul e-n ordine, băiete, cred că ştiu ce ai.

Sigmund s-a ridicat zâmbitor, mai relaxat decât oricând.

Şi-a aprins o ţigară din care a tras cu voluptate.

— Am înţeles de ce nu poţi vedea o femeie goală fără să leşini. Ba chiar pot să-ţi dau o veste bună: peste câteva clipe, imediat ce-ţi voi explica, vei fi vindecat.

Întrevederile dintre Wetti şi Hitler deveneau periculos de frecvente. Tânărul îşi petrecea zilnic câte un ceas în salonul ei strâmt. După ce-şi sorbeau ceaiul de portocale şi mâncau prăjiturile cu ghimbir, Hitler îşi scotea mapa pentru desen, se aşeza într-o margine a încăperii, la distanţă de model şi lucra discutând despre artă.

— De ce stai atât de departe, dragă Dolferl? gemea languros Wetti.

— Ţânţarul se arde dacă vine prea aproape de flacără, răspundea Hitler invariabil.

Tot aşa lăsa şi Wetti să-i scape, roşie toată, câteva mici ţipete pe care ea le considera proteste politicoase, dar care trebuie să fi fost luate drept gemete preorgasmice de

oricine ar fi trecut pe coridor.

Hitler impusese o regulă: Wetti nu trebuia să se uite la portret până când acesta nu avea să fie gata. Însă degeaba tot ştergea, reluă, ştergea, rupea, reluă, ştergea, în desenul lui, Wetti tot cu o maimuţă se încăpăţâna să semene. Pentru a-şi impresiona gazda, o îneca în cuvinte, o copleşea cu teoriile lui despre artă. De altfel se contrazicea de la o zi la alta, dar nu conta, Wetti era sensibilă la faptul că i se vorbea despre artă – conversaţie elevată, demnă de o femeie din lumea bună – şi nu asculta nici pe sfert din ce i se spunea.

Deseori, misterioasă, îi promitea să-i facă cunoştinţă cu „băieţii ei", „într-o zi", „dacă va fi cuminte", de parcă i-ar fi anunţat vizita Sfântului Graal. Hitler nu reuşea să afle cine erau acei „băieţi ai ei", nici ce se petrecea în timpul faimoaselor după-amiezi de duminică organizate de Wetti.

În sfârşit, a căpătat dreptul la o invitaţie scrisă. Wetti i-a înmânat-o cu o figură grăitoare, care părea să însemne: „nu ştiu dacă într-adevăr o meriţi, dar tot ţi-o dau". După care a plecat unduindu-şi şoldurile pe scări, cu crupa legănându-i-se când la dreapta, când la stânga, la dreapta pentru a provoca gânduri necuviincioase, la stânga pentru a le alunga. Pe la jumătatea treptelor s-a oprit şi i-a spus călduros lui Hitler:

— Să te îmbraci frumos, dragă Dolferl, „băieţii mei" sunt mereu foarte eleganţi.

În ziua stabilită, la ora cinci, Hitler a coborât gâtuit de emoţie la celebrul ceai duminical al lui Wetti, care părea să fie orgasmul vieţii ei sociale.

În încăpere fremătau conversaţiile unor tineri bine îmbrăcaţi, după cum îl anunţase Wetti, ba chiar prea bine îmbrăcaţi, mirosind a douăzeci de parfumuri diferite, aducând în discuţie/cee subiecte deodată, agitaţi, rapizi, ameţiţi chiar atunci când iirborau un surâs de neşters, niciodată cu adevărat atenţi la ceea i e spuneau, cu privirile furate de detalii pe care Hitler nu le acciza, vânători la pândă, chiar dacă, în aparenţă, nici despre unătoare nu era vorba, nici despre vânat.

Hitler a fost bine primit. Mâini moi i-au strâns-o pe a lui, I.s-a făcut puţin loc pe canapele, obligându-l să stea lipit de alţi invitaţi. A vorbit însă puţin, nefiind în stare să susţină debitul verbal atât de rapid al celorlalţi şi, în consecinţă, a zâmbit mult.

Wetti trona ca o regină a albinelor în mijlocul falşilor ei trântori. Între două macarons, aceştia lăsau iar şi iar să le scape exclamaţii admirative referitoare la frumuseţea, la graţia ei, râdeau în hohote exagerate la cea mai mică glumă a gazdei. O iubeau, o adorau, o adulau. Wetti, copleşită de atâtea complimente, încălzită de privirile extatice, se deschidea larg, ca un trandafir care cu prea mult timp în urmă fusese boboc.

Hitler se simţea gelos. Mai tăcut, mai necioplit, mai puţin dedat convenienţelor decât tinerii care aveau întotdeauna o bârfă ori o măgulire la îndemână, se întreba ce i-ar fi putut aduce el lui Wetti. Acea fulgurantă după-amiază de duminică i s-a părut că terfeleşte şedinţele lui cotidiene cu Wetti. Va veni o zi când îşi va da seama de asta… la fel şi de lipsa de valoare a desenului… şi cu siguranţă îl va alunga.

— Dolferl, ai un aer sinistru. Ai pierdut pe cineva? Eşti în doliu? Sau ai trecut prin vreo despărţire?

Werner, un tânăr blond, înalt şi cu buze de copil s-a aşezat alături de el. Puţin şocat să i se spună aşa, dintr-odată, pe nume, Hitler nu a lăsat să i se vadă surpriza şi a zâmbit. Încurajat, Werner a continuat conversaţia:

— Cu ce te ocupi?

— Sunt pictor.

— Aha, deci tu eşti micul geniu despre care ne-a vorbit Wetti?

— Chiar aşa a spus?

— Crede mult în talentul tău. Ce pictezi?

— Peisaje. Străzi.

O sclipire stranie a trecut prin ochii albaştri şi totuşi apatici ai lui Werner.

— Şi nuduri?

— Da, desigur, şi nuduri, a răspuns Hitler cu aplomb,

simţind cum câştigă puncte.

— Nuduri… masculine?

— Masculine. Feminine. Ambele îmi plac, a afirmat cu atâta autoritate, încât Werner a rămas cu gura căscată.

Blondului i-au trebuit câteva secunde pentru a-şi veni în fire. Apoi, revenindu-şi, a îndreptat către Hitler o privire admirativă – ştiu să apreciez performanţele la justa lor valoare –, s-a foit pentru a-şi face loc mai bine pe canapea, lipindu-şi astfel coapsa de a lui Hitler. Şi-a dres glasul.

— Ai citit vreodată *Ostară*?

Werner a luat teancul de reviste şi l-a pus pe genunchi. Părea gata să-l protejeze.

— Ai putea să desenezi pentru revista noastră. Ne place să reprezentăm eroi germanici. Ar trebui arătaţi cu torsurile goale, în lupte drepte…

Vorbind despre acest subiect, s-a înroşit.

Hitler nu i-a răspuns. Încurcat, simţea nevoia să dezaprobe foaia antisemită, dar s-a limitat să ceară informaţii:

— De ce-i zici „revista noastră”? Este făcută de voi, cei de-aici?

Werner a izbucnit în râs, apoi a devenit serios, nevrând să lase impresia că şi-ar fi bătut joc.

— Nu. Revista este redactată de Lanz von Liebenfels – între noi fie vorba, îl cheamă Adolf Lanz. S-a înnobilat de unul singur pentru a părea că face parte din castă, altfel, e la fel ca noi.

— Ca noi?

— Da! Ca noi, cei de-aici! Chiar dacă nu suntem de acord cu delirurile lui despre rase şi Germania, ne place tuturor cultul lui pentru eroi. *Ostară* a ajuns semnul legăturii dintre noi.

Respectivul „dintre noi” l-a pus pe gânduri pe Hitler. La ce comunitate s-ar fi putut referi Werner? Cărui grup aparţineau Lanz şi toţi aceşti tineri? Tineretul?…

Wetti a trecut pe lângă Adolf şi i-a şoptit la ureche:

— Ia zi, Dolferl, parcă s-ar lega cu Werner…

Le-a întins nişte biscuiţi şi a luat o mină de tandră

dojană.

— Drăcuşori de copii, păi nu?!

S-a îndepărtat sau, mai degrabă, şi-a legănat şoldurile printre fotolii, făcându-le cu ochiul.

Hitler şi-a simţit trupul greu ca de plumb. Şi rece. Îngheţat. Imobil. Începea să realizeze neînţelegerea. Fusese luat drept pederast. Se găsea în mijlocul unei adunări de pederaşti. Se lăsase prins în capcană, trăind în eroare.

S-a ridicat pe neaşteptate.

— Nu mă simt bine. Mă întorc la mine în cameră.

— Vin cu tine, i-a şoptit Werner.

Încordat, tremurând, cum numai unui bărbat extrem de tânăr i se poate întâmpla, în pragul tetaniei aproape, Hitler a trecut peste toate barierele din încăpere, picioare, fotolii, măsuţe, taburete, platouri şi a ajuns, abia respirând, pe coridor. Spre marea lui surpriză, nimeni nu a fost scandalizat văzându-l cum pleacă fără a spune o vorbă.

Lângă el, Werner a izbucnit într-un râs ascuţit.

— Hotărât lucru, rapid măi eşti.

— Mă duc sus să mă culc.

— Foarte bine, vin cu tine.

Hitler a parcurs câţiva metri pe scări înainte de a-şi da seama că, într-adevăr, Werner se ţinea după el. S-a întors indignat.

— Ce faci? Tu unde mergi?

Dezorientat pentru moment de figura mânioasă a lui Hitler, Werner nu mai ştia cum să reacţioneze. După care i s-a părut că acesta glumea şi a urcat şi cele două trepte care îi despărţeau.

— Bine. Dacă trebuie să fie omul direct cu tine…

Hitler a simţit un corp lipindu-se de al lui şi o gură căutând-o pe a sa.

Nu-i venea să creadă ce i se întâmpla. Iute! Trebuie să reacţionez, şi-a zis. Să nu-l las! Să-l dau la o parte! Să-l împing! Şi dac-o să cadă, cu-atât mai rău pentru el! Trebuie să reacţionez! Să nu mă las…

Werner însă a dat el înapoi, oripilat, ţipând. Plastronul îi fusese acoperit de un terci gălbui şi moale. Hitler vomase pe el.

— Javră nenorocită! Deci e adevărat că eşti bolnav! Dolferl, Dolferl, răspunde-mi, întoarce-te, nu m-am supărat pe tine.

Hitler însă o luase deja la fugă, refugiindu-se în camera lui. Odată puse cele trei siguranţe la uşă, a început să se învârtă furios în jurul unicului său scaun.

Nici nu ştia ce-l uluise mai tare. Că fusese agăţat de un bărbat? Că fusese luat drept un băiat din ăia? Că nu pricepuse suficient de repede? Că nu fusese în stare să-l respingă pe Werner? Că vomase pe acesta? Ardea tot, totul în el era doar umilire.

Pe măsură ce-şi punea gândurile în ordine, pe măsură ce-şi închipuia reacţii potrivite, începea să scape de durere şi îşi venea în fire. În scurt timp, în minte nu i-a mai rămas decât esenţialul: Wetti. Nu trebuia ca Wetti să creadă că era şi el din ăia… Wetti trebuia să înţeleagă că Hitler nu aparţinea clubului homosexualilor.

Ţinea ca ea să fie liniştită din acest punct de vedere – linişte care ar fi şi a lui –, să fie convinsă că respectivele complimente pe care i le făcea el, chiar dacă mai puţin hiperbolice şi mai rare, erau sincere şi veneau din partea unui bărbat, a unuia adevărat, un bărbat care doreşte femei… Oare-l va crede? Cum să o convingă?

O idee simplă, strălucitoare, luminoasă: trebuia să-i facă o declaraţie limpede lui Wetti.

De şase ori s-a spălat pe dinţi, s-a mai spălat încă o dată pe tot corpul, a încercat, apoi a lăsat deoparte cele patru cămăşi, şi-a pus pantalonii, şi şi-a dat pantofii cu atâta cremă, încât lăsau urme la fiecare pas. Nu conta! Nimic nu era prea dificil! Trebuia să se pregătească pentru a o convinge pe Wetti.

Pentru moment, începutul planului – partea cu spălatul – ţi era clară, urmărea mai obscură…

Păcat. Vom improviza.

Îţi făcea curaj apelând la vocabularul militar.

Vom coborî. Vom ataca. Şi vom vedea cum evoluează bătălia.

Ţinea în mod deosebit la acel „noi”. Aducând mai mulţi bărbaţi în fiinţa lui, va avea poate norocul ca măcar unul să rămână până la capăt.

La zece seara, ştiind că plecaseră toţi băieţii ţi că, punctuală, Wetti se ducea la culcare, a coborât scările fără zgomot.

După câteva bătăi în uţa, a auzit o voce somnoroasă:

— Cine e?! Ce s-a-ntâmplat?

— Sunt eu, Dolferl.

Ezitase, ar fi trebuit să spună Adolf, dar se temuse, în ultimul moment, să nu pară prea ceremonios.

Uţa s-a deschis, iar în prag a apărut figura îngrijorată a lui Wetti.

— Te simţi mai bine, Dolferl? Werner mi-a spus că eşti bolnav.

Numai auzind numele lui Werner, Adolf ar fi trebuit să se întoarcă pe călcâie. Trecutul îl plesnea peste faţă, efeminatul acela oribil se lipea pentru a doua oară de el. Chiar nu mai poate scăpa de el?

Curajos, ţi-a luat avânt, decis să ignore întrebarea.

— Wetti, am ceva să vă spun.

— Ce, Dolferl?

— Ceva foarte important.

Nu reuşea să-ţi ducă mai departe discursul ţi-a bătut iritat din picior. Wetti ţi-a închipuit că Adolf nu vrea să vorbească pe culoar.

— Intră, dragul meu Dolferl, intră. Şi nu te uita la mine, tocmai mă pregăteam să mă culc.

Hitler a pătruns în salon alături de ea.

— Eeei? Despre ce e vorba? O să-mi pierd minţile de atâta îngrijorare, a zis Wetti, ale cărei ton, cuvinte şi comportament afectate nu lipseau nici acum, supralicitate de data asta, precum o actriţă aflată la prima citire a unei piese de teatru.

— Păi, eu…

— Da?

— Vă iubesc.

Wetti a ezitat o clipă, cu gura deschisă, temându-se să nu greşească următoarea replică. S-a hotărât să-i zâmbească larg, matern.

— Şi eu te iubesc, dragă Dolferl, şi eu te iubesc tare mult.

Pronunţase „tare mult” cu o oarecare ezitare. Hitler a con*f*”.

Chiş că putea merge mai departe.

Executarea, băieţi! Câmpul e liber.

— Nu, Wetti, a articulat el cuvintele exagerându-le tonul, eu nu vă iubesc „tare mult”, vă iubesc pur şi simplu.

Wetti a încremenit.

Încărcaţi! Ia să facem cum a făcut Werner cu noi! Cu toţii la atac!

Încordat, Hitler a făcut cei doi paşi care-l despărţeau de ea şi a strâns în braţe stângaci trupul masiv.

Ca un balon care se dezumflă, Wetti i-a alunecat printre mâini şi s-a prăbuşit gâfâind pe podea. Pe Hitler îmbrăţişarea îl sleise şi acum parcă nici nu ar fi existat. Târându-se pe covor, Wetti plângea cu lacrimi mari.

— Dolferl… Dolferl… Vai, ce dezamăgită sunt.

Hitler a crezut că n-a auzit bine. Batalionul lui de soldaţi a reacţionat într-un glas înăuntrul lui, făcându-l să exclame:

— Pentru numele lui Dumnezeu, dar de ce dezamăgită?!

Ochii umezi şi umflaţi ai lui Wetti l-au privit lung pe tânăr.

— Mi-am închipuit că eşti ca ei, ca băieţii mei. Altfel n-aş fi… Vai, nu, niciodată nu aş fi fost atât de drăguţă cu tine… Nu ţi-aş fi pozat niciodată… Ah, Doamne… Ce trist!

Ceea ce a urmat l-a descumpănit. Wetti a început să scâncească mai rău decât un sugar, abia respirând între două ţipete, cu gura căscată, stacojie la faţă, cu pleoapele strânse, inundată de lacrimi.

Hitler a trezit-o pe doamna Stolz, vecina, i-a încredinţat-o pe Wetti, apoi a urcat la el în cameră

satisfăcut. Nici nu mai conta reacţia bizară a lui Wetti, îi arătase el cine era. Îşi îndeplinise datoria de bărbat. Era mulţumit.

Şi a căzut într-un somn de plumb.

A

— Te deranjează ţigara?

Doctorul Freud aspira fumul havanei cu un plescăit sec i urc te ducea cu gândul la desc Hitlerea dificilă a unui borcan i îi dulceaţă.

— În visul tău, doctorul Bloch joacă rolul tatălui, însă al unui tată tiranic, care-şi striveşte fiul, nu invers, al unuia binevoitor, liberal, vesel, atent, care-şi ajută băiatul să pătrundă în lumea adulţilor. Venind după tine în trăsură, deţine toate semnele distinctive ale plăcerii: prin smoching exprimă petrecerea, prin şampanie veselia, prin cântece superficialitatea. Destinaţia necunoscută spre care te poartă este femeia.

Freud a tras iarăşi din havană. O făcea cu un zgomot al gurii copilăresc, apăsându-i capătul pentru a extrage fumul mai bine, sorbindu-l cu lăcomie, urmărind cu beatitudine traiectoria interioară a norului lăptos şi râgâind parcă. Înghiţea fumul fără a-l mai da afară. Unde să se fi dus?

— Pe urmă aţi coborât din trăsură pentru a urca într-o gondolă. Apa lipsită de valuri, neagră şi liniştită, pe care ai plutit este imaginea sexualităţii tale.

— Poftim?

— Până acum ţi-ai refuzat viaţa sexuală, ţi-ai îndiguit pulfţiunile, ai încercat să le ucizi sau, cel puţin, să le adormi. Aceasta r situaţia dorinţelor tale la începutul visului. Situaţie de care însă îţi doreşti să scapi intrând în palatul misterios.

Adolf tremura de plăcere, avea senzaţia că-şi retrăieşte visul pe un alt plan, pe un palier mai intelectual. Fără culori, într-o lumină albă, vie, mercuriană, cu volume reduse la nişte linii, şi totuşi îşi regăsea intacte emoţiile, ba chiar mai proaspete, mai tranşante, mai bine decupate.

— Ar fi de crezut că acea clădire era un bordel, însă,

în logica ta, este vorba mai degrabă de o casă a femeilor sau, mai bine, de casa Femeii. Întreaga construcţie, obscură, întunecată, secretă, cu scări care zboară spre un se ştie unde simbolizează Femeia. Este alcătuită din trei etaje pe care le vei sui, iar la ieşire vei fi făcut o adevărată călătorie iniţiatică.

Freud s-a aplecat încruntat spre Adolf.

— Suflă.

Surprins, Adolf a deschis gura şi a făcut ce i s-a cerut. Aerul a reînceput să circule prin el. Fusese atât de pasionat de povestea lui Freud, încât uitase să mai respire.

— Primul grup de femei pe care l-ai întâlnit, doamnele acelea împodobite, care te ciupeau şi te sâcâiau sunt păsări, papagali, exact ceea ce grecii din Antichitate numeau „barbari”, adică fiinţe care nu vorbesc aceeaşi limbă cu oamenii. Aşadar, pentru tine femeia este străinul absolut. Pentru tine, femeia e un animal.

Gata, doctore, hai că m-ai frecat destul la cap, dă-i mai departe!

— Al doilea grup de femei, a continuat fără grabă Freud, exprimă conflictele din viaţa ta intimă. Doamnele acelea aproape dezbrăcate, deci gata pentru dragoste, acele amante potenţiale se sperie când te văd sosind. Îţi repetă strident numele şi încearcă să se apere de loviturile pe care se pregătesc să le primească din partea ta. Doctorul Bloch restabileşte adevărul: aşa e, te numeşti Hitler, însă eşti fiul lui Hitler, nu tatăl Hitler, nu trebuie să fiţi confundaţi. Ai refuzat întotdeauna să-ţi vorbeşti de rău tatăl, lucru absolut lăudabil, Adolf, dar care te face să suferi. Mai bine mi-ai povesti toate scenele violente la care ai asistat.

— Nu… Eu nu…

— Ia spune, Adolf, despre asta este vorba, nu te bătea doar pe tine, pe fraţii şi pe surorile tale, ci şi pe mama ta?

Adolf a amuţit.

Doctorul Freud privi iritat la havana care nu mai fumega, luând ca pe un atac direct la persoana lui faptul

că se stinsese.

— Aşadar, pentru tine violenţa este modelul relaţiei de iubire. Or, de fapt, refuzi să fii călăul femeilor, refuzi să fii călăul propriei tale mame. Pentru a nu ajunge un monstru, în vis, ai simţit o durere ascuţită între picioare, adică te-ai castrat. Mai bine să fii înger decât om!

Adolf a resimţit prosteşte bucuria inefabilă de a se auzi descris drept un băiat bun.

Freud a îndreptat spre el un deget acuzator.

— Cine vrea să fie înger face o mare prostie. Până una-alta.

I u eşti cel care suferă. Dar dacă o vei ţine tot aşa, până la urmă îi vei face să sufere şi pe ceilalţi.

— Vi s-a stins ţigara, a gemut Hitler.

— Ştiu, a răspuns rece medicul.

În atmosferă din jur totul freamătă. Emoţiile înţeapă, zboară, n-au astâmpăr, izbindu-se de cei doi bărbaţi.

— La etajul trei, doctorul Bloch te-a condus la o femeie aproape dezbrăcată. Din cauza mamei tale care a suferit atât de mult, fără să vrei legi feminitatea de boală: femeia din vis e culcată, vegheată de o simplă lumânare, fără vreo reacţie la chemările din afară. Dezbrăcând-o, doctorul Bloch îţi explică faptul că a venit timpul să devii bărbat – femeia îţi aparţine.

I e obligă să o atingi. Când îi pipăi sânul, se petrece un lucru esenţial: femeia deschide ochii şi îţi surâde. Ceea ce înseamnă că te acceptă. Dar şi, mai ales, că nu i-ai făcut niciun rău.

— Un rău? Păi nici nu mă gândeam că i-aş fi putut face vreun rău.

— Ba da! Şi încă asta te-a emoţionat atât de puternic, încât ic-ai trezit. Ai supt la sân?

— Poftim?

Adoli se mira şi el de dificultăţile pe care le avea uneori în comunicarea cu medicul. Întrebările acestuia îl iritau şi îl surprindeau într-o asemenea măsură, încât cerea să-i fie repetate pentru a avea timp să le accepte.

— Da.

— Şi sora ta mai mică a fost hrănită la sân de mama voastră?

— Nu.

— De ce?

— Nu ştiu. Sora mea a fost dată unei doici. Mama era… obosită.

— Da, atât de obosită, încât, ceva mai târziu, a făcut un cancer la sân din cauza căruia a şi murit. Din care moment te-ai simţit vinovat. Convins că tu, Adolf, eşti acela care, sugând sânul mamei, ai golit-o de forţa vitală. Fals! Adolf, mă auzi: e fals!

Adolf simţea o linişte bizară. O putere necunoscută îl învăluia. Şi respira mai liber.

— Nu, Adolf, nu ţi-ai ucis tu tatăl, chiar dacă i-ai dorit moartea, ca orice alt băiat. Nici mama. Amândoi au murit din cauze naturale. Niciun soi de vinovăţie nu trebuie să-ţi încarce viaţa şi să ţi-o rateze. Ai dreptul la fericire.

Lacrimile se scurgeau pe obrajii lui Adolf fără ca acesta să-şi fi dat seama. Spălându-l de trecut, de spaime, de dureri. Toaletând nou-născutul.

Freud asista binevoitor la a doua naştere a băiatului. Fără scalpel, fără incizii, fără să sfâşie carnea şi să verse sânge, vindecase un individ disperat. Pe divanul lui se întinsese un adolescent, de pe divanul lui se ridicase un bărbat. Dispăruse un spectru, spectrul a ceea ce ar fi putut fi Adolf Hitler în absenţa terapiei. „Fără îndoială un nefericit, şi-a zis Freud, poate chiar un criminal. Cine ştie? Hai să nu ne lăudăm prea tare”.

Freud şi-a privit havana stinsă dintre degete şi s-a gândit la două lucruri: în primul rând că pentru nimic pe lume nu şi-ar fi schimbat meseria, în al doilea că totuşi ar fi trebuit să se lase de fumat.

A luat un chibrit foarte lung şi a încercat să-şi reaprindă havana, care, de acum, asemenea unui cadavru, puţea rece a cenuşă şi refuza să reînvie.

Un al treilea gând a ieşit la iveală, în mintea lui Freud:

— Şi dac-aş încerca ţigaretele Nânaş?

— Dolferl, e adevărat ce mi-ai mărturisit aseară?

— Nu-mi retrag cuvintele, Wetti!

Hitler făcea mai departe schiţe pentru portretul lui Wetti, cu avionul lui neascultător.

— Ţi se pare că sunt frumoasă?

— Dar e evident, pentru numele lui Dumnezeu!

— Mă vrei?

— Nu-mi retrag cuvintele.

Până şi el observă modul milităros ţi aspru în care acţiona Imediat ce se apuca să vorbească despre iubire. Intonaţia devenea tranşantă, peremptorie, definitivă, lipsită, desigur, de romantism, nu şi de autoritate şi de virilitate. Wetti se înfiora, visătoare, sub asalturile verbale.

— Bine, Dolferl, dar ştii că aşa ceva este imposibil.

— Imposibil? Ce m-ar putea împiedica să vă iubesc?

Şi-a mâzgălit înfuriat foaia: o conspiraţie a creionului, gumei şi hârtiei îl împiedica să fixeze chipul ei în caiet.

— Ba e imposibil, Dolferl, n-am cum să fiu a ta, şi-o ştii şi tu.

Fireşte că ştia, din moment ce, în fiecare după-amiază.

Wetti se-ntorcea iar şi iar la aceeaşi poveste.

— N-am cum să fiu a ta fiindcă… am renunţat definitiv

La bărbaţi.

După care, invariabil, urma epopeea dureroasă a mariajului ci ratat. Bărbatul acela coleric şi păros cu care a fost obligată să se mărite. Săruturile lui care, în timpul logodnei, îi întorceau stomacul pe dos. În sfârşit, oribilă noapte a nunţii, corpul de urangutan care i-a sfâşiat vintrele, care horcăia, ejacula, împroşca. Ruşinea ei matinală, din clipa în care cearşaful cu hidoşeniile de pe el a fost expus la fereastră. De unde şi hotărârea de a o termina cât mai repede cu acel bărbat, apoi cu toţi bărbaţii. Iar lira i s-a îndreptat împotriva propriului trup din momentul în care a fost dată pe mâinile acelui călău. A

trăit disperarea. În sfârşit, o imensă linişte în dimineaţa în care a aflat că devenise văduvă.

— Dolferl, înţelegi, de-acum e prea târziu. Chiar dacă ţin foarte mult la tine, ai sosit prea târziu.

Wetti detesta atât de mult dorinţa bărbătească, încât nu mai frecventă decât homosexuali, pe care-i ştia dezinteresaţi de femei. Aceştia onorau feminitatea fără a o murdări.

Pricepi, Dolferl, într-un fel le sunt mamă, chiar dacă încă nu am cu adevărat vârsta necesară.

Această parte a poveştii îi plăcea cel mai puţin lui Hitler. Înghiţea greu vecinătatea pederaştilor şi încă şi mai puţin faptul că putuse fi luat drept unul dintre ei.

— Wetti, ceea ce simt pentru dumneavoastră e ceva puternic şi pur. Ceva ce nu are nimic de-a face nici cu soţul tău, nici cu complii Tlenteje mondene ale băieţilor tăi… Eu…

Taci. Nu vreau să te mai ascult.

Protesta tristă şi sentimentală. Falsa ei mânie avea ceva ce ţinea nu atât de cochetărie, cât de tulburare. Lungea fraza, pe A J w racana-o să nu sune a refuz, ci mai degrabă a complicitate, lăsând parcă să se citească printre rânduri: „Aud foarte bine ce spui şi, în fond, nu-mi displace”.

P

Lreea ce era suficient pentru a-l satisface pe Hitler. Lipsit de orice fel de experienţă, ar fi fost copleşit de o eventuală acceptare şi nu ar fi ştiut ce să facă cu ea. Cu atât mai mult cu cât dorinţa lui pentru Wetti ţinea mai mult de poză decât de realitate. Crezuse potrivit, în duminica fatală, să-şi strige sus şi tare înflăcărarea pentru a nu fi confundat cu pederaştii. Odată însă obţinută recunoaşterea, nu a simţit nevoia de a merge mai departe. Din punctul lui de vedere, era iubitul oficial al lui Wetti. Asta considerau şi ceilalţi chiriaşi din strada Felber, de la numărul *22*. Duminică, tot asta era şi pentru homosexuali. Ba poate chiar şi pentru Wetti însăşi…

Printr-o mie de gesturi binevoitoare îşi dorea să-l

facă pe Hitler să uite ceea ce nu-i dăruia. Acesta nu se sfia să tragă foloase şi s-o facă să simtă, prin exprimarea exagerată a sentimentelor, cât de mult putea să o iubească pentru a-i îndura respingerea. Şi atât a profitat, încât Wetti s-a transformat extrem de repede în mamă şi servitoare.

Hrănit şi Spălat de ea, descărca tot mai puţine bagaje în gară, doar atât cât era necesar pentru a-şi putea plăti camera, şi avea câteva ceasuri doar pentru el, în timp ce Wetti îl credea la Academia de Arte Frumoase.

După părerea lui Hitler, totul mergea bine: era aşadar un lilnăr pictor promiţător şi amantul unei preafrumoase văduve care-l întreţinea. Aparenţele îi erau de-ajuns şi ar fi considerat cu totul deplasat să fi fost trezit la realitate pentru a i se demonstra că pictorul nu picta, amantul nu (acea dragoste cu amanta, iar văduva avară îi percepea totuşi chiria. Întreaga realitate era învăluită de felul în care el o percepea, acoperind-o cu o pătură ca de zăpadă.

Unica problemă care se încăpăţâna să rămână o problemă era blestemată asta de schiţă.

— Cred că portretul acesta va fi unul dintre cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată! exclamă deseori Wetti cu un lirism naiv împrumutat de prin romanele de citit în tren.

Lui Hitler îi era din ce în ce mai greu să-şi ascundă caietul de schiţe. Wetti devenea tot mai îndrăzneaţă, se apropia de el, îl agasa, îl urmărea, dorea să descopere cum o vedea Dolferl al ei.

Hitler a avut un reflex de supravieţuitor. Profitând de un moment de neatenţie, i-a sustras lui Wetti o fotografie dintr-un sertar. A alergat în Prater şi şi-a ales unul dintre artiştii şi studenţii care-şi propuneau serviciile turiştilor. A optat pentru cel mai bătrân dintre portretişti – lucru care-l umilea ceva mai puţin – şi i-a întins fotografia lui Wetti şi caietul lui de schiţe.

O oră mai târziu, pentru doar câţiva helleri, era în posesia lucrării.

În aceeaşi seară a început şedinţa zicând:

— Cred că mă apropii de final.

— Sigur?

— Poate…

Pentru a-şi desăvârşi înşelăciunea, a încercat să lucreze puţin, trăgând câteva linii peste portretul deja executat. După vreo trei minute a constatat îngrozit că era pe cale să-şi deteriorareze comoara obţinută atât de scump.

— Uită-te!

A ţâşnit de pe scaunul lui, s-a aşezat la picioarele lui Wetti şi i-a oferit desenul.

Femeia a rămas uluită, s-a roşit toată, a lăsat să-i scape câteva ţipete scurte, iar ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Ce minune!

Se recunoscuse.

Era nebună de bucurie şi nu şi-a mai lăsat poetul să plece toată seara. I-a gătit, s-a dus după ţigări, i-a luat lenjeria la spălat, l-a servit cu o tescovină veche, făcută în familie şi, pe la miezul nopţii, s-a apucat să-i facă ghetele cu cremă. Recunoscătoare, convinsă că a intrat în posteritate, dădea pe-afară de energie şi se apucase neobosită să facă unicul lucrul la care chiar se pricepea, treabă în gospodărie.

La jumătate de ceas după miezul nopţii s-a oprit din frecat, epuizată, gâfâind, şi i-a mai turnat un pahar lui Hitler, care lenevea într-un fotoliu, aruncând iarăşi o privire admirativă spre schiţa care trona pe bufet.

— Spune-mi, Dolferl, asta înseamnă că sunt oarecum muza ta?

Abia mai mişcându-se din cauza alcoolului şi a digestiei, Hitler încuviinţă din cap.

— Sigur că eşti muza mea, Wetti. Muza mea.

Are dreptate.

Muză sună mai frumos decât sclavă.

Ascuns în spatele unui copac cu scoarţă zgrunţuroasă, cu paltonul presărat de nea, Adolf H. aştepta ca femeia să iasă. Din când în când ţopăia ba pe un

picior, ba pe altul şi îşi vorbea sieşi de parcă s-ar fi pălmuit, ca să se mai încălzească.

Cum iese, cum îi sări în faţă. Şi-i explici simplu cum stă treaba.

Ningea molcom. Fulgii liniştiţi pluteau pe deasupra oamenilor, indolenţi, nu tocmai hotărâţi să cadă pe pământ. Obturau vederea, se agăţau de gene, încurcau mişcările, dar, odată ajunşi pe jos, dispăreau într-un lichid negru, lăsând în urmă strada întunecată şi sclipitoare.

Cum iese, m-auzi?! Dacă mai aştepţi o clipă ori două, s-a dus dracului tot. Adică te-nmoi şi n-o s-o mai faci niciodată.

Adolf tremura cu vitejie. Trebuia să-şi îndeplinească misiunea cu orice preţ, era vital.

Imediat ce părăsise cabinetul lui Freud, avusese sentimente contradictorii, dar toate violente. Mai întâi, timp de trei zile, îl inundase bucuria: vindecat de o veche culpabilitate, veche încă tlln pubertate, umbla că un prizonier proaspăt eliberat – în Câlrşit lumea era a lui. Apoi a descoperit teribila singurătate în i «retrăise până atunci: fără părinţi, fără prieteni, fără logodnică, lră apropiaţi cărora să li se fi putut confesa, fără vreun adult i urc să-i fi servit drept model. Pentru a-şi apăra stările maladive ţi secretele, Adoli se izolase ani la rând, îşi ridicase un turn, tăiase căile de acces, un turn din care domina totul, un turn de unde vorbea, un turn din care tăcea, un turn unde nimeni nu se putea apropia de el şi din care îşi dorea acum să sară.

În cele din urmă, femeia a ieşit de la Academie înfăşurată într-un mantou de catifea neagră. Înainta clătinându-se pe tol urile înalte şi subţiri, verificându-şi echilibrul, asigurându-se la fiecare pas că pe jos nu era gheaţă. Lucrul acesta l-a mai liniştit pe Adolf: modelul nu mai avea puterea pe care-o emana Imediat ce se dezgolea.

Atunci a ţâşnit din spatele copacului.

— Doamnă, doamnă, am ceva să vă rog.

— Ne cunoaştem? L-a întrebat.

— Sunt studentul care leşină de fiecare dată la cursul

de desen. Aş vrea să vă rog ceva.

Chipul modelului s-a luminat, adolescentul îi trezea amintiri plăcute. Se bucurase că, după atâţia ani petrecuţi dezbrăcându-se în faţa indiferenţei generale, nuditatea ei producea efectul unei bombe. Fiecare leşin al adolescentului îl trăia ca pe o victorie personală. Regretă că acesta nu mai venea, şi reintrase în vechea rutină, adoptând poziţii inconfortabile, între cererile stupide ale cadrelor didactice şi glumele deocheate ale acelor mucoşi plini de bube.

Aşa că a zâmbit, pentru a-l încuraja să spună ce avea de spus, visând chiar, pentru o clipă, ca băiatul va leşina iarăşi, uitând ce voia de la ea.

— Aşadar: trebuie să revin la cursul de nud, fiindcă am nevoie de el pentru studiu şi pentru că toată lumea râde de mine. Prin urmare, ar trebui să mă antrenez.

— Nu-nţeleg.

— Vă dau cât îmi veţi cere, însă trebuie să pozaţi numai pentru mine, înainte să mă întorc şi să vă desenez în sala de curs.

Femeia a căzut pe gânduri. Ar fi acceptat pe loc să presteze nişte ore suplimentare bine plătite, dar şi-a amintit de propriile trăiri atât de puternice, semănând cu orgasmul, pe care le resimţise când tânărul leşina. Nu se hotăra să elimine eventualitatea unei astfel de plăceri.

— Ţi-aş putea propune pe altcineva…

— Nu dumneavoastră?

— Nu, ci pe…

Şi-a muşcat buzele, fiind cât pe ce să zică „pe nepoata mea”, şi a continuat:

— Pe verişoara mea. Pe Dora. Şi ea face aceeaşi meserie.

Modelul s-a gândit la viitorul său triumf: adolescentul se va întoarce la şcoală după ce o va fi pictat iar şi iar pe gâsculiţa de Dora, se va considera vindecat, dar în momentul în care ea, femeia, adevărata femeie, cea fatală, îşi va scoate chimonoul, îl va apuca din nou sfârşeala. Ce scenă! Ce mai spectacol!

— Bine, a răspuns Adolf, care oricum nu avea un plan de rezervă.

Cu Dora s-a întâlnit a doua zi, la cafeneaua Mozart, unde plutea un miros greţos de lapte prins cu nuci de pecan. A fost uimit: fata era de-o vârstă cu el.

— Ai mai pozat?

— Da, sigur că da.

— Cât ceri?

Fata i-a declarat o sumă modică, lucru care nu i-a prea inspirat încredere lui Adolf. Era prea tânără şi afacerea prea convenabilă, avea senzaţia că era tras pe sfoară.

Cu toate acestea, Dora era frumuşică, pielea îi era albă ca neaua, părul de aur roşu, numai că vorbea cu buzele umede, un accent ciudat îi deforma silabele, avea nasul roşu din pricina gerului, iar paltonul şi mănuşile fără degete îi erau groaznic de găurite.

A fost atât de greu să o ducă în camera lui fără ca doamna Zakreys să-şi dea seama, încât Adolf nici nu a avut timp să se gândească la propria spaimă. Nu a apărut decât odată încuiată uşa, când a înţeles că fata urma să se dezbrace în faţa lui. A băgat nişte lemne în sobă ca să se facă mai cald.

— Îmi dai banii? A şoptit Dora scoţându-şi paltonul.

Mai lasă-mă puţin, să-mi trag sufletul, *i-a răspuns Adolf în* gând, căutând banii.

După ce a rămas doar în lenjeria intimă, fata i-a luat, i-a băgat în geantă, apoi s-a uitat la Adolf cu o expresie încurcată.

— Voiam să-ţi zic ceva. Am o problemă.

— Poftim?! A exclamat el.

Ridicase vocea. S-a calmat şi a repetat încet, de parcă nu ar fi fost auzit:

— Poftim?

Ghicise pe loc că primise marfa de duzină, ştia că fata avea o tară anume.

— Adică…?

Modelul ezita.

Creierul lui Adolf rumega posibilităţile: avea vreo erupţie pe piele, picior de lemn, era pentru prima oară şi nu voia să pozeze nud… Ce catastrofă urma să-i anunţe?

— Am tendinţa de a adormi în timpul şedinţelor de pozat.

Lui Adolf nu-i venea să-şi creadă urechilor. Fata a făcut un semn către soba fumegândă.

— Din cauza căldurii. Cum dau de cald, cum mă simt bine şi, normal, adorm.

Apoi, cu un gest neglijent, şi-a scos cămaşa şi a rămas complet goală.

O stare confuză l-a paralizat pe tânăr. Fata, de o somptuoasă frumuseţe, îl privea rugător, ca un copil prins greşind, atentă doar la propriile cuvinte, aproape fără să conştientizeze că terminase cu dezbrăcatul. Nu exista nicio legătură între sâni, fese, pântec, pubis şi chipul neliniştit, aplombul siluetei răvăşitor de bine împlinite, vădite, feminine şi ochii care implorau nu aveau nimic în comun.

— Deci?

Aştepta un răspuns.

Adolf pierduse firul conversaţiei. A tresărit şi şi-a dat seama că medicul avusese dreptate: nu leşinase. A zâmbit, bucuros de victorie.

— Deci?

Fruntea Dorei se încrùnta îngrijorată.

— Deci totul e-n ordine! A exclamat Adolf H. referindu-se la propria stare.

Dora a oftat relaxată.

— În ce poziţie să stau?

Adolf şi-a pierdut cumpătul. Nici în vis nu-şi imaginase că ar fi putut ajunge atât de departe. A bâiguit un:

— Cum vrei tu.

— Atunci îţi propun să începem cu cele în care stau culcată, iar dacă adorm nu o să te deranjeze.

S-a întins pe patul lui Adolf şi şi-a lăsat capul pe braţ.

Tânărul s-a dus în celălalt capăt al camerei şi a început să deseneze.

Toată viaţa am să desenez, am să pictez şi-am să sculptez numai femei, *şi-a zis*. Mi-am descoperit vocaţia.

— Poţi poza aşezată, te rog?

Dora nu i-a răspuns. Adormise.

Adolf s-a lăsat pe vine, la marginea patului, pentru detalii. Exact ca în visul iniţiatic, se găsea foarte aproape de o femeie aţipită.

Şi, tot ca în visul iniţiatic, îşi dorea să atingă femeia care aţipise.

Mâna i-a plecat, aproape împotriva propriei voinţe, pe deasupra trupului care-l invita să-l mângâie: rotunjimea umărului chema palma, carnaţia omoplaţilor cerea dezmierdarea, talia subţire impunea îmbrăţişarea, şoldurile ordonau alintul, fesele obligau la drăgălăşenii. Degetele i s-au lăsat pe ceafa fetei, iar

I) ora a tresărit.

— M-ai atins? A întrebat ea trezindu-se morocănoasă.

— Nu te-am atins. Te-am trezit.

— Vai, iartă-mă, i-a răspuns coborând privirea.

Adolf descoperea că figură care, la început, i se păruse drăguţă, însă banală, atunci, în cafeneaua Mozart, nu-şi găsea raţiunea de a fi decât integrată în ansamblu, dăruind rotunjime fi bun-gust unei morfologii puţin cam alungite şi afectate.

Dora a zâmbit.

— Vrei să-mi schimb poziţia?

— Eh…

Fata s-a rostogolit pe pat, spre el. Ochii lui Adolf erau la douăzeci de centimetri de sânii ei.

— Da, foarte bine… Te voi desena aşa. Nu te mişca.

Nu s-a mişcat.

Nici Adolf.

Constata cu spaimă că toate gândurile lui privitoare la acea fată erau aţintite către pântecul ei. Dacă Adolf s-ar fi ridicat, Dora i-ar fi descoperit părul care-i deforma prohabul.

— Ce faci? L-a întrebat.

— Mă gândesc.

Fata a aprobat din cap cu seriozitate, ca pe o fatalitate înfiorătoare.

A trecut ceva timp. Adoli se concentra asupra lucrului care-l jena, iar unicul rezultat era sporirea jenei.

— Şi la ce te gândeşti?

— La faptul că nu am mai văzut niciodată ceva mai frumos decât tine.

Obrajii, gâtul şi pieptul Dorei s-au făcut trandafirii. Să fie desenată în toate felurile nu era nimic nou, dar să fie admirată, asta da, o flata. Un fior de pudoare a străbătut-o din creştet până-n tălpi: de parcă acum descoperea că era goală.

— Ştii, dacă mă plăteşti, pot rămâne să dorm aici la noapte.

Adolf s-a uitat la ea uluit. Închipuindu-şi că l-a şocat, fata a încercat să se justifice:

— Bine. Dacă vrei, rămân fără niciun ban.

Adolf a priceput doar în acea clipă ce i se propunea. S-a înroşit ca focul şi a întors capul: ce era de făcut? Panica îi tăia respiraţia.

Dora s-a apropiat, i-a mângâiat şuviţa care îi cădea pe frunte, apoi şi-a lipit buzele de ale lui şi l-a tras după ea în pat.

În pragul apoplexiei, Adolf s-a lăsat călăuzit de mângâierile Dorei.

Şi a descoperit totul. Nu cunoştea trupul femeii, dar nici pe al bărbatului în timpul iubirii. Era parcă încurcat de el însuşi. Prea multe lucruri dădeau pe-afară din el, inclusiv picioarele, genunchii, coatele, şoldurile. Se temea să nu-i facă rău sau că nu o să se descurce.

Răbdarea expertă a Dorei dădea de capăt tuturor stângăciilor, înţelesese rapid că avea de-a face cu un virgin. Numai că acel virgin era austriac şi pictor, ceea ce o impresiona pe micuţa cehoaică săracă, simplu model ocazional. Avea senzaţia că se culca în acelaşi timp cu întreg Imperiul şi cu toată Academia. Corvoada se transforma în misiune sacră din care avea să iasă înnobilată. Prin urmare se străduia să-l metamorfozeze pe

puştiul îngrozit, de o înflăcărată stupiditate, într-un amant aproape de-nghiţit. În acelaşi timp, îşi verifica superioritatea feminină. Deşi erau de-o vârstă, ea conducea îmbrăţişările, ea-l învăţa ce e dragostea. Aventura aceasta i se părea mai degrabă plăcută decât searbădă, întrucât mai câştiga astfel ceva stimă faţă de ea însăşi.

Adolf învăţa încercând să lase să se creadă că ştia. După o a şasea înlănţuire, epuizat, a rămas întins o vreme alături de ea. Avea senzaţia că ultimele două ori nu se descurcase deloc rău, ceea ce-i îndreptăţea un acces de sinceritate.

— Ştii că pentru mine a fost prima oară?

— Ei nu?! S-a prefăcut Dora mirată.

— Ba da.

De fapt, nu despre un acces de sinceritate era vorba, ci despre unul de mândrie.

Odihnindu-se cu capul pe pernă, cu părul răvăşit, cu ochii-n tavan, Dora se întreba – fără o excesivă curiozitate – dacă Adolf avea să devină tandru acum, ca unii bărbaţi după ce făceau dragoste, dacă avea să-şi înlocuiască gesturile cu vorbe şi să-i susure la ureche fraze dulci şi înflăcărate.

După părerea ei, nu ar fi fost genul lui Adolf, care, mai degrabă, alterna entuziasmul cu mâhnirea. Totodată, era vorba despre botezul sexului. Or, o astfel de revelaţie îl făcea întotdeauna volubil pe virgin. Era de văzut. Şi de aşteptat.

— Mâine am să mă duc să cumpăr flori, a murmurat Adolf.

„Ia te uită, m-am înşelat, s-a gândit fata. E mai mult genul delicat. Ce surpriză plăcută!”

— Da, am să cumpăr un buchet uriaş de flori.

Devenea încântător. Niciunul dintre amanţii ei de la paisprezece ani nu se gândise să-i dăruiască flori.

— Le voi oferi doctorului Freud.

— Poftim?

— Doctorului Freud. Un doctor evreu pe care-l

cunosc. Îi datorez clipele pe care le-am petrecut.

Dora s-a întors cu faţa la peretele verzui şi, fără să-i pese, a tras toată perna la ea, închizând pleoapele şi dorindu-şi să adoarmă cât mai repede. Nu, într-adevăr, figura cu doctorul evreu nu i se mai făcuse niciodată.

*

Wetti numai despre asta vorbea.

— Dolferl desenează toată ziua, toată seara, ba chiar şi noaptea. Şi, când nu desenează, citeşte Nietzsche, Schopenhauer, vă daţi seama?! Ce minte!

Într-adevăr, Hitler îşi dorea să restrângă la minimul necesar relaţia cu Wetti. Astfel, nu mai cobora decât la ora cinei. A observat rapid efectele benefice ale tacticii: cu cât îi oferea mai puţin lui Wetti, cu atât îi dăruia ea mai mult. Îi înşela aşteptările pregătindu-i mâncăruri tot mai rafinate, era de acord, încântată, cu toate teoriile pe care el i le expunea la friptură de viţel şi la tot felul de torturi de ciocolată, ţinea mai mult decât orice că scurtele clipe petrecute împreună să fie reuşite. După ultima prăjitură, o anunţa că urcă la el în cameră să citească. Atunci ea îl ruga să mai rămână, oferindu-i un kirsch, un lichior de pere şi o havană, umplând de perne cel mai bun fotoliu din salon şi lăsându-se şi ea pe scăunelul pe care-şi sprijinea de obicei picioarele. Hitler bombănea, prefăcându-se că refuză, făcând-o să simtă clar că timpul pe care i-l consacra ei, o simplă muritoare, ar fi fost un timp smuls zeului Artelor şi zeului Gândirii, dar, până la urmă, accepta. Se întorcea cu respectivele volume şi citea, lăfăindu-se şi fumând, sub privirile pierdute ale lui Wetti. Chiar citea? Ochii îi alunecau, rătăciţi, peste cuvintele culcate în pagină şi nu le trezea, lăsându-le să somnoleze în cireada paragrafului. Era mai mult un paznic al cărţilor decât un cititor al lor. Rareori paginile se însufleţeau şi începeau să vorbească. Atunci când o făceau, Hitler intra într-un soi de transă. Vibra. Nu ideile, ci pasiunile le împărtăşea. Nu autorii inteligenţi îi plăceau, ci aceia contagioşi. Nietzsche şi Schopenhauer îi transmiteau dispreţul lor faţă de oamenii obişnuiţi, îl infectau cu

superioritatea lor, îi comunicau morbul critic. Ce nevoie ar fi avut să-şi lărgească cercul cunoştinţelor? Când deschidea acele pagini, ştia că avea să regăsească emoţii fundamentale, să freamăte de indignare, să tremure de suspiciune. Îşi masturba spiritul tot aşa cum orice adolescent întârziat se întoarce fără încetare la primele imagini care l-au excitat.

Aşezată în faţa lui Hitler, cu lucrul în mână, Wetti aţipea, bărbia coborându-i către decolteul adânc. De fiecare dată când o observa, Hitler tuşea în semn de reproş, iar ea se ridica bâlbâind câteva scuze sub privirile lui mânioase. În serile în care şi lui i se făcea somn, pretindea că data trecută îl deranjase de mai multe ori din meditaţie. Astfel menţinea mitul propriei inaccesibilităţi, păstrând caracterul excepţional al serilor cu Wetti chiar dacă, din calcul, accepta şase invitaţii din şapte.

Prin urmare, femeia nu mai avea nicio îndoială: Hitler era un geniu. Care fie vorbea prea mult, fie tăcea la fel de mult.

Întrucât excesul i se părea emblema geniului, imposibilitatea de a-l înţelege o considera dovada nu a limitelor ei, ci a lipsei lui de limite.

În gară, între două trenuri, Hitler se gândea la pictură sa. Tulburat de faptul că-i venea atât de greu să o schiţeze pe Wetti, lui, care, totuşi, ştiuse să-l deseneze pe Guido într-o seară de furie, conchisese că inspiraţia personală trebuie că era una arhitecturală mai degrabă decât omenească. Iată de ce mereu visa la ceva monumental! Va fi pictorul oraşelor, al faţadelor, al templelor, al catedralelor. Această revelaţie îl obseda.

Ca de obicei, i-a luat mai mult timp să se convingă decât să încerce. Lui Hitler îi plăcea mai mult să viseze decât să existe, să viseze că face mai degrabă decât să facă. Aşezat pe un căruţ metalic, îşi desfăşură în minte legenda propriei vieţi, clocotind de mii de laude, de mii de măguliri îmbătătoare, de nenumărate onoruri şi de o reputaţie universală.

Uneori îl sleia faptul de a trece de la vis la realitate,

de parcă ar fi trebuit necontenit să sară dintr-un tren în mers. După un fluierat sau o descărcare bruscă de aburi de locomotivă era obligat să coboare în grabă din Olimp şi să ia în spinare cufere grele şi umilitoare. De cele mai multe ori se arăta mărinimos şi nu le arăta călătorilor că ar fi trebuit să le fie ruşine de atâta ignoranţă. Zâmbea şi juca rolul băiatului de treabă, în special în clipa în care primea bacşişul.

Au fost şi greve ale feroviarilor. Hitler nu încerca să înţeleagă dacă erau sau nu legitime revendicările acestora, aşa că se trezea deseori cu mult prea mult timp liber la dispoziţie. La pensiune nu se putea întoarce, ca să nu trezească suspiciunile lui Wetti, şi până şi propriile reverii nu-i mai ajungeau pentru a umple golul atâtor zile. Altceva n-a putut face decât să se aşeze şi să deseneze pe peron.

A început prin a face schiţe ale gării. Din nefericire, rezultatul conţinea întotdeauna ceva incorect în sensul proporţiilor, Hitler având dificultăţi în a stăpâni perspectiva. A conchis că gările constituiau un foarte prost subiect de lucru, aşa că a încercat cu nişte ilustrate. Cu ajutorul unei foi de calc, a început să copieze monumente importante ale Vienei, pe care le-a trecut apoi pe carton, copiind liniile cu tuş, după care a mânjit pe deasupra cu guaşă de varii culori.

Hitler se ferea să emită vreo judecată de valoare asupra rezultatelor. Decisese doar, o dată pentru totdeauna, că era un geniu al picturii şi asta chiar înainte de a se fi apucat de pictat. Dacă de obicei se pleacă de la tablouri pentru a ajunge la pictor, deducând geniul din operele artistului, pentru el însuşi Hitler făcuse raţionamentul invers: era un geniu de drept divin, din principiu. Poate că asta nu se vedea încă din desenele lui, dar, într-o bună zi, acest adevăr va copleşi întreaga lume.

Copiind ilustratele, lucra lăudându-se neîncetat. Pe calc observa grija lucrului bine făcut, pe care o lua drept exigenţă, în alegerea culorilor manifestă o neîndemânare pe care o considera originalitate.

Wetti era fermecată. Hitler nu-i prea dădea atenţie:

doar pentru asta era acolo.

A fost totuşi foarte surprins atunci când, într-o vineri, zi întunecată şi fără clienţi, din cauza unei greve, un bărbat i s-a aplecat peste umăr, s-a uitat cum picta Palatul Trautson, lucrul fiind pe cale de încheiere, şi a exclamat gânditor:

— E foarte foarte bine. Mă numesc Fritz Walter, sunt comerciant de artă şi aş vrea să vă iau în galeria mea.

*

Adolf H. descoperea gustul amar al victoriei. Numai că era singurul care se bucura, celorlalţi studenţi fiindu-le ciudă pe el căci le făcuse praf o legendă, îi lipsise de unul dintre cele mai bogate subiecte ale curiozităţii, conversaţiei şi bancurilor: faimoasele lui sincope. Doar Neumann şi Bernstein depăşeau bariera indiferenţei şi continuau să susţină dialoguri teoretice cu Adolf sau, mai degrabă, *în faţa* lui Adolf, întrucât acesta se lăsa atacat de unul sau de celălalt tocmai fiindcă nu-şi exprima punctul de vedere.

Nu trăia deloc sentimentul singurătăţii, fiindcă nu se gândise niciodată că ar putea avea nevoie de ceilalţi. Tocmai descoperise că anumite bucurii – desigur, esenţiale – nu pot fi împărţite cu altcineva şi nici măcar povestite, că fac parte din noi la fel ca ochii ori coloana vertebrală, că fac din noi ceea ce suntem. Lui Adolf nu-i mai era frică de femei, dar acest lucru nu-l putea spune nici bărbaţilor, nici femeilor.

În spatele copacului unde, într-o după-amiază, aşteptase modelul, acum îl aştepta chiar acea femeie.

— Ai puţin timp? Avem ceva de vorbit.

Văzând-o cum îi ţâşneşte în faţă, Adolf s-a speriat. Din clipa în care se uitase la ea cum rămâne goală, fără să mai simtă vreo slăbiciune, modelul l-a împovărat cu un dispreţ plin de ostilitate. Părea că femeia nu mai suporta să o privească. Când constată că tânărul se afla în sală, enervarea o făcea să strângă din dinţi.

— Felicitări, i-a zis pe un ton tăios, care însemna exact opusul cuvântului. Se pare c-ai ajuns mai puţin

neîndemânatic cu femeile.

Adolf şi-a plecat privirea. Cum de uitase că era mătuşa Dorei? C Iu siguranţă îi va cere să pună capăt relaţiei cu aceasta.

— În sfârşit i-a reuşit şi idioatei ălei a mici ceva. Mare mirare!…

Adolf a ridicat surprins privirea, fiindcă nu se aştepta ca modelul să o critice pe Dora.

— Şi bineînţeles că v-aţi şi culcat, nu?

Pusese întrebarea indignându-se deja de răspunsul pe care nu-l auzise încă.

— Recunoaşte, a continuat, oricum Dora nu ştie să facă decât un singur lucru: să se-ntindă-n pat. Ca să pozeze. Ca să doarmă. Ca să facă dragoste. Mereu la orizontală. Nu văd cum ar schimba-o…

Avea dreptate, iar observaţia l-a distrat pe Adolf. Molateca Dora nu-i lăsase amintirea unei femei care ar fi putut sta în picioare.

— Vasăzică, nu mai eşti virgin?

Nici la această întrebare nu a aşteptat răspunsul. A zâmbit cu cruzime. Ciudată conversaţie, şi-a zis Adolf, şi nu tocmai greu de purtat: modelul întreabă, răspunde şi citeşte gândurile.

— Te-ntrebi unde vreau să ajung, este?

S-a mulţumit să o privească liniştit.

— Uite cum stăm: am să te întreb ceva.

— Şi presupun că aveţi şi răspunsul?

— Ceva bănuiesc eu.

— Atunci de ce mă mai întrebaţi?

— Ca să auzi întrebarea.

S-au cântărit din ochi. Adolf a înţeles că în faţa lui se afla cineva periculos, periculos fiindcă era intens, imprevizibil, în stare, doar cu un freamăt de gene, să-ţi devină prieten ori duşman pe viaţă. Intrase în cuşca panterei fără ca măcar să-şi fi dat seama. Absolut nemişcat, a făcut-o să priceapă că era gata. Satisfăcută, femeia şi-a lăsat timp pentru a savura întrebarea înainte ca

buzele s-o articuleze.

— Ştii să faci fericită o femeie?

— De ce m-ar interesa?

Modelul a clipit. Tânărul marcase un punct. Nu se aşteptase la atâta cinism de la virginul de mai ieri.

— De ce m-ar interesa? A continuat acesta. Esenţial e că ştiu eu să fiu fericit cu o femeie.

— Mucosule, i-a răspuns intrigată femeia.

— Da, ştiu să fiu fericit cu o femeie, aşa stă treaba.

— Limbric amărât ce eşti, sunt convinsă că nu eşti în stare să dăruieşti plăcere.

— De unde ştiţi?

— Ştiu că nu eşti altceva decât un bărbat şi Dora nici mai mult, nici mai puţin decât o curvă. Pentru voi doi, totul nu rămâne decât gimnastică.

— A ţipat.

— Ai plătit-o?

— Dacă v-am spus c-a ţipat…

— Normal c-a ţipat dac-ai plătit-o, doar e o curvă pricepută.

Sub înţepăturile şi asalturile modelului, Adolf, dezorientat, uitase de tactica de apărare stabilită la început: indiferenţă totală la întrebarea adresată. Hărţuit în orgoliul lui masculin, Ieşise din vizuină şi iată-l acum pretinzând că este în stare să aducă o femeie la orgasm. Deci e de revenit rapid pe cea dintâi poziţie. A tras adânc aer în piept şi a răspuns liniştit:

— Nu văd ce interes aş avea să fac o femeie să aibă orgasm.

Modelul a înţeles că nu-l putea băga în corzi prea uşor. Aşa că l-a prins de încheietura mâinii.

— Deci nu vezi ce interes ai avea? Haide, vino după mine.

Sub imperiul surprizei, căutând încă răspunsul, Adolf a urmat-o. Nu i se putea împotrivi. Doar n-o să se umple de ridicol pe stradă, zbătându-se să-i scape. Modelul l-a târât până-ntr-o cafenea pe care nu o cunoştea. Odată intrată, a

mai slăbit strânsoarea, dar ochii femeii l-au obligat să se aşeze dând dovadă de o forţă coercitivă mai puternică decât forţa fizică.

— Uită-te-n jur şi-ai să-nţelegi. Eşti într-o cafenea a artiştilor. În preajmă găseşti toate combinaţiile posibile. Ia un pahar. E mai ceva decât la grădina zoologică. Dai de câte o cuşcă la fiecare masă. Examinează cuplurile şi vezi ce adună la un loc cutare bărbat şi cutare femeie. Cel de acolo şi-a atras femeia aia drăguţă datorită banilor: ea deci se culcă cu un portmoneu. Celălalt îşi datorează femeia fizicului lui: arată mai bine decât că, care va accepta orice numai să nu-l piardă, fiindcă va exista întotdeauna o altă care să-l vrea. Tipul şi tipa de dincolo sunt de acelaşi nivel, ţinuţi împreună de obişnuinţă şi de promisiuni: nu e ceva prea zdravăn. Cel de dincolo e genial şi îşi va găsi întotdeauna o femeie lipsită de respectul de sine, care va fi fericită să ţie sclavă unei personalităţi. Celălalt e urât, avar şi fiite prost, deci nu te mira că bea singur. Acum uită-te puţin şi la Vladimir.

I-a arătat un bărbat înalt, puţin adus de spate, cu gene bogate, cu nas puternic, cu ochii negri ca tăciunele, care ciocnea cu o femeie foarte frumoasă.

— Vladimir nu este nici frumos, nici urât, să zicem că nu este respingător. Vladimir nu are prea mult talent, totuşi excelează în creaţia de gravuri pentru cutiile de ciocolată. Vladimir merge pe cincizeci de ani. Ei bine, află că pe toate le-a avut! Pe toate! Până şi pe actriţele bogate, tinere, frumoase, care tocmai ele ar avea de unde alege. În clipa asta, cum vezi, e pe cale s-o mai dea gata pe una.

Actriţa cu ochi verzi îi surâdea lui Vladimir, mai ascultătoare decât un pisoiaş de-o zi.

— Ei, oare de ce? Pentru că Vladimir ştie să facă fericită o femeie. Mai exact spus, nu le face fericite, pur şi simplu le-nnebuneşte.

Modelul l-a silit pe Adolf să se uite la ea, care-l privea fix. Tânărul avea senzaţia că femeia îşi reglă tirul şi urma să tragă.

— Vladimir deţine puterea. Adevărata putere. Cea

care deschide toate uşile şi toate seifurile. Ştie să facă fericită o femeie.

— Ei şi? I-a răspuns îngâmfat Adolf.

Insolenţa devenea contagioasă.

— Chiar nu înţelegi?

— Repet: ei şi? Adică unde trebuie să ajungem? De ce-mi povesteşti toate astea?

— Ţi-am permis eu să mă tutuieşti?

— Nu. Nu după câte ştiu. Dar nici eu parcă nu ţi-am dat voie.

Modelul a zâmbit, mulţumită de tonul agresiv la care le ajunsese dialogul.

— Uite ce e, mucosule, îţi propun să te învăţ eu ce trebuie.

— Ce să mă-nveţi?

— Să faci o femeie fericită.

S-a uitat lung la ea, care-l privea cu ură. Era ceva irezistibil. Dac-o să ajung să fac o femeie să ţipe de plăcere ar însemna că pe toate voi reuşi să le fac să ţipe.

Hitler nu-şi mai venea în fire.

Iată că, de câteva săptămâni încoace, miercurea dimineaţa la ora opt, Fritz Walter, în paltonul lui de astrahan, cu mănuşi din piele neagră de miel, cu obrajii netezi, dar încă iritaţi de râsul proaspăt, mirosind a violete şi lavandă, loţiunea la modă printre bărbieri, bătea la uşă, intra cu pasul lui apăsat de comerciant de artă înstărit, comenta lucrările din ultima săptămână, le lua pentru galeria lui şi îi dădea banii pentru săptămâna care (recuse.

— Juma-juma, păi, nu-i bine, prietene?

Hitler aproba din cap. Nici nu i-ar fi trecut prin minte să-l contrazică pe acel estet care, dincolo de bancnote, îi aducea în liccare miercuri confirmarea că era un pictor adevărat.

Sumele nu erau prea mari, dar Fritz Walter ştia cum să le justifice.

— Clienţii sunt foarte impresionaţi când le spun că nu ai decât şaptesprezece ani…

— Douăzeci.

— A, da? Aşadar, sunt foarte impresionaţi când le dezvălui cât de tânăr eşti. Dar, totodată, şi profită. E fatal. „Fritz, îmi spun, o să ni-l vinzi pe Adolf Hitler al tău cu cât vei vrea peste câţiva ani, dar, te rugăm, deocamdată lasă-ne să ne facem afacerile aşa cum ştim”. Normal. Mereu a fost aşa. Munca mea constă în a trezi dorinţa, apoi în a aştepta. Clienţii mei însă au încredere în mine, ştiu că nu-i voi înşela. Aşa am început şi cu Klimt şi cu Moser. Iar acum îşi smulg unii altora operele pentru milioane de mărci. Ei, da, trebuie să ştii să aştepţi. Lucrările de până acum sunt tare drăguţe, dragă băiete, însă prefer să te văd atacând monumentele cunoscute. Clienţii sunt achizitori siguri, nu te teme. La tine originalitatea nu vine din subiect, ci din tratarea acestuia. Nu te abţine. Da, treci la marile monumente ale Vienei. Uită-te la Klimt: mereu subiecte clasice şi, totuşi, pictura lui nu e clasică. Ehei, Klimt, parcă-l văd, la fel ca tine, ezitând, privindu-mă cu neîncredere, gândindu-se că-l trag pe sfoară întrucât credeam în talentul lui. Tinereţe, tinereţe!… Preafrumoasă tinereţe! Şase tablouri? Ideal ar fi fost opt. Sau format mic. Mai multe de format mic. Mai târziu, când îţi vei fi stabilit bine stilul, vei putea trece şi la format mare. Precum Klimt. Întotdeauna. Cât de mult îmi aminteşti de el!…

După ce Fritz Walter părăsea încăperea cu pânzele la subsuoară, Hitler rămânea ca ameţit ceva vreme. Ghiftuit de complimente, umflat de energie, bule de speranţă se formau în mintea lui. Într-o bună zi avea să fie bogat. Într-o bună zi va fi precum Klimt. El, care cunoştea atât de prost opera marelui pictor şi care, la început, detestase puţinul pe care-l văzuse, îşi schimbase cu totul opinia despre fondatorul mişcării Secession: nu, în niciun caz nu se putea contesta faptul că Gustav Klimt fusese un geniu. Un geniu discutabil, desigur, ca toate geniile, dar un geniu. Poate şi prea modern. Pe alocuri. Poate şi cam decadent. Poate şi cam… dat tot un geniu. Da. Un geniu indiscutabil. De care, de altfel, se simţea foarte apropiat.

În orele următoare, Hitler, îmbătat, încântat de a fi el însuşi, se dedica muncii cu înflăcărare. Spre capodoperă!

Se trezea abia pe la mijlocul după-amiezii. Monotonia calculului şi a liniilor trasate repetat îl trezeau încet-încet la realitate.

Seara era mahmur.

Pentru a înveseli cina, Wetti îi dădea ocazia să retrăiască scenele de mai devreme. Aşa că acesta îi povestea mai întâi cu exactitate cuvintele vânzătorului de artă, apoi improviza liber legăturile pe care Walter le-ar fi făcut între el şi Klimt. Era inepuizabil în a-şi aduce complimente. Preferând acea latură a sa care însemna meseria de artist.

— Dolferl, află că Werner m-a asigurat, duminică după masă, că galeria Walter este una dintre cele mai renumite din Viena.

— Ştiu, i-a răspuns Hitler umflându-se-n pene.

— Cu adevărat cea mai importantă. Era foarte impresionat că expui acolo. Foarte, foarte impresionat.

La drept vorbind, Wetti nu îndrăznea să-i spună că Werner nu crezuse o vorbă.

Hitler a acceptat complimentul, fie şi venind de la Werner, înfiorătorul pederast care îndrăznise să-l ia drept unul de-ai săi.

— Fireşte că galeria Walter este cea mai bună din oraş. Fritz Walter i-a descoperit pe Klimt şi pe Moser. De altfel, va trebui să trec şi eu într-o zi pe-acolo, să văd cum mi-au expus

pânzele

Aş putea veni şi eu cu tine? Aş fi foarte fericită. Te rog.

— Mai vedem.

Hitler nu dăduse încă pe la galerie, deoarece aceasta se găsea la celălalt capăt al oraşului şi, mai ales, fiindcă Fritz Walter îi interzisese clar s-o facă.

— Să vii la galerie? Este un loc pentru tablouri. Nu pentru pictori. Trebuie să rămâi aici şi să pictezi. Să munceşti. Să munceşti şi iar să munceşti. Asta-i misiunea geniului. De comerţ mă ocup eu. Treburile ingrate şi

vulgare cad în sarcina mea. Tinere, îţi interzic să dai pe la galerie. Dac-o faci, s-ar putea să fie încheierea legăturii noastre.

Ameninţările îl ţinuseră deoparte pe Hitler, al cărui narcisism s-ar fi potrivit totuşi bine cu o plimbare printre pânzele sale agăţate între cele ale lui Gustav Klimt, Joseph Hofifman şi Koloman Moser.

Cu toate astea, într-o zi de miercuri Fritz Walter nu şi-a făcut apariţia.

Hitler a aşteptat întreaga zi, a coborât la pândă, în stradă, de cincisprezece ori, a refuzat până seara să mănânce şi atunci, pretextând că supa de ciuperci era prea piperată, i-a făcut lui Wetti o scenă îngrozitoare.

A doua zi, sub pretextul unei răceli, ca să nu mai meargă la gară – la Academie, pentru Wetti –, iar a aşteptat.

Vineri a decis să aştepte până miercurea viitoare. Sâmbătă a trecut la lucru cu o poftă înnoită, multiplicând ameţitor numărul micilor picturi şi asta până marţi, nădăjduind că, printr-o minune, zelul avea să-l facă pe comerciant să se întoarcă.

Şi a venit ziua de miercuri. Tot fără Fritz Walter, tot aşteptând în zadar. Hitler şi-a lăsat baltă lucrul. Încercând să supravieţuiască până miercurea următoare.

Iar miercurea următoare nici urmă de Fritz Walter.

— Poate c-a plecat în străinătate? Poate că e pe cale să vorbească despre tine la Berlin? La Paris? Cine ştie?

Wetti îşi storcea creierul pentru a extrage câteva ipoteze liniştitoare. Mai îngrijorată de starea fizică a băiatului decât de motivele comerciantului, încerca să-l ispitească cu diverse mâncăruri. Hitler, mereu la fel de exagerat, încetase să mai bea şi să mai mănânce. Admiraţia lui Fritz Walter ajunsese fluidul lui vital. Fără privirea acestuia, i se părea că nu mai exista, şi cheflii de a picta îi dispăruse.

Într-o dimineaţă, Wetti i-a bătut la uşă, era încălţată, purta mănuşi şi avea o pălărie de parcă s-ar fi dus la o nuntă – şi l-a anunţat ce hotărâre luase:

— Gata, nu mai ţine aşa. Mă voi duce la galeria Walter după explicaţii.

Hitler, în pragul leşinului, pricepând ce-i spunea femeia travestită în mare doamnă împopoţonată, care stătea-n cadrul uşii lui, a prins-o de braţe pe Wetti pentru a o opri.

— Ba nu. De dus mă duc eu.

— Haide, Dolferl, ştii foarte bine că Fritz Walter nu vrea să te vadă prin galerie. Doar e un fel de condiţie a contractului vostru.

— Cum nu a mai dat pe-aici, consider că nu şi-a respectat contractul. Aşadar pot să-mi asum riscul.

Hitler părea atât de fericit de noua perspectivă a lucrurilor, încât Wetti a fost de acord. Se vor duce împreună. Gazda a reuşit chiar să-i smulgă promisiunea că vă mânca puţin înaintea expediţiei.

Au traversat amândoi oraşul, în tramvai. Hitler înota în vechiul frac al tatălui său, atât de uzat, încât ţesătura lustruită scotea la vedere rosătura pe la coate, pe la genunchi şi pe fese, însă Wetti îi înnodase la gât o cravată a ei din mătase pestriţă şi dubioasă, care, semn de excentricitate adăugat palorii ca de mort a obrajilor, făcea ca tânărul să aducă în mod convingător cu un artist damnat. Oricum, în harnaşamentul ei de armăsar imperial, Wetti era suficient de respectabilă pentru amândoi.

Ajunşi în faţa galeriei Walter, s-au oprit o clipă, impresionaţi. Literele de aur ale firmei, abanosul gros al uşii, perdelele grele, de catifea, care, în spatele ferestrelor, interziceau trecătorilor fie şi să întrezărească un capăt de aţă din comoara dinăuntru, toate acestea inspirau respect. Ieşirea unui cumpărător cu o havană enormă între buze şi a soţiei acestuia învăluită într-un nor de vizon, pe care scânteiau bijuterii, le-a sporit angoasa: galeria Walter nu era un loc al cărui prag să-l treacă în mod obişnuit oameni ca ei.

— Una peste alta, e galeria mea. Tablourile mele sunt expuse aici, a spus Hitler pentru a-şi face curaj.

Şi-au mai venit în fire, au urcat treptele şi au împins

uşa cea grea. Un sunet cristalin de o puritate pătrunzătoare părea să le strige că greşesc.

S-a apropiat un funcţionar care şi-a ascuns uimirea la vederea bizarului cuplu sub o politeţe disimulată.

— Am venit să vedem tablourile, i-a zis Wetti pe tonul pe care-l folosea pentru a repezi curierii aflaţi în întârziere.

— Vă rog, doar aţi deschis uşa potrivită, le-a răspuns angajatul galeriei înclinându-se.

În sine, pe Hitler îl bucura gândul de a-şi vedea peste puţin timp tablourile agăţate pe pereţi.

Dar nici el şi nici Wetti nu au dat de ele în primele săli, deşi trecuseră de mai multe ori prin ele.

— Poate la etaj? A murmurat Wetti arătând spre o scară.

Trebuie că avea dreptate. Tinerii pictori erau probabil expuşi acolo. Apariţia pânzelor de format mic părea să le confirme ipoteza. Au parcurs întreg etajul, aşteptându-se la o surpriză divină după fiecare colţ. În zadar. Hitler simţea cum i se înmoaie genunchii.

— Cu siguranţă le-au vândut pe toate.

Ca de obicei, Wetti găsise o explicaţie. Hitler i-a zâmbit pe când ea îl bătea matern pe braţ. Însă nu era cazul să se mulţumească numai cu astfel de bucurii. Veniseră doar să afle veşti despre Fritz Walter.

La baza scărilor au dat din nou de angajatul care-i întâmpinase.

— Domnul Walter e aici? L-a întrebat Adolf, dintr-odată foarte în largul lui, încântat că i se vânduseră toate pânzele.

— Pentru moment, domnul Walter e în străinătate.

— Vezi?! A exclamat Wetti dându-i un cot triumfător, deloc potrivit cu obişnuitele ei maniere distinse.

Hitler plutea pe undele fericirii.

— Şi când se întoarce?

— Săptămâna viitoare.

— Ei bine, spuneţi-i dömnului Fritz Walter că a trecut pe aici Adolf Hitler şi că-l aştept, ca în fiecare miercuri

dimineaţa, la ora opt.

— În strada Felber, la numărul 22, a adăugat Wetti roşind, impresionată că-şi poate cita pensiunea sub auspicii de un asemenea prestigiu.

Funcţionarul a părut încurcat.

— Aţi spus Fritz Walter?

— Da.

— Îmi pare rău, eu mă refeream la Gerhard Walter.

— Nu Fritz Walter conduce această galerie?

— Nu, domnule, Gerhard Walter.

— Aha, deci are un fiu!

Funcţionarul s-a înroşit de parcă ar fi auzit o obscenitate.

— Nu, domnule, vă pot asigura că domnul Gerhard Walter nu are copii.

— În sfârşit, s-a enervat Hitler, mă întâlnesc în fiecare miercuri, la mine acasă, cu domnul Fritz Walter, care imediat apoi îmi vinde tablourile aici.

— Cum aţi spus că vă numiţi?

— Adolf Hitler, i-a repetat, ieşindu-şi din fire, angajatului galeriei, care încă de adineauri se vedea că nu ascultase nimic din ce-i spusese.

Numai că acesta nu se lăsa.

— Cred că faceţi o greşeală, domnule… Hitler. Nu mă îndoiesc de importanţa muncii dumneavoastră, dar vă pot asigura că galeria Walter nu a expus niciodată opere care să vă aparţină.

Şi, fără a mai aştepta, s-a întors şi a deschis un registru pe care i l-a pus autoritar în mână.

— Uitaţi catalogul din ultimii doi ani. După cum observaţi…

Wetti şi-a luat un aer indignat.

— Ce tot spui, măi băiete. Doar l-am văzut cu ochii mei pe domnul Fritz Walter trecând, în fiecare miercuri dimineaţa, pe la etajul unde locuiesc.

— Pe la etajul unde locuiţi? A repetat ironic funcţionarul parcurgând din priviri hainele caraghioase ale lui Wetti, de la pălăria împodobită cu exagerat de multe

pene până la ghetele cu nasturi.

— Haide, Wetti. Să mergem.

Au trecut iarăşi pragul sub râsul sardonic al sunetului cristalin.

O tăcere consternată le îngreuna paşii.

Au mers fără ţintă, după cum îi purta valul de trecători. Hitler prefera să tacă decât să explice misterul. Se chinuia de unul singur să-l desluşească. Şi înainta copleşit, năuc. Când mintea a început să-i emită ipoteze, să lămurească înşelătoria căreia îi căzuse victimă, suferea atât de tare, încât se oprea imediat, optând pentru confuzia absolută prin comparaţie cu multiplele zone dureroase ale unei clarificări.

Au ajuns în Prater.

Wetti s-a plâns că o dureau picioarele obosite şi l-a rugat să se oprească puţin într-o cafenea. Lui Hitler îi era teamă că, odată aşezaţi, ar fi fost obligaţi să stea de vorbă.

Dintr-odată, i s-a părut că vede ceva. A clipit scurt, pentru a se asigura că nu visa. Nici vorbă, aşa era. La cincizeci de metri mai departe, pe bulevard, Fritz Walter, îmbrăcat în celebrul lui palton de astrahan, oprea trecătorii pentru a le vinde tablourile pe care le întinsese pe o bancă. Din reflex, a luat-o de braţ pe Wetti, a-ntors-o şi a băgat-o dintr-un salt în prima cafenea. Orice-ar fi fost, nu trebuia să vadă aşa ceva.

Pe deasupra celor două ciocolate aburinde, i-a explicat că nu putea lăsa fără supraveghere, atât de mult timp, pensiunea. Cum avea nevoie să reflecteze la cele întâmplate, avea să vină şi el după ea puţin mai târziu. A condus-o – aproape că a luat-o pe sus – până la tramvai, după care s-a apropiat de Fritz Walter.

Acesta nu pierduse nimic din elocvenţă. În schimb, ceea ce la Hitler în cameră părea retorică de mecena devenise aici volubilitatea vulgară a unui măscărici de bâlci. Nu ezita să strige după cei care se plimbau, ba chiar să-i oprească prinzându-i de braţ.

Hitler se ascunsese după un copac. Aştepta lăsarea serii. Nu-şi dorea scandal în public. Nu era convins că şi-ar

fi controlat nervii şi, mai ales, că l-ar fi putut domina pe Fritz Walter, individ puternic, scund şi-ndesat.

Când a venit noaptea şi circulaţia pe bulevard s-a rărit, Hitler şi-a părăsit ascunzătoarea şi s-a apropiat.

Din reflex, Fritz Walter a strigat după el, dar s-a oprit la jumătatea frazei recunoscându-l.

— Eeei, Hitler…

A aşteptat ca acesta să înainteze, încercând să-i citească pe chip ce sistem defensiv trebuia să adopte.

— Mincinosule! I-a strigat Hitler. Eşti un mincinos şi un hoţ!

— Hoţ? Deloc! Ţi-am adus banii de fiecare dată.

— M-ai făcut să cred că tu conduci galeria Walter.

Fritz Walter i-a râs în nas, un râs răutăcios, un râs ca o pereche de palme.

— Dacă ai fost atât de cretin încât să mă crezi e treaba ta. Chiar îţi închipui că galeria Walter ţi-ar fi cumpărat copiile alea făcute pe calc? Ei, nu, serios, chiar îţi închipui aşa ceva? Nici să le bag turiştilor pe gât nu mi-a fost uşor.

Hitler a rămas ca paralizat. La asta nu se aşteptase: în loc să se apere, Fritz Walter ataca. Şi muşca rău.

— Adolf, bietul de tine, trebuie să fii dus rău ca să crezi şi o secundă ce ţi-am spus. Îţi dădeam inepţii cu linguriţa zicându-mi: ei nu, de data asta chiar o să se prindă că bat câmpii, de data asta chiar o să mă ia la mişto! Şi uite că nu! Nu s-a-ntâmplat niciodată! Înghiţeai orice! Şi chestia cu Klimt! Şi cu Moser! Nu mă contraziceai, ba mai şi aşteptai, cu gura căscată, ca şi acum, să-ţi mai torn ceva pe gât!

Hitler rămăsese încremenit, cu braţele atârnându-i. Unica reacţie a fost să-şi lase lacrimile să curgă în voie.

— Aveţi probleme, domnule?

Un agent de poliţie s-a apropiat de Hitler. Fritz Walter s-a potolit.

— Vă deranjează domnul acesta? A încercat cumva să vă cscrocheze? Nu v-a dat banii?

Poliţistul făcea tot ce putea pentru a-i fi pe plac lui

Hitler. Era vizibil că-şi dorea să pună mâna pe negustorul ambulant.

— Nu, a şoptit Hitler.

— Bine, a lăsat să-i scape poliţistul, dezamăgit. Dar, dacă vă deranjează, trebuie să ne spuneţi. Îl ştim noi bine pe banditul ăsta. Nu e prima dată când ar înfunda puşcăria. Se pare că a-nceput să-i placă, ia zi, Hanisch, nu-i aşa?

Fritz Walter se uita-n pământ zgribulit, aşteptând ca poliţistul să termine. Acesta i-a dat ocol cu priviri bănuitoare, căutând prin marfa expusă ceva de criticat ori de observat. Apoi, negăsind niciun os de ros, s-a îndepărtat. Fără a mai juca teatru, Fritz Walter a răsuflat uşurat. Chiar se speriase. Timid aproape, privindu-l pieziş, i-a mulţumit lui Hitler că nu spusese nimic:

— Drăguţ din partea ta că nu ţi-ai dat drumul la gură.

Hitler îngheţase.

— De ce ţi-a spus Hanisch?

— E numele meu adevărat. Reinhold Hanisch. Îmi zic Fritz Walter fiindcă de ani de zile se ţine poliţia după curu' meu. Eh, pentru nişte fleacuri, în sfârşit…

— Pe unde-ai umblat lunile astea?

— Pe la pârnaie. Pentru o poveste veche, de doi bani. Fără importanţă.

Hitler şi-ar fi dorit să mai aibă cinci ani, să dea cu pumnii, să tropăie, să-şi ceară înapoi vechile iluzii. Doar îl aşteptase pe

Fritz Walter, celebrul galerist care crezuse timp de o lună în geniul lui, nu pe Reinhold Hanisch, care ispăşea într-o celulă pedeapsa pentru un furt oarecare.

— Bem un păhărel? L-a întrebat Hanisch bătându-l pe umăr.

Adolf H. şi modelul au intrat la hotelul Stella. Scara strâmtă, răsucită, care deja se clătina avea un aer promiscuu. Culoarul era acoperit cu un covor de un roz-grena, ca o limbă încărcată întinsă de-a lungul etajului. Uşa 66, deşi de citit se citea 99, întrucât, lipsind un cui, plăcuţa de email scorojit se întorsese invers. Pat de fier

cam jos. Cuvertură cârpită de o lucrătoare daltonistă. Pereţi fucsia mâncaţi de mucegai. Deşi nimic nu inspira dorinţă, Adolf, surescitat, s-a aruncat pe femeie. Care nu l-a învăţat nimic. Ci l-a lăsat să-şi facă treaba. Iar el s-a sleit călărind-o. Modelul nu s-a uitat la el nici rece, nici cu căldură, ci părea că urmăreşte reacţiile unui animal ciudat. Tânărul îşi spunea că o va da gata cu numeroasele sale asalturi. Ejaculând de cinci ori.

— Şi tu?

— Nici măcar o singură dată.

A doua zi şi-a egalat scorul.

Degeaba.

Femeia i-a explicat înţelesul cuvântului frigidă. Să fie însă liniştit. Ea nu era aşa. Doar el era motivul. A doua zi, Adolf H. a făcut ceva economie de energie. Şi-a lăsat timp să studieze mai bine trupul acela şi a învăţat să-i manevreze toate butoanele şi manetele care provocau plăcerea unei femei. În fine, ea a acceptat, ca o jucătoare expertă:

— În orice caz, nu pot zice că n-ai încercat.

Zilele următoare, băiatul a continuat cu aplicaţie metoda. Ejacula mai puţin. Ea deloc.

Pe Adolf H. l-a apucat un acces de furie.

— Nimic nu m-ai învăţat! Mi-ai promis că mă înveţi să aduc o femeie la orgasm şi nimic nu m-ai învăţat.

— Ba da. Deja te-am învăţat că exist.

Au mai trecut două zile în care Adolf s-a dovedit mai încăpăţânat decât şi-ar fi închipuit modelul. Fiindcă refuza să-i» pună cum o cheamă, i-a zis Stella, după numele hotelului în care se întâlneau. Tânărul visa la măcar un zâmbet schiţat de buzele ei, la un freamăt al buzelor, la o umbră de roşeaţă care să-i fi străbătut pentru o clipă pieptul. Îşi reamintea un extaz fugar, moleşeala visătoare care-i umezise Stellei privirea. Se agăţa de astfel de lucruri ca de nişte semne: într-o bună zi, tot va reuşi să o facă să simtă ceva. Descumpănit, se gândea la inegalitatea orelor petrecute împreună: pentru el fusese întotdeauna vorba despre momente de plăcere, nu şi pentru ea. Cugetă la

diferenţa dintre sexe, la modul în care ajungeau la orgasm: bărbatul atât de simplu şi de frecvent, femeia atât de rar şi de imprevizibil, bărbatul risipindu-se, dar epuizându-se, temeia avară, dar inepuizabilă. Nu pricepea de ce dorinţa lui atât de vizibilă, de tangibilă, de puternică nu trecea de la sexul lui la al ei. Începuse să bănuiască faptul că niciun procedeu mecanic, mângâiere, penetrare, frecare, pisare, uzură nu putea transmite plăcerea, că trebuie să fi fost vorba despre alt procedeu. Dar care?

Când, pe la miezul nopţii, îmbuibat de alcool, Hitler s-a despărţit de Reinhold Hanisch – alias Fritz Walter –, s-a întrebat ce-l umilise oare mai mult: faptul că nu fusese în stare să-i spargă botul, că acceptase să bea, după care fusese obligat să mulţumească pentru bere sau că, mai degrabă, fusese de acord să se nască între ei o înţelegere ca-ntre escroci? Dacă era să se ia după acela, nu ar fi fost cazul ca cei doi să se bată, ci să ţină aproape. Păi cum, dacă Hanisch era un fals galerist, Hitler nu era şi el un fals pictor? Uzurparea de care dăduse dovadă cel dintâi era acelaşi lucru cu calcurile celui de-al doilea. Ambii se foloseau de şiretlic şi de şmecherie pentru a-şi câştiga pâinea. Din contră, între ei se arătaseră întotdeauna cinstiţi, din moment ce împărţiseră până la ultimul heller.

Hitler a mers multă vreme pe străzile Vienei pentru a-şi limpezi gândurile prin aer, noapte şi oboseală.

Ceea ce regreta după aventură cu Hanisch erau iluziile lui pierdute. Timp de mai multe săptămâni, Hanisch îi oferise iluzia recunoaşterii artistice, a viitorului glorios, a apropiatei averi pe care avea să o câştige. Timp de mai multe săptămâni, beat, intoxicat, fusese cu capul în nori, abia mai atingând solul vulgar al realităţii. Îi era dor de fumurile acelea. Nu-i va ierta niciodată lui Hanisch faptul că i-a adus o atât de mare fericire pe calea unei minciuni cinice.

Întregul oraş, de la străzi la faţade, arăta ca uns cu un gudron strălucitor. Cele câteva lumini galbene care ţâşneau, înţepătoare, de pe la vreo fereastră izolată sau vreun felinar se evaporau rapid în grosimea tenebrelor,

înghiţite de noapte, sorbite de pereţii poroşi, ricoşând slabe în trotuarele crăpate, pentru a muri în rigolele sordide.

Ajuns în strada Felber, deja îşi reconstruise povestea pe care o pregătise pentru Wetti. Nu pentru că ar fi vrut s-o liniştească, s-o scutească de suferinţă, ci pentru că-şi dorea să păstreze respectul ei, visul pe care îl împărtăşeau amândoi. Aşa că a pretins că şi-a întâlnit colegii de la Academie într-o braserie. De la ei aflase că deja erau trei victime ale lui Fritz Walter, bineînţeles studenţii cei mai promiţători. Şarlatania îşi urmase identic cursul pentru toţi trei. Se părea că Fritz Walter fugise în Franţa cu tot cu tablourile pe care le vânduse pentru sume exorbitante, da, chiar aşa. Ba chiar se părea că, de-acum, erau toţi trei foarte cunoscuţi pe-acolo, ei da, foarte bine cotaţi în Montparnasse, singura problemă era că, fără îndoială, nu aveau să mai vadă vreodată banii. De altfel, luaseră în calcul să depună o plângere, după-amiază, la rectorul Academiei, care, la rândul lui, putea face presiuni pe lângă Ambasada Franţei.

Evident, Wetti a înghiţit povestea. Nu însă la fel de bine că Hitler. Fiindcă niciunul dintre gândurile lui nu era destinat altcuiva, ci, în primul rând, pe sine însuşi se minţea.

Era atât de convins că se bucura de o anumită notorietate în Franţa, încât puţin a lipsit, în zilele următoare, să nu intre tu vorbă, mărturisind cine era, cu frumoasele călătoare care coborau în gară şi al căror accent şters şi cântat putea dovedi originea pariziană.

Din lipsă de ocupaţie, s-a apucat iarăşi de tablourile cu monumente, în timpul ceasurilor petrecute pe peroane. Îi plăcea rutina stupidă a etapelor succesive: atenţia solicitată de copierea pe calc, remarcabila forţă a liniilor trasate cu tuş, mediocra răbdare a coloratului.

În ziua aceea era un soare odihnitor şi se aşteptau patru trenuri importante, iar Hitler s-a apucat pentru întâia oară de o reproducere format mare, după o fotografie găsită într-un ziar, sanatoriul construit de Joseph

Hoffman la Pinkensdorf, o clădire cubică şi nu prea greu de reprodus. Hitler era atât de ocupat ba cu călătoarele, ba cu desenul, încât nu a observat niciun moment silueta nemişcată care, la distanţă de trei peroane, stătuse cu ochii pe el de dimineaţă până seara.

Abia pe la ora şapte persoana respectivă s-a apropiat de Hitler, care a ridicat capul şi a descoperit-o pe Wetti.

Chipul acesteia tremura de furie. Într-o singură zi avusese timp să treacă prin toate stările, de la surpriză la incredulitate, apoi la indignare, la decepţie, ruşine, revoltă… La şapte era deja în plină criză de furie şi, din acest motiv, se repezise spre tânăr.

— Începând chiar de diseară nu vreau să te mai văd prin salon. Iar până la sfârşitul săptămânii să dispari din pensiunea mea.

Era înfiorător să constaţi cât de pragmatică devenise Wetti. Lucru atât de îndepărtat de caracterul său visător, încât astfel se vedea bine amploarea şocului pe care-l suferise.

— Îţi reamintesc că-mi datorezi chiria pe o lună şi jumătate.

Gura i s-a strâmbat lovită, înţepată de durere.

— Şi bucură-te că nu pun la socoteală şi mâncarea, spălatul, călcatul, cusutul, toate prostiile pe care le-am făcut pentru tine fiindcă mi-am închipuit… fiindcă mi-am închipuit…

Trupul ei mare a fost scuturat de un tremur care ar fi trebuit să-i aducă lacrimi în ochi, dar a rezistat.

— Fiindcă mi-am închipuit…

Paralizat, Hitler s-a speriat de ceea ce avea să-i spună.

— Fiindcă mi-am închipuit… fiindcă mi-am închipuit…

Vorbele, înnebunite, alergau pe sub fruntea lui. Unele purtau cu ele răspunsul, altele nu. „Fiindcă mi-am închipuit că mă iubeşti” ar fi fost cel mai convenabil. „Fiindcă mi-am închipuit că eşti student la Academie” putea fi contracarat printr-o minciună. „Fiindcă am crezut că, atunci când vei fi celebru, te vei însura cu mine…” ar fi

fost cel mai delicat.

— Fiindcă mi-am închipuit că eşti pictor, a explodat Wetti până la urmă.

Nu. Asta nu. Nu ea. Nu şi ea. Nu-i nimic de răspuns. Doar pictor sunt. Păi, în clipa asta, ce fac eu oare? *Numai că Wetti şi-a lăsat privirea peste fotografia din ziar şi foaia jegoasă de calc*.

— Eşti… grotesc.

I-a întors spatele şi a ieşit fugind din gară. Reuşise să nu plângă. Dispreţul îi oprise lacrimile. Reuşise să lentoarcă în dispreţ, fără patetism. Prin urmare, el era cel ridicol. Cu inima zbătându-i-se-n piept, prăbuşită lângă un stâlp, liniştită, a izbucnit în plâns într-una dintre frumoasele ei batiste cam prea bogat ornate cu broderii.

Hitler rămăsese pe jos, cu materialele de desen între picioare, cu faţa ca de ceară. Pentru a nu se mai gândi la oroarea pe care o pronunţase – „Fiindcă mi-am închipuit că eşti pictor” –, a copleşit-o cu insulte pe găina aia cât toate zilele, care se-ncurca în propriul ei corp, incapabilă să citească o carte, frecventând doar homosexuali, buticara aia frustrată care nici măcar cine era Gustav Klimt nu ştiuse până să-i spună el şi care acum îşi permitea să emită judecăţi artistice. Păcat că nu-i datora mai mult. Căci va pleca seara fără să-i mai dea nicio leţcaie.

Hitler şi-a regăsit stăpânirea de sine. Să nu-şi facă iluzii cineva: el va fi cel care va lua iniţiativa şi va pune capăt unei situaţii intolerabile! El o va rupe cu ea!

La zece şi jumătate avea lucrurile împachetate. A coborât cu precauţie la parter, în faţa apartamentului lui Wetti.

În pofida perdelei care acoperea micile pătrate de sticlă ale uşii duble, se vedea că în salon lumina era aprinsă. De acolo, Hitler a auzit gemete.

— Sunt dezamăgită… atât de dezamăgită… murmura surd Iţlasul umed al lui Wetti.

— Wetti, doar v-am prevenit, n-aţi vrut să mă credeţi, aţi uneptat… iar acum suferiţi prea mult.

— Vaaai, Werner!

Hitler s-a dat înapoi ca ars. Deci mizeria asta de Werner a xtrecurat în Wetti îndoiala.

— La scurt timp, dragă Wetti, l-am întrebat pe băiatul ucela… În sfârşit, ştiţi dumneavoastră… prietenul acela… care este cu adevărat student la Academie, dacă printre ei este şi un Adolf Hitler. M-a asigurat că nu.

Revoltător. Deci iată cu ce se ocupa Werner de când Hitler îi *respinsese avansurile*: *trăncănea cu un alt degenerat ca el, pentru a-i distruge reputaţia*. Lume bună. Chiar aşa. Mult prea puţin pentru mine. Mulţumesc, dar mă depăşeşte. Vă las între voi.

Şi a părăsit casa din strada Felber, de la numărul 22, strecurându-se pe lângă pereţi, desigur, dar cu fruntea sus în sufletul lui. Dispreţuind ceea ce lăsa în urmă. Nu simţea decât desconsiderare pentru mic-burgheza prea masivă şi prea avară, care se lăsa consolată de un sodomit.

„Reinhold Hanisch. Trebuie să dau de Reinhold Hanisch. O să mă primească la el”.

S-a dus în taverna unde băuseră împreună. Reinhold Hanisch era acolo, roşu la faţă de la căldură, cu ochii umflaţi de bere.

— Hei! Gustav Kilmt! A strigat acesta văzându-l pe Adolf Hitler intrând.

Hitler n-a răspuns, fiind prea mulţumit că pusese mâna pe omul lui.

— Trebuie să mă primeşti la tine. E vorba despre o femeie. Ştii cum e… a trebuit să plec.

— Nicio problemă, băiete, uşa mea ţi-e deschisă. Îţi dau camera de oaspeţi. Vrei un pahar?

Relaxat, Hitler a acceptat. Sigur, era ceva vulgar în bună dispoziţie a lui Hanisch, în entuziasmul lui în privinţa băuturii, în palmele date pe umăr ori pe spinare, dar dacă ăsta trebuia să fie preţul pentru o noapte liniştită… La unu noaptea, Hitler, rupt de oboseală, ameţit de atâta băutură fără pic de mâncare, i-a cerut să meargă acasă.

Hanisch şi-a luat rucsacul dosit în spatele tejghelei şi l-a tras pe tânăr după el. A sărit apoi peste bariera unei grădini publice neluminate şi s-a întins între boschetele

întunecate.

— Bun venit la mine-n palat! Aici dorm.

— Poftim?! Nici măcar o cameră n-ai?

Hanisch a bătut cu palma în rucsac pentru a-şi face pernă din el.

— Păi, ce crezi tu, Gustav Klimt? Că mi-aş fi permis din tablourile tale?

T.

Stella ţipa sub el. Îi răspundea la fiecare dintre mişcări cu un suspin sau un spasm. Instrumentul de carne devenise greu în braţele lui, dar Adolf ştia în sfârşit să cânte la el, să-l facă să scoată muzica aşteptată.

Numai de m-aş abţine.

În loc să profite de spectacolul oferit de Stella, care gemea şi se eliberă, încerca să se gândească la altceva. Pentru ca ea să se bucure bine şi îndelung, trebuia ca el să-şi scoată din minte orgasmul femeii şi să ajungă pur şi simplu un resort, un mecanism. *Mai ales să nu mă gândesc la acele părţi ale corpului meu care sunt în contact cu ea*. *Ci la altceva*. *Repede*. Trebuia să lipsească din propria-i dorinţă. Şi-a blocat privirea către o pată de pe perete şi, ondulându-şi şoldurile, s-a concentrat asupra posibilei origini ale acesteia: grăsime, arsură, gândac strivit? Cu cât soluţiile sordide i se îngrămădeau în minte, cu atât se îndepărta de propriile senzaţii. Mergea. Da, un gândac, un gândac enorm strivit de pantoful unui ceh, doar era plin de cehi hotelul. Cineva sosit pentru a dormi în camera aceasta, nu pentru a face lucrul pe care-l făcea el acum cu Stella, cu Stella care se zbătea sub el în aşa fel încât…

Nu.

Ah, prea târziu. Orgasmul se abătuse violent, zdrobitor asupra lui. S-a prăbuşit lângă Stella.

Aceasta a mai avut câteva spasme, apoi i s-a alăturat în imobilitate, trupul ei eliberându-se în odihnă.

Am câştigat.

Tăcerea îi făcea bucuria încă şi mai densă.

Stella l-a împins uşor, după care s-a ridicat distantă, amuţită. Şi s-a uitat la el cu şi mai mult dispreţ decât de

obicei. Adolf u simţit că o să înceapă să sufere. Şi a trimis spre ea o privire întrebătoare, rugătoare, de care mai eşti în stare chiar înaintea disperării.

Femeia a surâs cu cruzime.

— Chiar ai crezut?

A început să-şi tragă ciorapii. De câte ori se deda acestei operaţiuni lăsa să-i scape cele mai dure fraze.

— Îngâmfarea asta a ta nu are limite. Doar am simulat.

— Foarte bine, dar am terminat-o, i-a strigat Adolf H.

— Şi care e diferenţa? Poţi s-o termini, tot n-ai început-o vreodată.

— Ba chiar am terminat-o de-a binelea de data asta. Definitiv.

Încerca să se convingă pe sine însuşi. Oare de câte ori nu declarase că a terminat, că va lăsa baltă pariul stupid, că-i era indiferent dacă face fericită ori nu o femeie? Problema era că Stella, în loc să protesteze, să aducă argumente, să-l convingă, îi dădea dreptate. Şi-atunci el se simţea şi mai nemernic, drept care, pentru a-şi mai găsi ceva respect de sine, se întorcea a doua zi.

Prin urmare, a doua zi a revenit. De data asta, Stella nu s-a mai prefăcut. Iar cele două ceasuri s-au adăugat pe lungă listă a eşecurilor.

Adolf H. persevera incomprehensibil. Nu mai era vorba nici despre o provocare, ca-n prima zi, nici despre un pariu, după cum îşi închipuise mai apoi, nici despre o obsesie, deşi era obnubilat de trupul Stellei. Ci despre o emoţie surdă şi profundă, ceva de-a dreptul religios. Era în căutarea plăcerii feminine.

Stella era templul, femeia era Dumnezeul lui, marea tăcere către care i se întorceau toate gândurile. Tot aşa cum un credincios îngenunchează, el lucra cu devoţiune pentru a primi iertarea.

Zi şi noapte reflecta la plăcere. De acum ştia cum s-o simtă. Dar s-o dăruiască? Chestiunea părea a nu fi contagioasă.

În timpul unui curs de la Academie, s-a iluminat.

Pentru a avea orgasm, Stella trebuia să simtă dorinţa. Plăcerea ei nu avea nimic organic, ci aparţinea altei categorii. Adolf trebuia să o provoace să-l dorească.

Şi a înţeles dintr-odată ce efect trebuie să fi avut asupra Stellei: un crab întins peste ea, într-o stare idioată de excitaţie, convulsiv, agitându-şi cleştii în gol, un crab care-i era indiferent.

În lunea aceea i-a propus Stellei să nu se mai ducă la hotel, ci să meargă amândoi să bea o ciocolată. S-a mirat să o vadă acceptând fără a mai sta pe gânduri. Au pălăvrăgit veseli, departe de războiul pe care-l simulau, ba chiar s-au distrat bine. Marţi i-a propus să meargă la un concert. Femeia a acceptat şi de data asta. Miercuri a invitat-o să meargă la plimbare prin grădina zoologică. Încă o dată a primit consimţământul, dar a descoperit o umbră de îngrijorare în ochii ei. La despărţire, după vizită, l-a întrebat:

— La hotel nu mai mergem?

Pentru întâia oară îndrăznea să dea dovadă de slăbiciune, temându-se că Adolf n-o mai dorea.

— Ba da, şi-ncă şi mai şi, i-a răspuns cu privirea grea de aşteptare.

Liniştită, femeia şi-a recăpătat figura ironică.

Joi, Adolf a trecut punct cu punct la realizarea planului pe care şi-l concepuse. S-a trezit în zori, a mers pe jos întreaga zi până a obosit în asemenea hal încât, atunci când a ajuns cu Stella în camera de hotel, era atât de sleit de puteri, că nu a mai fost în stare să repete obişnuitele performanţe.

— Iartă-mă, nu ştiu ce am, i-a zis pentru a o încurca de tot.

— Eşti obosit?

— Nu. Nu mai mult decât de obicei.

Vineri trebuiau să se întâlnească la ora cinci. La timpul stabilit, Adolf s-a ascuns în cafeneaua de peste drum, a constatat că Stella a intrat în hotel şi a aşteptat. La şase şi jumătate a dat un ocol clădirilor din apropiere şi,

gâfâind, a ajuns în sfârşit în cameră.

Stella a sărit în sus văzându-l.

— Pe unde-ai umblat? Eram îngri…

S-a abţinut să meargă până la capăt cu mărturisirea propriei nelinişti, n-ar mai fi avut niciun rost din moment ce, de-acum, ajunsese.

— Am fost reţinut la Academie. Rectorul. Nimic grav. Am vrut să te anunţ. Îmi… Îmi pare rău.

— Nu-i nimic, i-a răspuns uscat.

După îngrijorare, mânia o făcea acum să clocotească. Îi era ciudă pe ea că se dovedise atât de sensibilă.

— Foarte drăguţ din partea ta că m-ai aşteptat. O să plătesc eu cele două ore pentru cameră.

— Chiar despre asta era vorba.

— Şi-o să-ncercăm să ne descurcăm mai bine săptămâna viitoare.

— Poftim? Pleci?

Înfuriată, l-a luat de gât şi l-a aruncat în pat.

— Nu mai ai chef?

— Ba da, desigur.

— Dovedeşte-mi-o!

— Bine, dar o jumătate de ceas, Stella, doar o jumătate de ceas nu e de-ajuns.

— Cine ţi-a zis?

— Ei, pentru mine e, dar pentru tine, Stella…

— Nu mă cheamă Stella, ci Ariane.

Şi-a-nceput să se dezbrace.

Câteva clipe, lui Adolf i-a venit să râdă, ca spectatorul ce vede sosind scena pe care o aştepta încă de la începutul spectacolului, însă dorinţa puternică a Stellei l-a răvăşit. Pentru întâia oară o forţă punea stăpânire pe el, îl acapara, îl posedă. Avea impresia că devenea el însuşi femeie.

Totul devenea foarte serios între ei doi. Ba mai rău: tragic. Ceva măreţ îi trezea. Jucau o scenă esenţială. Trupurile lor reacţionau. Efuziuni bruşte treceau de la unul la altul. Emoţii extreme îi străbăteau. Îi electriza un soi de comunicare întreruptă neîncetat, reluată neîncetat.

Scântei de-mpreunare. Fiecare îşi dorea să-şi apropieze sexul necunoscut şi dispreţuit al celuilalt. Se apropiau fără să se întâlnească. Se topeau unul într-altul fără a se pierde. Ariane-Stella fremăta, apoi a fost cuprinsă de un tremur înfricoşător. Adolf şi-a scufundat privirile într-ale ei şi acolo, în irişii, în sclipirile pupilelor, în dilatarea întunecată a luminii ochilor ei, a văzut urcând progresiv plăcerea ei şi a lui.

*

— Bine, de acord, te-am minţit. Dar şi tu pe mine, măi băiete. Şi tu ai început. Haide, ia un cârnat. M-ai făcut să cred că tocmai ieşiseşi de la Academie… Ce-ai fi vrut să fac pentru a fi şi eu la nivelul tău? Ţi-am făcut figura cu Fritz Walter, Fritz Walter de la galeria Walter. Şi-ai înghiţit găluşca. Am făcut amândoi o afacere frumoasă. De ce să mă schimb? Vrei să-ţi fi făcut rău? Punctul tău slab este că ai rămas un mic-burghez. Ei nu, calmează-te şi mai ia un cârnăcior. Mda, perfect, raţionezi exact ca tatăl tău, ca un mic funcţionar, ca unul d-ăia cu mânecuţe albe pe care-l notează superiorii. Îţi trebuie diplome, carieră, recunoaştere. Academia de Arte Frumoase din Viena? Chiar crezi că Da Vinci şi Michelangelo au fost absolvenţi ai Academiei de Arte Frumoase din Viena? Chiar crezi că doreau să dea cadouri unor birocraţi pentru ca aceştia să le numere notele şi anii vechime în administraţie? Privirile-ţi sunt reci, Adolf Hitler, nu îndrăzneşti să fii la înălţimea visurilor tale, vei rata totul dacă vei continua să gândeşti pe dos. Ce înseamnă pentru tine a munci? Să asuzi suficient cât să-ţi plăteşti gazda? Pentru nişte Wetti şi Zakreys existi? Greşeşti, Adolf Hitler, pentru tine a munci trebuie să fie a te perfecţiona în arta ta. Nici nu ai idee ce pictor mare ai să ajungi. Ba da, ba da. Te-ai înspăimânta dacă ţi s-ar pune în faţă pânzele pe care le vei termina peste câţiva ani. Ai începe să tremuri. Te-ar cuprinde un respect sacru faţă de tine însuţi. Ai îngenunchea în faţa propriului geniu şi-ai săruta tabloul. Ei da, cel mai bun dintre cele mai bune pe care le faci azi nu are nimic de-a face cu cel mai puţin bun de mâine. Crede-mă. Ăsta ţi-e

drumul. Numai asta contează. Vrei să dormi? E ceva fiziologic. E firesc. Nu te poţi împotrivi. Dar n-ai grijă. E mai mult decât suficient un locşor unde să te întinzi. Pentru astă-vară sunt parcurile, cafenelele, dacă plouă, iar toamna azilurile de noapte se redeschid pentru iarnă. Totul e deja prevăzut, Adolf Hitler, totul e deja prevăzut pentru geniile ca tine. Cu condiţia ca acestea să nu fie mic-burgheze. Vei munci, îţi vei aprofunda arta, iar eu îţi voi vinde tablourile şi mă voi ocupa de tot restul. Ai încredere în mine, vom avea întotdeauna ce bea, ce mânca şi unde dormi. Poftim? Şi curăţenia. Ei da, curăţenia. Deci şi unde ne spăla. Put? Ai senzaţia că par un cerşetor? În azilurile de noapte te poţi îmbăia, poţi face duş. Călugăriţele dezinfectează hainele. Miercurea dimineaţa vine şi bărbierul de la Protecţia Socială. Ştiu tot. Şi-o să-ţi spun tot. Toate secretele mele. Dă-mi şi mie o bucată. Adică, asta înseamnă decădere? La mai termină, că mă faci să râd. Decădere, da, pentru principiile tale de mic-burghez. Eu însă numesc asta altfel: libertate. Perfectă. Libertate absolută. Suntem deasupra tuturor. Nu depinzi de nimeni. N-ai de dat nimănui socoteală. Eşti liber. De găsit găseşti mereu o supă în strada Gumpendorfer. Iar la azil găseşti mereu un loc, dacă ai o boală care trebuie tratată. Şi, dacă tot a venit vorba de boli: de când trăiesc în aer liber nu m-am mai îmbolnăvit niciodată. Ba da. E perfect adevărat. În casele bine încălzite microbii sunt, de fapt, încălziţi. Mâncarea prea multă pe microbi îi hrăneşte. Poţi să crezi că, în înalta societate, există femei care mor dintr-un guturai? Pe când eu, măi băiete, odată cu libertatea îţi dăruiesc şi sănătatea şi chiar dacă, cine ştie prin ce ghinion, microbul ar insista, nu ai avea decât să-l îneci într-un pahar de tărie. E o metodă radicală. Toată lumea o ştie, toţi oamenii de ştiinţă, dar medicii şi farmaciştii nu o spun, fiindcă şi-ar pierde grămada de aur pe care s-au aşezat. Ei.

Gustav Klimt, ţie-ţi vorbesc. Mulţumesc. Lasă-mi, totuşi, şi mie un cârnat, altfel o să arzi în flăcările iadului. Sigur că mai sunt şi femeile, o să-mi spui, or femeile sunt

atrase de miere, ca ursul, iar tu nu vezi pe unde ar fi mierea… stai aşa, Adolf Hitler, şi aici ai luat-o pe drumul greşit, fiindcă nu ai încredere: femeile care nu pot fi atrase decât cu bani, cu haine frumoase, cu apartamentul din oraş, lucruri inutile, sunt nişte femei care nu ne merită. Sunt femei care caută rentă, nu iubit. Un artist ca tine nu trebuie să cadă într-o astfel de capcană. Ai fost fericit împreună cu Wetti a ta? Pe bune? Chiar nu te trăgea-n jos? Mmm? Tot ce-şi dorea nu era decât de faţadă, să aibă cu ce se lăuda în faţa prietenilor ei, nimic altceva. Îi puteai mărturisi îndoielile tale? Care i-au fost ultimele cuvinte? Ţi-a cerut bani?

Mai toate sunt aşa. Cu excepţia celei adevărate, celei unice, celei de nesperat, celei pe care poate o vei întâlni într-o bună zi, pe care destinul ţi-a rezervat-o, însă nu-ţi face griji, aceea te va recunoaşte ea pe tine. Şi-ntr-o grămadă de gunoi te va recunoaşte. Aceea te va merita şi-o vei merita. Altfel, dacă ai nevoie de vreo femeie, pentru cine fac ele trotuarul şi ne pândesc să intrăm la bordel, dacă nu pentru noi? Hitler, m-auzi? zi şi noapte te-aşteaptă, zi şi noapte. Dai banul, urci, scapi de încordare şi la revedere. Rezolvat. Curat. Aranjat. Poţi s-o ştergi. Arta, numai arta ta contează şi toată energia ei trebuie să i-o consacri. Nemaipomenit cârnatul! De unde să-l fi şterpelit? Ar trebui să mai dăm pe-acolo. Ce ziceam? Arta ta. Nimic altceva decât arta ta. De-nfruntarea cu ceilalţi oameni voi avea eu grijă: voi striga după ei, îi voi agăţa, le voi deschide ochii asupra operelor tale, îi voi forţa să le cumpere, îmi asum eu toată munca asta murdară pentru tine, pentru că nobila ta singurătate să nu întâmpine niciun obstacol, ca tu să poţi crea. Crea şi nimic altceva. Te invidiez, Adolf Hitler. Da, te invidiez că eşti cine eşti şi că ai un prieten ca mine. Nu-ţi pasă de nimeni, nu iubeşti pe nimeni – nici măcar pe mine, care te venerez –, ai privirile fixate asupra idealului tău şi-ţi împlineşti propria artă. Nu te-aş invidia dacă nu te-aş iubi. Şi mi-ar fi ciudă pe tine dacă eu, un gândac amărât, nu m-aş devota ţie. Unde-i

vinul? Ah, s-a trezit! Uite, am şterpelit două ilustrate mai adineauri, poate-ţi vin ceva idei. Nu trebuie să ne ascundem adevărul: e vară, e cel mai bun anotimp pentru noi. Nu, nu, trebuie să mergi mai departe. Nu te abţine. Poţi încerca formatele mari la care ai visat întotdeauna, Gustav Klimt, cu condiţia, desigur, să fie vorba despre Belvedere ori biserica Saint-Charles, clar? Tablourile tale vor călători în întreaga lume. Unele sunt deja agăţate pe pereţii din Berlin, Amsterdam, Moscova, Roma, Paris, Veneţia, New York, Chicago, Milwaukee. Incredibil, nu? Bun, e bine aici, la umbră, cred c-a venit vremea să facem o mică siestă. Nu? Deja lucrezi? Ai dreptate. Nu, nici vorbă, doar eu o voi face, înţelegi tu, nu sunt decât un biet om obişnuit, nu am vreo misiune, vreo pasiune, vreo… În sfârşit, tot ceea ce în tine arde. Nu sunt decât un gândac, Adolf Hitler, un amărât de gândac. Aşa că mi se pare necesară o mică siestă, înainte să mă duc să latru pe bulevarde… Mai ales pe canicula asta… Poftiţi, domnule agent? Ce e cu peluzele? Adică păsările se pot plimba pe-aici, câinii se pot pişa, dar oamenii nu au dreptul să doarmă? Doar suntem într-o ţară liberă, da sau nu? Ce mă-sa!

Dragostea fiinţelor coapte pentru cele tinere se hrăneşte fie din ură, fie din bunătate. Din cauza unei manevre greşite, Stella trecuse de la ură la bunătate.

Se odihneau unul lângă altul, nucleu de carne şi de tandreţe în centrul camerei infecte, greţoase, încercuită de pereţi ţipători şi spălăciţi, ameninţaţi de lustra suspectă care se cutremură sub mişcările furioase ale cuplului ilegitim ce închiriase pentru o jumătate de ceas camera de deasupra lor. Adolf H. şi Stella tăceau, dar tăcerea lor era plină, adorabilă.

Adolf trăia o fericire rară, despre care nu ştia că era efemeră, aceea de a fi un tânăr aflat în braţele unei femei coapte, adică a putea trece continuu de la starea de bărbat la aceea de copil, de a fi respectat ca amant viguros, dar şi de a fi iertat pentru micile stângăcii. O asculta lacom pe Stella, care-şi povestea viaţa. Era bogată-n experienţe pe

care el nu le cunoscuse, avusese multe legături cu bărbaţii spre care îndrepta priviri de femelă în aşteptarea masculului.

Clientul din camera de deasupra a lăsat să-i scape un urlet ca de godac, femeia la fel – un urlet în care, fără îndoială, intra mai multă relaxare decât extaz –, iar cele două trupuri au căzut cu zgomot pe pat. Lustrei i s-au cutremurat toţi ciucurii de cristal fals. Adolf şi Stella au izbucnit în râs.

Niciun strigăt de plăcere nu se compara cu strigătele lor. Niciun act sexual nu avea profunzimea celor ale lor. Calitatea relaţiei lor anula contagiunea cu urâţenia. Nicio legătură. Trăiau pe modelul „nicio legătură”. Orice s-ar fi petrecut în jurul lor, care să fi semănat cât de cât a dragoste, nu avea „nicio legătură”.

— Trebuie să mă-ntorc acasă, a şoptit Stella.

Acceptase chiar să-i spună Stella – ca firma hotelului aceluia dubios –, întrucât Adolf întotdeauna o dorise sub numele de Stella.

— Da, trebuie să mă-ntorc acasă.

Nu s-a mişcat. Nici Adolf. Delicios moment în care profiţi din plin de ceea ce vei pierde. Moment de fericire, îmbogăţit de nostalgia fericirii.

— Hai.

Femeia şi-a mişcat un picior. Adolf a acoperit-o cu trupul lui pentru a o reţine şi a o imobiliza. Deja i se sculase. Şi ea îl dorea. Timp de câteva minute, credincioşi unui ritual pe care-l instituiseră, s-au prefăcut că fac iarăşi dragoste. Când s-au apropiat de orgasm, ea a alunecat dintr-odată jos din pat, întrucât ceea ce conta era să se despartă nesătui, cu o dorinţă tiranică de celălalt în străfundurile pântecului.

Şi-au luat la revedere în faţa hotelului Stella şi fiecare a plecat la el acasă. Niciodată nu s-a pus problema de a locui împreună. Prima dată îşi scoseseră armele în această încăpere care, din câmp de bătălie, ajunsese grădina lor, oază în care minutele picurau încet şi altfel.

Adolf s-a întors la doamna Zakreys. De când trăia

fericirea alături de Stella, lucra mult. Un fel de luciditate îi deschisese ochii. Conştientizase mediocritatea desenelor sale, sărăcia coloristică, dar şi lenea. Întrevăzuse amploarea sarcinii pe care şi-o asumase. Trebuia să acopere întârzierea şi teribilă lipsă de experienţă. Unii colegi se dovedeau deja nişte virtuozi, pe când el abia ajunsese să lucreze corect. De când nu-şi mai făcea iluzii, se întreba chiar cum de reuşise la examenul de admitere. În sine era, de acum, convins că intrase ultimul. În unele zile, consternat de propriile lucrări, bănuia că fusese vorba despre o eroare: faptul că intrase se datora notelor altui candidat. În sfârşit, nu mai conta. Realiză că avusese mult noroc la admitere, aşa că, prin seriozitatea şi încrâncenarea necruţătoare de care dădea dovadă, se străduia să-şi merite şansa.

Frecventându-i pe Bernstein şi pe Neumann, îşi măsurase şi lipsurile culturale. Băieţii citeau, el recitea. Băieţii reflectau, el visa cu ochii deschişi. Băieţii discutau, el se aprindea. Între excitaţie şi apatie nu cunoştea o stare mentală medie. Până atunci nu mai analizase, studiase, cântărise, cumpănise, argumentase.

De ce a descoperit toate acestea în acelaşi timp? Un dop sărise din creierul lui, eliberând un canal anume şi irigând în mai multe direcţii. Nu se mai limita la sine însuşi, ci se deschisese şi către alţii. În iubire, îşi depăşise propria plăcere pentru a atinge dimensiunea plăcerii împărtăşite. Intelectual, renunţase la onanism, încetase cu încăpăţânarea pentru a-şi cunoaşte limitele, a le împinge mai departe şi a intra în dialog. Cu toate acestea, îi venea greu să se îndepărteze prea mult de vechile lui reflexe. Dacă, în privinţa iubirii, dispunea de Stella ca recompensă, în artă încă nu avea niciun rezultat, iar eforturile îi erau răsplătite cu note proaste. Adolf era ultimul din clasă şi unicul mod în care se putea încuraja să continue era gândul abstract, ezitant, că acum, cu sudoare, îşi oferea mijloacele prin care avea să-şi asigure viitorul de artist.

Întorcându-se acasă, Stella a dat în faţa uşii de bancherul care o curta de luni de zile. O aştepta cu un

buchet de flori în mână, îmbrăcat într-o haină ridicolă, zâmbind pe sub mustaţa oribilă, ca de morsă, ostentativă şi pretenţioasă ca întreaga lui persoană. Zâmbetul i s-a lărgit observând-o că soseşte, fiindcă se bucura să iasă-n evidenţă.

— Vreţi să veniţi la operă cu mine? Am rezervat apoi o masă la Butenhof.

Modelul a acceptat coborându-şi privirea. Da, sigur că da, curte îi putea face. Da, sigur că da, se va mărita cu el. Totuşi, morsa mai putea aştepta. La vârsta lui nu avea cum să mai îmbătrânească, doar era deja bătrân. Pe Adolf îl va păstra cât mai mult cu putinţă, tânăr cum era. Peste el timpul încă nu a trecut. Până la ce vârstă mai este tânăr un băiat? Douăzeci şi doi de ani? Douăzeci şi trei? Atunci ea va avea… Nu conta! Doar avea tot dreptul să ia o pauză înainte de a îmbătrâni.

Venise sfârşitul verii. Hitler observa cu îngrijorare zilele ce se micşorau şi castanele care se coceau. Din fericire, timpul era încă frumos, cerul azuriu şi crepusculele arămii, ca o femeie cochetă îmbrăcată în rochie de gală, care rămâne în cadrul uşii salonului, dorindu-şi să mai fie încă puţin admirată. Fiecare zi încântătoare intra ca un pumnal în inima lui Hitler: în curând frigul şi complicii lui – gerul, zăpada, noaptea – se vor răspândi pe străzile Vienei pentru a deranja, lăsa fără locuinţă, jefui, sărăci, înfometa, dacă nu chiar ucide vagabonzii. Degeaba îşi repeta catehismul libertăţii, pe care i-l oferise Reinhold Hanisch, tot se temea că nu va suporta realitatea ce se apropia.

Fără să anunţe, şi-a împachetat lucrurile şi s-a dus la gară.

— Un bilet pentru Zweul, vă rog.

S-a dus şi s-a ghemuit pe o banchetă de lemn, la clasa a treia. Vagonul gemea de oameni mărunţi, zgomotoşi şi roşii la faţă. Băuseră prea mult, iar femeile, jucându-şi rolul de femei, ţipau de spaimă din cauza vitezei sau a scârţâitului strident al osiilor, ceea ce provoca sarcasmul ori protecţia bărbaţilor, care, în acel moment, îşi

jucau rolul lor de bărbaţi. Hitler se simţea foarte departe de toate astea, aşa că s-a prefăcut că doarme.

Tanti Johanna. Tanti Johanna.

Repeta cuvintele ca pe o rugăciune. Poate că tanti Johanna, sora mamei lui, avea să-l salveze. Doar avea grijă de Paula, sora lui mai mică. De ce nu l-ar fi ajutat şi pe el? E drept că ultima dată plecase trântind uşa, indignat că nu-i era luat în serios viitorul artistic. Ce-i propusese ea? A, da, un loc de ucenic de brutar la Leonding… sau să se întoarcă la birocraţie, ca tatăl lui… Ei bine, nu, preferase sărăcia unei asemenea umiliri. În schimb, de data aceasta va trebui să nu se enerveze dacă mătuşa îi va propune iarăşi soluţiile ei idioate. Va trebui să fie politicos. Să nu bată din picior. Să-i spună că se va mai gândi. Să nu iasă din încăpere înainte de a obţine câteva bancnote.

În faţa lui, ţăranca grasă şi păroasă, a cărei bărbie groasă se legăna la fiecare zdruncinătură, îl privea cu ochii ei rotunzi şi indolenţi. Deşi se prefăcea că doarme, Hitler o observa printre gene.

La ce s-o fi uitând? La gleznele mele)

Hitler s-a prefăcut că se trezeşte, ţăranca şi-a întors capul, iar el şi-a putut îndrepta ochii spre ceea ce privise ea. Îi era ruşine de pantofii pe care-i purta. Parc-ar fi fost o bucată de brânză învechită, împuţiţi, stâlciţi, lăsând la vedere piciorul gol prin prea multele găuri. Pielea se transformase într-un carton terciuit. Trăsneau a mizerie.

Din instinct, Hitler şi-a ascuns picioarele sub banchetă. Cum să-şi convingă mătuşa că reuşise cu astfel de încălţări? A aruncat rapid o privire şi spre hainele în care era îmbrăcat: chiar dacă erau curate, erau prea uzate de atâta purtat, cârpite şi, ici-colo, cu pete de cine mai ştie când. Cum să-şi motiveze starea în care ajunsese? Fiindcă nici nu se punea problema să mărturisească eşecul. Inima a început să-i bată foarte repede.

Şi pentru a face situaţia încă şi mai rea, în momentul în care a coborât în Zweul, l-a zărit pe un alt peron pe prietenul lui Kubizek. Cuprins de ruşine, Hitler s-a întors pe loc, şi-a aruncat rucsacul pe umăr pentru a-şi ascunde

faţa şi a rupt-o la fugă din gară pe lângă pereţi. Cu August Kubizek plecase din Linz la Viena. Cu August Kubizek, pe care-l convinsese să-şi încerce norocul la conservator şi care reuşise din prima. Cu August Kubizek, cu care împărţise camera de la doamna Zakreys până când acesta fusese luat în armată şi care trebuia să profite de vreo permisie pentru a-şi mai vedea părinţii. Cu August Kubizek, căruia Hitler nu avusese curajul să-i anunţe vestea celui de-al doilea eşec, căruia nu-i mai scrisese şi, oricum, cum să fi corespondat, din moment ce Hitler nu mai avea o adresă fixă?…

În căruţa mare, care îl ducea la Waldviertel, la tanti Johanna, Hitler se felicita că scăpase strălucit de noul pericol. Nu mai trebuia decât să găsească cuvintele prin care să-şi păcălească rudele…

Când a sunat la uşă, încă le mai căuta.

— Cine e? A şoptit o voce slabă, deranjată, din partea cealaltă.

— Adolf.

— Care Adolf?

— Adolf Hitler.

— Nu te cred. Şi oricum nu am voie să deschid. Tralala…

A auzit copila îndepărtându-se nepăsătoare. Nu prevăzuse că sora lui, Paula, ar fi putut pleca de la familia Raubal pentru a-şi vizita mătuşa.

S-a repezit la uşă şi a început să bată cu pumnul în ea.

— Deschide-mi! Sunt fratele tău, Paula. Deschide-mi uşa!

Glasul subţire a murmurat:

— De unde să ştiu că tu eşti?

— Du-te la fereastră şi uită-te.

Copilul a apărut dincolo de perdea, a dat-o la o parte, şi-a strivit faţa lată de sticlă, dar nu a părut convinsă. Dintotdeauna, Hitler o detestase şi nici acum faţă nu părea să dea semne că va îmbunătăţi relaţia. Până la urmă, aceasta s-a întors fără grabă în spatele uşii.

— Semeni un pic cu el.

— Chiar sunt fratele tău.

— Ba nu, fratele meu e mereu bine îmbrăcat. Şi-apoi, fratele meu ar fi avut cheia de la casă.

— Paula, zău, mă supăr!

Din spate, o voce l-a strigat:

— Adolf! Tu, aici?!

Tanti Johanna venea de la cumpărături. Întorcându-se, Hitler n-a observat la început decât extraordinară asemănare a mătuşii cu mama lui, mai că i-a sărit inima din piept şi a dat să se repeadă în braţele ei. Privirea obiectivă şi rece, care-l inspecta din cap până-n picioare, i-a oprit avântul şi i-a confirmat că, de fapt, era tanti Johanna.

Mămica fără privirea mămicii.

S-a simţit mai dezbrăcat decât dac-ar fi fost în pielea goală. Mătuşa îl citea: eşecurile, viaţa de vagabond, refuzul de a pactiza cu ordinea prestabilită, încăpăţânarea. Vedea şi condamna totul.

— Sărăcuţul de tine…

Spre marea lui surpriză, cu lacrimi în ochi, tanti Johanna l-a strâns la piept.

— Dacă te-ar vedea maică-ta în halul ăsta…

Hitler nu i-a atras atenţia asupra greşelii – mama lui preţuia ceea ce Johanna dezaproba –, simţind, înghesuit între sânii ei uriaşi, strânşi în haina aspră, de iută, de care-i lipise capul, că ar fi putut obţine bancnotele acelea.

L-a invitat înăuntru, i-a dat să mănânce şi să bea înainte de a-i pune vreo întrebare.

— Ei, şi ce planuri ai? Ai ajuns la gânduri mai cumpătate?

— Da. M-am lăsat de pictură.

Faţa Johannei s-a luminat.

— Vreau să mă fac arhitect.

Un rid a încreţit fruntea mătuşii. Mda, arhitect era o meserie adevărată, chiar dacă şi acolo se desenă. Ea ar fi preferat zidar sau dulgher, i s-a părea mai sigur, mai palpabil, dar, de ce nu? Arhitect…

— Şi cum ajungi arhitect? L-a întrebat. Cu ucenicie?

— Nu. Trebuie să faci studii.

Johanna a amuţit, dezamăgită. Bănuia că orice meserie care cerea studii numai meserie nu era. Pentru ea, studentul era un băiat obraznic, care bea prea mult şi voia să agaţe fetele, nimic altceva…

— Aha…

— Aşa. Înainte trebuie să trec printr-un examen de admitere. Examen pentru care învăţ acum.

Gândindu-se la tablourile din vară, copii monotone ale monumentelor vieneze, i s-a părut firesc să adauge:

— Lucrez zi de zi.

— Aha…

Johanna era convinsă, în sinea ei, că era pe cale să i se anunţe o nouă catastrofa. Cum însă s-o dovedească?

— Pentru asta trebuie timp?

— Câţiva ani. Cinci.

— Nu-ţi puteai găsi ceva mai scurt?

— Ba da. Pot oricând să intru în administraţie, să mă pun pe băut şi să-mi cotonogesc nevasta… Ca tăticu'…

Johanna şi-a coborât privirea. Hitler îi tăiase avântul. Îşi plânsese întotdeauna sora fiindcă avea un soţ atât de violent, drept care nu i-l putea da de exemplu.

— Mămicii i-ar fi plăcut să ajung arhitect, a murmurat Hitler.

Biata ei soră. Sărmana de ea, totdeauna avusese gânduri de mărire şi-ntotdeauna îi iertase totul fiului pe care-l adora. Amintindu-şi de sora ei atât de blândă şi de afectuoasă, Johanna s-a simţit dintr-odată vinovată că ea era aşa de lucidă. S-a uitat la Hitler şi s-a întrebat dacă nu cumva starea proastă nu-i venea de la faptul că niciodată nu-şi putuse suferi nepotul. O mustra conştiinţa.

Biata mea surioară care mi l-a încredinţat. Fă un efort, Johanna.

— Dacă înţeleg eu bine, ai venit în vizită pe la noi. Deci peste câteva zile pleci înapoi, la Viena?

— Mâine trebuie să ajung.

— Vai, ce păcat!

Johanna şi Hitler s-au uitat unul la altul. Ştiau că mint amândoi. Tânărul nu dorea să rămână în familia în care se simţea ca un exilat. Mătuşa lui nu privea cu ochi buni ideea de a o mustra conştiinţa timp de mai multe zile.

— Păi, da, munca… examenele…

— Bineînţeles…

Dacă i-ar fi dat câteva coroane, poate ar fi plecat mai repede.

— Desigur, dacă ţi-aş da ceva bani te-aş ajuta cumva…

— Vai, mi-ar prinde atât de bine…

Johanna nu era o fiinţă zgârcită, îi plăcea să se dovedească generoasă, dar în cazul ăsta ştia că era vorba despre altceva: practic nu dădea, ci îşi cumpăra liniştea.

A dispărut la ea în dormitor. S-au auzit zgomote de dulapuri, de sertare. S-a întors zâmbitoare, cu un pumn de bancnote. Hitler nu şi-a ascuns bucuria. S-au îmbrăţişat cu putere, cu adevărat fericiţi amândoi că scăpau atât de iute unul de altul.

La întoarcerea la Viena, Hitler s-a dus la Reinhold Hanisch, în boschetele pe care le considerau apartamentul lor. Hanisch l-a primit suspicios, nu-i plăcuse faptul că dispăruse pe nepusă masă. Era cu adevărat îngrijorat pentru afacerea lui

— Cine avea să-i mai furnizeze tablouri?

— Şi bănuia că Hitler se dusese să stoarcă ceva bani de la familie, deşi acesta susţinea contrariul.

Noaptea, Hitler a fost trezit de un zgomot şi l-a zărit pe Hanisch, la douăzeci de metri distanţă, unde se dusese pentru a-i scormoni prin geantă. Din fericire, banii îi păstrase la el, aşa că a adormit la loc. Numai că s-a trezit din nou: de data asta, Hanisch, întins peste el, îl pipăia fără ruşine, fără ca măcar să se mai ascundă.

— Sunt sigur c-ai adus ceva bani.

— Doar ţi-am mai spus că nu.

La fel de neruşinat, Hanisch l-a căutat prin toate buzunarele.

— Regula e juma-juma. Sunt convins că ţi-ai ascuns averea.

— Doar vezi că nu, i-a răspuns Hitler ridicându-se în clipa în care Hanisch se apropiase de buzunarul fatal.

Şi s-a îndepărtat.

— Unde te duci? A mormăit Hanisch.

— Să mă piş.

Hitler s-a ascuns în spatele unui boschet şi a mutat bancnotele în pantof, între picior şi talpă.

Apoi s-a întors şi s-a întins la loc. Hanisch se uita la el neîncrezător, gândindu-se la posibile ascunzători. Hitler s-a ghemuit şi şi-a zis, adormind, că nu va putea face faţă multă vreme investigaţiei lui Hanisch. Acesta avea să-i spioneze şi cele mai neînsemnate gesturi şi, dacă tot va rămâne cu buză umflată, va profita de următorul drum la baia publică pentru a-l lăsa fără o leţcaie.

A doua zi s-a trezit cu un gând: trebuia să pună banii la adăpost. Lucru deloc uşor din moment ce nu avea un acoperiş deasupra capului. Scoarţa unui copac, nişte pietre, găuri în pământ? Cam nesigur. La bancă? Fără adresă nu poţi avea cont în bancă. Să-nchirieze o cameră? Nu şi-o putea permite decât pentru cinci săptămâni, după care ar fi ajuns iarăşi în stradă, având nevoie de toate cunoştinţele lui Hanisch, vagabond profesionist. Şi atunci?

Când Hanisch a plecat să-şi vândă lucrările în Prater, dându-se pas cu pas înapoi, fără chef, Hitler a dat buzna într-un magazin de haine. O să cheltuie totul. Şi-a cumpărat mai întâi un palton şi nişte pantaloni oarecare, apoi grosul l-a folosit pentru o ţinută de seară: frac negru, capă, cămaşă fără butoni, cravată de mătase, nasturi de sidef, pantofi de lac. Economiile mătuşii Johanna se topiseră. Îi mai rămăsese doar pentru un bilet la un spectacol.

La Opera din Viena se juca *Rienzi*, unica operă a lui Wagner pe care Hitler nu o cunoştea. Destinul îi surâdea. Desigur, ar fi preferat să asculte pentru a mia oară *Parsifal*, *Lohengrin* sau *Tannhäuser*, fiindcă îi plăcea mai mult să recunoască decât să descopere, dar nu putea face

figuri când era vorba despre dragul lui Wagner.

Încă de la primul act s-a simţit cuprins de entuziasm. Adică cum?! De ce nu se juca niciodată *Rienzi*, care era cea mai frumoasă operă a maestrului?! Ce chestie! Se identifica intens cu tenorul eroic, Rienzi, cel care se ridică împotriva ordinii prestabilite. Rienzi, cel ieşit din popor, aclamat de popor, iubit de popor, cântat de popor, ajuns şef al poporului, dând de pământ cu ierarhia coruptă, aristocratică şi mercantilă. Rienzi era pur, ideal, deasupra a tot şi a toate. Avea tovarăşi de arme şi de idei, dar nu avea prieteni, nici femeie. Singura prezenţă feminină alături de el era sora lui. Nu se lăsa distras de niciuna dintre vulgarităţile care mânjesc existenţele de rând. Corurile erau sublime, exprimând vocea unanimă a poporului. În sfârşit mulţimea, această adunătură de spelci înţepătoare şi divergente, îşi găsise unitatea, armonia, sensul. Hitler, care detesta masele, descoperise în fine soluţia: transformarea poporului în jurul unui individ carismatic, unificarea inimilor în jurul şefului, care le inculcă idealul său, le armonizează făcându-le să jure în faţa sa, să se roage odată cu el, să-l laude, să-l preamărească. Hitler nu mai asculta opera, ci trăia o experienţă religioasă. Dacă primele trei acte povesteau ascensiunea lui Rienzi, ultimele două îi povesteau căderea. Lucrul acesta nu a atenuat entuziasmul lui Hitler. Dimpotrivă. Faptul că Rienzi fusese trădat, calomniat, îi confirma ideea că marile personalităţi sunt întotdeauna prost tratate, că geniile trăiesc îngemănate cu durerea, în sfârşit, când Rienzi – învins, dar nobil, bătut, dar eroic – a murit izolat, refugiat într-un Capitoliu devorat de flăcări, Hitler a vibrat cu o profundă intensitate, esenţială, care-i cuprinsese întreaga fiinţă: *lată cum trebuie să mori*, *singur în fruntea tuturor*, *singur deasupra tuturor*, *mereu cu capul atingând norii*.

A aplaudat cu frenezie artiştii, le-a mulţumit că au cântat, le-a mulţumit că au pus în scenă opera, le-a mulţumit că l-au făcut cunoscut lui însuşi. Ce frumoasă era politica atunci când ajungea şi artă…

Când s-a ridicat parcă plutea, era fericit. În fond, încă mai putea alege între arhitectură şi politică. De ce nu? Arhitectura sau politică… Deocamdată nu-i scăpase nimic, doar se înşelase asupra drumului de urmat, o luase pe calea picturii, care, fără îndoială, nu era pentru el. Acum vedea mai limpede. Totul reîncepea. Arhitectura sau politică? Sau poate amândouă?

Afară, în faţa Operei, în capul de jos al scărilor, Reinhold Hanisch îl aştepta pentru a-l lua la bătaie.

— Mă iubeşti?

— Sigur că da. Ce întrebare!…

Stella a zâmbit: Adolf H. nu a răspuns, a ţipat. Nu-i venea să creadă că un bărbat putea striga atât de sfâşietor gândindu-se la o femeie. Şi uite-acum. Se simţea mândră. A trăit să obţină şi asta. Pasiunea absolută a lui Adolf ori violenţa ataşamentului său şi-l disputau sub semnul unei dorinţe nesfârşite şi neînfrânate.

— Tu mă iubeşti?

— Vai, da, i-a răspuns ea tandru, savurându-şi mărturisirea.

Acesta era adevărul, înfricoşător: îl iubea. Şi-l iubea cu atât mai mult cu cât îl sacrificase: pregătirile de nuntă cu bancherul mergeau înainte.

Se plimbau în jurul lacului, ca toţi îndrăgostiţii din Viena. Stella observa că oamenii nu se mai uitau la fel la Adolf, care, magnetizat de dragostea lor, devenise mai frumos şi mai puternic. Atrăgea femeile.

„I-am dăruit putere asupra femeilor. De-acum vor sări pe el”.

Urma să-l părăsească, să-l facă să sufere, dar îi oferise şi mijloacele de a duce mai departe o viaţă minunată, chiar şi fără ea.

Au mers să se răcorească la o îngheţată, într-un chioşc cu muzică. Fanfara interpreta valsuri din *Văduva veselă*.

— Care e genul tău de femeie?

— Tu şi numai tu eşti genul meu.

— Vorbesc serios. Uită-te-n jur şi spune-mi care femei ţi se pare că arată bine.

Fără entuziasm, Adolf şi-a plimbat privirile peste cei din preajmă şi, până la urmă, a ales două tinere. Stella s-a uitat la ele cu lăcomie. Aşadar, va fi înşelată cu nişte… Şi totuşi, cât de banale erau.

— Nici şase luni nu-ţi dau până vei ajunge în braţele alteia. Nu-mi fac iluzii. Eşti tânăr, iar eu sunt bătrână.

— Ba nu eşti bătrână.

— Nu contează, voi fi.

— Şi eu.

— Doar că eu înaintea ta.

„Ce frumos e, ce tandru, ce indignat!”

— Niciun bărbat nu se poate mulţumi numai cu o femeie. Şi tu eşti la fel ca toţi ceilalţi.

— Vorbeşti despre bărbaţi ca despre animale. Dar eu nu sunt un animal, ştiu să mă controlez.

— Vezi, deja vorbeşti despre sacrificiu. Să te controlezi… Adică să-ţi retezi dorinţele şi să ajungi un morocănos şi asta numai pentru a rămâne cu bătrâna ta Stella. Nu, mulţumesc, nu vreau mila ta.

Cu cât îl atacă mai mult, cu atât îi sporea adoraţia. Iar răspunsurile lui o încântau. Verifică astfel faptul că avea să-i facă tare mult rău.

— Stella, te-apucă năbădăile pentru nimic. Dacă povestea noastră se va întrerupe cândva, te pot asigura că va fi din voinţa ta, nu din a mea.

Dintr-odată, Stella s-a potolit.

„Câtă dreptate are şi nici nu cunoaşte adevărul. Bietul de el, dac-ar ghici ce-i pregătesc…”

L-a privit, apoi, dintr-un salt, l-a muşcat de lobul urechii de parc-ar fi vrut să smulgă o cireaşă din pom.

— Te iubesc, i-a zis.

— Fireşte că mă iubeşti. Şi eu te iubesc.

„Şi cât de greu îmi vine să îndur iubirea asta”, a adăugat ea în gând, oftând.

Iarna sosise ca o declaraţie de război. Brusc. Înfiorător, înfometată de morţi.

Hitler şi Hanisch se refugiaseră într-un azil pentru bărbaţi. Aveau dreptul să-şi petreacă acolo nopţile, dar dimineaţa trebuiau să o ia din loc. În mănăstirea din vecinătate, măicuţele serveau o supă groasă, maronie şi fierbinte. Ziua încercau să se adăpostească prin cafenele, dar cum să nu fi fost alungaţi, din moment ce nu consumau decât un ceai la patru ore, erau încărcaţi de saci împuţiţi, părul unsuros le acoperea gâtul, barba le ascundea feţele, iar forma, textura şi cusăturile hainelor se topiseră de atâta purtare? Hitler refuza cu atâta obstinaţie decăderea, încât descoperise o soluţie: ajunsese orb şi surd. Nu-şi mai vedea tovarăşii de nenoroc bătându-se pentru paturi prin dormitoare, acei beţivi, cerşetori, vagabonzi, cohorta de epave gălăgioase şi rău mirositoare căreia, de acum, îi aparţinea. Nu mai auzea înjurăturile pe care le încasa din cauza atitudinii sale închise, dovezile de milă ale călugăriţelor ori de indignare ale burghezilor atunci când Hanisch scormonea prin pubele. Dacă într-adevăr coborâse în subsolul societăţii, nu voia nici măcar s-o ştie. Era absent şi din lume, şi chiar din el însuşi.

Hanisch nu-şi mai suporta partenerul taciturn, care refuza ocaziile de a face nişte bani, oferite de condiţiile climatice. Hitler se blocase. Fie şi pentru o coroană sau două, tot excludea varianta de a curăţa zăpada ori de a face nişte comisioane. E adevărat că, ajuns scheletic, nu s-ar fi descurcat. Pentru a-şi explica răbdarea, Hanisch îşi zicea că, până la urmă, tot rămăsese o brumă de bunătate în el având în vedere că se considera răspunzător pentru camaradul pe care i-l adusese întâmplarea. De fapt, pusese deoparte câteva tablouri ale lui Hitler, la nişte tapiţeri evrei care făceau şi rame, nădăjduind ca, în pofida timpului nefavorabil şi absenţei turiştilor, vânzările să-i meargă mai departe.

De Crăciunul lui 1909, călugăriţele au insistat ca toţi sărmanii care veneau să se hrănească şi să se încălzească la cazanele lor să ia parte la slujba de la miezul nopţii. De

frică să nu li se mai dea masa a doua zi, au acceptat şi s-au dus cu toţii în capela mănăstirii.

Ascuns într-un colţ întunecat, aproape de ieslea cu Naşterea Mântuitorului, Hitler a simţit că se întoarce în copilărie. Se revedea copil, în corul bisericii, îmbrăcat în alb, purtând tabernacolul aurit. Cântările îl îmbătau, emoţionându-l. Simţea cum se însenineză luând parte la ritualul imuabil, la ordinea pe care nimic nu o opreşte şi nimic nu o contrazice – nici măcar scepticismul –, la ceremonia transmisă de ani şi ani de zile. Iar el ce făcuse în tot acest timp? S-a uitat la Copilul Iisus, gol pe aşternutul de paie, plesnind de sănătate în trupul lui de ceară roz-somon. Puştiului nu-i era frig, surâdea, avea un tată şi o mamă alături, animale domestice, încă mai putea crede în blândeţea lumii, în armonia lucrurilor, încă mai putea avea speranţe de viitor. Hitler nu mai putea. Nici să se dezbrace nu mai putea, atât de frig îi era. Nici să zâmbească nu mai putea

— Păi, cui să fi zâmbit? Încă mai putea întinde mâna, dar nimeni nu voia să i-o prindă. Viaţa-i intrase într-o iarnă din care nu avea să mai iasă vreodată.

S-a aplecat către acel Iisus obraznic, progenitură de bogătani, putred de nădejdi şi de afecţiune, prăjindu-se ca un curcan de Crăciun la lumina aurie a lumânărilor, şi-a auzit propriul pântec ghiorăind de foame şi l-a scuipat fără grabă.

Scrisoarea a sosit într-o miercuri dimineaţa.

„Adolf.

Sunt obligată să te părăsesc. Nu fug din pricina ta. Din contră, cele mai frumoase luni din viaţa mea le-am petrecut alături de tine. Mi-am adunat amintiri la care mă voi întoarce cu gândul întotdeauna, chiar şi atunci când voi ajunge o doamnă foarte bătrână. Plec. Nu mă căuta. Mă mut în alt oraş. Îmi schimb numele. Îmi duc mai departe tristul meu destin de femeie. Rămâi singurul bărbat pe care l-am iubit vreodată.

Adio şi îţi mulţumesc.

Ariane-Stella”.

Lui Adolf H. i-au trebuit mai multe minute până să poată pune cap la cap cuvintele, până să le poată găsi o coerenţă. Nu reuşea să conceapă faptul că Stella dispăruse. Nu reuşea să admită că Stella i-ar fi putut pricinui o suferinţă. Citea şi recitea scrisoarea tot aşa cum un arheolog descifrează un papirus care nu lui îi era adresat. Căuta eroarea. Spera să sosească şi clipa în care avea să apară cheia enigmei, în care ar fi ajuns să râdă de glumă aceea bună.

Citind şi recitind a reuşit să dezlege mesajul: Stella îl părăsise definitiv şi fără nicio explicaţie.

De parc-ar fi înghiţit un sac cu ciment, Adolf a rămas paralizat, împietrit. Nu mai era decât un bloc de suferinţă. Nu mai rămăsese nici măcar o fisură prin care să se strecoare furia, insulta sau indignarea. Nu. Doar suferinţa care-l pietrifica. Aşadar, să trăiască fără Stella. Să trăiască fără a se dizolva în trupul Stellei. Să trăiască fără dragoste împărtăşită.

Apoi, suferinţa a încetat să mai fie un bloc compact şi s-a fisurat în mii de mici gânduri. Întotdeauna în astfel de clipe, după şoc, suferinţa devine uşoară şi se disipează, ajungând şi mai dureroasă.

Adolf a început să se lovească de pereţi, s-a dat cu capul de ei. S-o sfârşească! S-o sfârşească, şi asta cât mai repede! Ca toate fiinţele dezarmate, în faţa răului, şi Adolf s-a gândit imediat la moarte.

Într-un amestec confuz de altruism şi de egoism, îşi dorea în acelaşi timp să se sacrifice în numele iubirii şi să-şi întrerupă pe loc disperarea. Şi-a spart fruntea de marginea etajerei şi faţa i s-a acoperit de sânge. Se sufoca. Lăsat pe vine lângă perete, continua să se lovească de acesta. Durerea trupului poate fi suportată, dar nu şi cea a sufletului. Cu cât mai multe vânătăi, răni şi zgârieturi va avea, cu atât mai sigur durerea îi va trece în carne şi va suferi mai puţin.

După ce timp de un ceas şi-a îndreptat furia asupra lui însuşi, a pus din nou mâna pe scrisoare şi a început să o analizeze. Stella îl părăsea pentru a se mărita. Degeaba-i

vorbea despre fericirea ei alături de el, era limpede că acea fericire nu îi ajungea. Doar o calitate-i recunoştea: tinereţea.

Adolf a început să plângă lin, domol, aproape cu încetinitorul, de parcă fiece lacrimă era o lamă de bărbierit care-i trecea lent peste pleoapă, sfâşiind-o cu meticulozitate. Respira anevoie. Tinereţea era singura calitate pe care nu avea s-o păstreze. A conchis că era adevărat lucrul de care se temea de atâtea şi-atâtea luni: nu era nici destul de frumos, nici destul de bogat, nici destul de interesant pentru a ţine lângă el o femeie. Stella avea dreptate: nu merită mai mult decât un bileţel de adio. O notiţă, acolo…

Şi se tot împovăra aşa, de unul singur.

După ce Stella a comis teribila crimă pe 21 decembrie 1909, Adolf a părăsit Viena pe 23 şi le-a făcut surorii sale, nepoatei Geli şi mătuşii Angela Raubal surpriza de a petrece Crăciunul cu ele. A fost primit ca-n scena întoarcerii fiului risipitor. A fost sărbătorit, îmbrăţişat, alintat. Deşi îşi închipuise că avea să-i covârşească prin prezenţa lui sinistră, a reuşit destul de bine să-şi ascundă disperarea, în aşa fel încât a rămas uluit. Fiind unicul bărbat din casă, într-o familie alcătuită dintr-o femeie şi două fetiţe, Paula şi Geli, se simţea bine, încălzit de elementul feminin, regăsind, într-o formă tandră, liniştitoare şi fadă, ceva din farmecul Stellei.

Întors la Viena, s-a apucat de lucru cu o energie reînnoită. Considera că motivaţia era furia – *o să-i demonstrez că pot trăi fi* fără *ea* –, ambiţia – *mă voi arăta demn de a o merita*. Credea că suferea necontenit, însă şi-a revenit. Ţinea să ajungă un bărbat capabil să o ţină pe Stella lângă el.

Fireşte, cursul de nud îl făcea să fiarbă. Un model indiferent, cu trup superb, a înlocuit-o pe Stella, numai că Adolf o desena stând de vorbă, imaginar, cu aceasta. Replicile îi fulgerau prin minte, trăia scene de furie ori explicaţii pe care nu le avuseseră niciodată, în realitate. Chiar ţinând în mână cărbunele, nu desen făcea, ci scrimă.

Profesorul Rüder, un colos, un adevărat menhir cu mustaţă deasupra, s-a aşezat în spatele lui Adolf şi l-a privit lucrând. Apoi i-a luat planşele şi le-a comparat cu cele dinainte.

— Ia zi-mi, băiete, ce s-a întâmplat?

— Poftiţi?

Adolf a tresărit, fiindu-i întreruptă diatriba la adresa Stellei. Rüder îi cântărea crochiurile de parc-ar fi fost un negustor la piaţă.

— Ce s-a întâmplat? Nu cumva eşti pe cale chiar să ajungi pictor?

Rüder a desfăcut foile ca pe un evantai.

— Uite-aici: în sfârşit sentimente, în sfârşit emoţii, în sfârşit violenţă. Până acum nu erai decât tehnică. Tot atât de neutru, de prostesc şi de aplicat ca lentila unui aparat de fotografiat. Şi-acum… Ei da, acum exprimi ceva. Mai bine: te exprimi pe tine însuţi prin desen. Băiete, ţi-o spun deschis: până în clipa asta n-am crezut nimic de bine despre tine, dar, începând de azi, te consider pictor.

Rüder s-a mirat şi el de ce spusese. A clătinat din cap pentru a-şi pune la lucru şi preciza ideile.

— Fireşte, un pictor începător. Dar pictor. Unul adevărat.

Şi-a confirmat dând din cap, mulţumit de formulare.

Cât despre Adolf, inima-i bătea mai să-i sară din piept, într-atât era de emoţionat. Se considera extrem de nefericit şi iată că primea un compliment esenţial, la care nici măcar nu spera. Câteva cuvinte fuseseră de-ajuns să-l arunce din disperare în extaz. Era uimit de o asemenea schimbare.

Pentru întâia oară, descoperea privilegiul periculos care-i marca viaţa: artistul ştie să obţină miere din orice, inclusiv din durere. Recuperator universal, poate rămâne un om cumsecade sau poate deveni un monstru care suferă şi-i face şi pe alţii să sufere pentru maxima bucurie a artei sale. Oare pe ce cale o va apuca?

— Nu te cred.

— Jur, Hitler, jur! Ţi-am turnat eu multe gogoşi, dar

de data asta e adevărat. Jur pe mama, jur pe pula mea, jur pe ce vrei tu. Chiar e o casă adevărată – m-auzi? Nu un azil, o casă –, ei bine, da, o casă pentru bărbaţi în nordul oraşului. Absolut curată. Nouă-nouţă, cu tot confortul modern. Ridicată de nişte evrei care nu mai ştiau ce să facă cu banii, chiar aşa, cele mai bogate familii evreieşti din Viena, care ne-au construit un palat fiindcă le mustra conştiinţa. Ritz! Carlton! Un Schönbrunn pentru tine şi pentru mine! Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Cu bibliotecă la parter. Cu saloane şi sală de lectură la etajul întâi, unde, în fiecare dimineaţă, ni se aduce toată presa. Cu băi, croitorie, cizmărie şi frizerie la subsol. Da, frizerie, nu glumesc. Există şi cantină unde ţi se propun diferite feluri de mâncare, dar şi bucătărie, dacă preferi să-ţi găteşti singur haleala.

— Şi dormitoare?

— Nu exagera, totuşi. Ai dreptul la o boxă. Care trebuie eliberată dimineaţa, chiar dacă te întorci seara. Asta e regulă. Şi totul pentru numai cincizeci de helleri pe zi.

— Şi crezi c-ar fi posibil?

— Este. De când tapiţerii şi cei care-nrămează vor tablourile – cine s-ar fi gândit? –, suntem destul de bogaţi pentru aşa ceva. Ritz! Carlton! Ce mai viaţă pe noi!

Hitler a fost nevoit să admită că Hanisch avusese dreptate.

Întrucât avuseseră parte de tot ce putea fi mai rău, au considerat căminul pentru bărbaţi un hotel de lux, un soi de promovare socială datorată reuşitei lor. În primul rând căminul, fie el şi absolut modic, era contra cost, ceea ce, ţinând dincolo de uşă scursura scursurilor, îi împiedica să se recunoască în epavele cărora li se alăturaseră mai înainte. Apoi, căminul lăsa să se perinde prin el o populaţie cu mult mai variată, funcţionari, învăţători, ofiţeri la pensie, meşteşugari. Punctul lor comun era că ajunseseră într-o jenă financiară temporară, între două servicii, căutau locuinţă, erau în trecere pe-acolo, atâta tot, în trecere. Hitler şi Hanisch însă se stabiliseră în azil, ceea ce

le conferea un statut superior, de obişnuiţi ai casei, de vechi chiriaşi, chiar dacă, uneori, prin comparaţie cu nouveniţii, nu se simţeau tocmai gazde. Aşezat în salon, în capul unei mese lungi de stejar, pe un scaun pe care nu stătea nimeni şi care era desemnat cu respect drept „scaunul domnului Hitler”, acesta îşi petrecea zilele citind presa şi pictând minimul necesar pentru a-şi câştiga traiul. Simţindu-se în siguranţă, revenise la vechea lui lene. Visa îndelung, iar Hanisch trebuia să-l ocărască pentru a-l face să producă mai mult, mai ales că noul său ciclu, *Scene din oraşul vechi*, se vindea destul de bine la negustorii care aveau nevoie de ilustraţii ieftine. Într-o zi, Hanisch, disperat de atâta lasă-mă să te las, i-a adus un concurent. Îl convinsese pe un anume Neumann, pictor evreu, pe care-l descoperise făcând caricaturi clienţilor unor cafenele, să vină să lucreze în cămin. Ghinion: Hitler a făcut o pasiune pentru respectivul, aşa că ceasuri întregi stăteau de vorbă despre artă, ceea ce a redus şi producţia unuia, şi a celuilalt.

Persoanele din salon, cele care rămâneau peste zi în cămin, la fel că Hitler şi Neumann, se considerau elita locului, un soi de intelectualitate a acelei lumi precare, de foarte mici burghezi dezamăgiţi şi înnebuniţi.

După cum o plantă înfloreşte din nou adusă în seră, Hitler îşi recuperase ambiţia. Nu-şi mai vedea viitorul prin pictură – *Din cauza fotografiei*, *dragul meu*, *această artă este moartă* –, de acum se imagină arhitect. Astfel îşi justifica, pentru sine, neîncetatele copii după monumente şi incapacitatea de a desena măcar o figură. Când Neumann i-a amintit că un arhitect trebuia să fie foarte bun la matematică, Hitler a ridicat din umeri, afirmând că pe o evidenţă:

— Sigur c-o să mă apuc de matematică. Sigur că da.

În aşteptarea momentului, nu deschisese nicicând vreo carte de aritmetică ori de algebră. Ca-ntotdeauna, se mulţumea cu ideea.

Rămăsese foarte puternică în el emoţia simţită atunci când ascultase *Rienzi*. Ispita politicii se întărise odată cu

citirea zilnică a presei. Hitler vibra la ideile lui Schönerer. Încă din adolescenţă se folosise de acesta în certurile cu tatăl lui. Schönerer era un austriac fascinat de Germania. Îngrozit de tot ce nu era nemţesc în ţara sa, milita pentru unirea Austriei cu Reichul. Pe la treisprezece ani, lui Hitler îi plăcea să reia respectivele critici adresate statului austriac pentru a-şi enerva tatăl, care slujise toată viaţa tocmai acel stat. Drept urmare, confruntat cu multiplele etnii care-şi încrucişau paşii, asurzindu-se, prin cosmopolita Vienă, se bucurase putându-se linişti la gândul că, după cum clama Schönerer, fiind german, era superior.

Simpatiza şi cu luările de poziţie ale lui Schönerer, anticatolicismul, antiliberalismul, antisocialismul, pe scurt opoziţia faţă de toate doctrinele prost cunoscute sau în care Hitler nu se regăsea. Exista însă un detaliu, un extrem de neînsemnat detaliu aproape de nemărturisit, care îl transformase pe Hitler în partizan încrâncenat al lui Schönerer: ideologul afirma că trebuia să rămâi celibatar până la douăzeci şi cinci de ani pentru a fi sănătos şi pentru a-ţi păstra forţele fizice şi mentale pentru rasa germanică. Principiile igienice îl încântaseră pe Hitler, care le practica deja fără să fi vrut. Găsea în ele justificarea ştiinţifică şi morală a propriului comportament. Astfel, castitatea nu mai era o problemă, ci o virtute pentru Hitler, la fel ca şi prea puţina poftă de carne şi de alcool, poftă pe care Schönerer o bănuia în egală măsură că era o invitaţie la dezmăţ. Schönerer îl justifica. Schönerer era Rienzi al lui.

— Atunci de ce nu aderi la mişcarea lui? se interesă Hanisch uneori, obligat să-i suporte entuziasmul.

— O s-o fac… o s-o fac… răspundea Hitler pentru a scăpa de întrebare.

Într-adevăr, de ce nu milita? Instinctiv, se simţea incapabil să se alăture unui grup. A milita ar fi fost ca şi cum s-ar fi dus la cursuri, activitate lucidă, reală şi compromiţătoare. Hitler prefera să viseze.

Şi-apoi, antisemitismul lui Schönerer îl şoca. De altfel, antisemitismul era una dintre cele mai mari

probleme politice ale lui: de ce, adică, toţi oamenii pe care-i admira nebuneşte erau antisemiţi? Schopenhauer, Nietzsche, Wagner, Schönerer… Toţi, în mijlocul preafrumoaselor şi nobilelor lor reflecţii, se tăvăleau în această ură atât de josnică. Chestiunea îl descumpănea pe Hitler. Nu vedea legătura dintre antisemitism şi restul gândirii lui Nietzsche. La fel şi în cazul lui Wagner… Cum de se lăsau duse de val acele genii? Le ierta ura accesorie, parazită, periferică, dar se miră că aceasta revenea atât de frecvent.

În salon, intervenea deseori în discuţiile politice. La început se abţinea, pentru a nu distruge personajul pe care, prin tăcere şi izolare, reuşise să şi-l construiască, menţinând distanţa faţă de ceilalţi, nelăsând pe nimeni să se apropie prea mult. Numai că, uneori, rezerva îi ceda şi se simţea obligat să intervină când auzea aberaţii. Îşi rupea creionul de tăblia mesei, dintr-un salt era în picioare şi începea să ţipe vehement, cu corpul zgâlţâindu-se, luat pe sus de valul indignării. Cuvintele îi ieşeau cu greutate, întretăiate, urlate, excesive.

Nu obţinea decât o tăcere jenată. Nu-i răspundea nimeni. Când amuţea, urma o tăcere îndelungă, apoi, după un răstimp, trăncănelile erau reluate pe subiecte oarecare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Hitler era suficient de lucid pentru a pricepe că nu avea darul elocinţei. Spre marea lui tristeţe, nu era convingător. Propria înflăcărare nu-l încălzea decât pe el. Nu era ascultat, ci suportat. Ceilalţi aşteptau trecerea crizei. Apoi îl făceau să realizeze că nu se supăraseră pe el – poţi să-i reproşezi cuiva care nu are decât un picior că şchiopătează? –, dar că s-ar bucura mai mult dacă ar tăcea. Ultima dată când I-au apucat astfel pandaliile – pentru a-şi apăra prietenii evrei din cămin şi pe negustorii evrei care-i cumpărau pânzele –, s-a simţit atât de umilit de privirile consternate ale acelor domni, de la finalul intervenţiei lui, de parcă s-ar fi scăpat pe el din cauza diareii, încât s-a aşezat promiţându-şi că nu va mai lua niciodată cuvântul în public. În ziua aceea, Hitler şi-a spus că o să renunţe pentru totdeauna la

politică.

În general, în căminul pentru bărbaţi, lumea se afla doar în trecere. Câte două zile. O săptămână. Niciodată mai mult de patru luni. Acostai acolo până te refăceai, până îţi găseai o locuinţă sau un serviciu. Căminul se dorea o trambulină în vederea reinserţiei, nu un refugiu. Legat de propriile visuri, de propriile obişnuinţe, ducând o viaţă burgheză într-un azil pentru săraci, Hitler avea să rămână acolo patru ani.

REVELAŢII

— S-a declarat război.

Vestea a fost întâmpinată cu o imensă tăcere. Neumann, Bernstein şi Adolf H. au lăsat-o să circule printre ei aşa cum observi acţiunea lentă a unei substanţe injectate cu seringa în corp: va vindeca ori va ucide pacientul? Va trăi el ori va muri?

Se aşteptau la acest război. De câteva săptămâni, la Viena căldura nu mai era cea a verii, ci alta, împovărătoare, grea, languroasă, o căldură care preceda furtuna. Imperiul plesnea pe la toate cusăturile. Tensiunile dintre slavi şi austrieci ajunseseră intolerabile. În mod firesc, totul avea să ducă la pălălaie. Nu se mai aştepta decât pretextul, scânteia. De fapt, scânteia fusese un fulger: pe 28 iunie 1914, sârbii îl asasinaseră pe arhiducele Franz Ferdinand la Sarajevo. Ploaia, furtuna nu urmaseră însă imediat. De patru săptămâni se strângeau norii, aerul era greu, atmosfera apăsătoare. Oamenii alergau pe străzile Vienei cu sentimentul că erau striviţi de şosea, că se mişcau printr-un coşmar copleşitor, transpirând, tremurând, sufocându-se, conştienţi că au contractat o febră tropicală. Cataclismul se apropia. Unii erau îngrijoraţi, alţii nerăbdători. Ajunşi la limita nervilor, implorau cu toţii cerul să dea frâu liber fatalităţii. În ziua aceea de 28 iulie 1914, în sfârşit avea loc ruperea de nori, ploaia se dezlănţuise, uraganul se revărsa.

— Războiul a fost declarat.

Neumann adusese vestea de la primărie. O rupsese la fugă şi refuzase să se gândească la ea înainte de a o

transmite celor doi prieteni.

Cei trei amici nu se mai despărţiseră de când se cunoscuseră la Academia de Arte. Pretextând interesul comun pentru a locui împreună – cum poţi trăi din artă la douăzeci şi cinci de ani? –, de fapt erau legaţi de o adevărată prietenie. Foarte diferiţi ca gusturi în privinţa picturii, literaturii, filosofiei, nu erau de acord cu nimic, puneau totul în discuţie, schimbau cu pasiune punctele de vedere până la ore târzii şi s-ar fi putut spune că exact neînţelegerea exhaustivă era însuşi principiul înţelegerii lor.

— Războiul a fost declarat.

Măcar o dată au fost toţi trei de acord: era o calamitate. Poate că nu o calamitate pentru Austria. Poate nu o calamitate pentru contemporanii lor. Dar pentru ei sigur o calamitate.

Ca mâine aveau să fie mobilizaţi. Poimâine vor intra în luptă. Fie că vor trăi, fie că vor muri, ce mai conta, nu vor mai dispune de ei înşişi. Eforturile lor din anii dinainte, încercările muncite şi cinstite de a-şi învăţa arta, lupta constantă pentru a-şi depăşi limitele – limitele mâinii, ale ochiului, ale imaginaţiei –, voinţele lor încordate, conversaţiile, toate vor deveni neant. Inutile. Superflue. Războiul va nivela totul în jos. Nu mai erau decât carne. Două picioare şi două mâini. Atât era de ajuns pentru naţiune. Came. Carne de tun. Bună să omoare ori să fie omorâtă. Carne şi os. Nimic altceva. Bipede înarmate. Nimic mai mult. Fără suflet sau doar atât cât să faci pe tine de frică. Indivizii unici care încercaseră să fie trebuiau lăsaţi în magazia de la cazarmă cât timp mergeau să lupte ori să moară. Tot ceea ce-i făcuse să ţină unii la alţii şi să se respecte, tot ceea ce-i ţinea alături, toate acestea păreau de-acum ridicole, odioase din punct de vedere civic, de neconceput din punct de vedere patriotic. De-acum, viitorul nu le mai aparţine lor, ci naţiunii.

Mai rău decât o decepţie, războiul devenea pentru ei o trădare. Trădau idealul artistic pentru a se transforma în pifăni. Trădau anii de studiu pentru a căra o mitralieră.

Trădau dificila muncă a construcţiei de sine pentru a se reduce la un număr într-un corp de armată. Şi, mai ales, trădau contribuţia generoasă a noilor fiinţe venite pe lume, care este activitatea creatoare, pentru a se înrola într-un măcel generalizat, într-o operă de distrugere, în fugă înainte către vid.

— Poate că nu va ţine prea mult războiul…

Adolf încerca astfel atenuarea durerii. Numai că tăcerea care a urmat după observaţia lui a arătat că nu avea niciun efect.

— Cred că e genul de tâmpenie care se spune de fiecare dată.

S-au dus la bucătărie, unde Neumann a deschis o sticlă de vin. Au băut pentru a obliga cuvintele să se întoarcă.

Degeaba, căci resimţeau toţi aceeaşi furie îngheţată. Pentru întâia oară, trioul lor nu-şi mai găsea locul. Le plăcea să-şi împărtăşească diferenţele, nu asemănările. Însă prietenia le fusese ucisă. Nu mai erau decât nişte corpuri, trei corpuri destul de sănătoase, de valide pentru a fi omorâte. Puteau deveni camarazi, dar nici vorbă să poată rămâne prieteni. *Camarazi*, întrucât camaraderia nu e decât participarea la o situaţie comună, *prieteni* nu, întrucât prietenia presupune să ţii la celălalt pentru ce are diferit faţă de tine, nu pentru ceea ce aveţi în comun.

De afară începuseră să se audă strigăte. Tinerii păreau a-şi manifesta bucuria că plecau la război. Cântau. Urlau. Sloganuri ale victoriei sau ale urii faţă de duşmani treceau din gură-n gură, încet-încet ajungând la unison, înflăcărate, exaltate. Copleşitoare.

Adolf a fost cel dintâi care a reacţionat.

— Mă duc să caut o femeie!

Ceilalţi s-au uitat la el cam miraţi. Trioul renăştea. Nu erau de acord unii cu alţii.

— Ca să faci ce? L-a întrebat Neumann.

— Ca să mă culc cu ea. Indiferent cu care dintre ele.

— Să te culci ori să te consolezi? A replicat Bernstein.

— De ce să mă consolez? Să mă culc cu o femeie pentru că ăsta e lucrul pe care ştiu să-l fac cel mai bine şi pentru că, peste câteva zile, cred că nu voi mai avea ocazia să-mi exercit arta.

Au izbucnit în râs.

Neumann i-a anunţat că se duce să se plimbe pe străzi pentru a observa reacţia oamenilor.

— În definitiv, o zi în care să se declare război, la Viena, nu cred că voi mai avea ocazia să trăiesc.

Şi-a regretat cuvintele când a înţeles din privirile celorlalţi că făcuse să ţâşnească la suprafaţă spectrul unei morţi apropiate.

— Dar tu? L-a întrebat pe Bernstein.

— Eu? O să pictez, o să pictez şi iar o să pictez până când îmi vor smulge şevaletul.

Bernstein răspunsese cu o tristă înflăcărare. Era cel mai dotat dintre ei trei. Adolf şi Neumann nu erau deloc invidioşi, dimpotrivă, erau cei dintâi care-l admirau, îl luau de exemplu, se bucurau că atinsese atât de repede asemenea culmi. Bernstein ajunsese maestrul şi copilul lor, maestru fiindcă ştia din instinct să facă lucruri pe care ceilalţi trebuiau să le înveţe, copil pentru că, pradă unor crize depresive, avusese de multe ori nevoie de încrederea lor necondiţionată pentru a se putea reapuca de lucru. Bernstein expunea deja într-una dintre cele mai bune galerii ale Vienei şi, ca atare, de câteva luni, ţinea întregul trio pe picior mare.

Adolf şi Neumann l-au privit cum se ducea spre atelier.

Adolf s-a cutremurat şi s-a întors spre Neumann.

— Te gândeşti la acelaşi lucru ca mine?

— Legat de Bernstein?

— Da.

— Da.

Erau consternaţi. Nu cumva, dacă Bernstein era atât de talentat, dacă Bernstein se realizase atât de repede, era sortit să moară de tânăr? Nu cumva Providenţa, autoarea

atâtor glume proaste, i-a pregătit o capcană? Un destin sclipitor şi tragic? Ca lui Pergolesi, Mozart, Schubert? Lui Adolf i s-a strâns inima. Nu. Nu Bernstein. Sigur, realizase deja câteva capodopere. Dar putea să mai facă altele şi mai şi. Nu. Nu el. Leonardo da Vinci a avut dreptul la şaizeci de ani. Bernstein trebuia să aibă şi el măcar tot atâta. Doamne Dumnezeule. Te rog. Fără nedreptăţi. Fără Bernstein.

— Dacă există dreptate, atunci eu ar trebui să mor primul… Şi n-ar fi o mare pierdere, a constatat tot Adolf.

— Oricum, dreptate nu există.

Neumann răspunsese pe un ton înfundat, cu dinţii strânşi. Adolf l-a privit uşurat.

— Aşa e. Nu există dreptate. Totul e o loterie. Naşterea, moartea, talentul. Cu-atât mai rău pentru noi.

Adolf a coborât treptele atelierului şi s-a afundat în mulţimea care vocifera.

Îşi dorea să dea de Isobel. Sau de Leni. Sau de Margit. Cu prima dintre frumoasele acelea care va fi liberă va face dragoste de-a dreptul minunat. Era singura necesitate pe care o simţea.

Adolf iubea atât de tare plăcerea, încât nu frecventa decât femei dedicate plăcerii. Isobel, Leni sau Margit erau toate măritate, ţineau la soţii lor şi nu i se dăruiau lui Adolf decât fiindcă acesta ştia să le facă să simtă senzaţii necunoscute. Protejate de căsătorie, hotărâte să nu schimbe cu nimic situaţia în care se găseau, se abandonau cu atât mai mult amantului atât de priceput, cu cât el nu pretindea să li se impună cu ceva în viaţa personală. Adolf era paranteza, secretul după-amiezilor lor, un soi de animal împreună cu care şi ele deveneau animale. După ce fusese părăsit de Stella, Adolf înţelesese rapid că refugiul pentru plăcerile lui era femeia adulteră. Cu prostituatele opera ca un inginer, rece, deseori cu stângăcie, niciodată interesat. Tânăra respectivă era prea preocupată de ea însăşi, prea obsedată de darul tinereţii ei pentru a mai fi şi o bună parteneră. Cocheta ascundea doar o tânără îmbătrânită, ajunsă colecţionară. Celibatara călită, când nu

masca un mascul dominator, căuta mai degrabă un soţ decât un amant. Pe scurt, numai femeia căsătorită se scălda într-o feminitate temperată. Stabilă social, dar încă nu blazată, iniţiată sexual, dar nu tocmai înflorită din acest punct de vedere, familiarizată cu bărbatul, dar mereu curioasă, se arăta recunoscătoare amantului în trecere pentru că era un adevărat amant şi pentru că nu era decât în trecere.

Adolf a sunat la uşa lui Isobel. O bonă l-a băgat în casă, pândind împrejurimile de parcă ar fi fost vorba despre un spion. Isobel l-a întâmpinat.

Femeia avea un dar al ei: două picioare înalte şi lungi, netede, înfipte-n pământ ca două lănci vibrânde. O divinitate sălbatică, acţionând violent şi cu gustul sângelui, se ascundea sub burgheza elegantă, foşnind de atâta mătase. Budoarul mirosea a spânz negru, greu, ameţitor, uşor greţos. Încurajator.

Văzându-l pe Adolf, lui Isobel i-au dat lacrimile.

— Sărmanul de tine…

Şi-a deschis braţele şi l-a strâns tandră la piept. El s-a cuibărit, lipit de sânii ei.

— Adolf, iubitule, am să te pierd… O să pleci la război… Şi poate că vei fi rănit…

Adolf nu a lăsat-o să continue. Nu era cazul să devină excesiv de tristă. Adolf şi-o dorea blândă, însă nu disperată. Voia să stea gol lângă trupul maiestuos, plămădit ca pentru cea mai mare bucurie a bărbaţilor.

Şi s-a abandonat elanului propriei dorinţe. A dezbrăcat-o aproape brutal, şi-a lipit gura de a ei pentru a o face să tacă şi s-a apucat să facă dragoste cu ea de parcă s-ar fi luptat.

Adânc în ea, coborând şi urcând, Adolf nu se putea totuşi împiedica să nu fie asaltat de mii de gânduri. Dacă peste doar câteva săptămâni urma să moară? Era oare posibil să mori când te simţeai atât de viu? Ce va regreta mai mult murind? Femeile. Dragostea cu femeile. Pielea femeilor? Chiar aşa? Nimic altceva? Munca lui de pictor? Nu era un mare pictor, asta o ştia. În sfârşit, nu încă. În

orice caz nu deţinea dovada tangibilă, în cadru, pe pânză, că omenirea urma să piardă un geniu. În schimb, îşi va regreta visul. Da. Visul de a ajunge un mare pictor. Latura lui nobilă. Latura la care ţinea. Cum de avea Isobel pântecul atât de dulce? De ce nu putea rămâne tot restul vieţii astfel, cu sexul plantat în carnea caldă şi umedă a lui Isobel?

Dacă tot trebuia să-l ucidă un obuz, atunci acum s-o facă. În poziţia asta.

A ejaculat. Sexul i s-a retras. Angoasa l-a inundat din nou.

Era iarăşi exilat în propria singurătate.

— Să vii să mă vezi în permisie.

Isobel era mulţumită. Adoli se ducea să se alăture unui univers de bărbaţi, iar ea îşi făcuse datoria de femeie. Cumva şi ea îşi juca rolul patriotic în mobilizarea generală. Cel al odihnirii luptătorului. Al păcii care justifica pornirea războiului.

— Voi reveni, Isobel, şi va trebui să-mi acorzi toate după-amiezile tale.

— O să mă descurc eu, iubitule.

Şi-ncă cum o să se descurce! Bătrânul ei bărbat nu va fi trimis niciodată pe front, iar Isobel va avea fericirea de a şi-l păstra, odată cu voluptatea de a-l dispreţui cu fiece zi care trecea. Pentru soldatul venit în permisie avea să fie mereu liberă! Era modul ei de a-şi aduce propriul efort de război.

— Îţi voi dărui tot timpul meu.

Încă de pe-acum o emoţiona devotamentul de care urma să dea dovadă. O exalta gândul că se va strădui să-şi înşele bărbatul. Vedea în minciunile pe care urma să le inventeze dovada rigorii ei morale şi a patriotismului.

Adolf s-a îmbrăcat. Se posomorâse din nou. Aşadar, nu mai avea decât o singură soluţie: să se ducă la Leni.

Şi-apoi la Margit.

— Uraaa!

Strigătul a explodat pe deasupra mulţimii. O bombă de bucurie.

2 august 1914. În Piaţa Operei nu se mai adunase niciodată atâta lume. Münchenul îşi dorea încă din prima zi să intre în război. Poporul o afirmase chiar din seara asasinatului, de pe 28 iunie, când devastase Cafeneaua Fahrig fiindcă orchestra refuzase să cânte imnul *Santinela Rinului*, care făcea să tresalte inimile patriotice. După care mulţimea sfâşiase două femei care vorbeau franţuzeşte. Zilnic ziarele de toate teni»

Dintele, chiar şi cele de stânga, proclamau dorinţa intrării în război. Ce se mai aştepta? Doar o ordonau legile Alianţei. Popoarele care vorbeau limba germană trebuiau să se unească împotriva celorlalte. Vara aceea a văzut înflorind mai mult decât oricând sentimentul naţional. Renaştere, spuneau unii, resurecţie, alţii. Oamenii dădeau târcoale mai degrabă elementelor care-i adunau la un loc decât celor care-i deosebeau. La Berlin, Kaiserul zisese: „Nu ştiu de niciun partid, ştiu doar de germani”. În sfârşit, şi Ludwig III al Bavariei îşi angajase ţara în luptă.

Hitler exulta odată cu mulţimea, cedând cu voluptate contagiunii emoţionale. Reluă fiecare slogan, fiecare cântec, dându-şi drumul glasului odată cu alte mii de oameni. Nu se mai auzea, nu mai percepea decât un imens strigăt unanim, acea vociferare neomenească, metalică aproape, în care s-ar fi azvârlit şi el, s-ar fi topit, s-ar fi simţit cu totul pierdut dacă nu ar fi fost încă ţinut în frâu de o mucozitate care-i irita gâtul. Corpul nu-i mai era decât o membrană mişcată de mulţime, care vibra la gesturile şi ecourile celorlalţi. El, care întotdeauna refuzase şi cel mai neînsemnat contact fizic, iată-l lăsându-se pătruns de o întreagă masă care-i umplea gura, urechile, creierul, inima, îl apăsa, lamina, copleşea, sufoca, orbea, îl făcea să-şi piardă echilibrul, apoi să respire din nou, să ţâşnească dintr-odată deasupra celorlalte corpuri pentru a se lăsa înghiţit de ele imediat după aceea. Se dăruia fără reţineri, fără ruşine, fără vreun calcul acelor mii de fiinţe care nu mai erau nişte indivizi, ci un popor.

Hitler se afla la München şi se voia german. Chiar dacă părinţii lui făcuseră greşeala de a fi austrieci şi de a-l

naşte în Austria, el ştia că era german. Era unica naştere acceptabilă, nobilă, demnă de el. Nu putea aparţine unei naţiuni mai mici şi mai puţin puternice decât a Germaniei.

Mulţimea a mai avut câteva spasme. Apoi a urmat calmul de după orgasm. Fiecare s-a întors la sine însuşi, a priceput că adunarea a luat sfârşit, drept care s-au risipit cu toţii pe străzile din jur.

Hitler s-a alăturat unui grup care cânta *Nu-i moarte mai frumoasă-n lume* şi s-a îndreptat către o tavernă. A fost acceptat fără nicio ezitare. Era suficient să împărtăşească ardoarea colectivă pentru a fi primit. Ţelul tuturor. Să-şi exprime ura faţă de duşman. Era aclamată măreţia Germaniei. Era anunţată victoria rapidă şi definitivă. Ţelul.

Tovarăşii lui Hitler, tineri burghezi, ardeau de entuziasm. Crescuţi plini de bani, de siguranţa zilei de mâine, de sarcini ale clasei lor, pesemne că mureau de plictiseală. Crezuseră că eroismul nu aparţinea decât trecutului şi basmelor, că nu aveau să cunoască vreodată exaltarea acţiunii, resimţiseră nostalgia marilor pericole şi, la optsprezece ani, se considerau nişte oameni terminaţi. Odată cu războiul, li se redase viitorul. Fremătău de nerăbdare. Aveau să cunoască aventura. Şi un scop. Războiul îi vindecă precum un medicament miraculos. Le reda tinereţea, vigoarea trupurilor, fierberea sângelui în vine, picioare pentru a alerga, braţe pentru a se bate, pentru a trage, pentru a gâtui. Le reda sexul, cel dintâi, acela viril, unicul care devine erect în luptă. Le dăruia măreţia, idealul, devotamentul. Ţelul. Fie că aveau să trăiască ori să moară, urmau să fie binecuvântaţi de naţiune. Un ţel.

Hitler aproba toate acele idei fiindcă se afla într-o stare de spirit aptă de a aproba. Cu toate acestea, spre deosebire de ceilalţi, respingea nesiguranţa, aventura, sărăcia şi neadaptarea socială.

Ce căuta la München? Reedita eşecul de la Viena.

După patru ani petrecuţi în căminul pentru bărbaţi, împlinise în sfârşit vârsta – douăzeci şi patru de ani – la

care putea pune mâna pe moştenirea rămasă de la tatăl său. Primise opt sute nouăsprezece coroane şi nouăzeci şi opt de helleri, lichidare a moştenirii lui Alois Hitler, prin decizia pronunţată de tribunalul sectorului Linz pe 16 mai 1913. Fără a-şi anunţa colegii de cămin, pentru a scăpa de plata unei petreceri de adio, a dispărut, şi-a investit o parte din bani într-un bilet pentru München şi restul pentru a-şi închiria o cameră împreună cu un comis-voiajor pe care-l cunoscuse în tren. Înarmat cu banii, fără a mai aştepta nimic de la notari, nu a lăsat nicio adresă, în speranţa că va scăpa de obligaţiile militare austriece. Totuşi, prin intermediul fişei de la poliţie, administraţia din Austria a dat de el în Germania. Îşi pledase cauza susţinând că era un artist visător şi prea obsedat de propria misiune pentru a mai sta să completeze hârţoage la timp. Apoi a postit cincisprezece zile înainte de a ajunge, clătinându-se pe picioare, în garnizoana din Salzburg, unde a fost reformat, în februarie 1914, pentru constituţie fizică şubredă.

La München a cumpărat ilustrate şi s-a apucat din nou să le copieze. Foarte repede, umblând prin restaurante şi magazine, a găsit şi achizitori. Galeria Stuffle, din Piaţa Maximilian, a hotărât chiar să-i vândă câteva pânze, în special datorită subiectelor – primăria, Teatrul Naţional, străzile vechi şi pieţele – şi a preţului modic cerut de Hitler. Fără să se mai gândească măcar să evolueze, practica pictura fără umbră de pasiune, ca un mic negustor care-şi câştigă şi el, astfel, banii necesari supravieţuirii. Mai mult socotea decât imagina: vânzând între cinci şi douăzeci de mărci tabloul, dacă ar fi reuşit să plaseze măcar douăsprezece, ar fi însemnat să câştige optzeci de mărci pe lună, din care şase mărci chiria, treizeci de mărci mâncarea, întrucât cu o marcă putea lua două mese pe zi, cinci mărci materialele, deci i-ar mai fi rămas bani pentru igiena personală, pentru zilele în care dorea să citească presa prin cafenele şi pentru biletele fără loc la operă, în două sau trei seri. Când mai avea nevoie de-o duşcă de vis, îşi zicea că avea de ales, pentru

viitor, între arhitectură şi politică. Dacă l-ar fi întrebat cineva, nu ar fi îndrăznit să mărturisească faptul că mai degrabă arhitectura ar fi ales, nu politica, fiindcă se ştia prea neîndemânatic pentru a putea vorbi în public. Numai că nimeni nu-l întreba…

Sosirea lentă şi a războiului îl schimbase. Intoxicat de presă, vorbind puţin şi citind mult, se instalase într-o lume care nu exista, sau poate doar prin birourile redacţiilor, o lume compusă din câteva linii simple, cea mai mare parte politice, în care Wilhelm II se tutuia cu Franz Joseph, în care Ludovic III al

Bavariei juca rolul de văr bogat din provincie, în care franţuzul era imperialist, englezul arogant, sârbul însetat de sânge, o lume cu contururi limpezi şi în culori primare al cărei schematism se voia însuşi sensul esenţial al lucrurilor, al cărei simplism flata inteligenţa ignorantă a cititorului, a cărei neîncetată repetare trecea drept adevăr, al cărei dinamism nu era decât propagandă, întrucât întreaga presă dorea războiul, fie ea ofensivă ori defensivă, într-o bună zi, la o cafea cu lapte, Hitler a hotărât şi el că războiul era necesar. L-a vrut. Apoi l-a dorit. Apoi a aşteptat, căci guvernele nu se grăbeau. Dintr-odată, el, care se sustrăsese obligaţiilor militare, a explodat de bucurie – amestec de exacerbare şi de orgoliu că avusese dreptate înaintea lor – atunci când Franz Joseph al Austriei, apoi kaiserul Wilhelm şi, în sfârşit, şi Ludovic III al Bavariei şi-au trimis oamenii la luptă. Nu avea nevoie de altceva decât de război pentru a se extrage din singurătatea lui înfiorătoare, pentru a empatiza cu ceilalţi. Şi, mai ales, nu avea nevoie de altceva decât de război pentru a-şi alimenta idealismul.

— Băieţi, rândul ăsta-l dă patronul!

Tinerii l-au aplaudat pe patron, mulţumindu-i pentru generozitate, prea beţi pentru a pricepe că hangiul dădea berea din cauza mustrărilor de conştiinţă pe care le avea că nu plecase la război.

S-au despărţit îmbrăţişându-se. Şi-au promis să se revadă pe front. Şi-au jurat să mănânce împreună creier de

franţuz. Şi-au mai spus o dată numele pentru a nu le uită. Alcoolul augmenta totul, voci, emoţii, îmbrăţişări, dar şi arunca totul în canalul uitării.

A doua zi, pe Hitler îl durea capul, rămăsese doar cu o amintire confuză a zilei anterioare, dar şi cu nevoia irepresibilă de a se întoarce în lumea aceea vie, caldă, în care bărbaţii comunicau cu atâta entuziasm.

S-a repezit, cu livretul militar în buzunar, către o cazarmă şi şi-a încercat norocul, profitând de confuzia generală. Sergentul de la recrutări, depăşit de mulţimea de solicitanţi şi teribil de mahmur şi el, nu s-a uitat prea atent la documentele lui

Hitler, care s-a ferit să precizeze că era austriac. Cu inima bătându-i mai să-i sară din piept, Hitler a ieşit orbit în curtea însorită: reuşise să se înscrie în armata germană.

Renăştea. Fusese rebotezat. Iată-l, de acum, soldat german, îşi câştigase dreptul de a fi.

Zilele următoare a fost reţinut în cazarmă pentru a fi supus unei pregătiri accelerate. Bătea pas de defilare. Spăla duşurile. Trăgea cu puşca. Se căţăra. Se târa. Trezindu-se la şase dimineaţa şi culcându-se la nouă seara, îşi dăruia în întregime trupul, timpul şi energia. Seara, avea dreptul la raţie dublă: friptură de porc şi salată de cartofi. Nu mâncase niciodată atât de bine. Deocamdată, trăgea cu arma în ţinte, dar, peste puţină vreme, va avea dreptul să tragă în oameni.

— Mulţumesc cerului că mi-a permis să trăiesc o asemenea epocă! murmură seară de seară, lăsându-se rupt de oboseală pe salteaua de paie.

Într-o seară de toamnă, la Bazancourt, orăşel din Champagne, un grup de soldaţi odihniţi au coborât din tren.

Incredibilul căpăta formă chiar acolo, pe peron: Adolf H. era pe front. În ultimele săptămâni, la cazarmă, în timp ce se încerca transformarea lui în soldat, în timp ce se încerca să i se anuleze orice urmă de personalitate şi de iniţiativă, se crezuse căzut în capcana unuia dintre visele sale.

Mica gară veselă părea un decor de operetă. A pus ultimul piciorul pe scândurile pasarelei.

Camarazii lui încremeniseră. Ciulindu-şi urechile. Se putea deja percepe, la orizont, mormăitul îndepărtat, surd, al frontului. Un huruit înfundat. Ai fi zis că întreg câmpul respira un aer greu.

— Adunarea! În coloană câte patru!

Pe Adolf cascada de ordine aproape că l-a liniştit. Căci acoperea rumoarea care-l îngrijora. Cizmele grele, cu crampoane, răsunau pe şosea. Şi ele acopereau zgomotul. Cum de fusese posibil să se alarmeze de un mormăit atât de slab şi de puţin real, pe care şi cele mai mărunte sunete îl puteau înăbuşi? Nu trebuia să se lase (urât de imaginaţie, fiindcă numai această îi trezea frica.

Cerul a căpătat culoarea prunei. Trupă mai avea de străbătut câteva sate. Trecând prin faţa unor ţărani francezi care, din prag, se uitau la ei cu o curiozitate anxioasă. Pâlcuri de găini cârâiau indiferente. Pământul se înnegrise. Contururile dispăreau, înainte de a se fi făcut întuneric, trupa s-a oprit într-un grajd.

Lăsând jos raniţa şi arma, Adolf a inspirat lacom mirosul de fân încins. În mirosul fierbinte de fermentat regăsea senzaţii din copilărie, de la vârsta fragedă a lipsei de griji. Soldaţii îşi spuneau poveşti picante. Râdeau, mâncau, beau.

Însă imediat ce s-a dat ordinul de culcare, relaxarea datorată berii şi tocanei de porc s-a evaporat. Auzeau canonada. Huruitul grav şi continuu se definea, se fragmenta în lovituri separate, în valuri, baterii iritate, tăceri urmate de explozii de violenţă. Simfonia metalică a frontului dezlănţuia nuanţe îngrozitoare, dinamica morţii. Au adormit cu greu.

A doua zi i-a trezit un soare strălucitor. Ciocârliile se ridicau spre cerul liniştit. Nu se auzea nimic altceva în afara sunetelor naturii din zori. Adoli se întreba dacă nu cumva ziua trecută se lăsase pradă capriciilor propriei imaginaţii.

Au pornit-o iarăşi la drum. În două ceasuri trebuiau

să ajungă în tranşee. Regiunea Champagne era frumoasă şi parfumată. Adolf regăsea plăcerea plimbărilor pe care le făcea alături de mama sa.

După care natura a început să devină neliniştitoare. Găuri, arbori prăbuşiţi, arbori despicaţi. Câmpurile erau scalpate: nici vorbă de iarbă, doar pământ roşu şi gol. O reţea incoerentă de tranşee abandonate sfâşia spaţiul. Din crângurile îndepărtate venea pârâitul sec al împuşcăturilor. Natura părea bolnavă.

Două camionete cu motoarele tuşind s-au repezit spre ei, dinspre front, cu toată viteza. Când au trecut prin apropiere, lui Adolf i s-a părut că de sub prelate ieşeau ţipete înfundate.

După care au apărut şi răniţii, pe jos, câte unul, câte doi, apoi în grupuri, tot mai numeroşi, clătinându-se, şchiopătând, care cu o cârjă, care cu două, care ajutaţi de alţii. Trăgându-şi glezna imobilizatrăgându-şi piciorul inert, dezarmaţi, cu hainele descheiate, cu părul lipit de frică, se uitau la cei nou veniţi. Nu-şi mai dezlipeau privirile de la corpurile proaspete, intacte, valide. Se mirau? Să fi fost cu putinţă să meargă cineva atât de uşor? Păreau să întrebe pleoapele înnegrite. Adolf şi-a întors capul.

Soseau acum cei răniţi la faţă. Care aveau fruntea legată cu pansamente ori maxilarul ţinut cu feşe maronii de la sângele coagulat. Febra le bulbutase ochii. Se uitau arţăgoşi la cei noi, părând a zice: „Ia-ndrăzneşte tu să te uiţi la mine! Ia-ndrăzneşte să-mi spui că sunt rănit”. Suferinţa le săpase obrajii bărbăteşti, dar capul, uriaş din cauza bandajelor, le dădea aspectul unor bebeluşi monstruoşi.

Urcau acum drumul tărgile, purtate de nişte băieţi înalţi, sănătoşi, a căror sprinteneală avea aerul unei excepţii scandaloase. Unii dintre răniţi dârdâiau sub o grămadă înnoroită de haine, alţii ÎS* ţineau pe burtă tampoane de vată pe lângă care se scurgeau sângele şi maţele, alţii îşi încleştau mâinile pe lemnul tărgii de parcă s-ar fi temut că, după ce încasaseră gloanţele, să nu fie

acum răsturnaţi pe drumul plin de pietre, alţii încremeniseră într-un calm înfricoşător, lăsând viaţa să le scape prin rană. Toţi ridicau privirile către nou-veniţi. Adică cum, încă sunt întregi? Păreau a zice. Pentru cât timp?

În sfârşit> batalionul s-a apropiat de câmpul de luptă şi a descoperit noii răniţi proaspeţi, cei încă neîmpodobiţi în costumaţia de rănit, fără bandaje, fără turban, fără pansamente, fără miros de iod-un sergent cu umărul gras şi alb săpat de explozia unui obuz. Un soldat cu pântecul despicat, care încă-şi mai ţinea intestinele-n mâini. Un adolescent fără nas, cu o gaură căscată-n mijlocul feţei, din care ţâşnea sângele, din care aerul expirat se ridica în băşici.

Medici, infirmieri şi brancardieri alergau de la unul la altul. Era o adevărată harababură. Unele gemete erau de nesuportat.

Rezerviştii au ajuns la regimentul de care aparţineau. Adolf i-a zărit imediat pe Neumann şi pe Bernstein. S-au aruncau unii în braţele altora.

— Băieţi, ce fericit sunt! Mi-a fost teamă că o să nu vă găsesc… răniţi…

Era cât pe ce să spună „morţi”, dar se abţinuse. Cuprinşi de bucurie, Neumann şi Bernstein însă nu-şi dăduseră seama.

— Bun venit în infern! A strigat Bernstein.

Au izbucnit în râs.

— Bun venit candidaţilor la răni, infirmitate, moarte, a zis Neumann. După cum vezi, precedenţii laureaţi pleacă.

Şi au râs din nou.

— Nu sunt decât două moduri de a rămâne: să supravieţuieşti ori să crăpi.

— Alege.

Şi iar au râs…

Adolf nu îndrăznea să le spună că-i regăsea ciudaţi, altfel. Ei, şi nu era vorba doar despre uniforma cu crustă

de noroi, nici despre bărbile de pustnici, despre pielea galbenă, cam ca de ceară, nici despre cearcănele vineţii, ci despre…

— Dizenterie, a zis Neumann îngustându-şi privirea.

— Poftim?

— Ceea ce vezi sunt efectele dizenteriei. Avem stomacul ars. Zilnic stau câte-un ceas pe vine. Nici nu ştiu de ce-mi mai trag izmenele.

Adolf a fost şocat. Niciodată, înainte, Neumann nu mai spusese „izmene”, niciodată nu menţionase că are probleme cu stomacul, niciodată nu ar fi amintit cum era el pe cale să…

— O să te obişnuieşti, a conchis Neumann, care, hotărât lucru, îi citea gândurile.

Căpitanul a ordonat adunarea. A trecut prin faţa lor, le-a explicat ce urma să se întâmple, le-a promis că la noapte vor primi botezul focului.

— Ei, ia ziceţi, avem vreun artist printre noi? Cine e muzician sau pictor?

Adolf, încântat de ideea că, poate, avea să i se dea o funcţie demnă de el, a făcut un pas afară din coloană.

— Nu te duce, i-a şoptit Bernstein.

Căpitanul s-a apropiat şi i-a zâmbit lui Adolf.

— Treci la curăţat cartofii! Avem nevoie de mâini experte la bucătărie!

Şi a plecat. Neumann şi Bernstein râdeau văzând mutra jalnică a lui Adolf.

După siestă, Adolf s-a dus lângă prietenii lui, care ţineau să-i explice cum se poate proteja în timpul luptei.

— Dacă eşti miop mai poţi face războiul, dar dacă eşti surd, în niciun caz. Pericolele le detectezi cu urechea. Ca oricărui nou-venit, o să-ţi îngheţe sângele-n vine la sunetele mai puternice, ca de rezervoare uriaşe de cărbuni. Greşeală. Aia-i orga. Ceremonialul. Pompa. E de tot efectul, dar de fiecare dată cade undeva, mai departe. Urechea trebuie să-ţi fie atentă la şuierături, la miorlăituri, la tot ce ţiuie sau susură. Poţi evita fuzantele, nu percutantele, bilele care ţâşnesc din şrapnel, alicele de la

explozie, scânteile care despică aerul înainte de a-ţi despica ţie carotida. Aşadar, Adolf, m-ai înţeles: nici orgile, nici timpanele, ci harpa şi piculina… Clar?

Neumann aştepta răspunsul. Ameţit, Adolf a clătinat din cap.

— Oricum, o să rămâi cu noi, a spus Bernstein.

Adolf pândea crepusculul. Viaţa lui din ultimele săptămâni se îndreptase către această noapte. Deşi în sine o refuzase mereu, totuşi o aştepta cu nerăbdare. Va fi poate ultima lui noapte pe pământ? Avea nevoie de sens, iar noaptea aceea avea să dea un sens abandonării artei, mobilizării, lunilor de instrucţie, călătoriei cu trenul, regăsirii cu Bernstein şi Neumann. Intră pe un teritoriu sacru.

În sfârşit cerul s-a stins, culorile s-au întunecat.

Tenebrele au cucerit totul.

Un şuierat. Un cartuş de semnalizare s-a aprins pe cer şi şi-a răspândit lumina spectrală. Timpul s-a oprit. Pământul părea de mercur. Nimic nu mişca, de parcă însuşi peisajul ar fi stat la pândă.

Întunericul s-a făcut şi mai dens.

Dintr-odată a început să se tragă. Din toate părţile sforăiau tunurile, trosneau mitralierele. Cartuşe de semnalizare albe. Roşii. Verzi. Adolf nu mai deosebea exploziile produse de tunurile germane de exploziile obuzelor duşmane, care-ţi spărgeau urechile.

— Lasă capul jos! I-a strigat Neumann.

Pe deasupra lui, roiuri de gloanţe şi de tot felul de proiectile treceau în toate părţile, bondari în căutare de victime, incoerente, şuierătoare, ţiuitoare, perfide.

Un soldat de lângă el a ţipat. O scânteiere îi retezase gâtul. Sângele ţâşnea din arteră viu, fluid, nerăbdător parcă. Bărbatul s-a prăbuşit. Să fi murit?

— Pe-aici!

De unde venea ordinul? Adolf l-a urmat pe Bernstein. După cine alergau? Unde se duceau? Călcau pe ceva moale. Un pântece. Cel al unui trăgător prăbuşit. Care nu

mai simţea nimic. Au mers mai departe.

Pământ împroşcând înaintea lui. O ploaie de bulgări de pământ. Un obuz care căzuse nu departe. Şi nu explodase.

— Înainte!

Unde s-or fi ducând? Acolo unde e mai bine? Acolo unde e mai îngrozitor?

Deasupra tranşeei se rostogoleşte un foc continuu, aerul trosneşte de nori de oţel. Adolf nu înţelege nimic. Norii vin din toate direcţiile, de la est, de la vest, de la nord, de la sud. Oare toată lumea trage pe deasupra? O fi dirijând cineva totul? O fi existând vreun plan? Sau jocul constă în a face cât mai mulţi morţi?

Totul sforăie. Totul zbârnâie. Totul crapă.

— Poziţie de tir!

Adoli se lipeşte de peretele tranşeei. Trebuie să tragă. În cine? Nu vede nimic. În faţă? Acolo? Trage.

Un mitralior îşi reia locul nu departe de el. Instalându-se confortabil în spatele maşinăriei de împrăştiat moarte, ca un bancher la birou, trage din adăpost fără probleme.

Adolf constată liniştit că trage bine, în aceeaşi direcţie cu acesta.

— Pe-aici!

Încă un ordin. De unde-or fi venind ordinele astea? O iau pe altă cale. Ca s-ajungă unde? Adolf îl urmează pe Bernstein. Se-nvârt. Şi iar se-nvârt. La dreapta. La stânga. La dreapta. La dreapta. Nici nu mai ştie dacă, de-acum, este aproape sau departe de duşman.

Aici vacarmul e mai puţin asurzitor. Sau poate s-a obişnuit?

— Ascultă bine, îi zice Bernstein la ureche.

Adolf începe să descifreze zgomotele. Percepe mai întâi răgetul tunului, apoi geamătul obuzului în zbor. Căderea. La trei secunde după contactul cu solul, obuzul produce o explozie uriaşă. Are senzaţia că un stol gros de păsări se repede la el, o hoardă şuierătoare şi ciripitoare.

Îi zâmbeşte lui Bernstein drept mulţumire.

Formidabil. De-acum îmi voi prevedea moartea cu trei secunde mai devreme. Feţele le sunt verzui sub lumina lividă a cartuşelor de semnalizare.

Focul este reluat cu violenţă. Pământul se cutremură. Asta-i apocalipsa. Din tranşee ţâşnesc urlete. Soldaţii cad. Grinzile se prăbuşesc. Sacii explodează. Adolf închide ochii. Cum să te aperi când te găseşti în craterul unui vulcan care erupe?

— Pe-aici!

Ceea? Alt ordin? Cineva care poate pretinde că pricepe ceva din ce se-ntâmplă?

La intrarea în tranşee sunt două cadavre. Au păşit peste ele. Două cadavre. E de mirare că nu sunt mai multe.

Obuzele parcă sunt mai grele aici. Pământul se cutremură mai tare, mai apăsat.

— Pe-aici!

Labirint. Alergare. Alte cadavre peste care trebuie să păşească. Sunt plini de pământ, prinşi într-un haos de scânduri şi de saci.

Merg mai departe.

Pe cărările astea sunt mai puţine explozii, nu lipsesc însă salvele seci de mitralieră şi tirurile de puşti. Care par o descărcare ca după uragan. Să fi ajuns mai în spate?

Dimpotrivă. Grupul lor se află foarte aproape de duşman.

— Atacăm!

Se pune problema să se trimită câţiva oameni cu grenade, care se vor strecura târâş, pe lateral, pe când ceilalţi vor deschide focul frontal.

În plin conciliabul, unul dintre soldaţi scoate un ţipăt. Un mic bulgăre negru, scuipând un jet de scântei, i-a ajuns pe burtă. Grenada explodează. Se prăbuşeşte, iar intestinele îi împroaşcă pe ceilalţi.

Adolf vede apărând un chip deasupra lui, un chip enorm, verde în lumina voalată a lunii, cu ochi rotunzi, holbaţi de groază şi de cruzime. Adolf urlă şi trage. Bărbatul se prăbuşeşte uimit. Braţele îi spânzură în tranşee.

Bernstein şi ceilalţi ţâşnesc şi trag în comandoul care dăduse peste ei.

Înspăimântat, Adolf îşi priveşte mortul, primul lui mort. Îşi aminteşte privirea lui, părea mai speriat decât el. Începe să tremure convulsiv. Frisoanele îl străbat ca nişte gloanţe.

— Nu te mai gândi. Vino. Şi trage.

E Bernstein, care l-a prins şi-l împiedică să intre în transă. Adoli se sprijină cu spatele de peretele tranşeei şi trage ca turbat. E salvat. Nu-i mai e frică. E cuprins de furie.

— Sunt terminaţi. Hai acum pe-aici.

Numai şi numai ordine. De unde veneau?

Adoli se agaţă de Bernstein. Nu mai stă pe gânduri. Vrea să ucidă pentru a nu fi ucis. Vrea să fie cât mai violent cu putinţă. Da. Maximum de violenţă. Altfel, e un om mort.

— Voi, pe-acolo.

Sunt şase, printre care Bernstein şi Adolf. Trebuie să se caţere pe-aici, pentru a-şi arunca grenadele în mitraliorul duşman. Trebuie s-o facă rapid, stând la pământ, pentru a evita mitralieră, să nu mai facă nicio mişcare imediat ce un cartuş de semnalizare se-aprinde deasupra câmpului.

Se ridică peste marginile gropii. Francezii nu par să-i observe, nu reacţionează.

Se caţără.

Înaintează siguri pe ei.

Dintr-odată, un geamăt, un şoc.

— Un obuz! murmură Bernstein.

Proiectilul însă se înfige în pământ fără a exploda. Oamenii aşteaptă patru secunde, zece, douăzeci, apoi, liniştiţi, încep din nou să se târască.

Soseşte un alt obuz. Adolf îl aude clar. Vine din spate. E un obuz german. Ce tâmpenie: o să moară din cauza unui obuz german.

O văpaie roşie. Şuierături. Adoli se lipeşte de sol. Strânge pământul în braţe ca pe o mamă. Îl îmbrăţişează

pentru ca acesta să-l apere.

Nişte oameni urlă. Au fost loviţi.

Lui Adolf nu-i vine să creadă. Nu-l doare nimic.

— Bernstein?

— E-n regulă. Tu?

— Merge.

Însă, alarmat de strigăte, focul artileriei franceze reîncepe. Numai că trag în direcţia greşită. Încă nu au descoperit grupul de comando.

— Ia-te după mine.

Bernstein s-a ridicat şi-a-nceput să alerge. Adolf îl urmează. Fug cu sufletul la gură.

Explodează un obuz. Apoi alte două.

Se declanşează bombardamentul. Cartuşe de semnalizare urcă din toate părţile şi sfârâie sub paraşutele lor de mătase. Mitralierele pârâie. Gloanţele vin spre ei. Au fost reperaţi.

— La pământ!

Bernstein sare într-o groapă de obuz. Adoli se aruncă şi el la pământ.

Ofensiva s-a dezlănţuit. Malul de pământ de care s-au lipit se cutremură de parcă s-ar afla înăuntrul unei mine care se prăbuşeşte.

Adolf aude un ţipăt la marginea gropii. Un bărbat cade peste el. Se trezeşte cu el în spate. Trupul îi e greu, prea greu, şi craterul fiind strâmt, nu are loc să se mişte.

Adolf nu poate gândi. Îi e prea frică. Mastodontul care agonizează de parcă ar fi sudat de el îi macină nervii. Bărbatul tresare, apoi se prinde de el ca o ventuză uriaşă, inertă şi încă şi mai grea. Trebuie c-a murit. Cine să fie?

Adolf urlă disperat. Pute. Fesele-i ard. Pantalonii sunt uzi. A făcut diaree-n pantaloni. Lucru care i se pare mai grav decât tot ce s-a întâmplat mai-nainte. Geme ca un copil.

— Bernstein, am făcut pe mine.

Bernstein zâmbeşte tandru.

— Ăsta e botezul focului. Am trecut toţi prin asta.

Adolf tace.

De s-ar termina odată totul! De ce ar mai ţine noaptea asta? *Oricum*, *suntem condamnaţi*. *Că azi*, *că mâine*, *că peste zece zile sau zece secunde*, *tot o să crăpăm mizerabil*. *De ce să mai aşteptăm*? Dacă se roagă să se întâmple ceva, despre asta este vorba. Despre moarte. Şi repede.

Dar cui să se roage? Lui Dumnezeu… Adolf însă nu a crezut niciodată şi doar n-o să-şi schimbe acum părerea. Lui Bernstein? Da, dacă tot trebuie să se roage cuiva, atunci lui Bernstein i se va ruga. Numai că Bernstein nu este decât un biet om la fel ca el, puţină carne goală şi tremurătoare sub furtună de oţel. Cum să scapi din cataclism doar cu amărâta asta de piele omenească pe tine?

Adolf fierbe de frică şi de furie. De spaimă că totul nu va merge destul de repede, că lui Bernstein îi va lua prea mult până să moară. De furie împotriva ambelor tabere, şi a francezilor care trag în ei cu mitralierele, şi a nemţilor care-i bombardează. Nimeni nu conduce războiul ăsta. Şi toată lumea îi

Îndură consecinţele. Nu vezi în cine tragi. Nici duşmanii, nici camarazii nu au timp să vadă un chip decât în clipa în care persoană e deja moartă. Lucru care depăşeşte orice închipuire. Omul a pus la treabă forţa industriei sale, toate produsele metalurgiei, dar, exact ca ucenicul vrăjitor, nu mai controlează nimic din ceea ce a declanşat. De acum, oţelul şi focul, ca pentru a se răzbuna, par a ieşi singure din măruntaiele pământului.

Pe buza craterului, gloanţele împroaşcă bulgări de pământ. Măcar de nu ar arunca cu grenade în ei.

Adoli se surprinde dorindu-şi din nou să trăiască. Se uită la Bernstein, care la rândul lui îl priveşte. Simt aceeaşi emoţie. Aşteptând timpul s-o ia la fugă din groapa aia. Sentimentele le sunt puternice, însă ei nu-şi mai aparţin. Instinctul de a trăi îi transformă în animale. Instinctul de a trăi transformă totul într-o luptă fără sfârşit.

Bombardamentul se îndepărtează, apoi slăbeşte în intensitate.

Adolf, rămas tot cu povara cadavrului care-i blochează spinarea, simte un fel de relaxare, destinderea de după furtună. A scăpat de încordarea nervilor. Aproape că se simte în formă.

La orizont se zăreşte o dâră de lumină.

— Repede! Se face ziuă, să ieşim!

Bernstein alunecă afară din groapă. Adolf trebuie ca mai întâi să scape de povară. Când uriaşul cade sub el, ezită pentru o clipă să-i privească faţa, apoi se străduieşte să-l recunoască: mortul este unul dintre cei şase membri ai grupului de comando. Ochii galbeni, întredeschişi, par de ambră. Un punct roşu îi pătează fruntea. Sângele s-a-ntărit pe mustăţi. Îl lăsa-n băltoacă şi-l urmează pe Bernstein.

Adolf are sentimentul că se întoarce acasă, unde va fi în siguranţă. Cu toate astea, şanţul dă pe-afară de trupuri torturate. Unii trăgători mai sunt în viaţă, alţii au murit, rămânând în aceeaşi poziţie, în picioare, lipiţi de perete, cu faţa spre duşman. Numai imobilitatea totală, rigiditatea îţi permite să faci deosebirea dintre vii şi morţi.

Zorii aduc o lumină cenuşie. Ciocârliile se ridică nepăsătoare spre cer, insuportabile, cu un freamăt care, de acum, lui Hitler îi aminteşte de proiectilele din noaptea trecută.

Priveşte câmpul care-i desparte de duşman. Gropi. Fiare. Ţăndări. Cadavre. Membre răspândite peste tot. Şi, în mijloc, câţiva răniţi care gem şi strigă după ajutor în diferite limbi.

Bernstein se apropie şi-l strânge bărbăteşte de umăr. Adolf zâmbeşte, încercând să-şi arate întreaga lui recunoştinţă, fiindcă nu-şi mai găseşte cuvintele. Grav, Bernstein înţelege şi-i trage una prieteneşte. Amândoi au lacrimi în ochi.

Pentru a nu ceda emoţiei, Bernstein întoarce privirea către locul măcelului, de unde se ridică tânguirile, şi explică:

— Vor fi lăsaţi să crape.

— La drept vorbind, Bernstein, nu crezi că e mai bine să ieşi din războiul ăsta mort decât viu?

Bernstein îşi aprinde o ţigară. La Viena nu fuma.

— Problema omului e că se obişnuieşte cu orice.

— Crezi?

— Ba chiar chestia asta se cheamă inteligenţă.

Trage flunul şi se strâmbă. E limpede că nu-i place tutunul, îşi continuă ideea.

— Tocmai ne-am petrecut o noapte inteligentă, într-un mediu inteligent, profitând de cele mai noi produse ale inteligenţei tehnice şi industriale. Ce orgie a inteligenţei!

Un rănit ţipă sfâşietor, mai degrabă ca un copil decât ca un adult. Bernstein îşi aruncă departe ţigara.

— Ia uite-l şi pe drăgălaşul meu.

Un motan tigrat, cu o ureche smulsă, îşi face apariţia arcuindu-se, torcând, de sub grinda exterioară a tranşeei. Freamătă la chemările blânde ale lui Bernstein.

Până la urmă coboară şi se freacă de bocancii lui. Adolf observă că nu mai are decât o jumătate de coadă. Bernstein se lasă pe vine şi-i mângâie fruntea triunghiulară. Motanul nu-şi mai încape în piele de plăcere.

— Cotoiul ăsta trece de la o tabără la alta. Are prieteni de ambele părţi. Ştiu că nu sunt singurul om din viaţa lui, dar, crede-mă, suport destul de bine situaţia.

Spunând-o, Bernstein îi zâmbeşte lui Adolf.

Pentru întâia oară, Adolf are senzaţia că-l regăseşte pe Bernstein cel rău pe care-l cunoscuse la Viena. Se lasă în genunchi şi mângâie la rândul lui pisoiul schilod, care imediat îl adoptă şi pe el.

— Cotoiul ăsta nu face nicio deosebire între mângâierile franceze şi mângâierile nemţeşti, murmură Bernstein. Nimic n-a înţeles din război.

— Deci a înţeles totul.

Cei doi prieteni îşi zâmbesc în sfârşit ca pe vremuri, complice, pe deasupra felinei leşinate de plăcere.

Hitler simţea pentru întâia oară binefacerile urii. Acum, că duşmanul era definit, respira mai uşor. Slavii? Nişte brute însetate de sânge. Englezii? Nişte şerpi reci şi cruzi. Francezii? Nişte imperialişti lacomi şi aroganţi. Iată singurele nuanţe pe care i le oferea repulsia. Cine era de partea binelui? Germania şi nimeni altcineva decât Germania. Cine era de partea răului? Tot restul. În sfârşit îşi formase propria concepţie despre lume. Nu-şi mai pierdea timpul gândind. Îi lăuda vreun camarad virtuţile vinului franţuzesc? îi răspundea că nimic nu era mai presus de vinurile de Rin. Insista altul amintind vreo delicioasă brânză franţuzească? îl făcea trădător. I se vorbea despre curajul duşmanului? i-o întorcea că nu trebuia confundat curajul cu barbaria. Răspunsurile îi veneau cu uşurinţă, iar el, care fusese întotdeauna greoi şi încet în conversaţii, ajunsese un izvor de fraze, opinii şi sloganuri. Generos. Inepuizabil. Înţelesese că în faţa oricărei întrebări trebuia să fie părtinitor. Acesta era preţul fericirii. Şi al liniştii. Hitler se desprinsese de îndoială, de nuanţă, de orice exigenţă pe care foştii lui profesori le asociau prosteşte cu inteligenţa critică şi care, de acum, nu i se mai păreau decât simptome ale degenerescenţei. Intelectualii aceia nu erau decât nişte creiere uscate, golite de senzaţii, deconectate de la inimă. Nişte bolnavi. Nişte moşi. Nişte muribunzi. Dovedind slăbiciune. Da, Nietzsche avea dreptate. Nişte fiinţe slabe care încercau să-i tragă după ele pe cei puternici şi sănătoşi pe terenul slăbiciunii lor, făcând să le treacă lumea plină de idei debile drept spirit al adevărului. Adevărul? Cine are nevoie de adevăr? De ce să laşi liber un adevăr care se arată favorabil duşmanului? Nu e nimic de făcut. Nu trebuie urmat decât adevărul care ne este favorabil. Nouă. Germania mai presus de orice. De orice.

După câteva săptămâni de instrucţie, Hitler şi ceilalţi „furioşi voluntari” au părăsit Münchenul şi au luat-o pe valea Rinului spre vest. Lui Hitler fluviul îi trezea o emoţie aproape religioasă. Rinul înainta, larg şi maiestuos, cu minunata sa apă verde, cu pădurile care se ridicau ca nişte

perdele mari şi întunecate deasupra satelor liniştite, îmbăiate în razele soarelui, pline de ghirlande de flori, de unde ţâşneau ba o clopotniţă, ba sunetul de clopot, ba vreo veche arie cântată la pian. Aceasta era Germania, sângele său de smarald, Graalul său. Avea să se bată pentru a o apăra. Pieptul îi era prea strâmt pentru a cuprinde atâta entuziasm. *Măcar de n-ar câştiga Germania prea repede*. Când smulgea presa din mâna vânzătorilor care-şi strigau marfă în gura mare şi când citea ridurile tipărite cu litere de-o şchioapă, anunţând victorii sau glorificând eroi, amărăciunea îşi adăuga stropul de gust în sinceră lui bucurie. Fiecare nou triumf îl neliniştea. Nu cumva avea să sosească prea târziu pe front?

Trenul l-a lăsat în Flandra, într-o noapte rece şi umedă. Când trupa mărşăluia pentru a ajunge la locul de campare, în apropiere de Ypres, a răsunat o bubuitură, un obuz a trecut pe deasupra lor şi a explodat în spatele coloanei. Fulgere… Schije… Zece oameni morţi pe loc. Fumul şi praful încă nu se risipiseră când Hitler a urlat:

— Uraaa!

Două sute de gâtlejuri au repetat imediat:

— Uraaa!

Hitler exulta: ah, nu era prea târziu.

Au ajuns la graniţa unde pârâiau gloanţele, zumzăiau tunurile, ofiţerii îşi scuipau plămânii, răniţii scânceau, corpurile căzute agonizau în afara tranşeelor. Şi aici, într-un adăpost improvizat din scânduri prost îmbinate, legănat de zgomotul războiului, Hitler şi-a dormit în sfârşit somnul celui Chiar-latimp-sosit.

A doua zi s-a trezit şi a alergat să admire viaţa din tabără.

Ivindu-se din kilometrii de tranşee, de pe cărările înguste şi din şanţuri, brancardierii, cu cefele roşii şi asudate, aduceau în grabă soldaţii căzuţi în noaptea aceea, triau morţii şi răniţii.

Medicii şi infirmierii nu pierdeau nicio clipă. În spatele lor se înţepa, se amputa, se evacua. Foi de cort acopereau morţii ca un linţoliu; un secretar notă numele

celor dispăruţi, un altul urma să le scrie familiilor; un sergent le redistribuia bocancii, armele şi centiroanele, tot ce nu fusese avariat. Era momentul când soseau ofiţerii de geniu, inginerul cu fortificaţiile, cel cu apele. Ca profesionişti ce sé aflau, nu luau în considerare câmpul de luptă decât în funcţie de specializarea lor, dând ordine unor grupuri de muncitori, fiindcă trebuia săpat, săpat din nou, ridicate adăposturi, reclădite altele, construite socluri de beton, reconstruite altele, zidite, susţinute, ridicate, nivelate, tencuite, terasate, excavate, forate noi puţuri, săpate noi canale de scurgere, reparate cele vechi, închise tranşeele utilizate drept latrine şi deschise altele. Detaşamentele de muncitori, bătrâni care se clătinau pe picioare, invadau galeriile ca nişte furnici, curăţând totul. Şefii de la artilerie verificau ca mitralierele să nu fi ruginit. Ofiţerul cu protecţia împotriva gazelor declanşa câte o alarmă falsă pentru a controla dacă toată lumea avea masca, înjurându-i pe cei cărora le lua mai mult de cincisprezece secunde pentru a şi-o pune. Sosea curierul. Bucătarii le dădeau câte-o găleată de pâine înmuiată în lapte cald. Totul era admirabil, o organizare minunată. Hitler era cucerit de o asemenea dovadă de inteligenţă, de mobilizarea tuturor competenţelor, de acea societate perfectă, de acea societate totală.

Fusese numit curierul batalionului 1 din regimentul 2 infanterie. Era însărcinat să comunice soldaţilor ordinele statului-major. Ascultă ordinele directe ale plutonierului-adjutant Hugo Gutmann, un bărbat frumos, brunet, cu mustăţi lucioase, cu tors impunător – umeri largi şi talie subţire –, cu privirea limpede, cu voce puternică, subofiţerul ideal, un subofiţer ca-n gravuri, pe care Hitler deja îl idolatriza.

— Spune-le oamenilor că botezul focului va avea loc peste patru zile.

Patru zile însemnau o aşteptare insuportabilă.

Hitler şi-a umplut timpul stând de vorbă cu soldaţii care erau pe front de mai multe săptămâni. Se aştepta să asculte poveşti eroice, dar a dat numai de oameni simpli,

porniţi să se tot plângă de ceva, preocupaţi doar de detaliile vieţii cotidiene – ora supei, calitatea supei – şi, la început, a fost dezamăgit. După care a constatat că acelor oameni nu le plăcea să vorbească despre luptele care aveau loc noaptea. *Normal*! *Nu se-mbată cu vorbe, că ăi din spatele frontului. Doar sunt direct în acţiune*! Observându-i mai bine, a sesizat că, într-adevăr, la venirea nopţii se transformau, din mohorâţi devenind vii, oboseala îi părăsea şi o nouă energie le-ncorda muşchii, aprinzându-le ochii. Din care motiv Hitler devenise şi mai invidios, şi mai nerăbdător.

În sfârşit, a venit şi crepusculul celei de-a patra zile.

S-a anunţat un atac. Nu mai era vorba de a se înghesui într-o tranşee, ci de a ieşi din aceasta. De a înainta în câmp. De a surprinde duşmanul dintr-o parte. De a câştiga teren. Noaptea urma să fie decisivă.

Hitler s-a aruncat în lupta corp la corp.

Nu era în prima linie – curierii nu sunt niciodată –, dar transmitea ordinele esenţiale, iar bătălia fără el era de neînchipuit.

Începe barajul de artilerie. Plouă cu obuze pe întuneric. De-abia se aude susurul cartuşelor de semnalizare, care-şi trimit din când în când lumina.

Oamenii părăsesc şanţurile pentru a intra în pădure. Francezii nu sunt departe. Se aud salve.

Hitler transmite ordinele. Trebuie mers de-a lungul lizierei.

Fuge. Strigă. Fuge. Înjură.

Zgomot de armă. Gloanţe care se înfig în scoarţa copacilor. Camarazii gem şi cad.

Fuge.

Se simte uriaş. E imens.

Fuge.

A ajuns un războinic. Încarcă. Nu se teme de nimic. Nu-i e frică de moarte, pe care o va da altora. E războinicul absolut. Fuge. Se aruncă. Se târăşte. Se ridică. Fuge.

Nu mai e el, acţionează din reflex. Corpul lui e mai inteligent decât el. Corpul lui ştie totul. Corpul lui simte

totul. Este unul dintre. În sfârşit, unul. Un elan. Nimic altceva decât un elan. Tot numai elan. Un elan care-l mişcă şi-l depăşeşte. Puterea urcă la maximum în el. Incandescentă.

Fuge.

Viaţa e intensă. Mai intensă decât oricând. Până atunci nu *t* cunoscuse decât un neant insipid. Acum există. Ba chiar mai mult.

Fuge. Cade. Înjură. Râde. Fuge.

Tot sângele i s-a pus în mişcare. Toţi nervii-i sunt la pândă.

O energie anume concentrează în el resurse necunoscute. Niciodată nu a văzut atât de bine, nu a auzit atât de fân. Niciodată simţurile nu i-au atins această acuitate. E un uriaş.

Animalul s-a trezit în el. Şi ce frumos e animalul. Rapid. Inepuizabil. Instinctiv. Milenar. Şi ce puternic e animalul. Se aruncă la pământ, se fereşte de un glonţ, trage, se ridică. Are un fler enorm, animalul. Ocoleşte moartea întotdeauna. Însă are o lovitură sigură. Şi suplă. Şi vie.

Ei da, în el omul moare. Îi ia locul animalul.

Fuge. Trage. Fuge.

E foc. *E atac*. *E extazul atacului*. Suntfericit. N-am fost niciodată atât de fericit. În sfârşit exist. Mulţumescu-ţi ţie, Doamne, că m-ai făcut să cunosc războiul.

De acum, Adolf H. va detesta păsările. Efect al frontului. De câteva săptămâni urechea-i tresare la fiecare zgomot, iar el descifrează până şi în cea mai mică întrerupere a tăcerii prezenţa unui mare pericol. Trupul i se încordează la ciripitul ca de canar al cartuşelor de semnalizare care anunţă lupta, trupul

I se aruncă la pământ la cântecul proaspăt şi uşor al unui glonţ rătăcit, i se turteşte la şuieratul perfid al şrapnelelor, i se udă leoarcă de sudoarea groazei la ţiuitul letal care urmează exploziei unui obuz, pe scurt păsările, până şi în cea mai frumoasă dimineaţă liniştită şi însorită, nu puteau emite un sunet care pentru el să nu fi însemnat

moarte.

În ziua aceea, în Champagne era o vreme care te făcea să crezi că ai nimerit în paradisul terestru. Adolf, Neumann, Bernstein şi încă vreo câţiva aveau dreptul la odihnă. Se duseseră pe un câmp, de-a lungul unui pârâu.

Se îmbăiau goi în apă limpede. Pretextul era că se spălau, în realitate aveau nevoie să-şi regăsească un trup care folosea la altceva decât la a face război. Cât de delicate le erau corpurile dacă le despuiai de uniforme, mantale, jambiere, genunchere, raniţe, arme! Cum de reuşeau oare să ducă toate astea?

Adoli se lăsa dus de apă, puţin mai la o parte. Numai Bernstein nu intrase în pârâu, rămânând aşezat, îmbrăcat, pe mal, mestecând fire de iarbă în timp ce pisoiul zdrelit i se freca drăgăstos de bocanci. Adolf privea trupurile tinere care-l înconjurau. La rândul ei, goliciunea devenea şi ea o uniformă. Aceeaşi piele albă, aceeaşi arcuire viguroasă a şoldurilor, aceiaşi bicepşi bine reliefaţi, aceleaşi picioare mari, acelaşi sex ascuns într-o blană triunghiulară, aceleaşi testicule bălăngănindu-se inutile, rătăcite. Animale. *Noaptea, nu mă bat ca un austriac cu un francez, nu mă bat nici măcar că un bărbat cu alţi bărbaţi, mă bat ca un animal cu moartea. Îmi salvez pielea. Trag în moarte, arunc grenade în moarte, nu în duşman. Şi ziuă tot animal sunt. Nu aştept nimic altceva în afara digestiei. În afară de a mânca. Şi de a petrece un ceas în tranşeea cu latrine, cu curu-n aer, ca să mă mai deşert de-o diaree. Ca pe urmă să mănânc din nou. Să dorm un pic. Să mănânc. Viaţa s-a redus la a vieţui. La a lupta pentru viaţă.*

A ieşit din apă şi şi-a aprins o ţigară. *Ei, da*! *Sunt mai mult* decât *un animal, fiindcă fumez. După câte ştiu şobolanul ori girafa nu fumează. Mulţumesc armatei*. Zilnic li se împărţea elementul de umanizare, prin care se ridicau deasupra brutei din ei. Cinci ţigări. Zece ţigări. Tutun de prizat. N-aveau decât, mai apoi, să facă schimb între ei. *Aha, da, îl asta, trocul, e o dovadă a condiţiei noastre superioare. Tocmai ne subestimăm. Iertare*. S-a aşezat gol alături de Bernstein. Din reflex, motanul a dat să i se frece

de coapse, dar a tresărit îngrozit, descoperind că Adolf era ud.

Strâmbătura felinei i-a făcut să izbucnească în râs.

— Pisicilor le e frică de apă.

— Ca şi ţie, după cum se vede, i-a spus Adolf lui Bernstein.

— Ei, cu mine e mai complicat.

Bernstein şi-a întors capul pentru ca Adolf să nu-i mai pună întrebări.

Neumann li s-a alăturat, sărind şi ţopăind, în aşa fel încât goliciunea îi părea copilărească. Adolf i-a mai admirat o dată contrastul dintre pielea prea palidă şi barba prea neagră, prea strălucitoare, care încadra un nas mândru şi fremătător: Neumann părea desenat în tuş.

— Mi-ar plăcea să-mi povestiţi vieţile voastre până la paisprezece ani, le-a strigat Bernstein scărpinând burta grăsuţă a pisoiului.

— Ce tot spui? Ia zi, mai bine, de ce nu intri în apă?

— Mai las-o, Neumann. Chiar că e o adevărată epidemie în clipa asta. Toată lumea trebuie să facă acelaşi lucru. Toată lumea trebuie să meargă la război. Toată lumea trebuie să moară-n foc. Toată lumea trebuie să mănânce acelaşi rahat. Şi pe urmă toată lumea nu e-n stare să facă unul, un rahat adevărat. Toată lumea trebuie să intre-n apă. Toată…

— Gata. Am înţeles. Nu mai zic nimic. De-a ce ne jucăm?

— Ne jucăm de-a ce trebuie să facem începând de azi şi până la patruzeci de ani. Întrucât nu suntem siguri că vom mai fi vii mâine-dimineaţă, mi se pare interesant să ne imaginăm. De ce să ne lipsim de-aşa ceva? Bine?

— Bine, a spus Neumann.

— Bine, a zis şi Adolf.

j

— Cine-ncepe?

Exerciţiul se dovedea dificil. Cu câteva luni mai înainte ar fi răspuns cu uşurinţă, numai că războiul le impusese un prezent intens, iar ei nu mai aveau nicio

legătură nici cu propriul trecut, nici cu propriul viitor. Fiecare a fost nevoit să facă un efort pentru a-şi aminti cine era şi ce aştepta de la o viaţă care să nu mai fi fost o simplă tentativă de supravieţuire.

— Pot să-i dau drumul? I-a întrebat Adolf în momentul în care a fost convins că nu întrerupea cursul imaginaţiei celorlalţi.

— Dă-i.

— Dă-i.

— Dacă mâine s-ar termina războiul, m-aş întoarce la Viena cu voi şi mi-aş petrece mai multe zile pregătindu-vă cele mai bune feluri de mâncare de pe faţa pământului, pentru ca apoi să-mi continui munca de pictor. Încă nu am găsit un stil al meu. Tot mai copiez de la unul ori altul. Am prea mulţi maeştri, incluzându-l aici şi pe Bernstein. Admiraţia mea ascunde absenţa personalităţii. Aş vrea să-mi depăşesc faza asta cameleonică.

— Şi la patruzeci de ani ce-o să ajungi? L-a întrebat Bernstein.

— Un pictor sigur pe mijloacele lui, care câştigă bine, ale cărui pânze de format mic le au deja colecţionarii serioşi, în aşteptarea celor de format mare.

— Şi-n viaţa personală?

— Plăcere. Nimic altceva decât plăcere. Multe femei care să fie extrem de ataşate de mine. Poate ceva mai tinere decât mine, ca să se mai schimbe un pic situaţia faţă de ce e acum. Femei. Da, am nevoie de mai multe.

— Dar tu, Neumann?

— Uite cum stăm, băieţi, treaba e foarte simplă: la patruzeci de ani am ajuns cel mai mare scenograf al teatrelor din Austria şi Germania la un loc. Fără mine nu se pot monta Wedekind, Debussy ori Richard Strauss, chiar dacă sunt foarte scump.

— Şi-n viaţa personală?

— Nu-mi lipseşte nimic. Am o soţie credincioasă, care mă idolatrizează, mă venerează, îmi face şase copii pe care-i creşte şi-i şterge singură la cur. Câteva amante bogate care nu rezistă în faţa talentului meu. Cele mai

multe actriţe. Şi o extraordinară relaţie epistolară cu o femeie misterioasă, de undeva de departe, care nu visează altceva decât să-mi protejeze geniul.

— Doar atât?

— În linii mari.

Au izbucnit în râs. Neumann descrisese exact inversul situaţiei în care se afla deocamdată. Cu excepţia faptului că într-adevăr îi plăcea să deseneze decoruri pentru teatru.

Adolf s-a întors spre Bernstein.

— Şi tu?

— Eu? Sper să fi terminat în sfârşit o pânză care să merite să fie privită.

— Păi, deja ai făcut-o! Şi-ncă de douăzeci de ori! A protestat Adolf.

— Fără-ntreruperi, aşa-i regula jocului. Bani? Cu siguranţă voi câştiga.

— Deja câştigi. De fapt, de pe acum ţi s-au împlinit toate.

— Poate. În orice caz, la patruzeci de ani sper, mai ales, că nu vă voi mai minţi.

Adolf şi Neumann s-au uitat îndureraţi la Bernstein. De

— data aceasta, nu glumea. Buzele îi tremurau.

— Tu ne minţi pe noi?

— Sunteţi cei mai buni prieteni ai mei şi tot nu sunt în stare să mă arăt gol în faţa voastră.

— Gol? Alta-acum! Faci mişto?! Adică de ce-ai sta gol în faţa noastră? Eşti ruşinos, atâta tot.

— Pudibond, cum s-ar zice!

— Nu-i grav!

Cu toate protestele lui Adolf şi-ale lui Neumann, Bernstein şi-a coborât privirile-n pământ. Îşi ascundea cu greu lacrimile care-i înţepau pielea înroşită a pleoapelor.

— Nu sunt în stare să mă arăt aşa cum sunt în faţa voastră.

Nu sunt în stare să vă spun că, atunci când vorbim

despre femei, de fapt mă prefac.

— Ce te prefaci? Nu ai aceleaşi gusturi ca noi, asta-i tot. Preferi slăbănoagele.

— Nu, a răspuns Bernstein. Mă prefac că am aceleaşi gusturi ca voi, dar mie-mi plac bărbaţii.

Adolf şi Neumann au amuţit.

Îngrozit, Bernstein a ridicat capul, închipuindu-şi că nu-l înţeleseseră.

— Îmi place sexul bărbaţilor.

Adolf şi Neumann au dat din cap pentru a-l linişti: clar, pricepuseră, n-avea rost să mai adauge ceva.

O pereche de fazani a ţâşnit dintr-un boschet încâlcit. Din apă, ceilalţi înjurau că nu au armele lângă ei, văzând cum pleacă în zbor, în arc de cerc spre sud, cele două fripturi.

Adolf şi Neumann tăceau în continuare. În mijlocul câmpului idilic, pe unde, totuşi, mârâia la orizont ameninţarea frontului, mărturisirea lui Bernstein li se părea în acelaşi timp teribilă şi lipsită de importanţă. Sigur, se înfiorau la gândul că fuseseră prieteni intimi cu o fiinţă care ascundea o asemenea zonă de necunoscut, dar aici, pe câmpurile pe care erau aliniate în fiecare dimineaţă cadavre tinere, ar fi fost de-a dreptul ridicol să-i mai şocheze ceva! Câtă deşertăciune într-un anume frecuş al pieilor, când zilnic se adunau cărnuri deschise, când zilnic erau întinşi pe tărgi candidaţi la cangrenă, la amputare! Cum de puteau fi discriminate fiinţele în funcţie de ceva atât de neînsemnat, de personal, de lipsit de consecinţe? Cum de-şi putuseră închipui, fie şi doar pentru o clipă, Adolf şi Neumann că fac mai mult decât Bernstein, maestrul, copilul, idolul lor, numai fiindcă ei se simţeau mai bine între coapse de femeie?

Adolf a pus capăt încordării îmbrăţişându-l pe Bernstein.

— Eşti prietenul nostru. Ai făcut bine că ne-ai spus. Nu e nimic ruşinos în asta.

Neumann s-a comportat la fel.

Bernstein încă mai tremura, prins între fericire şi

spaimă.

— Vorbiţi serios?

— Cât se poate de serios.

— Nu vă e silă de mine?

— Nu. Dar ne-am bucura dacă te-ai spăla un pic. Bine, atunci nu.

Bernstein a coborât privirea, ca prins pe picior greşit.

— Aştept să plece ceilalţi. Altfel s-ar observa efectul. Mi-era frică să…

— …nu se vadă?

Au izbucnit toţi trei în râs. Gata. Nu-i mai separă nimic. Şi de lucrul acesta puteau râde.

Ju

— Al cui e câinele ăsta?

— Al curierului Hitler, domnule plutonier-adjutant.

— Spuneţi-i să vină la mine.

Plutonierul-adjutant Hugo Gutmann a intrat la comandament scărpinându-şi minunata ţeastă de subofiţer.

Curierul Hitler ar fi fost ultimul om pe care şi l-ar fi închipuit adoptând un câine vagabond. Nu avea nimic să-i reproşeze, dimpotrivă, individul se arătase întotdeauna îndrăzneţ, ascultător, curajos. Hitler se comporta ca un soldat perfect, îndeplinindu-şi însărcinările de agent de legătură cu mai multă celeritate şi eficacitate decât oricare alt curier, întorcându-se de fiecare dată întreg la statul-major, cu mesajul transmis. De altfel, chiar el îl avansase la gradul de caporal. Numai că exact această perfecţiune îl cam neliniştea. Hugo Gutmann avea senzaţia că patriotismul înăbuşise orice alt sentiment în Hitler. Solitar, fără a primi corespondenţă, fără a simţi nevoia acelui umor de tranşee care face oroarea suportabilă, curierul condamna farsele şi conversaţiile deocheate. Hugo Gutmann, care adora femeile – iar ele, la rândul lor, îi întorceau adoraţia –, auzise din întâmplare un schimb de cuvinte care-l stupefiase:

— Haide, Adi, sigur nu vii la fete cu noi?

— E ceva lipsit de nobleţe! E scandalos! Vă duceţi să vă culcaţi cu franţuzoaice ori cu belgience! Unde vă e

onoarea de germani?

— Doar nu acolo. Păi, dacă ne mănâncă?... Haide-odată! Oricum, au la bordel şi nişte bunăciuni de nemţoaice.

— Nu, nu, n-am timp de pierdut.

— Ia mai las-o! Doar nu vrei să ne faci să credem că tot mai citeşti din Schob...

— Din Schopenhauer! Da!

— Atunci, zău, Adi, e adevărat ce se zice? Că nu ţi-ai tras-o cu nicio fată?

— N-am eu timp de pierdut cu chestii de-astea nici azi, nici mâine.

Hugo Gutmann rămăsese cu un picior în aer şi cu suflarea tăiată. Curierul Hitler nu realiza că era grotesc. Din contră, era plin de el, convins nu doar de dreptatea, ci şi de superioritatea lui. Îşi strivea camarazii de la înălţimea castităţii. Gutmann se-nfiorase: din fericire nu aşa erau şi şefii lui. Altfel, i-ar fi fost frică de ce ordine ar fi putut da. Cum ai fi putut comanda nişte oameni fără a aparţine tu însuţi omenirii? Lui Hugo Gutmann i se părea că propria legitimitate venea din faptul că era asemenea soldaţilor lui, nici mai curajos, nici mai laş, muncit de aceleaşi dorinţe, pradă aceleiaşi vulgarităţi, comun, obişnuit, doar ceva mai priceput decât ei.

Apropiindu-se de fereastră, a zărit câinele repezindu-se vesel către stăpânul lui. Terierul dădea din coadă fericit. Hitler părea şi el contaminat de aceeaşi bucurie. S-a lăsat pe vine, a zâmbit şi a bătut cu blândeţe animalul pe spinare. După care a început să se joace cu el, aruncând un băţ pe care să i-l aducă. În sfârşit, l-a învăţat să stea doar pe labele dinapoi atunci când observă că venea cineva să-i cheme stăpânul.

Hugo Gutmann şi-a mângâiat gânditor mustaţa. În definitiv, se înşelase. Hitler ăsta avea şi ceva omenesc în el. Cu atât mai bine. Chit că nu astfel se rezolva problema. Din principiu, nu tolera prezenţa animalelor. Totuşi, dacă acest Hitler avea nevoie să ţină la cineva şi să fie iubit... Ce dracu'?! Ia să vedem!

— La ordin, domnule plutonier-adjutant!

Gutmann l-a privit pe caporalul Hitler, care-l salută, înotând în haine, într-atât era de scheletic, cu pielea plumburie, cu ochii înfundaţi în cap, cu mustaţa zburlită: un băiat amărât. Chiar să-l lase fără unica lui bucurie?

— Curier Hitler, te-am convocat pentru… a te anunţa că… te-am propus pentru Crucea de Fier.

Chipul curierului s-a luminat, iar pielea i s-a întins de emoţie. Un spasm incredibil îi mişca pleoapele.

— Sigur, Crucea de Fier clasa a doua. Pentru clasa-ntâi mai vedem noi… mai târziu.

Gutmann a-ntors capul, aproape ruşinat de amploarea emoţiei pe care o provocase.

— Eşti liber.

— Vă mulţumesc, domnule plutonier-adjutant. Ziua în care voi primi Crucea va fi cea mai frumoasă din viaţa mea.

— Nu mă-ndoiesc. O meriţi, Hitler, o meriţi. Câinele de colo e al tău?

— Da, domnule plutonier-adjutant. L-am găsit între tranşee, se rătăcise. Sunt pe cale să-l dresez.

— Foarte bine. Foarte bine.

— I-am zis Foxl.

— Foarte bine. Foarte bine. Din moment ce nu deranjează pe cei din companie, cred că… pot admite… să-l păstrezi.

— Chiar ţin la el. Numai de mine ascultă.

Gutmann s-a aşezat. Şi-a apropiat arătătorul de mustaţă, ca şi cum ar fi dat să şi-o mângâie, pentru a încerca să iasă din încurcătură, împărţit între milă şi nevoia de a râde. „Chiar ţin la el. Numai de mine ascultă”. Amărâtul ăsta, tot ascultând comenzile, avea nevoie să dea şi el ordine, la rândul lui. Hitler se juca de-a plutonierul-adjutant, câinele de-a soldatul. Cum de nu s-a gândit mai devreme la asta? O compensare… Nu dragoste, doar o compensare.

Gutmann a simţit că, făcând parte din firea lui

superficială, ironia avea să-l facă să-şi piardă tonul serios. În două secunde avea să hohotească… Şi-a scos batista din buzunar şi s-a prefăcut că strănută.

— Sănătate, domnule plutonier-adjutant!

Hitler acesta chiar avea darul frazelor idioate: „Sănătate, domnule plutonier-adjutant!” Gutmann a mai strănutat o dată.

— Mulţumesc, curier Hitler. Poţi pleca.

— V-a căzut asta, domnule plutonier-adjutant.

Hitler s-a aplecat pentru a lua o bucată de cârpă care căzuse pe jos din buzunarul subofiţerului. Şi a recunoscut o kipa.

Încurcat, a apucat-o şi a băgat-o la loc. Nu dorea ca oamenii lui să-i cunoască originea. Doar îi conducea ca german, nu ca evreu. Oamenii simpli erau încărcaţi cu suficient rasism spontan pentru ca asta să aducă atingere autorităţii lui.

S-a uitat la Hitler, care rămăsese zâmbitor, absolut deloc tulburat de ceea ce descoperise. „Ce noroc! N-am dat peste un antisemit! O fi Hitler un soi de jucărie mecanică inumană, dar nu un antisemit!”

— Mulţumesc. Eşti liber. Evident, tot ce s-a spus în acest birou trebuie să rămână confidenţial. Mă refer, fireşte, la propunerea pentru Crucea de Fier.

Când Hitler a ajuns din nou alături de câinele lui, părea că acesta înţelesese deja că stăpânul lui urma să primească Crucea de Fier, făcându-i o adevărată demonstraţie de bucurie. Hitler i-a povestit la ureche toate detaliile întrevederii, după care a lăudat meritele plutonierului-adjutant Gutmann. Întrucât Hitler iubea armata, era îndrăgostit şi de plutonierul-adjutant Gutmann, încarnare perfectă a ofiţerului, frumos, înalt, tras ca prin inel, puternic, cu glas răsunător, cu discurs elegant. Ca de obicei, Foxl i-a acordat o atenţie nu tocmai disciplinată, însă părea să fie de aceeaşi părere cu stăpânul său.

Hitler se bucură cu atât mai mult cu cât tocmai i se încheiaseră cele trei zile de odihnă obligatorii pentru

agenţii de legătură şi încă din seara aceea trebuia să plece iarăşi în misiune pentru trei zile.

Pentru a se pregăti de asalt, şi-a scos carneţelul oliv şi şi-a revăzut notiţele. De la începutul ostilităţilor îşi notase pierderile regimentului: mai bine de optzeci la sută dintre oameni muriseră. Sosiseră trei mii şase sute. Rămăseseră şase sute unsprezece. Sigur, existau şi morţi care nu ar fi trebuit număraţi, rezultând dintr-o eroare: regimentele din Saxonia şi din Württemberg trăseseră în cei din München, luându-i drept inamici englezi. Abuz. Dar acum nu era să te superi pe ei doar pentru asta. De altfel, cei care ar fi trebuit să fie cei mai înfuriaţi – cadavrele – nu mai erau acolo pentru a protesta. Totuşi. Pierderea era importantă. Or, ceea ce îl fascina cel mai tare pe Hitler era ceea ce mai rămânea, nu pierderile. Sau, mai degrabă, *cine* rămânea.

Scăpase din toate pericolele. Cum se făcea oare că niciodată nu-l atingeau gloanţele? De ce schijele ţâşnind din obuze treceau de fiecare dată pe lângă el? De ce chiar obuzele îl ocoleau? Prin forţa împrejurărilor, era obligat să-şi pună aceste întrebări.

Cu două săptămâni mai înainte, pe când se afla destul de departe de front, în apropierea statului-major de la Formelles, şi când bombardamentul, înfundat, părea suficient de slab, se îndreptase către maşina colonelului List pentru a o examina. Şoferul, întins în iarbă, la douăzeci de metri de vehicul, l-a strigat. Hitler s-a oprit şi au stat de vorbă vreo treizeci de secunde. Un obuz a distrus automobilul. În locul în care ar fi trebuit să ajungă, dacă nu i-ar fi răspuns şoferului, nu mai erau decât o grămadă de bucăţi de tablă, piese de motor împrăştiate peste tot şi un fum negricios, care urca din pneurile ce luaseră foc.

Întâmplarea?

Câteva nopţi mai târziu, când, însoţit de Schmidt şi de Bachmann, alerga printre tranşee pentru a transmite un ordin, tot graţie întâmplării s-a produs incredibilul? Vârtejul de foc nu cruţa pe nimeni. Pământul se cutremură

sub trepidaţiile tunurilor. În întuneric sfârâiau scântei. Sunete stridente sfâşiau aerul, înfigând oţel în arbori şi carne. Cei trei curieri s-au aruncat pe loc la pământ, cu capetele şi umerii sub raniţe, ca nişte broaşte ţestoase. Se aflau sub un tir grupat: rafale de obuze şi de proiectile percutante treceau peste ei, aproape de râsul pământului. Hitler s-a rostogolit spre dreapta. Cu o clipă mai devreme înţelesese, după miorlăitul mai ascuţit, că obuzul avea să-şi termine traiectoria exact peste el. Căderea proiectilului greu a scuturat pământul chiar alături de mâna lui dreaptă. Şi l-a umplut de noroi. Numai că obuzul nu a explodat.

Adică de ce n-a explodat? Tot întâmplarea?

Nu ar fi fost cazul să se vorbească mai degrabă despre protecţie?

Chiar aşa. O protecţie stranie îl înconjura pe Hitler cu o armură etanşă.

În seara aceea, englezii şi francezii deschiseseră ostilităţile în forţă, părând hotărâţi să ducă o bătălie turbată.

Hitler şi-a legat câinele în spatele clădirii din Fournes, unde se instalaseră birourile serviciului de logistică administrativă, după care a plecat fuga-fiiguţa la Formelles. Acolo, Hitler, Schmidt şi Bachmann au fost trimişi la un post avansat de comandă. Curierii erau expediaţi în grupuri pentru siguranţa primirii mesajului, chiar dacă vreunul dintre ei ar fi fost atins.

Şi-au îndeplinit cu greu misiunea. Intrând în clădire, Hitler a fost cuprins de un presentiment anume, ceva vag şi puternic în acelaşi timp. A perceput în sine, ca pe un gust amar al gurii, ca pe flacăra abia pâlpâindă a unei lămpi cu gaz, că se anunţa o nenorocire. *Doamne Dumnezeule, dacă vom pierde la noapte războiul*?! *Sau o fi vorba despre Foxl*? *L-a dezlegat cineva pe Foxl. Ba nu, despre război e vorba. Habar n-am*. A ieşit cam dezorientat şi a tras adânc în plămâni aerul proaspăt al nopţii pentru a-şi reveni.

Explozia l-a aruncat la pământ.

Un obuz atinsese comandamentul şi explodase în interior. Un adevărat carnaj. Corpuri însângerate. Ţeste despicate. Piepturi sfâşiate. Picioare tăiate. Înăuntru erau mulţi oameni, telefonişti, curieri, doi căpitani, comandantul. Rămăseseră acolo şi Schmidt, şi Bachmann, care nici nu se mai distingeau din terciul omenesc. A fost nevoie de două ceasuri pentru a fi scoase toate corpurile şi bucăţile acestora. Brancardierii striveau în trecere cheaguri de sânge amestecate cu praf. Fâşii de piele se lipiseră pe bucăţile de perete care mai rămăseseră în picioare.

De data aceasta, Hitler nu a mai ezitat. Ştia. Imunitatea lui nu era rodul întâmplării. Era protejat. Providenţa îi dăruise presentimentul straniu care-l împinsese să părăsească acel loc. Între ceruri şi el se semnase un pact care avea să-i permită să ducă acel război. Şi să-l câştige. Şi să-l încheie viu.

Plutonierul-adjutant Hugo Gutmann a sosit şi el consternat.

Văzându-l, Hitler a tresărit. Obţinea astfel o confirmare suplimentară. O clipă se temuse că şeful lui era şi el făcut bucăţi printre ruine. Dacă obuzul îl ocolise pe plutonierul-adjutant Gutmann, asta însemna că Hitler îşi va primi Crucea de Fier.

Soarta îi întindea înainte covorul roşu. Regăsea acea stare ca de beţie din copilărie, sentimentul că nimic nu poate rezista vreodată în faţa energiei lui.

Nu, nici vorbă, şi avea dovada, care se repeta. Nu despre întâmplare era vorba. Cerul îl remarcase. Steaua lui îi arăta drumul. Nu era precum ceilalţi, ci îşi avea propriul destin.

Gerul era la fel de ucigaş ca focul.

Bulgării îngheţaţi de pământ aveau acelaşi efect ca schijele de obuz. De la începutul nopţii, proiectilele ciuruiau cu înverşunare colina cheală, calcinată, acoperită de oameni îngheţaţi, de răniţi şi de cadavre.

O rafală i-a surprins pe Adolf H., pe Neumann şi pe

Bernstein. Din fericire, tirul fusese prea scurt, mulţumindu-se să le arunce bulgări de argilă îngheţată în figură.

— Ratat! zice Bernstein.

— Păcat! Adaugă Adolf.

Aşa le arăta ritualul ironic: la fiecare pericol ocolit, cei trei se prefăceau că-şi manifestă dezaprobarea.

— Ratat!

— Păcat!

Era felul lor de a savura victoria – a lor, nu a Germaniei – de a fi rămas în viaţă.

Adoli se bucura de ea fără să se mire. Seară de seară, vedea soldaţi dedându-se iraţionalului, rugându-se, făcându-şi cruce, pronunţând diverse formule, pipăind amulete sau alte obiecte aducătoare de noroc înainte de a intra în luptă, însă el nu mai credea în nimic. *Totul depinde de hazard*. *Or, nu te rogi hazardului*. *Totul este rodul întâmplării*. *Din întâmplare eşti afectat cutărui regiment*. *Din întâmplare te afli la zece metri sau la zece centimetri de obuz*. *Din întâmplare te naşti*. *Din întâmplare mori*. Adolf nu credea în nimic şi nu aştepta nimic. În fiecare noapte trupul lui reacţiona de la sine în faţa evenimentelor, lipindu-se de pământ din reflex atunci când apărea pericolul. Adolf îşi lăsa trupul în voia lui, ştiind că mintea nu ar fi folosit la nimic. Singura lui doctrină era indiferenţa.

Bernstein şi Neumann împărtăşeau aceeaşi filosofie. Se scufundaseră în oceanul fatalismului. Fie ce-o fi, nimic nu mai aşteptau. De îndurerat nu te îndurera decât disperarea, dacă tot nu mai era nimic de sperat. Disperarea rece, suplă, adaptată era singura care mai putea fi protejată.

— Ratat!

— Păcat!

Cu o zi mai înainte, Adolf li se opusese pentru întâia oară lui Bernstein şi lui Neumann. Lucru care, pentru o clipă, i s-a părut mai grav decât tot restul războiului.

În timpul atacării tranşeelor, Adolf făcuse un prizonier. Primul lui prizonier. Băiatul de nouăsprezece ani căzuse în genunchi în faţa lui şi, deşi Adolf nu pricepea franceza, înţelesese că duşmanul îl ruga să aibă milă de el. Adolf avea de ales, îl putea executa. Numai că era o mare diferenţă între a trage în nişte umbre de la depărtare şi a împuşca un om aflat cu pieptul lipit de ţeava armei tale, ai cărui ochi te imploră şi al cărui miros de viu se împleteşte cu al tău. Adolf capitulase. Fără îndoială că un alt soldat ar fi acţionat la fel, dar din alt motiv: fiecare prizonier aducea o primă de capturare. Adolf îl lăsase în pace fiindcă artileristul nu mai reprezenta pentru el un pericol şi aici se şi oprea codul lui de combatant.

Când a apărut cu prizonierul, toţi soldaţii s-au apucat să-l înjure, să-l scuipe, să-şi verse pe un chip în sfârşit identificat ura faţă de duşman. Toate caracteristicile băiatului erau persiflate, ridiculizate, transformate în grotesc.

Neumann şi Bernstein au apărut şi ei, alăturându-se concertului de sarcasme.

— Aţi văzut ce gură are? Mică. Crudă. I-ai putea zice gură de şarpe, dacă şerpii ar avea gură.

— Dar pantalonii? Roşii, călcaţi bine de mămica. Ce-o să se mai întristeze mămica dac-o afla că micuţul ei drag a căzut prizonier la nemţălăii urâcioşi.

— Nu şi voi! Nu! Vă rog, nu şi voi!

Adoli se aşezase exasperat în faţa băiatului, cu picioarele desfăcute, ca pentru a opri orice acces la prizonierul lui.

— Nu tu, Bernstein. Nu tu, Neumann. În primul rând, puteţi vorbi cu el în franceză, dacă tot vă pricepeţi.

— Nu mai ştiu franţuzeşte. Am uitat franceză din 28 iulie 1914.

Adolf era oripilat. Războiul îi fură prietenii încă vii.

S-a dus să-i încredinţeze prizonierul ofiţerului care avea această însărcinare. La ieşirea din baracă, Bernstein şi Neumann îl aşteptau pentru a se justifica.

— Adolf, suntem aici de ceva mai mult timp decât

tine şi, crede-ne, am şi priceput ceva mai multe lucruri decât tine.

— Ura şi reaua-credinţă sunt necesare.

— Trebuie să devii gregar, Adolf, să adopţi legile turmei, să ajungi prost, altfel ori înnebuneşti, ori dezertezi.

— Şi noi avem nevoie de idei josnice, false, vulgare. Altfel…

— Îmi pare rău, le-a răspuns Adolf. Nu pot accepta că războiul v-a schimbat în halul ăsta.

Bernstein şi Neumann şi-au lăsat privirile-n pământ, întristaţi, iar tăcerea lor încurcată dovedea că-i dădeau dreptate lui Adolf. Numai că de aici până la a o mărturisi…

În noaptea respectivă, cei trei prieteni s-au întors la luptă ducând cu ei acea mică ruptură care-i făcea mai puţin uniţi.

La presiunea repetată a obuzelor, o grindă a cedat în spatele lor. Tirul inamic s-a concentrat în acea direcţie. Tranşeea a trebuit să fie evacuată.

Au sărit într-o galerie alăturată.

Blocată şi ea.

Au ieşit din şanţ şi au luat-o la fugă.

O explozie. O flacără. Un şuierat.

Într-o fracţiune de secundă, Adolf zăreşte o scânteie care se îndreaptă spre el. Simte o durere intensă în stomac. Nici măcar nu îndrăzneşte să se gândească cât de grav e rănit. Şocul a fost de o asemenea brutalitate, încât îşi zice că e tăiat în două. Dar continuă să alerge. Se mai întâmplă. Nu are curajul să-şi pună mâinile pe stomac. Îi e prea frică. Şi fuge mai departe. În sfârşit, îşi ia inima-n dinţi şi se pipăie. Haina aspră e leoarcă. Simte sângele curgându-i printre degete. Trebuie să accepte că e rănit.

În aceeaşi clipă un glonţ îl izbeşte în coaste. Ciudat lucru, are timp să vadă cu precizie o bucată de cârpă verde luându-şi zborul.

O lumină orbitoare îl lasă fără vedere.

Se clatină.

Cade.

E mort.

*

Noapte blândă.

Noapte sfântă.

Totu-i calm Copilul râde.

Cântecele urcau cu înflăcărare către stele. Tremurând de emoţie, vocile bărbaţilor se mirau şi ele de cât de melodioase puteau fi. Scăpau de strigăte – strigăte care dădeau ordine, strigăte de spaimă, strigăte de durere –, amuţeau orice zgomot metalic – împuşcături, canonade, mitralieri –, învinseseră pe neaşteptate războiul şi, fragile, nesigure, nu puteau crede că, transformându-se în muzică, ajungeau să aibă o asemenea autoritate. Desfăşurându-şi armonia între cele două tabere. Mai mult limbi îşi aduceau laolaltă cuvintele, dar, prin miracolul pacificator al muzicii şi al numărului, *Holy Night*, *Stille Nacht* şi *Douce Nuit* se topeau într-o unică frază, armonică, palpitândă, sfâşietoare, care sărbătorea Crăciunul. Cerul era rece, pământul îngheţat, dar oamenii se încălzeau la flacăra imnului. O fervoare cu totul diferită, feminină aproape, exalta piepturile virile, cântecul se ondula, vocile se îmbătau de propria lor senzualitate, respiraţiile se hrăneau din ele însele în prelungiri aeriene, plutitoare şi, de dincolo de sunetele grave ale corului soldaţilor lăţoşi şi jegoşi, se putea auzi, dintr-odată, un cor de copii.

Hitler era furios. Retras în adăpostul lui, îşi acoperise urechile. Dezaproba din toată fiinţa armistiţiul spontan de Crăciun dintre trupele germane, britanice şi franceze, care se întâlniseră în no man’s landul dintre tranşee pentru a-şi strânge mâinile şi a cânta. Bătea din picioare ca turbat.

— Nu ar trebui să se întâmple asemenea lucruri în plin război!

Liniştit, Foxl se uita la Hitler fără a înţelege prea bine, scărpinându-şi o ureche.

I.

— Luaţi-l!

Adolf H. şi-a revenit exact în momentul în care brancardierii ridicau targă pe care era întins, sângerând. A

mai avut timp să-i zărească pe Neumann şi pe Bernstein, care alergau alături, ţinând, fără îndoială, să-şi însoţească prietenul până la ambulanţă. Şi-ar fi dorit să le vorbească, să le facă semn că era în viaţă, dar nu a reuşit să scoată niciun sunet şi nici corpul nu-l mai asculta. Adolf nu pricepea: pe dinăuntru striga şi-i prindea de mână, cu toate acestea, părea că nimic nu se întâmplă.

— Priveşte! A deschis ochii!

În ambulanţă, Bernstein şi Neumann s-au aplecat emoţionaţi spre Adolf. Lacrimile le tremurau la marginea pleoapelor. *Aşa de grav e*? *Par răvăşiţi. Mor oare şi nu-mi dau seama*? Ciudat lucru, pe Adolf nu-l durea nimic şi se simţea liniştit. Ba chiar de mai multe luni încoace nu mai fusese atât de relaxat. *Mi-or fi făcut vreo injecţie*? *M-au drogat*?

— O să fie bine, Adolf. Te vor îngriji cum trebuie.

— Nu-ţi face griji, ne revedem în curând.

— Rezistă în săptămânile care vin. Strânge din dinţi şi totul va fi bine.

— O să venim în permisie să te vedem, auzi?

— O să venim şi-o să fim din nou toţi trei. Auzi?

— Te iubim, Adolf.

— Te iubim. Crezi că ne-aude?

Adolf nu reuşea să le răspundă, dar şi-a adunat toate puterile pentru a le zâmbi. Oare măcar surâsul i-l vor zări? Sau va rămâne livid, cu ochii afundaţi în cap, lipsit de expresie, cum văzuse şi el atâţia răniţi? Să fi înţepenit şi el, pământiu la faţă, ca atâţia alţi muribunzi? Cu toate astea, i se părea că era mai prezent decât oricând. Simţurile îi percepeau cu acuitate propria greutate apăsând pânza tărgii, mirosul de cloroform, trăsăturile contractate ale celor doi prieteni de deasupra lui.

— Coborâţi, pleacă maşina! A strigat şoferul.

Bernstein şi Neumann au dispărut din raza lui vizuală. Şi atunci Adolf şi-a dat seama că nu mai era în starea lui normală, că trecuse într-o altă lume, una în care războiul nu mai exista, în care nu mai avea de ce să fie

îngrijorat, în care muşchii nu-i mai încremeneau de spaimă, o lume blândă, confortabilă, pufoasă, în care timpul părea să doarmă, etern. Era încă în viaţă şi părăsea tranşeele morţii. Toate celelalte sentimente – durerea sau tristeţea de a pleca de lângă prietenii lui – erau covârşite de o imensă alinare.

Camioneta străveche tuşea şi se clătina pe drumurile desfundate de ger şi de bombardamente. Odată cu zdruncinăturile a revenit şi durerea. În întreg corpul, carnea a reînceput să i se sfâşie. Frigul îl făcea să dârdâie. Sau să fi fost febra?

Readus la realitate de suferinţă, Adolf a descoperit că erau trei sau patru brancarde suprapuse, de fiecare parte a marinii, supravegheate de doi infirmieri care stăteau aşezaţi.

Şoferul înjura la fiecare bucată desfundată de drum, în care i se poticneau cauciucurile, de parcă ar fi insultat şoseaua pentru durerile pe care le pricinuia călătorilor lui, apoi, când aceasta devenea mai netedă, începea să fredoneze o arie vieneză.

Durerea ba i se estompă, ba reapărea. Adolf ajunsese un val. Uneori mişcările bruşte îl legănau, alteori îl făceau să se lovească dur la vreo rană. Plutea.

Prin despicătura prelatei zărea o stea, una singură, care scânteia pe cerul întunecat şi rece. Şi avea impresia că steaua aceea numai pentru el se afla acolo. Că era speranţa lui. Dreaptă şi albă. Impasibilă.

Şoferul trecea prin noapte cântând cât îl ţinea gura. Emoţia l-a copleşit pe Adolf, care a început să plângă încetişor. Era efectul valsului vienez atât de vesel, încât îi umplea inima de o tristeţe infinită.

De acum, lui Hugo Gutmann îi era frică de el.

Hitler stătea în fundul încăperii încordat, stacojiu la faţă, pătruns de propria dreptate şi refuzând să tacă.

— E un dezertor! Vă asigur că Schöndorf e un dezertor!

Plutonierul-adjutant îl lăsa pe curierul Hitler să facă tărăboi, fiindcă ar fi devenit şi mai violent dacă l-ar fi

obligat să tacă. Ca de fiecare dată când se enerva, subofiţerul îşi controla cu degetul starea mustăţilor. Nimic nu-l liniştea mai mult decât să se atingă sau să se zărească, fercheş cum era, în oglindă.

Războiul se tot lungea. De mai multe luni de zile, duşmanii îşi disputau aceeaşi fâşie de pământ, înaintând câte douăzeci de metri, dând înapoi o sută. Şi de-o parte, şi de cealaltă, oamenii erau epuizaţi. Tot agăţându-se fără încetare de aceleaşi poziţii, aveau sentimentul că au căzut într-o capcană din care nu vor mai ieşi decât morţi. Comandamentul confirmase presentimentul întunecat, făcând greşeala de a readuce răniţii, odată vindecaţi, pe aceleaşi câmpuri de luptă unde, prima oară, moartea îi ocolise. În consecinţă, aveau senzaţia că erau vărsaţi acolo pentru ca, măcar de data asta, moartea să-şi ducă treaba la bun sfârşit. Dintr-odată, revolta a început să se audă înfundat. Dintr-odată, până şi cei mai buni soldaţi se gândeau să dezerteze.

Hugo Gutmann îi înţelegea, deşi ar fi trebuit să-i condamne. Nu visa şi el, în definitiv, să scape de toate astea? Prea puţini fugari dispăruseră discret. Cei mai mulţi fuseseră arestaţi şi împuşcaţi. Unii găseau căi de evadare mai subtile: rănile pe care singuri şi le provocau duceau la evacuarea lor în spatele frontului.

Agentul de legătură Hitler era atât de ahtiat să lupte pentru ţara lui, încât ar fi fost ultimul care să bănuiască ceva despre ceilalţi soldaţi. Din nefericire i s-a dezvăluit într-o zi şmecheria şi, de atunci, furibund, punea sub semnul întrebării orice rană. În fiecare dimineaţă, apărea odată cu personalul de la ambulanţă şi începea propria anchetă. De altfel, descoperise un mijloc redutabil de a distinge automutilarea: o urmă de praf de puşcă rămânea pe piele sau pe ţesătura uniformei.

Criteriul se impusese de mai multe săptămâni – în pofida celor ce negau din răsputeri –, trimiţând deja câţiva oameni după gratii pentru ani de zile. Cu toate astea, soldaţi ireproşabili, viteji, veniseră să protesteze la statul-major: în lupta corp la corp cu inamicul, intervenea şi gura

ţevii de la armă, deci nu se putea admite ca urma de praf de puşcă să fie un criteriu pentru simulare. Statul-major, temându-se de o revoltă de proporţii în războiul care ameninţa să se eternizeze, dăduse înapoi şi abandonase investigaţiile.

Hitler înnebunise de furie. Îi plăcea soluţia lui – îi plăceau soluţiile simple – şi nu suportă să nu mai fie aplicate. Dintr-odată a început să bănuiască pe toată lumea de acte antipatriotice. Punea întrebări unor trupuri în agonie, se apleca sceptic asupra unor oase ieşite la vedere din cărnurile terciuite, devenea inchizitor în mijlocul personalului sanitar. Indignaţi, medicii solicitaseră plutonierului-adjutant să-l ţină deoparte. Hugo tocmai se achita de misiune.

— Dacă lăsăm să se instaleze o asemenea relaxare, vom sfârşi prin a demoraliza armata germană, a protestat Hitler.

— Curier Hitler, nu ridicăm moralul prin teroare.

— Îmi reproşaţi entuziasmul?

— Nu-ţi reproşez nimic. Eşti un caporal de care Germania este mândră şi Crucea de Fier e dovada. Dacă toţi ar avea credinţa ta în patrie, n-am mai suspecta pe nimeni. Acestea fiind spuse, îţi ordon: este interzis să te mai duci dimineaţa să te uiţi la răniţi. Trebuie să laşi echipele medicale să-şi facă treaba. Ai înţeles? Altfel te bag la zdup. Liber!

— La ordin, domnule plutonier-adjutant!

Hitler a salutat, s-a-ntors pe călcâie şi-a ieşit.

Epuizat, Hugo Gutmann s-a lăsat să cadă pe un scaun şi şi-a aprins o ţigară. Ce fanatic! Noroc că oamenii ca el ascultă de ordine şi aşa poţi să-i stăpâneşti. Ia să ne imaginăm că Hitler ar fi cel care ar da ordinele... S-a cutremurat şi a avut senzaţia că tutunul avea gust de cenuşă.

O.

Spitalul.

Clădirea asta înaltă şi întunecată să fi fost dintotdeauna spital? N-o fi fost mănăstire? Sau vreo şcoală

religioasă? În orice caz, călugăriţele, porumbiţe albe şi grăbite, zburau necontenit de colo-colo, din salon în salon, într-un fâsâit de bonete, gata să sară în ajutor la auzul vaietelor ce răsunau zi şi noapte, deseori neputincioase, autoritare când era nevoie, mereu disponibile.

Spitalul.

Adolf H. Înţelesese şi altceva. Se afla în culisele războiului, observa realitatea decorului, ceea ce ascundeau pereţii falşi, către care dădeau ferestrele la fel de false, da, era bine aici, spitalul era realitatea războiului.

Toate clădirile rechiziţionate şi transformate în centre de îngrijire, toate călugăriţele smulse din contemplare şi preschimbate în infirmiere dovedeau că războiul era cel mai mare artist al acestor vremuri. Primă cauză a mortalităţii, inventa rafina»

Mente pentru cei pe care nu-i omora. Sculpta ca un geniu baroc, unuia-i smulgea un picior, altuia două, un braţ, un cot, variind dimensiunile cioturilor, sfâşiind chipuri, duşman al simetriei, colorând pielea în roşu, în vineţiu, arzând-o, făcând alta albă ca varul cu ajutorul unei hemoragii interne, înverzind o a treia printr-o cangrenă, având oroare de netezimi, preferând ecorşeul, cusătura, cojile, cicatricile, rănile purulente care nu se mai închid, genial autor de schiţe, de ciorne, în stare să arunce într-o clipă în neant o lucrare totuşi în stare avansată, fantezist, nepăsător, nedrept, insaţiabil, fără limite în ce priveşte imaginaţia şi energia.

Adolf H. s-a îndrăgostit de sora Lucia. Privirile i se agăţau de ea tot aşa cum floarea-soarelui se-nvârte după astrul diurn, în salonul imens, sora Lucia, luminoasă, trecea de la pat la pat. O iubea pe sora Lucia fiindcă era o eroare. În mausoleul care clocotea de urlete şi de suferinţă, unde moartea făţarnică venea să-şi continue opera distrugătoare, sora Lucia rămânea veselă. O eroare. Veselia. Un înger în infern. O eroare. Veselia.

Când se apleca spre el, surâzătoare, avea senzaţia că sclipeşte. Incredibil. Lumină ce sporea lumina. Pielea feţei ei, luând forma unui surâs, nu mai era piele, ci scânteiere.

Adolf era convins că orice contact cu sora Lucia îi făcea mult mai bine decât orice injecţie. Îl descumpănea această femeie de douăzeci de ani care nu căuta să placă, dar căreia părea să-i placă fiecare dintre ei. Într-o asemenea măsură îşi pierduse reperele lui de bărbat dedicat plăcerii, încât în momentul în care a observat că umbra unui puf abia de se desenă pe buza de sus a călugăriţei i s-a făcut ruşine de parcă ar fi tras o înjurătură.

Fusese operat. Au scos din el un glonţ şi o schijă de obuz. Medicii se temeau că ar fi putut face vreo infecţie internă, dacă nu cumva chiar o hemoragie. Nu era încă salvat. Ba chiar era departe de aşa ceva.

Din cauza acceselor de febră, urmărea doar fragmentar activitatea din fostul refectoriu transformat în dormitor. Cu toate astea, era suficient de lucid pentru a înţelege două ritualuri înfricoşătoare: scrisoarea şi camera din fund.

Când un rănit era pe cale de a se stinge, sora Lucia se apropia de el şi-i spunea zglobiu:

— Nu crezi c-ar fi bine dacă i-ai scrie un bileţel mamei tale?

În general, rănitul nu pricepea că-şi dicta ultimele cuvinte într-o scrisoare care urma apoi să fie pătată cu lacrimi, o scrisoare care avea să fie închisă şi deschisă de sute de ori, scrisoare pe care mama să o va purta ani şi ani la ea, ca pe un obiect de preţ, pentru a păstra lipit de ea un lucru al fiului ei defunct. Emoţionat că-şi îndreaptă gândurile către ai săi, cu ajutorul surorii Lucia, care-i sufla cu graţie cuvintele lipsă, muribundul se istovea ducând la bun sfârşit ultima misiune.

Câteva ceasuri mai târziu, conform unui ritual imuabil, infirmierii împingeau patul pe rotile afară din încăpere şi, conform legendelor care circulau în spital, îl izolau într-o cameră din capătul coridorului, pe care o supranumiseră „muritoriu”, în aşa fel încât să nu i se audă ţipetele agoniei.

Oare, într-o bună zi, îi va declara surorii Lucia că o iubea? Că o iubea cum iubeşti în copilărie? Că prezenţa ei

îi făcea bine? Capta câte ceva din fericirea pe care ea o iradia. Cum ar reacţiona dacă i-ar spune: „Te iubesc!”? Probabil că i s-ar părea absolut natural şi i-ar răspunde fără să clipească: „Şi eu te iubesc”. De ce oare nu trăim întotdeauna la acest nivel de umanitate? De ce trebuie să ajungem atât de jos pentru a ţâşni iarăşi înapoi, la o astfel de înălţime?

Uite că sora Lucia soseşte lângă patul lui.

Are să-i vorbească. Dar până să apuce el să deschidă gura, l-a întrebat cu voce limpede:

— N-ai vrea să-i scrii un bileţel mamei tale?

Hitler era furios. I se dăduse permisie. Protestase, dar Hugo Gutmann se dovedise de neclintit.

— Regulamentul este regulament, curier Hitler, ai dreptul la permisie.

— Vreau să rămân pe front.

— Ai datoria să-ţi iei permisie.

— Datorie? Şi cum o să fiu util în spatele frontului?

— Mmm… Îţi vei reface forţele.

— Dar mă simt foarte bine.

— Îmi pari cam slăbit… Aşadar îţi vei reface forţele, îi vei revedea pe ai tăi…

Aici, Hugo Gutmann a simţit că făcuse o gafă, fiindcă Hitler nu primea niciodată scrisori. A-ntors-o, afirmând categoric:

— Vei ridica moralul poporului german.

Dintr-odată, Hitler a redevenit atent la spusele plutonierului-adjutant. Încântat, Gutmann a înţeles că descoperise un argument valabil şi a început să improvizeze cu stângăcie.

— În spatele frontului, poporul depune efortul de război, asigură mâncare, muniţie, arme, instruieşte noi soldaţi. Şi are nevoie de un veteran ca tine care să-i demonstreze că efortul nu e-n zadar, care să-i povestească despre eroismul trupelor noastre, care să-i relateze cu voce tare… victoriile noastre decisive.

În elanul lui retoric riscase şi această afirmaţie pe cât de ridicolă, pe atât de falsă, ştiind că dacă mai există un

singur soldat care să-şi închipuie că Germania va câştiga războiul, atunci acesta curierul Hitler era.

Cu ochii holbaţi, cu trăsăturile încordare, cu gura căscată, Hitler îl aprobă sorbindu-i cuvintele. Îşi accepta nouă misiune.

— Bine, domnule plutonier-adjutant. Voi merge în permisie.

— Aşa. Eşti liber. Iei trenul mâine.

Gutmann s-a uitat liniştit după curierul Hitler, care se îndepărta. Era bucuros că a reuşit să-i dea un ultim ordin pentru câteva săptămâni.

Oricum, Gutmann se săturase să tot dea ordine. Căci a da ordine era felul lui de a asculta ordinele primite. Şi de ordine primite chiar era sătul.

„Dragă Bernstein şi dragă Neumann, sau

Dragă Neumann şi dragă Bernstein.

Nu ştiu cu care dintre voi doi să încep eu, care trebuie s-o termin.

Am fost rugat să-i scriu mamei, ceea ce înseamnă că am febră peste patruzeci de grade şi doar încă puţine ore de trăit. N-am noroc, nu-i aşa? Să mori la douăzeci de ani. Şi să nu mai ai o familie căreia să-i încredinţezi ultimele tale gânduri. Atâta doar că în ziua de azi o astfel de lipsă de noroc e ceva banal. Cred că nu am dreptul să mă plâng. În definitiv, mor într-un pat curat şi alb, având deasupra mea chipul minunat al surorii Lucia. Nu voi putrezi în noroi, între două tranşee, cei vii nu vor vedea cum gazele îmi umflă burta, nu vor suporta duhoarea descompunerii mele, nu vor fi obligaţi, la mai multe săptămâni după moartea mea, graţie unei recuperări de teren, să mă acopere cu var nestins ca să put ceva mai puţin. Sunt un răsfăţat: beneficiez de o moarte curată, de moartea în spital.

Prieteni, vă scriu aceste câteva cuvinte pentru a vă spune că vă iubesc, că plec mândru că v-am cunoscut, că am fost ales şi apreciat de voi, că prietenia noastră a fost, fără îndoială, cea mai frumoasă operă a vieţii mele. Ce stranie e prietenia. Dacă în dragoste se vorbeşte despre

dragoste, între prietenii adevăraţi nu se vorbeşte despre prietenie. Prietenia o trăieşti fără a-i spune pe nume, fără comentarii. E ceva deosebit de tăcut. De pudic. De viril. E romantismul bărbaţilor. Trebuie să fie cu mult mai profundă decât dragostea pentru a nu se împrăştia prosteşte prin cuvinte, declaraţii, poeme, scrisori. Trebuie să fie mult mai satisfăcătoare decât sexul, din moment ce nu se confundă nici cu plăcerea şi nici cu nevoile cărnii. Murind, la acest imens mister mă gândesc şi-n faţa lui mă plec.

Prieteni, v-am văzut nebărbieriţi, plini de noroi, prost dispuşi, scărpinându-vă, băşind, râgâind, pradă unor diarei nesfârşite şi totuşi nu am încetat să ţin la voi. Cu siguranţă o femeie m-ar fi enervat dacă aş fi fost obligat să-i suport astfel de mizerii, aş fi părăsit-o, aş fi înjurat-o, aş fi trimis-o la plimbare. Pe voi nu. Dimpotrivă. De fiecare dată când v-am văzut vulnerabili, v-am iubit şi mai mult. E nedrept, nu-i aşa? Bărbatul şi femeia nu se vor putea iubi nicicând atât de autentic ca doi prieteni, căci relaţia primilor este alterată de seducţie. Nu fac decât să-şi joace rolul. Mai rău, fiecare caută un rol frumos. Teatru. Comedie. Minciună. Nu există siguranţă în dragoste, întrucât fiecare se gândeşte că trebuie să disimuleze, că nu poate fi iubit aşa cum este. Aparenţă. Fals de faţadă. O mare iubire este o minciună reuşită şi reînnoită constant. O prietenie este un adevăr care se impune. Prietenia este goală, iubirea fardată.

Prieteni, ţin la voi aşa cum sunteţi. Neumann, te iubesc aşa cum eşti, prea frumos, prea brunet, prea inteligent, prea dotat, prea zguduit de îndoială. Bernstein, te iubesc când te bosumfli, când pictezi, când bombăni, când faci mizeriile alea împreună cu alţi bărbaţi. Da, pe amândoi vă iubesc în toate stările în care ajungeţi.

Nu-mi doriţi să supravieţuiesc nopţii acesteia. Fiindcă dac-am să vă revăd vă voi spune toate acestea prin viu grai, ochi în ochi, şi vă veţi simţi teribil de jenaţi. Dacă există paradis, viaţă după această viaţă, vă voi aştepta acolo. Vreau să vă văd sosind acolo foarte foarte bătrâni,

foarte foarte bogaţi, acoperiţi de onoruri, cu pânzele expuse în muzeele din lumea întreagă. Nu vă grăbiţi, voi avea răbdare. Dacă după moarte nu mai e nimic decât neant, îi voi scăpa gândindu-mă la puterea sentimentelor care ne-au unit şi, cu atât mai rău pentru neant, eu tot vă voi aştepta.

Prietenul vostru pentru totdeauna.

Adolf H".

Hitler detesta permisia obligatorie.

Întors la München, resimţise dur şocul: oamenii nu trăiau deloc exaltarea lui de pe front. Erau morocănoşi, deprimaţi, plecând urechea la veştile proaste, bănuind că victoriile anunţate nu erau altceva decât propagandă guvernamentală. Viaţa de zi cu zi era grea din cauza lipsurilor şi toată lumea nu-şi dorea altceva decât ca războiul să se termine cât mai repede.

— Ba nu, războiul nu trebuie să se termine, e necesar ca Germania să învingă. De altfel, e pe cale s-o facă.

Ceilalţi îl ascultau sceptici. Hitler avea impresia, atunci când îşi afirmă convingerile, că era considerat grav bolnav şi deci că trebuia să-i fie suportate schimbările bruşte de stare. De altfel, se ducea iarăşi să-şi rişte viaţa, aşadar avea tot dreptul să creadă că o face pentru a câştiga…

Totuşi, în câteva braserii reuşise să-i scoată din rezerva lor bănuitoare pe câţiva münchenezi, chiar dacă pentru a-i auzi făcându-i albie de porci pe prusaci – conform tradiţiei bavareze – ori pentru a se plânge că evreii au invadat totul în administraţie şi prin birouri. Hitler, care îl admira pe plutonierul-adjutant Gutmann, care văzuse mai mulţi evrei murind vitejeşte pe front şi tot atâţia prusaci, nu suporta generalizările grăbite, preferând să plece dacă se iveau astfel de discuţii.

Se închisese în tăcere şi număra zilele care îl despărţeau de tranşee.

Profitase totuşi pentru a-l plimba pe Foxl prin München, iar acestuia îi plăcuse mult oraşul.

*

— Mai rămâi, dacă nu, încep să urlu!

De parcă n-ar fi auzit nimic, sora Lucia s-a apropiat pentru a treia oară de pat şi l-a bătut pe Adolf H. pe umăr.

— Mă-ntorc peste o jumătate de oră.

— Mai rămâi, dacă nu, încep să urlu!

— Hai, nu fi copil.

— Vai! Vai!

Adolf nu trebuia să facă eforturi pentru a ţipa, dimpotrivă, era de-ajuns să nu se mai controleze. Avea dureri şi-i era frică. Se sucea şi se răsucea în propriul corp prea strâmt, în patul prea strâmt, în cameră prea strâmtă din fundul culoarului cel strâmt. Ştia că urma să moară.

— Ah! Vai!

— Gata, Adolf.

— Mai rămâi.

— Nu. Trebuie să…

— Au! Aoleu!

Sora Lucia s-a roşit toată. A tras un scaun şi s-a aşezat lângă bolnav, aproape îmbufnată. Adolf a încercat să se controleze, şi-a înăbuşit gemetele şi i-a zâmbit.

— Vă mulţumesc.

— Ar trebui să-ţi fie ruşine, acesta este şantaj.

— Da, da, am să mor, dar, mai-nainte, trebuie să-mi fie ruşine.

— N-am spus asta, Adolf.

— Că trebuie să-mi fie ruşine? Sau că trebuie să mor?

— Haide, să ne rugăm.

Adolf s-a uitat lung la sora Lucia, cu ochii în lacrimi.

— Păi, la cine să ne rugăm? Şi ce să ne rugăm?

Pa buzele surorii Lucia s-a aşternut acel surâs care-i încălzea pe bolnavi.

— O să-ţi spun eu.

— Câte ore mai am de trăit?

— Ziceam că o să-ţi spun cum să te rogi.

— Cât timp am pentru a învăţa? Ajunge cât mi-a mai rămas?

— Da, ajunge.

— Vreau să ştiu adevărul. Dacă mi-l spui, voi învăţa să mă rog.

— Iar şantaj?

— Ce părere au medicii?

— Se mai înşală şi ei.

— Şi ce spun când se-nşală?

— Că mai mult ca sigur n-o să apuci să treci noaptea asta. O spusese clar, sigură pe ea. Adolf s-a simţit aproape uşurat.

Identificase sigur şi localizase duşmanul: noaptea care venea.

— Soră Lucia, vrei să stai noaptea asta cu mine?

— Nu eşti singurul care…

— Vrei?

— Nu sunt obligată să…

— Vrei?

— Ştiu că ceea ce ţi se întâmplă este important şi…

— Vrei?

— Poate că aş putea să te învăţ să te rogi.

— Vrei?

— Da.

Roşise ca o tânără proaspăt căsătorită. Prinzându-i mâinile pe deasupra cearşafului, i le-a strâns cu putere.

— Sunt fericită că sunt lângă tine.

— Asta înseamnă rugăciune?

— Da. Trebuie să te concentrezi asupra fericirii. Să înlături întunericul şi să găseşti lumina.

— Mi-e rău. Mi-e frică. Nu văd nimic.

— Ba da. Mereu există lumină. Ce ţi s-ar părea lumină în clipa asta?

— Tu.

— Vezi? Şi pe urmă?

— Tu. Mâinile tale. Surâsul tău.

— Vezi? Mereu există lumină. Concentrează-te asupra mea, fiindcă, în seara asta, eu sunt lumina ta.

— Soră Lucia, eu nu cred în Dumnezeu.

— Nu-i grav. Dumnezeu a prevăzut totul.

S-a aplecat spre el.

— Simţi puterea pe care ţi-o dăruiesc?

— Da.

— Aceasta este dragostea.

Adolf a amuţit şi s-a umplut de energia care emana dinspre sora Lucia. Avea senzaţia că e o floare încălzită de o lampă, se simţea periculos de slăbit însă îşi zicea că, poate, la căldura acestui foc, ar putea, dacă va avea timp, să-şi revină un pic… dar va avea timp?

— Nu sta pe gânduri. Nu sta pe gânduri. Ia puterea asta fără să te mai gândeşti. Haide! Ia-o! Ia-o!

O spusese pe un ton greu, violent, ca o femeie care face dragoste. Adolf a început să se lase pătruns de acea putere.

— Haide! Ia-o! Haide!

Nu mai era sora Lucia, gingaşa soră Lucia care plutea de la un pat la altul cu graţie, era o femeie preocupată cu totul de sarcina ei, de munca ei care-i sleia carnea. Care ţinea să aducă un om pe lume.

— Acum trebuie să ne rugăm. Cere-i lui Dumnezeu să-ţi dea putere.

— Dar de ce să fim trei? Era foarte bine aşa, doar în doi.

— Fără persiflări. Roagă-l pe Dumnezeu să-ţi dea puterea de a trece de această noapte. În orice caz, eu o fac.

Adolf a început să perceapă nelămurit camera, pe sora Lucia, pe el însuşi. Oare fluxul de forţă să-l fi tulburat? Sau era pe cale să moară, după spusele medicilor? Conştiinţa lui funcţiona cu întrerupere, se poticnea, aluneca dinspre lumea aceasta spre altele mai vechi, mai familiare, apoi se întorcea, se restabilea, după care iarăşi se prăbuşea. Adolf realiza că nu mai trăia decât în ascuns. A profitat de o clipă în care era conştient pentru a se agăţa de un colac de salvare şi a început să se roage:

— Doamne Dumnezeule, dă-mi putere. Nu sunt sigur că şi cred în Tine, mai ales în seara asta, când m-ar ajuta. Poate tocmai fiindcă m-ar ajuta. Pe scurt, Doamne, ar pica bine să exişti, să te apleci asupra mea şi să mă ajuţi să mă

ridic. N-aş prea avea chef să mor. Nu ştiu ce e moartea, poate că e un lucru bun, o surpriză plăcută pe care mi-ai pregătit-o, ei nu, nu te critic, problema e că nu prea ştiu ce e viaţa. N-am avut timp să aflu. Asta e. Doar aşa. Aş mai vrea numai un pic din viaţa pe care mi-ai dat-o. O voi preţui cum nu se poate mai bine. Ei, sigur că da, e genul de promisiuni care se fac în astfel de ocazii. Am tot atâta interes să promit acum pe cât de grăbit voi fi mâine să uit ce-am promis. Cred că te-ai obişnuit, de-atâta vreme, ca lumea să se apropie de tine la disperare şi să se îndepărteze de cum se însănătoşeşte. Aşa-s oamenii… De altfel, acesta este unul dintre lucrurile care mă împiedică să cred în tine: nu reuşesc să concep că încă te mai interesează oamenii. Omenirea e jalnică, nu e demnă de tine. De ce te mai ocupi de toţi cretinii, laşii, nerecunoscătorii, mizerabilii care se omoară unii pe alţii? Mmm?…

— Dumnezeu este iubire.

Adolf a tresărit. Sora Lucia îi răspunsese. Să fi vorbit el cu voce tare, sau ea îi citea gândurile?

— Dumnezeu este iubire.

S-o fi spus ea, sau visase el c-a auzit-o spunând? Ori o fi fost chiar Dumnezeu? *Bietul de tine*, *Adolf*, *eşti în plin delir*. *Nu mai ştii ce vine de la tine şi ce de la alţii*. Scuturat de valurile de febră, Adoli se agăţa de discursul pe care-l considera rugăciune şi despre care habar nu avea dacă era compus dintr-o singură voce, din două sau chiar din trei. Un om în agonie reajunge în starea de nou-născut: incapacitate fundamentală de a face deosebirea între lucruri, de a decela ce este al său şi ce ai altora, imposibilitatea de a şti dacă sânul este al lui ori al mamei, dacă gura care soarbe tot universul orb îi aparţine sau nu, dacă acea cută a scutecului, care zgârie, este sculptată în coloana sa vertebrală sau e ceva din afară, dacă vorbele, sentimentele şi ideile care apar sunt ale lui sau vin de undeva de deasupra lui, fără legătură cu el… Adoli se întâlnea cu oceanul nesfârşit şi tumultuos în care conştiinţa ţâşneşte din materie, se-neacă-n ea, se reflectă,

se scufundă, se epuizează, se-ntinde, face pluta, ba vede farul, ba nu-l vede, dispare-n tenebrele unui tsunami, iese fără a înţelege nimic…

— Adolf! Adolf!

Cineva-l striga.

— Adolf!

Mai avea încă mult de înotat până să ajungă la glasul care-i vorbea. Până la urmă a deschis ochii şi a descoperit-o pe sora Lucia în acea dimineaţă minunată.

— Adolf, ai trecut noaptea. Eşti salvat.

Victorioasă, sora Lucia a împins patul afară din muritoriu, a deschis uşile batante ale salonului comun şi, prin mijlocul unei gărzi de onoare alcătuită din schilozi, gazaţi şi amputaţi, făcând parcă să alunece patul pe rotile, l-a reintegrat pe Adolf H. printre răniţi de parcă ar fi redat sceptrul şi tronul unui rege întors din exil.

Bombe. Gloanţe. Obuze. Nopţi sfâşiate de explozii.

Hitler alerga. Transmitea ordine, trăgea cu arma. Era fericit că se întorsese pe front. Lupta era casa lui, armata – adevărata familie.

Bombe. Gloanţe. Obuze. Nopţi sfâşiate de explozii.

Lui Hitler îi plăcea războiul fiindcă îl făcuse să uite de toate necazurile. Îi dădea de mâncare, de băut, de fumat, de dormit, de gândit, de crezut, de iubit, de urât. Îi pătrunsese în întreaga fiinţă, în întreg trupul şi-n întreg sufletul. Îl descărcase de sine însuşi, de neputinţele şi de dubiile lui. Îi dăruise o raţiune de a trăi, ba chiar şi-o raţiune de a muri. Prin urmare, Hitler adora războiul, care ajunsese religia lui.

Bombe. Gloanţe. Obuze. Nopţi sfâşiate de explozii.

Era inepuizabil, pentru că inepuizabilă era ura lui faţă de duşman. Era curajos, fiindcă îşi spunea că de murit va muri vecinul lui, nu el.

Bombe. Gloanţe. Obuze. Nopţi sfâşiate de explozii.

Lui Hitler îi plăcea războiul fiindcă îi revelase propriul sine. De când se întorsese din permisie era fericit căci, de acum, avea o credinţă. Da. În prima noapte, în tranşee, avusese o revelaţie. Una adevărată. Prima din

scurta sa biografie. Descoperise că războiul este însăşi esenţa existenţei.

A

— Dumnezeu? Da… sigur că da… Dar chiar trebuie să-i spunem Dumnezeu?

Adolf H. contemplă gânditor soarele care începuse să coboare spre linia orizontului. Era îndrăgostit de clipă în care natura ajungea un artist inspirat, riscând o cromatică aberantă, îndrăznind să nască un cer că mărul verde, sau portocaliu, roşu ca jarul, riscând toate nuanţele din paleta sa în numai o jumătate de ceas.

— Asta-i mereu problema cu Dumnezeu: chiar trebuie să-i zicem Dumnezeu?

Sora Lucia îi răspunsese hotărâtă lui Adolf, deşi ştia foarte bine că nu o asculta decât din politeţe şi că reflectă leneş, prea ocupat, ca în fiecare seară de la ultima lor plimbare, să observe culorile vii ale firmamentului. Dar se putea supăra pe el? Doar se întorcea de departe. Iubirea pe care i-o purta acestui rănit – în taina inimii îi zicea „rănitul meu” – presupunea o îngăduinţă fără margini.

— Asta e. De-acum pământul se face tuş, a spus Adolf.

Şi, efectiv, copacii, mănăstirile şi casele se contractau în dansuri de umbre. Un albastru tare şi dens le oferea un fond opalescent. Cum să-l fi definit? Albastru ca al lui Nattier? Albastru ca al regilor Franţei? Bizar lucru să te gândeşti la aşa ceva, nu? Cerul nu era franţuzesc, dar albastrul era. Un albastru franţuzesc de secol şaptesprezece sau optsprezece.

— Nu, soră, nu ştiu ce s-a petrecut în noaptea aceea. Da, m-am rugat lui Dumnezeu, după cum mi-ai cerut, dar nu o fi fost o metodă de a-mi mobiliza toate forţele pentru a lupta? Nu o fi fost pur şi simplu revolta tuturor puterilor mele omeneşti? Un război împotriva morţii dus de conştiinţa şi de corpul meu?

— Şi asta a fost.

— Şi numeşti asta Dumnezeu? Poate că nu a fost decât ceva omenesc. Doar omenesc.

— Şi rugăciunea mea? făcută în acelaşi timp cu a ta? Înaintea rugăciunii tale?

— Poate că există o energie vitală care trece de la un trup la altul. Mi-ai dăruit energia ta vitală.

— În concluzie, încerci să explici ce s-a întâmplat în noaptea aceea doar prin ceea ce am făcut noi, tu şi cu mine?

— Da, soră, ne văd ca pe un cuplu.

— Lasă gluma. Constat că eşti un nerecunoscător care înmulţeşte astfel de îndoieli, de ipoteze şi de explicaţii nesigure pentru a evita să stea în faţa Domnului şi să-şi manifeste gratitudinea.

Sora Lucia o spusese fără mânie şi fără amărăciune. Era convinsă că în noaptea aceea în care el avusese febră foarte mare se produsese un miracol şi nu era nerăbdătoare ca Adolf s-o recunoască. Ştia că adevărul se va impune, dar adevărului îi trebuie timp pentru a-şi croi drum într-un suflet atât de dur ca al lui Adolf H.

— Totuşi, Adolf, dacă totul nu a fost decât efort omenesc, în noaptea aceea, cum îţi explici că a şi reuşit? Dacă o luăm aşa, de aceeaşi dorinţă de a trăi şi de aceeaşi energie ar trebui să fie pline toate nopţile, în toate paturile spitalului.

— Soră Lucia, tu consideri divin tot ce reuşeşte şi omenesc tot ce se ratează.

Călugăriţa a râs. În fond, îi plăcea rezistenţa lui Adolf, care genera forţa inepuizabilă a conversaţiilor lor. Ar fi avut oare atâtea să-şi spună dacă ar fi fost de acord?

— Nu vrei să crezi în Dumnezeu fiindcă eşti prea orgolios ca să simţi recunoştinţa.

— Eu, orgolios? Din contră. Nu cred că sunt atât de important ca Dumnezeu să se deplaseze până la mine.

— Toţi oamenii sunt la fel de importanţi în ochii lui Dumnezeu. Aşa că are grijă de fiecare dintre ei.

— A, da? Atunci ar trebui să se ducă ceva mai des pe front. Soldaţii agonizează uneori zile întregi până ca moartea ori cineva de la ambulanţă să-i ridice. Soră Lucia, mi-e greu să cred în Dumnezeu pe timp de război. Nu mi-l

pot închipui ca amator de carnaj.

— Oamenii fac războiul între ei. Şi doar între ei. Nu-l amesteca pe Dumnezeu în asta, te rog.

Avea dreptate, Adolf ştia şi se gândea fără încetare la acest lucru. Animalele se mâncau între ele, dar război nu făceau. De la începutul războiului contabiliza diferenţele dintre animale şi oameni. Deocamdată găsise tutunul, alcoolul şi războiul. Trei modalităţi de a ucide mai repede. În fond, omul se deosebea de animale printr-o nerăbdare a morţii. Într-o zi, sora Lucia îi amintise şi de o altă caracteristică a omului: râsul. Măcar o dată a fost şi Adolf de acord cu ea. Numai oamenii simţeau acea nevoie irezistibilă de a râde unii de alţii.

— Acum îţi e mai bine.

— Da. În curând îmi va fi atât de bine, încât mă vor trimite iarăşi la luptă. Mulţumită ţie, soră Lucia, voi putea să fiu din nou folositor şi să am o moarte cât se poate de demnă.

Călugăriţa şi-a muşcat un deget.

— Nu spune asta. M-aş bucura atât de mult să te pot ţine aici, lângă mine.

A privit-o cu tandreţe.

— Împinge-mă pe scări… Aruncă-mă din vârful turnului.

I-a zâmbit, împăcată cu absurditatea propunerii.

— Nu mă ispiti.

Adolf a izbucnit în râs. Şi ea.

S-a lăsat mai greu pe braţul călugăriţei.

— Ştii, când voi pleca voi fi mâhnit că mă duc pe front, dar şi mai mâhnit că te părăsesc.

— Aceasta este soarta infirmierelor şi a convalescenţilor. Să trăiască împreună ore extraordinare şi apoi să nu se mai vadă niciodată, i-a răspuns cu o grabă forţată.

— Să trăiască împreună ore extraordinare şi să nu le uite niciodată, a corectat-o Adolf.

Privirea surorii Lucia s-a înceţoşat. Buzele au început să-i tremure.

— Niciodată. Nici eu nu te voi uita vreodată, Adolf.

— Dumnezeule, avem o problemă cu denumirile. Oare acesta e numele pe care trebuie să-l dăm vindecării? Mă îndoiesc. Din contră, ştiu foarte bine să denumesc ceea ce mi-ai dăruit din prima până în ultima zi şi în timpul nopţii aceleia îngrozitoare: iubire.

Sora Lucia şi-a întors faţa pentru a-şi ascunde tulburarea.

— E datoria mea să iubesc.

— Asta am înţeles foarte bine. Şi mi-o asum şi eu. Te iubesc, soră Lucia.

Călugăriţa a tresărit.

— Te iubesc, Adolf.

Au lăsat cuvintele să călătorească între ei. Se simţeau mai puţin singuri pe lume. Noaptea li se părea mai puţin lungă, mai puţin densă în jurul lor.

Clopotul refectoriului a răsunat subţire.

— Să ne întoarcem. Sprijină-te de mine.

Au început să păşească unul lângă altul într-o asemenea unitate, într-o asemenea armonie, încât s-ar fi putut crede, în clipa aceea ca şi în tăcerea care o precedase, că trupurile lor nu erau decât unul singur.

Trecând pe sub portal, regăsind lumina gălbuie care urma să-i aducă pe fiecare la sine însuşi şi să-i despartă, sora Lucia a murmurat la urechea lui Adolf, chiar înainte de a dispărea:

— Din fericire, ai spus „Te iubesc, soră Lucia”, fără „soră” cred că mi s-ar fi tăiat picioarele.

*

Războiul se-mpotmolea.

Continua să producă în fiecare noapte tot atâta cadavre, numai că toţi acei morţi nu foloseau la nimic. Frontul se mişca vreo câţiva metri, apoi, o săptămână mai târziu, dădea înapoi, oamenii pierzându-şi puterile în apărarea câtorva fâşii de pământ de care habar nu avuseseră până atunci şi pentru care acum erau obligaţi să-şi dea viaţa. Absurditatea situaţiei îşi adăuga greutatea lehamitei şi, sub cerul jos şi vâscos din care se scurgea

lumina mohorâtă a nordului, dispăruse orice urmă de entuziasm. Nu mai rămăsese decât rutina ororii.

Hitler şi Foxl nu-şi pierduseră deloc din dinamism. Dimpotrivă, îşi descoperiseră o nouă pasiune comună: vânătoarea de şobolani.

Nu doar o dată, în miez de noapte, fuseseră surprinşi de o hoardă de şobolani. Rozătoarele soseau, se repezeau guiţând, ţâşneau din ascunzătorile lor într-un număr incredibil, încât solul devenea un soi de şubă vie, colcăitoare, informă, şuierătoare, din care se iveau ici şi colo câte-o mică mandibulă zdravănă ori câte-un ochi de un galben acid, plin de ură, covor lustruit şi mişcător care lua cu el, în trecere, tot ce se putea mânca, pâine, raniţe, conserve, viscere sau membre rupte ale cadavrelor. Soldaţii îi detestau cu atât mai mult cu cât ştiau că, în caz de rană mortală, acei hoitari vor fi primii lor ciocli şi se vor arunca asupra lor pentru a-i sfâşia cu dinţii.

Prin urmare, Hitler şi Foxl, în orele lor libere, când nu aveau de transmis ordine, erau preocupaţi de vânătoarea de şobolani, fiecare în felul lui. Foxl aborda tehnica deja clasică a fox-terierului, Hitler strecura rafinamente tehnice. Lăsa un colţ de pâine pe post de momeală, după care se întindea pe aproape, ţintind şi pulverizând animalul cu arma imediat ce acesta îşi făcea apariţia. Mai plăcută era tactica numărul doi, care constă în a presăra praf de puşcă în jurul momelii, praf de puşcă recuperat de la vreun obuz care nu explodase, şi în a-i da foc în clipa în care se apropiau şobolanii, bucurându-se să-i vadă arzând de vii. Dintr-o simplă preocupare, activitatea ajunsese o obsesie, iar Hitler îşi promisese, înverşunat, că va ajunge şi la soluţia finală: exterminarea definitivă a tuturor şobolanilor de pe front.

În ziua aceea, Hitler se pregătea să-şi reia serviciul de curier. El şi Foxl, după o amiază rodnică de vânătoare, se deplasau de-a lungul tranşeei care ducea la primul post de comandă, când clinchetul unei cutii de conserve i-a făcut să se oprească.

Un şobolan a ţâşnit de pe rambleu, trăgând după el o

bucată de oţel care-l rănise fără a-l fi omorât. Acum fugea spre duşman cu un zgomot înnebunitor. Foxl a sărit din şanţ şi s-a luat după pradă.

— Aici, Foxl! Înapoi!

Şobolanul, beat de furie şi de durere, alerga în toate direcţiile, trăgându-l şi pe Foxl în delirul lui.

— Foxl, la picior! Aici, Foxl!

A răsunat un foc de armă. Foxl a schelălăit surprins şi a căzut pe-o parte.

Şobolanul a continuat să fugă de unul singur între liniile franceze şi germane.

— Foxl!

Hitler a scos capul deasupra tranşeei pentru a vedea ce s-a întâmplat cu câinele. Două gloanţe au lovit sacul cu pământ de alături, trecându-i doar puţin pe lângă ureche. Duşmanul trăgea în el.

— Ticăloşilor! Ticăloşilor!

S-a ghemuit în tranşee. Îşi auzea câinele gemând. Foxl era rănit. Insuportabil. Trebuia să facă ceva. Dar ce? Se lăsa noaptea. Şi-a pus casca în vârful ţevii puştii pentru a verifica dacă duşmanul încă îl mai pândea şi a ridicat-o. Imediat un glonţ s-a izbit de metal.

— Ticăloşilor!

Se făcuse întuneric. Cel dintâi cartuş de semnalizare a ex>

Plodat pe cer şi, coborând cu paraşuta lui de mătase, şi-a trimis lumina verde, semn al reluării luptei.

A început bombardamentul.

Tenebrele au înnebunit. Dezlănţuire. Frenezie.

Hitler nu se mişca.

Întreaga artilerie germană bubuia în jurul lui. Se trăgea. Se mitralia. Se urlă. Se cădea. Lui Hitler îi era imposibil să se ducă la locul lui. Când se mai potoleau focurile, îl auzea pe Foxl gemând. Durerea câinelui îl paralizase.

— Ticăloşilor, adunătură de ticăloşi! Şoptea printre dinţi.

La miezul nopţii, schelălăiturile lui Foxl şi-au schimbat tonalitatea. Urla a moarte. Înţelesese că va agoniza singur, sub cerul sfâşiat de oţel şi de foc.

Hitler plângea. Nu îndrăznea să-şi strige câinele, prefera ca Foxl să se creadă singur, prefera ca animalul să nu ştie că stăpânul lui, neputincios, se afla la doar câţiva metri, ghemuit într-o groapă.

În zori, tânguirea a ajuns mai slabă, mai ascuţită, mai sfâşietoare. Foxl era gata să moară, dar tot îl mai chema. Hitler şi-a astupat urechile cu palmele.

— Ticăloşilor! Nu animalele! Oameni, câţi vreţi, dar nu animalele!

Dimineaţă, când focul a încetat, încă se mai auzea un horcăit ca o jelanie. În jur, brancardierii alergau adunând maldăre de răniţi şi de morţi.

A reuşit să se ridice, şi-a luat puşca, a scos capul deasupra gropii, pentru a-l localiza pe Foxl, şi a tras.

În sfârşit, tânguirea a-ncetat. Foxl era mort. Ura a dat năvală pentru a lua locul amărăciunii. Hitler a început să-şi înjure duşmanul:

— Adunătură de ticăloşi! N-o să câştigaţi niciodată războiul, m-aţi auzit? Niciodată! Germania vă va bea sângele, o să-ngenuncheaţi în faţa ei, o să fiţi sclavii noştri, Parisul va fi german! Vă urăsc! Vă urăsc. Mă voi răzbuna şi răzbunarea mea nu va avea margini. Vă urăsc! Ticăloşilor!

După care a început să tragă la întâmplare spre liniile franceze, sperând să atingă bărbatul care i-l ucisese pe Foxl, fără să se gândească vreo clipă că acela ar fi putut fi deja mort.

De patru infirmieri a fost nevoie pentru a-l imobiliza, iar medicul-şef i-a făcut o injecţie calmantă.

A.

Luminaţi de un soare palid, Adolf H., Bernstein şi Neumann leneveau lângă baraca statului-major. Mirosea a gudron, a siestă şi a picioare transpirate.

— Vom pierde războiul.

Neumann citise toate ziarele recuperate din pubelă ofiţerilor.

— Noi? A exclamat Bernstein. Nu aparţin nici unui „noi” în afară de „noi trei”. Din punctul meu de vedere, dacă scap viu din război înseamnă că l-am câştigat. Dacă reuşesc să mă întorc de pe front, ţin să vă avertizez că nu voi mai fi austriac şi nici al vreunei alte ţări. Apatrid şi pacifist, aşa mă voi întoarce.

— Ar trebui să mai rezişti câteva săptămâni, a adăugat îngrijorat Adolf.

De când se întorsese la luptă şi avusese bucuria de a-şi regăsi vii prietenii, se temea clipă de clipă să nu li se întâmple ceva. Grupul li se reconstituise astfel, întărit de pericolele prin care trecuseră, fără a vorbi vreodată despre sentimentele care-i legau, unică parcelă de umanitate în lumea care-şi pierduse şi mintea, şi sufletul.

— Războiul ăsta nu mai este pe măsura omului, a continuat Hitler. Este un război de metal, gaz şi oţel, un război al chimiştilor şi al forjelor, un război al industriaşilor în care noi, biete maldăre de carne, nu la luptă folosim, ci la a verifica dacă produsele lor ucid cum trebuie.

— Ai dreptate, i-a răspuns Bernstein. Este un război al uzinelor, nu al oamenilor. Va câştiga cel care va scuipa mai multă fierătanie. Cât despre noi, sub nicio formă nu contăm. Când am văzut sosind primele tancuri, tonele alea de oţel care trec peste orice şi strivesc totul, am înţeles că eram inutili. La ce bun să mai ai curaj şi să fii priceput în faţa unei maşini care oricum rezistă în faţa ta şi te trimite-n neant?

— Ce tot spuneţi? A exclamat Neumann. După câte v-aud, nu luptaţi în războiul ăsta decât pentru a ucide direct, cu vârful armei, ochi în ochi cu duşmanul. Chiar aşa?

— Da.

— Ei bine, eu sunt încântat că nu văd în cine trag, că pot mitralia de la depărtare, că pot arunca grenadele în direcţia în care mi se cere. Dacă aş avea oamenii aceia în faţa mea, nu ştiu dac-aş reuşi s-o fac.

— Oricum ar fi, a intervenit Bernstein, eu pur şi simplu nu vreau la război. Şi nu vreau să fac parte din

nicio naţie.

— Tot trebuie să trăieşti undeva, a obiectat Adolf.

— Undeva, da, dar într-o ţară, nu într-o naţie.

— Care e deosebirea?

— O ţară devine naţiune atunci când începe să deteste toate celelalte ţări. Ura dă naştere naţiunii.

— Nu sunt de acord, a zis Neumann. O naţiune este o ţară care se organizează pentru a te asigura că poţi trăi în pace.

— Zău? Chiar ar mai fi războaie dacă n-ar mai fi naţii? Păi atunci, ce facem noi aici? Fiindcă un sârb a omorât un austriac, neamţul şi austriacul au declarat război francezului, englezului, italianului, americanului şi rusului. Poţi să-mi explici asta altfel decât prin logică urii? Naţionalismul este o nevroză fatală, dragul meu Neumann, şi, pentru a vorbi în termenii doctorului

Freud, ajunge o psihoză ireversibilă atunci când dă în patriotism. Dacă admiţi principiul naţiunii, atunci admiţi principiul stării permanente de război.

Au ascultat mormăitul îndepărtat al frontului. Peisajul stătea la pândă. Ca de obicei, oţelul se dezlănţuia în timpul nopţii.

— După război, mă voi muta la Paris, a declarat Bernstein.

— La Paris? De ce la Paris?

— Fiindcă pictura modernă acolo se inventează de vreo treizeci de ani încoace.

— În Montmartre?

— Nu. Montmartre e depăşit. În Montparnasse. Voi închiria un atelier spaţios pe strada Champagne-Première şi voi locui acolo.

— Pari să cunoşti foarte bine detaliile.

— Am şi eu relaţiile mele.

Bernstein a tăcut, misterios. Cunoscând pudoarea maladivă a prietenului lor în privinţa iubirii, Adolf şi Neumann nu au mai insistat.

Bernstein a ridicat privirea şi le-a zâmbit larg.

— Cine mă iubeşte mă urmează! Spre Montparnasse

deci?

— Spre Montparnasse!

— Spre Montparnasse!

Şi cei trei prieteni au izbucnit în râs, bucuroşi la gândul binefăcător că li se restituise viitorul.

Până atunci, *şi-a zis Adolf înfricoşat*, trebuie să rezistăm.

— Repede, înapoi!

Soldaţii s-au retras. Tranşeea fusese atacată de englezi de la ambele capete, aşa că germanii s-au decis s-o abandoneze şi au fugit să se pună la adăpost în şanţul următor.

— La stânga! Şi pe asta au pus mâna. La stânga! Repede!

În noaptea aceea de octombrie 1918, regimentul curierului

Hitler se găsea pentru a treia oară, începând din 1914, pe acel pământ numai noroi. După ce le fusese spaţiu de odihnă, satul Comines ajunsese câmp de luptă. Englezii înaintau pas cu pas.

Cu excepţia lui Hitler, după patru ani de boală cronică, toată lumea ştia că războiul mergea spre final. Germania dădea înapoi. În câteva luni, pierduse un milion de oameni şi îşi epuizase rezervele de hrană, de muniţie şi de moral.

Hitler refuza să ia în considerare posibilitatea înfrângerii Germaniei, fiindcă se identificase cu Germania. Întrucât nu era de conceput ca el, Hitler, invincibilul, viteazul, energicul, constant apărat printr-un miracol să poată fi atins, Germania trebuia să învingă. Pentru a analiza situaţia, nu reţinea decât elementele care-i alimentau convingerea: prăbuşirea frontului rusesc, deruta italiană, în sfârşit, Crucea de Fier clasa întâi primită pe 4 august din partea locotenentului Hugo Gutmann, recompensă excepţională pentru un simplu caporal. Şi-atunci? Nu era asta dovada că războiul mergea înainte aşa cum trebuia?

— Repede, în crâng! La adăpost!

Începuse să creadă anormal faptul de a nu fi decât un număr matricol printre cei opt milioane de oameni. Adică, ăsta să fi fost locul lui? Era drept ca o persoană ca el, care putea aduce atâtea servicii patriei, să fie doar un simplu caporal, expus gesturilor întâmplătoare ale cine ştie cărui negru din faţă?

— Urcaţi rapid până la lizieră! Hai, iute!

Nu îşi luase alt câine în locul lui Foxl, fiindcă nu voia să-i *i*

Dea duşmanului ocazia de a-l mai face încă o dată să sufere atât de mult.

— Atenţie: gaze!

Alarma a ţâşnit de la soldat la soldat. Gaze. Gaze. Gaze. Fiecare şi-a pus masca.

Atacurile cu gaze se intensificau. Printre germani se zvonea că englezii îşi încărcau obuzele cu un produs nou, gazul muştar, o substanţă insidioasă care îşi dovedea toxicitatea în mod deosebit de la individ la individ. Fiecare învăţa din propria suferinţă care erau efectele pe care gazul acela le producea asupra lui. Înspăimântător rafinament.

Hitler respira cu dificultate prin mască. Îi venea greu să respire normal şi să se mulţumească doar cu mică provizie de aer mai mult de zece minute.

Aflat în frunte, Hugo Gutmann a profitat de lumina unui cartuş de semnalizare pentru a le face semn oamenilor lui să nu-şi scoată măştile.

Erau prinşi sub o ploaie de obuze încărcate cu gaz, iar absenţa totală a vântului împiedica perdelele ca de ceaţă să se risipească. Căştile ţuguiate se iveau din oceanul lăptos ca nişte peşti zburători.

Hitler nu mai rezistă. Chiar forţându-se să respire cu cea mai mare avariţie posibilă, îşi simţea corpul ducând lipsă de oxigen şi slăbind periculos de tare. Ce-ar fi putut face? De-acum nu mai avea de ales decât între a muri sufocat, în mască, sau otrăvit de gaze.

În faţa lui, mai mulţi oameni s-au ridicat şi şi-au smuls măştile de protecţie.

— Fugiţi! Fugiţi de gaze! Repede!

Văzând că oamenii sunt cuprinşi de panică, Hugo Gutmann şi-a scos şi el mască pentru a le ordona să fugă de pe terenul care provoca moartea.

Hitler a rupt-o la fugă la început cu masca pe figură, apoi, simţind că se asfixia, a aruncat-o şi a luat-o la goană, mult mai rapid.

Sunt invincibil. Scap de gloanţe. De obuze. De gaze. De toate scap. Steaua mea cea bună mă apără pe măsura înaltei mele valori. Voi scăpa.

S-a grăbit mai multe sute de metri şi, constatând că oamenii căzeau în jurul lui, a conchis că încă o dată armura lui de invincibilitate îşi jucase rolul.

În sfârşit, l-a ajuns pe locotenentul Gutmann într-o groapă protejată de artileria germană.

— Cum te simţi, caporal Hitler?

— Foarte bine, domnule locotenent.

Hitler s-a dus repede la zona din spate, mai ferită de furia bombardamentelor.

La şase dimineaţa a simţit cum i se înfierbântau ochii.

La şase şi jumătate, îi ardeau.

La şapte, îi păreau cărbuni încinşi.

La şapte şi jumătate, Hitler a bănuit că, poate, inhalase ceva gaze.

La opt, pe când soarele se ridica pe boltă, în jurul lui Adolf Hitler s-a făcut întuneric. A înţeles că orbise.

Şi a căzut. Pe unde să se fi aflat? Cum nu mai vedea nimic, a urlat:

— Ochii mei! Gazele! Ochii mei!

Pe când orbitele păreau că-i luaseră foc, restul trupului era greu ca umplut cu gheaţă. Ardea şi tremură în acelaşi timp. A priceput că era întins pe o targă.

O mână i-a prins-o pe a lui.

— Pentru tine, Hitler, cred că războiul s-a încheiat.

A recunoscut vocea locotenentului Gutmann.

Cuvintele acestuia l-au paralizat: adică, pentru el, războiul chiar s-a încheiat? Păi, ce-o să se facă fără el

războiul? Dar frontul, fără înflăcărarea lui? Dar Germania, fără credinţa lui? Ar fi vrut să protesteze, să-şi nege cecitatea, să ceară să fie lăsat acolo, dar puterile nu-l mai ajutau.

„Vei muri pe unde-ai păcătuit…”

Dincolo de zdruncinăturile camionetei, apoi de şuieratul trenului, cuvintele auzite în copilărie îi reveneau odată cu fluxul şi refluxul febrei.

„Vei muri pe unde-ai păcătuit…”

Era pictor. Îşi pierdea ochii. Nu va mai picta, iar infirmitatea îl excludea de pe front. Dacă nu va muri, ce se va alege de el?

O.

Adolf H., Neumann şi Bernstein ştiau că duceau, fără îndoială, ultima lor luptă. Se dedau bătăliei fără a i se dedică, mai mult absenţi în ceea ce făceau, de parcă ar fi fost vorba despre repetiţia unei piese, nu de spectacolul real.

Şi-ar fi dorit să facă economie, însă dezlănţuirea forţelor inamice nu le-o permitea. Şi-ar fi dorit să se protejeze, însă desfăşurarea de violenţă îi obliga să se bată. Şi-ar fi dorit să fie bolnavi, dar fuseseră atraşi, pentru o ultimă oară, ca esteţi, de inutilă splendoare a celei din urmă lupte.

Luna plină favoriza zborul avioanelor. Plouă cu obuze, demonstrând clipă de clipă forţa materială zdrobitoare a duşmanului.

— Să rezistăm până-n zori, repeta Adolf.

Infanteriştii francezi soseau din toate părţile. Erau nevoiţi să dea înapoi. Cei trei prieteni s-au despărţit, după bunul plac al ordinelor şi circumstanţelor.

Adolf a trecut noaptea ca un somnambul.

Ca războinic, intrase în rutină, reflexele erau excelente, dar gândul îi era deja aiurea, la ziua de mâine, de poimâine, la pace.

— De-am rezista până-n zori.

De mai multe ori a constatat cu indiferenţă că, în ceea ce-l privea, lucrurile nu stăteau deloc rău. Gloanţele

abia-l şterseseră. Şrapnelele sosiseră în nori spre el. Şi nu făcuse altceva decât să-şi râdă de toate astea.

— De-am rezista până-n zori.

Se temuse că nu cumva detaşarea prematură să-i joace vreun renghi. S-a străduit să-i fie frică. Degeaba.

— De-am rezista până-n zori.

Şi iată şi zorii, plini de promisiuni. Vacarmul începea să slăbească, pe măsură ce creştea lumina.

Adolf a mers o vreme până să ajungă la ultimul post de stat-major din spatele frontului.

Apropiindu-se şi observând feţele cenuşii ale ofiţerilor, a înţeles că avusese dreptate. Tocmai se anunţase oficial: războiul fusese pierdut.

S-a aşezat pe banca unei ferme şi s-a lăsat pătruns de razele soarelui. Făcând o baie de lumină. Căldura palidă a iernii îl încălzea încet, provocându-i o destindere asemănătoare unui duş prelungit, spălându-l de cei patru ani de sudoare, de angoasă, de spaimă mortală. În sfârşit, zorii erau unii adevăraţi, cei care vestesc o nouă zi. Viaţa şi viitorul îi erau restituite.

I»

Neumann a apărut lângă el. S-a aşezat fără a scoate o vorbă. Aceeaşi forţă îi însufleţea pe amândoi. Ştiau că erau fericiţi.

Răniţii din timpul nopţii începeau să sosească.

Cei în putere îi ajutau pe cei neputincioşi. Doi brancardieri aduceau un maldăr de carne gemândă pe o targă.

— Injecţie, a strigat infirmierul cu chipul îngrozit.

Medicul s-a apropiat şi a rămas o clipă în faţa spectacolului înfiorător. Şi-a întors apoi privirea, a prins braţul bărbatului şi i-a injectat un calmant. Adolf şi Neumann s-au apropiat. Soldatul avea faţa smulsă. Nu mai avea nici ochi, nici nas, nici gură. Şi totuşi, trăia. În acel terci de carne, cu tot sângele care curgea, mai exista o gură care ţinea să vorbească, o bărbie care se mişca din obişnuinţă, un băiat care încerca să-şi cheme camarazii, numai că din acea destrămare omenească nu ieşea decât

un amestec sonor.

— Priveşte-i mâna, a spus Adolf.

Pe inelar, soldatul purta un inel din argint. Era Bernstein.

— Este intoxicaţie cu iperită. Încet-încet, vă veţi recupera vederea.

Doctorul Forster încearcă să-l liniştească pe rănit, printre gemetele din marele salon comun.

— Contrar a ceea ce simţiţi, ochii nu vă sunt distruşi şi nu suferiţi de o orbire reală. Nu este decât o conjunctivită acută însoţită de umflarea pleoapelor.

Hitler îl asculta, însă îi venea greu să-l creadă, rămânând înţepenit în întuneric. Ştia că se afla în spitalul din Pasewalk, dar de văzut nu văzuse nimic, înţelesese că era în îngrijirea doctorului Forster, dar nu putea spune dacă acesta era brunet, blond ori roşcat, îşi ştia toţi vecinii de încăpere după nume, voci şi poveşti, însă pentru el era o intimitate intolerabilă faptul de a dormi printre atâtea trupuri şi figuri necunoscute.

— Poate că deja vedeţi. Ba chiar fără îndoială o faceţi. Din prudenţă, am optat totuşi pentru un bandaj complet.

— Bine, domnule doctor, dar de ce mi-aţi legat mâinile de pat?

— Nu vreau să vă frecaţi la ochi. Dacă aţi face-o, aţi risca să vă inflamaţi globii oculari şi pleoapele într-o asemenea măsură, încât orbirea chiar ar fi definitivă.

— Jur că…

— Este pentru binele dumneavoastră, caporal Hitler. Chiar vă închipuiţi că mi-ar fi venit să pun cătuşe unui erou care a primit Crucea de Fier clasa întâi? Vreau să vă vindec, pentru că meritaţi.

Hitler nu a mai spus nimic şi a consimţit. Doctorul Forster ştia că va deveni obedient flatându-l metodic. „Ciudat om, şi-a zis, e în stare să-ndure totul dacă i se recunoaşte statutul de fiinţă excepţională. Bizar curaj bazat pe o incomparabilă preţuire de sine. Rar vezi un ego atât de puternic şi atât de slab, în acelaşi timp. Puternic,

întrucât se consideră centrul absolut al lumii, împănat cu certitudini de neclintit, convins că întotdeauna gândeşte corect. Slab, fiindcă are o nevoie devoratoare ca toţi ceilalţi să-i constate meritele şi să-l liniştească în privinţa propriei valori. Cerc vicios al egocentricilor: egoul lor cere atât de mult, încât până la urmă ajung să aibă nevoie de ceilalţi. Trebuie să fie epuizant. Mai bine să fii doar un simplu egoist”.

Doctorul Forster a ieşit din salon pentru a se alătura echipei sale, pe care încerca să o convertească la noile metode de investigaţie puse la punct de doctorul Freud de la Viena.

Vecinul de pat al lui Hitler, un anume Bruch, a spus cu glas şuierător:

— Ghinion, măi băiete! Dacă te vindeci, nici măcar pensie de invaliditate n-o să poţi lua. Păcat! Pentru un pictor, orbirea ar fi putut aduce o mică avere pentru toată viaţa.

Hitler n-a răspuns. În respectivul moment, nu ştia ce-l descuraja mai mult: pierderea vederii sau faptul că auzea părerile acelui laş profitor.

— Tovarăşi, revoluţia se apropie, a început Goldschmidt.

Hitler a oftat, pierzându-şi răbdarea. Goldschmidt cel Roşu avea să-i polueze întreaga după-amiază cu discursurile lui marxiste. Urma să defileze întreaga panoplie: reuşita revoluţiei ruse, noua eră a libertăţii şi egalităţii, dinamismul muncitorilor, care în sfârşit îşi luau vieţile în propriile mâini, denunţarea capitaliştilor, care ucid şi înfometează etc. Hitler avea păreri ambigue despre noua ideologie şi încă nu ştia ce poziţie să adopte, neputând face o sinteză. Unele puncte îi plăceau, altele nu. Aprecia denunţarea burgheziei urbane, enunţurile împotriva profitorilor, bursei, finanţei mondiale. Fusese însă şocat de greva muniţiilor, declanşată de sindicalişti în vederea obţinerii unei păci anticipate, şi rezistă violent la internaţionalism. Doctrina asta de origine evreiască şi slavă îşi dorea să abolească diferenţele dintre naţiuni şi să

stabilească o ordine superioară care să nu ţină cont de ţări. Atunci, îşi zicea Hitler, la ce mai fusese bun războiul? Atunci nu se va mai pune problema preeminenţei fiinţei germane? Va fi atunci răsturnată monarhia? De două sau de trei ori voise să ia parte la discuţia aprinsă dintre toţi răniţii de la Pasewalk, însă, ca de obicei, stângaci, confuz, lipsit de autoritate, nu reuşise să se facă auzit şi preferase rapid să se retragă în tăcere.

A doua zi a simţit o apăsare blândă pe braţ.

— Caporal Hitler, vom verifica dacă vă revine vederea. Vă voi scoate bandajul. Atenţie, strângeţi din dinţi, s-ar putea să doară.

Hitler era atât de speriat de rezultat, încât şi-ar fi dorit să ceară să fie lăsat aşa, cu compresele şi bandajele pe ochi. Dacă nu va mai vedea niciodată?

Numai că figura doctorului Forster îi apăru într-o lumină neclară şi plină de puncte roşii. Chipul medicului era uimitor de lat, tânăr şi trandafiriu. Îşi lăsase un colier de barbă şi îşi pusese ochelari pentru a părea mai bătrân, însă tuleiele roşcate şi cercurile uimite ale lentilelor îl întinereau şi mai tare, dându-i aspectul unui sugar deghizat în student.

— Văd, a zis Hitler.

— Câte degete am aici? L-a întrebat Forster arătându-i trei.

— Trei, a şoptit Hitler gândindu-se că e luat de idiot.

— Urmăreşte-mi arătătorul.

Hitler s-a uitat la mâna care mergea de la dreapta la stânga, apoi de sus în jos. Simţea o contracţie dureroasă a feţei. S-a strâmbat.

— Totul se restabileşte puţin câte puţin, nu vă faceţi griji.

— Aş putea primi câteva ziare?

— Da, dar mă îndoiesc că veţi putea citi.

— Trebuie. Pe-aici nu aud decât trăncăneli despre situaţia Germaniei. Am nevoie de informaţii.

Doctorul Forster i-a lăsat două cotidiene pe pat şi s-a

îndepărtat. Înciudat, Hitler a constatat că literele formau o linie continuă şi tangentă, pe care nu reuşea s-o descifreze. A oftat enervat.

— Tovarăşi, a strigat Goldschmidt, tocmai sosesc în spital nişte revoluţionari. Este vorba despre nişte marinari care s-au revoltat. Trebuie să le arătăm că-i susţinem.

Hitler şi-a privit colegii de salon, pe care intervenţia lui Goldschmidt îi însufleţise. Ia te uită, înainte de a le remarca fizicul, nu realizase că Goldschmidt, Bruch şi celălalt jigărit de colo, aşadar toţi trei liderii roşii din încăpere, erau evrei. Care să fi fost legătura?

Un pastor a dat buzna înăuntru şi s-a făcut tăcere. Chipul lui mâhnit era purtător al unei veşti proaste.

— Copii, a zis cu glas tremurător, Germania a capitulat. Războiul e pierdut.

Cuvintele i-au fost urmate de linişte. Fiecare rănit îşi spunea că a suferit şi a luptat pentru nimic.

— Suntem deci la bunul plac al învingătorilor şi trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu, nădăjduind în bunătatea lui.

Lucru încă şi mai crud: să pierzi e una, dar să ajungi să asculţi de duşman e altceva. Germaniei i se promisese o soartă de sclav.

— Şi-asta nu-i tot, a adăugat pastorul. A căzut monarhia. Kaiserul a abdicat. Germania este de-acum republică.

— Uraaa! A strigat Goldschmidt.

— Uraaa! A repetat Bruch.

— Gura! A ţipat un amputat.

În cazul în care pastorul voise să mai spună ceva, nu a mai putut-o face: încăperea devenise o adunare în care parlamentarii îşi aruncau unii altora insulte.

Cu lacrimi în ochi, Hitler şi-a zis că avea să moară dintr-o clipă-ntr-alta. Şi-a întors capul pe pernă şi s-a tânguit ca la moartea mamei sale ori în timpul agoniei lui Foxl. *Germania, care a ajuns atât de sus, nu poate cădea. Nici eu.*

Dintr-odată, în jurul lui s-a făcut întuneric. Şi-a

ridicat mâinile şi le-a mişcat prin faţa ochilor: nu le mai vedea. Era un întuneric brun, sumbru, ce avea aceeaşi culoare cu argila pe care dormise patru ani, pe care o apărase patru ani, pe care o îmbrăţişa când se dezlănţuiau bombardamentele. Ajunsese şi el pământ, fusese redat pământului. Cu siguranţă murise.

— Ochii mei! Ochii mei!

A început să urle.

Câţiva infirmieri s-au repezit să-l împiedice să se lovească peste ochi. Doctorul Forster a sosit în grabă, i-a făcut o injecţie calmantă şi a cerut să fie dus singur într-o cămăruţă.

Hitler căzuse într-o stare paradoxală, o indignare întreruptă de leşinuri. Auzea, în depărtare, fără a înţelege ceva, discuţia sau confruntarea dintre tânărul doctor Forster şi docentul Steiner, şeful spitalului militar de la Pasewalk.

— Dacă vă spun că este o reacţie psihică…

— Termină să tot fluturi psihologia pe la toate colţurile, Forster. Ţinând cont de amploarea recentei conjunctivite, a fost de-ajuns o criză de lacrimi pentru a o reactiva. E acelaşi tip de cecitate ca mai-nainte.

— Vă asigur că nu. De data asta este vorba despre un cu totul alt tip de cecitate. Pacientul refuză să vadă. Doreşte să nege că războiul a fost pierdut. Este o cecitate de origine isterică. Domnule profesor Steiner, vă rog să-mi permiteţi să practic cu acest pacient hipnoza.

— Îţi interzic.

— De ce?

— Nu cred în procedeele tale de şarlatan.

— Dacă nu credeţi înseamnă că le consideraţi inofensive. Şi-atunci măcar lăsaţi-mă să-ncerc.

— Nu. Doar n-o să-mi transform spitalul într-o baracă de bâlci. Lasă pacientul în pace să-şi recapete vederea de unul singur.

Profesorul Steiner a trântit uşa, convins că va fi ascultat.

— Cretin bătrân, a şoptit Forster printre dinţi.

Pentru el, era vorba despre conflictul dintre generaţii: vechea gardă medicală nu suporta apariţia noului şi refuza totul în bloc. S-a apropiat de Hitler, care gemea şi se răsucea pe pat.

— E prea tentant.

Chiar aşa, cine l-ar fi putut opri să facă exact ce-şi dorea cu pacientul? Doar nu bărbosul acela antic de Steiner, care probabil că deja se întorsese acasă pentru a-şi da pe gât şnapsul, lăsându-i, ca în fiecare noapte, numai lui întreaga responsabilitate a spitalului.

— Cu-atât mai rău. O s-o fac. Şi-ntr-o bună zi va fi obligat să admită că am avut dreptate.

Şi-a scos carnetul în care ţinea listă secretă a bolnavilor pe care-i trata după metoda lui, prin sugestie hipnotică. În patru ani de război, notase deja treizeci şi cinci de nume a căror vindecare şi-o atribuia. Caporalul Hitler avea să fie, fără îndoială, cel din urmă, înainte de a-şi deschide cabinetul particular la Berlin.

A încuiat uşa, după care s-a aplecat deasupra bolnavului. Nu era uşor de hipnotizat un pacient orb. În sfârşit, după douăzeci de minute a simţit că i-a câştigat atenţia şi că a început să se facă ascultat.

— Ridică mâna stângă.

Hitler a ridicat mâna stângă.

— Freacă-ţi urechea dreaptă.

Foarte încet, mâna stângă a lui Hitler a plecat în căutarea urechii drepte, pe care a frecat-o.

— Foarte bine. Acum îţi vei înscrie în memorie cele ce-ţi voi spune. Şi va fi pentru tine tabla legilor în anii următori. Dacă eşti de acord, dă uşor din cap.

Hitler a făcut-o. Forster a simţit că a realizat contactul hipnotic.

— Adolf Hitler, Germania are nevoie de tine. E şi bolnavă, la fel ca tine. Trebuie şi ea să se vindece, la fel ca tine. Nu trebuie să-ţi mai ascunzi adevărul, nu trebuie să-ţi mai întuneci ochii, trebuie să redevii lucid. Încrede-te în destinul tău, Adolf Hitler, încetează să te mai orbeşti şi atunci orbirea va înceta de la sine. Regăseşte-ţi credinţa,

Adolf Hitler, crezi în tine. Te aşteaptă lucruri importante de făcut, o lume de reconstruit, o viaţă de împlinit. Să nu mai eziţi niciodată. Să nu te laşi niciodată zguduit de evenimente. Urmează-ţi drumul. Fără îndoieli. Viitorul este al tău. Dimineaţă, când te vei trezi, vreau să-ţi regăseşti vederea ochilor. Germania o vrea. O datorezi Germaniei.

S-a aplecat şi mai mult spre rănit.

— Fă-mi semn c-ai înţeles. Ridică puţin capul.

Hitler l-a ridicat.

— Te las să te odihneşti, Adolf Hitler. Mâine-dimineaţă voi veni să verific dacă m-ai ascultat.

A descuiat uşa şi şi-a lăsat pacientul în întuneric.

După o jumătate de ceas, Hitler s-a ridicat brusc în capul oaselor. A rămas aşezat, depăşit de intensitatea gândurilor. O învolburare de idei i se rostogolea prin minte, însă acel torent îi făcea bine, dându-i sentimentul că totul se clarifică.

— Gutmann, Bruch, Goldschmidt… toţi evrei. Din cauza evreilor am pierdut războiul. Cum de nu mi-am dat seama mai devreme? Ei, Gutmann, îţi revăd aerul încurcat din momentul în care ţi-am luat de pe jos kipa. Cretinul de mine, n-am înţeles că trădai. Războiul a fost pierdut fiindcă statul-major era plin de evrei şi nu poţi fi şi evreu, şi german în acelaşi timp. Am fost comandaţi de trădători. Erau în toate taberele, în toate ţările din ăştia care nu cred în nimic fiindcă sunt evrei. Şi joacă pe toate fronturile şi profită de toţi fiindcă sunt evrei. Ne-au infectat sângele şi naţiile. Evrei pe front, evrei în spatele frontului, care luau cu asalt administraţia şi politica şi care organizau greve ale muniţiilor. Dar finanţele şi economia nu tot evreieşti sunt? Nu e nimic mai nobil decât să ai pământul tău. S-au substituit la bursă şi în societăţile pe acţiuni. Bine jucat! Ne-au subminat şi ne-au ros lumea fără ca noi să ne dăm seama. Maeştri ai aparenţelor. Maeştri ai măştilor. Vai, Schopenhauer, iertare! Nu înţelegeam de ce ai scris că evreii sunt „maeştri ai minciunii”. Sunt cu două feţe, germani aparent, evrei în fond. Iartă-mă, Nietzsche, iartă-mă, Wagner! N-am sesizat amploarea perspicacităţii

voastre… Antisemitismul vostru ar fi trebuit să mă ilumineze. În loc de asta, m-am ferit de ura voastră, care mi se părea eterogenă. Iertare! Eram eu însumi infectat de cultura evreiască, de universalism, de examinarea critică. Au devitalizat inteligenţa germană, făcând din noi un popor de profesori severi, de erudiţi tămâiaţi prin toată lumea. Câtă făţărnicie! Ce capcană! Adevărata educaţie trebuie să fie cea a forţei şi a voinţei! Vai, colonele Respington, deşi ai fost ofiţer englez, nu greşeai când declarai prin ziare: „Din trei nemţi unul e trădător”. Ai dreptate. Un trădător şi doi imbecili. Un evreu şi doi naivi fraieriţi, împachetaţi în foi de viţă, unşi la bot cu cultură evreiască. Numai că, de-acum, aici sunt. Cu credinţa-n mine. Le voi arăta eu drumul cel bun. O să-mi întorc torţa deasupra tranşeelor colcăind de şobolani, voi scoate la lumină reţelele subterane care dau să ne înghită, iar noi nu reacţionăm. Până la urmă, înfrângerea se va dovedi un lucru bun pentru Germania. O criză adevărată, care va scoate la lumina zilei virusul până acum invizibil. Iartă-mă, Nietzsche! Iartă-mă, Wagner! Iartă-mă, Schopenhauer! De-o sută de ori mi-aţi spus ceea ce am aflat în seara aceasta ca revelaţie. Ca iluminare. Degeaba ne previn medicii, tot ne mai speriem mai tare de ciumă decât de tuberculoză. Fiindcă ciuma este spectaculoasă, face ravagii, e rapidă, pe când tuberculoza e tăcută şi cronică. Şi dintr-odată, omul stăpâneşte ciumă, pe când tuberculoza îl stăpâneşte ea pe el. Această catastrofă era necesară. De acum, microbii sunt demascaţi. Trebuie organizată vindecarea. Eu voi fi medicul Germaniei. Şi voi eradica rasa evreiască. Îi voi denunţa, îi voi împiedica să se reproducă şi-i voi evacua undeva, aiurea. Să se ducă să mânjească altceva, nu ce e german. N-am să dau greş. Cred în misiunea mea. Din seara asta spun adio lucrurilor călduţe. Fiindcă lucrurile călduţe, moderaţia sunt

— i şmecherii evreieşti. Voi lucra sistematic, la nivel uriaş şi fără nuanţe. Ia să privim noi universul: e loc în el pentru spiritul critic? Nu. Totul este condus de forţă. Luna se învârte în jurul pământului fiindcă pământul este mai

puternic. Pământul se învârte în jurul soarelui fiindcă soarele este mai puternic. Atracţia este domnia forţei. Omul nu se poate da la o parte din univers. Aşa că voi merge drept înainte, fără vreo slăbiciune. Asta mi-e misiunea.

La ora opt, doctorul Forster a intrat în cameră, a tras perdelele şi l-a trezit pe cel ce dormea. Hitler a deschis ochii. A urmărit razele care se strecurau dinspre lucarnă spre pat. Şi i-a zâmbit doctorului Forster. Vedea.

Medicul a ieşit, s-a sprijinit de peretele coridorului, şi-a scos carneţelul secret şi a trecut, satisfăcut, aceste trei cuvinte: „Adolf Hitler: vindecat".

„Dragă Lucia.

Cum să-mi fi închipuit că revenirea la pace avea să fie atât de dezamăgitoare? Timp de patru ani, sub foc în tranşee, la spital alături de tine, mi-am economisit energia visând la *După*. La acel *După* care ar fi venit după toate acele orori, la acel *După* care ar fi justificat faptul că am pornit împotriva a toţi şi a toate. Ei, şi acel *După* a sosit. Şi e crud. E gol. E dureros.

După ce l-am îngropat pe Bernstein, Neumann şi cu mine ne-am întors la Viena. S-a dovedit insuportabil, aveam senzaţia că suntem bătuţi în cuie, de vii, pe amintirile noastre. Bernstein era peste tot, în atelierul pe care l-am recuperat, în tablourile pe care i le-am putut admira din nou, în cafenelele în care intram împreună, la Academia de Arte Frumoase, unde ni s-a cerut să ţinem o cuvântare prin care să-l elogiem pe „valorosul nostru camarad mort în luptă", de parcă noi pe soldatul Bernstein doream să-l sărbătorim… Ne-am regăsit lumea, însă e o restituire falsificată. Totul ne răneşte în Viena lui 1919: splendoarea ei – de parcă nu ar fi fost afectată de război –, noul ei tineret – realizez că am împlinit treizeci de ani –, xenofobia accentuată care te face să te temi de alte războaie, nesfârşitele discuţii intelectuale de care nu mai am puterea să fiu interesat după patru ani de barbarie.

De la moartea lui Bernstein, Neumann mă îngrijorează. Pierderea prietenului nostru l-a afectat atât

de tare, încât nervii lui, zguduiţi, incapabili să suporte un asemenea şoc, i-au transformat durerea în ură. La început a aruncat cuvinte grele împotriva războiului, comandamentului, doctorilor neputincioşi, întorşi aici, şi-a îndreptat ura contra celor din spatele frontului, celor care-au stat ascunşi, a profitorilor, a celor care-au avut tupeul de a munci şi de a prospera, pe când Bernstein era transformat în carne de tun. Când intrăm prin ateliere, când trecem pe la negustorii de artă, nu găseşte decât cuvinte dure împotriva acelor mâzgăleli „care nu valorează nici cât o schiţă a lui Bernstein”. Ieri a trebuit să-l ţin cu forţa fiindcă tocmai se pregătea să-l omoare-n bătaie pe un colecţionar care a avut ghinionul de a mărturisi că nu ştia cine a fost Bernstein. Uluit şi el de accesul de violenţă, a căzut de acord cu mine că aşa nu mai putea continua. De atunci, mi-a lăsat impresia că s-a potolit, până când am realizat că a început să-şi folosească în alt scop violenţa… dar despre asta o să-ţi povestesc ceva mai departe.

Mi s-a întâmplat ceva bizar. Am trăit o noapte extraordinară, asemănătoare cu cea petrecută alături de tine, din cămăruţa agonicilor.

Întors în atelier, am constatat că mâna, ochiul, spiritul şi altele ruginiseră. Ca un pianist întors din vacanţă, m-am apucat şi eu de game: crochiuri rapide, naturi moarte, copii după maeştri. Am tot stricat hârtie şi pânză pentru a-mi regăsi tehnica. În fond, eram destul de bucuros că făceam acele lucrări ce aveau drept destinaţie pubela, pentru că aşa evitam să mă gândesc la două probleme majore ale picturii: stilul şi subiectul.

După cum ţi-am mai explicat, soră Lucia, sunt un pictor care are mult talent, însă nici urmă de geniu. Îmi lipseşte unicitatea. Aceasta era problema de care mă izbeam în pragul războiului: îmi dezvoltasem o mare abilitate tehnică fără a şti deloc ce să fac cu ea. Un multimiliardar care nu avea nici cea mai mică dorinţă de a cumpăra ceva. Un dicţionar de opt mii de pagini care nu avea nimic de spus. Sigur, uneori exprimam sentimente pe pânzele mele, dar sentimente convenţionale sub formă

convenţională.

Într-o noapte, descurajat de sterila mea virtuozitate, m-am lăsat să fac ce s-o nimeri. Am desenat la întâmplare, aducând laolaltă elemente fără nicio legătură între ele, aşa cum face imaginaţia noastră în timpul viselor. Era ceva amuzant, dar însemna şi furie, furia de a o rupe cu perfecţiunea academică. Am desenat o bună călugăriţă – poate că tu erai, soră Lucia – care zbura în mijlocul unui stol de pescăruşi. Şi stolul acela triunghiular de pescăruşi ataca o escadrilă de obuze negre şi ameninţătoare. Dedesubt, era o plajă imensă, de un galben pai, în timpul refluxului. Pe cer am aşezat stele-de-mare, iar pe nisip stelele cerului. Pe plajă am adăugat câteva stânci, unele necolţuroase şi onctuoase, care, sub cărbunele meu, se transformau în femei goale, unele lascive, oferindu-se, altele în cuplu, făcând dragoste. Nu înţelegeam nimic din ce făceam, însă mă bucuram că un puştan care joacă o festă cuiva. Apoi, din pietre, am făcut să apară nişte foci minuscule, nişte bebeluşi de focă cu ochi mari, expresivi, mici fiinţe albe, rotunjoare şi emoţionante pe care nu aş şti să le descriu altfel decât prin cuvântul „drăgălaşe”. Imediat ce le-am împopoţonat şi cu ultimul fir de mustaţă, am simţit nevoia de a le asasina. Da, m-ai înţeles bine, soră, am luat culorile şi am început să găuresc cu răni roşii tot ce îmi luase atâta timp să fac, adăugând chiar şi băltoace de sânge. După care am pictat o girafă imensă. Nu mă întreba de ce, fiindcă nu aş fi în stare să-ţi răspund. Să spunem că tabloul avea nevoie de un element vertical, iar girafa îndeplinea această funcţie. De altfel, nu am terminat-o, în locul picioarelor desenând baza turnului Eiffel. Am simţit nevoia să umplu colţul din dreapta sus şi, în locul unui astru, am făcut un soare – orologiu, o creaţie monstruoasă şi hibridă, care încălzea şi, totodată, indica ora cu ajutorul mai multor cilindri, şuruburi, scripeţi, roţi dinţate, un mecanism a cărui alcătuire m-a absorbit de parcă ar fi fost ceva vital.

Am realizat toate acestea cu pensulele cele mai fine, cu grijă de maniac, ca-n pregătirea unei farse. Tabloul l-am

numit *încă un pahar*? *Sau Zgomotul care m-a făcut insomniac*. Pentru moment, titlul m-a făcut să râd atât de tare pentru caraghioslâcul lui imbecil, încât m-am hotărât să-l integrez în tablou, scriindu-l cu litere mari în josul pânzei. Epuizat, dar satisfăcut, n-am mai avut putere nici măcar să urc pentru a mă culca şi am adormit pe bancheta pe care altă dată se aşezau modelele.

La trezire, l-am zărit pe Neumann, care examina pânza la lumina zilei. Mi s-a făcut teribil de ruşine şi m-am prefăcut că dorm în continuare. Numai că Neumann nu se dădea dus, ci a rămas în faţa tabloului examinându-l, studiindu-l.

— Ştiu că e ridicol! I-am zis de la distanţă.

Nu mi-a răspuns.

— M-a apucat şi pe mine aşa… am încercat să mă justific. L-am făcut doar ca să mă liniştesc, fără să mă gândesc. O să ia şi-asta drumul pubelelor, ca toate celelalte. Neumann, lasă tabloul şi nu mai face mişto de mine.

— Realizezi că e excelent?

Nu-ţi mai povestesc, soră Lucia, ce scandal a izbucnit între noi. Am urlat unul la altul mai multe ceasuri, fiindcă nu reuşeam să accept că luase în serios o eboşă executată într-o noapte care nu mai ştiusem ce altceva să fac. Nu suportam nici admiraţia pe care o dovedea pentru ceva faţă de care nu depusesem niciun efort şi, prin urmare, dispreţul faţă de toate strădaniile de rezultatul cărora eram uneori mândru. Cât despre el, era indignat de orbirea mea.

— Cretinule, ai realizat prima ta operă originală şi refuzi să te înţelegi pe tine însuţi? Tocmai ai dus la bun sfârşit o pictură freudiană, o lucrare care lasă inconştientul să se manifeste, care funcţionează prin asociaţie liberă şi îţi exprimă sentimentele într-un mod modern. Totul e reuşit: contrastul dintre stil – academic, ca să nu-i zic „pompier” – şi poezia sălbatică, excentrică; legătura titlului cu tabloul; apoi…

— Păi titlul nu-nseamnă nimic!

— Ce tot spui? *Încă un pahar*? *Sau Zgomotul care m-a făcut insomniac* este limpede războiul în viziunea ta. Ai luptat în Champagne, de unde paharul şi culoarea plajei… Zgomotul care te-a făcut un insomniac este cel al obuzelor. Tabloul descrie oroarea pe care ţi-o provoacă războiul.

Incredibil. Îmi explica totul, pe când eu eram convins că nu răspunsesem decât unor pulsiuni incoerente. Analiza ceasul industrial care mânca timpul oamenilor, girafa-turn Eiffel care dovedea atracţia mea profundă pentru Franţa, lupta egală a Binelui şi a Răului prin înfruntarea dintre păsări şi obuze etc. Amuţeam pe măsură ce mă lumina ce făcusem.

A conchis:

— Până acum nu ai fost în stare să ajungi pictor fiindcă ţi-ai închipuit că trebuie să ţii totul sub control. În noaptea asta ai devenit pictor fiindcă, pentru întâia oară, ai lucrat liber. Ai avut sentimentul incoerenţei, deşi pur şi simplu exprimai un sens care te-a depăşit. Pentru mine, pictorul Adolf H. În noaptea asta s-a născut.

Zguduit, n-am mai protestat şi m-am hotărât să mai încerc o dată aventura. După câteva săptămâni, am fost nevoit să admit că Neumann avusese dreptate. În sfârşit îmi găsisem drumul, fără să-mi fi dat seama, aproape din neatenţie.

Noaptea aceea deci m-a adus către o alta. Către noaptea noastră, soră Lucia. În ambele cazuri, noaptea vindecării şi noaptea creaţiei, nu am fost în stare să înţeleg ce mi se întâmpla. De fiecare dată când mi se întâmplă ceva, trebuie ca alţii – tu şi Neumann – să-mi explice despre ce a fost vorba. Şi cu cât sunt mai răsfăţat, cu atât sunt mai nerecunoscător. Nu reuşesc să admit cu uşurinţă că Dumnezeu există sau că inspiraţia poate sosi. Este adevărat că totul nu ţine decât de interpretare şi că suntem liberi să decidem dacă o noapte a fost mistică sau medicală, inspirată ori delirantă. Totuşi, întrucât Neumann m-a convins în privinţa picturii mele, am hotărât, dragă soră Lucia, că mă voi lăsa prin urmare convins de tine în privinţa credinţei. Admit contribuţia celuilalt la formarea

destinului meu. Deocamdată, nu este vorba decât despre voinţă, lucru fiagil, dar, cum spuneai în ultima ta scrisoare, sămânţa sfârşeşte prin a deveni fruct.

Aceasta să fie bucuria de a ajunge pictorul care am visat dintotdeauna să fiu? M-am retras în muncă fără a mai da atenţie celor ce mă înconjoară. În jurul lui Neumann se ţesea o tragedie pe care aş mai fi putut-o opri şi pe care, din indiferenţă, nici măcar nu am observat-o. A fost nevoie ca… Dar să reiau povestea de la început.

Toate semnalele îmi fuseseră oferite, nu ar fi trebuit decât să le interpretez, să fac legătura între ele, pentru a împiedica inevitabilul. Şi Neumann traversa o perioadă dificilă pe plan artistic. Spre deosebire de mine, era plin ochi de idei, dar îi venea greu să le pună în practică. Era atins de viciul teoretic: întreaga energie se orienta în direcţia concepţiei şi nu-i mai rămânea şi pentru realizare. Lucrul acesta îl făcea strălucitor şi stimulativ în conversaţie şi dezamăgitor atunci când îşi prezenta unul dintre rarele desene. La întoarcerea la Viena, s-a decis să se vindece de epuizările doctrinare pentru a se putea lupta în sfârşit cu materia. Şi s-a închis la el în atelier.

Într-o zi, când a acceptat să trec pe la el, am putut constata dimensiunile dezastrului. Neumann făcuse doar Bernsteini, la drept vorbind nişte sub-Bernsteini.

— Nu ţi se pare genial? M-a întrebat cu o înfierbântare suspectă.

— E… uluitor.

— Uită-te la detaliul ăsta, din stânga. Ai putea jura că e Bernstein.

— Aici ai dreptate, chiar ai zice că e un adevărat Bernstein.

A roşit de plăcere. Cum să-i fi explicat că ceea ce amândoi admiram la Bernstein nu mai aveam cum admira şi la el? Cum să-mi fi găsit curajul de a-i arăta că un detaliu de execuţie care-l făcea pe Bernstein unic şi genial în cazul pânzei lui nu mai era decât un palid manierism? Nu reuşeam să depăşesc obstacolul. Cu siguranţă aş fi greşit. Dar poate că aş fi putut să-i mai frânez căderea-n infern.

Neumann m-a întrebat dacă ar fi fost posibil să se mute în camera lui Bernstein. Am fost de acord. După care s-a apucat să scoată hainele lui Bernstein şi să le probeze în joacă. Lucru care m-a mişcat. După care a început, serile, să iasă prin locuri pe care nu le cunoşteam. În pofida faptului că vorbea doar în şoaptă şi a discreţiei sale, tot auzeam uneori că se întorcea însoţit, însă până dimineaţa persoana respectivă dispărea invariabil.

Câteva zile am fost nevoit să plec pentru a le vizita pe mătuşa Angela, pe sora şi pe nepoata mea. Întorcându-mă mai devreme decât prevăzusem, am intrat în atelier imprudent, fără a mai bate la uşă, pentru a-i da prăjituri de la ţară, şi l-am descoperit pe Neumann gol, mângâind un bărbat, gol şi el. Culcaţi fiind amândoi, poziţia era lipsită de echivoc…

M-am bâlbâit, ba chiar cred că mi-am şi cerut scuze, după care m-am dus să mă închid la mine în atelier. Totul devenea limpede: Neumann se lua după Bernstein. Neputând ţine doliu după prietenul nostru, s-a decis să-l facă să trăiască în el.

Când am rămas singuri, am observat că nici măcar nu se jenă de ceea ce descoperisem, din contră, surprinzându-l în flagrant delict de identitate bernsteiniană, îl confirmasem în postura noii sale fiinţe. Exulta.

M-am dovedit foarte dur. Deşi nu spusesem nimic, timp de mai multe săptămâni, pe jumătate din indiferenţă, pe jumătate din respect, de data aceasta l-am copleşit.

— Bernstein e mort. Nu-l vei învia imitându-l. Ai apucat-o pe-un drum greşit. Picturile tale nu au nicio valoare. Şi sunt convins că nici iubirile tale nu au vreo valoare, fiindcă eşti un bărbat căruia-i plac femeile. Te minţi rău de tot pe tine însuţi. Şi pe mine. Am senzaţia că mi-am pierdut doi prieteni, pe Bernstein în război şi pe Neumann la-ntoarcere. Amândoi au dispărut.

Nu a protestat.

A rămas în stare de prostraţie. Apoi, după două ore de tăcere, mi-a răspuns simplu că aveam dreptate.

Şi s-a întors la el în atelier.

Când am auzit un zgomot de scaun căzând, am înţeles pe loc. Am spart uşa. Se spânzurase.

L-am luat în braţe, cum ai făcut şi tu cu mine, soră Lucia, „şi i-am vorbit toată noaptea.

I-am spus că nu trebuia să-şi întoarcă amărăciunea împotriva lui însuşi. Că, de acum, după acea încercare, o să-i dispară tristeţea şi va trebui să-şi reia viaţa. I-am spus că nu avea decât o singură cale de a supravieţui războiului, şi aceea era uitarea. Se lăsase prins de trecut, de Bernstein, de grozăvie. Trebuie să punem cruce tuturor acelor lucruri, cum am pus şi-n Champagne, pe mormântul prietenului nostru, şi să trecem la altceva. Prin uitare. Prin amnezie. Să ne-mbătăm cu noutate. Să ne ameţim cu modernitate. Să nu mai privim niciodată în urmă. Pe Bernstein abia de apucasem să-l cunoaştem. De război nu ne vom mai aminti.

În zori, Neumann a izbucnit în lacrimi şi am ştiut că a câştigat. Vom pleca – vom fugi?

— Amândoi, chiar diseară şi pentru totdeauna la Paris. Fireşte, şi Parisul era tot o idee a lui Bernstein, însă numai o idee. Nici fantomă, nici amintirea lui nu ne vor urmări. Neumann îşi va reveni. Îţi voi trimite noua mea adresă imediat ce voi avea una.

Ironie a vieţii: de dimineaţă am terminat de gravat pe acea placă comemorativă numele studenţilor morţi pe front, placă ce va fi pusă în holul Academiei de Arte Frumoase. Am scris: SĂ NE AMINTIM ÎNTOTDEAUNA. Diseară însă vom pleca având altă deviză: *să uităm pe veci*.

Al tău Adolf H”.

Întors vindecat de la Pasewalk, Hitler şi-a regăsit cazarma condusă de consilii muncitoreşti. Bavaria intenţionase să facă o revoluţie ca la Moscova. În fruntea Münchenului Roşu se găsea Eisner, un socialist, jurnalist, de origine evreiască. Asasinat după câteva luni de către un tânăr aristocrat, şi-a lăsat ţara să alunece în haos şi în anarhie. În primăvară, trupele contrarevoluţionare ale Reichswehr-ului şi Freikorps veniseră să restabilească

ordinea, condamnând principalii responsabili la moarte şi pe ceilalţi la şaizeci de ani de închisoare.[1]

Hitler plutise luat de valul evenimentelor, având o singură obsesie: să facă totul pentru a rămâne în armată. Astfel fusese roşu, apoi alb, revoluţionar, apoi contrarevoluţionar, dând dovadă de un oportunism coerent. Supravieţuise cu greu. De două sau trei ori fusese obligat să ia cuvântul în public pentru a-şi electriza combatanţii: ar fi trebuit să apere ideile social-democrate şi, după cum îi era obiceiul, nu reuşise să reţină atenţia auditoriului, fiind repede împins jos de pe scenă, umilit. La revenirea la putere a dreptei, unica posibilitate de a rămâne în armată era să devină „agent de propagandă”. Se înscrisese cu moartea-n suflet, neavând altfel altceva de ales decât demobilizarea, adică strada.

După episodul roşu, armata, prin persoana căpitanului Mayr, şi-a stabilit, într-adevăr, ca prioritate reeducarea soldaţilor, pentru a-i învăţa gândirea corectă: naţionalismul şi antibolşevismul. Căpitanul Mayr a rechiziţionat nişte săli ale Universităţii din München şi a încercat să formeze personalităţi capabile să-i îndoctrineze mai apoi şi pe ceilalţi. Deocamdată îşi chema oamenii la cursuri de istorie politică şi de istorie economică.

Totul plecase de la un simplu incident.

Istoricul Karl Alexander von Müller, un bărbat uscat, cu o barbă la fel de aristocratică precum numele pe care-l purta, tocmai îşi aduna dosarele, la încheierea unuia dintre cursurile pe care le susţinea, şi se pregătea să părăsească amfiteatrul, când a remarcat o agitaţie neobişnuită.

Mai multă lume se adunase în jurul unuia dintre învăţăcei, unul mai în vârstă, slăbănog şi insignifiant, al cărui nume Müller nu şi-l amintea, dar care-i atrăgea de fiecare dată atenţia cu mutra lui de biet câine rătăcit, obosit, gata să urmeze primul stăpân ce i-ar fi promis un blid de mâncare.

---

1 Reischswehr. armata Republicii de la Weimar, 1919-1935. Frei- korpr. grupare paramilitară apărută după Primul Război Mondial în Germania, 1919-1921.

Acesta se transformase pe neaşteptate. Vorbea cu voce joasă şi guturală, se indignă şi toată lumea-l asculta. Alexander von Müller s-a apropiat. Fără să-şi dea seama, a început şi el să-l asculte.

Bărbatul acela dovedea darul bizar de a-şi forţa auditoriul să ciulească urechea şi să-i împărtăşească emoţiile. Suferise o veritabilă metamorfoză. Ochii lui de timid, de un albastru spălăcit, de obicei plecaţi în pământ, se deschideau, ajungeau la un albastru mistic, părând să descifreze în depărtare, la orizont, adevăruri pe care numai el le percepea şi pe care numai vocea lui le-ar fi putut dezvălui ulterior, cu putere. Bărbatul vorbea ca un profet, ca un inspirat. Părea constrâns, în pofida lipsei lui de chef, să spună ce avea de spus, constrâns de onestitate, devotat, deşi ar fi preferat să tacă. Trupul îi suferea, sfâşiat, luat pe sus, zguduit de violenţa revelaţiilor care-l străbăteau, devenind trup de sfânt, trup stigmatizat. Şi gâtul dădea impresia că nu va rezista până la finalul mesajului pe care trebuia să-l elibereze. Ce dovadă mai eficientă de bună credinţă? Şi-a zis Karl Alexander von Müller ca un expert ce se afla. Cum să convingi mai bine că ai dreptate, dacă nu arătând că stai să mori pentru adevărul tău? Oratorul avea ceva de martir. Ardea. Se consuma pentru a mărturisi. Şi totuşi, avea o energie continuă, explozivă, bubuitoare, care iradia din el, ba chiar aveai senzaţia că energia aceea creştea pe măsură ce omul vorbea. După care aceeaşi energie se transmitea celor de faţă.

Karl Alexander von Müller s-a surprins aprobându-l, odată cu ceilalţi. Şi a chicotit pe dinăuntru. „Uite un adevărat orator popular”.

După care, contagiat şi el, şi-a pierdut distanţarea critică şi s-a pus să aprobe din cap de fiecare dată când insul repeta hotărât o nouă idee. Ansamblul constituia o diatribă virulentă împotriva evreilor, pe care bărbatul îi detesta, pe care-i acuza de tot răul posibil, pe care voia să-i alunge din Germania.

Un gând l-a sedus pe Karl Alexander von Müller.

Studentul îi asigura pe toţi că antisemitismul lui, de dată recentă, nu se baza pe emoţie, ci pe fapte, făcând distincţia între antisemitismul afectiv, care duce la pogromuri şi la alte violenţe ineficiente, şi antisemitismul lui, unul „raţional”, care viza eradicarea evreilor de pe teritoriul german. Alături de el, te simţeai îndreptăţit să fii antisemit, fiindcă antisemitismul devenea o atitudine obiectivă, ştiinţifică, modernă.

Deodată, Karl Alexander von Müller s-a scuturat pentru a alunga asemenea gânduri, doar era absurd! Insul anunţa, la drept vorbind, ceva mai rău decât un pogrom, lansa un apel la o violenţă inimaginabilă şi până şi el, Karl Alexander von Müller, profesor universitar, fusese cât pe ce să cadă în capcană din cauza acelei retorici. „Hotărât lucru, e un om remarcabil”.

A alergat în biroul directorial, l-a adus în sală pe căpitanul Mayr şi l-a invitat să asiste la scena în desfăşurare.

— Formidabil, aveţi dreptate, a mormăit Mayr.

— Cine e? A întrebat Müller.

— Caporalul Hitler din regimentul List.

Că bun cunoscător al problemei, Mayr admira spectacolul cu ochii pe jumătate închişi, ca un motan gras şi satisfăcut.

— Are tot ce trebuie. Clanţă. Vehemenţă. Îl vom folosi.

Când grupul s-a risipit, s-au apropiat de caporalul Hitler.

— Sunteţi un orator înnăscut, i-a spus Mayr.

— Eu? Păi…

Hitler a dat să protesteze, să le declare că nu fusese niciodată în stare să vorbească în public, dar s-a abţinut amintindu-şi în ultimul moment că supravieţuirea lui depindea de contractul cu şcoala.

— Bravo, a adăugat Karl Alexander von Müller. Stăpânire a discursului. Ruperi de ritm. Înflăcărare. Impetuozitate. Împărtăşire a emoţiilor. Deja sunteţi un profesionist extraordinar.

Hitler ar fi vrut iarăşi să precizeze că doar intervenise spontan, atunci când unul dintre studenţi, la încheierea cursului, luase apărarea unui evreu şi că, ei bine nu, asta nu putea suporta.

— Vă angajăm ca ofiţer instructor pentru reeducarea morală a armatei. Începeţi de săptămâna viitoare. Felicitări.

— Felicitări.

I-au strâns mâna şi s-au îndepărtat.

Hitler i-a privit plecând, cu inima bătându-i puternic în piept. Până la urmă, avusese dreptate! Întotdeauna crezuse că ştia să vorbească şi că-şi putea împărtăşi convingerile mulţimii, dar până în clipa aceea ceva îl împiedicase să acceadă la el însuşi, ceva îl oprea pe neaşteptate, îl reţinea, îl făcea ridicol şi prea puţin convingător. Astăzi, rezistenţa aceea se risipise. Îşi exprimase oroarea faţă de evrei şi setea de răzbunare după înfrângerea umilitoare. Astăzi, în sfârşit, devenise bărbatul care visase să fie. Ura îi oferise darul elocinţei.

DICTATORUL VIRGIN

„Demisionez.

Aţi mers împotriva dorinţelor militanţilor, punând destinul partidului muncitoresc naţional-socialist în mâinile unui om ale cărui idei sunt incompatibile. Nu mai am cum să aparţin unei asemenea mişcări. Plecarea mea este irevocabilă.

Adolf Hitler”.

Bărbaţii din comitet s-au privit unii pe alţii plictisiţi.

— Ia te uită: primadona a mai făcut o criză de nervi.

— Diva Hitler ne sleieşte de puteri.

— De câte ori a mai demisionat?

— Ia mai ducă-se naibii! Partidul a existat şi fără el. Şi-o să existe şi după.

O tăcere dubitativă a urmat acestei observaţii. Fiecare încerca să se convingă de adevărul aserţiunii. Dar ce alt tribun aveau? Cine mai ştia să transforme şi cea mai neînsemnată adunare într-un spectacol exaltant de circ? Cine mai putea declanşa aclamaţii nesfârşite? Cine mai

putea provoca spontan atâtea adeziuni? Cine ar mai fi deblocat fonduri? Cu cine s-ar mai fi putut afişa pentru a seduce publicul?

— Ştiu ce gândiţi, dar nu-i exageraţi importanţa. Hitler nu e decât un tambur-major.

— Da, dar ce tambur-major! Altul mai bun n-avem.

— Doar n-o să încredinţăm conducerea partidului unui tambur-major.

— Vă atrag atenţia că deja am făcut-o. I-am propus de două ori funcţia.

— Şi de fiecare dată a refuzat-o.

— De ce?

— De ce, ce? De ce i-am propus-o? Sau de ce a refuzat-o?

Din nou s-a aşternut liniştea. Hitler refuzase conducerea partidului sub pretextul că nu avea niciun talent organizatoric. Comitetul considerase atitudinea o dovadă de onestitate. Se întrebau acum dacă nu cumva o făcuse pentru a obţine şi mai mult.

— E nebun. Îşi dă seama ce riscă dacă îi acceptăm demisia?

— Păi doar o acceptăm.

— Linişte! Va rămâne singur şi va fi obligat să pună bazele unui nou partid.

— Şi ce dacă? E treaba lui.

— Ca de obicei, joacă pe totul sau nimic. Fără compromisuri.

— Nici noi nu vom face compromisuri. N-are decât să plece. Cale bătută… Adio!

— Sigur că da, însă închipuiţi-vă că-şi pune bazele propriei mişcări. Şi va reuşi. Majoritatea militanţilor noştri îl vor urma. Mai ales dacă va face pe martirul, chestie care-i reuşeşte foarte bine…

— Şi dacă?! Ce propuneţi? Doar n-o să ne ducem să-i cădem în genunchi?!

Peste câteva zile, pe 29 iulie 1921, Hitler devenea conducătorul unic al Partidului Naţional-Socialist.

Se uita la mulţimea care-l aclamă, în picioare, dăruindu-se cu totul strigătelor, isteriei, mângâierilor ei. Se gândea la drumul parcurs în trei ani, de la funcţia de propagandist în armată până la aceea de tribun politic, de la micul grup care se întâlnea prin sălile din spate, lugubre, ale unor cafenele, fără legitimaţii, ştampile, imprimate, afişe, grupusculul cu funcţionare democratică, pe vremea aceea având tot atâţia membri ai comitetului câţi militanţi, până la mulţimea care-l votase cu o largă majoritate, îi recunoştea amplitudinea de şef, fiind încadrat de o gardă de corp pe cât de bine dotată muscular, pe atât de înarmată, care-i purta sus stindardele. Hitler era mai ales mândru de simbolul nazist, ultima lui ispită artistică: svastica neagră în cerc alb, pe fond roşu, spre a-i atrage şi pe cei de stânga.

— *Heil Hitler*! Trăiască comandantul!

Cunoştea toate lucrurile rele pe care le afirmau despre el politicienii şi jurnaliştii: agitator, minte înfierbântată, efemeră celebritate de provincie, caporal necioplit, lipsit de statura unui şef de stat. El, care era prompt în a insulta cancelari şi miniştri, el, a cărui limbă de viperă ucidea cu discursul tot soiul de oficialităţi, suportase la început foarte greu să fie tratat la fel. Criticile îi răniseră carnea egoului nou născut, dar deja lipsit de măsură. Considerase o necuviinţă ca „oamenii serioşi” să nu-i cadă în genunchi odată cu mulţimea, o nedreptate ca glumele proaste să fie egale cu succesele. După care a sesizat ce avantaje putea obţine din respectiva subelăsare: dacă nu era observat sosind, lumea nu se va mai feri prea tare de el. *Centriştii şi dreapta tradiţională îşi închipuie că au scăpat de mine, făcându-mă fanatic, or eu nu sunt fanatic. În schimb, e în interesul meu să mă creadă aşa. Cadrele mişcării noastre mă consideră moale şi ezitant în faţa anumitor decizii, ceea ce îmi permite să-i stârnesc pe unii împotriva altora fără să-şi dea seama. Toate nimicurile astea sunt atât de convinse de importanţa lor, încât nici măcar o clipă nu le dă prin cap că-i manevrez ca pe nişte marionete. Ştiu bine ce pasiuni nesănătoase îi pun în*

mişcare. *Să ţinteşti la bază înseamnă să ţinteşti bine*.

Hitler înţelesese ceva ce nu va spune niciodată nimănui: se adresa doar sentimentelor negative ale mulţimii. Îi trezea furia, ura, ranchiună, decepţiile, umilinţele. Şi era uşor, fiindcă mai întâi în el le descoperea. Oamenii îl idolatrizau fiindcă se exprima cu inima, dar nu observaseră că era vorba numai despre partea întunecată a inimii.

Hitler descoperise secretul din propria experienţă.

Pentru prima oară se punea problema de a uni doi tineri fericiţi. Hitler nu se pregătise cu nimic, contând, ca de obicei, pe improvizaţie: la masa de nuntă, ridicase paharul şi începuse să se bâlbâie. Cum ştia că se încălzea greu, nu s-a îngrijorat.

Numai că au trecut câteva minute şi nu s-a întâmplat nimic în afară, poate, de o jenă împovărătoare însoţită de sentimentul imposturii. A ieşit din încurcătură intonând un cântec vienez şi convingându-i cu greu pe convivii dezamăgiţi să cânte odată cu el. S-a aşezat încremenit. Să-şi fi pierdut harul? A doua zi, neliniştit, s-a agăţat de un pretext oarecare, la întâlnirea comitetului, pentru a lua cuvântul şi a se lansa într-o nesfârşită diatribă. Uf, harul revenise! Nu fusese vorba decât despre o pană de moment.

A doua oară i-a permis să înţeleagă ce i se întâmpla. I se ceruse să facă un elogiu funebru. Mortul era un viteaz despre care nu putea vorbi decât de bine, lucru care l-a amuţit iar pe Hitler, aşa că s-a prefăcut că se simte rău pentru a scăpa de sarcină. Pentru a se putea desfăşura, harul lui avea nevoie de emoţii agresive.

Deşi un sangvin, Hitler se analizase la rece. Trecând prin respectivele experienţe, înţelesese cum îi acţiona carisma: râcâind ranchiunele, rupând cojile, făcând să sângereze cicatricile, pentru ca apoi să propună soluţii elementare, simplismul soluţiei trebuind să fie direct proporţional cu durerea provocată. Nu trebuia nimic rafinat. Ci denumit. Era nevoie să fie arătaţi cu degetul ţapii ispăşitori: evreul, Franţa, Marea Britanie, republică, bolşevismul. Uneori, ţapii ispăşitori puteau fi aduşi la un

loc pentru a obţine un efect superior: astfel, evreul şi bolşevismul, transformaţi în iudeo-bolşevic, asigurau superbe aclamaţii finale, buchetul optim fiind obţinut din amalgamul evreu-bolşevic-republican. Bineînţeles, în ultima clipă ura trebuia înlocuită cu o valoare ardentă, în aşa fel încât participanţii să se poată simţi investiţi şi să răspândească un discurs optimist către exterior. Hitler se întorcea atunci la Germania, cu care îşi începuse discursul şi cu care-l închidea, ca o concluzie, lăsând astfel impresia că despre altceva nici nu vorbise.

Heil Hitler! Uraaa! Plecă de la tribună înainte de a fi scăzut intensitatea aplauzelor, îşi punea impermeabilul, lăsându-se felicitat de câţiva subalterni, o luă repede pe la ieşirea artiştilor, se arunca în maşină şi făcea semn şoferului să demareze.

Distrat, privea Münchenul întrebându-se dacă cei din sală mai băteau încă din palme, în speranţa că el se va întoarce pe scenă. Oftă melancolic. De fiecare dată dispărea, lăsându-şi auditoriul înfometat de cuvintele lui, doar acesta era însuşi principiul seducţiei. Întârzierile şi plecările precipitate contribuiau tot atât de mult la construirea legendei lui cât discursurile.

— Paul, mergem la doamna Hofmann.

Avea dreptul la puţină odihnă după agitaţia din ultimele zile. Încă o dată primise dovada că Providenţa avea grijă de el. Evenimentele merseseră în favoarea lui: furiile, îmbufnările, demisia îi aduseseră preşedinţia şi puterea absolută în partid. Fireşte, şi le *dorise*, dar nu *calculase* nimic, acţionase mai degrabă la supărare, riscând totul. Duşmanii lui urmau să creadă că era un strateg fără pereche. De acum ştia că, orice-ar fi fost să fie, trebuia să se conducă după propriile impulsuri, fie ele şi periculoase. Ceva venit din ceruri îl recompensa şi-i confirma statutul de fiu preferat.

Pneurile au scârţâit pe pietriş. Hitler s-a dus să sune la uşa casei mari, burgheze, cu ferestrele împodobite milităreşte cu ghivece de flori.

— Dolfi! Nu-mi vine să cred!

Hitler i-a sărutat mâna domnişoarei Carola Hofmann, sarcină periculoasă, căci trebuia ţintit unicul loc al pielii neacoperit de inele tăioase sau brăţări prea largi şi prea grele.

— Am făcut prăjituri.

Carola Hofmann zornăia şi strălucea privindu-şi protejatul. De când intrase în politică, Hitler avea mai multe „mame”, femei coapte care-l admirau şi-l susţineau financiar, impresionate de contrastul dintre puternicul orator şi bărbatul timid în viaţa privată, stângaci, de o politeţe artificială, plină de afectare vieneză. Fiecare şi-l închipuia tulburat de prezenţa ei, considerând bărbatul tânăr şi promiţător drept un amant cast, idealist, dornic ca o femeie să-i fie alături. Niciuna n-ar fi bănuit că, de fapt, în ele căuta mai mult mame decât amante. Dintre toate protectoarele, Carola Hofmann, văduva unui director de şcoală, era preferata lui. Îşi punea casa la dispoziţia adunărilor partidului şi, mai ales, când venea numai el, îi pregătea cele mai vanilate şi mai caramelizate ştrudele cu mere, struguri şi prune uscate din întreaga Bavarie.

— Ei, i-ai cuminţit pe puştii aceia îndărătnici? L-a întrebat Carola, care păstrase de la soţul ei liniştitorul limbaj profesoral.

— Pe deplin, i-a răspuns Hitler cu gura plină.

Femeia l-a aprobat din cap, de parcă tocmai i-ar fi adus carnetul de note cu rezultate excelente. Gâtul bătrân se încovoia periculos sub greutatea capului şi, mai ales, a unui coc mare cât o oală de noapte, un coc dintr-o coadă-mpletită, puţin ondulat şi sclipitor că dat cu briantină, un soi de cască permanentă care inspira respect şi înfricoşare.

— Care va fi următoarea etapă? Ba da, ba da, ia, pentru tine l-am făcut, dragă Dolfi. Aşadar, care va fi următoarea etapă?

— Transformarea secţiunii de gimnastică în secţiune de asalt. Avem nevoie de o organizaţie paramilitară.

— Foarte bine. Va trebui chemat pocitul de Röhm.

Carola Hofmann nu-i zicea căpitanului Röhm decât

„pocitul de Röhm”, din cauza faptului că fusese desfigurat de obuze. Aici, obiceiul cerea că Hitler să protesteze:

— Carola, a fost rănit pe front, slujind Germania!

— Da, ştiu, dar, sunt convinsă că ar fi fost urât şi fără rană.

— E un patriot viteaz.

— Da, da… dar băiatul ăsta are ceva…

Hitler a atacat cea de-a treia prăjitură, considerând că l-a apărat suficient pe Röhm. Ar fi putut spune de-a dreptul ce o deranja pe Carola: Röhm era alergic la femei. În nostalgia frontului, în cultul lui pentru eroism, în adoraţia pentru comunitatea virilă, Röhm găsea modalitatea de a-şi exprima dorinţele deviante pentru masculi. De când descoperise asta, Hitler hotărâse să-l folosească fără nicio ruşine pe acel gură-mare care avea stocuri de arme şi ştia să comande soldaţii, întrucât, ştiindu-i secretul, aprecia că avea întreaga putere asupra lui.

— Când e planificat puciul?

„Puci” ajunsese unul dintre cuvintele preferate ale Carolei, deşi îi punea probleme insolubile legate de proteză, făcând-o uneori să ameninţe cu desprinderea. Se părea însă că pericolul o atrăgea pe curajoasa bătrână, fiindcă multiplica ocaziile în care să pronunţe acele consoane explozive.

— Cât mai curând cu putinţă, Carola. Sunt nerăbdător. Nerăbdător pentru Germania.

— Bun băiat, bun băiat, s-a alintat ea.

În acelaşi timp, militanţii nazişti se răspândeau prin München, abia venindu-şi în fire după discursul scânteietor al şefului lor, întrebându-se pe unde şi-o fi odihnind geniul.

Oratorul trecea la al cincilea ştrudel, iar Carola Hofmann

Îl privea impresionată până la lacrimi.

— Poate c-ar mai trebui puţină smântână?

— Bună ziua. Mă numesc Ora-unsprezece – treizeci.

Puştoaica stătea călare pe un scaun şi se uita drept la cei doi bărbaţi, cu ochii ei rotunzi. Din vârful buzelor şi-a

suflat şuviţa de păr negru şi rebel care-i cădea pe pleoapa dreaptă, împiedicând-o să vadă. Pentru moment şuviţa s-a ridicat, uşoară, s-a desfăcut în fire, apoi a căzut exact în acelaşi loc. Ora-unsprezece – treizeci s-a strâmbat, ceea ce ar fi trebuit să însemne: „Aţi văzut, eu totuşi am încercat”, şi a zâmbit scoţând la iveală două rânduri de dinţi proaspeţi, ca nişte perle.

— De un an mă tot uit la voi şi aş vrea să vă vorbesc.

— Aşa?

Adolf H. şi Neumann s-au mirat că nu o observaseră mai devreme pe fata aceea. Erau obişnuiţi cu ea fără să fi putut spune mai mult.

— Vii des pe la La Rotonde?

— Aş vrea eu! Lucrez de cincisprezece luni la bucătărie. Ieri mi-am dat demisia şi am aruncat şorţul. N-o să mai fiu niciodată servitoare.

— Cincisprezece luni?! A repetat politicos Neumann.

— Da, cincisprezece luni. Au vrut să mă trimită şi-n sală, dar m-am ascuns, zicându-mi că poate-o să mai cresc.

Adolf şi Neumann au constatat că într-adevăr era minusculă. Fermecătoare, rotunjoară, bine proporţionată, dar minusculă.

— Da, a continuat fata, până mai ieri am tot sperat într-un puseu de creştere, fiindcă m-am săturat să privesc oamenii direct în nări.

Şi-a suflat din nou şuviţa, care s-a ridicat şi a căzut la loc.

— Nu-i nimic de făcut. Mi-am dorit să ajung o ditai iapa, dar n-o să fiu decât o prepeliţă mititică.

— Lucru fermecător, i-a răspuns sincer Adolf, zâmbindu-i.

— Da, fermecător… Sunt minionă, bine făcută, bine rotunjită, finisată cumsecade prin toate locurile, nimic de zis, problema mea este cu caracterul! Mda, aş fi vrut să fiu înaltă ca să fiu rece, dispreţuitoare, snoabă, genul care aduce la exasperare bărbaţii fără să scoată o vorbă. Acum, ţinând cont de gabarit, trebuie să rezolv lucrurile arătându-mă veselă, pusă pe poante, sclipitoare, fată bună,

ce să mai vorbim! Ar fi fost mai puţin obositor dac-aş fi fost o ticăloasă. Doar că mi-ar fi trebuit fizicul cuvenit.

Cei doi bărbaţi au izbucnit în râs.

— E adevărat, Greta Garbo, de exemplu, a continuat furioasă Ora-unsprezece – treizeci, poate c-o fi idioată ca o stridie, poate că de fapt doarme cu ochii deschişi când crezi că se uită la tine, poate cască de plictiseală mai des decât zâmbeşte, dar nimănui nu-i pasă! Nu. I se acordă credit fiindcă este înaltă. Şi eu sunt o leneşă şi mi-ar plăcea să fiu o uriaşă. Aşa că ieri mi-am zis: „Fata mea, în niciun caz n-o să mai iei tu cincizeci de centimetri la douăzeci de ani. Dac-o să tot speri chestia asta stând la cratiţă, nu doar c-o să rămâi piticoată, dar o să te şi prosteşti. Ia stai tu de vorbă cu cei doi friţi”.

Adolf şi Neumann s-au uitat unul la altul pe jumătate intrigaţi, pe jumătate amuzaţi. Nu reuşeau să-şi închipuie cam ce rol ar fi putut juca în mintea…

— Deci cum te cheamă?

— Ora-unsprezece – treizeci. Hai că m-am prins: v-a deranjat că v-am zis friţi? Pentru mine nu e ceva rău. Doar că zic eu mereu aşa. „Friţ” se pronunţă mai uşor, ca un nume de câine, poate fi ceva afectuos, nu trebuie să-ţi rupi maxilarul ca să zici „german”. În sfârşit, mie aşa mi se pare.

Şi era vizibil că pentru ea numai asta conta. Considerând că ambii bărbaţi au iertat-o, a ridicat o mână.

— Chelner!

Cel strigat, de la La Rotonde, s-a apropiat reticent.

— Chelner, un Chambéry-Fraisette[2].

Bărbatul a mormăit ceva neinteligibil şi a dispărut. Ora-unsprezece – treizeci a pufnit.

— ÎI apucă dracii acum, când îi dau ordine, după ce m-a făcut în toate felurile atâtea luni. Chiar aşa, faceţi voi cinste cu cocktailul, nu? Fiindcă eu n-am bani.

Adolf i-a confirmat din ochi. Era fermecat de veselia lipsită de ruşine a tinerei. Îi venea greu să-şi desprindă privirea de la sânii ei, fiindcă totul era minuscul la Ora-

2 Cocktail din vermut și lichior de căpșune.

unsprezece – treizeci, cu excepţia sânilor. O pereche de sâni magnifici, ridicaţi, ieşind în evidenţă, agresivi dacă nu ar fi fost atât de rotunzi, părând întinşi către mâna lui Adolf. Ora-unsprezece – treizeci observase privirea fascinată a lui Adolf şi a clipit discret, semn că aprecia omagiul.

— Dar cine sunteţi? A întrebat-o Neumann.

— Adică-mi vorbeşti cu dumneavoastră? Ca un caraliu?

Tresărise, rănită. I se părea o jignire, ca şi cum ar fi fost dată la o parte ori i s-ar fi spus că era o urâtă.

— Bine. Cine eşti? A repetat blând Neumann.

— Noua voastră prietenă.

— Habar n-aveam că urmează să avem o nouă prietenă.

— De-asta am şi venit să vă zic.

Cei doi au izbucnit iarăşi în râs. Ora-unsprezece – treizeci avea un mod irezistibil de a se afirma.

— Bine, a spus Adolf.

— De acord, a întărit Neumann.

— Vedeţi?! Atunci, hai să ciocnim!

Au făcut-o, bând o înghiţitură zdravănă.

— Deci eşti noua noastră prietenă şi ce altceva? A întrebat-o Adolf făcând eforturi să-şi dezlipească ochii de sânii ei.

— Şi mai sunt şi femeia vieţii tale.

O delicioasă stupoare l-a copleşit pe Adolf. Fata declarase enormitatea cu o asemenea siguranţă de sine, încât simţea că avea dreptate. Cât de deplasată şi de neobişnuită era, fraza se impunea ca lumina aprinsă într-o încăpere întunecată, revelând o intimitate străveche, viitoare, ceva care nu cerea decât să fie spus pentru a fi şi care, de acum, chiar exista răvăşitor, un adevărat elan.

Adolf a rezistat puţin, de formă:

— Păi… păi… nici măcar nu ne cunoaştem.

— Las că e mai bine-aşa: o să ne recunoaştem noi.

Descărcarea electrică a evidentei i-a scuturat lui Adolf urne

Râi şi ceafa.

S-a uitat la Ora-unsprezece – treizeci. Şi ea la el. Ziua era frumoasă, cerul albastru, soarele împroşca trotuarele pe care oamenii alunecau pentru a scăpa de razele lui, aerul avea ceva mineral, încremenit, de cuarţ, dar se respira fără greutate.

Adolf şi Ora-unsprezece – treizeci nu se mai scăpau din ochi. Pentru întâia oară, Adolf avea senzaţia că era centrul universului. Pământul, oamenii, norii, tramvaiele, stelele, toate se învârteau în jurul lui.

— Incredibil, nu-i aşa? A zis Ora-unsprezece – treizeci.

— Ce? A întrebat Adolf, dintr-odată neliniştit.

— Să simţi ceea ce simţim tu şi cu mine. Păi, nu?

— Ba da.

Aşadar, nu înnebunise. Şi ea simţea exact ca el. Sau îi cuprinsese pe amândoi aceeaşi nebunie. Iar nebunia devenea regulă şi nu mai conta ce credeau ceilalţi!

Şi-a întins palmele deschise pe masă. Mâinile ei mici i-au venit firesc în întâmpinare. Totul se potrivea. Degetele lui i le-au acoperit până la încheieturile pumnilor grăsuţi. Presimţea cât de bine aveau să se înţeleagă în pat…

Au deschis gura în acelaşi timp, de parcă s-ar fi sărutat. Ea frisona.

Din colţul ochilor a remarcat privirea ironică a lui Neumann. Jenat, s-a străduit să coboare pe teritoriul greu al banalităţii.

— Haide… haide… e sigur că vom face ceva împreună, dar să nu ne ambalăm.

Adolf şi-a muşcat buzele, fiindu-i ciudă pe el că a vorbit aşa. A normaliza înseamnă a strica. De ce oare nu-şi putea ţine gura?

Ora-unsprezece – treizeci s-a întors spre Neumann.

— Deci eşti prietenul meu?

— Da.

— Atunci, dacă îmi eşti prieten, vrei să mă laşi un pic

doar cu Adolf?

— Păi…

— Nu observi că nu-i place ce se-ntâmplă? Nu vezi că nu-şi dă voie să facă ce şi-ar dori fiindcă eşti şi tu de faţă? Nu crezi că este umilitor pentru tine, care eşti cel mai bun prieten şi al meu, şi al lui, să stai cu ochii pe noi? Nu meriţi aşa ceva.

Spionat, confuz, manipulat, încurcat de propriul trup şi de prezenţa acolo, Neumann a bătut în retragere către fundul cafenelei, a plătit consumaţia pentru toţi şi a ieşit.

Ora-unsprezece – treizeci s-a întors către Adolf, şi-a suflat şuviţa care a căzut imediat la loc, a ridicat din umeri şi a surâs.

— Îţi dai seama ce efort a trebuit să fac? Şi mie îmi era frică de ridicol. Un an mi-a luat să trec prin sală şi să-ţi spun ce ştiam.

— Ce ştiai?

— Că tu şi cu mine chiar ne ştim bine unul pe altul.

Din reflex, Adolf a dat iarăşi să protesteze, dar a cedat în faţa evidenţei.

Avea senzaţia că o cunoştea pe Ora-unsprezece – treizeci de ani şi ani de zile, că deja făcuse dragoste cu ea, că aveau sute de amintiri împreună.

— Ciudat lucru, i-a zis fetei, te văd de parc-ar fi trecut zece ani. Eşti memoria viitorului meu.

— Incredibil, nu? Şi la mine e la fel. Fir-ar am spart farfurii colo, dincolo de uşă, gândindu-mă la tine.

A privit-o încercând să o descopere, să-şi facă o părere obiectivă despre ea, s-o închidă în rama unui tablou, dar nu a reuşit. Îi scăpa.

— Mergem? L-a întrebat.

— Unde?

— Nu ştiu.

— Bine.

S-au ridicat. Mâna lui Adolf s-a potrivit perfect pe umărul Orei-unsprezece – treizeci, de la bun început la înălţimea cuvenită, fără încordare, fără oboseală de niciun fel, adevărată predestinare.

— Nu ştiu unde mergem, a şoptit el, dar ce e sigur e că acolo mergem.

Ea s-a cutremurat şi au ţâşnit amândoi în stradă de parcă s-ar fi aruncat în apă.

Faţadele înalte, de ipsos, ale bulevardului Montparnasse şi copacii luaseră poziţia de drepţi în faţa cuplului, asigurându-i garda de onoare. Polenul zbura pe deasupra cortegiului, în sunet dezlănţuit de clopote, Parisul improviză un aer sărbătoresc, iar copiii dansau prin faţa băncilor.

— Ar fi bine să nu ne culcăm chiar imediat, a zis Ora-unsprezece – treizeci, aşa vom putea să ne amintim şi că a existat un moment „dinainte”.

— Da, aşa ar fi bine.

— Măcar o oră sau două putem să mai aşteptăm, nu?

— Da, bineînţeles, a aprobat-o Adolf, căruia, dintr-odată, o oră sau două i s-au părut un timp nesfârşit.

Ora-unsprezece – treizeci a suspinat uşurată, copilăreşte aproape, lucru surprinzător pentru o fată care părea atât de lipsită de prejudecăţi. Adolf a tras concluzia că-şi dorea ca povestea lor să nu semene cu altele pe care le trăise.

— De unde eşti? Din Paris?

— Aproape. Din Lisieux.

Adolf a zâmbit gândindu-se că dacă Ora-unsprezece – treizeci, cu părul ei tuns castron, cu pălăria, cu rochia ei mulată care lăsa să i se vadă picioarele, părea atât de pariziană, lucrul acesta se întâmpla tocmai fiindcă nu era, în schimb se îmbrăcase în uniforma oraşului.

— Pe unde vine Lisieux?

— E un sat din Normandia. Unde se produc unt, brânză şi sfinţi. Cum ar veni, n-aveam ce face pe-acolo. Aşa că, la paisprezece ani, am venit la Paris.

A privit-o tandru: ai fi putut crede că abia acum avea paisprezece ani, atât de proaspătă-i era pielea, de tânără, născută abia ieri, abia de dimineaţă întinsă pe oase.

— Şi-am avut tot soiul de slujbe. Cel mai mult am fost salvatoare de suflete.

— Salvatoare de suflete?

Adolf s-a oprit. Nu şi-o imagină pe Ora-unsprezece – treizeci călugăriţă, ocupată cu salvarea sufletelor.

— Nu te-nţeleg. Fizicul tău e făcut mai degrabă pentru rătăcirea sufletelor, nu pentru salvarea lor.

Ora-unsprezece – treizeci şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit într-un râs homeric, cu gura căscată, cutremurându-se, de parc-ar fi înghiţit o sabie. Adolf s-a uitat la ea împărţit între dorinţa de a o muşca, fiindcă îşi râdea de el, şi aceea de a face dragoste, fiindcă indecenţa râsului o făcea încă şi mai de dorit.

S-a sprijinit de el pentru a-şi veni în fire.

— Salvarea de suflete ţine de cizmărie, friţule-nalt. Sufletul este acea parte a tălpii pe care o poţi recupera şi folosi la alte încălţări.

S-a uitat la el de jos în sus.

— Sigur e că trebuie să fii sărac şi francez ca să ştii chestia asta.

— Ei, da, a spus Adolf, eu sunt sărac, dar neamţ.

— Las că merge şi-aşa. Oricum, nici eu nu sunt Rothschild. Dar am găsit o şmecherie care o să mă îmbogăţească.

— Zău? Şi… care e asta?

— Doar nu crezi c-o să-ţi spun secretele mele chiar aşa? O să le afli dac-o să meriţi.

— Şi cu băieţii?

— Ce e cu băieţii?

— Ai avut mulţi de când eşti la Paris?

— Începând de la ce număr mă accepţi?

— Oricum te-accept.

I-a sărit de gât şi l-a sărutat.

— Doi? Trei? Zece? Douăzeci? A insistat el.

— Nu sunt bună la calculele făcute-n minte.

— Dar te-ai îndrăgostit de multe ori?

— Ei nu, asta nu! Niciodată!

A reacţionat indignată, jignită că s-ar fi putut crede despre ea că are o inimă atât de uşuratică. Adolf a fost uluit de acest gen neobişnuit de virtute care se definea

prin inimă, nu prin sex.

— Abia aştept să-ţi văd tablourile, i-a spus. De un an tot aud clienţii restaurantului vorbind despre ele.

— Se vorbeşte mai mult decât se cumpără.

— Aşa merg lucrurile. În zece ani o să le vinzi de douăzeci de ori mai scump.

Adolf ar fi vrut să-i răspundă „de unde să ştii tu?”, dar şi-a păstrat pentru el cuvintele, întrucât, era evident, ea chiar ştia. Bănuia că mai lucrase cu nişte pictori.

— Ai pozat ca model până acum?

— Eu? Nu. De ce?

— Fiindcă eşti frumoasă şi munceşti în Montparnasse. Toţi pictorii trec pe la La Rotonde.

— Aşa e, dar de aici şi până la a mă observa… Ce, tu mi-ai dat atenţie? M-ai rugat să-ţi pozez?

Adolf a lăsat nasul în pământ, înciudat că nu o remarcase mai devreme pe Ora-unsprezece – treizeci.

— În orice caz, a adăugat veselă, n-am deloc chef să fiu pictată aşa mică cum sunt, vreau să fiu pictată înaltă ca o uriaşă. Or, cum majoritatea pictorilor m-ar desena cum mă văd, nu cum aş vrea eu, n-ar merita deranjul.

— Mi s-a părut, ascultându-te, că te pricepi un pic la lumea artistică.

— Normal! Doar am urmat cursuri. Şi eu pictez.

Adolf a izbucnit în râs. Nu-şi putea imagina bucăţica aceea de femeie în spatele şevaletului, exercitând arta atât de ingrată.

Ora-unsprezece – treizeci l-a privit oripilată. Cum i-a observat chipul abătut, şi-a înfrânat hohotele.

Lividă, Ora-unsprezece – treizeci şi-a strâns pumnii pentru a se abţine să-l plesnească.

— Cretinule! Amărât fiţos! Adică eu te anunţ că sunt pictoriţă, şi tu crăpi de râs? Am râs eu de unghiile tale pline de toate culorile şi de părul slinos de ulei?

— Nu, nu, linişteşte-te… Am… am… am vrut să zic că… Am fost surprins… fiindcă cele câteva pictoriţe pe care le cunosc nu sunt atât de frumoase ca tine.

— Da, da… Frumoasă egal idioată. Inteligentă egal

nasoală.

— Iartă-mă. Nu asta am vrut să spun. Îmi pare rău c-am râs. A fost o idioţenie din partea mea.

— Dacă e vorba de idioţenie, ţi-a reuşit. În sfârşit, se ştie că nu e nevoie să fii prea inteligent ca să pictezi.

Adolf a rămas fără glas. Niciodată vreo femeie nu se arătase atât de insolentă cu el şi lucrul acesta, departe de a-l fi iritat, îl excită… Nu se plictisea deloc cu Ora-unsprezece – treizeci.

— De ce te cheamă Ora-unsprezece – treizeci?

— Uite altă întrebare idioată! Adolf, ba cazi, ba te târâi în sus, o să te specializezi în infirmitatea mintală! Ia hai, respiră liniştit, ai ceva ţinută, băiete. Te-am întrebat eu de ce te cheamă Adolf? Nu.

— Mă cheamă Adolf fiindcă mama m-a botezat Adolf.

— Pe mine eu m-am botezat Ora-unsprezece – treizeci. Sunt mama propriului meu nume.

— Şi-nainte?

— Primul meu nume? Dac-aş fi vrut să fie cunoscut, l-aş fi păstrat.

— Totuşi, de ce Ora-unsprezece – treizeci?

— O să-nţelegi tu mai târziu de ce.

Fata fremăta.

— Te rog. Parcă spuseserăm că ne acordăm una sau două ore. Cele două ore în care Adolf şi Ora-unsprezece – treizeci se iubeau, dar încă nu făcuseră dragoste.

— Vino să-mi vezi picturile.

A luat-o de mână şi a tras-o în direcţia atelierului. Apoi, brusc, s-a oprit.

— Sau să mergem să le vedem pe ale tale?

— Pe-ale mele? A îngăimat Ora-unsprezece – treizeci.

— Da. Haide, arată-mi-le.

Ora-unsprezece – treizeci şi-a tras mâna dintr-a lui Adolf şi a început să ţipe la el.

— Hai că e prea tare! Acum un minut nici nu-ţi venea să crezi că sunt pictoriţă şi-acum vrei să-mi vezi lucrările! Prea te-nvârţi iute, cocoşel! Da’ nu sunt genul ăla de femeie! Încă n-am uitat jignirea…

După care a adăugat cu un firicel de glas:

— La drept vorbind, abia încep, am eu ideile mele, dar aproape că n-am nimic ce să-ţi arăt.

Adolf a sărutat-o pe obraji şi fata a murmurat că pentru ea:

— Păi aşa e, ce naiba, doar n-am decât douăzeci de ani.

Apoi şi-a ridicat privirea şi l-a întrebat înflăcărată:

— Chiar aşa: tu câţi ani ai? De luni de zile mă-ntreb chestia *t >*

Asta.

— Treizeci şi unu.

Ea a fluierat admirativ.

— Treizeci şi unu. Ce excitant! Păi, dac-o să mă port cum trebuie, o să te mai ţin în braţe şi când o să ai patruzeci?

— Deocamdată, încă n-am ajuns în braţele tale.

— Stai aşa! Deci te voi avea şi la patruzeci de ani. E foarte important, înţelegi, fiindcă, pentru mine, abia la patruzeci de ani bărbatul e cel mai frumos din viaţa lui.

— De unde ştii?

— Ştiu şi gata, l-a-ntrerupt sec. Şi nu te mai plânge de ciudăţeniile mele, fiindcă află că am prietene de-o vârstă cu mine cărora le-ai părea cam prea copt. Copt adică ofilit.

— Ofilit?!

— Fleşcăit, trecut rău, na! căzut din pom, de nu mai merită să te-apleci după el.

A căzut pe gânduri şi şi-a suflat şuviţa, care, pe loc, i-a căzut iarăşi în ochi.

— De ce nu-ţi tai şuviţa aia?

— Ce-are? Nu-ţi place?

— Ba da, ba da… Îmi… Îmi placi aşa cum eşti. Numai că şuviţa mi se pare că te împiedică să vezi spre dreapta.

— Cine ţi-a zis? Şi de ce presupui că ţin să văd spre dreapta?

— Nimeni. Dar o tot sufli ca s-o dai la o parte.

— Şi de ce nu mi-ar plăcea mai mult s-o suflu decât

să văd? Chiar că eşti ciudat ca friţ ce te afli.

L-a privit cu atenţie.

— Ai nări frumoase. Mergem să-ţi vedem picturile?

Urcând scara care ducea la el, Adolf spera ca Neumann să fi avut bunul-simţ de a lăsa liber apartamentul.

La intrare, pe jos, un bilet anunţa că în seara aceea Neumann avea să rămână la Brigitte, iubita lui din momentul respectiv, care fusese a lui Adolf cu câteva zile mai înainte, pentru că deseori, cuceririle lui Adolf sfârşeau în braţele lui Neumann, care era mai arătos decât Adolf, dar jalnic în materie de agăţat.

Ora-unsprezece – treizeci a recunoscut imediat, printre numeroasele pânze sprijinite de pereţi, pe cele pictate de Adolf. Le-a contemplat o vreme cu ochii ei mici şi rotunzi larg deschişi. Adolf i-a preţuit tăcerea. Pentru el nimic nu era mai descurajator decât laudele imediate. Avea pretenţia că realizează opere care cer timp pentru a-şi face efectul asupra spiritului şi nu considera că merita complimente precum: „Ce drăguţ! Ce interesant! Ce frumuseţe!”, epitete superficiale împărţite de lumea mondenă când trecea în grabă printr-o expoziţie canină.

Or, Ora-unsprezece – treizeci nu doar că tăcea, dar nu-şi consuma deloc repede plăcerea observaţiei. După ce a stat un ceas şi jumătate pe vine, în faţa pânzelor, fără a pronunţa un singur cuvânt, s-a întors spre Adolf şi a zis simplu:

— Sunt foarte fericită că le-am văzut.

S-a apropiat de el şi l-a privit cu şi mai multă admiraţie decât privise lucrările.

— Dacă-mi aduci un scăunel, o să te sărut.

— Pot să mă las eu mai jos!

— Da, dacă nu-ţi cer prea mult.

La contactul cu buzele fierbinţi, a avut senzaţia că se adăpa de la un torent.

— Lasă perdelele, te rog.

— N-am.

— Atunci închide obloanele, Adolf, haide, fă şi tu

ceva. În seara asta avem curs de sculptură. Şi folosim mâinile, nu ochii.

— Da, dar vreau să văd.

— Ce nerăbdător! Şi mâine? Şi poimâine? Deci sculptură?

— De acord. Sculptură.

Noaptea a decurs de minune. În Ora-unsprezece – treizeci era un amestec de îndrăzneală şi de timiditate care-l făcea pe Adolf, la rândul lui, când îndrăzneţ, când timid. Ora-unsprezece – treizeci, spre deosebire de alte femei care trecuseră prin acel pat, nu simula extazul. Dezbrăcându-se, nu-şi trăsese pe ea rolul amantei gata să fie satisfăcută. Când îmbrăţişările lui Adolf o enervau sau chiar îi făceau rău, nu se jena să i-o spună, iar el, ghidat de nemaipomenită ei sinceritate, a ştiut să găsească de mai multe ori drumul plăcerii comune.

Dimineaţă, Adolf a privit-o dormind, ghemuită lângă el ca un fetus, şi s-a înduioşat în faţa acelei tinereţi pe care somnul, fără ştirea ei, o readucea în copilărie prin obrajii rotunzi, buzele bosumflate, pleoapele fără un râd.

Primele raze ale zilei cădeau peste ei, confirmându-i albeaţa orbitoare a pielii ei, care, în penumbra albastră ca apa oceanului, din timpul nopţii, deja i se păruse un sidef viu şi fierbinte.

Nu a dorit s-o trezească îmbrăţişând-o, însă a simţit nevoia de a o vedea din cap până-n picioare. Să o posede din ochi, fără ca ea să ştie. Un viol tandru şi strict vizual. Un viol de pictor. Recompensa pe care i-o aduceau zorii.

A ridicat cearşaful fără ca ea să se fi clintit, căci dormea adânc. Şi ce a descoperit l-a uluit.

S-a ridicat şi s-a abţinut cu greu să nu ţipe, pe când lacrimile îi urcau în ochi.

S-a refugiat în fugă în closetul minuscul şi s-a aşezat, la început pentru a-şi stăpâni emoţia.

Aşa ceva nu şi-ar fi putut imagina.

Cearşaful era plin de sânge. Ora-unsprezece – treizeci îi dăruise virginitatea ei.

Se apropia sfârşitul săptămânii, iar Hitler hotărâse

de mai multă vreme că puciul trebuia înfăptuit într-o sâmbătă, când toate instituţiile administrative erau închise. Unii propuseseră să mai aştepte. Hitler a refuzat. A mai aştepta însemna a renunţa.

— Sunteţi din cei ce dau ceasul înapoi de fiecare dată când văd că e douăsprezece fără cinci. Intolerabil! Germania nu mai poate aştepta!

De câteva săptămâni luase obiceiul de a-şi exprima sentimentele prin intermediul întregii naţiuni: „Germania e obosită" însemna că Hitler dorea să schimbe subiectul; „Germaniei îi e foame" însemna că ar mai fi dorit desert. Cel care ar fi fost gata să zâmbească la nouă dovadă de megalomanie ar fi fost mai cugetat să renunţe, fiindcă de acum în jurul şefului domnea o asemenea adoraţie necondiţionată, încât zeflemitorul ar fi fost supus represaliilor.

Hitler lăsase ca în jurul personalităţii sale să se construiască un adevărat cult. Epoca lui, întrucât văzuse monarhiile căzând, întrucât lua notă fără entuziasm de ternul regim parlamentar, avea nevoie de un om puternic, de un Cezar ridicat din popor. Mussolini, Ducele, de când Cămăşile negre mărşăluiseră spre Roma şi puseseră mâna pe putere, devenise modelul mărturisit al lui Hitler. În discursuri, începuse să-şi exprime dorinţa ca tot un asemenea om providenţial să apară şi să salveze Germania. Beţia pe care o provoca mulţimilor îl convinsese că era o idee bună. Ce era, pentru Hitler, o idee bună? O idee care avea efect. Care declanşa dintr-odată valuri de plăcere. De altfel, normal. Masa, fie ea şi formată din bărbaţi, era de genul feminin, or a-i promite un soţ o exalta în cel mai mare grad cu putinţă. Îl chema deci, din suflet, pe acel bărbat uriaş pe care însă nu-l numea nicidecum, la care părea că şi el visa, jucând rolul crainicului, al profeţilor, al lui Ioan Botezătorul, care, cu picioarele în apa Iordanului, anunţa şi-l aştepta înflăcărat pe Mesia.

După cum prevăzuse, unii dintre militanţii tineri au venit să-i declare în particular convingerea lor: Hitler era el însuşi Mântuitorul pe care-l anunţase. Nu Ioan

Botezătorul era, ci chiar Iisus. Şi-a ascuns încântarea protestând. Ceea ce nu i-a potolit pe tinerii exaltaţi, care ţineau să aibă dreptate cu orice preţ. Hitler a decis astfel ca pe cei mai încăpăţânaţi să-i pună în posturi-cheie ale partidului. Astfel l-a ridicat în rang pe Rudolf Hess, burghez uscat şi dezordonat, provenit dintr-o familie proaspăt ruinată, găsindu-şi cu greu loc în societatea de după război. Membru al Societăţii Thule, făcuse studii de geopolitică la universitate şi îi asigura pe toţi, cu o retorică minunată, că Hitler era dictatorul aşteptat de vremea în care trăiau, numindu-l „Omul" sau chiar „Führerul". Lui Hermann Göring, preafrumosul căpitan aviator cu maniere rafinate, ochi irezistibili de un albastru pal şi şosete de mătase roşie, i-a încredinţat conducerea grupurilor de asalt, fostele grupuri de gimnastică transformate într-o mică armată extrem de promptă în executarea ordinelor.

De acum îşi amplifică discursurile mesianice, ştiind că aceşti tineri, aflaţi în mulţime, îi şopteau numele.

— Mussolini german se numeşte Adolf Hitler.

S-a prefăcut iarăşi că e indignat când a văzut apărând pancartele la care sperase atât de mult şi care-i confirmau că tactica dăduse roade.

Putea conta, de acum, pe fidelitatea necondiţionată a unor oameni foarte diferiţi, pe care-i frecventa separat, ceea ce îi permitea, creând cu fiecare o legătură unică, să-i folosească, la caz de nevoie, unii împotriva altora.

— Nu vom mai aştepta! Executarea! Germania nu vrea să ajungă roşie.

În dimineaţa aceea, Hitler frisona de bucurie. Viaţa lui devenea o operă, înainta către propria sacralizare, urma să fie Siegfriedul vremurilor moderne, în sfârşit puciul avea să-i aducă puterea.

Pe 8 noiembrie 1923, pe la ora şase seara, Hitler, Göring şi o mână de bărbaţi înarmaţi dau buzna în braseria Bürgerbräu, unde guvernul Bavariei ţine o şedinţă publică.

Hitler se urcă pe un scaun. Burgheza adunare bombăne agasată împotriva nepoftitului care îndrăzneşte

să-l întrerupă pe Kahr[3].

Hitler îşi scoate pistolul şi trage un foc spre tavan.

Se face linişte.

Trece pe o masă. Şi de pe masă, pe estradă. Nimeni nu pricepe ce se-ntâmplă. Unii îl iau drept un ospătar excentric, alţii, observând că pe haina neagră îi străluceşte Crucea de Fier, trag concluzia că trebuie să fie un alt fost combatant care ţine să-i piseze cu poveştile lui din război, alţii îl recunosc pe agitatorul de extremă dreaptă.

Hitler se proţăpeşte în faţa publicului, îl măsoară din priviri, încearcă să-şi potolească bătăile inimii, după care zbiară cu vocea lui spartă, cu o emoţie care-l aduce în pragul leşinului:

— Revoluţia naţională a izbucnit!

Aşteaptă o reacţie. Constată că asistenţa, încremenită, habar nu are la ce se referă. Lucru care-l calcă pe nervi.

— Sala este înconjurată de şase sute de oameni înarmaţi. Nimeni nu are voie să iasă.

Pe unele chipuri observă aşternându-se teroarea. Fapt care-l încurajează.

— Uitaţi-vă bine! O mitralieră din galeria de la primul etaj ar trebui să vă convingă să nu faceţi gesturi inutile de rezistenţă.

Îi zâmbeşte lui Göring, care, înconjurat de cei de la SA[4], îndreaptă ţeava către cei din încăpere. O femeie leşină. Cei prezenţi încep să ia lucrurile în serios.

— Declar demis guvernul bavarez. Reichul a căzut. Din acest moment constituim un guvern provizoriu. Vă anunţ că am luat comanda şi a cazărmilor, şi a poliţiei, ai căror oameni s-au raliat spontan svasticii.

Se întoarce către cei din guvern.

— Acum să ne retragem şi să distribuim funcţiile.

---

3 Gustav Ritter von Kahr (1862-1934), şef al guvernului Bavariei între 1921-1922 şi 1923—1924, arestat pe 30 iunie 1934, în Noaptea Cuţitelor Lungi, şi împuşcat la Dachau.

4 Sturmabteilung— Batalioane de asalt, Cămăşile brune, organizaţie paramilitară fondată de Hitler la München, în 1921.

Mulţumesc.

Îl lasă pe frumosul Göring să bată la cap mulţimea dezorientată.

Închis separat cu triumviratul guvernamental, Hitler le cere să garanteze următoarele dispoziţii: Kahr, pe care îl întrerupşese, este numit regent al Bavariei, ceilalţi doi, Lossow şi Seisser, capătă o dimensiune naţională pentru a deveni, Lossow, ministrul armatei, şi celălalt, Seisser, ministrul poliţiei. Condiţia este să-l susţină pe Hitler pentru funcţia de cancelar al Germaniei.

— Domnilor, trebuie să trecem Rubiconul. Ştiu că acest pas este greu de făcut pentru politicieni, ca dumneavoastră, dar prea puţin oameni de acţiune. Însă o să vă ajutăm noi să treceţi fluviul. Ba chiar vă putem împinge, dacă vă veţi codi să săriţi.

— Dacă vă înţeleg bine, ne cereţi să fim complicii puciului dumneavoastră! A observat Kahr.

— Corect. Complicii sau victimele mele. Nu credeţi că este vorba despre o adevărată alegere?

— Şi cine va fi în fruntea armatei Bavariei?

— Ludendorfif.

— Este… de-ai dumneavoastră?

— Va fi. Am plecat deja după el.

— Dacă Ludendorff e de acord, vom fi şi noi.

Prin urmare este deci adus bătrânul general, erou de război, adorat de popor, om de dreapta, la fel de uluit că şi triumviratul guvernamental. În cele din urmă acceptă, atrăgând adeziunea celor trei. Hitler precizează:

— Vă previn că trebuie să-mi fiţi credincioşi. Am patru gloanţe în încărcător, câte unul pentru fiecare dintre dumneavoastră trei, dacă mă trădaţi, şi ultimul pentru mine. Trebuie să luptaţi cu mine şi să învingeţi cu mine. Dacă nu, să muriţi cu mine.

Se întoarce în sala mare pentru a explica publicului ce urmează, şi anume că Germania va câştiga prin această revoluţie naţională. Să fie la mijloc ameninţarea mitralierelor, prezenţa masivă a celor din ŞA, harul elocinţei lui? Sala începe să răcnească entuziastă,

aruncând în aer batistele şi pălăriile întru gloria viitorului cancelar.

Hotărât lucru, revoluţia a pornit-o bine.

Între timp, Rudolf Hess, urmat de câţiva SA, arestează ceilalţi membri ai guvernului, de care Hitler nu avea niciun chef. Röhm îi confirmă că poliţia este în general favorabilă puciştilor.

Hitler e-n culmea bucuriei şi stropeşte cu lacrimi adevărate concluziile discursului.

— Voi îndeplini ceea ce mi-am jurat să fac încă de acum cinci ani, din 1918, când zăceam orbit şi grav rănit la spitalul militar: să dobor criminalii responsabili cu semnarea armistiţiului şi să fac în aşa fel încât, din jalnicele ruine ale patriei noastre, să se ridice iarăşi Germania în toată puterea, libertatea şi splendoarea ei. *Amen*.

— *Amen*, răspunde sala.

După care Hitler umblă prin München pentru a verifica mersul puciului în cazărmi.

După miezul nopţii, Hitler se întoarce în cămăruţa lui, impresionat de sine însuşi. Se uită în jur. Un decor simplu: pat, masă, un scaun, vreo zece cărţi. Se felicită că a rămas atât de pur. Fără îndoială, asta i-a şi permis să reuşească.

La cinci dimineaţă e trezit pentru a i se spune că triumviratul Kahr, Lossow, Seisser a trădat. Cei trei îi trimit chiar ei vestea prin colonelul von Leupold.

— Generalul von Kahr, generalul von Lossow şi colonelul von Seisser condamnă puciul lui Hitler. Luarea de poziţie smulsă cu forţa armelor în braseria Bürgerbräu e nulă de drept.

Îi trebuie mai bine de zece minute pentru a lua în serios mesajul: îşi imaginase totul, mai puţin ipoteza că ar putea fi trădat.

Hitler se întâlneşte cu bătrânul Ludendorff şi cu ceilalţi conjuraţi nazişti. Se indignează cu toţii. Se decid să ducă până la capăt defilarea prevăzută. Vor câştiga astfel opinia publică. Şi îşi vor înspăimânta adversarii.

— Să mergem! strigă Ludendorff. Nimic nu e pierdut.

Hitler e de acord, gândindu-se că nici armata, nici poliţia nu vor îndrăzni să tragă în anticul Ludendorff. Îşi jură că va mărsălui umăr la umăr cu acesta şi cere ca toţi manifestanţii să se ţină strâns, cot la cot.

În spatele celor doi port-drapel, Hitler, Ludendorff, Scheubner-Richter, Göring au început să mărşăluiască urmaţi de coloanele SA. În Piaţa Maria au fost aclamaţi. Lui Hitler i-a revenit speranţa.

Înaintarea a devenit mai dificilă. Cordoane de poliţişti le-au refuzat accesul în centru.

S-a auzit o împuşcătură.

De unde? Dinspre ei? Dinspre poliţişti?

Lovit mortal, Scheubner-Richter a căzut, trăgându-l după el pe Hitler.

Garda de corp a lui Hitler s-a aruncat peste el pentru a-l apăra de gloanţele care s-au înfipt în coapsa lui Göring. Urlet. Ludendorff zace şi el pe jos. Strigăte. Confuzie. Gloanţe. Lovituri. Fugă.

Hitler reuşeşte să se târască până la maşina unde este îngrijit de doctorul Schultz.

— Nu v-aţi ales decât cu o luxaţie a umărului şi a genunchiului.

Trebuie să demareze. Să fugă. Lasă lupta în urmă. Se refugiază într-o vilă mare, din Uffing. Se închide într-o cameră.

Nu, nu e un laş. Nu, n-a fugit. A venit să se sinucidă. Dovada? Tine revolverul în mână.

Se apropie de o oglindă mare, scorojită, şi se priveşte aşa, strâns în impermeabil, cu pălăria de catifea pe cap, cu mustaţa aceea ridicolă pe care niciodată nu a ştiut cum să şi-o aranjeze. Istoria se va încheia aici.

Rienzi... Se gândeşte la opera care îl trezise acolo, la Viena, la sinuciderea lui Rienzi în Capitoliul în flăcări. Viaţa lui violentă şi dreaptă vă sfârşi precum cea a eroului. Va muri în picioare. Singur îşi va da moartea.

Se priveşte de jos în sus. Scena nu seamănă cu ceea

ce-şi imaginase. Îi e greu să audă viorile. Nu e convins că publicul va izbucni în aplauze. La drept vorbind, îi lipseşte Wagner şi nu e convins că se află în locul în care ar trebui să fie.

O sclipire de luciditate: nu moare din eroism, ci pentru a scăpa de ridicol; nu e decât o biată paiaţă care s-a jucat de-a luarea puterii fără a-şi fi pregătit suficient lovitura. O să râdă toată lumea de el şi va avea dreptate.

Lacrimile îi împăienjenesc privirea.

Revolverul îi cade din mână. Din reflex sare într-o parte, însă lovitura nu se declanşează, arma căzând înfundat pe covorul cu ciucuri. Hitler are însă timp să se zărească în oglindă ţopăind înfricoşat, lucru care încununează dispreţul de sine. Se crezuse în Wagner, însă nu juca decât într-o parodie a lui Ofifenbach.

Ia revolverul de pe jos şi-l duce la tâmplă. Trebuie să pună capăt acestei suferinţe insuportabile: nu se mai iubeşte. Arătătorul mângâie cu sentimentul eliberării trăgaciul de oţel. Îl apasă-n minte, bucurându-se deja de pacea eternă. Aşa, totul va fi simplu…

Numai că un gând îl opreşte şi lasă arma jos: deci se va omorî pentru a scăpa de ruşine. Fiindcă îi lipseşte curajul. Va părăsi acest pământ fără a fi salvat Germania, lăsând braţele să-i atârne la primul eşec. Nu e decât un ucenic de mântuitor.

Lasă revolverul pe măsuţă şi se decide să aştepte poliţia. Se va sinucide mai târziu, când viaţa îi va fi o reuşită.

— Orice-ar fi, mă trezesc în fiecare zi la ora unsprezece treizeci.

A sărit din pat, iar Adolf H. i-a întins o ceaşcă de infuzie de cicoare în care fata şi-a-ncălzit boticul.

De-acum ştia de unde-i venea porecla: Ora-unsprezece – treizeci se trezea zilnic la ora unsprezece treizeci. Mai devreme nu putea. Mai târziu nu suporta.

Adolf, care nu avea cum să picteze la lumină artificială, se smulgea din cearşafuri în zori şi lucra în timp ce Ora-unsprezece – treizeci dormea. În primele zile se

comportase ca un hoţ, străin în propria casă, încercând să nu facă nici cel mai mic zgomot. Numai că, din neatenţie, au mai căzut nişte pensule pe jos, a răsturnat un şevalet, a tras ceva înjurături şi a descoperit că nimic nu o putea fura pe Ora-unsprezece – treizeci de pe plajele delicioase pe al căror nisip se tăvălea. Mai mult, a constatat, atunci când i le povestea, că visele, gardieni credincioşi ai somnului ei, o protejau de trezire integrând perturbările sonore în poveste. Adolf a înţeles astfel că putea pleca şi veni fără teama de a o deranja.

Pentru a se mai relaxa în timp ce muncea din greu, se apropia deseori şi o privea dormind. Pe unde hoinărea oare în timp ce trupul i se odihnea, ghemuit în aşternut, cu obrajii dispărând în puful pernelor? La ce aventură rocambolescă să fi luat parte? Să fi zărit un zâmbet pe chipul ei? Nu cumva un frison lubric îi cutremurase o clipă buzele? Ei, da, surâdea. Dar cui? Către ce? De mai multe ori îşi dorise să o trezească exact atunci, în momentul acela, să o scuture pentru a-i cunoaşte conţinutul viselor şi a o goli de el. *Cu mine eşti*? *Sau cu altul*? *Cu cinefitgi tu-n somn*? Numai că, de fiecare dată, figura redevenea netedă, din carne densă, goală de sentimente, strălucind de o tinereţe pur materială. Şi-atunci, lui Adolf i se strângea inima. Şi ea va îmbătrâni? Ei, da, dar cum? Cum s-ar fi putut veşteji tenul acesta făcut doar din lumină pură? Nu e oare scandalos ca o frumuseţe atât de limpede să fie distrusă de ani? Cu ce drept? Atunci când nu se temea de amanţii imaginari, îl neliniştea cel mai serios rival al lui, timpul, care avea să i-o ia pe Ora-unsprezece – treizeci a lui, pe care o iubea. În acele momente nu gelozia, ci disperarea îl făcea să-şi dorească să o trezească pentru a o strânge la piept şi a-i spune: „Te iubesc!”

Stătea mai mult de vorbă cu Ora-unsprezece – treizeci cea adormită decât cu Ora-unsprezece – treizeci cea trează. Când nu-i simţea focul din priviri, îşi declară în tăcere sentimentele. Liber, fără presiune, scăpat de spectrul ridicolului, fără a se mai fi temut de comentariile ucigătoare ori de glumele pe care fata nu scăpa niciodată

ocazia să le facă, Adolf îşi putea exprima bucuria, ataşamentul, admiraţia, teama de a nu fi trădat de ea, panica pe care o resimţea când o vedea uitându-se la altul, voinţa de a o ţine prizonieră a iubirii lui, certitudinea de a pierde cheful de a mai trăi dacă ea nu ar mai fi fost lângă el. Şi astfel treceau dimineţile, între tururile de pensulă şi madrigalurile tăcute trimise frumoasei adormite.

Pe la ora unsprezece şi zece, un ochi se deschidea mecanic. O pupilă neagră, buimacă, surprinsă, plutind indecisă în apa albă a globului ocular, încerca să se stabilizeze şi să se îndrepte către ceea ce era de văzut. Când irisul îl repera pe Adolf, schiţa o lumină care însă prea mult nu rezistă sub greutatea pleoapei. Urmau mai multe tentative sortite eşecului. Desigur, ochiul se însufleţea tot mai mult, numai că pleoapa se comporta ca un duşman şi cobora din nou cortina de fier.

Pe la unsprezece şi douăzeci, buzele umflate de sevele viselor se agitau uşor, iar Adolf putea avea o conversaţie aproape articulată cu Ora-unsprezece – treizeci, conversaţie alcătuită din câteva cuvinte din cele pe care le-ai putea schimba cu un copil de optsprezece luni. Îi plăcea s-o vadă arătându-se atât de simplă la ieşirea din somn, dovedind o tandreţe pe care apoi o ascundea cu atât mai mult; îi plăcea să o surprindă goală de sentimente, debarasându-se de ele înainte de a se îmbrăca în cuvintele ei ironice şi în zeflemea.

— Uite-acum se face unsprezece treizeci, păsărică.

— …în…

Cele două sunete însemnau „Ştiu”, dar înainte de ora unsprezece treizeci, Ora-unsprezece – treizeci nu pronunţa niciodată consoane.

În sfârşit, de cum sosea ora, fie că suna vreun ceas ori nu, tânăra se ridica în capul oaselor, odihnită, nerăbdătoare să-şi înceapă ziua.

Adolf îi verificase de mai multe ori exactitatea trezirii. Ascunsese pendulele, le dăduse înainte, în urmă, fără niciun rezultat: conform unui orologiu intern, Ora-unsprezece – treizeci se trezea fix la ora unsprezece

treizeci.

— Uimitor, nu greşeşti niciodată.

— Şi ce-ai vrea? Se presupune că oamenii care se scoală târziu nu au simţul timpului… or, n-are nicio legătură.

În joacă, Adolf o luase în braţe la ora fatidică şi o legănase ca s-o adoarmă la loc. Fără rezultat. Fata s-a zbătut şi i-a scăpat.

Nu voia să mai rămână în pat niciun minut în plus.

— Lasă-mă, mă faci să-mi pierd ziua. Fiindcă o zi care începe la prânz e o zi irosită.

Avea principiile ei, dar pe care şi le respecta intransigentă.

— Altfel mi s-ar părea că sunt vreo japiţă, vreo târfă, o nimica toată, o halcă de carne. Şi-apoi, trebuie să muncesc.

Picta evantaie.

Nu folosea decât culori primare, acoperind mătasea cu motive geometrice – raze, semicercuri, cercuri, romburi şi pătrate – pe care le dispunea pe material cu o fantezie atent studiată. Rezultatul era viu, de fiecare dată nou, sărind în ochi, iar Oraunsprezece – treizeci găsea modalitatea de a le vinde mai uşor decât îşi vindea Adolf pânzele.

— Normal, friţule scump, un evantai tot foloseşte la ceva.

Cum mica ei afacere aducea în casă mai mulţi bani decât

Adolf, făcea tot ce putea pentru ca el să nu sesizeze asta şi să nu se simtă umilit.

— Merge fiindcă eu muncesc pentru nişte snobi.

— Snobi?

— Snobii sunt leneşii care nu ştiu nici să gândească, nici să judece cu propria lor minte. Ca să aibă ce face snobii, s-au inventat moda, ultimul strigăt, noutatea. Iar eu fac evantaie moderne.

— Moderne?

— Păi, da, moderne! Cum nu s-au mai văzut până

acum! Sau până tare demult! Şi-atunci, dintr-odată, par a fi din vremea noastră.

— Asta este. Că arta neagră. Picasso şi ceilalţi au făcut lumea să creadă că e ceva nou-nouţ, pe când aşa se lucra şi acum nu ştiu câte sute de ani.

— Vezi? Aşa că eu fac evantaie cubiste. Proastă care ţine să fie altfel decât maică-sa, bunică-sa şi vecina cumpără evantaiele mele cubiste.

— Nu te critica prea tare. Oricum, evantaiele tale sunt foarte frumoase.

— N-am zis că sunt urâte. Doar ţi-am explicat de ce mi se cumpără.

Adolf nu reuşea să-şi facă un nume în lumea artelor.

De când se mutase la Paris, în unele luni reuşise să trăiască din propria pictură, în altele doar să supravieţuiască. Deseori era nevoit să-şi plătească mesele cu o pânză ori un desen – atunci când varianta aceasta nu-i era refuzată – şi, dacă la început suportase un asemenea tratament dur fiindcă îl considera provizoriu, de la o vreme îi ajunsese de nesuportat, observând cum alţi pictori reuşeau, iar el rata.

— Nu eşti un pictor ratat, eşti un pictor blestemat, îi zicea Ora-unsprezece – treizeci.

— Mda, şi care e diferenţa?

— Uită-te şi tu la italianul acela care era atât de frumos, Mobidi…

— Modigliani.

— Cum spui tu. A murit sărac, dar azi valorează aur.

— Şi care e ideea?

— C-o să fiu o văduvă bogată.

— Ei bine, nu, prefer celebritatea posterităţii… şi-apoi, aş vrea şi eu să trăiesc. Şi-ncă să trăiesc bine. În sfârşit. Picasso a ajuns milionar, Derain circulă-n Bugatti, Man Ray în Voisin, Picabia în Delege şi Kisling într-un automobil american.

— Haide, friţule, păi ăştia sunt mai bătrâni decât tine. Picasso, de exemplu, are…

— Cu opt ani mai mult! Doar cu opt! Chiar contează?

— Poate că şi tu o să fii bogat peste opt ani. Ei, hai, hai, friţule drăgălaş, n-ai dreptul să te descurajezi.

Adolf suferea pentru faptul că trăia în sărăcie, dar suferinţa aceasta, care putea fi mărturisită, banală, de înţeles, era pentru el modalitatea de a lăsa să se vaiete în anonimat o altă suferinţă, cu mult mai profundă, pe care o păstra doar pentru el: se îndoia de propriul talent.

Soarta oricărui pictor e să născocească opere pe care nu le apreciază în mod deosebit. Unui artist îi place să creeze ceea ce are de creat, nu neapărat produsul creaţiei în sine. Actor mai degrabă decât spectator, nu e născut să se bucure de rezultat. Rareori unui cântăreţ îi place vocea sa, unui scriitor îi este peste poate să-şi citească propria cane. Esenţial rămâne ca primului să-i placă să cânte, celui de-al doilea să scrie. Nu din acest motiv era îngrijorat Adolf, ştiind prea bine că nu-şi va aprecia nicicând pânzele. Numai că, mult mai grav, se suspecta de impostură. Prima sa lucrare cu adevărat originală îi ieşise din joacă, pe când oscila între enervare, lipsă de ceva mai bun de făcut şi inspiraţie. Ar fi distrus-o pe loc dacă Neumann nu s-ar fi arătat atât de încântat. Or, Adolf nu-l văzuse niciodată pe Neumann înşelându-se când se vorbea despre pictura altcuiva. De ce nu ar fi crezut că şi de data aceea se întâmpla la fel? Pentru a-şi înăbuşi scepticismul, aşezase în balanţă întreaga încredere critică pe care o avea în Neumann, punându-şi destinul în mâinile judecăţii celuilalt.

Greutăţile materiale, răceala negustorilor de artă, indiferenţa colecţionarilor, toate acestea însă ascuţeau lama îndoielii.

Nu cumva se înşelase? Se simţea aparţinând atât de puţin propriei epoci. Ştia foarte bine că, în fond, nu avea nimic în comun cu toţi ceilalţi pictori din Montparnasse pe care-i cunoştea: cubismul i se părea un impas, fovismul la fel, abstractul încă şi mai şi; detesta tuşa sălbatică, grasă, densă, la modă în secolul său; dispreţuia deformarea trăsăturilor – tehnica „notaţiei de-alături” – care năpădise desenul pentru a-l face modern. Continua să meargă la

Luvru şi să-i admire pe Ingres, David, ba chiar pe Winterhalter, gusta execuţia finită, invizibilitatea pensulei, pierderea gestului pictorului în propria pictură. Nu preţuia decât calităţile tradiţionale şi, în sinea lui, în secret aproape, respecta modul de lucru al pictorilor academici, atât de detestaţi şi de ponegriţi, care fuseseră denumiţi „pompieri” sub pretextul că nu le scăpa nicicând vreo reflectare, vreo sclipire, nici măcar vreo deformare oarecare de pe nenumăratele căşti cu care îşi împodobeau subiectele mitologice sau romane. Măiestria! Nimic nu idolatriza mai mult decât măiestria, pe când pictura modernă glorifica îndrăzneala, ruptura, spectacolul generat de te miri ce.

— Atenţie! Vizită!

Ora-unsprezece – treizeci auzise semnalul portăresei, care preceda sosirea vreunui intrus. Doamna Salomon bătuse în ţeava de apă. Dacă ar mai fi bătut de două ori însemna că apăruse un cumpărător, de trei – un portărel, de patru – poliţia.

Au urmat două lovituri. Ora-unsprezece – treizeci s-a dus să deschidă uşa paşilor grei care răsunau pe trepte.

— Slawomir! Ce surpriză!

Înalt, gras, sculptat în osânză, negustorul de artă Slawomir şi-a şters fruntea fără a-i răspunde Orei-unsprezece – treizeci, obişnuit să nu bage în seamă amantele artiştilor, fie fiindcă erau prea des schimbate pentru a nu le fi confundat prenumele, fie, dacă rămâneau prea mult, fiindcă-i cereau socoteală în privinţa inadmisibilei sărăcii a iubitului lor.

— Adolf, trebuie să mă scapi. Am un client interesat de tine.

— Ei şi? Vinde-i tablourile.

— E pasionat de tine!

— Şi te miri? Vinde-i-le scump!

— Bine, fără îndoială, însă ţine să te şi întâlnească.

Adolf s-a strâmbat, având păreri împărţite despre cei care-i cumpărau pânzele: deşi le era recunoscător fiindcă-l apreciau, era supărat pe ei pentru că-l plăteau atât de

puţin şi mai ales pentru că-i luau operele pe care ar fi vrut să le mai păstreze pe lângă el.

— Haide, Adolf, nu-ncepe iar, nu-mi mai face figura soacrei!

Slawomir numea astfel reacţia pictorilor care-şi vedeau tablourile ca pe nişte fete răpite de gineri.

— Luaţi loc, domnule Slawomir-care-nu-e-n-stare-de-optsprezece – luni-să-mi-reţină-numele, l-a invitat Ora-unsprezece – treizeci trăgând un scaun spre el.

Slawomir s-a uitat uluit la ea, de parcă l-ar fi mirat că ştia să vorbească, după care s-a lăsat să cadă pe unicul scaun din atelier.

— Fantastic e Slawo ăsta, a râs înfundat Ora-unsprezece – treizeci. O săptămână roşcat, una chel, una cu mustaţa răsucită, una cu ea periuţă. Ce imaginaţie-n mustăţi şi-n păr! Un adevărat artist capilar! Peste poate, nu cumva sunteţi însurat cu o coafeză?…

Ca de obicei, Slawomir s-a prefăcut că nu aude şi s-a întors spre Adolf.

— Am bătut tot Parisul, mă aşteaptă clientul, grăbeşte-te.

Pentru Slawomir, „tot Parisul” însemna opt sute de metri, dar, ţinând cont de cât era de corpolent, cei opt sute de metri echivalau cu un drum tare lung.

— Ba nu, rămân aici, lucrez. Fiecare cu treaba lui.

— Te rog…

— Nu, nu. Pictez. Şi tu vinzi.

— Te rog!

— Nu…

Era vorba despre o luptă esenţială între cei doi bărbaţi: prin refuz, Adolf îi explică lui Slawomir că el era un pictor bun şi Slawomir un galerist prost.

Ora-unsprezece – treizeci a intervenit:

— Du-te, friţule. Doar ştii că Slawo e un negustor care se pricepe mai bine să cumpere decât să vândă.

Aceste cuvinte i-au oprit pe cei doi. Ora-unsprezece – treizeci avea dreptate. Dotat cu fler, gust, pasiune şi curaj, Slawomir ştiuse întotdeauna să repereze pictorii

promiţători, semna cu ei contracte când nimeni nu-i băga în seamă, după care îi înfunda în sărăcie, într-atât de prost negocia cu eventualii clienţi, convins că tabloul vorbea îndeajuns de la sine. Mulţi pictori se îmbogăţiseră şi ajunseseră celebri după ce se despărţiseră de el, confirmându-i strălucit atât flerul, cât şi nepriceperea comercială.

— De acord, mă duc să mă-mbrac, a spus Adolf.

— Nu prea îngrijit, mai ales nu prea curat, a rânjit Ora-unsprezece – treizeci, nu uita că eşti un pictor blestemat.

Şi s-a întors spre sobă pentru a lua nişte cafea cu care să-l servească pe Slawomir, însă înainte de a o face, acesta deja adormise.

— Uite-un fericit! Păi, la ora asta?! O ruşine! Doarme ca o vacă la păscut.

Negustorul era cunoscut pentru modul în care aţipea constant. Legenda pretindea că reuşise chiar să adoarmă în timpul unei discuţii complicate cu perceptorul de impozite.

— Şi mai şi face spume.

Un firişor de salivă îi curgea pe buza subţire, care se umfla când respiră, părând că era cât pe ce să-şi ia zborul sub formă de balon.

— E un fenomen. Ar trebui dus la circ. Exact după elefanţi, ca să nu se sperie prea tare copiii.

— Sunt gata, a anunţat Adolf.

Slawomir a deschis ochii, a roşit puţin şi s-a uitat împrejur pentru a înţelege unde se afla.

— Te-ai întors pe pământ, frumosule, i-a şoptit Ora-unsprezece – treizeci, deveniseşi cea de-a o şuta paisprezecea nevastă a sultanului Ali Baba. Fiindcă e singurul care-ar putea să te hrănească.

Apoi s-a întors spre Adolf.

— Chiar aşa, îţi dai seama cât poate să bage-n ea o asemenea maşinărie?!

Slawomir s-a ridicat surd şi indiferent, l-a tras de braţ pe Adolf şi a ieşit.

Ora-unsprezece – treizeci i-a urmat până în casa scărilor.

— Mai veniţi pe-aici când doriţi, domnule Slawomir. Ne distrăm bine împreună. De data aceasta v-am arătat ţâţele, data viitoare o să vă-ntind buca stângă.

Coborând cu pas de senator, Slawomir s-a întors spre Adolf.

— Aşa e? S-a dezbrăcat în faţa mea?

— Da, dar ce contează? Dormeai.

— Totuşi! A exclamat Slawomir şocat. Vasăzică nu mai pot şi eu aţipi liniştit. Dac-ar fi aflat biata maică-mea…

Emoţionat, de parcă tocmai ar fi fost supus unui viol, şi-a şters fruntea cu o batistă jilavă.

Au parcurs cu greu cei opt sute de metri care-i despărţeau de galerie, Slawomir fiind obligat să se oprească de mai multe ori pentru a-şi recăpăta suflul. Un bărbat îi aştepta.

— Vi-l prezint pe Adolf H., a spus Slawomir apoplectic, înfundându-se în fotoliu şi adormind pe loc.

Cu ochiul verde, cu părul lung pe la tâmple, cu capul pătrat, nasul drept, destul de frumos, de o frumuseţe aproape sculptată în carne, bărbatul se uita la Adolf cu o putere magnetică. Pictorul şi-a zis că trebuia să fi fost un mag.

— Domnule, vă felicit, sunteţi de-ai noştri.

— Poftiţi? A întrebat Adolf, temându-se că era vorba despre o subtilitate necunoscută a limbii franceze care-l împiedica să priceapă.

— De-ai noştri sunteţi. Şi sunteţi mare. Această logică eliberată de orice raţionalism, această fantezie capricioasă la cheremul celor mai contradictorii pulsiuni, această discontinuitate a discursului, în pofida faptului că utilizaţi cele mai clasice mijloace picturale, această modernitate insolentă, acest amestec de academism şi de ruptură violentă care-nseamnă avangarda, pe scurt, prin toate acestea vă recunosc drept unul de-ai noştri.

Năucit, Adoli se simţea hipnotizat de ochiul acela verde. Fachirul – aşa-i zicea deja – avea o strălucire neagră

în privire, care-l făcea să freamăte, undeva la jumătatea drumului între charismă mesianică şi seducţie libidinală. Privirea părea să-i exprime cealaltă lume, cea mistică, pe când buza inferioară, exagerat de dezvoltată, de reliefată, sugera o senzualitate puternică. Fachirul i-a zâmbit fără ca o singură trăsătură să i se fi modificat, dintr-un soi de iluminare interioară, ca o femeie continuu preocupată de frumuseţea ei.

— Iertaţi-mă, s-a bâlbâit Adolf, dar Slawomir a pronunţat tare prost numele dumneavoastră, mai adineauri, şi mă tem că n-am…

— Sunt André Breton, a spus Fachirul, şeful mişcării suprarealiste. Şi vă iau cu mine.

J.

— Corespondenţă pentru dumneavoastră, domnule Hitler.

— Flori pentru dumneavoastră, domnule Hitler.

— Un coş cu fructe pentru dumneavoastră, domnule Hitler.

— La vorbitor este o doamnă jurnalistă care ar vrea să vă întâlnească, domnule Hitler.

— Au sosit cărţile pe care le-aţi comandat, domnule Hitler. Vi le va aduce chiar bibliotecarul.

Întreaga zi, gardienii soseau şi băteau respectuoşi la uşa celulei. Nici nu se mai ştia unde ar fi putut fi depozitate cadourile, iar scrisorile de la admiratori veneau cu sacii. Niciodată nu se mai primiseră atâtea vizite. Personalul penitenciarului de la Landsberg se simţea flatat, în taină, având de supravegheat un oaspete atât de sărbătorit, un adevărat centru al atracţiei mondene. Unii angajaţi aveau chiar impresia, de câteva luni, că serveau într-un hotel de lux mai degrabă decât într-o puşcărie.

Precedenta vedetă, Arco, asasinul prim-ministrului bavarez Eisner, fusese mutat pentru pentru că Hitler să fie instalat în spaţioasa celulă numărul 7, cel mai bine mobilată, unica dispunând de o perspectivă minunată spre câmpie. Într-un halat alb scump ori în tradiţionalul

Lederhosen[5], avea libertatea de a primi alţi deţinuţi, precum Rudolf Hess, care-l urmase în închisoare.

După o perioadă de tăcere, în care regretase că nu se sinucisese, Hitler şi-a revenit. Prima veste bună fusese aceea că şaisprezece nazişti muriseră în timpul puciului. Conchisese că providenţa, conform obiceiului, ţinuse să-l îndepărteze încă o dată de pericol. A doua veste bună fusese moartea lui Lenin, care survenise în ianuarie. Nu doar se bucurase de dispariţia evreului bolşevic, dar citise în ea un mesaj subtil al destinului, care, tot aşa cum îl salvase pe Frederic cel Mare prin moartea ţarinei Elizabeta, îl făcuse pe el să evite alte neplăceri, îndepărtându-i din cale un obstacol şi confirmându-i, prin acea repetiţie, rolul de prim-plan care-i era hărăzit. A treia veste bună fusese chiar procesul: Hitler vorbise acolo ceasuri întregi şi se alesese cu cinci ani de detenţie, pedeapsă ridicolă dacă te gândeai la cei patru poliţişti omorâţi, la miliardele de mărci furate, la distrugerea sediului ziarului *Münchener Post*, la luarea de ostatici dintre oamenii politici şi consilierii municipali, o pedeapsă care, fără îndoială, urma să fie redusă, mulţumită bunei purtări a deţinutului.

La München nu se mai auzea vorbindu-se despre Hitler, nici pe străzi şi nici la întrunirile politice nu se mai zărea svasţică. Unii chiar ar fi putut crede că Hitler şi partidul naţional-socialist dispăruseră o dată pentru totdeauna de pe harta lumii. Numai că la Landsberg, în celulă cu numărul 7, se petrecea cu totul altceva: Hitler încheia inventarea lui Hitler.

Se tot întorcea gândul la imaginea paiaţei în impermeabil, care, în oglinda veche, coclită şi cojită, se speriase de pistolul pe care-l ţinea în mână. Nu şi-ar fi putut găsi liniştea înainte de a distruge respectiva amintire şi de a fabrica un Hitler cu care să se mândrească, un Hitler care nu putea greşi, care va reuşi fără momente de slăbiciune să păşească înainte, pe drumul către putere.

Ceilalţi vor uita în curând de puciul ratat şi nu vor

5 Pantaloni scurţi bavarezi din piele de cerb.

trage învăţăminte. Hitler însă va înţelege lecţia. El şi numai el.

Mai întâi, s-a hotărât să înveţe lecţia răbdării. Să existe oare efort mai dur, pentru persoana nerăbdătoare, decât să se mulţumească cu răbdarea? Dar aşa i s-a întâmplat, punând ordine în idei: dacă scopul era cucerirea puterii, atunci numai acesta trebuie să stabilească durată. Deci a acceptat cu uşurinţă timpul solicitat de propria ambiţie.

Apoi, va ajunge la putere prin mijloace legale. Fiind un propagandist de mâna-ntâi, va face campanie la alegeri şi va aduna voturi. Duşmanii numai la o astfel de surpriză neplăcută nu se vor aştepta.

În sfârşit, era pe cale de a-şi scrie viaţa şi ideile sau, mai degrabă, de a şi le dicta, întrucât inspiraţia feroce pe care o avea vorbind se ofilea imediat ce se găsea de unul singur în faţa unei foi de hârtie. Şi-a intitulat cartea *Lupta mea*, descoperind cu bucurie în ce măsură traiectoria lui se arăta coerentă şi cum îl purta irezistibil către a deveni marea personalitate aşteptată de Germania. Era el însuşi surprins de sine.

„O fericită predestinare m-a făcut să mă nasc la Braunau am Inn, un târguşor situat exact la frontiera celor două state germane, a căror unire mi se pare sarcina esenţială a vieţii noastre, de urmărit prin toate mijloacele”. Îl fermeca faptul că viaţa lui luase cu uşurinţă forma unei legende, anunţând încă din prima zi reunificarea Germaniei cu Austria, pe care şi-a trecut-o în program. De altfel, nu-şi povestea viaţa aşa cum fusese, ci aşa cum era necesar să fi fost. Nu a ezitat să ascundă ceea ce nu era convenabil unui viitor conducător al Germaniei şi nici să adauge ceea ce lipsea. Astfel, studiile nu le ratase, ci le sabotase, întrucât simţise o chemare către alte sarcini, cu mult mai importante. Violenţa tatălui a trecut-o sub tăcere, mulţumindu-se să-i puncteze opoziţia faţă de vocaţia sa artistică, moment propice pentru a sublinia puterea voinţei conducătorului încă din copilărie. Îndelungaţii ani petrecuţi prin aziluri şi cămine pentru săraci i-a

transformat în viaţă studenţească boemă. Eşecul în pictură şi l-a justificat prin faptul că era mai degrabă arhitect. A măsluit datele care ar fi putut demonstra că intenţionase să scape de obligaţiile militare. Şi-a trimis antisemitismul de dată recentă direct în prima tinereţe şi, în general, s-a dotat fără greutate cu fina conştiinţă intelectuală pe care îşi închipuia că o posedă în clipa de faţă. Un geniu politic. Sculpta în granit. Ţinea să arate că nu se schimbase. Şi-ar fi desenat mustaţa şi în portretele din leagăn, dac-ar fi putut.

În celelalte capitole, mai puţin biografice, îşi expunea ideile. Rudolf Hess, scribul lui devotat, îl ajuta chiar dacă, uneori, îl şi încurca din cauza reflexelor lui universitare.

— Pentru Dumnezeu, Hess, mai termină, că mă calci pe nervi cu toate referinţele astea ale tale! Ce contează de unde-mi i vin ideile?! Pur şi simplu sunt bune ori proaste şi gata. Habar n-am dacă acest concept de rasă l-am luat de la Chamberlain, de la Go… cum ai zis?

— Gobineau.

— De la Gobineau sau de la…

— Bölsche.

— …sau de la Bölsche. Oricum, niciodată nu reţin numele autorilor. Şi-apoi, ideile nu aparţin nimănui. Sau, ba da, aparţin celor ce gândesc, le însufleţesc prin cuvintele lor şi le comunică. În cazul de faţă, mie, Adolf Hitler.

În timpul acestei odihne forţate pe care o numea ironic „stagiul universitar pe banii statului”, avea în sfârşit timp să lege laolaltă observaţii disparate.

— Vezi, Hess, cred că am înţeles totul în privinţa omului urmărind câinii. Nu poţi oferi buldogului calităţile ogarului sau canişului. Nu faci nimic cu dresajul. Rapiditatea ogarului sau isteţimea canişului sunt inerente rasei lor. Nu poţi redresa naţiunea germană decât tratând-o ca un crescător de câini şi urmărind puritatea rasei. Ceea ce ne impune un program dublu: atenţia îndreptată asupra reproducerii rasei numai în cadrul rasei şi suprimarea elementelor străine fără a ne lăsa înduioşaţi de

un sentimentalism periculos. Nu trebuie păstrate fiinţele de calitate inferioară, infirme, handicapate, debile într-un fel sau altul. Cele deja prezente trebuie urgent sterilizate. Cele care abia vin pe lume trebuie suprimate înainte chiar să le vadă părinţii. Acesta ar fi adevăratul progres al medicinei: puterea de a discerne între forţa vitală şi slăbiciune, şi nu încrâncenarea suspectă de a face să trăiască indivizi care debilizează populaţia. Aceasta ar fi o medicină umanitară. Şi a doua parte a programului: să scăpăm de jidani.

— Cum?

— Mai întâi trebuie băgaţi undeva ca să nu continue să ne strice sângele. De altfel, ar trebui închişi împreună toţi subiecţii atinşi de cine ştie ce maladii mortale, în aşa fel încât să nu-i contamineze pe cei sănătoşi. Sifiliticii şi tuberculoşii trebuie urgent izolaţi. Sunt pentru necruţătoarea izolare a bolnavilor incurabili.

— Bun, îi băgăm undeva pe jidani. Şi pe urmă?

— Îi dăm afară de pe teritoriul german.

— Şi după aceea?

— Ştiu că par excesiv, însă trebuie luate măsuri sanitare. Dacă la începutul şi în decursul războiului am fi ţinut măcar o singură dată douăsprezece sau cincisprezece mii dintre jidanii ăştia corupători în gazele otrăvitoare pe care le-am aspirat noi în tranşee, am fi ferit milioane de bravi germani care aveau tot viitorul înaintea lor.

— Vreţi să spuneţi că…

— Deocamdată, să ne referim doar la soluţia teritorială. Excluderea. Va fi de-ajuns.

— Dar în acelaşi timp afirmaţi că Germania trebuie să se extindă.

— Da, avem nevoie de spaţiu vital!

Noţiunea de „spaţiu vital” îi apăruse în captivitate, fără îndoială plictisit să tot stea închis, deoarece identifica Germania cu sine însuşi.

— Trebuie urgent să recuperăm discursul evreiesc şi să ni-l aplicăm chiar nouă. Noi suntem poporul ales. Noi suntem poporul arian. Nu pot exista două popoare alese.

Sau, dacă există două, atunci unul e ales de Dumnezeu, şi celălalt de Satana, înfruntarea dintre lumea ariană şi lumea evreiască este înfruntarea dintre Dumnezeu şi Satana. Jidanul e batjocura omului, tot atât de departe de noi precum regnul animal de om. E cineva străin de ordinea naturală, o fiinţă din afara naturii.

I

— Totuşi, nu va fi uşor să stabilim cine e arian. Şi dac-am lua numai Germania, sunt atâtea amestecături încât dumneavoastră, sau eu, noi…

— Nu contează. Important e să desemnăm duşmanul. Şi aici, treaba e clară: acesta e jidanul. Prin urmare, Germania, unicul popor ales, trebuie să-şi sporească teritoriul. Este o necesitate. Vom face război, fiindcă este normal ca spada s-o ia înaintea plugului. Războiul este un drept esenţial al poporului, dreptul de a-şi hrăni copiii. Două teritorii mi se pare că oferă câmpii, materii prime şi pieţe interesante pentru Germania: Statele Unite şi Uniunea Sovietică. Vom începe din est, întrucât avem nevoie de un mare grânar european înainte de a ataca vestul.

— Grandios! Dar ce vom face cu jidanii când Germania va fi stăpâna lumii?

— Ne vom gândi atunci, Hess, ne vom gândi atunci.

— Grandios!

Hitler adormea cu greu după lungile şedinţe de lucru. Îndrăzneala propriei gândiri îl epuiză. Cuvintele continuau să-i izvorască din creier şi nu rareori se scula şi umbla prin celulă ţinând un discurs, pe când se iveau zorii.

— Sunt posedat, murmură privind soarele răsărind şi încă lipsit de putere, care trezea încet cocoşii. Necontenit sunt depăşit de gândurile care-mi trec prin mine. Misiunea nu-mi lasă un răgaz de odihnă. Da, într-adevăr sunt posedat.

Posedat de grija binelui. Nicio clipă nu i-ar fi trecut prin minte că de rău era posedat.

Pe 20 decembrie 1924, directorul închisorii a venit să-i anunţe eliberarea condiţionată, deşi mai avea patru

ani de executat.

„Deja? Ce păcat! Şi-a zis Hitler. Aproape că-mi terminasem cartea”.

A.

— N-ai pălărie, n-ai nici chiloţi, nici moralitate! Aşa e?

Ora-unsprezece – treizeci urla la chelnerul din cafenea, care, terorizat, a fugit de pe terasă în încăperea din spate a localului.

Adolf şi Neumann râdeau de furia cu care se dezlănţuise pe tânără.

— E intolerabil! Să refuze să mă servească fiindcă n-am pălărie! Să mă ia drept o paraşută fiindcă-mi las părul liber! Păi, ce-or fi crezând cretinii ăştia? Că o pleaşcă e mai bună decât un crucifix pe post de certificat de bune moravuri? Că boneta strânge bulanele? Ştiu eu nişte panarame pline de pene pe cap, de-aş putea să le şi numesc. O listă-ntreagă! Cred că dacă-mi aduce acum cocktailul de căpşune i-l arunc drept în mutră! Băi ţârcovnicule! Alo, scoate-doape! Ăsta de-şi câştigă pâinea otrăvind bieţii oameni cu spirtul lui contrafăcut mai ţine să dea şi lecţii? Spuneţi-mi că visez…

Mânia era o formă de bună-dispoziţie pentru Ora-unsprezece – treizeci. Prin insulte, indignare, apostrofări pestriţe, îşi exprimă bucuria de a se afla acolo, foamea de a trăi, dorinţa de a nu lăsa altora ori neantului partea ei din tortul vieţii.

— Poftiţi, doamnă. Două pastis şi cocktailul de căpşune.

Livid, băiatul a lăsat paharele pe masă, temându-se de un nou scandal. Numai că Ora-unsprezece – treizeci avea deja alte preocupări.

— Haideţi cu mine să-l vedem pe clarvăzătorul acela. Se pare că e excelent.

— Nu, mulţumesc, i-a răspuns Neumann, n-am bani de aruncat.

— Nu crezi în chestiile astea?

— Nu cred decât în hazardul care se referă la două

bucăţi de materie. Sunt materialist. Nu înţeleg cum poate pretinde un om că citeşte viitorul.

— Şi totuşi, mi-a fost recomandat.

— E normal ca victimele să-şi vândă de bunăvoie pontul una alteia.

— Măi, dar ce trişti mai sunteţi şi voi, bolşevicii. Adolf, >»» comuniştii ăştia ca Neumann n-ai impresia că dau în sinistroză, de parc-ar fi nişte popi în sutană roşie? Numai că, în loc să miroasă a lumânare stinsă, put a seceră ruginită. Pe bune, zău că nu-i mai bine.

— Unşpe, trebuie să-l respecţi pe Neumann, i-a zis Adolf tandru.

— ÎI respect. Îl respect fiindcă este frumos chiar dacă e trist, îl respect fiindcă este prietenul tău chiar dacă-ţi toacă banii. Îl respect fiindcă este şi prietenul meu, chiar dacă nu suntem niciodată de acord. Păzea, tovarăşe Neumann, sunt toată numai respect, chiar dacă mă duc la întâlnirea mea.

I-a salutat milităreşte şi i-a lăsat pe terasa cafenelei, ducându-se în locul unde oficia clarvăzătorul.

Într-un local minuscul, înghesuit între două imobile şi o magazie cu pubele, bărbatul îşi invita clienţii alături de o somieră aşezată pe patru cărămizi, de un cufăr plin cu manuscrise, pe două scaune cu picioarele inegale, aşezate la un banc de lucru, sub privirile unui Crist desenat cu creta pe perete. Deţinea şi un mic craniu rotund care strălucea tot atât cât globul de cristal, şi primea numai lunea dimineaţa, pretinzându-se poet, deşi nimeni nu-l lua în serios.

— Bună ziua, domnule Jacob, l-a salutat Ora-unsprezece – treizeci.

— Spuneţi-mi Max, i-a răspuns minusculul clarvăzător.

Şi s-au închis numai ei doi pentru a vorbi despre viitor.

Stând tolăniţi la soare ca nişte şopârle, înveseliţi de pastis.

Adolf şi Neumann se uitau după parizienele care

treceau prin faţa lor.

— Voi pleca la Moscova, a spus Neumann.

— Ştiam.

— Am fost invitat să lucrez la Casa Poporului. O să rămân trei luni acolo.

— Şi-o să pictezi?

— Nu ştiu.

— Neumann, înţeleg foarte bine că vrei să faci politică, dar ar fi păcat să renunţi la pictură.

— Pictura poate exista şi fără mine.

— Da, dar tu poţi exista fără pictură?

Neumann i-a răspuns printr-o tăcere visătoare.

Adolf a insistat:

— Talent ai. Deci eşti răspunzător de talentul tău. Trebuie să faci ceva cu el.

Neumann a căscat plictisit.

— Nu văd care ar fi interesul pentru pictură în lumea pe care dorim să o construim. Oamenii nu au de lucru, oamenii fac foamea şi tu visezi la pictură.

— Aşa e. Mi-e foame, nimeni nu vrea lucrările mele, şi totuşi, în pofida a orice, tot la pictură visez. Şi-mi doresc ca bogaţii, mizerabilii capitalişti, cum le zici, profitorii, să facă o pasiune pentru picturile mele. Aşa e.

— E ceva depăşit. Nu mai sunt de acord cu asta, i-a răspuns Neumann.

— Nu e de-ajuns că războiul ne-a furat vieţile? Vrei ca acum să ni le fure şi politică?

— Adolf, n-ai înţeles nimic din război. Ai văzut în el un carnagiu care a ucis talentul lui Bernstein şi l-a frânat pe al tău. Un obstacol personal. Eu însă am văzut o monstruozitate politică. Războiul a fost alegerea naţiunii care ne-a cerut să murim. În schimbul a ce? A nimic. Ce înseamnă naţiune? A fi german, francez, belgian sau suedez? Nimic. Uite ce am înţeles eu în timpul războiului: naţiunii trebuie să i se substituie statul. Şi nu orice fel de stat, ci unul care să fie garantul fericirii, bunăstării şi egalităţii.

— Ia nu-mi mai servi tu ciorba ta comunistă, că o

ştiu, Neumann, te-am mai auzit de o mie de ori.

— M-ai auzit, dar nu m-ai ascultat. Comunismul este…

— Comunismul este o boală de după război, Neumann. Vreţi să schimbaţi societatea care a cerut sacrificiul a milioane de morţi. Dar, în loc să-i cereţi mai puţin acestei societăţi, voi îi cereţi şi mai mult. Ea v-a cerut să muriţi, acum voi îi cereţi să trăiţi, să vă organizeze viaţa până-n cele mai mici detalii. După părerea mea, aici vă înşelaţi. Eu nu vreau *şi mai multă* societate, vreau *mai puţină*. După război nu mai vreau să dau nimic societăţii, să mă lase-n pace, nu-i datorez nimic.

— Bravo! Anarhie de dreapta! Minunat răspuns! Nu aşa se va schimba lumea.

— Nici nu-mi propun să schimb lumea, Neumann, vreau doar să reuşesc în viaţă.

Ora-unsprezece – treizeci s-a întors şi s-a aşezat tăcută lângă ei, ducându-şi paharul gol la buze. Adolf a observat că avea nasul umflat şi ochii roşii.

— Ce s-a-ntâmplat? Ai plâns?

— Eu?

Părea că abia acum le descoperea prezenţa. I-a surâs tandru lui Adolf.

— Nu… Bine, da.

— Cretinul de clarvăzător te-a supărat?

— Nu… Mă rog, da.

— El te-a făcut să plângi?

— Nu. N-are nicio legătură. E din cauza febrei fânului. E anotimpul în care devin alergică.

— Nu ştiam că ai rinită alergică, a constatat Adolf suspicios.

— Uite că acum ştii.

Oricum, Adolf nu mai avea timp să-i pună întrebări, fiindcă trebuia să se ducă la o adunare suprarealistă, în sala Gaveau, unde trebuia să aibă loc procesul lui Anatole France.

Când s-au apropiat de teatru, au văzut oameni-sandviş plimbându-se pe trotuare şi anunţând procesul.

Trecătorii, şocaţi, strigau la ei:

— Doar a murit Anatole France. I s-au făcut funeralii naţionale, cum e posibil ca acum să i se facă proces?

— De ce e vinovat?

— Vreo chestie de moravuri?

— Plagiat?

— Lăsaţi morţii-n pace, e scandalos!

Adolf, Neumann şi Ora-unsprezece – treizeci şi-au frecat mâinile constatând că deja atmosfera era încinsă.

— O să ne stricăm de râs, a zis Ora-unsprezece – treizeci.

Nişte crainici anunţau prezenţa la proces a lui Charlie Chaplin, a lui Buster Keaton şi a prinţului de Monaco. Niciunul dintre ei nu venise, dar credulii curioşi se repezeau în sală.

— Grăbiţi-vă, striga un tânăr poet, toţi cei care întârzie vor fi tunşi.

Mai mulţi indecişi au intrat, împinşi de îngrijorare.

Pe scenă, mesele şi scaunele fuseseră aşezate în aşa fel încât să sugereze vag un tribunal. Fachirul, André Breton, juca rolul preşedintelui completului. Acuzator era Benjamin Péret. Apărător, Louis Aragon.

— Mereu bine îmbrăcat Aragon ăsta, a murmurat cu admiraţie Ora-unsprezece – treizeci. Dacă nu mi s-ar fi spus că e poet, l-aş fi luat drept ucenic de frizer.

Fachirul a luat cuvântul:

— Doamnelor şi domnilor, acuzatul Anatole France nici măcar nu a catadicsit să se prezinte în faţa curţii, deşi a fost invitat. A părăsit în grabă Parisul într-un coşciug, fără un cuvânt de scuză, tocmai el, care a scris atât de mult.

— Ruşine! Nu se vorbeşte aşa despre morţi! A strigat indignată o femeie din public.

— Doamnă, era deja mort încă de când mai trăia. Mereu a duhnit a stârv. Trebuia să fii ori el, ori dumneavoastră pentru a nu-ţi da seama de asta.

Femeia şi-a agitat ameninţător umbrela în direcţia scenei, însoţitorul ei s-a arătat şi el ofensat, dar tinerii din

jur au început să-i fluiere. Au izbucnit hohote de râs.

— Tare bine ne distrăm, i-a aprobat Ora-unsprezece – treizeci.

Fachirul a luat din nou cuvântul, acoperind hărmălaia:

— Acuzatul va fi, prin urmare, înlocuit cu un manechin de cârpă care este absolut convins că e Anatole France, ceea ce ne convine, întrucât unul dintre capetele de acuzare este uzurparea de identitate. Acuzat Anatol, ridică-te.

Manechinul nu s-a mişcat.

— Vă acuzăm că aţi furat numele unui popor obscur care face prostia de a vă adora: France[6].

— Jos France! A strigat un tânăr suprarealist.

— Trăiască France şi cartofii prăjiţi! A exclamat Fachirul.

— Trăiască Germania şi escalopul de viţel! A strigat Adolf.

— Trăiască mătuşi-mea şi stufatul ei de vită burgund! I-a-ntărit spusele Ora-unsprezece – treizeci.

— Obligaţi-i să tacă! A ţipat femeia cu umbrelă. Vă bateţi joc de tot ce-i sfânt.

— Doamnă, a urlat Fachirul, care nu-şi arăta întreaga putere decât atunci când situaţia degenera, nu avem niciun respect pentru ceea ce toată lumea respectă. Anatole France deţinea unanimitatea în legătură şi cu talentul, şi cu persoana lui, obţinuse sufragiile şi ale dreptei, şi ale stângii, era putred de onoruri şi de suficienţă.

— Domnule, eu întotdeauna l-am adorat pe Anatole France.

— Consider orice admirator al lui Anatole France drept o fiinţă degradată! A strigat Aragon, uitând că juca rolul de avocat al apărării.

— Opriţi odată mascarada asta, a tunat un alt bărbat,

---

6 Evident, întregul joc mizează pe numele original al Franţei, France, dar şi al scriitorului, care, în actele stării civile, se numea François Anatole Thibault.

cu cioc alb, îmbrăcat în bleumarin. Nu sunteţi decât o gaşcă de javre amărâte.

— Da, domnule, aici suntem cu toţii o gaşcă de javre, diferenţa fiind că există javre mari şi javre amărâte. Dumneavoastră din ce tabără faceţi parte?

— Din tabăra demnităţii!

— Mă cac pe ea de demnitate!

— Eşti un imbecil.

— Da, domnule, sunt un imbecil perfect, n-o ascund şi nu încerc să scap de azilul în care-mi petrec traiul. Din contră, chiar îl explorez. Tocmai asta înseamnă suprarealismul, domnule.

— Mi se rupe mie de suprarealism.

— În sfârşit, o expresie inteligentă.

— Ce ne mai distrăm! A zis încă o dată Ora-unsprezece – treizeci.

— Fiindcă tot vă pretindeţi artişti, a intervenit din nou domnul în bleumarin, arătaţi-ne ce faceţi. Produceţi, în loc să distrugeţi.

— Ba mai întâi vrem să distrugem. Cuvintele ne sunt gloanţe, frazele – pistoale-mitralieră, textele – plutoane de execuţie. Noul artist protestează, nu mai zugrăveşte, ci se războieşte. Să măturăm! Să curăţăm! Iată o atitudine metafizică. Credem în puterea vacuumului.

— Palavre!

— Dada! Dada! Dadadadada!

În semn de raliere, tineretul suprarealist a început să pronunţe insignifianta vocabulă cum fac copiii când îngână ceva stând pe oliţă. Partizanii bunului-simţ au dat să părăsească sala. Au fost insultaţi, loviturile au început să curgă şi adunarea a degenerat într-o partidă de box.

O geantă a zburat pe lângă Adolf şi l-a lovit pe Neumann în frunte. Din zgârietură a dat sângele.

— Oare n-o fi de-ajuns atâta literatură pe ziua de azi? A întrebat Ora-unsprezece – treizeci întinzându-i o batistă curată.

— Corect, hai că s-a teoretizat suficient, i-a răspuns

Neumann.

Cei trei au şters-o şi au intrat într-o farmacie din apropiere de Champs-Élysées, unde l-au doftoricit pe Neumann.

— Mă mir că te interesează noii mei prieteni, i-a zis Adolf, în principiu, discuţiile despre artă ar trebui să ţi se pară totalmente frivole.

— Breton face parte din partidul comunist, i-a răspuns Neumann jenat, ca şi alţi suprarealişti.

— A, da?! A exclamat Adolf, care trecea din surpriză-n surpriză.

— Mda, se pare că există o legătură între eliberarea imaginarului şi eliberarea claselor exploatate.

— Zău? Ce tare! I-a răspuns sceptic Adolf.

— În orice caz, ne-am distrat foarte bine, a conchis Oraunsprezece – treizeci.

Neumann i-a lăsat pentru a se duce la iubita lui, la care se mutase de când Ora-unsprezece – treizeci apăruse în viaţa lui Adolf şi de când renunţase mai mult sau mai puţin la pictură pentru politică.

Ora-unsprezece – treizeci şi Adolf s-au hotărât să se întoarcă pe jos în Montparnasse.

— Cinstit, Unşpe, chiar îi iei în serios?

— Pe cine?

— Pe suprarealişti.

— Atenţie! Îţi atrag atenţia că şi tu faci parte dintre ei. Suprarealist, raionul pictură. Cu Max Ernst, De Chirico, Dalí şi ceilalţi. De altfel, de când s-a aflat, vinzi ceva mai bine decât înainte.

— Unşpe, vorbesc serios. Ce părere ai despre ei?

— E ceva viu, zgomotos, tânăr.

— Idiot.

— Păi, da. Şi ne distrăm foarte bine.

— Chestia asta, adică, îţi e de-ajuns: „Ne distrăm foarte bine”?

Vorbise bruscând, pe un ton dur. Când s-a întors spre ea a descoperit că avea lacrimi în ochi.

— Da, îmi ajunge că ne distrăm, e important.

Nu-şi putea opri suspinele.

— Ce se-ntâmplă, Ora-unsprezece – treizeci? Nu despre febra fânului este vorba. Ce ţi-a zis clarvăzătorul?

Fata şi-a întors capul.

— Vai, mi-a zis ceea ce ştiam. Nu mai aveam nevoie decât de confirmare.

— Ce?

— Că n-o să trăiesc prea mult. Că n-o să trec de treizeci de ani.

— Scorneli! Cum poţi să crezi?…

— Of, ştiam eu asta de mică. Mi-a citit o ţigancă-n palmă. Pe urmă mi-a ieşit şi mie în cărţi. Iar domnul Jacob mi-a citit în cafea.

— Şi eu citesc în vârful tălpii că o să-i ard nişte şuturi în cur domnului Jacob ăsta!

A luat-o-n braţe pe Ora-unsprezece – treizeci, a ridicat-o ca pe un copil şi şi-a lipit faţa de a ei, frecându-şi nasurile.

— N-aş mai vrea să-ţi laşi creierul stricat de toţi prezicătorii ăştia. Plesneşti de sănătate şi-o să trăieşti foarte foarte mult.

— Chiar aşa? L-a întrebat Ora-unsprezece – treizeci cu ochii holbaţi de speranţă.

— Chiar aşa.

Faţa i s-a luminat.

— Şi-o să-mbătrâneşti alături de mine, a adăugat Adolf.

— Chiar aşa?

— Chiar aşa.

Ora-unsprezece – treizeci l-a luat cu amândouă mâinile de umeri pe Adolf şi a început să plângă de uşurare, atârnată de gâtul lui.

— Vaaai… ce fericită sunt… ce proastă am fost… şi uite cum m-ai liniştit… fiindcă ştiu că ai dreptate.

Adolf s-a cutremurat. Deşi îşi afirmase cu putere optimismul, simţea, cu tot atâta putere şi într-un fel de neînţeles, că micul domn Jacob avusese, fără îndoială, dreptate.

Un trunchi melodios. Bărbatul semăna cu o buturugă prin masivitate, culoare, mobilitate, absenţă a expresivităţii; cu toate acestea, avea în mijlocul feţei o fantă orizontală, ca o cicatrice produsă printr-o lovitură de topor, şi din fanta aceea ţâşnea un cântec bărbătesc care umplea salonul de vară.

— Dumnezeule atotputernic, apleacă-te către mine. Păstrează-mi puterea pe care ca prin minune ai sădit-o în mine. M-ai făcut să fiu viguros, mi-ai dăruit puterea supremă şi calităţi sublime: să-i luminez pe cei ce se târăsc, să ridic la loc ce-a căzut în ruină. Cu ajutorul tău voi transforma umilinţă-n măreţie, în splendoare şi maiestate.

În vila uriaşă cu ferestrele dând spre Alpi, publicul asculta cu pioşenie tenorul wagnerian intonând rugăciunea lui *Rienzi*. Cu toţii ascultau acelaşi concert privat, dar fiecare auzea altceva. Familia Bechstein, proprietara vilei şi celebră producătoare de piane, verifica sonoritatea ultimului model, Winnifred Wagner descoperea opera pe care nu o jucase niciodată la Bayreuth, în timp ce Adolf Hitler avea senzaţia că i se cânta cu voce tare jurnalul intim.

Tenorul a încheiat, primind aplauzele moderate ale înaltei societăţi aflate-n vacanţă. Cât despre Hitler, mai degrabă şi-ar fi dorit să-şi fi făcut cruce. Pentru el, Wagner ajunsese muzică religioasă, liturghie personală, aşa că mergea la reprezentaţiile din apropiere de Bayreuth, după cum se intră pentru meditaţie şi rugăciune într-o catedrală.

De acum, îmbăiat iarăşi în eroismul lui Rienzi, îşi dorea să scape de femeile care-l înconjurau. Erau prea multe admiratoare în salon pentru că urmarea după-amiezii să nu dea în meci de box între purtătoarele de cocuri sure. S-a dus să-i sărute mâna Hélènei Bechstein, stăpâna casei, o înflăcărată partizană a lui, care, cu doi mai înainte, îşi amanetase bijuteriile pentru a furniza bani partidului. Salutând-o, i-a arătat că purta la el ultima cravaşă pe care i-o dăruise.

— Vai, nu! Doar n-o să ne părăsiţi atât de repede!

— Am de scris.

— Dacă e pentru Germania, atunci vă iert.

A intrat în Mercedes lăsând în urmă numai inimi rănite.

Se ducea la Mimi.

Mimi, Mimilein, Mizzi, Mizzerl, niciodată nu descoperea diminutive suficient de tandre pentru a-i îngâna numele.

Ea avea şaisprezece ani. El, treizeci şi şapte.

Fata îi arunca nişte priviri cum se aruncă spre o vedetă politică atunci când eşti adolescentă şi te plictiseşti într-un sătuc din Alpii bavarezi. Era fermecată de parcă l-ar fi întâlnit pe Rudolf Valentino.

Mai întâi îl simpatizaseră câinii din faţa magazinului familiei, lucru care lui Hitler i se păruse de foarte bun augur. Înainte de a o fi observat, Hitler sesizase emoţia pe care i-o produsese. Apoi, admirase trupul zvelt, proaspăt, vesel, care părea adus de rouă, obrajii rotunzi şi fragezi ca nişte fructe din pom, apoi blondul nepăsător al părului şi ochii violet. Femeia se născuse în ea chiar în acea vară minunată. Constatase că roşea când îl vedea. Îl găsea superb cu pantalonii lui scurţi din piele, ciorapii groşi, gri-deschis şi hanoracul strâns de curea, exact aşa cum era fotografiat prin ziare, cu aura lui de un întunecat romantism creată de trecerea nedreaptă prin închisoare. Se apropiase de ea folosindu-şi celebra fixitate a pupilelor de culoare azurie pentru a o impresiona, înainte de a-i lăuda câinele. Au stat de vorbă despre animale timp de un ceas. Ulterior, când Hitler a rugat-o pe sora ei mai mare să-i permită să o ia pe Mimi la plimbare, aceasta, tulburată pentru că ajunsese să trezească interesul unei vedete, a rupt-o la fugă.

Hitler se simţea regenerat de tinereţea fetei: nu doar că Mimi îl devora cu aceiaşi ochi îndrăgostiţi ca toate mamele lui protectoare, dar era şi mult mai agreabilă de privit decât protezele perlate şi baborniţele plicticoase şi de mult aflate la menopauză, în plus, nu-i cerea nimic,

învinsă încă înainte de a se fi cunoscut. Făcându-i curte, avea senzaţia că întinde un unt bun din Alpi pe o bucată de turtă dulce, într-atât totul mergea de la sine.

Pentru a-şi asigura prestigiul în faţa ei, a invitat-o la o întâlnire politică unde ştia că avea să fie vedetă. Îşi pusese la bătaie toate flăcările elocinţei, transformând modesta adunare dintr-o vilă din Berchtesgaden într-o întâlnire esenţială, în care se juca însuşi destinul Germaniei. Turuia trecând de la lirism la plină energie, de la nostalgie la speranţa într-o radioasă zi de mâine, de la ură la tandreţe patriotică, oferind un festival pirotehnic încununat cu ovaţii delirante. La masă a ţinut ca Mimi >» şi sora ei să fie aşezate pe locurile de onoare de lângă el şi i-a înflăcărat celei din urmă obrajii mărturisindu-i că numai pentru ea vorbise. Îi privea gura cu buzele ca tivite cu horbotă, tandră, trandafirie şi, la desert, nu a mai rezistat şi i-a dat chiar el bucăţelele de tort. De la o clipă la alta se purta cu ea cum ar fi făcut-o ba cu un bebeluş, ba cu o femeie, ceea ce întindea la maximum nervii adolescenţei. După masă, la un pahar, a făcut o paralelă între mama lui Mimi, care tocmai murise din cauza unui cancer, şi propria lui mamă, doamna Hitler, ceea ce i-a-mpăienjenit ochii şi i-a dat dreptul să-şi lipească pulpa de a fetei.

Apoi au ieşit în noapte. Hitler s-a aplecat spre Mimi, a mângâiat-o pe umăr şi s-a apropiat pentru a o săruta. În aceeaşi clipă, cei doi câini s-au aruncat unul la altul şi au început să se muşte. Înfuriat, Hitler a tras spre el câinele pe care îl ţinea în lesă şi l-a lovit cu cravaşa.

— Stai! Stai! A ţipat Mimi.

Hitler însă se dezlănţuise asupra animalului, care gemea şi se strânsese ghem, nemaifiind altceva decât o continuă tânguire.

— Gata! Opriţi-vă! Vă implor! Opriţi-vă!

Hitler nu mai auzea nimic, lovindu-şi în neştire prietenul credincios fără de care pretindea că nu putea trăi.

— Cum puteţi fi atât de brutal cu bietul animal?

Hitler s-a oprit şi a îndreptat spre ea o privire

rătăcită.

— Era necesar.

S-a apropiat iarăşi de ea, cu cravaşa în mână, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Din instinct, Mimi s-a dat înapoi.

— Ce e, Mimi? Nu mai vrei să mă săruţi?

— Nu.

Hitler a devenit rece ca gheaţa. Întreaga politeţe care-i luminase seara i-a dispărut de pe chip şi s-a îndepărtat în noapte murmurând uscat: *Heil*!

A doua zi, după o discuţie cu şoferul lui, Emil, care îl asigurase că o fată bine-crescută trebuie să refuze cel dintâi sărut, i-a trimis un buchet de flori pentru a o înştiinţa că-i rupsese inima! Mimi a acceptat întâlnirea din aceeaşi zi.

Mercedesul a oprit în faţa magazinului şi fata a urcat. Era radioasă.

În maşină, se aştepta că Hitler să poarte o conversaţie sclipitoare. Or el, care nu era vorbăreţ decât în public şi atunci doar pe teme politice, a fost copleşit de aşteptarea ei şi a încercat să o satisfacă de bine, de rău. După o jumătate de oră de eforturi, a găsit o tactică nouă.

— O să te ţin de mâini, îţi vei lăsa capul pe umărul meu, vei închide ochii, iar eu îţi voi trimite visele mele.

Încântată de ciudăţenie, Mimi s-a conformat. Hitler a reuşit astfel s-o atingă şi s-o contemple fără să se obosească să facă conversaţie.

Maşina s-a oprit la cimitir. Mimi s-a arătat surprinsă, dar Hitler i-a explicat cu seriozitate:

— Vom merge la mormântul mamei tale, draga mea!

Au păşit pe aleile cochete şi pline de flori. Era prea frumos afară şi prea cald pentru tristeţe, iar Hitler a trebuit să facă eforturi ca să creeze o atmosferă emoţionantă. Deasupra pietrei de mormânt i-a vorbit despre mama lui, despre privirea ei, despre iubirea ei veşnică. Şi a plâns mult timp. Mimi doar un pic. Of! Hitler rezistase un ceas întreg.

A doua zi s-au dus să se plimbe prin pădure. Au

alergat printre copaci. I-a spus că era nimfa lui – vagă reminiscenţă de la operă –, ceea ce a făcut-o să râdă în hohote, apoi au improvizat o urmărire cum văzuse el că făceau nişte îndrăgostiţi într-un film.

S-a întors epuizat la maşină. Nesătula i-a cerut să-i mai vorbească, dar Hitler s-a fofilat prefăcându-se că o hipnotizează.

Se simţea din ce în ce mai încurcat, fiindcă simţea că o dezamăgea. Fata se aştepta ca el să se poarte ca un bărbat, să ia iniţiativa şi să nu se rezume la săruturile pe gât. Or, el nu se vedea mergând mai departe. Din neglijenţă, încă nu-şi făcuse timp pentru a-şi pierde virginitatea. Încercările de a o începe odată cu femeile, de o sută de ori amânate, făcuseră loc unei castităţi destul de confortabile. La treizeci şi şapte de ani se simţea foarte bine neavând relaţii sexuale, fiindcă nu riscă să facă vreun sifilis, nu-şi pierdea nici timpul, nici energia, putea flirta cu femeile fără să se gândească vreodată la ceva rău, se simţea pur şi moral. Ca Rienzi! îl îngrozea ideea de a sfâşia acea pace, iar spaima cu pricina, uşor de depăşit, de altfel, pentru orice bărbat la optsprezece ani, devenise aproape de nedepăşit la treizeci şi şapte. O posibilitate prea mult timp îndepărtată devine o imposibilitate. Se ridicase un zid. Un zid prea înalt pentru a mai putea fi sărit fără greutate. La început avusese scuza sărăciei, asta la Viena şi la München, apoi a războiului, după care a intrării cu surle şi trâmbiţe în politică. Acum nu o mai avea şi nu era mai bine. Faţă în faţă cu

— i

Mimi, simţea pentru întâia oară nevoia ca trupul să-i folosească şi pentru altceva decât pentru a vorbi, a mânca, a defeca şi a dormi, iar noutatea îl paraliză. Suferea cu atât mai mult cu cât asupra acestui subiect nu se putea confesa nimănui, nici măcar lui Emil, şoferul său, de care se folosea pentru a lăsa să se creadă că avea legături cu dansatoare şi cu actriţe cărora însă se mulţumea să le plătească mâncarea şi băutura.

Ce era de făcut?

Va practica şiretenia verbală.

— Mimilein, te iubesc enorm. Nimeni n-ar mai putea să iubească atât de mult. O să mor din dragoste.

Orele petrecute în afara oraşului, pălăvrăgind cu Mimi, ajunseseră un coşmar, iar Hitler simţea capcana strângându-se în jurul lui.

Într-o după-amiază, pe când fata se prefăcea că se împiedică pentru a se agăţa de braţul lui, s-a decis să înceapă un joc nou.

— Mimi, te iubesc foarte, foarte mult. Ştiu că eşti femeia vieţii mele, că trebuie să mă căsătoresc cu tine, dar încă nu mă simt pregătit.

A respins-o, s-a agăţat de un copac ca de un colac de salvare şi a continuat cu disperare:

— Nu vreau să abuzez de tine. Trebuie să mă întorc la Viena şi să reflectez. Înţelegi: este vorba despre un angajament deosebit de serios.

Ea a dat să protesteze, dar a întrerupt-o:

— Nu, nu-mi răspunde. O s-o faci, oricum vei vrea tu, când voi avea curajul să te cer.

S-a întors lângă ea, i-a strâns mâinile şi au început amândoi să plângă de emoţie şi de frustrare.

Hitler a plecat liniştit la München. Încă o dată reuşise să amâne confruntarea sexuală.

Nu a uitat-o pe Mimi în vâltoarea reintrării în politică, dar şi-a reconstruit o imagine a ei confortabilă. O amintire nu-ţi cere să treci cu ea-n pat. Aşa că le-a vorbit apropiaţilor despre Mimi, mergând până la a o declara logodnica lui, trăind cu ea într-o intimitate blândă, necontrazisă de nimic, întrucât era îndepărtată.

Drept care a primit-o cu braţele deschise şi ochii umezi atunci când fata a profitat de excursia clubului ei de patinaj la München pentru a se întâlni cu el. A dus-o la cafeneaua Heck, cartierul lui general, şi i-a vorbit tandru.

— Voi găsi un apartament mai mare. Şi-o să trăim împreună atât de fericiţi!… Vei rămâne pentru totdeauna cu mine.

— Pentru totdeauna, domnule Lup.

Au izbucnit în râs. Îi plăcea să-i zică domnule Lup, numele pe care Hitler îl utiliza când călătorea incognito.

— Vom alege împreună câteva lucruri, mica mea prinţesă, picturi, fotolii, tablouri. Uite, parcă le văd: fotolii mari şi frumoase, de salon, acoperite cu pluş violet.

— Plus violet?

— Nu-ţi place?

— Ba-l ador. Şi-o să scriem pe cutia poştală: „Domnul şi doamna Lup. Atenţie: fericire!”

În seara aceea, Hitler se simţea suficient de plin pentru a mai cere vreo consumaţie concretă, aşa că a trimis-o senină înapoi, la Berchtesgaden.

Jurându-i să vină după ea peste două săptămâni.

Şi nu s-a dus.

Trei luni mai târziu ea s-a spânzurat. Disperată că nu mai primise nicio veste de la el, niciun răspuns nici la scrisori, nici la telefon, a făcut un nod la funie şi s-a lăsat să alunece în gol. Fratele ei vitreg a sosit la timp – a desfăcut laţul, a luat trupul care nu mai respira şi l-a readus la viaţă.

Temându-se de recidivă, s-a dus în taină la München să obţină explicaţii de la Hitler.

Acesta aflase de tentativa de suicid şi s-au închis amândoi într-o sală de la cafeneaua Heck pentru a lămuri lucrurile.

— Am primit nişte scrisori anonime. Am fost ameninţat că se va dezvălui în faţa presei că am corupt o minoră. Am fost nevoit să pun capăt bârfelor. Am preferat să mă închid într-o tăcere crudă mai degrabă decât s-o compromit pe Mimi, să-i compromit viitorul. Credeţi-mă că am suferit tot atât de mult ca ea.

— Intenţionaţi… vreau să zic… este adevărat că i-aţi propus să vă căsătoriţi?

— Nu am pentru ea decât sentimente părinteşti.

— Totuşi, mi-a spus că…

— Cred c-a visat. E şi vârsta, nu?

Fratele vitreg a plecat la Berchtesgaden liniştit,

având suficiente elemente pentru a o linişti pe Mimi şi, totodată, pentru a o sfătui să-şi găsească pe altcineva.

Ceea ce Hitler nu a dezvăluit a fost că la originea scrisorilor anonime fusese el însuşi. Făcuse în aşa fel încât una dintre mamele lui, Hélène Bechstein, să-i şoptească o bârfă celei mai geloase dintre ele, Carola Hofmann, văduva directorului de şcoală, pentru ca aceasta să scrie o groază de misive şi de ameninţări anonime, pentru a-l împiedica pe Hitler să ducă relaţia mai departe.

Era deosebit de mulţumit de stratagemă. Aşadar, trebuise să se retragă dintr-o asemenea aventură din raţiuni politice. Pentru Germania, într-un fel. În sfârşit, găsise o nouă scuză pentru a rămâne cast.

Era cu atât mai sadsfăcut cu cât urma, totuşi, să-şi cumpere în curând un apartament mare, luxos, unde avea să trăiască împreună cu o femeie foarte tânără.

S-a mutat cu nepoata lui, Geli Raubal, la fel de tânără şi de frumoasă ca Mimi, dar mult mai vorbăreaţă şi deci cu mult mai puţin plicticoasă.

Va trăi cu o fată de douăzeci de ani, la vedere, (ară angoasa obligaţiei de a o onora sexual, care i-ar fi provocat o teribilă slăbiciune, şi fără ca ticăloasa aceea bătrână de Hofmann sau alte babete antice să mai aibă ceva de criticat.

COMEDIA, 27 IANUARIE 1925

„Şcoala de la Paris există. Mai târziu, istoricii de artă vor putea, mai bine decât noi, să-i explice caracteristicile şi să-i studieze elementele componente, însă nu-i putem nega deja existenţa şi forţa de atracţie care au făcut sau fac să ni se alăture artişti din lumea întreagă. Modigliani, Van Dongen, Foujita, Şutin, Chagall, Kisling, Adolf H., lista este lungă şi absolut strălucită. Poate fi considerat indezirabil artistul pentru care Parisul este pământul făgăduinţei, ţara binecuvântată a pictorilor şi a sculptorilor?”

André Warnod

— Nu e rău, nu? A zis Ora-unsprezece – treizeci. Dă bine articolul.

Prea ocupat cu nodul papionului de la noul său

costum de seară, Adolf abia o asculta. Ştia deja pe dinafară articolul.

Ora-unsprezece – treizeci a scormonit prin grămada de hârtii şi a mai pescuit cu vârful degetelor o revistă.

— Ia stai. Să-ţi citesc cronica mea preferată. E o capodoperă. „Spiritul evreiesc îşi continuă munca de măcinare, afirmându-şi insidios internaţionalismul toxic. După «Cubism», artă a nemţilor care a împovărat primii ani ai secolului, iată şi pretinsa şcoală de la Paris, cohortă de tineri indezirabili, ignari şi turbulenţi care au colonizat cartierul Montparnasse şi îşi ţin adunările într-o cafenea pe cât de faimoasă, pe-atât de plină de fum, La Rotonde, vechi local parizian ajuns un veritabil salon al jidanilor şi metecilor. Aceştia sunt apărătorii unei arte care nu are nimic de-a face cu vreo origine naţională, o artă nici franceză, nici germană, nici slavă, nici spaniolă, nici românească, pe scurt, o artă jidănească. Înţelesul local, spiritul local, subiectul local, culoarea locală suferă, din cauza lor, de o decadenţă cu atât mai sigură cu cât ei vorbesc despre o artă internaţională. Cum să nu te îngrozeşti văzând toate frontierele şi limitele risipindu-se? Aţi văzut oare operele unui Şutin, Pascin sau Adolf H? De o evidentă mediocritate, în culori murdare şi de o sărăcie a materialului antifranceză, triste, scatologice, anatomice, acestea se bazează pe reflecţii doctrinare, deci antiartistice. În ziua în care pictura a devenit o ştiinţă speculativă, Jidanul şi-a putut face de cap. Caligrafii Talmudului cumpără pânze şi culori. Până acum nu erau decât negustori, de acum se cred creatori. În realitate, poporul deicid este şi un popor articid. Acesta…”

— Gata, Unşpe, altfel te spăl la gură cu săpun.

— Ba nu, ar trebui să fii mândru. Să fii făcut jidan este dovada că ai reuşit. Sunt tare mulţumită să te văd scuipat de cretinii ăştia.

— Te-ai îmbrăcat?

— Mă-ntrebi dacă sunt gata? De dimineaţă mă tot pregătesc. De cinşpe ori m-am schimbat. Nu sunt convinsă că mi-am găsit rochia potrivită, dar am obosit.

Adolf a constatat că Ora-unsprezece – treizeci era mai degrabă frumoasă în rochia de mătase de culoarea pielii, brodată cu modele ruseşti.

— Of, Adolf, nu te uiţi la mine, ci mă verifici!

— Nici vorbă. Eşti frumoasă de-mi vine să te mănânc.

— Păi, haide, nu te jena.

— N-avem timp…

— Deh, n-o să pierdem decât primii dumicaţi. Oricum, antreurile sunt de fiecare dată cam sleite pe la baletele astea ruseşti.

— Imposibil. Nu pot să-i fac asta lui Diaghilev. Hai.

Ora-unsprezece – treizeci l-a ascultat, urmându-şi iubitul în

Bugatti.

De când Adolf H. fusese lansat de către suprarealişti, pânzele i se vindeau, preţul le creştea, banii se revărsau odată cu renumele.

— Nu priceperea e totul. Trebuie să se şi ducă vestea, spunea deseori Ora-unsprezece – treizeci.

Modul de a picta al lui Adolf H. nu se schimbase, ba chiar era acelaşi din 1918 încoace, numai că acum lumea se bătea pe lucrările lui. Publicitatea făcută de Fachir crease un interes nou transmis repede mai departe de comercianţi precum Rosenberg şi Kahnweiler, care vindeau pânzele unor bogaţi amatori de artă americani – Gertrude Stein, Paul Barnes, John Quine sau Chester Dale –, ceea ce declanşase interesul în Statele Unite.

Adoli se despărţise de precedentul agent, Slawomir, în pofida lacrimilor şi durerii sincere ale acestuia, care, după obicei, riscase, dar nu reuşea să şi câştige.

— Asta dovedeşte cel puţin că nu poţi face avere dormind, a comentat Ora-unsprezece – treizeci.

Rămas multă vreme în umbră, Adolf făcea faţă cu greu succesului fulgerător. Ştia prea bine că reuşita ţinea de circumstanţe, considerând-o ceea ce şi era, un fluture adus de vânt, uşor, inconsecvent, frivol, fără rădăcini. Aşteptase prea mult pentru a nu se teme că, după cum a venit, aşa îşi va şi lua zborul. Triumful, departe de a-l

îmbăta, îl îngrijora şi mai tare. Mâine pe ce se va baza? Dacă astăzi urca, mâine nu ar fi putut decât coborî. În vremurile întunecate, trăia din speranţă. Acum însă ce mai putea spera? Nu-i mai rămânea decât să ajungă la disperare prin succes. Faptul că, acum, lumea îl celebra nu schimba lumea. Întotdeauna victorioasă e indiferenţa. O lume care îl ignorase, chiar dacă acum îl recunoştea, putea să-l ignore din nou. Nu câştigase nimic. Sau, dacă da, atunci o bătălie, nu războiul. Se consuma astfel, neîncetat.

Situaţiei în care se afla în prezent îi reproşa că propria artă nu-i mai aducea tot atâta bucurie. Înainte, nu se baza pe reuşită, lucru care îi favoriza concentrarea, îi mobiliza forţele pentru a munci zi de zi. Pictura fusese salvarea lui, de-acum ajunsese meserie. Sărind din pat, se învârtea prin atelier ca un agent la

Bursă, ţinând să-şi justifice casa cea nouă, maşina, servitorii, şi bogăţia să-i miroasă a sudoarea muncii. Pus la treabă mai degrabă de mustrările de conştiinţă decât de inspiraţie, îşi impunea un program de lucru excesiv, mai mult decât avea chef şi putere, interzicându-şi să mai viseze şi să mai lenevească, chestiuni tot atât de necesare.

Întrucât statutul de artist în vogă îi impunea şi obligaţii mondene, adăuga seratele zilelor epuizante, iar surmenajul îl făcea uşor iritabil. Ora-unsprezece – treizeci, cu bună dispoziţia ei molipsitoare, nu se simţea jignită, mult prea fericită că profită de noile ei jucării, casă, camerista, mesele aduse de la restaurant, toaletele, pălăriile, statutul de „femeie în vogă”. Sigur, suferea văzându-l pe Adolf atât de puţin disponibil. Regretă vremea nepăsării lor comune, chiar dacă fusese lipsită de măsură.

Seara, Adoli se prăbuşea îmbrăcat în pat, iar pe ea o distra să-l dezbrace aşa, adormit, secătuit de energie pentru marile lor nopţi de dragoste. Totuşi, apuca să zică:

— Te iubesc, Ora-unsprezece – treizeci, doar ştii. Te iubesc.

Dar părea şi sastisit, şi vinovat, când o spunea. Şi-o spunea pentru a se scuza că nu era acolo, că nu se mai

arunca peste ea, înfometat de trupul ei.

Ora-unsprezece – treizeci îşi luase obiceiul de a da buzna în atelier îmbrăcată doar în halat.

— Am venit s-o punem de-o neruşinare.

Îşi întredeschidea surâzătoare chimonoul de mătase. Adolf îşi lăsa deoparte pensulele şi-i săruta pântecele. Continuau direct pe jos. Totuşi, într-o zi, Adolf a pretextat că era prea obosit, în alta că avea o problemă cu pictura, în cealaltă… altceva… iar Ora-unsprezece – treizeci a înţeles că-l deranja. Întrucât i se părea nelalocul lui să ceară ea ceea ce, de obicei, bărbatul cere, a încetat să-şi mai asume riscul unui refuz, iar cuplul lor nu a mai avut decât o activitate sexuală episodică.

Automobilul Bugatti a luat-o pe bulevardul Montaigne.

— Ia zi-mi, dragă friţule, chiar îţi plac spectacolele de balet?

— Da. Desigur.

— Dac-ai zis „desigur” înseamnă că nu-ţi plac, dar te simţi obligat să-ţi placă.

Adolf a zâmbit.

— Aşa e. Am preferat întotdeauna opera, mai ales Wagner.

— Ei, chiar pe Wagner nu-l înghit! A strigat Ora-unsprezece – treizeci. E muzică pentru sectă. Ori aderi la ea, ori nu aderi. Nu gustului se adresează, ci pasiunii.

— Poate că ai dreptate.

— Poate? Ce tot spui!?

Adolf a râs uşurat. Îmburghezirea nu-i furase Orei-unsprezece – treizeci nimic din modul ei franc de a discuta.

A parcat şi s-au îndreptat braţ la braţ către teatrul de pe Champs-Élysées.

— Şi ia mai zi, friţule, o să mă iei cândva de nevastă?

— De ce vrei să te iau de nevastă?

— Ca să ajungi văduvul meu.

— Unşpe, nu începe iar cu poveştile tale stupide despre premoniţii şi moartea de tânără. Nu cred o iotă.

— Bine. Să admitem c-o să am timp să mă ofilesc, o

să mă iei de nevastă?

— O să te iau când n-am să te mai iubesc.

Şi-a închipuit că-i făcuse o fermecătoare declaraţie de dragoste cu acele cuvinte şi s-a mirat s-o audă răspunzându-i cu voce gâtuită:

— Atunci grăbeşte-te, friţule, grăbeşte-te.

S-a oprit şi-a măsurat-o din cap până-n picioare.

— De ce spui asta? Fiindcă muncesc mult şi n-am mai avut timp să…

— Da.

Cu un gest plictisit, a vrut să schimbe subiectul.

— În curând vom pleca la mare, ne vom lua vacanţă şi vom petrece împreună o bună bucată de vreme.

— Bine, Adolf, s-o facem. Ţin la timpul favorabil, cel numai al nostru. Şi nu-mi place că vremurile bune să fie doar trecut.

S-a aplecat şi-a sărutat-o.

— Ai înţeles?

— Am înţeles.

I

— Te iubesc, Unşpe, doar ştii. Te iubesc.

— Ştiu. Dar eu lucrez cu mâinile, nu trebuie să ajung prea abstractă.

Au izbucnit în râs şi s-au sărutat încă o dată.

Înveseliţi din nou, fermecaţi unul de celălalt, alcătuiau un cuplu magnific în clipa în care au intrat în foaierul înţesat, împodobit, parfumat al teatrului.

Ora-unsprezece – treizeci a arătat către un tânăr cu trăsături de statuie grecească, sprijinit de un stâlp.

— Îl vezi pe băiatul acela? Nu-i aşa că e frumos?

— Da. Cine e?

— Lars Ekström, prim-balerin al baletului suedez.

— A, da? Dar cum de-l cunoşti?

— Îl cunosc foarte bine, doar e amantul meu.

v

— Nu am fost niciodată antisemit.

Picior peste picior, cu o ceaşcă de ceai în mână, Hitler o spusese cu calmul unei persoane blazate care se

hotărâse să declare în sfârşit adevărul.

Jurnalistul american a tresărit.

— Poftiţi?

— Nu am fost niciodată antisemit.

Hitler îl prinsese pe jurnalist în menghina privirii. Acesta încă mai încerca să reziste.

— Totuşi, în discursurile dumneavoastră aţi făcut deseori apel la ura de rasă.

Hitler a ridicat ochii în tavan, a oftat, apoi s-a aplecat înainte pentru a rosti noutatea.

— Poporul nu ar fi priceput dacă procedăm altfel.

Ochii jurnalistului sclipeau de încântare. Avea o ştire senzaţională, în exclusivitate: Hitler nu era cu adevărat antisemit, doar se prefăcuse, din oportunism. I-a mulţumit volubil şi a alergat să-şi transmită articolul prin telefon.

Hitler a rămas pentru o clipă singur în barul marelui hotel şi şi-a zâmbit în oglindă: totul mergea ca pe roate. Nu doar scăpase de ridicolul puciului, dar partidul nazist progresa cu fiecare rând de alegeri. Hitler era considerat una dintre figurile cele mai importante ale Germaniei, presa naţională şi internaţională vorbea despre el, fotograful personal, Hoffmann, îi împărţea portretele autorizate. Spre marea lui bucurie, adversarii continuau să-l subestimeze, văzând în el un rival inofensiv, fiindcă era prea diferit, se lăsa prea uşor stăpânit de transe de furie, de apostrofări delirante şi divagaţie mistică. Nu-şi dădeau seama că oamenii vremii, sătui de politicienii tradiţionali, ţineau la el tocmai pentru asta, fiindcă se prezentă drept remediu apocaliptic, mântuitor-salvator aproape divin care putea reabilita Germania.

— Unchiule Alf! Unde-i unchiuleţul Alf?

Geli şi-a făcut apariţia într-un nor de blănuri şi parfumuri. L-a zărit pe Hitler, s-a răsucit pentru a-i face semn, după care s-a apropiat clătinându-se pe tocurile prea înalte şi prea noi.

— Bună ziua, unchiule Alf. M-aş fi bucurat să fi fost şi tu cu mine la cursul de canto. Am reuşit să iau un re acut de octava a cincea. Unul frumos. Şi nu unul de şoarece

prins în cursă. Nu, unul adevărat, lichid, pur, lung, că Elizabeth Schumann. Ce bei? Ceai? Îâân! Nu, eu un bloody-mary. Da, că Elizabeth Schumann sau Maria Ivogiin, ai fi fost mândru de mine, unchiuleţule. Trebuie spus că n-am făcut-o special. Credeam că vocalizele îmi ies mult mai jos, nu prea aveam încredere. Eeei, vine odată bloody-mary-ul ăla sau vă trimit după roşii? A mers bine cu americanul tău? Păi, da, cu siguranţă ai fost sclipitor. Era frumos jurnalistul?

— Normal.

— Normal pentru un german sau normal pentru un american? Fiindcă, totuşi, americanii sunt mai frumoşi decât germanii. În orice caz, în filme. Mulţumesc, muream de sete. Mmm… ce bun e! Un re acut ca un şuierat de locomotivă. O să-mi spui că pentru repertoriul meu nu am nevoie de re acut. În sfârşit, e o uşurare să-l am de rezervă. Aş mai lua şi un al doilea pahar. Ai timp să vii cu mine la probă, la croitor? Nu? Iar mizeria asta a ta de politică?

— Ba da, acum sunt liber.

— Iupiii! Trăiască unchiuleţul! Mi-a ieşit numărul câştigător! N-am făcut-o special, dar ştiu să-l recunosc. Nu-i aşa, unchiule Alf?

— Da.

— Credeam că aşa un compliment merita un pupic, orişicât.

— Uite-l.

— Aşa mic? Deja au început şoldurile?

— Uite încă unul.

— E mai bine. Pe o scară de la zero la douăzeci, i-aş da… unsprezece.

— Doar atât? Dar ăsta?

— Mmm… paisprezece. Stop! Nu trebuie să ardem etapele. Ai tot timpul să-ţi ameliorezi performanţele de acum până diseară. Ce mergem să vedem?

— Liliacul.

— Grozav! Nu l-am văzut decât de două sute şaisprezece ori!

— Păi…

— Nu, nu, sunt încântată. Şi pe urmă, măcar aşa scap de Wagner. Sau, mai rău, de Bruckner.

— Geli, îţi interzic să…

— Da, ştiu, unchiuleţule, sunt compozitorii tăi preferaţi, dar zbiară prea sus pentru mine Wagnerii şi Brucknerii ăştia ai tăi. De altfel, pledez pentru ideea de a interzice toţi muzicienii ale căror nume sunt formate din două silabe şi se termină în „ei”. Nu vrei să adaugi şi asta în programul partidului naţional-socialist?

S-au ridicat şi au plecat împreună la cumpărături. Hitler resimţea o adevărată mândrie bărbătească să fie văzut la braţ cu Geli. Fata ciripea neîncetat, veselă, impertinentă, ironică şi, când nu vorbea, cânta, pentru că graţie sprijinului financiar al unchiului, abandonase studiile de medicină pentru a le urma pe cele de operă. Când nici nu cânta însemna că mânca, nesătulă şi gurmandă. Pentru Hitler, Geli era o gură, o gură mereu agitată, o gură care ronţăia existenţa şi-i dădea unchiuleţului iubit pupături cu nemiluita.

Era singura persoană care acceptă să facă pe vedetă în faţa lui. O lua cu el peste tot, la mese, la întruniri, prin cafenele, lăsând-o să-i apostrofeze convivii şi să ajungă centrul interesului.

Geli plăcea bărbaţilor. Iar lui Hitler îi plăcea asta. Aprecia electricitatea erotică stârnită când trecea Geli, concupiscenţa privirilor, încordarea nervoasă a trupurilor, focul negru care se aprindea în pupile. Hitler se simţea extrem de viril în asemenea momente, aproape ca atunci când ţinea cuvântări în faţa maselor la început pasive, apoi profund tulburate. De mai multe ori se cutremurase de voluptate respingând tot soiul de băieţi arătoşi care veneau să-i ceară permisiunea de a o lua pe Geli la plimbare sau la teatru. Savura în special clipa în care tinerii masculi pricepeau că Geli îi aparţinea lui Hitler. Mişcarea înnebunită a genelor acestora îi aducea lui Hitler tot atâta satisfacţie cât un adevărat orgasm. Punea atâta

preţ pe aceste lupte între armăsari, încât nu-şi mai dădea seama că, dacă Geli declanşa aşa de multe pasiuni subite, lucrul acela se întâmpla fiindcă se purta ca o seducătoare de meserie. Geli se uita la orice bărbat de parcă ar fi fost cel mai frumos, mai puternic şi mai dispus să o sfărâme strângând-o-n braţele lui, după care, în secunda următoare, îi adresă câteva cuvinte batjocoritoare sau obraznice. Rezultatul amestecului de rece şi fierbinte era o ridicare a temperaturii respectivului cavaler galant, care-l făcea să-şi încerce şansa.

Dacă iniţial lui Geli i-a plăcut viaţa alături de unchiul ei, o mare personalitate, o vedetă politică, cu mulţi bani şi foarte generos cu ea, după doi ani a început să se simtă ca închisă într-o cuşcă. De mai multe ori îi propusese lui Hitler să se logodească cu cutare ori cutare bărbat, dar el găsise de fiecare dată pretexte pentru a o refuza. După ce-şi dăduse afară şoferul, pe Emil, pe care fata pusese ochii, îi desfiinţase unul câte unul pe tinerii de care Geli îşi închipuia că s-ar fi putut îndrăgosti. La început, ea îi ascultase argumentele, dar de-acum nici măcar nu mai era atentă, ştiind că putea inventa şi altele.

— Vasăzică, unchiule Alf, crezi că niciun băiat nu mă merită?

— Niciunul.

— Adică aşa de bine arăt?

— Eşti mică mea prinţesă.

Sigur că era flatată, însă avea douăzeci şi trei de ani, i se părea că trecuse deja mult timp şi tânjea să se simtă în braţele unui bărbat.

Sătulă să tot aştepte un soţ, se rezumase la a-şi lua un amant.

Jochen era un violonist vienez cu pletele la fel de lungi ca firele arcuşului. Îl întâlnise la profesorul ei de canto. Întrucât aparţinea lumii muzicale, şi nu celei de care ţinea cercul de obişnuiţi ai unchiului ei, se decisese să se vadă cu el în secret. Aşa că Geli şi Jochen petreceau în pat două ceasuri pe zi.

Programul nu era comod, Geli se temea continuu că

ar fi putut să fie recunoscută sau, mai rău, să rămână gravidă. Numai că ingeniosul şi experimentatul Jochen ştia să o facă fericită fără a o obliga să-şi asume riscuri.

— Unchiule drag, nu crezi că ar trebui să-mi termin studiile de canto la Viena?

Hitler s-a făcut cenuşiu la faţă.

— Ce idee tâmpită! Detest legenda conform căreia muzica vieneză ar fi superioară celei germane.

— Totuşi…

— Wagner e german sau austriac?

— Dac-aş fi în stare să cânt partitura Isoldei aş fi de acord cu tine. Dar, ţinând cont că vocea mea este mai degrabă uşoară…

— Nu doar vocea îţi este uşoară, ci şi modul în care gândeşti.

Geli s-a oprit îngrozită, simţind că se apropia furtuna. Prea târziu. Hitler a ţipat:

— Fac sacrificii enorme pentru ca tu să-ţi poţi permite să faci ce vrei şi aşa-mi mulţumeşti? Vrând să pleci la Viena? Voi avea oare onoarea de a o vedea măcar o dată pe an pe domnişoara, când va ajunge celebră? Familie de nerecunoscători!

Unul nu face mai mult decât altul din prăsila asta austriacă rea. Mai întâi maică-ta, care…

Geli a considerat inutil să-l mai asculte, aşa că a lăsat privirile-n podea şi şi-a îndoit spinarea, aşteptând să se încheie criza de furie. Ştia că pe Hitler avea să-l ţină un ceas disperarea isterică. S-a gândit la Jochen, care avea pielea atât de fină pe interiorul braţelor, pe acolo pe unde venele aminteau că viaţa este atât de fragilă, iar lucrul acesta a ajutat-o să uite de urlete.

Jochen şi-a încheiat contractul la München şi a trebuit să plece la Viena. Şi-au luat adio cu atât mai sfâşietor cu cât au fost nevoiţi s-o scurteze, fiindcă Geli nu putuse s-o şteargă decât un ceas de sub supravegherea unchiului. L-a pus să-i promită că nu-i va scrie – unchiul ei îi citea corespondenţa – şi i-a jurat că-i va trimite ea o scrisoare pe zi.

Ceea ce a şi făcut. Şi astfel chiar s-a îndrăgostit definitiv. Cum să nu te-nnebuneşti după un bărbat care te-a făcut să cunoşti plăcerea şi care nu îţi poate răspunde la declaraţiile tale din zi în zi tot mai înflăcărate? Prin urmare, absenţa lui i-a-ntins la maximum nervii lui Geli, care considera că era atât de nefericită, încât obligatoriu trebuia să ajungă la Viena.

După ce unchiul i-a cumpărat un taior nou şi două rochii, a decis, în după-amiaza aceea, întorcându-se în imensul lor apartament, că era cazul să-şi negocieze o călătorie la Viena.

— Prea mă răsfeţi, unchiule Alf, niciodată nu voi fi în stare să-ţi mulţumesc îndeajuns.

Hitler s-a umflat în pene.

— Nu cred că merit un asemenea unchi. Până la urmă, cine sunt eu? O fată care nu ştie nimic, care nu înţelege politica şi încearcă cu greu să zbiere cât o ţin plămânii pentru a-i face plăcere unchiului ei, care e un aşa de rafinat meloman.

— Ai voce frumoasă, Geli.

— Da. Dar nu reuşeşte să iasă cu totul la lumină.

— Trebuie să lucrezi.

— Mda, dar de trei ani încoace alerg de colo-colo pe la toţi profesorii din München şi tot nu-mi iese.

— Ai puţină răbdare.

— Am auzit de un profesor extraordinar de la Viena.

Hitler s-a încordat şi s-a uitat urât la ea.

— Nu, unchiule Alf, nu vreau să zic că doresc să mă mut la Viena, ci doar să merg la o audiţie la respectivul ca să-mi spună dacă într-adevăr vocea mea merită efortul ori nu. E vorba doar despre câteva zile.

— Pe cine vrei să vezi?

— Pe profesorul acela, doar ţi-am spus.

— Cum se numeşte?

— Vögel. Profesorul Vögel.

— N-am auzit de el.

Şi s-a aşezat uitându-se îmbufnat pe fereastră. Fata s-a apropiat şi l-a luat de mână.

— Trei-patru zile, unchiuleţ, ca să am şi eu conştiinţa împăcată.

— Conştiinţa împăcată?

O spusese pe un ton atât de sceptic, încât ei i-a fost frică să nu fi ghicit totul.

— Las că-i cunosc eu pe profesorii ăştia de canto: „Da, domnişoară Raubal, aveţi o voce foarte frumoasă, dar trebuie să vă refacem în întregime tehnică. Mă pot ocupa de asta. Patru lecţii pe săptămână a cincizeci de mărci ora”. Şi-n acel moment o să şi vrei să rămâi la Viena.

— Îţi jur că nu, unchiuleţ.

A privit-o adânc în ochi, încercând să-i citească-n suflet.

— De ce-mi juri că nu? Dacă Vögel ăsta e cel mai bun profesor din lume?

— Îţi jur că nu… Fiindcă nu vreau… să te părăsesc.

Hitler a zâmbit. Ba chiar şi-a-ntors capul spre fereastră pentru a-şi ascunde emoţia. Fata simţea că poate câştiga.

— Trei zile, unchiuleţ. Trei zile fără tine, după care mă-ntorc.

— Bine. Dar vei merge cu maică-ta.

Ieşindu-şi din fire, Geli i-a dat mâna la o parte şi a început să ţipe.

— Am douăzeci şi trei de ani! Totuşi, pot să ies şi fără însoţitor!

— Cu ce-ar schimba lucrurile, dacă tot nu ai nimic să-ţi reproşezi?

— Nu vreau să fiu însoţită de mama.

— Ba o să fii. Dacă nu, nu te duci. E ultimul meu cuvânt.

— Adică cum, sunt prizonieră aici sau ce?

Hitler a tresărit.

— Prizonieră? La ce te referi?

Geli a străbătut camera de la un capăt la altul plângând.

— Am douăzeci şi trei de ani, ai respins toţi bărbaţii care s-au apropiat de mine şi nici măcar un pas nu pot face

afară din casă fără să fiu supravegheată. Asta numesc eu a fi prizonieră. Cum arată viitorul meu? Un an? Doi? Douăzeci de ani numai în puşcărie? Care e viitorul meu, hai, ia zi, unchiule Alf? Zi-mi odată!

Hitler a privit-o liniştit şi i-a răspuns cu blândeţe:

— O să te măriţi cu mine.

În faţa unei asemenea enormităţi, Geli a rânjit dur, apoi, observând imobilitatea unchiului, a înţeles că nu glumise. S-a apropiat de el.

— Unchiule Alf, cred că nu am auzit bine. Poţi repeta ce mi-ai spus?

— O să te măriţi cu mine. Vei deveni doamna Hitler. Nu eşti prizonieră. Eşti femeia vieţii mele.

Geli s-a speriat atât de tare de fixitatea privirii lui, încât a luat-o la fugă şi s-a închis la ea în cameră.

Peste douăzeci de minute, Hitler a trecut prin faţa uşii şi i-a spus pe cel mai normal ton cu putinţă:

— Plec la Nürnberg. Mă-ntorc mâine-seară.

L-a auzit dând câteva ordine servitorilor, apoi împingând uşa grea de la intrare.

Un nebun! căzuse în capcana unui nebun. Dintr-odată, comportamentul lui din ultimii doi ani i s-a lămurit. Nu o primise pentru ea şi nici din cine ştie ce simţ al familiei, ci doar pentru el, pentru că se îndrăgostise de ea. Îi îndepărtase pretendenţii, folosindu-se de autoritatea de unchi, pentru a face loc viitorului soţ.

Geli se rostogolea disperată în patul pe care-l uda cu lacrimi, chemându-l pe Jochen în ajutor, exasperată la gândul atâtor iubiţi pierduţi, oripilată că-l lăsase pe unchiul ei, din naivitate, din politeţe, din candoare, să creadă că şi-ar fi putut atinge scopul. Tânăra plină de viaţă nu era pregătită pentru atâta suferinţă şi deziluzie. Încerca să găsească o idee de care să se agaţe, dar nu descoperea niciuna.

Dintr-odată, a sărit în picioare, a fugit până în camera unchiului şi a deschis sertarul noptierei. *Important e s-o fac rapid şi fără să mai stau pe gânduri*. I-a luat revolverul şi a alergat înapoi la ea în cameră.

Şi-a lipit ţeava de sânul stâng şi, fără a mai aştepta o secundă, a tras.

S-a prăbuşit, moartă, într-o baltă de sânge.

Servitorii nu au găsit-o decât abia a doua zi, după ce au spart uşa miraţi că nu le răspundea.

Şi au sunat la poliţie.

Apoi au reuşit să dea de Hitler la Nürnberg.

— Nepoata dumneavoastră, Geli Raubal, s-a omorât cu pistolul dumneavoastră. Vă aşteaptă poliţia.

Primul gând care i-a trecut prin cap lui Hitler a fost că va fi acuzat de crimă. Al doilea a fost de furie în faţa actului stui pid. Apoi a venit la rând sentimentul de vinovăţie.

La contele de Beaumont, totul era extravagant, dar rezonabil.

Balurile sale costumate adunau în palatul lui din strada Duroc tot ceea ce în Paris treceau drept mari personalităţi, pictori, jurnalişti, directori de teatre, actori, poeţi, coregrafi, tot atâţia indivizi care făceau să se vorbească despre ei, dar şi câteva persoane discrete – milionari, bancheri, agenţi de bursă şi finanţişti. Nu puterea, ci artă se afişa. Cât despre putere, era absentă, întrucât niciun om politic nu şi-ar fi putut croi drum prin acea sclipitoare reuniune de artişti fără să se aleagă cu insulte şi coate-n stomac.

Dar un bal Shakespeare nici că se mai văzuse! Lumea putuse să participe la un bal al papagalilor, al negrilor, la unul olimpic sau la altul de travestire transmentală, la un bal banal. În ultimul moment, prefectul poliţiei interzisese accesul la un bal al sărăciei, fiindcă şomerii făcuseră o manifestaţie pe Champs-Élysées, considerând tema de prost gust. Dar nimeni nu se dusese niciodată la un bal Shakespeare!

La intrare domnea entuziasmul. Sute de gură-cască, reţinuţi de serviciul de ordine, se strânseseră pentru a se uita la invitaţii care ieşeau din maşini. Pentru a adăuga nerăbdării o nuanţă de teroare, unele persoane din lumea mondenă răspândiseră zvonul că oamenii din popor

intenţionau să întrerupă balul.

Ca de fiecare dată, la acest gen de serate, cele mai delicioase erau săptămânile care le precedau. Fiecare îşi imagina costumul, îl dădea la făcut, îl încerca, îl îmbunătăţea şi, în sfârşit, îşi făcea apariţia îmbrăcat în el. Balul mascat culmina şi murea odată cu intrarea în scenă. După aceea, rolul dispărea. Bătăile inimii se încetineau şi cursul lucrurilor se banaliza. Şi erau regăsite cele mai obişnuite bucurii ale flirtului, dansului şi conversaţiei.

Adolf H. şi Ora-unsprezece – treizeci au dat buzna deghizaţi, el în Othello, ea în Desdemona, el superb, maur, înnegrit, sălbatic, înfricoşător, ea blondă, luminoasă, străvezie, veneţiană.

Adolf venise cu ideea travestirii în Desdemona şi Othello.

— De acord, îi răspunsese veselă Ora-unsprezece – treizeci, cu condiţia să nu jucăm ultimul act.

— Dacă ar fi trebuit să te sufoc cu o pernă din gelozie, aş fi făcut-o până acum.

— Ai putea tu să fii gelos?

Adolf nu i-a răspuns fiindcă habar n-avea. Prea puţin obişnuit să-şi definească emoţiile prin cuvinte, ci mai degrabă prin pictură, se lăsa mânat de forţe pe care nu era în stare să le denumească. De când Ora-unsprezece – treizeci îi mărturisise – nu mărturisise, clamase!

— Că avea un amant, se închisese în atelier şi se dădea cu capul de pereţi. De peretele drept strigând că era o ticăloasă, o javră, o egoistă, că ar fi trebuit să dispară chiar în clipa aceea din viaţa lui, de peretele stâng cerându-şi iertare, acuzându-se că el purta răspunderea, reproşându-şi răceala, faptul că se refugiase absurd în muncă. Nu era normal, din moment ce nu avea decât douăzeci de ani, să profite de propriul trup, înlocuind un soţ prea ocupat cu un dansator înflăcărat? Nu-şi făcuseră jurăminte nici în faţa altarului, nici a primarului, nici măcar unul în faţa celuilalt, goi, în patul lor de îndrăgostiţi. Nu există trădare atunci când nu există angajament. Prin

urmare, Ora-unsprezece – treizeci nu-l trădase. Totuşi… totuşi el nu se rătăcise în braţele altei femei! Tocmai, fiindcă nici măcar într-ale ei n-o mai făcuse şi, fără îndoială, de aici şi apăruseră problemele… Nu, nu era gelos. Nu avea dreptul. De altfel, chiar o mai iubea pe Ora-unsprezece – treizeci? Iubire era starea aceasta de continuă iritare? Iubire era această rană? Iubire ceasurile petrecute înjurând printre pânzele pregătite pentru culoare, mute, aflate-n aşteptare?

În schimb, în seara aceasta, în faţa oglinzii din baie, simţise o nouă satisfacţie acoperindu-şi cu fard faţa şi mâinile. Ascunzându-se de ochii tuturor, în sfârşit se zărea limpede pe sine: da, era gelos de murea, pentru că o iubea de murea pe Oraunsprezece – treizeci. Hotărârea era luată: îi va spune cât de mult o iubea şi cât de mult îl făcea să sufere. Şi-aşa o va-mpăca.

Doar că, în momentul în care Ora-unsprezece – treizeci i s-a alăturat, în hol, blândă şi maiestuoasă în rochia ei Renaissance, fusese intimidat. Oare o cunoştea cu adevărat? Nu-i era un pic cam străină? Cu ce drept ar împovăra-o cu iubirea şi cu gelozia lui? Ar fi interesat-o lucrurile astea?

În maşină încercase să se liniştească şi să reînnoade legătura cu ea.

— Plăcută descoperire să te văd aşa! La drept vorbind, şi blondă ai fi putut fi.

Îl enerva tonul monden de care nu se putea debarasa.

— Poate c-ar trebui să ne gândim să mergem peste o lună la mare, nu?

Insuportabil! Se adresă femeii vieţii lui pe tonul unui dandy venit la un vernisaj. Juca, era politicos, rafinat, intrase într-un rol.

— M-aş bucura să petrec mai mult timp cu tine.

Ce de platitudini! Şi asta fiindcă vorbea banal, ori fiindcă simţea banal? Cum de putuse lăsa să se rarefieze între ei dialogul până la punctul în care orice schimb de cuvinte să răsune într-un vid solemn?

Intrarea lor în palatul Beaumont a provocat un

murmur flatant care l-a încălzit. A priceput că părea un gest îndrăzneţ ca un bărbat să-şi pună, alături de femeia lui, masca lui Othello. *Da, aţi înţeles foarte bine, sunt gelos şi-o arăt tuturor, sunt groaznic de gelos fiindcă sunt groaznic de îndrăgostit*.

— Haideţi, le-a zis Étienne de Beaumont, trebuie neapărat să vă fotografieze Man Ray.

Au pozat artistului american, Adolf aruncând priviri furioase, Ora-unsprezece – treizeci luând, bizar de convingătoare, atitudinea de porumbiţă pe nedrept bănuită.

Jazzul a inundat salonul. Vreo cincisprezece Cleopatre şi vreo douăzeci de Hamleţi schiţau paşi de charleston. Politicos, contele de Beaumont se urâţise foarte tare, machiindu-se pentru a deveni Richard al III-lea. Colanţii şi hainele strânse pe corp scoteau la iveală anatomii interesante, coapse bine rotunjite, fese puternice, şi circulă zvonul că pe la miezul nopţii urma să aibă loc un concurs de picioare frumoase.

*Un grup de tineri au înconjurat-o pe Ora-unsprez*ece – *treizeci, amuzaţi de răspunsurile ei prompte. Adolf s-a îndepărtat şi, după ce a participat fără vlagă la câteva conversaţii, s-a sprijinit de o fereastră şi, protejat de machiaj, s-a lăsat în voia gândurilor*. De ce mă las invadat de ea? îi acord prea mult loc în viaţa mea. Uită-te bine, se distrează, vibrează, e sănătoasă, caldă, erotică. Are mai puţină nevoie de mine decât am eu de ea. Nu mai merge aşa. Nu am dreptul să-mi pierd iubita vieţii mele. Nu trebuie să mă las dominat de altcineva. Nu…

— Othello chiar e-ntunecat în seara asta.

O femeie i-a-ntrerupt meditaţia. Era o persoană înaltă, desenată dintr-o singură trăsătură de creion, suplă, al cărei păr ondulat avea trei nuanţe de blond, unul nisipiu, unul auriu şi altul aprins, arămiu, trei nuanţe de blond împletite şi puternice, de o sănătate sălbatică, râurind până la şolduri.

— Ofelia, presupun.

— Corect. O Ofelie care se-neacă-n sherry, i-a

răspuns ridicându-şi paharul până în dreptul ochilor că nişte semiluni.

Şi-n pupilele lor Adolf a observat o risipă de nuanţe de brun, de la bej la negru, trecând prin brunul de nucă, brunul Sienna, culoarea şofranului, a cărămizii, a mahonului… cu o umbră de verde.

— Câtă imaginaţie, a murmurat.

— La ce vă referiţi?

— La culorile dumneavoastră. Când v-au conceput, părinţii s-au dovedit nişte colorişti minunaţi.

Femeia a oftat, pe jumătate agasată, pe jumătate jenată.

— Aveţi un uşor accent german, nu-i aşa?

— Sunt Adolf H. şi vin de la Viena.

— Adolf H. Iar eu sunt din Berlin! A exclamat ea.

Şi a zâmbit deschis. Austria şi Germania deveneau patrie comună, în condiţiile exilului parizian.

— Mă numesc Sarah Rubinstein. Sunt creatoare de parfumuri.

Şi-a arătat cele două nări admirabile, care parcă s-au ridicat ştiind că se vorbea despre ele.

— Pictaţi cu arome?

— Încerc. Am venit la Paris să învăţ la Guerlain. Apoi mă voi întoarce în Germania pentru a fabrica propriile mele parfumuri.

— Ce mai e prin Germania? A întrebat Adolf.

Sarah i-a povestit despre vremurile tulburi prin care trecea ţara ei, despre greutăţile pe care le întâmpina Republica de la Weimar în a se impune. Născută dintr-o înfrângere, consecinţă a Tratatului de la Versailles, din 1918, republica trecea drept o pedeapsă umilitoare pentru prea mulţi germani.

— Ceea ce lasă loc foarte mult extremiştilor. Şi de dreapta, şi de stânga. Comuniştii câştigă tot mai multe voturi, dar şi naţionaliştii de dreapta la fel, mai ales că aceştia din urmă nu ezită să cânte pe struna antisemită.

— Zău?

Femeia şi-a coborât privirile de parcă ar fi spus ceva neruşinat.

— După cum cred că bănuiţi, de când mi-aţi auzit numele, sunt evreică.

— Eu nu, a zis Adolf, deşi mă tot fac unii jidan din cauza picturilor mele.

— Aşa? Şi nu sunteţi evreu? Adolf H? Îmi închipuiam că…

— Observ în cuvintele dumneavoastră un reproş…

Sarah a roşit încurcată.

— Iertaţi-mă, obişnuinţa. Aparţin unei familii cu siguranţă excesiv de militante. Tata este unul dintre şefii mişcării sioniste.

— Adică?

— Militează pentru crearea unui stat evreiesc independent.

Astfel de consideraţii erau la mii de mile distanţă de gândurile zilnice ale lui Adolf, în întregime absorbite de artă şi de gelozie. Lucru care a avut efectul unei schimbări răcoritoare.

A continuat să se informeze despre situaţia politică germană.

— Simt că republica va vira către dreapta, a adăugat Sarah, o dreaptă naţionalistă care contestă Tratatul de la Versailles. Dar nu prea cred într-un pericol real al extremei drepte, chiar dacă demagogia ei găseşte destule urechi care s-o asculte.

— De ce?

— Nu au oratori. Demagogia nu răzbate decât dacă e practicată de un tribun sclipitor. Nu există seducţie fără seducător. Cine este la extrema dreaptă? Röhm? Un militar capabil să mobilizeze soldaţii nostalgici, dar nu mai mult de-atât. Goebbels? E prea urât şi prea arogant pentru a reuşi.

— E bine să ai veşti de la tine din ţară, a conchis Adolf H.

Şi-au croit drum pentru a lua ceva de mâncare de la bufetul elizabetan.

Printre două egrete şi un turban, Adolf a zărit-o pe Ora-unsprezece – treizeci în plină discuţie însufleţită cu un preafrumos paj…

Adolf a simţit că-i stă inima.

El era! Lars Ekström! Amantul suedez! Dansatorul!

Ora-unsprezece – treizeci, roşie-n obraji, părea că insistă pentru a obţine de la el ceva anume. Ea a aruncat câteva priviri îngrijorate în jur, el a părut să-i acorde ce îi ceruse, a luat-o de braţ şi au dispărut urcând scara.

Adolf şi-a spus că se duceau să caute o cameră în care să se ascundă pentru…

— S-a întâmplat ceva? L-a întrebat Sarah.

A tresărit. Din fericire, machiajul negru îi disimula emoţiile. A zâmbit.

— Nu, mă gândeam la ceva ce mi-ar face plăcere… şi care are legătură şi cu dumneavoastră…

— A, da?

— Da. Mi-ar plăcea să vă pictez.

— Ca Ofelia?

— Ca Ofelia ieşind din baie. Ca Venus, mai exact.

Sarah s-a-mpurpurat.

— Vreţi să vă pozez goală?

— Da.

— Imposibil. Nu mă pot arăta astfel… decât unui bărbat cu care aş face dragoste.

— Şi asta am vrut să zic.

Sarah a tresărit revoltată. Adolf nu i-a lăsat timp să-şi exprime indignarea.

— Nu doriţi pentru că sunteţi rasistă?

— Poftiţi?

— Nu vreţi să vă culcaţi cu un negru?

Sarah a izbucnit în râs. Adolf a continuat să o privească din cap până-n picioare cu ochii lui albaştri, saşii.

— Sau vă temeţi de ce aţi descoperi după demachiere?

— Ştiu perfect cam cum arătaţi, domnule Adolf H.

După insolenţa tonului şi sclipirea din priviri, Adolf a înţeles că dorinţa pe care tocmai şi-o exprimase nu ar fi fost poate imposibil de realizat.

— Sigur o să se lase de politică. E mult prea deprimat.

Editorul Adolf Müller şi Joseph Goebbels se uitau cu tristeţe la silueta dărâmată a lui Hitler, care, ca în fiecare zi, petrecea mai multe ore fixând apele mohorâte şi fără valuri ale lacului Tegern.

Norii nu se mişcau din loc, oglindindu-se în apă, imobili, apăsători, paHitlermici. Natura încremenise. Până şi păsările planau fără a mai înainta.

— Soţia mea, a zis Müller, se teme să nu facă precum Ludovic II şi să se înece. Pun să fie supravegheat în permanenţă. Doarme la noi în camera de oaspeţi. I-am luat arma, însă îl aud toată noaptea mergând de colo-colo.

— Mare nenorocire. Partidul are nevoie de el mai mult decât oricând. Trebuie să se prezinte la alegerile prezidenţiale.

— Încercaţi să-i mai liniştiţi pe militanţi. Sunteţi singurul, după el, care ştie să se adreseze mulţimilor.

Müller nu avea nicio simpatie pentru Goebbels, dar era nevoit să-i recunoască acestuia darul elocinţei. Era lipsit de carisma lui Hitler, dar ştia ce putere poate avea retorica şi cum s-o folosească eficient.

„Au unii un fizic care-i obligă să aibă şi talent”, şi-a zis studiind pentru a douăzecea oară constituţia aberantă a doctorului Goebbels.

Anatomia lui Goebbels dădea senzaţia că undeva se făcuse o eroare. Fie capul era prea mare, fie trupul era prea mic, în orice caz capul nu se potrivea cu trupul. Ceafa încerca să joace rolul intermediarului, ridicându-se pentru a ţine craniul prea lat, prea greu, prea rotund în prelungirea spinării, pentru a-l împiedica să cadă înainte. Corpul încordat şi neastâmpărat părea al unui pietroşel care-ar încerca să ţină un balon la suprafaţa apei. Mai mult, când se deplasa realizai că trupul nu era în acord cu sine însuşi: unul dintre picioare fiind mai scurt, în urma

unei malformaţii congenitale varus equin, excludea simetria. Toţi membrii familiei Goebbels te duceau cu gândul la un animal, fiecare însă la alt animal. Puteai da astfel de picioare de vrabie, de fund jos ca al poneiului, de tors îngust ca de maimuţă leneşă, de cap de bufniţă, de ochi înfundaţi că ai dihorului ori de vreun nas agresiv ca al cintezoiului de Galapagos. Când Müller îl auzea pe bastardul acela scăpat direct de pe arca lui Noe vorbind despre puritatea rasială, atacând groaznicul evreu corupător, cu nasul lui încovoiat, lăudând arianul blond, înalt, puternic, cu torsul sculptural şi coapsele musculoase, anunţând la microfon măsuri medicale pentru controlul naşterilor şi împiedicarea reproducerii handicapaţilor, Müller închidea ochii pentru a se concentra asupra vocii calde a lui Goebbels şi a evita greaţa. Poate că, în fond, Goebbels era un orator mai mare decât Hitler, întrucât era nevoie de un talent ieşit din comun pentru a apăra igienismul şi rasa ariană plecând de la un asemenea fizic.

De parcă Goebbels i-ar fi ghicit cursul gândurilor, i-a spus cu modestie:

— Nu sunt decât un număr doi. Nimic altceva. Îl iubesc pe Führerul nostru, vreau să-l slujesc şi, indiferent care mi-ar fi convingerile, nu voi rămâne în partidul naţional-socialist dacă nu ne va mai fi conducător.

— Am încercat totul pentru a-l readuce la viaţă, după sinuciderea lui Geli, a suspinat Müller. În speranţa că-i voi trezi pofta de luptă i-am arătat mizeriile pe care le-au scris ziarele care-l acuză că a avut relaţii perverse cu Geli, că a omorât-o ca s-o facă să tacă etc. Niciun rezultat. Şi-a pierdut toată agresivitatea. S-a mulţumit să-mi spună: „Dac-aş fi vrut s-o omor pentru a evita un scandal, nu aş fi executat-o acasă la mine şi cu revolverul meu”.

— Are dreptate.

— Nu asta este problema. Nimănui nu-i dă prin cap cu seriozitate să-l acuze, din moment ce se afla la Nürnberg. Problema este că vrea să renunţe la politică şi că e în pragul sinuciderii.

— Asta este o tragedie. Niciodată nu am fost mai

aproape de a ne atinge scopul. Dacă va reintra repede în campanie, va fi ales.

În timp ce conducătorii naziști se alarmau, Hitler privea țintă orizontul monoton al apelor. Lacul ajunsese de acum piatra de mormânt a lui Geli. Se uita la marmura cenușie, nicidecum lichidă, către care își trimitea toate gândurile. Îi vorbea despre dragoste. Uitase că, fără îndoială, el era cauza sinuciderii fetei. Nu simțea nicio vină. Fără a fi sesizat legătura dintre propunerea lui de căsătorie și moartea ei, își explică gestul așa cum își explică tot ce făcea Geli, adică fără explicație. Ce, explici ce face o pasăre? Cântecul acesteia? Grația? Schimbările ei bruște de stare? Geli nu fusese niciodată altceva decât o mică ființă fermecătoare, debordând de viață, care aducea în jurul ei lumină și veselie. Lui Hitler nu-i dădea prin cap că ar fi putut fi deținătoarea unei psihologii complexe, a unei vieți interioare. N-o plângea atât pe Geli, cât ceea ce pierduse prin sinuciderea ei.

Când poliția îl interogase în legătură cu motivele eventuale ale suicidului, Hitler nu făcuse decât să evoce o amintire de demult, respectiv vorbele unui clarvăzător care, în timpul unei ședințe de spiritism, anunțase că Geli nu avea s-o sfârșească nici de bătrânețe, nici de moarte naturală. De altfel, îl irita că se vorbea atât de mult despre sinucidere, că se căutau motive, lucruri care, i se părea, mascau esențialul: Geli murise, iată totul, deci nu mai trăia alături de el în apartament. Îi lipsea. Restul…

Îi povestea lacului tristețea care-l copleșea și, în același timp, simțea o ușurare. Pentru el, capitolul femei se încheiase. După Mimi, după Geli, nu va mai iubi. Nu fiindcă ar fi dorit să evite noi sinucideri – ah, mania asta de a psihologiza totul, de a ține să pui raționamente pe seama femeilor! –, nu, nu va mai iubi fiindcă mai descifrase un semn al destinului. De fiecare dată, providența îi îndepărta iubirile. Îl voia cast. Grijulie, prevăzătoare, făcea gol în jurul lui, îl aducea pe drumul drept, îl forța să-l parcurgă, îi semnala unicul lui orizont: Germania.

A oftat. În fond, înțelesese tare greu. Doar totul îi

fusese dezvăluit la optsprezece ani, când se dusese să vadă *Rienzi*. Destinul îi şoptise la ureche întreaga poveste a vieţii lui, dar nu îndrăznise să priceapă. Acum ştia pe de rost cuvintele. „Ba da, iubesc. Cu pasiune-nflăcărată îmi iubesc logodnica, încă din prima zi în care am început să gândesc, de când splendoarea ruinelor mi-a făcut cunoscută trecuta noastră măreţie. Iubirea aceasta mă face să sufăr atunci când logodnica mea e bătută, maltratată, umilită, mutilată, dezonorată, scuipată şi batjocorită. Numai ei îmi dedic întreaga viaţă, numai ei i-am dăruit tinereţea şi puterile mele. Vreau s-o văd încoronată regină a lumii. Ştii prea bine, logodnica mea Roma e!” Era de-ajuns să se pună Germania în locul Romei şi iată drumul lui Hitler.

Ştia că aparatul nazist era îngrijorat de tăcerea lui. Ştia că putea câştiga alegerile prezidenţiale. Ştia că avea s-o facă. Deocamdată însă, îşi aduna forţele înainte de a ţâşni şi a-i face pe ceilalţi să simtă în ce măsură aveau nevoie de el în bătălie. Ar fi pretins că nu-şi va reveni nervos până când nervii lor nu aveau să ajungă pe punctul de a ceda.

— Şi cum i-ai zice tabloului ăstuia? L-a întrebat Neumann, a cărui privire pasionată nu se mai dezlipea de pânză.

— Dictatorul virgin.

Adolf a luat o pensulă fină de mătase şi s-a apropiat de şevalet.

— Uite, scriu titlul în cadru. *Dictatorul virgin* de *Adolf H*.

Odată trasate literele cu scrisul lui rotund, copilăresc aproape, s-a tras mai departe pentru a analiza ansamblul.

Reuşise o compoziţie surprinzătoare.

Un bărbat gol, cu tenul ca de ceară, emasculat, neted între picioare şi lipsit de orice pilozitate, călca pe o mulţime de oameni nu mai mari decât nişte şoareci. Victimele scuturau nişte mici drapele negre, împroşcate cu sângele lor. Poporul strivit era alcătuit din persoane diferite prin culoare, înălţime, rasă, frumuseţe. Doi chiar

semănau cu uriaşul şi pe amândoi îi stâlcea între degetele de la picioare. În colţul drept al cerului, nişte serafimi cântau, dar se putea vedea, după pumnul enorm care urca ameninţător spre ei, că la rândul lor aveau să fie pulverizaţi.

— Parc-ar fi un sugar, a obiectat Neumann.

— Corect. Nimic nu este mai egoist decât un sugar. Întinde mâna, smulge, zdrobeşte şi duce totul la gură. În prima ei zi, fiinţa omenească este un monstru lipsit de conştiinţă, căci nu conştientizează existenţa fiinţei de lângă el. Toţi am început prin a fi nişte tirani. Însă viaţa, contrazicându-ne, ne domesticeşte.

— Nu cumva e Mussolini?

— În niciun caz. Desigur, Mussolini este un dictator, dar nu cel mai rău pe care-l poate răbda pământul. Întrucât încă e în contact cu realitatea, are nevastă, amante, copii, e un mascul latin.

— Vrei să zici că s-ar putea să existe un altul mai rău decât Mussolini?

— Sau decât Stalin? Da, Neumann, e posibil. Teoretic, e o ipoteză de luat în considerare.

Neumann s-a prefăcut că nu aude insulta adresată lui Stalin. Ştia că prietenul lui era un anticomunist dur, or, cum abia se întorsese dintr-o a treia călătorie la Moscova, de unde venise mai degrabă perplex, nu dorea să intre într-o polemică nefastă pentru clipa în care se regăseau.

— Cu Ora-unsprezece – treizeci te-ai văzut? L-a întrebat Adolf.

— Da, am stat un pic la taclale. Mi s-a părut cam… afectată.

— Nu-i aşa? A replicat mândru Adolf.

De câteva luni încoace, de când trăia în văzul tuturor legătura cu Sarah Rubinstein, nici nu ştia ce-l satisfăcea mai mult, orele petrecute în compania iubitei sau gelozia Orei-unsprezece – treizeci. Nu îndrăznise să critice pe faţă legătura lui, dar, din când în când, Adolf surprindea ochii ei înroşiţi, crispări ale maxilarelor, gesturi reprimate care dovedeau că fierbea în ea. Cât despre clipele petrecute cu

Sarah, înalta şi suplă blondă cu părul în trei nuanţe, acestea îi redau gustul pentru propriul trup, pentru cel al femeii, pentru jocul pasionant, imprevizibil, nou de fiecare dată, care constă în a dărui şi a primi plăcere.

— Ştii, Ora-unsprezece – treizeci e o fată bine! A remarcat

Neumann cu tristeţe. Nu merită să…

— Aşa mă simt viu, Neumann. E simplu: îmi place să mă simt viu. De când o-nşel pe Unşpe, mi-am amintit că exist.

— Nu e drept. Erai mai viu când v-aţi cunoscut.

— Adevărul e că succesul mi-a făcut rău. M-am secătuit de tot lucrând. Unşpe a suportat consecinţele, dar nu uita că ea a-nfipt prima cuţitul în povestea noastră.

— Cine-ţi dovedeşte că…

— Ascultă, Neumann, poţi să ne laşi în pace? A zis Ora-unsprezece – treizeci făcându-şi o intrare zgomotoasă în atelier. Am auzit totul şi nu vreau să-mi iei apărarea. Mă descurc şi singură. Şi-apoi, oricum, eu nu mă apăr, ci atac.

Fără a mai spune un singur cuvânt, aproape în vârful picioarelor, Neumann a părăsit atelierul.

Ora-unsprezece – treizeci s-a proţăpit în faţa lui Adolf, a ridicat bărbia şi şi-a înfipt ochii într-ai lui.

— Nu mai merge aşa. Trebuie să alegi: ori ea, ori eu.

Adolf s-a simţit încălzit de o undă de satisfacţie.

— Ce mai e şi cu ultimatumul ăsta? Ţi-am cerut eu să alegi între dansator şi mine?

— Nu. Dar mi-ar fi plăcut.

— A, da? Şi pe cine-ai fi ales?

— Pe tine. Fără ezitare.

În pofida agresivităţii cu care-i răspunsese, îi venea s-o sărute pe amândoi obrajii înroşiţi de furie.

— Gata, de-acum te-ai jucat destul, alege: evreica nemţoaică sau eu!

— Păi, tu, Unşpe. Tu, fără ezitare.

Ochii fetei s-au înrourat pe loc. Nu îndrăznea să creadă într-o asemenea bucurie şi s-a bâlbâit:

— Adevărat? Pe bune, adevărat?

— Da. Sarah e o femeie bine, foarte bine, dar… Pe scurt, tu, Unşpe.

Fata şi-a luat avânt, şi-a încolăcit picioarele după mijlocul lui Adolf, a ajuns nas în nas cu el şi l-a acoperit de sărutări.

— Vreau să-mi faci un copil, i-a zis.

— Aşa? Aici? Pe loc?

— Nu. Imediat după ce-o rupi cu ea.

Adolf s-a strâmbat la gândul scenei pe care urma s-o aibă cu Sarah.

— Bine, rezolv eu, a spus Ora-unsprezece – treizeci.

— Nu. Nu sunt un laş. Trebuie să…

— Bineînţeles, dar parcă de-aici văd scenă: „Te părăsesc fiindcă aşa mi-a cerut nevastă-mea. Regret, n-aş fi vrut să…” Şi ţup în pat pentru o ultimă oară, ca să vă despărţiţi prieteni. Nu, nu, mulţumesc, e prea puţin pentru mine. Te-am împărţit suficient. Cu riscul de-a trece drept o ticăloasă, o să mă duc chiar eu la ea.

A dispărut o clipă şi a revenit îmbrăcată, cu pălăria pe cap şi mănuşile în mâini. Din geanta neagră de catifea a scos un revolver şi l-a îndreptat cu un gest firesc spre Adolf.

— Întinde-te-n pat.

— Poftim?

— Adolf, lasă vorbă, că n-am timp. Întinde-te-n pat ca să te pot lega.

— Păi…

— Adolf, nu mă enerva. Am trecut prin nişte luni groaznice din cauza ta, sunt la limita nervilor, mai am de făcut un comision la amanta asta a ta, aşa că, te rog, nu-mi mai fierbe creierii şi ascultă-mă, altfel risc vreo stângăcie cu jucărioara asta cu care nu sunt obişnuită. Întinde-te-odată.

După ce i-a legat zdravăn picioarele şi mâinile de barele patului, l-a sărutat pe gură şi-a trântit uşa.

Adolf a rămas întins pe spate, fără nicio libertate de mişcare în afara respiraţiei.

Peste două ceasuri, Ora-unsprezece – treizeci s-a întors. S-a aşezat lângă pat şi i-a zâmbit.

— Sarah a înţeles. Mi-a spus că te iubeşte, dar că, lucru vizibil, îi este imposibil să te iubească aşa ca mine. Şi s-a retras din joc. Nu e proastă.

Şi-a scos mantoul şi a adăugat, amuzată:

— Trebuie spus că nici armă nu avea. În sfârşit… doar un cuţit…

S-a dezbrăcat complet şi s-a urcat pe el.

— Ei, facem copilul ăla?

— Mă dezlegi?

— Nu. Niciodată.

În lunile care au urmat, Ora-unsprezece – treizeci şi Adolf au trăit o nouă etapă a iubirii lor. El şi-a asumat dificila sarcină de a-i scrie o misivă sinceră lui Sarah, pentru a-i explica faptul că, dacă Unşpe o dorea… că atât cât va exista Unşpe în viaţa lui… şi că, oricum, pe Unşpe nu avea s-o părăsească niciodată…

În primăvara lui 1929, pe Ora-unsprezece – treizeci au apucat-o greţuri subite. Ameţit de bucurie, Adolf şi-a spus că în sfârşit rămăsese gravidă.

A dus-o la doctorul Toubon, cel mai bun diagnostician din Paris, şi a rămas în sala de aşteptare de un prost-gust pretenţios, pentru a afla fericită confirmare a faptului că urma să devină tată.

Doctorul Toubon a scos capul prin uşă şi l-a rugat să vină în biroul lui. Unşpe nu era acolo, se îmbrăca în camera cealaltă.

— Domnule H., va trebui să fiţi foarte curajos. Soţia dumneavoastră este atinsă de o formă foarte severă de tuberculoză. Nu sunt optimist. De fapt, ca să fiu cinstit, zilele îi sunt numărate.

La început, se face dorit.

Îşi dă o întâlnire. Mereu îndepărtată. Mereu nesigură. Întrucât, pentru a dovedi cât de preţios este, trebuie să lanseze zvonul că nenumăratele sale responsabilităţi îl constrâng să-şi anuleze uneori

întâlnirile. Fals, dar cine să ştie? Dintr-odată, nu Hitler aşteaptă mulţimile, ci acestea îl aşteaptă pe el. Care speră.

În ziua anunţată, îşi regizează apariţia. Solicită ca locul adunării, indiferent care ar fi acesta, să nu mai arate ca de obicei.

Drapele, bannere, rânduri de scaune, piramide de tribune, megafoane, proiectoare devin aspectul obişnuit. Mulţimea pătrunde într-un cotidian metamorfozat, înfrumuseţat, fermecat. După care, se lasă aşteptat. Îşi organizează cu precizie întârzierea. A calculat exact timpul necesar masei pentru a deveni încordată, nerăbdătoare, fără însă a ajunge batjocoritoare ori furioasă. Ştie să intre grăbit şi să se năpustească la tribună că apariţia bruscă a unei soluţii.

Se mişcă repede. Gesturile îi sunt precise, nervoase. Ştie că trebuie să surprindă prin energia să mulţimea nu-l cunoaşte decât din efigie, din fotografiile lente şi tăcute, elaborate împreună cu prietenul lui Hoffmann, care-l fac să pară nobil şi gânditor. Acum, în numai câteva secunde, trebuie să-şi arate calităţile contrarii. Numai cu un asemenea preţ fascinezi, numai cu un asemenea preţ eşti un star. O ştie, a studiat vedetele de film. Numai coabitarea extremelor în aceeaşi persoană întreţine foamea mulţimii. Greta Garbo domneşte asupra lumii fiindcă frumuseţea ei nobilă, netedă, demnă de o statuie antică este contrazisă de gesturile stângace, de femeie prea înaltă, care se ruşinează să domine, de paşii de dansatoare neîndemânatică, stând să cadă, de privirile emoţionate, de fiinţă exagerat de sensibilă, de ceafă de pasăre rănită. Hitler lucrează în aceleaşi zone ale contrastului: după ce a impus imaginea unui vizionar calm, cu ochi de azur, cu fizic lipsit de vigoare, pierdut în reverii sublime, va dovedi, în carne şi oase, o energie tăioasă, muşcătoare, virtuoasă, febrilă, lăsând senzaţia că este cucerit de o forţă invincibilă, care-l depăşeşte până şi pe el.

E aici. Face faţă mulţimii. Şi acestea nu sunt decât preliminariile.

Mulţimea este o femeie; femeii îi trebuie mult până termină; Hitler este un amant uriaş fiindcă este şi mai lent decât ea. Încă de la început oferă argumente, idei, dar dă puţin. O lungeşte. Se abţine. Ţine să creeze dorinţa în mulţime. Păstrează pentru mai târziu asaltul. Când se va încălzi, va fi puternic, erect, inepuizabil.

În iubire, aşa ceva se cheamă armăsar. În politică, demagog. Secretul reuşitei este să te gândeşti numai la bucuria celuilalt.

Hitler începe să facă mulţimea să freamăte. Îl aplaudă. Vrea să participe şi ea. El o aţâţă, o lasă să se mişte, o opreşte, îşi lipeşte gura de a ei pentru a o împiedica să ţipe. Intră şi iese, se retrage, o eliberează de căluş: ea exultă.

Reia asaltul. Ea se miră. Ce? Deja?

O ia de la capăt. Insistă. Ea-l urmează. Ţipă. El continuă.

Ea geme. El schimbă ritmul. Ea toarce şi se plânge în acelaşi timp. El accelerează. Inima stă să-i sară din piept. Ea atinge orgasmul.

El continuă imediat. Nu. Ea nu mai rezistă. E convins. A priceput. Nimeni nu-i mai bun. Ba da. El insistă şi, bizar, ea începe iar împreună cu el. De-acum voinţa îi e învinsă, îi aparţine, e stăpânul ei, face ce vrea din ea. Îi e şi prezent, şi viitor, căci e deja cea mai frumoasă amintire a ei.

Are încă un orgasm, şi încă unul şi încă unul.

De-acum, ea nu mai distinge culmile orgasmului, nu mai e decât abandon. Doar urlă continuu.

Şi în timp ce el n-o lasă niciun moment, ea îi promite tot ce vrea el. Da. Cu tine. Niciodată fără tine. Niciodată.

Iar el se retrage pe neaşteptate şi dispare.

Ei i se face dintr-odată rău.

Împotriva durerii acţionează muzica. Pentru a-şi reveni, mulţimea cântă. Şi coboară în lumea normală.

Da, promisiunea e făcută. El se va-ntoarce.

Hitler s-a refugiat deja în maşină. După care va sări în avion pentru a ajunge în alt oraş, care de pe-acum îl aşteaptă.

Mulţimea atinge orgasmul, dar el încă nu se bucură.

O dispreţuieşte fiindcă atinge atât de uşor orgasmul, fără ca el s-o fi făcut.

Şi, dispreţuind-o, se simte superior.

Şi, dispreţuind-o, păstrează puterea.

În frustrare va găsi forţa de a reîncepe peste un ceas.

Dimineaţă lividă pe bulevardul Blois.

De la fereastră, Adolf H. urmăreşte acel du-te-vino sinistru şi tăcut, din curte, al portăreilor. Duceau cu ei toate urmele fericirii sale alături de Ora-unsprezece – treizeci.

„Numai de-aş rezista până…”

Din 1929, criză economică făcuse ravagii pe piaţa de artă, cumpărătorii dispăruseră, cea mai mare parte fiindcă erau ruinaţi, cei ce scăpaseră căutau plasamente mai sigure decât pictura modernă, iar marii miliardari inamovibili, care ar fi putut oricând cheltui fără teamă, aşteptau totuşi ca inflaţia şi preţurile să scadă şi mai mult. Adolf nu mai vânduse nimic, nu mai avea cotă, dar, în pofida situaţiei, datoriile trebuia să şi le plătească.

„Numai de-aş rezista…”

Nu voia ca Unşpe să afle de prăbuşirea lor materială. Întrucât nu mai avea puterea să se dea jos din pat, reuşise să-i menţină iluzia bunăstării, aşa că ea habar nu avea că, dincolo de uşă, casa era complet golită de mobilier şi că nu le mai rămăsese decât o singură servitoare, prea legată de Ora-unsprezece – treizeci pentru a pleca, deşi nu mai fusese plătită de trei luni. Până şi pânzele neterminate din atelier fuseseră luate în acea dimineaţă.

— Nu sunt decât nişte pânze nefinalizate, ce-o să faceţi cu ele? A exclamat Adolf.

— Le vindem la preţul pânzei goale, cineva tot va putea picta peste ele, i-a răspuns maître Plissu, portărelul, cu felul lui onctuos de a se adresa, savurând fiecare cuvânt ca pe o bomboană.

Adolf nici măcar forţa de a se indigna nu o mai avea. Să protesteze? La ce bun? *Universul este nedrept, doar ştiu asta. Şi-apoi, există şi lucruri mai grave*. În el nu mai

era loc pentru tristeţe. Nu se gândea decât la trupuşorul acela, altă dată atât de plin de viaţă, care se stingea în camera alăturată.

— Putem vorbi?

Adolf a tresărit.

În fundul încăperii goale şi îngheţate stătea doctorul Toubon.

Doctorul Toubon, maître Plissu, medic, portărel, toate aceste personaje oficiale şi interşanjabile, foci mari şi grase, îmbrăcate în negru, cu mustaţă dovedindu-le seriozitatea, cu vocile blânde şi alunecoase, cu timbrul lor opus catastrofelor care se anunţau. Discreţie. Politeţe. Oroare. De săptămâni întregi, plecările şi venirile lor, tot atât de impersonale şi de bine reglate ca nişte funeralii, îi smulgeau bucată cu bucată lucrul la care ţinea cel mai mult, viaţa lui cu Unşpe, nădejdea unei vieţi cu Unşpe…

— Am venit să vă spun că soţia dumneavoastră nu mai are decât câteva ore de trăit.

— Nu!

— Domnule H., v-am admirat curajul şi profunzimea sentimentelor în timpul acestei încercări. Din respect pentru comportamentul dumneavoastră, vă datorez adevărul. Aproape că nu mai poate respira. Nu va supravieţui zilei de azi.

Adolf şi-a lăsat capul să se lipească de fereastră. Iată că auzea frază de care se temea de luni de zile, fraza împotriva căreia luptase, împotriva căreia îşi mobilizase întreaga energie şi dragoste. Totul era distrus. Totul fusese în zadar. Se sfârşea. La timpul hotărât, la ora hotărâtă, moartea tot şosea.

— Trebuie să credeţi, domnule H., că pentru soţia dumneavoastră este vorba despre o adevărată eliberare.

Biata micuţă Unşpe, atât de curajoasă, atât de veselă, căreia îi slăbiseră puterile fără să se fi plâns, petrecându-şi ultimele ceasuri în faţa tabloului, unicului tablou pe care portăreii nu îl luaseră, *Portretul unei uriaşe*.

1»

Adolf a simţit că durerea avea să-l dărâme şi a luat-o

la fugă. Pe scări s-a întâlnit cu Neumann, care venea, ca în fiecare zi, să le fie alături.

— Neumann, nu mai are decât câteva ore… Du-te la ea în cameră. Am ceva urgent de făcut.

— Unde te duci?

— Trebuie să plec.

— Adolf! Întoarce-te!

— Am ceva de cumpărat. Pentru ea.

Şi a rupt-o la fugă pe trotuarul cenuşiu. Vântul îngheţat nu reuşea să-i oprească lacrimile. Simţea în el ceva prea viu, prea puternic, ceva inepuizabil şi inutil pe care ar fi vrut să-l dăruiască lui Unşpe.

Ajuns pe strada De zbor des-Valmore, a intrat la numărul 12 şi a urcat mai multe etaje. A sunat de câteva ori, speriat, fără a lăsa soneria să respire.

Lars Ekström, în halat, a deschis în cele din urmă uşa. Când l-a văzut în casa scărilor pe Adolf, s-a tras înapoi speriat, însă acesta l-a prins de braţ rugându-l:

— Haideţi. Unşpe o să moară. Doresc să fiţi şi dumneavoastră la căpătâiul ei.

— Dar…

— Nu, nu sunt supărat pe dumneavoastră. V-a iubit. Ar fi bine, în ultimul ei ceas, să-i aibă lângă ea pe cei doi bărbaţi care au ţinut-o în braţe.

— Dar…

Adolf s-a uitat la minunatele picioare goale şi chinuite ale dansatorului. „Ce prost mai e, şi-a spus văzându-i picioarele goale… dar nu contează. Unşpe l-a iubit”. Un tânăr gol, cu un prosop mare în jurul şoldurilor, a apărut în spatele lui Lars Ekström şi a întrebat cu voce adormită:

— Ce e?

— Nimic, i-a răspuns dansatorul, e soţul unei prietene. Întoarce-te şi culcă-te.

Efebul a dispărut.

— Vă înşelaţi, a zis Lars Ekström, nu am fost niciodată amantul soţiei dumneavoastră. M-a rugat să vă fac să credeţi asta pentru…

— Pentru?

— Pentru a vă face gelos.

Adolf s-a lipit de perete. Nu mai avea aer. Nu asta. Nu de două ori. Două minciuni fuseseră în viaţa lui Unşpe. Întâi îl făcuse pe Adolf să creadă că avusese mulţi bărbaţi, ca să nu-i fie frică de virginitatea ei. Apoi îl convinsese că îl înşela pentru a-l trezi din indiferenţă. Atunci… era unicul? Unicul bărbat din viaţa ei? Unşpe…

— Vă e rău? Vreţi să beţi ceva? Intraţi…

Adolf a coborât în goană scările şi a luat-o la fugă cât îl ţineau puterile. Unşpe… Nu trebuia să mai piardă niciun minut. De acum îi era frică de ea. Unşpe. Atâta dragoste şi asta dintotdeauna. Atâta fidelitate… Atâta… Nu, nu avea dreptul să-i răpească asta.

A dat buzna în camera întunecată şi s-a prăbuşit pe pat, sărutându-i pierdut mâinile minuscule şi jilave.

— Unşpe… iubita mea…

— Pe unde-ai umblat, friţule? Mă-ngrijorasem.

— Am… am aflat de la Lars că…

— Las-o aşa, ia-ncălzeşte-mă.

A luat-o în braţe. Nu mai avea greutate, nu mai regăsea nimic din senzaţiile pe care le simţise de atâtea ori. Ea, dimpotrivă, se freca de el ca o femeie îndrăgostită, punând dintotdeauna preţ pe trupul pe care-l adora.

— Ne-am distrat bine, nu?

— La ce te referi? Ce-ai de vorbeşti la trecut?

— Ia mai termină. Ştiu tot.

A tuşit şi a repetat, fără a lua în seamă întreruperea:

— Ne-am distrat bine, nu?

Devastat de emoţie, lui Adolf i-a venit greu să articuleze clar:

— Da. Ne-am distrat bine.

Nu îndrăznea s-o privească, nu îndrăznea s-o strângă prea tare în braţe, îi era frică să n-o zdrobească.

— Friţule, trebuie să ne gândim la viitor. Una ca mine n-o să mai găseşti tu.

— Unşpe… taci din gură.

— Tac dacă vreau eu! I-a răspuns cu o iritare pentru

care nu mai avea mijloacele fizice şi care i-a provocat o tuşe de mai multe minute.

În penumbră, Adolf, dăruit cu totul micului trup scuturat de tuse din braţele sale, se temea în fiecare clipă că firul vieţii ei s-ar fi putut rupe.

— Nu te mai contrazic, Unşpe. Zi ce voiai să-mi spui.

Respiraţia ei s-a potolit cu greu. Ochii îi ieşiseră din orbite.

— Aşa. Nu vreau să te laşi pe tânjală. Trebuie să pictezi, trebuie să trăieşti.

— Dar cum? Nu fără tine.

— Uită-te în spatele patului.

Adolf nu a înţeles. Unşpe a insistat cu vocea slabă, şuierătoare:

— Lasă-mă şi uită-te în spatele patului.

Neumann a făcut mai mare lumina veiozei. Adolf a ocolit patul înalt, cu draperii grele, şi a descoperit-o acolo, palidă, neliniştită, tulburată pe Sarah Rubinstein, sprijinită de peretele albastru.

— Sarah?

— După mine, e tot ce poţi găsi mai bun, a zis Unşpe. Am chemat-o special. Evident, nu e de acord, dar o s-o farmeci tu. Contez pe tine.

Adolf s-a apropiat de Sarah, pe care nu o mai văzuse de când se despărţiseră. Aceasta şi-a întors privirea către firicelul de lumină care se strecură printre storurile lăsate.

A murmurat cu o voce lipsită de nuanţe:

— Unşpe m-a contactat imediat ce a aflat că e bolnavă. Am venit de mai multe ori, când nu erai acasă. Eu…

Sarah a făcut efortul de a-l privi pe Adolf. Când ochii i-au trecut peste pat, în ei s-a putut citi o sclipire de panică.

Adolf s-a-ntors.

Prea târziu. Unşpe era moartă.

Hitler câştigase. Era noul cancelar al Germaniei.

Artistul ratat, fostul cerşetor, soldatul incapabil să ia un grad în plus, agitatorul de braserie, pucistul de operetă,

amantul virgin al mulţimilor, austriacul devenit neamţ printr-o şmecherie administrativă ajunsese în fruntea uneia dintre cele mai bogate şi mai cultivate ţări din Europa.

Ţipase atât de tare, încât unii îl auziseră. Şi votaseră cu el.

Ţipase atât de tare, încât unora li se păruse ridicol. Şi se lăsaseră manipulaţi de el.

Cu toate că de o sută de ori, de o mie de ori îşi prezentase demonii: distrugerea evreilor, suprimarea comuniştilor, răzbunarea pe Franţa, extinderea spre est, apoi spre vest… Spusese întotdeauna că războiul era un drept, că războiul va fi necesar. Niciodată nu mai jucase cineva un joc atât de agresiv şi de clar. Niciodată nu mai făcuse cineva din ură unic resort politic. Fusese considerat convingător. Fusese considerat grotesc. Dar aproape nimeni nu l-a considerat periculos. Cum se poate dovedi cineva atât de surd? Hitler nu era un mincinos. Îşi dezvăluia cinstit adevărurile obscene. Ba acest lucru chiar îl proteja. Fiindcă oamenii sunt obişnuiţi să-i judece pe ceilalţi după faptele, nu după vorbele lor. Ştiau că între intenţie şi realizare lipseşte o verigă: puterea de a acţiona. Or, tocmai îi dăduseră lui Hitler puterea. Se gândeau, poate, că exerciţiul guvernării îi va mai modera extremismul, cum se-ntâmplă de obicei? Că Hitler se va potoli, învăţând legea dură a realităţii?

Ignorau faptul că nu desemnaseră un om politic, ci un artist. Adică exact contrariul. Un artist nu se pliază după realitate, ci o inventează. Şi asta pentru că artistul detestă realitatea pe care o creează de supărare. În mod obişnuit, artiştii nu acced la putere, realizându-se dinainte, împăcând realul cu imaginarul în operele lor. Hitler a ajuns la putere fiindcă era un artist ratat. Repetase timp de zece ani: „Vom pune mâna pe putere în mod legal. După aceea…”

După aceea, puterea era el.

În acelaşi timp, un bărbat îşi pierduse somnul. Crezuse că-şi făcea meseria, dar declanşase o catastrofă.

Cum ar fi putut prevedea?

Doctorul Forster urmărise neliniştit emergenţa politică a curierului Hitler, pacientul lui de la Pasewalk, din 1918, pe care îl tratase pentru orbire isterică declarându-i şi convingându-l că Dumnezeu îi stabilise misiunea de a salva Germania. Considerase că îl tratase sub hipnoză când, de fapt, îi inoculase o maladie. Acum, când omul acela ajunsese în fruntea ţării, doctorul Forster conchisese că era de datoria lui să vorbească, fie şi violând secretul medical. La unul dintre cursurile lui de i la universitatea din Greifswald, a anunţat că Hitler suferea de nevroză tratată prin sugestie şi hipnoză şi că urma să facă public dosarul psihiatric al acestuia.

Gestapoul a acţionat fără să mai aştepte. Doctorul Forster a fost imediat suspendat pentru instabilitate mintală. Punându-i-se cămaşa de forţă a tăcerii.

A fugit în Elveţia, urmărit de serviciile secrete. Nu a mai avut timp decât să depună într-un seif din Basel fişele psihiatrice transcrise codat, să anunţe câţiva prieteni fără a le preciza banca, înainte de a fi descoperit mort în camera lui de hotel, sinucis cu un glonţ în cap.

ORA CINCISPREZECE DOUĂZECI ŞI NOUĂ

Viaţa lui în sfârşit ajunsese o operă.

În înaltul şi vastul decor al Cancelariei, ziua lui Hitler se desfăşura conform unei regii bine reglate, la care participau corurile – o mulţime selecţionată şi trimisă de ministrul Propagandei –, orchestra – funcţionarii Reichului, de la ministru până la ajutor de bucătar –, rolurile secundare – Goebbels, Göring, Hess, Himmler, Speer –, totul fiind organizat în jurul marilor arii ale tenorului, Hitler. Fără note false, fără cacofonii, fără muzică străină. Unicul solist autorizat să improvizeze era Hitler. De care, de altfel, acesta nu se lipsea, lăsându-se apucat de furii tunătoare, care făceau să răsune pereţii palatului, împietrindu-i pe cei din jur, făcându-l să se înspăimânte la gândul unei posibile răzbunări, lăsându-i interzişi pe ambasadorii care nu mai văzuseră niciodată un om de stat dedându-se unor astfel de scene cu atâta dezinvoltură. O

singură diferenţă faţă de opera lui Wagner: nu exista rol feminin. Hitler nu accepta să-şi împartă rolul de vedetă. Viaţa lui era o operă pentru bărbaţi. Germania era o operă pentru bărbaţi.

La unsprezece dimineaţa, cameristul bătea la uşă şi lăsa pe prag presa şi mesajele importante.

Hitler se trezea cu greu, abia smulgându-se din neant. Verifică imediat dacă într-adevăr el era, Hitler. În semiobscuritatea verzuie, oglinda nu-i răspundea decât cu o imagine vagă.

— Ah… În fiecare zi e tot mai greu.

Zărea un chip livid, buhăit, hirsut, marcat de cutele cearşafurilor, un corp fleşcăit, gras, lichid. Parc-ar fi fost un heleşteu.

Mocirlă parc-ar fi fost. De altfel, aşa şi mirosea. Noaptea, natura se răzbuna, îl răpea din el însuşi, îl împiedica să fie Hitler, îl aducea la condiţia umană. Muncă de măturător. Profită că

Dormea pentru a-i estompa trăsăturile, pentru a-i umfla pielea, pentru a-i face ochii sângerii, pentru a-i spori arsurile stomacale, pentru a-i putrezi visele incoerente. Era înfiorător să fie supus, fără ştirea lui, unei asemenea înfrângeri cotidiene.

Hitler se scula obosit, nu odihnit, mai puţin el însuşi decât în seara dinainte, departe de cele mai bune fotografii ale sale, şi oribil de asemănător cu defunctul lui tată, pe care-l urâse atât de mult.

Se uita la necunoscutul acela în fiecare dimineaţă şi îşi zicea:

— Am o oră înaintea mea.

Avea o oră pentru a-l fabrica pe Hitler. Lectura corespondenţei începea să-i redea fiinţa. După care, cea a articolelor care-i erau dedicate îi accentua sentimentul propriei importanţe. Trecea apoi în baie, unde cameristul lăsase apa să umple cada, înainte de a dispărea. Nimeni nu-l vedea gol pe Hitler. Nici măcar el însuşi. Se ferea de respectivul spectacol, intrând în cadă cu pleoapele pe

jumătate închise. „Nu există om important pentru cameristul lui”. Cine să fi spus asta? Talleyrand despre Napoleon? Chateaubriand? Nu conta. Hitler repeta deseori aceste cuvinte rânjind, întrucât el se putea lăuda că rămânea un om important chiar şi pentru cameristul lui. Karl nu-l surprindea niciodată într-o poziţie degradantă. Bărbierit. Pieptănat. Îmbrăcat. Într-un ceas, eroarea era corectată: mocirla dispăruse, se resculptase pe sine, semăna din nou a Hitler.

Îşi putea părăsi apartamentul privat pentru a se întâlni cu aghiotanţii, a asculta revista presei guvernamentale şi a-şi verifica întâlnirile cu şeful Cancelariei. În timpul acestora se izola într-o discuţie pasionată cu vreunul dintre interlocutori, plimbându-se fără ţintă prin seră şi făcând astfel să întârzie prânzul. Doar nu se mai văzuse vreodată un om important care să ajungă la masă la timp! După ce depăşea programul cu o jumătate de oră, o oră, ba chiar o oră şi jumătate, atunci când era în formă, trecea în sfârşit în sufragerie.

Acolo trona cu spatele la fereastră, astfel încât toţi ceilalţi să fie uşor orbiţi de el. Făcea în aşa fel încât conversaţia să ţintească mereu problemele mondiale, deoarece subiectele generale erau cele în care putea fi sclipitor, pe când în cele specializate se găsea mereu cineva mai competent. Făcând eforturi, se silea să-şi asculte invitaţii şi să le pună întrebări. Deşi se simţea superior oricăruia dintre ei, considera că era de datoria lui să anuleze distanţa, aplecându-se către muritorii de rând ca un tată spre copiii lui. Din când în când, pentru a le face plăcere, pentru a le arăta că le ierta faptul că erau nişte oameni obişnuiţi şi pentru a-i lăsa să atingă un pic aura geniului, se lansa în câte un monolog sclipitor. Moment în care regreta că-şi ţinuse gură mai înainte, fiindcă, fie şi după un ceas de discurs neîntrerupt, se simţea mai puţin obosit decât după zece minute de dialog, indiferent cu cine l-ar fi purtat. Timpul care trecea atât de repede în propria-i companie i se părea nesfârşit alături de ceilalţi. Prefera solilocviile din ce în ce mai frecvente, găsind că era mai

generos, mai puţin epuizant şi, mai ales, mai puţin plictisitor să-şi împrăştie roadele spiritului decât să dea atenţie mediocrităţii celorlalţi.

După masă primea câteva minute oficialii în salonul de muzică, apoi se retrăgea în apartamentul lui pentru a se odihni.

Din ce motiv?

Propria superioritate. I se părea copleşitor să aibă întotdeauna dreptate. Lucrul acesta îl izola din ce în ce mai mult. Nu era tocmai un paradox că se simţea mai puţin singur atunci când era într-adevăr singur decât împreună cu alţii. Era mai uşor să se lase îmbătat de sentimentul propriului geniu, de încrederea în destinul personal, afundat în fotoliu şi privind norii decât în mijlocul subalternilor, pentru care trebuia să transforme această beţie în ordine, scrisori, decrete, directive. Era de-ajuns că era, dacă mai trebuia să şi fiică…

Uneori Eva Braun intra la el în apartament. Avea dreptul. Ba chiar avea şi ea o cămăruţă. Poporul nu ştia nimic, nici oficialii, doar intimii aflaseră de existenţa ei. Îi considerau pe Hitler şi pe Eva Braun drept un cuplu. În realitate, ea îl iubea profund, iar el simţea pentru ea un dispreţ puternic.

Eva Braun era o fată foarte veselă, care adora nefericirea. Când blondă, când brunetă, mereu frumoasă, făcuse o pasiune pentru Führer şi, cum acesta îi rezistase, avusese mai multe tentative de sinucidere care-i apropiaseră foarte mult. Fiindcă mai degrabă moartea decât viaţa apropia aceste două fiinţe. Mai întâi revolverul, apoi somniferele, cele două instrumente sacrificiale cu care Eva Braun îşi strigase nefericirea de a nu fi băgată în seamă, îi amintiseră lui Hitler de Mimi şi de Geli, suveniruri fericite, aşa că se lăsase cucerit de Eva Braun. Îi plăcea ideea sinuciderii ca manifestare a iubirii, doar era tema din *Tristan şi Isolda*, confirmându-i că povestea era serioasă. Prin urmare admisese că Eva Braun putea da târcoale prin anturajul lui, să mănânce şi să doarmă acolo, să mai roadă şi ea câte un os în trecere şi să se culce la ea

în firidă. În fond, Eva dovedea tandreţea de nezdruncinat a unui câine, mereu fericită să-şi vadă stăpânul, chiar dacă acesta o neglijase, o certase, o bătuse, în cadrul regnului uman, întrupa ascultarea şi afecţiunea.

Numai că Hitler simţea mai multă tandreţe faţă de dulăii lui ciobăneşti germani decât faţă de frumoasa Eva. Întrucât aceasta comisese o crimă imprescriptibilă, care o lega pe vecie de Hitler şi care o costa statutul ambiguu, alcătuit din silă şi atracţie, căci obţinuse ceea ce el le refuzase tuturor celorlalte femei: făcuseră dragoste.

Tânără secretară a lui Hoffmann, fotograful oficial al lui Hitler dintotdeauna, nu avea decât şaptesprezece ani când îl văzuse pe Hitler intrând în biroul de la München. Ceea ce fusese ca o orbire. Să fi fost oare din pricina soarelui, ale cărui raze spumoase, vesele, albe aproape în acea zi, se strecuraseră în faimoşii lui ochi azurii? Să fi fost oare fiindcă nu-l văzuse înainte decât în fotografiile bidimensionale, de format mic, în alb-negru, iar acum viaţa i-l adusese întreg, în relief, în culori, în carne şi oase, ca un zeu coborât din Olimp pentru a risca o aventură printre muritori? Să fi fost oare pentru că o privise lung, curios, pe nou-venită şi apoi, foarte repede, îi trimisese un surâs în acelaşi timp galant şi sălbatic, care însemna: „Eşti tare frumoasă”? Să fi fost oare fiindcă toată lumea se strânsese în jurul lui de parc-ar fi fost un rege? Fapt e că, în clipa aceea, Eva Braun îşi spusese: „Iată bărbatul vieţii mele”. În fond, se îndrăgostise de o scenă mai degrabă decât de o fiinţă. Mai apoi, pulsiunea se păstrase proaspătă şi vie prin greutăţile constante care-i ieşiseră în cale. Dintr-odată, încăpăţânarea de adolescentă luase formele tradiţionale ale flirtului, ale consumului de sine, ale sinuciderii, regăsirilor, umilinţelor, pe scurt, toate stările care dau dreptul, de obicei, bolnavilor să numească respectiva obstinaţie invariabil nefericită o mare poveste de dragoste.

Şi cum dorinţa înseamnă o lipsă, Hitler era gata să întreţină flacăra unei dorinţe infinite. Eva nu obţinea niciodată nimic sau, dacă da, atunci cu picătura. Departe de a o îndestula sau chiar de a o satisface, el îi menţinea

pofta. Câţiva bani, puţin loc, nicio apariţie publică, tandreţe niciodată.

Într-o seară, se culcaseră împreună. Era la puţină vreme după ce Hitler ajunsese cancelar, suprimase libertatea presei şi instituise partidul unic. Băuseră şampanie, Hitler se trezise culcat peste ea, cu hainele mototolite, urmaseră câteva convulsii, iar Hitler uitase de sine pătrunzând-o. În noaptea aceea, Eva îşi închipuise că ar fi câştigat partida. Hitler, de fapt, ajunsese la un dispreţ definitiv în privinţa ei, acelaşi dispreţ cu cel pentru propriul trup, exact acelaşi dispreţ. Sexualitatea, ca tot ce ţinea de materie, de carne, de fluide, făcea parte din ceea ce i se dăduse şi avea să i se ia, deci de ceea ce îi scăpa. Nu-şi iubea decât propria voinţă. Aşadar, la patruzeci şi patru de ani a avut prima experienţă sexuală, iar lucrul acesta i s-a părut că ţine de desfrânare. În seara aceea a înţeles de ce dăduse atât de puţină importanţă respectivului lucru, s-a felicitat şi a conchis că, evident, era mult deasupra unor astfel de întâlniri corp la corp.

Din când în când recidiva. Sau, mai degrabă, verifica. Se întindea peste Eva Braun. O strângea în braţe pe întuneric, fiindcă se temea că, văzând limpede ce făcea, ar fi putut fi totalmente scârbit. Se temea mai ales de spectacolul sexului lacom al femeii. În timpul spasmului lui, Eva părea în culmea fericirii. Cu-atât mai bine! Urma să rămână aşa, pierdută, ceasuri, dacă nu chiar câteva zile. Disproporţia dintre satisfacţia ei şi a lui îi confirma lui Hitler că femeia nu era decât un animal inferior.

Seara ieşea din apartament pentru a cina cu obişnuiţii, fiindcă avea oroare de figuri noi. Şi începea să le vorbească în voie despre subiectele lui preferate: arta, teatrul, istoria. În sfârşit, alegea un film din lista furnizorului lui, Goebbels, şi toată lumea urmărea proiecţia în salonul de muzică, inclusiv servitorii şi şoferii invitaţilor. Îi adoră pe Mickey Mouse şi pe Greta Garbo. Ulterior, se mai discuta până la două dimineaţa, când Hitler se retrăgea.

Totul era ceremonie, ritual, formalitate. Hitler îşi

retezase orice contact cu fiinţele omeneşti. Domnea. Domina. Nu era *i*»

Fericit, era satisfăcut, fiindcă lumea fusese creată pentru a funcţiona aşa, avându-l pe el drept centru.

Fericit? Ce idee bizară! Dar ce, soarele este fericit?

U

— După patruzeci de ani, un artist nu-şi mai face iluzii despre sine însuşi. Ştie că este un artist mare sau mic.

Chipurile tinere îl fixau pe Adolf H. cu pasiune. Cursurile lui de la Academia Independentă din Berlin făceau întotdeauna săli pline. Era apreciat punctul de vedere deschis, despre artă şi vremurile în care trăiau, al acestui profesor. Alături de el puteai învăţa la fel de bine tehnicile tradiţionale şi curentele moderniste, întrucât îşi expunea cu mărinimie amintirile pariziene. Picasso, Braque, Léger, Soutine, Chagall, Modigliani, Foujita, Van Dongen, Dalí, fusese alături de tot ce era mai important în pictura contemporană şi vorbea despre aceşti artişti atât de simplu, de apropiat, de familiar, încât şi doar atât ar fi fost de-ajuns pentru a-i asigura un prestigiu infinit.

— La douăzeci de ani totul e vis suspendat printre nori. La patruzeci, o parte dintre visuri au devenit chiar materia vieţii noastre. Am pictat, am produs, am avut timp să ne înşelăm şi să o luăm de la capăt, am avut libertatea de a împinge limitele mai departe. La patruzeci de ani am căpătat tehnică, iar energia a rămas intactă. În sfârşit ştim şi încă mai putem. Dacă n-am produs însă nicio capodoperă ori măcar punctul de start al unei capodopere, atunci partidă a luat sfârşit.

Emoţia voala glasul lui Adolf. Nu înţelegea de ce abordase acel subiect, îl împinsese o necesitate, descoperind astfel el însuşi ceea ce gândea. Zăcea în el o tristeţe dureroasă. Studenţii pricepuseră că nu mai participau la un curs, ci la o confesiune. Ştiau că pictase prin anii douăzeci şi, din motive necunoscute, încetase să o mai facă la întoarcerea în Germania. Niciunul dintre ei nu avusese ocazia să-i vadă tablourile, dar mulţi dăduseră

deseori de numele lui menţionat în cataloage sau în articole despre şcoala de la Paris, în aşa fel încât se născuse o adevărată legendă în băncile facultăţii, care făcea din Adolf H. un geniu fulgurant, zidit în tăcere în urma unei misterioase disperări. În ziua aceea urechile se ciuliseră, căci studenţii ghiceau că aveau, poate, să obţină cheia misterului.

— Da, se poate trece peste absenţa fermităţii liniilor, timiditatea culorilor, ezitarea în compoziţie atâta vreme cât pictorul este în devenire. Desigur, poţi vedea monştri, precum Picasso ori Bernstein, al căror talent, încă de la şaptesprezece ani, era peremptoriu. Numai că, în faţa unor asemenea evidenţe, îţi spui că s-au născut genii, cu tot instrumentarul lor genial, pe când altora le trebuie ani şi ani pentru a obţine mijloacele de exprimare a genialităţii lor. Se aşteaptă, deci se speră. Te-ntrebi ce se va naşte din asta. La ce va duce travaliul? La un prematur? La doi prematuri? La trei sarcini false? Nu contează. Trebuie să continui. Trebuie să naşti de la sine. Ai întâlnire cu un necunoscut îndepărtat, pictorul care îţi e dat să fii. La patruzeci de ani, bebeluşul a sosit. Pentru unii e o imensă surpriză, un uriaş. Pentru alţii, ceva agreabil, ceva viu. Pentru câţiva e dramatic, copilul s-a născut mort, un mic cadavru care le-a rămas în braţe, dovedind inutili toţi anii plini de eforturi.

Adolf avea senzaţia că i se scurgea sângele, de parcă şi-ar fi tăiat venele în cada cu apă fierbinte. Totuşi, torpoarea îi aducea o stare de bine neprecizată, voluptuoasă aproape, aşa că s-a lăsat să vorbească mai departe.

— Fac parte dintre aceştia. Dintre dezamăgiţi. Dintre disperaţi. Mi-am consacrat prima jumătate a vieţii urmărind un vis despre mine însumi care s-a dovedit o iluzie. În pofida muncii, a seriozităţii, chiar a succesului critic şi financiar de la o vreme, am realizat, la patruzeci de ani, că nu eram un mare pictor. Nici măcar un mic maestru. Nimic, de fapt. Doar cineva superficial.

Studenţii au simţit nevoia de a protesta, fie din

convingere, fie din omenie, dar au sesizat că profesorul era atât de fragil, de gol în mărturisirea sa, încât şi-au înghiţit cuvintele.

— Şi-atunci, fiindcă iubesc cu pasiune pictura, fiindcă o iubesc mai mult decât mă iubeşte ea pe mine, m-am hotărât să devin profesor. Profesorul vostru. Să transmit. Mi-am găsit deci locul. Şi sunt fericit.

Numai că, în clipa în care a pronunţat cuvântul „fericit", i-au dat lacrimile, ceea ce l-a obligat să părăsească grăbit estrada.

A

— Aşa nu mai merge!

Încă de când se trezise, Hitler râgâia de furie. Revista presei străine îl călcase înfiorător pe nervi: „nebun, indecis şi inofensiv", iată ce reieşea din maldărul de hârtii care-i fusese consacrat. De obicei, se bucura să audă judecăţi inepte, deoarece erorile protejau adevărul ca armurile în război, dar, în dimineaţa aceea, orgoliul lui Hitler fusese rănit. De ce? Dormise prost, suferea de arsuri ascuţite la stomac, care soseau în valuri, ceea ce îl convinsese din nou că era devorat de cancer, ca mama sa. Căpătase convingerea că avea să moară în curând.

Pentru a pune capac stării de proastă dispoziţie, Eva Braun ieşise din camera ei mai frumoasă ca niciodată – era de un blond oxigenat în ziua aceea – şi se frecase de el, amintindu-i cum petrecuseră cu două nopţi înainte.

— Când mă iei de nevastă?

— Când n-o să mai am niciun viitor politic.

— Păi ai deja totul! Toată puterea. Toată Germania e la picioarele tale. Şi eu.

— Puterea nu ajunge. Am o misiune. Crezi că fac parte dintre imbecilii care, odată aşezaţi pe tron, sunt mulţumiţi şi nu mai au altă grijă decât să rămână acolo? Crezi c-am să stau cu braţele-ncrucişate?

Eva Braun a rămas fără glas. Îşi închipuise că încununarea vieţii lui Hitler era dictatura. Indignat, acesta a ieşit trântind uşa.

I

Şi-a chemat medicul. Onctuosul şi burduhănosul doctor

Morell l-a liniştit repetându-i că regimul vegetarian pe care-l urma făcea imposibilă dezvoltarea unui cancer. Odată ce Hitler a priceput că medicul spunea orice pentru a-l calma, răspunzând angoasei lui fără a da cea mai mică atenţie simptomelor şi indiciilor fizice, l-a trimis la plimbare şi le-a cerut secretarelor să-i cheme astrologul.

Cititorul în stele l-a găsit în seră.

— Spune-mi adevărul, am puterea să-l ascult. Ştiu că nu mai am multă vreme de trăit.

— Ei, ei…

— Nu-mi vorbi şi tu ca imbecilii de doctori. Sunt bolnav.

— iar ei refuză să recunoască. Data trecută mi-ai semnalat ceva important: m-ai anunţat când va fi război. În 1943. Îmi convine.

— Poate că m-am înşelat…

— Taci din gură! Trebuie să-mi spui totul. Tu ai darul profeţiei, eu pe cel al salvării Germaniei, nu putem face altcumva, aşa am fost născuţi, e destinul nostru. Acum spune-mi când o să mor.

— Păi…

— Spune-mi.

— La ora cincisprezece şi douăzeci şi nouă de minute.

Hitler a amuţit un moment. Pălise. S-a uitat îngrijorat în jur.

— Azi?

— Nu. Mult mai târziu. Dar astrele m-au asigurat că va fi vorba despre ora cincisprezece şi douăzeci şi nouă de minute. Curios, nu?

— Când?

— Mai târziu.

— Când?

Astrologul a tăcut, jenat, cu trupul răsucindu-i-se şi ochii căutând o scăpare.

— Când?

Hitler uriaşe. Magul a început să tremure.

— Trebuie… să mă întorc să-mi revăd hărţile cerului.

— Îţi las două ore. După masă, la ceai, vreau să mă anunţi care este data când voi muri. Ai înţeles?

— Am înţeles.

Hitler nu a ascultat nimic din ceea ce se discută în jurul farfuriilor cu mâncare şi l-a lăsat pe umflatul de Göring să se joace de-a înlocuitorul, cu un monolog din care nu a perceput nici un singur cuvânt.

La ceai, astrologul s-a întors şi s-a retras împreună cu Hitler în grădinile Cancelariei.

— Eeei?

— Sunteţi pregătit să ascultaţi adevărul?

— Da. Zi repede.

— Am reuşit să aflu ora şi anul. Nu ziua şi luna.

— Foarte bine. Hai mai repede.

— Ora cincisprezece şi douăzeci şi nouă de minute…

— Da, deja am aflat.

— În 1947.

Hitler s-a aşezat uluit. Zece ani!… Nu-i mai rămâneau decât zece ani.

— Bineînţeles, m-aş putea înşela, s-a bâlbâit ghicitorul observând starea de prostraţie a lui Hitler.

— Nu, nu te-nşeli. De altfel, ştiam.

7 y 1)

1937 – 1947. Zece ani. Hitler încerca să pipăie mental grosimea a zece ani dintr-o viaţă, dar nu reuşea. Nu era nicio măsură comună, de pildă, între primii săi zece ani din copilărie, care-i păreau nesfârşiţi ca un ocean, şi pârâul îngust al celor zece ani petrecuţi în căutarea puterii.

Zece ani… Încă zece ani…

I-a mulţumit astrologului şi s-a dus la întâlnirea programată cu arhitectul.

Văzându-l pe Speer, tânărul elegant, fermecător, cu gura la fel de bine conturată şi de cărnoasă ca a unei femei, cu sprâncene dese şi ironice, Hitler a fost cuprins

de emoţie.

„Parc-aş fi eu, şi-a zis, eu, dar mai tânăr”.

Îl cunoştea pe Speer de ani de zile, dar abia acum era frapat de asemănare.

„Da, eu sunt! Portretul meu! Ar putea fi băiatul meu”, şi-a repetat încântat, uitând cu uşurinţă că Speer era un bărbat frumos, pe când Hitler avea o figură banală. Preţuise întotdeauna momentele petrecute în compania arhitectului său, discuţiile pasionate în jurul machetelor şi planurilor. Speer era un artist, cum era şi el. *Ar putea deveni succesorul meu*. *Mai degrabă el decât Göring*, *grămada aia mizerabilă de seu opioman*. Gândul la succesiune l-a înveselit, văzând în asta ocazia de a mai provoca invidii. *Mai târziu*. *Mai am zece ani*.

Speer îi adusese machetele noului Berlin, Berlinul celui de-al Treilea Reich, ansamblu monumental care va sta mărturie peste veacuri despre puterea politică a lui Hitler, cu bulevarde uriaşe, pieţe împărţite în patru, clădiri ministeriale. Au contemplat piramidele naţional-socialismului. Încununarea o constituia Domul, parlamentul pe care Hitler, alergic la parlamentarism, îl concepea mai degrabă ca pe o sală uriaşă în care să-şi ţină discursurile decât ca pe un loc în care să se discute, ale cărui schiţe le trasase încă din 1925. Albert Speer dezvoltase crochiurile notând: „După ideile Führerului”, lucru care l-a îmbătat pur şi simplu pe Hitler, care, în context, şi-a permis chiar să facă pe modestul.

— Nu, nu, trebuie să semnezi Albert Speer, doar tu eşti arhitectul, contribuţia ta este cu mult mai valoroasă decât schiţa mea din 1925, o mâzgăleală făcută în închisoare, de unde evadam cu gândul.

Speer a roşit tot. Hitler la fel. Totul mergea perfect.

Domul va fi cea mai mare sală de întruniri concepută vreodată. Formele clădirilor vor rămâne simple, dar cifrele vor alcătui un poem îmbătător: o cupolă de două sute cincizeci de metri diametru care se va ridica spre nori, la înălţimea de două sute douăzeci de metri, sala putând primi o sută optzeci de mii de auditori în picioare, când va

vorbi Hitler, de şaptesprezece ori mai mult decât Catedrala Sfântul Petru, din Roma; o sută de stâlpi rectangulari, din marmură, de douăzeci şi patru de metri înălţime; o nişă de cincizeci de metri înălţime şi largă de douăzeci şi opt; un vultur imperial aurit, de paisprezece metri, ţinând în gheare svastica încoronată cu frunze de stejar; bolta Domului va fi aşezată pe un bloc cubic de granit de culoare deschisă, de trei sute cincisprezece metri lungime şi şaptezeci şi patru înălţime, volumul exterior al edificiului atingând douăzeci şi unu de milioane de metri cubi; din exterior, Domul va părea un munte verde de două sute treizeci de metri înălţime, întrucât vă fi acoperit cu plăci de aramă patinată; în vârf, pe un vultur care ţine svastica, va fi aşezat un far îmbrăcat în sticlă, de patruzeci de metri înălţime, încununând astfel acea splendoare.

Hitler era extrem de impresionat. Himera lui devenea realitate. De mai multe ori revizuise cifrele în creştere; de mai multe ori îl trimisese la plimbare pe consilierul ministerial Knipfer, specialist în apărare antiaeriană, care se plângea că un edificiu până-n nori, ridicat în capitală, ar constitui un punct de reper ideal pentru escadrilele de bombardiere duşmane; de mai multe ori respinsese cu o ridicare din umeri bănuielile de megalomanie. Domul va sta mărturie a măreţiei Germaniei, nu a lui Hitler. El, firesc şi modest, după cum o repeta necontenit propaganda lui Goebbels, se va mulţumi cu o căsuţă cât de simplă.

— Vezi, dragă Speer, mă bucur de suficientă putere şi consideraţie pentru a mă putea lipsi de un astfel de lux. Numai că succesorii mei vor avea nevoie de acest instrument. Pentru mulţi dintre ei va fi unică posibilitate de a se menţine la putere. O fire slabă va trage foloase dintr-o asemenea punere în scenă. Când locul poartă amprenta trecutului istoric, de o reală măreţie, ridică fie şi un continuator lipsit de anvergură. Iată motivul pentru care trebuie să construim toate acestea încă din timpul vieţii mele: faptul că am locuit aici va adăuga aur şi fast zidurilor. Chiar şi dacă am făcut-o doar pentru câţiva ani, tot va fi îndeajuns.

— Unicul scop al existenţei mele este să însoţesc cât de puţin geniul dumneavoastră.

— Bine. Acum, că planurile sunt gata, la cât estimezi lucrarea?

— La cinci miliarde de mărci.

— Nu, la date mă refeream.

— O prognoză optimistă ar fi să încheiem în 1951.

Chipul lui Hitler s-a întunecat, luând aspectul rece şi verde al unei pietre de mormânt.

— 1951?

— Cel mai devreme.

— Crezi c-am înnebunit, Speer?

— Poftiţi?

— Te-ntreb dacă ţi se pare că am înnebunit?

— Nu ştiu ce am putut spune că să vă ducă gândul la…

— Vezi, Speer, mulţi oameni din lumea-ntreagă mă consideră nebun. Or, personal nu cunosc pe nimeni tot atât de coerent şi de credincios propriilor idei ca mine. Nu doar că am avut ţeluri precise, pe care le-am enunţat încă de la intrarea mea în politică, dar nu acţionez decât în funcţie de aceste ţeluri. Sunt considerat o brută care face crize, se vorbeşte despre accese de violenţă, deşi eu sunt ordonat şi metodic: incendierea Reichstagului, instaurarea partidului unic, Noaptea cuţitelor lungi, arderea cărţilor, prigoana evreilor, toate le-am anunţat, niciodată nu am vorbit despre altceva. Eu violent? Nu am decât forţa rectitudinii. Eu brutal? Nu fac decât să gândesc logic. Eu sălbatic? Am suprimat acordurile de la Versailles şi de la Locarno fără ca adversarii mei să reacţioneze. Eu mediocru intelectual? Englezii, francezii, americanii, austriecii, ruşii nu reuşesc nici măcar să bănuiască gradul meu de inteligenţă. Imaginează-ţi o persoană care vede izolată într-o lume de orbi: celor din urmă nu le dă prin cap că văzătorul îi poate vedea, îl subestimează, nu-i bănuiesc nici forţa, nici puterea de a le face vreun rău. Iată ce sunt eu, Führerul Germaniei, printre oamenii politici din lumea-ntreagă: unicul văzător la curtea orbilor. Nebun! Fanfaron!

Inofensiv! Gură mare! Incoerent! Ce păcat! Cum şi-au putut imagina că Germania, marea Germanie care i-a dat pe Bismarck şi pe Frederic cel Mare, nu avea să-l dăruiască într-o zi pe Adolf Hitler?! Ei, dar nu mai rezist, chestia asta nu mai poate merge aşa.

— La ce vă referiţi?

— La asta. La somnul ăsta. La sforăiala asta. La Eva Braun, care vrea să se mărite cu mine. La proiectele arhitecturale. Doar n-am ieşit la pensie.

— Nu înţeleg. V-au dezamăgit planurile mele?

Dintr-odată, Hitler a părut că abia atunci descoperea că

Albert Speer se afla în faţa lui. L-a privit lung, speriat, de parcă ar fi dat buzna în încăpere.

— Sunt foarte mulţumit de munca ta, dragă Speer. Vom construi marele Berlin al celui de-al Treilea Reich. Grăbeşte însă lucrările, e tot ce te rog, grăbeşte la maximum lucrările.

— Sunt omul cel mai fericit din lume, Führerul meu! Am paisprezece ani de muncă îndârjită în faţă, dar sunt omul cel mai fericit de pe pământ.

— Mai redu perioada. Ar fi bine 1947.

— Voi încerca. 1947? Poate că voi reuşi dacă nu vom avea război.

— Război? De ce-ai vrea să avem război? Germanii mă adoră fiindcă le-am adus pace şi prosperitate. De acum nu mă mai gândesc decât să continui să construiesc şi să-mi pregătesc succesiunea. De ce-ai vrea să comit nebunia de a declanşa un război?

Tocmai se hotărâse să sporească fără întârziere spaţiul vital al Germaniei cu Austria, Cehoslovacia şi Polonia.

Apoi, va mai vedea… Poate cu Franţa? Rusia?

Adolf H. nu lăsa nimănui sarcina de a-i duce pe cei doi copii ai săi la joacă, în parc. Niciuna dintre fetele care stăteau la ei şi îi ajutau la treburile casei nu reuşise să-i smulgă atribuţia pe care o considera cea mai nobilă cu

putinţă. Fiindcă nu se mulţumea doar să-i conducă până acolo şi să-i supravegheze, se juca împreună cu ei până la epuizare, alerga, săpa gropi, sărea, se pitea, extenua balansoarele scârţâitoare până când acestea îşi dădeau duhul, fără frică de zgârieturi, de pulovere rupte, de pantaloni înnegriţi în fund prin ţărână, de genunchi pătaţi de iarba strivită, de nisipul strecurat în pantofi şi în buzunare, de care avea să dea şi prin cutele cearşafurilor.

— Tati, ne jucăm alergata pe cocoţate.

Şi Adolf îi lăsa pe gemenii Rembrandt şi Sophie să o ia la fugă.

Se înţelegea bine cu copiii şi învăţa văzându-i crescând. Voi fi oare la înălţimea necesară? Deocamdată sunt un tată bun fiindcă sunt mici. Mă vor iubi însă la fel de mult şi mai târziu? Mă vor respecta? Ce fel de adulţi vor fi? Ştiu că eu îi voi iubi întotdeauna, dar ei pe mine? Personal, îmi detestam tatăl.

Faptul de a-şi adora copiii era cu atât mai puternic cu cât era ceva disperat în acest sentiment. Acceptase să aibă copii în clipa în care renunţase la pictură. *Alegerea realităţii*. Astfel îşi justifica deseori, doar pentru el, respectiva răspântie decisivă din viaţa lui. După moartea Orei-unsprezece – treizeci, petrecuse mai multe luni incapabil de a simţi, de a se emoţiona, de a reflecta, de a acţiona. Mutându-se într-o mansardă pe care o descoperise la Neumann, rămânea ore îndelungate aşezat în faţa ferestrei, impasibil, vegetal, fără altă uimire în afara celei de a vedea răsărind soarele în fiecare dimineaţă. Cei din jur şi-au închipuit, la început, că nu se oprise decât provizoriu din pictat.

Îi fusese iertată lipsa temporară de activitate, fiind pusă pe seama durerii, a mahmurelii pieţei de când cu criză economică, a indiferenţei principalului său galerist, care preferă să se ocupe de artişti mai în formă sau cu o cotă mai bună. I se găseau tot soiul de motivaţii în lipsa celei potrivite. El, în schimb, deşi reflectă foarte puţin contemplând cum ziua se creiona uşor, şi apoi se estompă, ştia că se rupsese ceva în el, ceva ce nu avea să se mai

repare vreodată. Ce anume? Iluzia lirică? Nevoia de a se exprima? Voinţa de a reuşi? Nu. Pur şi simplu dorinţa.

Dorinţa de a picta o mai avea şi acum, la Berlin, şi i se deda la cursuri. Nu mai avea însă dorinţa de a fi pictor. Nu mai ţinea să fie mai mare decât sine însuşi, să-şi împingă cât mai departe limitele, să se bată cu materia rebelă pe pânză şi cu mărginirea spiritului în minte. Prefera fericirea. Chiar dacă, în gustul fericirii, era amestecată şi amărăciune.

— Ce faci, tati, visezi?

Fetiţa îl trăgea de mână.

— Plici! Te-am atins. E rândul tău.

A râs recunoscând că a pierdut.

— Acum mergem la nisip?

— Da.

Rembrandt şi Sophie săreau în sus de bucurie. Acolo, tatăl lor provoca admiraţia tuturor, desenând figuri uluitoare în nisip. Urma să-i uimească iarăşi, şi în acelaşi timp să-i umple de mândrie în faţa prietenilor lor.

Adolf improviza o lebădă, apoi un dragon, un nor roz de flamingi. De fiecare dată aplaudau şi copiii, şi părinţii.

Şi-abia atunci începea adevăratul spectacol: o luptă a himerelor, a gorgonelor contra centaurilor. Cei de faţă stăteau cu sufletul la gură.

S-a apropiat de ei o femeie înaltă, suplă, în al cărei păr împletit se amestecau trei nuanţe de blond.

S-a uitat la fresca ce începea să se schiţeze şi a murmurat cu tristeţe în clipa în care Adolf a trecut pe dinaintea ei:

— M-aş bucura să nu desenezi doar pe nisip.

La ieşirea de la întâlnirea cu şefii armatei, pe 9 noiembrie 1937, Hitler ştia ce-i mai rămăsese de făcut. Curăţenie! Se dedase unui mic discurs de două ceasuri, care schiţa revendicările teritoriale legitime ale Germaniei în scopul de a-şi mări spaţiul vital, fără de care economia, agricultură şi pacea socială ar fi avut de suferit. Desenase mai multe planuri, referindu-se la Austria, Cehoslovacia şi Polonia. Se prefăcuse special că era cam în ceaţă, căci

dorea să-şi testeze interlocutorii, confuzia permiţându-i să repereze ce credeau ei că înţeleg atunci când nu înţelegeau nimic, să scoată vânatul din bârlog, să le tragă afară din vizuină cele mai secrete obsesii. Vânătoarea fusese decisivă: trebuia să scape de generalul Blomberg şi de generalul Fritsch.

Ofiţerii aceştia tradiţionalişti, care ajunseseră la cel mai» *1*)

Înalt grad după o carieră lungă şi valoroasă, dar care nu aveau nimic de-a face cu nazismul, îndrăzniseră să se arate sceptici şi să ridice obiecţii. Considerau prematură utilizarea forţei şi se temeau de o ripostă a Marii Britanii, care ar fi târât Germania în război. Pe scurt, refuzau politica lui Hitler.

Acesta se arătase foarte deschis, foarte conciliant şi se prefăcuse că acceptă discuţia şi criticile. Zâmbise. Îi lăsase să intre singuri în capcană. Ba chiar îşi oferise luxul de a se dovedi călduros la încheierea şedinţei, implorându-l pe generalul Fritsch să nu-şi anuleze planurile de vacanţă.

Trebuia să acţioneze discret. Nu-i putea elimina cum îl suprimase pe generalul Röhm, sodomitul acela ambiţios, în Noaptea cuţitelor lungi din 1934. Acum toată lumea era cu ochii pe el şi violenţa manifestă împotriva generalilor recalcitranţi ar fi dat de înţeles imediat duşmanilor că era nevoie să-şi accelereze reînarmarea. *Niciodată să nu faci de două ori acelaşi lucru*, *niciodată de două ori*. Jubilă. Pregătirea unei lovituri diabolice îi refăcea tonusul. Era precum un val de tinereţe.

Treaba nu i-a luat decât două săptămâni.

Generalul Blomberg, văduv, tată a cinci copii adulţi, a întâlnit într-un parc o femeie drăguţă, Margarethe Gruhn, cu treizeci şi cinci de ani mai tânără decât el, şi a fost cuprins de o imensă pasiune senzuală. Îndrăgostit nebuneşte, mulţumind cerului că i-a dăruit o aventură atât de frumoasă la o vârstă înaintată, şi-a pus în gând să se însoare şi i-a cerut permisiunea lui Hitler, comandantul suprem al forţelor armate. Führerul a primit cererea cu

entuziasm şi i-a propus chiar să-i fie martor la ceremonie, cu condiţia ca aceasta să se desfăşoare discret. Ba chiar a mers până la a-l recomanda pe Göring ca al doilea martor. Blomberg, pe care ierarhia îl ironiza fiindcă îşi dorea să ia de nevastă o tinerică, pe deasupra şi doar simplă dactilografă, a plâns de recunoştinţă, impresionat că cei mai importanţi doi conducători ai Reichului se dovedeau mai presus de convenţiile sociale. Căsătoria a avut loc pe 12 ianuarie 1938, la Ministerul de Război, în cea mai strictă intimitate.

Zece zile mai târziu, Hitler avea în mână un dosar exploziv: cel al Margarethei Gruhn, acum doamna general Blomberg, în care se găseau de-a valma fotografii pornografice pe care aceasta le făcuse cu câţiva ani mai înainte pentru un evreu de origine cehă şi fişa ei de prostituată berlineză.

Pe Hitler îl delecta rolul pe care era obligat să-l joace. Şi s-a dovedit grandios. Pretindea că nu închisese un ochi toată noaptea, măsurând dormitorul în lung şi-n lat, cu mâinile la spate şi oftând: „Dacă un general german se căsătoreşte cu o curvă, atunci orice e posibil!”, lansând printre servitori zvonul că făcuse şapte băi pentru a se simţi spălat de mocirla de a fi sărutat mâna generălesei Blomberg. Juca perfect disperarea şi dezonoarea: „Am fost martor la nunta unei curve”. Apoi tristeţea şi durerea pentru prietenul lui Blomberg: „Sigur se va sinucide când va afla cine e nevastă-sa, cum l-a înşelat, în ce poziţie pune cel mai înalt comandament al Reichului, se va sinucide cu un glonţ de revolver, e unica soluţie. Ce tristă-ncurcătură!” După ce a făcut suficient pentru că nodul de lucru să fie clar fiecăruia, l-a trimis urgent pe Göring la Blomberg, spunându-şi că sinuciderea putea avea loc chiar în seara aceea.

Spre marea lui surpriză, a doua zi l-a văzut pe Blomberg apărând bine sănătos. Şi a fost nevoit să-l primească în audienţă.

— Ştiam cu cine m-am căsătorit, dar iubirea îmi era mult >

Prea puternică. Şi aşa e şi acum. Nu mă pot despărţi de această femeie. Sunt nebun după ea. Îmi dau demisia. Plec în Italia.

Hitler s-a dovedit admirabil şi în rolul bărbatului care înţelege nebuniile iubirii. L-a asigurat pe general că demisia nu-i era decât provizorie. Imediat ce cazul avea să fie uitat, îşi va relua postul. Ca dovadă de prietenie, i-a oferit chiar cincizeci de mii de mărci şi pensia de general integrală. Blomberg a părăsit Cancelaria fără a bănui o clipă că fusese manipulat.

Cazul Fritsch, şeful armatei terestre, a fost la fel de bine rezolvat. Himmler a prezentat un dosar în care se insinua că un tânăr prostituat berlinez, Otto, obţinea informaţii de la generalul von Fritsch, bazându-se pe unele aventuri homosexuale din 1933. Încă o dată, Hitler a fost cel ce refuza să creadă. Avertizat, Fritsch a vrut să se justifice, obţinând o întrevedere în biblioteca lui Hitler. Plecând de la principiul că nu iese fum fără foc, reflectase îndelung şi scormonise prin trecutul personal. Prostituatul Otto fără îndoială se referise, umplându-l de noroi, la relaţiile lui apropiate pe care le întreţinuse în 1933 cu un membru al tineretului hitlerist. Apărarea însă a avut un efect dezastruos. A fost chemat Otto, prostituatul, în bibliotecă, unde a deversat, după cum fusese plătit să o facă, un val de mizerii despre şeful armatei terestre şi pretinsul iubit al acestuia de la vremea respectivă. Cine era de crezut, bărbatul respectabil sau mercenarul sexului ieşit pentru o seară din puşcărie? Fritsch a demisionat, iar Hitler s-a văzut obligat să restructureze conducerea armatei. Pentru a evita orice nou scandal, pentru a evita o criză vizibilă, a preluat chiar el conducerea Wehrmachtului şi nu a mai numit niciun succesor la Ministerul de Război.

De acum, armată era emasculată, nimeni nu-l mai putea înfrâna cu sfaturi prudente, aşa că Hitler avea mâinile libere.

Şi simţea dorinţa năvalnică de a acţiona…

Studentul îl aştepta în curte.

— Domnule H., nu sunt de acord cu dumneavoastră.

Adolf H. nu a înţeles imediat despre ce era vorba. Era în contemplare. Nu ştia ce trebuia să admire mai mult, pe studentul blond, cu tenul aproape ireal, cum se pictau cu patru sute de ani înainte de Raphael, ori cireşul japonez, unicul arbore care se ridica din asfalt, stropind ziua cu miile sale de flori trandafirii.

Studentul, încărcat de ceea ce avea de spus de mai multe zile, nu s-a lăsat covârşit de aparenta impasibilitate a profesorului.

— De ce spuneţi că sunteţi un pictor mediocru? Chiar sunteţi în măsură să judecaţi? Cine vă dă dreptul?

Adolf a tresărit în faţa înflăcărării tânărului.

— Ce te-a apucat, Heinrich?

— Am fost revoltat de… confesiunea dumneavoastră de ieri. Spre deosebire de colegii mei, am avut privilegiul de a vă vedea tablourile.

— Unde? A întrebat agresiv Adolf, de parcă i s-ar fi umblat prin obiectele personale.

— La Paris, la contele de Beaumont. Deţine trei lucrări. Am fost impresionat de pânzele acelea – nu pentru că sunt ale dumneavoastră –, m-au pus pe gânduri, mai ales *Dictatorul virgin*.

— A, da?

Nu-şi mai amintea că tabloul fusese cumpărat de Beaumont. Cumva, prosteşte, asta l-a liniştit. Ştia că opera aceea era pe mâini bune.

— Domnule H., cred că pur şi simplu vă minţiţi atunci când afirmaţi că aţi renunţat la pictură pentru că vă consideraţi un mediocru.

— Nu, nu mă mint şi nu mă-nşel. Nici măcar un oarecare maestru al suprarealismului nu sunt.

— Nu dumneavoastră decideţi! A strigat Heinrich.

Tânărul s-a făcut roşu de furie. Adolf s-a simţit impresionat. *Şi eu eram la fel de intransigent la vârsta lui*.

— O viaţă nu se naşte de una singură, a continuat Heinrich. Nu dumneavoastră o acordaţi. Nu dumneavoastră vă alegeţi harul. V-aţi putea crede bun pentru muzică, numai că pictura e cea care vă preferă şi

ceilalţi vă vor face să aflaţi care este adevărul despre dumneavoastră. „Nu, nu compui bine. Însă de desenat desenezi foarte bine”. Lumea vă recunoaşte, vă pune diagnosticul, vă orientează.

— Poate, a căzut pe gânduri Adolf.

— Cu siguranţă! Iar ceea ce nu acceptaţi în viaţa dumneavoastră de când aţi împlinit patruzeci de ani este dreptul celuilalt.

— Nu fi atât de necruţător, Heinrich. Dimpotrivă, abia după patruzeci de ani am făcut loc şi celorlalţi în viaţa mea. Am făcut copii pe care îi iubesc. Mă ocup de studenţi.

— Şi? Nu e ceva de genul „ori… ori…”? Adică: ori pictez, ori trăiesc. Chiar o exclude una pe cealaltă?

— Nu, a răspuns Adolf ezitând, nu asta am zis…

— Ba da. La patruzeci de ani v-aţi decis să faceţi copii şi să nu mai pictaţi. De fapt, ceea ce doreaţi a fost să *decideţi*. Să fiţi stăpânul propriei vieţi. Să o dominaţi. Fie şi sufocând ceea ce se frământa în dumneavoastră şi vă scăpa de sub control. Poate ce aveaţi mai de preţ. Şi uite-aşa aţi suprimat dreptul celuilalt şi în dumneavoastră, şi în afara dumneavoastră. Şi asta numai pentru a deţine controlul. Dar controlul a ce?

— Heinrich, cu ce drept îmi vorbeşti aşa?

Adolf ţipase, dovadă că lovitura îşi atinsese ţinta.

— Cu dreptul celui care vă admiră. Sau, mai degrabă, nu. Cu dreptul celui care îşi admiră profesorul, dar admiră încă şi mai mult un pictor de treizeci de ani care semna Adolf H.

Adolf s-a simţit ciudat de emoţionat. Avea senzaţia că Oraunsprezece – treizeci s-a întors în fugă la el şi i-a sărit de gât.

Heinrich s-a întors pe călcâie, conchizând:

— Mi-e ciudă pe profesorul meu că a ucis pictorul.

„Un singur popor, un singur Reich, un singur conducător!”

Hitler trecea micul pod al oraşului său natal, cel care, până în ziua respectivă, marcase frontiera dintre Germania şi Austria şi care, de acum, nu va mai fi decât o cale între

două sate înăuntrul aceleiaşi ţări. Clopotele bisericilor băteau de zor şi mii de oameni plini de bucurie, în delir, se adunaseră pe marginea drumului. Se aruncau către el flori, bomboane, serpentine, fanfara improviză un imn, i se întindeau cei mai frumoşi copii.

Hitler invadase Austria şi era întâmpinat ca un mântuitor. Braunau am Inn, cochetul târguşor dintre Germania şi Austria, unde văzuse lumina zilei şi ajunsese rapid la ideea că acele două ţări nu ar fi trebuit să fie despărţite, îl sărbătorea ca pe o mare personalitate.

— Vreţi să ne oprim? L-a întrebat generalul von Bock, care, aşezat în Mercedes alături de dictator, era impresionat până la lacrimi de fervoarea populară.

— Nu, i-a răspuns sec Hitler, trecerea noastră pe-aici este în mod esenţial simbolică.

Adevărul era că Hitler nu-şi mai amintea nimic de Braunau i am Inn. Mai mult decât orice se temea că putea fi pus la un loc cu nişte oameni care i-ar fi fost superiori prin capacitatea de a-şi aminti. Şi-apoi, nu trebuiau confundate lucrurile, el nu era o celebritate locală, ci o glorie mondială: nu cucerea Braunau am Inn, ci invada Austria.

Convoiul şi-a continuat înaintarea triumfală către Linz.

Acolo, Hitler a fost într-adevăr emoţionat. Întotdeauna preferase Linzul Vienei, căci acolo trăise fericit împreună cu mama lui. Când s-a lăsat noaptea şi a fost aclamat în piaţă de o mulţime densă şi îndrăgostită, care urla „*Heil*!” sau „Un singur popor, un singur Reich, un singur conducător!”, a simţit lacrimile scurgându-i-se pe obraji şi udându-i gâtul înţepenit.

De la balconul primăriei şi-a lăsat temperamentul mistic să se exprime în voie.

— Astăzi ştiu: providenţa m-a ales pentru a-mi readuce patria în sânul Reichului german. Voi sunteţi, cei dintâi, martorii faptului că mi-am îndeplinit misiunea.

Mulţimea ajunsese într-un asemenea delir de

entuziasm, încât Hitler a hotărât că-şi va amâna sosirea la Viena, pentru a mai rămâne o zi la Linz.

Noaptea, la hotelul Weinzinger, nu a reuşit să adoarmă, în pofida faptului că-şi aţintise ochii asupra cursului lent şi hipnotic al Dunării. Ce uşor a fost. Marea Britanie şi Franţa se dezumflă în faţa mea! Austria am obţinut-o doar prin ameninţări. Fără a trage un foc măcar. Dovada legitimităţii mele. Toţi m-au sfătuit să nu încerc aşa ceva. Şi-am plecat singur. Şi-am avut dreptate. N-o să mai ascult niciodată pe nimeni. Mâine am să mă duc la mormântul părinţilor. Va fi tare frumos. Goebbels mi-a promis fotografi şi camere de luat vederi. Ce minunată imagine, să cucereşti Austria doar cu un buchet de flori. Hotărât lucru, nu sunt cu toţii decât nişte proşti, nişte speriaţi, nişte cretini. N-am să mai ascult pe nimeni. Niciodată.

A doua zi a părut o reflecţie fadă, întrucât pe Hitler, care-şi imaginase totul în timpul nopţii, realitatea l-a dezamăgit. Nu a simţit nimic când s-a dus la mormântul familiei; s-a recules pentru reporteri, ca un actor de film mut, cuprins de panică la gândul de a nu fi convingător, după care a trebuit să îndure bucuria şi amintirile altora, simţindu-se deposedat de propriile emoţii.

S-a dus la Viena, unde a fost întâmpinat cu entuziasm. Viena, oraşul care-l umilise, îl refuzase, îl aruncase în stradă, îl redusese la condiţia de cerşetor şi de vagabond, Viena, unde îi fusese frig, foame, unde se îndoise de el însuşi, Viena cea bizantină, orientală, jidănită, curtezana fără scrupule şi acoperită de bijuterii, Viena se tăvălea acum ca o pisică îndrăgostită la picioarele lui. Aşezat deasupra celor două sute cincizeci de mii de oameni care gemeau de bucurie în Piaţa Eroilor, vedea murindu-i trecutul, eşecurile, aservindu-şi-i pe cei care-l respinseseră, şi savură, între maxilarele strânse, deliciosul gust al sângelui care-i însoţea extazele resentimentare. La Linz, plăcerea fusese a bucuriei. La Viena, a răzbunării.

Spre seară a asistat la o defilare militară, apoi l-a primit scurt pe cardinalul Innitzer, primatul Austriei, care,

însoţit de episcopii şi arhiepiscopii săi, a adus noului regim sprijinul fără rezerve al catolicilor austrieci. Bufonule, a spus Hitler în gând, în faţa bărbatului în satin roşu, n-o să te mai joci tu mult de-n personajul important. În statul nazist nu mai e loc pentru religia ta. A venit vremea să facem şi creştinismul să moară. Peste cinci ani nu se va mai vedea nici măcar un crucifix! A făcut câteva plecăciuni în faţa capei stacojii şi s-a urcat în avionul care l-a dus la Berlin.

Reinstalat în Cancelarie, a putut constata în zilele următoare că Gestapoul îşi făcea foarte bine treaba la Viena: recuperase dosarele de la poliţie şi curăţase terenul de socialişti şi de comunişti; magazinele şi apartamentele evreieşti fuseseră devastate şi evreii jupuiţi de bani, de bijuterii, de blănuri şi plasaţi în detenţie preventivă. Operei purificatoare i-a urmat o epidemie de sinucideri. Cei care încă erau feriţi prin jocul unei protecţii internaţionale, ca doctorul Sigmund Freud, îşi pregăteau plecarea. Astfel se putea lupta mai uşor împotriva duşmanilor din interior. Lui Hitler i se confirma că numai războiul permitea să fii logic şi eficient.

Foarte rapid i-a întors deci spatele Austriei şi nu s-a mai gândit la ea. De acum se îndrepta către Cehoslovacia.

J.

Grădina Desfătărilor se afla nu departe de Ministerul de Război, şi prin urmare pe lângă obişnuiţii parcului era un du-te-vino de generali, de amirali, de neveste de generali, de neveste de amirali, de amante de generali şi de amante de amirali. Această înaltă societate se dădea în vânt după parfumurile lui Sarah Rubinstein, în primul rând fiindcă erau rare, apoi fiindcă erau scumpe şi, în sfârşit, fiindcă le făcea ea singură, artizanal, în laboratorul din spatele magazinului, printre cazane şi retorte. Magazinul cu lambriuri aurite, de abanos, cu flacoane grele din cristal, ale căror dopuri faţetate alcătuiau un curcubeu perpetuu, ale căror etichete scrise cu eleganţă cuprindeau nume care te făceau să visezi – *Apa veselă*, *Apa muzelor*, *Reflex de narcisă*, *Lacrimile lui Echo* –, era mereu plin ochi

încă de la înfiinţare, iar toalete minunate şi uniforme de tot felul se succedau învârtindu-se prin norii de cardamom, santal şi trandafir galbeni ca şofranul, care se strecurau din vaporizatoare.

În parfumerie, Sophie şi Rembrandt chiar aveau senzaţia că se aflau într-o lume a adulţilor. Pe când tatăl lor era un tovarăş de joacă aparţinând, cu tot cu desenele lui, copilăriei, mama lor era înserată în realitatea aceea atrăgătoare – cu angajaţii, vânzătoarele, contabilul, comisionarii, cu luptele ei cu florarii din Olanda sau din sudul Franţei pentru a primi la timp cele solicitate, cu grămezile de monede şi de bancnote pe care le aducea acasă în fiecare seară, cu discuţiile tumultuoase cu bancherul ei pe tema cambiilor, creditelor şi dobânzilor. Sarah Rubinstein stătea de vorbă cu miniştri, cu ofiţeri, cu nobili, glumea cu nevestele acestora, afla cu mult înaintea ziarelor ştiri pe care lumea le comenta abia mai apoi.

Lui Adolf H. Îi plăcea să pătrundă în universul soţiei. Care, de altfel, îi rămăsese străin. La fel ca ea. O admira pe femeia aceasta modernă, autonomă, o cunoştea prea puţin, dar făcea foarte bine dragoste cu ea. În fond, se simţea mai degrabă amantul decât soţul ei, un amant încă în perioada descoperirilor, a uimirilor, un amant neajuns încă la rutină. Îşi zicea că într-o zi o va înţelege mai bine, că mai avea destulă vreme pentru aşa ceva. Se căsătorise cu Sarah fiindcă aşa îşi dorise ea şi fiindcă Ora-unsprezece – treizeci îl sfătuise astfel, atunci, pe patul morţii. Nu fusese decizia lui. Mai mult consimţise decât dorise. Fără îndoială acesta era motivul pentru care se mira continuu de viaţa, de copiii lor, de cât de bine se înţelegeau. Uneori se simţea un impostor, dar, după dispariţia lui Unşpe, oricum îi venea greu să discearnă marginile realităţii.

— Tati, de ce pari mereu uimit când te uiţi la mine?

Sophie pusese întrebarea cu atâta seriozitate, încât era imposibil să ocolească răspunsul.

— Nu… Nu ştiu… fiindcă te schimbi… fiindcă te desco

Păr în fiecare zi.

— Totuşi, eu m-am obişnuit cu tine.

— Da, dar oamenii mari nu se schimbă. Pe când copiii cresc neîncetat.

I-a acceptat explicaţia fără convingere. Are dreptate. Cum i-aş putea mărturisi că am numit-o Sophie doar fiindcă acesta era adevăratul nume al Orei-unsprezece – treizeci? Oare soţia lui ştia? Avea îndoieli. Una dintre calităţile încântătoare ale lui Sarah

Era că niciodată nu-ţi puteai da seama ce ştia. *Şi cum i-aş fi putut mărturisi că, numind-o Sophie, mă aşteptam să văd crescând încet-încet o mică Oră-unsprez*ece – *treizeci*? *Aceeaşi, dar mai mică*. Or, Sophie nu semăna decât cu ea însăşi, lucru extrem de reuşit, întrucât, în pofida celor cinci ani ai ei, avea deja ceva profund feminin, un mister care anunţa, mai mult decât o simplă schiţă, femeia care urma să fie.

— Adolf, sunt foarte îngrijorată.

Îl trăsese deoparte, ducându-l în fundul magazinului.

— De ce, iubito?

— Din cauza situaţiei politice. Ştii bine că aici aud totul.

Mulţumită clienţilor mei, care vin de la minister, aflu evenii»

Mentele chiar înaintea ziarelor.

— Bun, şi?

— Cred că vom avea război.

Casa Brună, 30 octombrie 1938, ora două şi jumătate dimineaţa: Acordul de la München era în sfârşit semnat. În absenţa oricărui reprezentant ceh, Cehoslovacia fusese tranşată pentru a i se da de mâncare lui Hitler. Mussolini, Chamberlain şi Daladier – adică Italia, Marea Britanie şi Franţa – s-au aplecat asupra cadavrului pentru a potoli foamea căpcăunului şi a-i oferi cele mai bune bucăţi.

Cu toate astea, Hitler era furios. Îşi dorea toată Cehoslovacia, fie şi cu preţul unui război. Or, fusese constrâns să negocieze.

Odată întors la Berlin, primirea triumfală l-a adus într-o stare foarte proastă: euforia germanilor exprima mai ales uşurarea, fiindcă fusese evitată mobilizarea. Hitler reprezenta conducătorul naţionalist care le adusese înapoi teritoriul sudet, fireşte, dar, mai ales, cel care salvase pacea.

— Salvatorul păcii, ce idee grotescă! Guvernez nişte laşi, nişte molâi, nişte corcoliţi. Plini ochi de mentalităţi defetiste.

Frica de război… În ultimele luni înţelesese că acest sentiment covârşea toate minţile, atât pe ale duşmanilor, cât şi pe ale colaboratorilor săi. Evitarea conflictului armat! Franţa şi Marea Britanie batjocoriseră alianţa lor cu Cehoslovacia de frica războiului. Mussolini îl implorase pe Hitler să nu intre cu tancurile în Cehoslovacia şi obţinuse întrunirea de la München, fiindcă îi era frică de război. Göring, mâna lui dreaptă, şi toţi generalii Reichului preferaseră rezolvarea pe cale diplomatică, fiindcă le era frică de război. Poporul german, poporul englez, poporul francez şi poporul italian îşi primiseră conducătorii răsuflând uşuraţi, fiindcă le fusese frică de război. Frica de război nu era călcâiul lui Ahile al naţiunilor, ci coloana lor vertebrală!

— Mie nu mi-e frică de război. Eu vreau război! Şi-o să-l fac.

Hitler şi-a trimis valetul să-i pregătească o cadă cu spumă. Va reuşi să se liniştească rămânând singur, îndelung, în apa caldă, plină de clăbuc, maternă, mirosind a violete.

— În primul rând, nu-i permiţi să intre Evei Braun. Să fiu lăsat în pace!

Valetul a plecat, Hitler s-a dezbrăcat şi, fără voia lui, s-a zărit gol în oglindă. Şi-a zâmbit. Ia te uită de cine tremură o lume! Grotesc! Lumea-ntreagă era grotescă!

A dispărut în apă, unde a avut senzaţia, sub efectul căldurii, că se lichefia, umflându-se până ajungea la dimensiunile căzii rotunde.

Nu înţelesese niciodată de ce nu beneficia de un trup

care să fie asemenea sufletului, un corp puternic, dur, tare, musculos, de fier, la fel ca voinţa lui, un corp de atlet arian cum se puteau vedea peste tot în monumentele Reichului.

Şi-a scos un picior din cadă: nu, hotărât lucru, coapsa nu-i semăna cu sufletul. S-a pipăit prin apă: nici fesele. Şi-a privit apoi braţele flasce, lăptoase, a căror carne se scurgea de-a lungul oaselor, pectoralii care picurau parcă, lâncezi, spre subsuorile lipsite de vigoare, pântecele mai degrabă moale decât încordat. A ocolit examinarea deprimantă a sexului care se atrofia sub efectul concentrării şi la care Eva Braun nu mai avea acces, fiindcă avea el grijă să-şi păstreze întreaga energie pentru planurile la care lucra. Îşi ura tot mai mult fizicul care nu-i semăna, care era nedemn de el şi care, fără îndoială, urma să-l lase baltă. Multă vreme suferise observând la un colţ de stradă, în vreo revistă, într-o vizită, adevăratul lui corp îmbrăcând cine ştie ce suflet imbecil al altcuiva, frumuseţea peremptorie pe care numai el ar fi meritat-o. O săgeată îi înţepa inima, otrăvindu-l. Necaz. Nedreptate. Invidie. Nu se vindecase decât la Jocurile Olimpice de la Berlin, din 1936, când atleţii americani bătuseră multe recorduri. Şocat la început că o pretinsă mare naţiune, precum cea a Statelor Unite, trimisese negri pentru a o reprezenta, conchisese, observând campionii, în mod obiectiv armonioşi şi musculoşi – deşi negri –, în mod obiectiv puternici şi performanţi – deşi negri –, că, până la urmă, carnea nu indica adevărul despre spirit. De atunci, acoperea cu dispreţul său toate trupurile, şi pe al lui, şi pe ale celorlalţi.

Numai sufletul lui era frumos. Nu cunoscuse nicicând vreun altul atât de ataşant. Palpita de lumină, pur, idealist, dezinteresat, dispreţuind banii şi confortul material, mereu preocupat de o viaţă mai sănătoasă, mai dreaptă, mai mare, mereu obsedat de interesul general. Hitler nu cunoştea pe nimeni atât de puţin preocupat de sine însuşi şi de deschis interesului general ca el. De altfel, interesul general nu se referea la „ceilalţi” – întrucât „ceilalţi” îl oboseau repede –, ci la principiile societăţii şi ale naţiunii.

Avea un suflet generos şi politic.

A mai dat drumul la apă fierbinte pentru a-şi menţine extazul.

Lui Chamberlain îi era frică de război şi ţinea să placă poporului său, fiindcă şi de acesta îi era frică. Lui Daladier îi era frică de război şi ţinea să placă poporului său, fiindcă şi de acesta îi era frică. Lui Hitler nu-i era frică de război, nu-i era frică de poporul său şi nici nu dorea să placă vreunei fiinţe.

Ce însemna puterea absolută? Să sperii întreaga lume, iar pe tine să nu te sperie nimic.

Hitler a oftat uşurat.

De acum nu se va mai lăsa oprit din avântul lui cuceritor, întrucât deţinea superioritatea inexpugnabilă de a şti cum funcţionau ceilalţi, fără ca el să funcţioneze ca ei.

Va fi război. Un război fără limite.

Unica rezistenţă venea din partea germanilor. Care îşi doreau pace. Hotărât lucru, germanii nu erau la înălţimea Germaniei. După cum trupul lui Adolf Hitler nu era la înălţimea sufletului lui. *Era cam acelaşi lucru*. *Va trebui ca Goebbels să tragă mai tare la foaleleпropagandei*. Sau, dacă va eşua în reformarea mentalităţii poporului, acesta trebuia pus în faţa faptului împlinit şi tras mai departe în pofida voinţei lui. Odată intrat în logica luptei, nu va mai putea da înapoi. Conducătorii au nevoie de asentimentul poporului lor în perioade de pace. În război, războiul comandă.

Adolf H. Îşi însoţise studenţii la gară. Când i-a văzut în uniformă, împovăraţi de cască, raniţă şi pistol-mitralieră, a înţeles că-i pierdea pentru totdeauna. Chiar dacă mobilizarea ar fi durat doar puţin, chiar dacă Academia Independentă şi-ar fi reluat în curând cursurile şi, peste trei luni, şi-ar fi primit iarăşi tinerii aceştia, în civil, în spatele şevaletelor, nu aveau să mai fie aceiaşi niciodată. Entuziasmul cu care plecau în Polonia era suficient pentru a-i strica. Mai apoi se vor adăuga experienţa luptei, proximitatea morţii în ceasurile nesfârşite şi goale, răvăşite de spaimă, de răni, de doliu.

Adolf cunoscuse toate acestea la vremea lui. Războiul făcuse din el pictorul din anii douăzeci-treizeci, pacifist, lacom, amnezic, avid de noutate. Chiar dacă îl urâse, războiul îl marcase pe tot parcursul lui.

Până şi Heinrich, studentul lui preferat, care semăna cu un înger uitat de Raphael pe pământ, îmbrăcase uniforma verzuie, îşi tăiase părul şi se purta cu bucuria de rigoare.

— Jos Tratatul de la Versailles! Jos javră de BeckM Trăiască Germania! Să aducem Germania înapoi la teritoriile uzurpate de polonezi!

La începutul anilor treizeci, republica lăsase loc unui regim autoritar de dreapta. Prietenul Neumann, în continuare roşu, vitupera împotriva guvernului, pe care-l considera fascist. Adolf însă ştia că din pricina neîncrederii specifice bolşevicilor, prietenul său îşi vedea adversarii mai negri decât erau. Regimul german de dreapta, chiar dacă se baza pe armată, nu avea nimic de-a face cu cel al lui Mussolini. Autoritar, însă nu totalitar, conservator, dar nu revoluţionar, sprijinindu-se pe vechile elite, nu pe masele populare, ştiuse să profite de criză economică pentru a ajunge la putere şi să exploateze resentimentul naţionalist pentru a nu cădea. După ce abolise mai multe clauze ale armistiţiului, după ce recuperase Renania şi obţinuse dreptul de a se reînarma, denunţa acum harta redesenată în 1918, la Versailles, întreaga Germanie reclama acele teritorii şi populaţii care aparţinuseră mai înainte Reichului lui Bismarck şi care fuseseră abuziv şi grăbit oferite polonezilor.

— Recuperare! Ceea ce a fost german trebuie să redevină german!

Guvernul nu avea nicio opţiune imperialistă care să vizeze Austria, partenerul său economic verificat, nici Cehoslovacia. Pur şi simplu pretindea teritoriile date Poloniei de învingători.

Aceasta, condusă de Beck, nu găsise pe nimeni care să o susţină. Nici Marea Britanie, nici Franţa nu erau gata să se bată pentru acele teritorii discutabile, Rusia încă şi

mai puţin, fiindcă şi ea considera că avea de recuperat zone din Polonia. Unii ambasadori, pentru a scăpa de problemă, se refereau chiar la dreptul popoarelor la autodeterminare. Aşadar, guvernul înţelesese că putea ataca Polonia aproape legitim, celelalte state manifestându-şi indiferenţa, fără teama de a declanşa un război european.

Polonezii aveau să se apere cu toată puterea.

Fireşte, erau curajoşi şi antrenaţi, dar, numeric, Germania ar fi trebuit să-i distrugă.

„Numeric… îşi zicea Adolf. Sper că printre pierderi nu va fi niciunul dintre studenţii mei. Şi, mai ales, nu Heinrich".

De acum, vagonul se urnise ducând cu el pe tânărul care, cum nu avea familia la Berlin, îi făcea semne de adio bătrânului său profesor.

„Doamne Dumnezeule, nu pe el, te rog. Nu pe el, care este cel mai talentat. Deja l-ai sacrificat pe Bernstein. Nu-ncepe iar".

A cincizecea aniversare a lui Hitler.

Fastul şi extravaganţa marcau festivităţile.

În fruntea a cincizeci de limuzine, Hitler inaugura noua axă est-vest care tăia Berlinul, şapte kilometri de asfalt sclipitor, că dat cu cremă de ghete, şapte kilometri de stindarde naziste luminaţi de mii de torţe, şapte kilometri înţesaţi de mulţimi îndrăgostite, reţinute doar de cordoanele de protecţie.

Pe şine şi pe cabluri, camere mobile de luat vederi, sateliţi în jurul soarelui, înregistrau momentul istoric, filmându-l pe Adolf Hitler.

La Cancelarie se îngrămădeau cadourile: nuduri de marmură albă, mulaje de bronz, porţelanuri de Meissen, picturi în ulei, tapiserii, monede rare, arme vechi, perne brodate. Hitler a trecut printre ele, le-a lăudat pe unele, a lăsat să-i scape câteva cuvinte sarcastice despre altele, pe cele mai multe nu le-a băgat în seamă, doar aşa, arbitrar, numai pentru a sublinia că el, şi nu altcineva era Führerul.

Seara, Albert Speer i-a oferit macheta arcului de

triumf, o miniatură în ipsos şi lemn, înaltă de patru metri. De mai multe ori, în timpul nopţii, Hitler a ieşit din dormitor pentru a mai vedea o dată, emoţionat, edificiul care avea să stea peste veacuri mărturie a importanţei sale.

A doua zi, în timpul defilării militare, a uluit pe toată lumea rămânând cinci ceasuri, fără vreun semn de slăbiciune, în picioare, cu mâna întinsă, drept, concentrat, la fel de imperturbabil ca propria-i statuie. Ţinuse să-şi etaleze la dimensiuni gigantice forţa armată, pentru a arăta puterilor occidentale ce le aştepta în cazul în care s-ar fi pus de-a curmezişul Germaniei. Normal, locurile ambasadorilor Franţei, Marii Britanii, Statelor Unite şi Poloniei rămăseseră goale, dar ce mai conta? Au fost înregistraţi zece mii de metri de peliculă cu evenimentul, proiectaţi rapid în cinematografele din întreaga lume.

Hitler ştia că Germania nu era încă pregătită, în plan militar, pentru un război, dar oricum era mai mult decât alte ţări. Continua să-şi intensifice reînarmarea şi, cum ţinea să anexeze cât mai repede Polonia, acceptase să întreprindă negocieri cu duşmanul absolut, cu diavolul, decadentul, degeneratul, comunistul Stalin.

În vară, improbabilul s-a produs.

Hitler şi Stalin, cei doi duşmani aflaţi într-o înverşunată opoziţie mai degrabă ideologică decât metodologică, au semnat, prin intermediul miniştrilor Ribbentrop şi Molotov, pactul de neagresiune germano-sovietic.

La Berlin, Hitler a oferit şampanie. Se bătea cu palmele pe genunchi, ca atunci când faci o farsă de cea mai bună calitate.

— Franţujii şi englezii n-o să-şi mai revină! urla hohotind de râs. Şi nici generalii mei!

Pe 1 septembrie, la ora patru şi patruzeci şi cinci de minute dimineaţa, a dat ordin Wehrmachtului să atace Polonia.

Franţei şi Angliei le-au trebuit două zile pentru a înţelege că Hitler avea să meargă până la capăt pentru

cucerirea lumii. Pe 3 septembrie, la BBC, Chamberlain a declarat război Germaniei. La cinci după-amiaza, Daladier a făcut acelaşi lucru la Paris, parcă împotriva propriei voinţe.

În noaptea aceea, Hitler contempla munţii de pe terasa de la Berchtesgaden. Natura îl sărbătorea şi ea, dăruindu-i cel mai frumos spectacol: aurora în crepuscul. Un meteorit trandafiriu, viu, incandescent, învăluia pădurea de culoarea algelor negre într-o lumină roşie, pe când firmamentul desfăşură toate nuanţele curcubeului.

Hitler şi aghiotanţii lui se lăsau pătrunşi fără un cuvânt de toată acea splendoare. Chipurile şi mâinile le căpătaseră o tentă ireală. Universul părea a se fi cufundat în întregime în vis. Chiar şi tăcerile care se strecurau până la ei din pădure păreau semnate de Wagner.

Fenomenul a durat o oră. Conducătorii nazişti redeveniseră copii. Contemplând cerul tumultuos, sfâşiat de luminescenţe, îşi vedeau şeful ca pe sculptură de la prora unei corăbii, aşa cum stătea în capătul balconului, ca pe un magician fabulos care ştie să le vorbească şi să le poruncească elementelor naturii.

Când noaptea a întunecat iarăşi bolta, Hitler s-a întors către ei şi a murmurat:

— De data asta, va curge mult sânge.

— Chiar ne trebuia un război pentru a ne regăsi?

Sarah spusese asta strecurându-se din pat pentru a se duce la baie. Adolf H. a auzit jetul gros al apei curgând în cada înconjurată de bolborositul ţevilor. Oare acestea se înfuriau când li se cerea ceva mai mult decât de obicei?

Aromele de smochin şi de cedru alb ieşeau din încăpere şi se căţărau până în pat.

— Pot împărţi baia cu tine?

— Te-aştept.

„Chiar ne trebuia un război pentru a ne regăsi?” Ce ştia ea? La ce făcea aluzie? La simplul fapt că Adolf simţea din ce în ce mai puţin nevoia de a-şi smulge soţia din lucru pentru a o duce la o cafenea, la un restaurant, la teatru şi,

mai ales, pentru a petrece câteva ceasuri între cearşafuri, pentru a sta de vorbă, întrerupându-se doar pentru a face dragoste? Sau poate a descoperit chiar că…

A intrat în încăperea placată cu faianţă marocană. S-a oprit în faţa oglinzii şi s-a privit de sus până jos.

— Îţi placi? L-a întrebat Sarah râzând.

— Mda. Merge. Corpul meu îmi foloseşte întotdeauna la ceva. Mai ales la exerciţiul plăcerii. Poate de-asta m-am urâţit ceva mai puţin decât mulţi alţi bărbaţi de cincizeci de ani.

— Poate. În orice caz, eu te iubesc.

— Asta trebuie să fie explicaţia. Îmbătrânesc frumos, pentru că îmbătrânesc sub ochii tăi.

A intrat în cadă plină de spumă şi a ţipat: Sarah prefera apă fierbinte, pe care el nu o putea suporta. Şi a rămas în picioare, neruşinat, dăruindu-se, privind-o surâzător.

Sarah avea dreptate. De când tinerii mureau pe frontul polonez, el se schimbase. Nu mai simţea decât tristeţe şi poftă. Tristeţe gândindu-se la toate vieţile secerate pentru naţiune, această valoare fără de valoare care pune la punct toate carnagiile. Dar şi poftă, întrucât, pe peronul de unde-i văzuse îndepărtându-se pe studenţii lui, înţelesese că trebuia să trăiască, să trăiască în ritm alert, feroce, pentru a nu pierde nimic din ceea ce îi era dat. Ajunsese egoist şi partizan al deliciilor. Propria fericire avea nevoie de fericirea celorlalţi. Ceva din altruismul lui de dinainte se topise, parte rănit, parte depresiv, lucrul acela care-l făcea să fie interesat de lumea înconjurătoare în general, nu de interesele lui în particular.

— Sarah, ce-ai vrut să spui adineauri?

— Că a trebuit să izbucnească un război pentru a ne regăsi. Am senzaţia că eşti mai viu acum decât înainte.

— Aşa e. Nu cumva ar trebui să-mi fie ruşine?

— Poate. Nu contează. Sunt fericită. Ştiam eu că într-o zi vei scăpa de propria ta fantomă, însă nu ştiam când.

— De fantoma mea?

— De Ora-unsprezece – treizeci. Căreia i-ai acordat

mai mult loc moartă decât vie.

Sarah i-a zâmbit fără urmă de reproş, jucându-se cu clăbucii care îi alunecau printre degete.

Adolf a simţit pătrunzându-l un val de fericire. Fără a-i mai lua în seamă temperatura, a intrat în apă şi a strâns la piept trupul ud şi blând al lui Sarah.

— Tare norocos mai sunt de femeile din viaţa mea.

— Mulţumesc pentru plural, a murmurat ea, cu vocea întretăiată de emoţie.

Şi s-a aplecat peste el, abandonându-se plină de încredere.

— Când ai de gând să-mi arăţi tablourile?

— Ceea? Ştiai?

Deci ştia. De unde-ar fi putut afla că se apucase din nou de pictat, în fiecare după-amiază, în sala din Academia prin care nu mai călca nimeni?

Chiar atunci o sirenă sfâşie aerul cu urletul ei sinistru.

Adolf şi Sarah au încremenit, cu trupurile la pândă. Toate alarmele Berlinului zbârnâiau pe acoperişuri.

Ce să fi-nsemnat asta?

Hitler tocmai fusese asasinat de dublul lui.

Mai mult decât spaimă, simţea stupefacţie. O nesfârşită uimire mută şi dureroasă. Fiindcă bărbatul care vrusese să-l omoare la München nu semăna deloc cu ideea pe care Hitler şi-o făcea despre duşman. Parcă mai degrabă îşi zărea propria reflectare într-o oglindă.

Un german, un german adevărat, nici evreu, nici ceh, nici ţigan, nici polonez, un brav muncitor german de treizeci şi cinci de ani, Georg Elser, de unul singur, fără sprijinul vreunui partid ori grup, hotărâse să-i suprime pe Hitler, Göring şi Goebbels, cei trei monştri care, după părerea lui, duceau Germania la pierzanie. Considera că, după 1933, nivelul de viaţă al clasei muncitoare se degradase, că naziştii aduceau atingere libertăţilor sindicale, familiale, individuale şi religioase. Începând cu decretul din 4 septembrie referitor la economia de război,

impozitele ajunseseră împovărătoare, plata orelor suplimentare scăzuse, se lucra şi în weekenduri, salariile îngheţaseră, iar poliţia îi ameninţa, în uzine, pe eventualii nemulţumiţi cu transferul în lagăre de muncă. Elser refuzase direcţia în care naziştii duceau ţara, ştia, încă de la acordul de la München, că nimic nu le va mai înfrâna ardoarea războinică şi că teroarea va merge până la apocalipsă, drept care decisese, cu puţinele sale mijloace, să salveze Germania.

Cum era tâmplar în Württemberg, se dusese la München, ştiind că Hitler, înconjurat de mai-marii regimului, ţinea în fiecare an un discurs de comemorare a puciului din 8 noiembrie 1923 şi a victimelor acestuia. În mod tradiţional, ceremonia avea loc în braseria Bürgerbräu. Hotărâse să monteze o bombă cu efect întârziat într-unul dintre stâlpii de lemn din spatele tribunei.

Se angajase într-o uzină de armament pentru a putea fura explozibil, apoi într-o carieră pentru a subtiliza dinamită. Folosind o tehnică rudimentară de ceasornicar, construise singur mecanismul bombei şi testase câteva prototipuri în fundul grădinii casei părinteşti. Apoi, ascunzându-se timp de treizeci de nopţi în braserie, reuşise să scobească o cavitate în stâlp. Pe 7 noiembrie, în ajunul discursului, montase bomba cu efect întârziat, reglase ceasul la ora douăzeci şi unu şi douăzeci de minute şi o luase către Elveţia.

În general, Hitler vorbea de la ora douăzeci şi treizeci de minute până la ora douăzeci şi două. Numai că, în seara aceea, preocupat de războiul atât din est, cât şi din vest, nu a avut chef de comemorări, oprindu-se la ora douăzeci şi unu pentru a lua trenul spre Berlin.

La ora douăzeci şi unu şi douăzeci de minute, bomba explodase lăsând în urmă opt morţi şi şaizeci de răniţi, fanatici rămaşi la băut şi înjurat împreună, însă îi ratase pe Hitler şi pe ceilalţi grei ai conducerii naziste.

Arestat lângă un post de grăniceri din apropiere de Konstanz, pentru încercare de trecere ilegală a frontierei,

Georg Elser a fost anchetat şi şi-a mărturisit rapid atentatul.

Era un bărbat scund, cu ochi de culoare deschisă, cu părul negru şi ondulat, cu mustaţa tăiată scurt, un bărbat liniştit, rezervat, perfecţionist la muncă şi care şi-a justificat fapta prin raţiuni morale. Un fiu al poporului, la fel că Hitler. Un german care se gândea în primul rând la Germania, la fel că Hitler. Un arian, la fel că Hitler.

Führerul a refuzat realitatea. Gestapoul a primit ordin să caute legături cu englezii, francezii, ruşii, apoi înţelegeri cu generalii sau cu aristocraţia. Nu s-a găsit nimic. Elser acţionase absolut singur. Şi conştient de fapta sa. Nu s-a divulgat nimic, iar versiunea oficială, elaborată chiar în seara evenimentului, a fost că serviciile secrete britanice fuseseră autorii imundului atentat.

Curios lucru, Hitler a exclus execuţia lui Georg Elser. S-a mulţumit să-l închidă. La drept vorbind, visa să-şi întâlnească asasinul. Să petreacă o după-amiază în compania lui. Deocamdată, din cauza fronturilor din est şi din vest, nu avea timp, însă îşi rezerva plăcerea pentru mai târziu. Da, îl va ţine în viaţă orice ar fi fost să fie, în pofida sfaturilor celor apropiaţi. Da, va aştepta sfârşitul războiului. În realitate, intenţiona să-şi convingă asasinul că greşise. Plănuia chiar să-l facă să-şi iubească Führerul. Până la urmă, acest Elser era Germania, Germania neliniştită, Germania care nu era pregătită, Germania care nu înţelegea. Îl va convinge pe Elser în acelaşi timp cu Germania.

Trecându-i durerea, Hitler a ieşit întărit după atentat. Încă o dată providenţa îl ferise. Prin sprijinul special pe care i-l dăruia iar şi iar, îi dădea de veste că avea dreptate şi că trebuia să-şi ducă misiunea până la capăt. Lucru confirmat de astrolog chiar a doua zi: dispoziţia planetelor crea în jurul lui o adevărată armură invincibilă pentru următorii patru ani şi niciun glonţ, nicio bombă, niciun obuz nu l-ar fi putut atinge vreodată. Se bucura de protecţie astrală. Totuşi, din prudenţă, i-a cerut lui Göring să-i dubleze garda personală şi l-a anunţat pe Goebbels că

renunţa la orice baie de mulţime ori mare discurs în public.

Elser îi salvase viaţa…

*

Un război fulger. Şi o victorie.

L-a aşteptat pe Heinrich pe peron, ca un tată pe fiul lui. Şi acolo, în îmbrăţişarea din gară, a observat că afecţiunea care-i lega sporise pe timpul luptelor care-i despărţiseră. Aveau atâtea să-şi povestească: unul experienţa frontului, celălalt faptul că se reapucase de pictură. Odată depăşit pericolul – posibilitatea de a nu se mai vedea vreodată –, li s-a părut firesc să-şi exprime emoţia, să-şi manifeste sentimentele, drept care cei doi bărbaţi, deşi pudici, s-au obişnuit de atunci să o facă fără rezerve.

Polonia dăduse înapoi teritoriile. Germania îşi reluase frontierele lui Bismarck şi calea de dinainte de a fi fost umilită.

Ceea ce a costat-o trei luni de război, vreo zece mii de vieţi, însă îi dăruise o nouă demnitate, una deplină, care nu avea nimic de-a face cu agresivitatea de până atunci.

— Veţi vedea, îi spunea Heinrich lui Adolf H., la început guvernul va profita de succes, dar la scurt timp va fi obligat să arunce lestul, să devină mai suplu. Victoria este justificarea acestui regim autoritar, apogeul lui, aşadar îi va şi suna ceasul.

Sarah îi dăduse lui Adolf anexa cu perete de sticlă a camerei din spate a magazinului, pentru a-şi putea amenaja acolo atelierul. În afara orelor de curs de la Academia Independentă, îşi petrecea zilele în Grădina Desfătărilor, refăcând legătura cu pictura, în timp ce, dincolo de peretele de cărămidă din spate, Sarah încerca să inventeze noi parfumuri, amestecând diferitele esenţe.

Heinrich îşi vizita deseori profesorul. Urmărea cu atenţie nouă serie de pânze, compoziţii capricioase şi chinuite care purtau numele aromelor ce se strecurau din atelierul lui Sarah: *Muşchi*, *Opopanax*, *Rezeda*, *Gutuie*, *Mentă verde*, *Fân de toamnă*. Admira inventivitatea lui

Adolf, capacitatea lui de a asocia o girafă cu un sfeşnic, de a da foc oceanului sau de a reconstitui anatomia umană cu ajutorul frunzelor şi al unor flori de culori incerte.

— Cum faceţi?

— Visez. Nu mai gândesc logic. Mă las purtat de val. De altfel, parfumurile sunt o navă excelentă pentru călătoria suprarealistă. În schimb, odată ce am delirat suficient pentru a mi se constitui subiectul, trec serios la lucru şi pictez cu tot atâta grijă ca Ingres.

Cu toate acestea, dacă Adolf îl lăsa pe Heinrich să intre în atelierul lui şi accepta să stea de vorbă cu el despre pânzele aflate în lucru, o făcea în special pentru a trezi cheful de muncă al studentului, întrucât, dacă pe sine tot un artist mediocru se considera, în Heinrich detectase un pictor ieşit din comun.

Heinrich asimila totul. Profită. Lui Adolf îi amintea de oribilul Picasso, pictorul cel mai talentat pe care-l cunoscuse la Paris şi deci cel mai exasperant. Prin anii douăzeci, niciun artist nu mai era de acord ca Picasso să-i intre în atelier, fiindcă ştia că acesta avea să reuşească din prima, în săptămâna următoare, să picteze tabloul la care artistul cu pricina visa de luni de zile.

— Nimic nu este mai emoţionant decât să vezi cum se naşte un geniu, îi spunea seara lui Sarah. Dacă nu aş ţine la el, l-aş urî. Intră-n măruntaiele secretelor maeştrilor de parc-ar deschide o cutie de bomboane. După trei zile se plictiseşte de tehnica a cărei înţelegere nouă, muritorilor de rând, ne ia ani şi ani. Cucereşte totul cu insolenţă şi, totuşi, lucrul ăsta nu-mi răpeşte plăcerea de a picta şi eu. Din contră.

— Dar ştii că te idolatrizează?

— Are şi el dreptul să greşească.

— Afirmă că niciun alt pictor în afară de tine nu face tot atât de mult în ochii lui.

— O spune fiindcă deja presimte în ce măsură mă va depăşi, în ce măsură va reuşi ceea ce eu ratez. Îşi închipuie că mă admiră, deşi, alături de mine, pur şi simplu

îşi ia avânt.

Adolf mângâia părul în trei culori al lui Sarah. Şi adăuga, lipindu-şi nasul de gâtul nevestei:

— Ceea ce mă bucură. Cea mai mare mândrie a mea ca pictor este că mă aflu şi eu undeva, pe drumul lui. Va fi paşaportul meu pentru eternitate.

— Exagerezi.

— Va fi un uriaş, ştii bine!

— Nu, exagerezi atunci când îţi acorzi atât de puţină importanţă.

S-a rostogolit peste ea, mângâindu-i apăsat sânii minunaţi, supli şi grei.

— Deh, am reuşit să mă rezum la a trăi şi a fi fericit. Mi-e îndeajuns. Nu vreau un destin exemplar.

Un avion mic a aterizat pe aeroportul din Bourget. Era cinci şi jumătate dimineaţa. Peisajul palid, tăcut, adormit abia de se dezmorţea. Roua avea încă sclipiri ca de gheaţă.

Era vară.

Franţa se lăsase culeasă ca un mac de câmp.

Victoria fusese atât de uşoară, încât nici măcar Hitler nu-şi revenea din surpriză. Cu toate acestea, îşi revendică succesul campaniei al cărei plan îl pusese la punct împreună cu generalul Guderian.

— Am fost mult ajutat de o carte pe care am citit-o de mai multe ori, da, da, canea unui anume colonel de Gaulle, *Pentru armată ca meserie*, care m-a făcut să aflu multe despre posibilităţile pe care le oferă unităţile în întregime motorizate în războiul modern.

Hitler a coborât din avion urmat de câţiva artişti germani, printre care Albert Speer, arhitectul său. Trei Mercedesuri mari, negre, îi aşteptau pentru a-i duce la Paris.

Inima lui Hitler bătea cu putere. Era emoţionat că o fată la primul ei bal. Încă din adolescenţă visa la Paris – îi studiase arhitectură, urbanismul –, dar nu mai pusese niciodată piciorul pe acolo. În dimineaţa aceea, în sfârşit avea să-l descopere. Iar Parisul îi aparţinea. Vizită bizară

făcută de logodnic logodnicei lui pe când aceasta era încă adormită. De parcă nu ar fi fost un act legitim. De parcă nu era sigur că ea îi va plăcea. De parcă ar fi fost necesar să înceapă să o curteze în vârful picioarelor.

A trecut mai întâi prin oraşele mărginaşe, schiţe descurajatoare care precedă capodopera. În fine, brusc, Parisul s-a improvizat, Parisul s-a impus. Înaltele faţade zâmbăreţe şi ironice au înghiţit cele trei Mercedesuri. Hitler era orbit de lumină pe care i-o aruncau în ochi cenuşiul insolent al acoperişurilor de zinc şi piatra bej a zidurilor clădirilor.

În faţa Operei, colonelul Speidel îi pândea sosirea. Bătrânul portar alsacian care ştia germana fusese luat din aşternuturi pentru a-l însoţi pe Führer într-o vizită cu explicaţii.

Dar Hitler i-a făcut semn să tacă. Cunoştea pe de rost planurile Operei, într-atât de bine le studiase, aşa că a putut face el însuşi pe ghidul pentru propria suită. Nu i s-a adresat bătrânului decât pentru a verifica vreo dată ori dacă se schimbase ceva, iar acesta, care tocmai pricepuse cu cine avea de-a face, încerca să-şi ascundă dezgustul sub o politeţe laconică.

Hitler se entuziasma.

— Este un vis de piatră, după cum simfonia este un vis de sunete. Două arte pure mai presus de toate celelalte: muzica şi arhitectura. Fiindcă numai ele introduc, cu forţa, o ordine superioară în cursul haotic al lucrurilor. Arhitectul pune ordine în materie, muzicianul în sunete; amândoi organizează armonia şi leagă între ele elementele brute cu poezia spiritului.

S-a arătat înflăcărat înaintea faţadei, a scărilor care făceau cât toate spectacolele, s-a extaziat observând că fiecare pictură ori sculptură aparţinea, totuşi, unei concepţii globale.

— Văd că nu înţelegeţi: Garnier a reuşit ceea ce nimeni nu a mai reuşit, fiindcă Opera din Paris este opera unui singur om! A ştiut să-i utilizeze pe toţi artiştii vremii sale, integrându-i în propriul lui proiect. O singură idee,

una şi totală, disciplinează toate exuberanţele individuale. E frumos că politica.

Îşi răsucea gâtul, cu ochi pierduţi la bolţi, la întreţeserea sculpturilor şi la arabescuri.

— Vezi, Speer, toate detaliile merită să fie observate, dar unicul lucru care contează este efectul general. Pădurea ascunde arborii. E o societate perfectă. Dacă într-o bună zi ar trebui să susţin un curs de filosofie a politicii, mi-aş aduce elevii să studieze această capodoperă.

Era cu adevărat mişcat de acel joc al culorilor, niciun alt proiect neimpresionându-l atâta până atunci. Îl lăuda pe Garnier fiindcă abandonase griul făinos, făcând piatra să cânte, dăruindu-i culorile orchestrei; marmură roşie de Moureze cânta la trompetă, cea verde, de Suedia, la oboi, porfirul la fagot, iar toate celelalte spărturi de marmură, impure, variate şi amestecate, alcătuiau simfonia coardelor, marmura de Sarrancolin, galbenă cu nervuri, aparţinea viorilor, marmura Fleur de Pêcher, de culoarea pielii, violelor, iar cea violet cu nervuri negre, violoncelelor.

— Dragă Speer, ştii de când nu se mai construiesc biserici sau catedrale interesante?

— Nu, iubite Führer.

— Din Renaştere! De când s-au construit primele opere! Din punct de vedere istoric, operă a luat locul bisericii, oferind o liturghie laică, a armoniei, emoţiei şi ideii de frumuseţe a universului. În ceea ce mă priveşte, voi face totul pentru a grăbi progresul omenirii, pentru a intra rapid într-o lume în care nu vor mai exista biserici, temple, sinagogi, ci doar opere.

La încheierea vizitei, extrem de satisfăcut de propriile comentarii, a ţinut morţiş să dea un bacşiş de cincizeci de mărci portarului. Acesta însă a refuzat cu atâta fermitate, încât lucrurile mai că erau să se transforme într-un incident diplomatic. De arestare a scăpat doar jurând că nu-şi făcuse decât datoria.

Cele trei Mercedesuri au plecat printr-un Paris care abia-şi mijea ochii, cu obloanele de fier ridicate doar pe

jumătate, cu muncitorii de la drumuri umplând trotuarele, cu brutarii trăgând gânditori o ţigară, între două cuptoare din care scoteau pâinea caldă.

Convoiul a trecut prin faţa bisericii Madeleine, satisfăcând gustul lui Hitler pentru Antichitate, a luat-o pe bulevardul Champs-Élysées, ale cărui proporţii păreau inferioare noii sale axe est-vest din Berlin, apoi a Arcului de Triumf, care a relansat discuţia dintre el şi Speer despre propriul lui Arc de Triumf.

În sfârşit, după o oprire neliniştitoare în faţa turnului Eiffel, Hitler s-a dus la Domul Invalizilor pentru a se reculege la mormântul lui Napoleon.

Acolo a fost cuprins de o emoţie atât de intensă, încât căpăta rezonanţa unui presentiment. Într-o zi şi el, Adolf Hitler, va avea, la fel ca Napoleon, un sanctuar rece şi marmoreean, de dimensiuni impresionante, un mormânt monumental în faţa căruia oamenii vor amuţi, învinşi, minusculi, copleşiţi de evidenţa adevăratei măreţii. Un mic corsican şi-un mic austriac! Ce curios! Oamenii mari ai mărilor ţări se nasc întotdeauna mici, în micile lor anexe fizice. Fratelui său Napoleon îi ierta chiar şi faptul de a fi fost francez. În faţa mormântului împăratului, pe Hitler îl bucura propriul lui cult al personalităţii, închipuindu-şi efectul pe care urma să-l facă asupra simplilor turişti din lumea-ntreagă în veacurile viitoare. A ieşit încântat şi extrem de satisfăcut de sine însuşi.

I-au mai rămas rezerve de entuziasm pentru Pantheon, acest templu păgân al oamenilor importanţi, însă a căscat trecând prin Place des Vosges, pe la Luvru şi Sainte-Chapelle. S-a reînsufleţit în faţa bisericii Sacré-Cœur, în Montmartre, care-i oferea o perspectivă de vultur asupra Parisului.

Totuşi, trebuia să plece, întrucât parizienii ieşeau în sfârşit din case şi-l recunoşteau.

În avion, s-a aplecat afectuos spre Speer.

— Vizitarea Parisului a fost visul vieţii mele. Şi sunt cu adevărat foarte fericit că acum mi s-a împlinit.

După care s-a încruntat şi a reflectat cu voce tare:

— Trebuie imediat reluate lucrările la Berlin. Pregăteşte-mi un decret. Să ne înţelegem, Speer, Parisul e mai maiestuos decât Berlinul şi aşa ceva e intolerabil. La treabă! Când vom încheia de refăcut Berlinul, Parisul nu va mai fi decât o umbră, o vitrină de muzeu, o amintire arheologică, o podoabă desuetă care va sta mărturie unei epoci depăşite, cam ca un oraş italienesc…

— Aveţi dreptate. Doar sunteţi un protector al artelor şi al artiştilor.

— Acum câteva zile m-am întrebat dacă nu cumva ar trebui să distrug Parisul. Am renunţat. Numai făcând mai frumos Berlinul vom distruge cu adevărat Parisul.

În pofida eforturilor şi concesiilor, Adolf H. nu reuşea să obţină iertarea din partea socrului lui, Joseph Rubinstein. Ochii mari, de un albastru spălăcit, ai bătrânului nu exprimau decât plictisul de câte ori, din întâmplare, se îndreptau către el.

— În locul tău, zicea Sarah ridicând din umeri, nici nu aş mai încerca. Chiar acoperindu-l de vorbe bune şi de cadouri, tot nu vei ajunge vreodată să-ţi compensezi infirmitatea fundamentală.

— Cum adică? Şi care infirmitate?

— Nu eşti evreu.

De fiecare dată, legăturile lui cu familia soţiei tot aici ajungeau. Orice-ar fi făcut, orice-ar fi spus, oricât de fericită ar fi fost Sarah, oricât de reuşiţi ar fi fost copiii lor, Adolf rămânea marcat de o tară de netrecut: nu era evreu, deci nu era cum ar fi trebuit.

În timpul reuniunilor de familie, sub privirea patriarhului Joseph Rubinstein, pe care părul împletit şi barba îl făceau şi mai impresionant, Adolf îşi dovedea transparenţa. Privirile treceau parcă prin el deloc stânjenite de prezenţa sau de densitatea fizicului său. Se simţea ca şters de pe pânză. Până şi pe blânda Myriam o câştiga cecitatea soţului ei. Lucrul era cu atât mai fascinant cu cât demonstraţiile de afecţiune se mişcau şi zburau ca nişte mingi de tenis prin încăpere, săruturi,

daruri, exclamaţii, dovezi de posesivitate – „fata mea, nepoţelul meu, nepoţica mea” –, însă pe el îl evitau de fiecare dată. Uneori simţea nevoia să se ridice pentru a opri una dintre acele mingi, pentru a-i ridica înainte un obstacol. „Ei! Sunt şi eu pe-aici! Gemenii Sophie şi Rembrandt nu v-ar fi nepoţi dacă nu le-aş fi eu tată”. Simţea chiar nevoia de a fi vulgar. „Păi, la coaiele mele nu vă duce gândul? Nici la sperma mea? Uitaţi c-am avut nevoie de ele ca să vă dăruiesc nepoţi? Ţin să fie tratată cu minimul respect necesar perechea asta zdravănă de coaie”. Renunţa însă, de fiecare dată, ştiind c-ar fi făcut încă şi mai dificilă relaţia lui Sarah cu părinţii ei. Alegându-l pe Adolf, austriacul care, după ce că era un goi, nici nu mai picta, Sarah înfruntase vitejeşte furtuna iscată în familia ei. Fusese ameninţată cu dezmoştenirea, cu faptul că avea să-i fie subminată afacerea, că nu-i vor recunoaşte copiii dacă îşi va pierde minţile şi-i va face cu insul acela, în momentul în care au constatat că ameninţările nu aveau niciun efect, fuseseră primiţi înapoi, întâi ea, apoi copiii – căci, în fond, iudaitatea se transmite prin mamă, nu-i aşa, Myriam? –, iar acel inutil apendice masculin era tolerat atât cât se putea. Adică primea doar un scaun şi un tacâm.

Adolf H. nu se certa cu Joseph Rubinstein, dar descoperise modalitatea de a-l enerva la culme, exprimându-şi simpatia pentru teoriile sioniste ale acestuia.

— Aveţi dreptate, tată socrule. Trebuie creat un stat evreiesc. Calea doar a deschis-o Theodor Herzl[7]. Afacerea Dreyfus, din Franţa, pogromurile de la Chişinău[8] şi Yaffa[9], masacrele de la Hebron[10], de la Safed[11], toate aceste acte

7 Theodor Herzl (Binyamin Zeev Herzl, 1860-1904), ziarist ţi dramaturg evreu născut în Ungaria, conducător al luptei pentru autodeterminare a poporului evreiesc, fondator al ideologiei „sionismului politic“.

8 6-7 aprilie 1903 şi 19-20 octombrie 1905.

9 Primăvara lui 1921.

10 24 august 1929.

11 15 iunie-16 iulie 1834.

antisemite sunt de-ajuns pentru a justifica acţiunea sionistă, indiferent de problemele pe care le ridică.

Joseph Rubinstein, mare militant sionist, nu suporta ca goiul de ginere să-i enunţe convingerile fundamentale. Ba chiar îi venea să-l contrazică. Îi tremurau buzele, clocotind pe dinăuntru.

Pe Adolf, răzbunarea îl bucura, şi prin urmare îl mai şi aţâţa:

— Dumneavoastră, tată socrule, sunteţi partizanul Ugandei[12] sau al Palestinei?

— Uganda?! A explodat Joseph. Încă din 1905, nimănui nu-i mai dă prin cap să facă un stat evreiesc în Uganda! A fost o propunere jignitoare a britanicilor. În Africa neagră?! Nici vorbă! Noi trebuie să mergem în Palestina.

— Sunt de aceeaşi părere cu dumneavoastră. Israelul trebuie să se afle în Palestina. Aceasta este cu exactitate şi convingerea mea.

Sarah se simţea obligată să-i tragă un picior pe sub masă, de teamă că tatăl ei ar fi putut face infarct.

Ieşind de la acele apăsătoare mese de vinerea seara, îl întreba:

— Glumeai sau chiar eşti de acord cu tata?

— Sigur că-n primul rând am vrut să-l calc pe nervi. Dar...

— Haide, Adolf, pe bune!

— Pe bune, habar n-am! Consider că ideea unui stat evreiesc este în acelaşi timp jusdficată şi dificilă. Tehnic, nu văd cum va fi posibilă realizarea ei. Şi, mai ales, mă mir că ideea asta s-a născut în Germania.

— De ce?

— Fiindcă trebuie să fii un bun evreu şi un bun german totodată. Şi tu recunoşti lucrul ăsta. Trăim în pace şi asta de multă vreme. Ţara se modernizează şi se liberalizează. La noi, antisemitismul este un fenomen

12 în 1903 a fost propus Proiectul Uganda de constituire a unui stai evreiesc în această ţară, proiect respins în 1905, dar care a creat o sciziune în cadrul mişcării sioniste.

marginal, ruşinos, cu excepţia lui Goebbels, cu minţile lui înfierbântate, ştii tu, insul ăla de extremă dreaptă care nici unu la sută din voturi nu ar aduna. E mai greu să fii evreu în Polonia, în Rusia, în America sau în Franţa. De altfel, ţi-au spus-o şi unchii tăi.

— Aşa e.

— Şi-atunci, de ce aici? Ce are a face Germania cu soarta sionismului şi a Israelului? Asta nu înţeleg.

*

— Nu, nu vom da înapoi!

Hitler urla mai multe ceasuri pe zi pe această temă.

— Nici vorbă de retragere! Nu din faţa ruşilor. Nu din faţa iernii. Altfel, o s-o sfârşim ca Napoleon! Oamenii noştri trebuie să ţină cu dinţii de teritoriul pe care l-au ocupat, trebuie să sape adăposturi exact în locul în care se află şi să păstreze fiecare metru de teren.

— Iubite Führer, pământul e-ngheţat…

— Ei, şi? Când eram pe front, în 1914 – 1918, câmpul era la fel de-ngheţat şi ne săpam gropi cu obuzele.

— Da, dar la ruşi pământul e îngheţat până la un metru şi jumătate adâncime. Rusia nu e Belgia.

— Gura! Habar n-ai!

— Pierderile omeneşti vor fi groaznice.

— Crezi că grenadierii lui Frederic cel Mare abia aşteptau să moară? Şi ei îşi doreau să trăiască, dar regele a avut dreptate când le-a cerut să se sacrifice. Şi cred că şi eu, Adolf Hitler, am dreptul să le cer soldaţilor germani să-şi dea viaţa.

— Eu nu le pot cere oamenilor mei să se sacrifice.

— Îţi lipseşte perspectiva, generale. Ar trebui să iei puţină distanţă. Crede-mă, situaţiile devin mai clare când le studiezi de la depărtare.

În Cancelarie nu se mai dansa decât valsul generalilor. După cum era de aşteptat, acordul pe hârtie dintre Stalin şi Hitler nu rezistase prea mult duşmăniei dintre aceştia. Războiul se dezlănţuise. În faţa rezistenţei ruseşti şi a dificultăţii de a-i fi ascultate deciziile, Hitler destituia generalii unul după altul. Förster, Sponeck,

Hoepner, Strauss… Cum destituirile nu se dovediseră de-ajuns pentru a-i aduce pe drumul cel bun, Reichenau a murit subit, iar Sponeck a fost condamnat la moarte.

— Dacă-i las de capul lor, imbecilii ăştia mă vor transforma într-un Napoleon! Nici vorbă de retragere! Nici vorbă să dăm înapoi! Iarna este la fel de grea şi în Germania, şi în Rusia.

La început, Hitler îşi închipuise că două săptămâni vor fi îndeajuns pentru invadarea Rusiei. Însă colosul sovietic rezistase întreaga vară, după care, în timpul iernii 1941 – 1942, recâştigase ceva teren.

Führerul nu mai părăsea Bârlogul Lupului, un ansamblu de buncăre ascunse în pădurile lugubre ale Prusiei Orientale. Se schimbase acolo, pe pământurile bântuite de vânturile polare, printre stâncile negre şi arborii cu trunchiurile răsucite, care scârţâiau sub povara zăpezii. Corpul îi trăda înfrângerile pe care le suferise. Mişcările i se îngreunaseră, erau dureroase, pielea îi ajunsese cenuşie, pleoapele îl dureau din pricina ochilor prea lăcrimoşi, a căror cornee îngălbenise, înghiţea din ce în ce mai greu, iar respiraţia îi trăsnea a angoasă fetidă. Îmbătrânise dintr-odată, o bătrâneţe cum nu te poate ajunge decât la cincizeci de ani dacă viaţa te-a supus la prea multe lovituri, o bătrâneţe a buhăirii mai degrabă decât a uscăciunii, o bătrâneţe prin demisie mai degrabă decât prin vârstă, o bătrâneţe motivată de putrezire mai degrabă decât de îmbătrânire, o bătrâneţe turgescentă, boală de bărbat tânăr.

De acum, Germania avea Japonia alături, dar Statele Unite împotrivă. Degeaba dispreţuise Hitler Statele Unite, fiindcă se trezise că nu ştia cum le-ar fi putut învinge. Dacă nu descoperea o modalitate de a pătrunde adânc în Rusia, bănuia că avea să piardă războiul.

Tăcerile mohorâte şi monologurile inflamate alternau în comportamentul lui, dar avea senzaţia, când stătea de vorbă cu sine însuşi, că doar îşi repeta marile discursuri de mai-nainte, că începuse să se automimeze într-un mod grotesc. Îi era sete de acţiune şi se trezea împotmolit într-

un război prea lung, ajuns mondial.

Căutase de o sută de ori o ieşire. Încercase chiar, discret, să întindă o mână Angliei, propunându-i încetarea luptei şi împărţirea Europei între ea şi Germania. Numai că Londra s-a făcut că n-aude. *Şi asta din cauza lui Churchill, parlamentarul ăla vândut jidănimii mondiale, pictorul ăla de duminică*! Sarcasmul pictorului ratat Hitler faţă de pictorul amator Churchill încerca să-i disimuleze respectul pentru englez. Churchill devenise unicul adversar valabil, pe care Hitler îl recunoştea de ani de zile, însă mai degrabă ar fi dat colţul decât s-o mărturisească. Obstinaţia lui Churchill de a nu-i lua în seamă propunerile îi aţâţase ura. *Şi amărâtul de Rudolf Hess, care zace în fundul unei temniţe britanice…* Asta Hitler şi-o spunea doar lui, fiindcă, oficial, se referea la Rudolf Hess ca la un trădător care, prin actul lui nebunesc, îl decepţionase cum nu se putea mai mult.

Dar ce făcuse Rudolf Hess, credinciosul lui susţinător de la începuturi, chiar cel căruia Hitler, în 1924, în închisoare, îi dictase *Mein Kampf*. Fostul pilot ajuns ministru furase un Messerschmitt 110 plin ochi cu carburant şi îşi luase zborul către Anglia, unde aterizase pe proprietatea ducelui Hamilton, unul dintre şefii partidului conservator din Camera Lorzilor, mare partizan al împăcării cu Germania. După aterizare, solicitase o întrevedere cu Churchill, pentru a-i propune semnarea unui acord de pace. Acesta, fără măcar să-l asculte, îl expediase în temniţă.

Toată lumea consideră, şi în Germania, şi în Anglia, că era vorba despre o iniţiativă personală, ţinând numai şi numai de voinţa lui Hess. În realitate, Hitler pusese totul la punct, conform obiceiului său de a-şi face apropiaţii să acţioneze individual, fără ştirea celorlalţi, ceea ce îi permitea multiplicarea încercărilor, fie ele şi contradictorii, pentru a putea stabili care aveau viitor şi care nu. Întrucât aceasta eşuase în adâncul tainic al puşcăriilor britanice, Hitler jucase mai departe cartea prietenului trădat, dezamăgit şi, pentru a schimba firul conversaţiei, se

pretindea încă îndurerat de câte ori i se amintea de Rudolf Hess.

Cu cât simţea că războiul avea să mai ţină mult şi bine, cu atât îşi punea întrebări legate de misiunea lui istorică. Dacă va pierde războiul, ce se va întâmpla cu el? Ei, nu, desigur nu-l va pierde, dar numai aşa, în cazul în care…? Pedeapsă avea să fie îngrozitoare.

Răzbunătorii din viitor… De răzbunătorii din viitor trebuie să scap.

De cum dăduse de greutăţi pe frontul rusesc, ajunsese obsedat de răzbunătorii din viitor. Adică, de cine? De nevestele şi de copiii bărbaţilor evrei pe care-i împuşca pe frontul de est cu miile.

La începutul invaziei, acele *Einsatzgruppen* realizaseră acţiuni eficiente şi coerente, ucideri, mitralieri, pogromuri, represalii, totul culminând cu masacrul de la Babi Yar[13], unde scăpaseră de treizeci şi trei de mii şapte sute şaptezeci şi unu de jidani masculi. După care, în august, Hitler ordonase ca execuţiile să includă şi femeile, şi copiii, aceştia devenind şi ei „răzbunători din viitor”. Aşadar, cincizeci de mii de evrei la jumătatea lui august, apoi, graţie progresului tehnic – se mitralia, nu se mai împuşca –, alţi cinci sute de mii trimestrul următor.

Himmler venise personal în Bârlogul Lupului pentru a expune cu fidelitate rezultatele operei de purificare.

— Am găsit o metodă mai bună: jidanii se aşază lângă groapa unde vor fi împuşcaţi şi pe urmă le facem duş cu mitralierele.

— Foarte bine.

— Da, dar ne-am putea descurca şi mai bine.

Hitler s-a uitat cu o satisfacţie evidentă la Himmler. Flasc şi fără bărbie, nu avea mai multe trăsături decât are un limax, numai că limaxul acesta surâdea şi părea a fi fost unicul apropiat care nu-i observase degenerescenţa fizică. Himmler încă mai vedea acelaşi Hitler din anii treizeci, mântuitorul apărut în vremuri de cumplită restrişte, Mesia,

13 Loc de lângă Kiev unde naziştii şi colaboratorii lor au comis cel mai mare masacru cu arme de foc, pe 29 şi 30 septembrie 1941.

„cel către care omenirea îşi va ridica ochii cu credinţă, cum a mai făcut-o cândva către Cristos”. Monoclul îi păstrase întipărită această imagine şi nu avea să lase nicicând o alta. Hitler aprecia ambiţia *îi* supunerea lui Himmler. Şi una, şi cealaltă erau absolute. Încarna subalternul ideal, incapabil de iniţiativă, însă extrem de meticulos în executarea ordinelor, un individ atât de mărunt, încât nu şi-ar fi putut închipui o sarcină măreaţă, dar, în schimb, le putea duce pe toate cele primite la bun sfârşit. Orice i se cerea să facă devenea misiunea sa, pe care avea s-o pună metodic în aplicare. Scopul îi organiza şi îi justifică toate mijloacele. Oferea profilul călăului ideal: precis, mărginit, funcţional. Banalitatea executantului.

De fiecare dată când era convocat de Hitler, Himmler tremura de parc-ar fi avut de trecut un examen. Dictatorul ţinea enorm la spaimă lui Himmler, în care recunoştea semnul strălucirii personale, şi trăgea concluzia că, în orice caz, acesta nu-l va trăda.

— Ai luat parte la execuţiile de la Minsk?

— Da.

— Şi?

— Treaba e făcută.

— Nu asta te-am întrebat, vreau să ştiu ce ai simţit.

Limaxul a intrat în panică şi era cât pe ce să-i scape monoclul. Himmler nu avea nicio încredere în propriile emoţii sau reacţii. Hitler ştia şi se bucură cu cruzime, pe fondul ascuns al incertitudinilor.

— Iubite Führer, indivizii aceia au tot ce le trebuie ca să pară oameni. Au ochi, gură, mâini, picioare… Numai că, în realitate, este vorba despre nişte creaturi monstruoase ale căror conştiinţă şi suflet lipsesc încă şi mai profund decât la animale. Sunt nişte fiinţe primitive. Am simţit ce se simte dacă vizitezi abatoarele.

— Foarte bine, foarte bine, a zis Hitler, deranjat de comparaţie, fiindcă iubea animalele, mai ales pe Blondi, noua lui căţea, care-i ţinea companie în Bârlog şi-i aducea mai multă bucurie decât o Eva Braun. Dragă Himmler, m-ai întrebat de mai multe ori ce trebuie să facem cu evreii din

interior, cu evreii care vorbesc germană. Răspunsul meu diferă acum, întrucât înainte credeam că prioritatea era să distrugem Rusia. Lucrurile au evoluat. Ne vor mai trebui câţiva ani ca să-i batem pe ruşi.

Şi, în gând: Nu-i vom bate niciodată pe ruşi.

— Statele Unite au făcut imprudenţa de a intra în război şi vor fi distruse de japonezi.

Şi, în gând: Japonezii nu vor rezista în faţa americanilor.

— Anglia e deja la capătul puterilor.

Şi, în gând: Tare bine i-a mai mobilizat Churchilipe mâncătorii ăia de friptură de vită, daţi dracului, ca să câştige războiul.

— Trebuie să ne continuăm munca în interior la fel de bine cum o facem şi în exterior.

Trebuie să ne grăbim în interior, am lenevit suficient.

— Jidanii sunt răspunzători de războiul din 1914 – 1918. Şi de războiul de acum tot jidanii sunt răspunzători.

Sigur că eu am declarat războiul, dar unul scurt, pe care trebuia să-l câştig. Dacă încă mai durează, asta e din cauza jidănimii internaţionale.

— De altfel, în discursul meu de pe 30 ianuarie 1939, din Reichstag, am lansat un avertisment: dacă războiul va ajunge unul mondial, va fi din cauza evreilor şi atunci evreii vor plăti.

Nu a fost un avertisment, ci o ameninţare. Am ameninţat cu sancţiuni pentru a convinge Statele Unite să nu intre în război.

— Avertismentul urma să se dovedească profeţie.

Nu aveau decât să se abţină, cretinii ăia, ei au căutat-o.

— Războiul nu se va încheia cum îşi imaginează jidanii, cu exterminarea popoarelor ariene, ci, din contră, cu dispariţia jidănimii.

Dar hai iute, iute, înainte să fie invers.

— O dată voi aplica şi eu o veche lege jidănească: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.

O sută de ochi pentru un ochi, o mie de dinţi pentru

un dinte, se va lăsa cu carnaj.

— Trebuie să punem în practică o politică energică.

Aneantizare, aneantizare totală.

— Să nu cumva să creadă cineva că vreau să mă răzbun pentru greutăţile din est…

Ba da, perfect, mă răzbun. Şi-n plus, mă mai şi plictisesc de moarte.

— Nu fac toate astea decât pentru a răspunde presiunii germanilor indignaţi de prosperitatea semită, când ei sunt supuşi atâtor privaţiuni.

Dar, mai ales, oamenii nu trebuie să afle ce vom face.

— Pentru a nu provoca reacţia coloanei a cincea evreieşti din interiorul ţării noastre…

Pentru ca germanii să nu aibă habar.

— Vom începe discret…

În cel mai mare secret.

— Îi vom informa când va veni momentul.

Când vor fi băgaţi cu toţii până-n gât şi va fi prea târziu să mai dea înapoi.

— Şi-atunci vor fi fericiţi.

Complici.

— Şi recunoscători.

Vinovaţi.

— Hai cu mine cât o plimb pe Blondi.

Vreau să fiu sigur că nu ne-aude nimeni.

Hitler şi Himmler au luat căţeaua, în culmea bucuriei, să dea o raită. Pe când îşi consuma energia, de trei ori, pe aleea albă, plină de rădăcini şi de pietre, pentru a-i aduce stăpânului băţul pe care acesta îl arunca în tufişuri, cei doi bărbaţi înaintau prin pădurea deasă şi albastră. Pârâituri şi cârâituri treceau pe sub coroanele copacilor. Iarna împrăştia un miros puternic de apă împuţită. Hitler a trecut la detalii.

— Renunţ la toate vechile mele idei, de pildă deportarea tuturor jidanilor în insula Madagascar sau chiar în Siberia.

Ceea ce le-ar permite să constituie acel stat evreiesc pe care-l tot cer sioniştii. Doar n-am de gând să le creez

chiar eu Israelul.

— Cu toate că în Siberia…

Că în Siberia ar muri de foame şi de frig…

— Ba nu. Mi-a venit o idee.

La drept vorbind, nu mie, lui Stalin.

— Îi vom deporta.

Stalin tocmai a deportat de pe Volga un milion de germani.

— Cu trenul.

I-a îngrămădit ca pe nişte animale în vagoane.

— Spre est, în Polonia.

El i-a expediat în nordul Kazahstanului.

— Vom trimite jidanii în lagăre de concentrare. Acolo îi vom selecţiona pe cei care pot munci şi pe cei care nu pot munci.

Vom ucide femeile, copiii şi cea mai mare parte dintre bărbaţi.

— Era timpul să găsim o soluţie finală acestei probleme.

Exterminarea. O exterminare radicală. Definitivă.

— Dragă Himmler, pentru detaliile organizării, am toată încrederea în tine.

Îi împuşti, îi gazezi, îi arzi, faci ce vrei, numai eficient să fie.

Himmler şi-a permis o sugestie:

— Consider că nu ar trebui să reluăm metoda camioanelor cu gaz, ca aici, în Prusia Orientală, în 1940, pentru operaţiunea de eutanasiere. Prezintă prea multe inconveniente. Sunt de acord cu gazul, dar în instalaţii fixe.

— Da, da, fără îndoială, Himmler, fără îndoială.

Nu-mi pasă, nu vreau să ştiu, fă-ţi treaba şi lasă-mă-n pace.

Doar n-o să mă apuc acum să verific instalaţiile celor care fac curăţenie. Personal decid marile linii de dezvoltare, n-o să-mi mânjesc tocmai eu mâinile.

— Consider că Zyklon B este gazul de care avem nevoie.

— Zyklon B?

Nu vreau să mi se vorbească despre gaz, din cauza lui era să-mi pierd vederea în 1918. Aşa că amărâtul ăsta să-şi facă treaba şi să mă scutească de detalii. Ce cretin solemn!

— Am încredere absolută în tine, Himmler! Pentru mine eşti un adevărat fiu spiritual.

Ia te uită! Limaxului i-au dat lacrimile! E emoţionat.

— Primele oraşe pe care le vom goli de jidani vor fi Berlinul, Viena şi Praga. După aceea, vom avea grijă de Franţa. Au vrut jidanii război! Ei bine, acum vor plăti factura!

În sfârşit, voi putea remodela lumea. Sunt cel mai mare om al acestui secol. Fie că vom câştiga sau vom pierde războiul, voi scăpa lumea de jidani. Mi se va mulţumi veacuri de-a rândul. Ar fi o prostie să nu mai mănânc nimic, când mi-e o foame de lup. Ce-ar fi s-o oblig pe Blondi să devină vegetariană?

— Himmler, te rog, rade-ţi mustaţa, e ridicolă.

— Păi…

Himmler s-a oprit în ultima clipă. Fusese cât pe ce să zică: „Păi, e ca a dumneavoastră, iubite Führer”.

Adolf H. avea şi o viaţă secretă.

Pretindea că se ducea să se plimbe prin Alexanderplatz „pentru a descoperi idei de chipuri”, dar, în realitate, sărea într-un tramvai şi ieşea din Berlin, luând-o spre o suburbie îndepărtată, jilavă şi împădurită.

Nu se simţea în stare să mărturisească faptul că se întâlnea cu o femeie. Nici lui Sarah, bineînţeles, nici lui Heinrich. Lui Neumann poate că i-ar fi făcut acea confidenţă, numai că acesta petrecea atât de mult timp la Moscova, ca delegat al partidului comunist german, încât rarele ocazii în care se vedeau nu lăsau deloc timp pentru o discuţie atât de intimă. De altfel, cum să-i fi spus? Adolf nu reuşea să-şi lămurească nici lui însuşi sentimentul pe care-l avea pentru ea.

— Îmi tot povesteşti despre prietenii tăi, îi zicea aceasta, dar lor nu le vorbeşti niciodată despre mine.

Fiindcă ţi-e ruşine cu mine?

— Nu.

— Atunci?

— Într-o bună zi le voi povesti tuturor. Şi-n ziua aceea tu vei fi mândria mea. Până atunci, eşti obiectul pudorii mele.

Iar ea râdea cu acel râs al ei dintotdeauna, un râs lipsit de orice urmă de batjocură, semn al purei bucurii de a trăi. Care-i era secretul? Lui Adolf îi era de-ajuns să petreacă un ceas lângă ea pentru a se reîncărca de energie, de idei, de emoţii. Contactul cu ea îl reîncălzea. Îl spăla. Îl întinerea. Plecând de la ea, respira mai în voie. Până şi cerul părea mai puţin jos, mai puţin încărcat, mai luminos. Nu-şi lua decât noaptea la revedere de la ea, când răsăreau stelele deasupra asfaltului periferiei.

Într-o zi, Sarah a dat din întâmplare de o scrisoare în atelier, a ajuns-o o bănuială şi a urmat pista. Nu a mers până la capăt cu filajul. După ce a verificat că era minţită, că Adolf nu se plimba prin Alexanderplatz, ci mergea pe un drum cu care părea obişnuit, a coborât din tramvai fără a fi văzută şi l-a aşteptat acasă.

Adolf a găsit-o pe Sarah plângând, rănită de trădarea lui. Aşa că a trebuit să-i mărturisească adevărul: de mai mulţi ani de zile se ducea de două sau de trei ori pe lună să o vadă pe sora Lucia, fosta lui infirmieră din 1918, la ea la mănăstire.

Secretarele lui Hitler nu mai rezistau, visând să evadeze de fiecare dată când dictatorul le acorda câteva ore pentru somn.

— Până şi puşcăria trebuie să fie mai puţin solicitantă, zicea Johanna, fiindcă gardienii respectă somnul prizonierilor.

— Şi pe urmă, îi întărea Christa spusele, mai schimbă şi ei tovarăşii de celulă, mai vin unii noi, mai pleacă din cei vechi. Tot într-o plimbare o ţin. Pe când aici, nimic.

În Bârlogul Lupului, buncărul din inima codrilor jilavi, cenuşiu, lipsit de culori, împuţit de miasmele plictisului şi bocancilor, clădire geometrică ale cărei rare

ferestre nu dădeau decât spre lumina palidă a nordului, nu era permis niciun chip nou, nicio carte nouă, niciun disc nou, nicio idee nouă, niciun punct de vedere personal. Hitler interzisese să se discute despre politică sau despre război şi nu tolera decât conversaţiile lipsite de importanţă, palavrele la ceai şi prăjituri. Dar despre ce să mai fi vorbit după ce deplângeai penuria de tenori wagnerieni şi repetai că niciun dirijor nu-i ajungea nici la gleznă lui Furtwängler? Pe ce subiect să mai fi improvizat, din moment ce-ţi erau tăiate legăturile cu lumea?

Trecuse iarna, iar bătălia cu URSS-ul fusese reluată. Numai că frontul german, întins peste măsură, se menţinea cu greu.

Starea armatei se putea citi pe corpul lui Hitler, care ajunsese o adevărată hartă a războiului, regăsind ceva energie până şi în cea mai mică victorie, fisurându-se şi buhăindu-se cu fiecare retragere. Se deteriorara cu fiecare zi care trecea. Aproape că nu mai dormea. Şi, pentru a scăpa de insomnie, le hărţuia pe Christa şi pe Johanna, care aveau de îndurat nopţi epuizante.

— O să vedeţi că vom înfrânge şi Rusia, şi Anglia, şi Statele Unite, voi avea eu grijă de punctele slabe. Şi nu mă refer la jidanii pentru care am deschis toate acele… lagăre de muncă, despre care ceilalţi vorbesc. Voi face să dispară bisericile creştine, toate-toate, nu mai vreau să văd nici măcar un singur crucifix în Germania. Ţin doar de o epocă revolută. După care mă voi ocupa de problema alimentară, impunând vegetarianismul, cel mai bun regim pentru sănătate. Păi, cum să absorbi cadavre? E revoltător, nu-i aşa?

Christa şi Johanna se învăţaseră să caşte (ară să se observe, o gimnastică secretă în spatele figurilor în aparenţă atente. Ştiau pe de rost toate monologurile lui, îl auziseră mestecându-le de o mie de ori şi de o mie de ori mai bine decât acum, întrucât Führerul, hărţuit, nu mai era în stare să se reîmprospăteze pentru a se dovedi sclipitor. Nu le mai debita decât pentru a scăpa de spaimă.

— Medicamentul meu este vorbitul, le spunea

doctorilor lui.

Ba e boala lui, îşi ziceau Christa şi Johanna buimace, cu pleoapele umflate.

Nici muzică nu mai asculta. La începutul războiului, pentru a se odihni, închidea ochii şi le cerea să-i pună câteva discuri, mereu aceleaşi, simfoniile lui Beethoven, o selecţie Wagner ori câteva lieduri ale lui Hugo Wolf. Christa şi Johanna sufereau fiindcă el se limita întotdeauna la aceleaşi opere. Acum regretau acele vremuri, întrucât cel puţin marea muzică avea puterea de a fi mereu altă cu fiecare audiţie. Hitler, nu. Nu mai admitea nici măcar o faţă a unui disc pe şaptezeci şi opt de turaţii şi nu mai (acea decât să monologheze în gol.

Vizitele Evei Braun erau rare. Hitler nu o suportă decât în Bavaria, la Berghof. Când insistase să rămână în Bârlogul Lupului, Hitler o înjurase în public, fără menajamente, umilind-o, făcând-o să plângă, mergând până la a-i arunca un teanc de mărci, ca unei prostituate. Aşa că a plecat.

Christa şi Johanna o invidiau.

De altfel, îşi schimbaseră părerea despre Eva Braun. La început fuseseră indignate că tânăra aceea încântătoare accepta că Hitler să se poarte atât de urât cu ea, fie el şi conducătorul întregii Germanii. Acum înţelegeau că el refuza să trăiască împreună cu Eva Braun, dar nici nu o lăsa să-şi refacă viaţa. Ca şi ele, ajunsese prizoniera dictatorului. Nimeni nu-i putea scăpa. Numai că, dacă tot erau sortite să fie victime, ambele ar fi preferat să fie amantele batjocorite ale lui Hitler, fiindcă

Eva Braun se vedea foarte puţin cu el, pe când Christa şi Johanna erau obligate să-l suporte zi şi noapte.

— Mi-e silă de fiinţa omenească, zicea Hitler. Fiinţa omenească nu e decât o împuţită de bacterie cosmică.

— Sigur a stat o oră în faţa oglinzii, îi şoptea Johanna Christei.

Şi amândouă izbucneau într-un râs interior, chiar dacă rămâneau drepte în scaune, impecabile, cu lentilele ochelarilor atent aşezate pe vârful nasului şi cu caietele de

notiţe în mâini.

În noiembrie 1942, americanii au debarcat în Africa de Nord, iar britanicii şi-au intensificat bombardamentele nocturne asupra Germaniei. München, Bremen, Düsseldorf au suferit pagube serioase.

— Mi-a fost distrus cumva apartamentul din München? A întrebat Hitler.

Christa nu ştia dacă trebuia să-i spună adevărul. Oare cum avea să reacţioneze?

Hitler a bătut cu pumnul în masă şi a început să urle:

— Eşti surdă? Te-am întrebat dacă mi-a fost distrus apartamentul din München.

— Da.

— Serios?

— A fost grav avariat.

Hitler a dat din cap satisfăcut, mângâindu-şi mustaţa.

— Cu-atât mai bine! Cu-atât mai bine! Germanii vor pricepe că nici apartamentul meu nu e ferit. Ar fi dat rău. Sunt încântat. Încântat.

Christa a trecut în raport pagubele, numărul răniţilor şi al morţilor. Numai că acele lucruri nu-l interesau pe Hitler.

— În fond, aceste raiduri sunt excelente pentru moral. Le permit münchenezilor să înţeleagă că Germania e în război. Impactul va fi salutar. Şi, oricum, tot ar fi trebuit dărâmate clădirile acelea, după război, pentru a reface urbanismul. Uite cum lucrează britanicii pentru noi.

În ziua aceea, Christa a înţeles că nebunia lui Hitler nu provenea din cine ştie ce idei stranii, pline de ură ori excesive, nici dintr-o hotărâre de neclintit, care ţine să ignore obstacolele din realitate, ci, poate, dintr-o lipsă absolută de compasiune.

Sora Lucia venea în fiecare duminică la ei acasă.

Copiii o aşteptau cu nerăbdare, ca pe un cadou.

Plină de viaţă, veselă, răspunzându-le prompt şi surprinzător, râzând răsunător şi chicotind pe neaşteptate, îi fermeca şi, mai ales, le dădea senzaţia unică de a fi alături de un adult mai tânăr decât ei. Cu felul ei de a se

mira, cu acea capacitate rămasă intactă de a se lăsa fermecată ori indignată, cu lama tăioasă a furiei, li se părea mult mai proaspătă decât ei înşişi, care, la şcoală, în curte, împreună cu profesorii sau colegii, ba chiar şi în familie, se obişnuiseră să se stăpânească şi să se comporte adecvat.

La rândul ei, Sarah era mulţumită că rivala ei era aşa cum era. Liniştită, la început, a descoperit ulterior bizara putere a legăturii dintre Lucia şi Adolf. Gelozia a dat s-o ia din nou la galop, până când o prietenă avea să-i spună:

— Doar n-o să fii geloasă pe o călugăriţă! mai ales tu, o evreică!

Ridicolul era un unguent eficient.

În sfârşit convinsă că nimeni nu dorea să i-l fure pe Adolf, a ajuns să suporte ciudată relaţie a bărbatului ei cu aceea care îi salvase cândva viaţa, deşi nu-i pricepea substanţa.

Cât despre sora Lucia şi Adolf, aceştia chiar erau ultimii care să ştie de ce se întâlneau.

— Nici măcar nu sunt sigur că pot crede în Dumnezeu, spune Adolf.

— Nici măcar nu sunt convinsă că-mi plac picturile tale, răspundea Lucia.

Şi izbucneau în râs.

— Vezi, continuă Adolf, nici eu nu sunt singur că-mi plac picturile mele.

— Nici eu nu sunt convinsă zi de zi de existenţa lui Dumnezeu.

În după-amiezile de duminică, în ceasurile mohorâte, nemişcate ori lente, în care adolescenţilor le vine să se sinucidă, o lua în atelier sub pretextul de a-i examina nişte pânze, şi se izolau acolo pentru a sta de vorbă.

— Nu sunt sigur de nimic. Nici că pictez bine, nici că fac bine, nici că-mi iubesc aşa cum trebuie nevasta şi copiii.

— Cu atât mai bine! Certitudinile nasc cretini.

— Totuşi! Puţină încredere în mine, uneori, mi-ar permite să merg mai departe.

— Mai departe decât alţii, Adolf, şi-atât.

— Totuşi! Dac-aş putea înceta cu îndoielile astea…

— Faptul că te îndoieşti tot timpul face din tine ceea ce eşti. Un om cu care se poate sta de vorbă. Sigur că asta îţi dă un sentiment de nesiguranţă, numai că această nesiguranţă e respiraţia ta, viaţa ta, omenescul din tine. Dacă ai pune capăt acestui disconfort, ai deveni un fanatic. Fanaticul unei cauze! Sau, mai rău: propriul tău fanatic!

— Soră Lucia, tu nu ai certitudini?

— Niciuna. Am credinţă, dar aceasta nu este o certitudine. E doar o speranţă.

— Dar energie? Nu ştiu pe nimeni care să aibă atâta câtă ai tu.

Într-o duminică, Adolf l-a invitat pe Heinrich să o cunoască pe sora Lucia. Era fericit să poată pune faţă în faţă celelalte două fiinţe la care ţinea cel mai mult în afară de familia lui.

Heinrich s-a dovedit sclipitor, fermecător, pasionat. A găsit calea de a o face pe sora Lucia să înţeleagă cum trebuia admirată pictura lui Adolf H. Şi-a surprins profesorul prin cunoştinţele de istorie sfântă şi de teologie şi, la căderea nopţii, după ce a plecat, Adolf s-a întors spre sora Lucia, încă uluit de clipele pe care le trăise.

— E minunat Heinrich, nu-i aşa? Un înger.

Sora Lucia s-a strâmbat într-un fel pe care nu i-l mai văzuse.

— El? El e diavolul.

Noapte liniştită, noapte sfântă.

Familiile germane se apropiau cu emoţie de aparatele de radio în noaptea aceea de 24 decembrie 1942. Femeile plângeau la gândul că vocea aceea care venea din cutia mare de lemn, aşezată pe bufetul de lângă brad, era, poate, a fiului, a soţului, a fratelui, a nepotului său a logodnicului lor.

Postul de radio german transmitea din nou cântecele de pe frontul de la Stalingrad. Corul soldaţilor germani se topea în sunetul corului soldaţilor ruşi, armistiţiul de Crăciun unea cele două armate care se înfruntau pe viaţă

şi pe moarte de săptămâni întregi, de-o parte şi de alta a Volgăi.

În pofida comunicatelor optimiste ale lui Goebbels, populaţia era îngrijorată. Se şoptea că ruşii covârşiseră armata a şasea prin număr, frig şi foame. Listele de morţi îngroşau săptămânal paginile ziarelor.

Totuşi, în seara aceea creştină care făcea duşmanii să simpatizeze, familiile germane mai căpătaseră ceva speranţe: războiul parcă nu era chiar atât de barbar, din moment ce vocile ruseşti se uniseră cu cele nemţeşti, iar conflictul poate că avea să se încheie în curând. În orice caz, în acea seară nu aveau să se mai înregistreze morţi.

Din Bârlogul Lupului, în noaptea de cerneală a pădurii prusace, Hitler asculta şi el cântecul dublu, armonios, pe care i-l aruncă în urechi aparatul de radio, iesle de lumină în mijlocul buncărului.

Christa şi Johanna îi citeau scrisorile deprimate pe care subofiţerii de la Stalingrad le trimiteau celor apropiaţi şi pe care Hitler ceruse să le deschidă el primul. Descoperind amploarea grozăviei şi măcelului, înţelegea că urma să piardă bătălia. Catastrofa era inevitabilă. Le-a ordonat secretarelor să tacă pentru a asculta ultimele note profunde ale imnului Naşterii Domnului.

— Bună idee. Da, am făcut bine că am realizat montajul ăsta.

Fireşte, era vorba despre un trucaj.

În noaptea aceea, la Stalingrad, nu a cântat nimeni şi încă o mie trei sute de soldaţi şi-au mai găsit moartea.

— Tati, de ce te uiţi aşa la mine?

Adolf şi-a-ntors privirea.

— Încă de când eram mică, de fiecare dată ai părut surprins uitându-te la mine.

— Da, dar acum pur şi simplu mă mir că nu mai eşti mică.

Enervată, Sophie şi-a strivit pensula de pânză. Nu avea decât treisprezece ani, dar deja îi refuza. Dacă încă nu ştia ce avea de câştigat devenind adultă, bănuia ce avea de pierdut părăsind copilăria. Tatăl ei nu o mai lua pe

umeri, nu-i mai masa spatele la sculare, ezita să o îmbrăţişeze, n-o mai lăsa să se culce lângă el pe sofaua acoperită cu chilimuri, unde se odihnea după-amiezile, visând.

Adolf o contemplă fermecat pe copila care-i devenea o străină. *De ce o fi ţinând misterul acesta*? Sophie căpăta o nouă alură. Aceasta nu se datora nici sânilor care dădeau elan torsului, nici şoldurilor care se lărgeau, în timp ce talia urca, întinzând un pântec admirabil, nici picioarelor care se lungeau interminabil. Nu, misterul nu se datora numai lucrării obscure şi mecanice a creşterii, numai obstinaţiei hormonilor, ci îl dobândea devenind visătoare, tăcută, pradă unor gânduri nebănuite, unor elanuri neobişnuite.

Sophie continua să picteze alături de tatăl ei, folosindu-se de micul şevalet instalat în atelier pentru ea şi pentru Rembrandt. Picta cu uşurinţă, fiindcă-şi văzuse tatăl făcând dintotdeauna asta şi-i plăcea să stea pe lângă el.

Heinrich a intrat roşu-n obraji, abia mai suflând.

— Extraordinar, a zis sprijinindu-se de peretele de sticlă, în iunie trebuie să plecaţi la Paris.

— Poftim?!

Heinrich ţinuse să-şi plătească lecţiile din atelierul maestrului îndeplinind funcţia de secretar al acestuia. Acum intrase fluturând un plic care abia sosise.

— La Grand Palais se organizează o expoziţie consacrată Şcolii de la Paris. Nu doar că faceţi parte din aceasta, dar Galeria Marceau doreşte să profite de ocazie pentru a pune la punct, la palatul Matignon, o retrospectivă a operei dumneavoastră.

— Poftim?!

Adolf părea înfuriat. Bucuroşi de veste, Heinrich şi Sophie îl priveau fără a mai înţelege ceva.

— Nu mă duc.

Şi-a aruncat paleta şi pânzele pe jos.

— Tati, ce te-a apucat?!

— Sunt prea tânăr. N-am ajuns la vârsta

retrospectivelor. Nu mă duc.

Bătălia pentru Stalingrad era pierdută.

După luni de luptă eroică, generalul von Paulus se predase.

Pe Hitler l-a apucat o criză de furie de o săptămână, un soi de mânie care fie îl lăsa fără glas, fie îl făcea să urle prin tot Bârlogul Lupului.

— Imposibil! De ne-nţeles! De neiertat! Omul pe care l-am făcut feldmareşal pe 30 ianuarie s-a predat pe 1 februarie. Şi nu l-am făcut feldmareşal decât gândindu-mă că urma să moară în luptă. Brav. Eroic. Decorasem un erou postum, nu un potenţial trădător. Ce dezonoare! Un om care luptă de luni de zile şi care, dintr-odată, se dă pe mâna bolşevicilor.

Unii dintre cei din jurul lui îşi spuneau că două sute de mii de morţi şi o sută treizeci de mii de prizonieri erau îndeajuns pentru a pricepe că bătălia era pierdută şi că generalul von Paulus avusese dreptate să limiteze hemoragia. Bineînţeles, nimeni nu şi-a spus părerea cu voce tare.

— Pentru mine, nu înfrângere a fost la Stalingrad, ci trădare! Cât va mai ţine războiul, nimeni nu va mai fi numit feldmareşal. Şi unde e acum Paulus ăsta? Într-o puşcărie sovietică, gata să fie devorat de şobolani. Cum poate să fie cineva atât de laş? Un feldmareşal nu acceptă captivitatea, se sinucide. Or, el nu doar că a renunţat, dar a mai şi rămas în viaţă!

Mânjind eroismul tuturor celorlalţi. Doar într-o clipă ar fi putut să se elibereze de această mizerie şi să intre în eternitate, în nemurirea naţională. Dar i s-a predat lui Stalin! Cum poate face cineva aşa ceva? E o demenţă. Omul ăsta e complet lipsit de voinţă…

Pentru el, al cărui corp se descompunea în fiecare zi câte puţin, totul ţinea de voinţă şi numai de voinţă.

— Puterea voinţei! Asta creează un destin, o naţiune! Toată viaţa am cunoscut crize care mi-au pus la încercare voinţa, dar aceasta din urmă s-a dovedit mai puternică. Mi-aş fi putut oare afirma vocaţia artistică fără voinţă? Aş fi

putut supravieţui războiului din 1914 – 1918 fără voinţă? Aş fi putut lua puterea fără voinţă? M-aş fi putut menţine la putere fără voinţă? Generalii germani au sânge de nap şi voinţă nici cât o balama de uşă!

De fapt, generalii aveau tot atâta voinţă cât el, dar nu de acelaşi soi. La fel toţi ceilalţi germani. Toată ţara îl lăsa baltă pe Hitler şi se-ntorcea împotriva lui, acuzându-l că a târât-o într-un război inutil, a cărui ieşire se anunţa o calamitate. Pe zidurile oraşelor apăreau inscripţii de genul: „Hitler mincinosul”, „Hitler asasinul”. Se alcătuiau grupuri de rezistenţă, deseori apărute din mediile conservatoare sau creştine, unele pregătind atentate împotriva Führerului.

Hitler ştia şi se ferea de orice ieşire în public, mulţumindu-se să-şi convingă şi să-şi terorizeze apropiaţii. Umblau zvonuri despre senilitatea lui precoce, despre accese de demenţă, despre faptul că, atunci când era contrazis, intra în asemenea crize, încât muşca din covor, curgându-i balele.

Pentru a amuţi bârfele defăimătoare, ministrul Propagandei, Goebbels, i-a propus Führerului să-şi facă apariţia pe 21 martie 1943, la Berlin. Ocazia ar fi fost Comemorarea Eroilor. Pentru întâia oară după Stalingrad, Hitler avea să se adreseze naţiunii. A încercat să scape pretextând că britanicii vor profita pentru a lansa un raid aerian asupra Berlinului, însă Goebbels l-a îmbărbătat, spunându-i că dacă poporului nu-i era frică să se adune, nu trebuia să-i fie nici Führerului.

Ca de obicei, Hitler s-a pregătit foarte puţin, considerând că inspiraţia îi va veni imediat ce va simţi că a subjugat mulţimea dornică să-l asculte.

Şi-a adunat puterile pentru a urca la fel ca altă dată, cu pas vioi, la tribună, dar efortul şi-a spus cuvântul, aşa că a dat buzna ca un manechin dezarticulat, apucându-se de microfon cu un gest care nu mai avea nimic atletic în el.

A început cu o diatribă antibolşevică. În ciuda membrilor Gestapoului, răspândiţi prin public, mulţimea nu mai reacţiona cu înflăcărarea şi fervoarea de altă dată.

Un lapsus l-a făcut să confunde, fără să vrea, bolşevismul cu iudaismul. În minte i-a venit imaginea unui disc zgâriat, care ar fi trebuit aruncat. A încercat să se încurajeze, repetându-şi „Nu, nu eşti un bătrân propagandist” şi a început iarăşi să vorbească. Când însă a ajuns la momentul în care ar fi trebuit să comemoreze victimele de la Stalingrad, l-a apucat din nou un acces de ură împotriva generalului Paulus şi a renunţat la subiect. Apoi, când a fost necesar să evoce toţi morţii Germaniei încă de la începutul războiului, nu s-a putut abţine să nu reducă jignitor cifrele, provocând o linişte pătrunsă de neîncredere. În sfârşit, când a trebuit să facă apel la trezirea flăcării din inimi, spre a nu se pierde speranţa în victoria finală, a simţit cum discursul îl sleieşte de puteri. Dintr-odată s-a trezit atât de izolat, de dezarmat, încât nu a mai reuşit decât să tragă încă un semnal de alarmă legat de conspiraţia evreiască mondială, după care a dispărut.

A doua zi, prin toată Germania s-a răspândit zvonul că nu Hitler fusese acela care ţinuse discursul de la Berlin, transmis de posturile de radio. Se pretindea că adevăratul Hitler, ţintuit în casă de o depresie, îşi trimisese în loc o sosie.

Şi a căzut cu-adevărat la pat.

— Cum aşa? Nu aveţi niciun Adolf H? Eu am trei în salon.

— Numai de Adolf H. se vorbeşte la Paris.

— Familia Rothschild a organizat ieri o serată în cinstea lui.

— Şi familia Weil va face acelaşi lucru luna viitoare.

— Deh, pictor la modă…

— Ba face mai mult decât o simplă modă, draga mea, fiindcă moda se demodează. Or el era stil.

— Bărbatul meu a cumpărat o pânză de-a lui, de mari dimensiuni, pentru casa noastră din Normandia. Am avut noroc, pentru că pictează foarte puţin la aceste dimensiuni. Şi niciodată nu ştii ce e mai bine să pui pe scările acestor clădiri uriaşe.

— Dacă nu sunt indiscretă, cât a costat?

— Ce? Casa? E o moştenire.

— Mă refeream la tablou.

— Patru sute de mii de franci. Dar merită. Crede-mă. E foarte scump, dar merită.

— Totuşi… Era de două ori mai puţin acum trei luni.

— Şi va fi de două mai mult peste trei luni. Cota lui Adolf H. explodează. Nu doar că pânzele lui sunt reuşite, suportabile, nu prea crunte, dar reprezintă şi o investiţie.

— La drept vorbind, numele ăsta, Adolf H., e evreiesc ori nemţesc?

— Amândouă, draga mea.

— Nu-i aşa că e incredibil numărul de artişti evrei şi germani care domină pictura din ziua de azi? Trăim în epoca iudeo-germană.

— Nu doar în pictură, scumpo, dar şi în muzică. Schönberg, Weill, Hindemith. Plus cei mai mari dirijori: Bruno Walter, Otto Klemperer, Furtwängler.

— Tu ce crezi, Furtwängler e şi el evreu?

— Cu siguranţă.

— În orice caz, Adolf H. este, fără îndoială. Socrul lui nu e altul decât Joseph Rubinstein, unul dintre stâlpii sionismului din Germania.

— Înţeleg!

— Cum adică: Înţeleg?

— Cum am zis: înţeleg.

— Da, dar parcă a fost ceva insinuant în tonul tău.

— Am zis înţeleg fiindcă abia acum am priceput ce legătură are cu familia Rothschild.

— Ei, nici aşa. Pur şi simplu iubesc artiştii. În felul ăsta şi Picasso e evreu.

— Şi ce, nu e?

— La recepţie la familia Rothschild ai fost?

— Bineînţeles.

— Aşa… Şi cum e Adolf H. Ăsta?

— Are nişte ochi albaştri foarte frumoşi. Nişte ochi care te hipnotizează. În rest, e normal. Ba chiar banal. Ochii însă…

— Cu cine a venit?

— Cu un tânăr, o frumuseţe de băiat, un adevărat înger. L-a prezentat ca pe elevul şi secretarul lui.

— Cine-l crede! Evident e amantul lui.

— De ce spui asta?

— Fiindcă aşa sunt toţi artiştii. Nu ştiu niciunul care să aibă o viaţă normală.

— Ei, baţi câmpii! Dac-o luăm aşa, şi Picasso o fi fiind homosexual.

— Păi, cum adică, Picasso nu e homosexual?

— Iubite Führer, trebuie să vă arătaţi mulţimii.

— Nu.

— Poporul are nevoie de prezenţa dumneavoastră.

— Nu. Nu mă arăt decât după victorii. Fără triumf, n-am chef să vorbesc. Şi uite că nu mai am ocazia, din cauza nulităţilor ăstora de generali ai mei. Nu, nu şi nu.

— Ca ministru al Propagandei, am nevoie de inegalabila dumneavoastră prezenţă. Trebuie să facem filme, fotografii. De exemplu, ar fi necesar să vizitaţi oraşele şi regiunile care au avut de suferit din cauza raidurilor aeriene.

— Poftim? Vrei să mă imortalizezi pe peliculă în mijlocul ruinelor? Să recunosc pagubele? Ai înnebunit?

— Populaţia ar primi lucrul acesta foarte bine, ar avea senzaţia că-i împărtăşiţi suferinţele. Aţi putea face şi răniţilor o vizită. Toate acestea v-ar demonstra compasiunea.

— Compasiune? Nu fi ridicol.

— Nu putem neglija prea multă vreme poporul. În definitiv, el este sufletul efortului nostru de război.

— Mă laşi? Numai eu fac toată treaba. Îmi ruinez sănătatea pentru a ne menţine obiectivele. Abia de mai dorm trei ore pe noapte.

La acest capitol, sclivisitul Goebbels nu-şi putea contrazice şeful: îţi venea greu şi să te uiţi la Hitler. Încordat, congestionat, cu părul albit, cu ochii umflaţi, cu spinarea gârbovită, uneori îşi căuta din greu cuvintele, în timp ce braţul stâng îi tremura fără a-l fi putut controla.

Renunţase la stilul lui de viaţă lipsit de griji, stil de diletant, alcătuit din nopţi şi sieste nesfârşite, din destinderi zilnice în faţa filmelor proiectate în sala personală, din discuţii despre arta modernă şi clipe de exaltare petrecute visând în preajma machetelor arhitecturale. De când războiul se împotmolise şi luase decizia de a comanda singur toate operaţiunile, se transformase într-un călău obsedat de muncă, lucru care îl făcea neproductiv. Numai că nu ieşea nimic din abuzul lui de gândire. Tensiunea mentală permanentă îl distrugea, chiar dacă nu voia să recunoască. Hitler nu înţelegea să-şi recunoască limitele, nu dorea să afle că nu strălucea decât la tribună şi nu era eficient decât în exercitarea agresivităţii. Nu era decât un distrugător amator. Nici vorbă să fi fost un profesionist care să ştie să apere ceva.

— Poporul german are nevoie de nişte semne din partea dumneavoastră. Îi lipsiţi.

— Ajunge! Poporul ăsta german mă calcă pe nervi. Nu e la înălţimea situaţiei. Mă întreb chiar dacă mă merită.

— Trebuie înţeles că…

— Nu! Secretul reuşitei ţine de voinţă. Iar voinţa mea nu se va pleca niciodată. Ştiu că anumiţi germani ar vrea să negociem pacea. Nici nu se pune problema. Vom lupta cu înverşunare! Într-un război total! Fără a capitula! Unii germani nu au înţeles încă virtuţile intoleranţei. Atunci să se uite la natură! Nu există nici urmă de toleranţă, nici în regnul animal, nici în cel vegetal: viaţa distruge tot ceea ce este incapabil să trăiască. Trebuie să rezistăm fără dovezi de slăbiciune. Victoria sau neantul. Totul sau nimic. Cât am trăit nu am capitulat niciodată. M-am construit de unul singur, plecând de la nimic, m-auzi? de unul singur, plecând de la nimic. Pentru mine nu e nimic nou în situaţia în care ne aflăm. Am văzut şi lucruri mai rele de-atât. Mi-am urmărit obiectivul cu fanatism, fiindcă, ştii bine, dragul meu Goebbels, doar fanatismul contează, doar fanatismul salvează. Fără fanatism, nimic măreţ nu poate fi realizat pe acest pământ.

— Bineînţeles, dar…

— Ascultă-mă bine, Goebbels: dacă poporul german se va dovedi slab, nu va merita nimic altceva decât să fie distrus de un popor mai tare. Şi atunci nu va merita compasiune. În orice caz, nu din partea mea.

Hitler i-a făcut semn să iasă minusculului şi elegantului Goebbels. Când acesta a ajuns în prag, l-a oprit întrebându-l ce-i mai fac copiii. Goebbels i-a spus pe scurt că toţi cei şase copii ai lui o duceau bine. Dintr-odată fermecător, Hitler a insistat să primească amănunte despre fiecare. Timp de douăzeci de minute, Goebbels a înşirat poveşti care păreau să-l încânte pe Führer, după care a plecat liniştit, flatat că acesta dovedea atâta afecţiune în asemenea ceasuri grele.

Hitler s-a dus la căţeaua lui, Blondi, care l-a copleşit cu demonstraţii de bucurie, şi i-a relatat veştile despre micuţii Goebbels. Adora acei copii pe care, în conversaţiile lui cu Blondi, îi numea micii „H”, considerându-i un fel de anexe mai tinere ale lui însuşi. Idolatrizându-l, Goebbels îşi numise copiii Helga, Hilde, Hellmut, Holde, Hedda şi Heide, în aşa fel încât să ilustreze de şase ori la rând iniţială venerată a lui Hitler.

Führerul l-a primit apoi pe Himmler, pe care tocmai îl numise ministru de interne al Reichului, sarcină de care limaxul se achita foarte bine. A constatat că-şi redusese mustaţa la două linii verticale, dar că nu se putuse hotărî să o radă. Poate că era eficient totuşi pentru prestigiul, ba chiar pentru autoritatea lui Himmler în faţa subalternilor, să poarte fie şi numai o umbră a mustăţii hitleriste.

— Himmler, mă îngrijorează Germania. Poporul are moralul foarte scăzut, iar stafida asta de Goebbels, cu tot cu Propaganda lui, nu pare în stare să-l mai revigoreze. Aşa că o să salvezi *tu* situaţia.

— Ce am de făcut?

În zilele care au urmat, Himmler a adunat la Posen toţi şefii SS, apoi diverşi conducători ai Reichului. Cu care ocazie le-a pus brutal în faţă realitatea privitoare la trenurile care plecau pline cu evrei şi se întorceau goale,

mărturisindu-le adevăratul statut al lagărelor morţii.

— Prin programul de exterminare a jidanilor din Europa, realizăm o pagină glorioasă a istoriei noastre, una cum nu s-a mai scris şi nici nu se va mai scrie. Avem dreptul moral şi mai ales datoria faţă de poporul nostru să distrugem această rasă care vrea să ne distrugă ea pe noi. Am exterminat radical barilul jidănesc, care ne-ar fi putut îmbolnăvi şi ucide. Hitler va rămâne în istorie precum Robert Koch, omul care a eradicat tuberculoza, iar mândria noastră, a tuturor, va fi că i-am fost infirmieri.

S-a întors să-i raporteze lui Hitler, iar acesta şi-a frecat mulţumit mâinile.

— Aşa. Acum sunt compromişi cu toţii. Ştiu destul pentru a nu dori să afle mai mult.

S-a apropiat de fereastra dincolo de care soarele apunea în nuanţe puternice de roşu.

— Toţi conducătorii germani au, de acum, degetul prins în angrenaj. Au căzut în capcană. Nu doar că-şi vor ţine gura, dar vor fi obligaţi să meargă până la capăt.

În încăperea prost încălzită s-a aşternut tăcerea.

Extrem de calm, Hitler a adăugat pentru întâia dată o constatare lipsită de orice grandilocvenţă:

— De-acum, toate punţile sunt tăiate în spatele nostru.

— La Ritz, vă rog.

Adolf H. a intrat mult prea uşor în taxi. La drept vorbind, s-a prăbuşit, fiindcă băuse prea mult.

Parisul îl sărbătorea. Toată lumea se dădea în vânt după picturile lui şi se simţea foarte onorată că artistul locuise o vreme în Franţa. Bizar reviriment. Jurnaliştii şi personajele mondene se interesau acum şi de cele mai neînsemnate detalii ale vieţii sale pariziene din anii douăzeci – pe ce străzi umbla, ce interesant! prin ce apartamente, bistrouri, restaurante –, pe când la vremea aceea i se întorcea spatele, iar el, un străin fără venit fix, avea greutăţi enorme pentru a găsi o locuinţă sau un credit cât de mic la vreun magazin alimentar. În seara aceea se întorcea la Ritz, unde galeristul lui, recunoscător

în faţa exploziei preţurilor cu care îi vindea pânzele, îi mai plătise încă o săptămână apartamentul.

La Ritz… Când sosise la Paris, în 1919, trăsese într-un hotel dubios, cu camere strâmte şi înalte, hotelul Eclair, din apropiere de Gara de Est. Acolo, între toaletele de pe palier, ale căror ferestre sparte lăsau vântul îngheţat să le degere fesele, ascultând acel du-te-vino al curvelor şi al clienţilor pe scara scârţâitoare şi pe covoarele mucegăite şi niciodată spălate, împărţise cu Neumann o încăpere minusculă şi fusese fericit. Acum, când le putea oferi un întreg apartament lui Heinrich şi Sophiei, care veniseră cu el, un apartament cu stucaturi aurite, cristaluri, şampanie şi canapele în care te afundai, vedea şi faţa bogată a oraşului şi tot fericit era.

Doar că fericirea nu mai avea acelaşi gust.

Resimţea cu amărăciune cum trecea timpul. Adolf H. cucerise pentru puţin timp Parisul, înainte să moară Unşpe şi criză economică să facă ravagii. Acum îl recucerea, lucru care nu-i spunea cine ştie ce, cu excepţia sentimentului că îmbătrânise şi că cei care, cu zece ani în urmă, nici nu-l băgau în seamă, iar acum strigau peste tot că era un geniu, nu erau decât nişte persoane care reacţionau după cum bătea vântul şi ale căror judecăţi de valoare nu însemnau nimic mai mult decât larma pe care o făceau. Totul era fulgerător, sub imperiul clipei. Ca beţia după un vin bun. Nimic mai mult. Se purta atât de dur cu aceia care-l lăudau, încât avea chiar mustrări de conştiinţă. Pentru a se deculpabiliza, şi-a ocupat sejurul parizian încercând să-l facă cunoscut pe Heinrich. Accepta întâlniri inutile pentru a vorbi despre Heinrich, se vedea cu galerişti pe care încerca să-i determine să se ocupe de Heinrich, nu ieşea în oraş decât pentru a-l prezenta pe Heinrich, ştiind că aceia cărora li se adresa ar fi fost mai uşor de convins de frumuseţea şi de farmecul acestuia decât de examinarea superficială a tablourilor din care oricum nu pricepeau niciodată nimic.

Heinrich se făcea plăcut la Paris, lucru care pe Adolf îl bucura. Avea senzaţia că-i dăruise oraşul la împlinirea a

douăzeci şi cinci de ani. De acum erau asigurate legături serioase cu profesionişti ai artei. Heinrich nu trebuia decât să picteze. *Într-un fel, Heinrich e puţin şi fiul meu, fiul meu într-ale picturii, din moment ce Rembrandt e talentat la matematică, iar Sophie încă îşi caută calea. Aşadar, e rezultatul paternităţii mele de pictor*. Generozitatea lui Adolf era şi modalitatea lui de a trece

Peste durerea pe care o simte orice artist la apariţia unui geniu extrem de tânăr. Adoli se simţea depăşit într-o asemenea măsură de harul lui Heinrich, încât nu reuşea să-şi mai găsească locul decât ca maestru şi mentor al celui mai mare pictor al celei de-a doua jumătăţi a secolului.

— Am ajuns, prinţule, face patruzeci de franci.

Adolf n-a comentat preţul enorm anunţat de taximetrist, fiindcă îi era ruşine să se tocmească pentru suma respectivă chiar în faţa portarilor de la Ritz.

Aşa că a plătit şi a urcat în apartament. Personal luase camera principală, Sophie pe cea de-a doua şi găsiseră şi pentru Heinrich o mansardă foarte drăguţă.

Adolf s-a dezbrăcat, a rămas îndelung sub duşul călduţ pentru a se spăla de beţie, după care şi-a pus pijamaua de mătase.

Trecând prin faţa dormitorului Sophiei, a observat că înăuntru era lumină şi a bombănit din reflex de tată care face economie, gândindu-se că iar a adormit fără a stinge lampa.

A împins uşa şi l-a descoperit în patul vraişte pe Heinrich gol ţinând-o în braţe pe Sophie, goală şi ea.

Auzind uşa, au deschis amândoi ochii, uitându-se îngroziţi la Adolf.

Cei doi dictatori se aşezaseră pe nişte ruine fumegânde.

Printre rămăşiţe, Hitler dăduse de o cutie care nu fusese sfărâmată de explozie. Mussolini se lăsase pe o bârnă, ultim rest al şarpantei.

Cenuşa încă mai zbura rătăcită, incoerentă prin

clădirea despicată, iar Paul Schmidt, translatorul, verifica speriat dacă nu cumva printre bucăţile de birouri şi scaune, printre cioburi şi bucăţi de perete, printre fâşiile de îmbrăcăminte pătate de sânge nu mai rămăsese vreo sursă de pericol.

În jurul lor, pădurea sinistră din aceste locuri de margine trimitea spre ei valuri de ceaţă şi rafale îngheţate de vânt.

Cu părul înroşit, cu braţul bandajat, Hitler, extrem de calm, surâzând, arăta resturile din ceea ce fusese sala lui de conferinţe.

— Vezi? Eram adineauri aici, aplecat deasupra mesei pentru a studia harta aeriană, când am zărit, o fracţiune de secundă, o flacără albastră şi galbenă. A urmat o explozie teribilă. M-am trezit într-un nor de fum negru, gros, ca un vârtej. Şi cu o ploaie de cioburi şi de ţăndări de lemn. Trosnea totul din toate părţile. Eram douăzeci şi patru. Când s-a mai împrăştiat fumul, am văzut siluete care se agitau, haine şi păr care luaseră foc. Am verificat dacă eram întreg şi dacă puteam să mă mişc. Aveam cioburi înfipte în braţe şi-n picioare, dar nimic mai mult. Mergând spre ieşire, m-am împiedicat de nişte corpuri. Unii dintre colaboratorii mei muriseră, alţii erau grav răniţi. Când am ajuns afară, generalul Keitel s-a repezit la mine, m-a strâns în braţe şi-a strigat: „Trăiţi, trăiţi, iubite Führer!” Plângea cu lacrimi fierbinţi, viteazul Keitel.

Hitler s-a oprit pentru a lăcrima puţin, mai impresionat de emoţia generalului decât de norocul pe care îl avusese. Cu puţină întârziere, din cauza traducătorului, Mussolini a reuşit şi el să-şi ia un aer înduioşat.

— Schmidt, câţi răniţi grav avem? A strigat Hitler.

— Unsprezece.

— Câţi? A urlat Führerul.

— Unsprezece.

— Vezi, Mussolini? Unsprezece grav răniţi, foarte grav răniţi, care cu siguranţă vor muri în orele următoare.

O afirmă răspicat, mândru, de parcă ar fi fost vorba

despre o victorie personală.

— Stenograful dumneavoastră, Berger, a murit în ambulanţă.

— Cine?

— Berger.

— Aha, vezi? S-a răstit Hitler, întorcându-se satisfăcut către Mussolini.

— Colonelului Brandt nu i se mai dau decât câteva ceasuri, a strigat traducătorul cât îl ţinea gura.

— Aha!

Hitler era încântat. Cu cât i se prezentau mai amănunţit dimensiunile carnajului, cu atât se simţea mai mândru că supravieţuise. Hecatomba sublinia statutul lui excepţional.

Mussolini, îmbătrânit, slăbit, blazat, epuizat, neştiind foarte bine ce căuta acolo, dat jos de la putere de poporul italian, întemniţat, eliberat de Hitler, menţinut la putere de germani în fruntea micii republici de la Salö, din nordul Italiei, l-a întrebat pe traducător de ce tot vocifera Hitler.

— Führerul are timpanele fisurate de explozie.

— Şi ştie?

— Nimeni nu îndrăzneşte să-i spună.

Mussolini a dat din cap. În niciun caz nu avea să rişte aşa ceva tocmai el.

După mişcările buzelor, Hitler a realizat că Mussolini şi Schmidt stăteau de vorbă.

— Ce te-a apucat, Schmidt? Ai discuţii personale cu Ducele?!

— I-am dat veşti liniştitoare despre sănătatea dumneavoastră, iubite Führer, a trâmbiţat Schmidt.

— Mă simt foarte bine, minunat aş putea zice, doar câteva zgârieturi…

S-a ridicat şi s-a învârtit mândru, pentru a-şi dovedi formă bună în care se afla. Ai fi zis că renăscuse.

Mussolini a observat că ochii lui Hitler alunecau parcă spre dreapta. De altfel, întreg trupul i se aplecă în acea parte.

— Fără îndoială i-a fost afectată urechea internă, i-a

spus Mussolini, gânditor, lui Schmidt.

— Ce-a zis? A ţipat Hitler.

— Că sunteţi într-o formă excelentă.

Hitler a zâmbit.

— Dragul meu Duce, atentatul acesta m-a întinerit. Dovedeşte că providenţa veghează asupra mea şi că mă va apăra până când îmi voi încheia misiunea. Trebuie să ne păstrăm moralul de neclintit, în pofida greutăţilor temporare prin care trecem. Aliaţii sunt cu mult mai divizaţi decât se spune şi nu cred că înţelegerea dintre ei va mai ţine mult. Cum ar putea Anglia şi Statele Unite să rămână solidare cu Uniunea Sovietică? Liberalii cu bolşevicii? Vor înţelege în curând în ce situaţie se află.

Mussolini era cât pe ce să-i reamintească lui Hitler că şi el a fost aliat pentru câteva luni cu Stalin. Dar a tăcut.

— Germania a suferit câteva lovituri în est, americanii au debarcat în Franţa, dar vom rezista. Am fost urmat foarte prost de generali şi comandanţi care nu-şi meritau posturile, dar sunt pe cale să iau din nou frâiele în mână. Dovada? Ştii pe cine suspectez pentru atentatul ăsta? Pe colonelul Claus Schenk, Graf von Stauffenberg. A plecat de aici cu o jumătate de ceas înaintea exploziei şi a fugit cu automobilul. Armata! Mereu armata! Am primit câteva lovituri fie din cauza incompetenţei militarilor, fie a trădării lor. Am însă mare încredere în viitor. Dar, ia zi, mi-ai văzut pantalonii?

— Poftim?

— Schmidt, arată-i Ducelui pantalonii mei.

Extrem de jenat, Paul Schmidt a scos dintr-un sac pantalonii rupţi pe care Hitler îi purtase în momentul atentatului. I-a desfăcut, i-a întins şi i-a expus în faţa Ducelui, care a fost nevoit să se minuneze de fiecare gaură sau ruptură.

— Admirabil, nu-i aşa? I-a zbierat Hitler în ureche lui Mussolini.

Italianul l-a aprobat cu mină de fin cunoscător, de parcă ar fi cântărit calităţile unei arme noi.

— Şi dacă mi-ai vedea lenjeria intimă! A mai urlat Hitler.

L-a luat de braţ pe Duce, pentru a se întoarce în buncăr.

Noroiul li se lipea de picioare, iar Mussolini îl susţinea pe Hitler, care, fără să-şi fi dat seama, se lăsa cu toată greutatea pe el.

— Da, dragul meu Duce, voinţa ne-a fost supusă câtorva încercări, dar vom învinge. Aştept cu nerăbdare nişte arme miraculoase, care vor ieşi în curând din uzinele mele. Profesorul Willy Messerschmitt a pus la punct un avion cu reacţie care va putea ajunge până la opt sute de kilometri pe oră şi va sfărâmă aparatele de zbor inamice. Cea mai grozavă însă va fi racheta A4, o rachetă de lungă distanţă, pusă la punct de genialul von Braun, care ne va permite, utilizând programul Kuschkern, să distrugem în totalitate Londra. Ai spus ceva?

— Nimic.

— Poftim?

— Formidabil!

— Da, formidabil. Uimitor. Decisiv. Churchill se va prăji în curând ca un pui la frigare.

Mussolini a oftat, gata să-şi piardă răbdarea, extenuat de greutatea celui de lângă el şi asurzit de urletele acestuia.

— Mussolini, te iubesc şi te admir. Dacă nu te-aş fi avut pe tine drept exemplu, poate că nu aş fi asaltat Germania. Fără Mussolini, Hitler nu ar fi existat.

— După care, nici Mussolini fără Hitler, a răcnit Ducele gândindu-se cu tristeţe la puterea lui minusculă, menţinută artificial de nemţi.

— Ha, ha, tare haios. Tare, tare haios. N-o ştiam. Chiar tare haios. Chestia asta mă duce cu gândul că-n ’31, la München…

Mussolini nu a aflat niciodată la ce se gândise Hitler. L-a lăsat să urle mai să-i crape venele gâtului, fără a mai încerca să formuleze un răspuns. S-au poticnit încă de vreo cincisprezece ori până au ajuns lângă automobile.

Afectuos, inepuizabil, Hitler l-a condus până la gară, până pe peron, până la uşa vagonului. Fatalist, Mussolini se gândea la iubita lui şi la ce urma să mănânce seara, în tren. Fără să-i mai dea nicio atenţie colegului într-ale dictaturii. În definitiv, Hitler nu avusese niciodată nevoie să fie ascultat pentru a vorbi şi surd era de mai mulţi ani.

A.

„Dragă soră Lucia.

Trădarea este o lumină crudă care îşi trimite realitatea către tot ceea ce luminează. Poate că este unica lumină adevărată… De când am descoperit, în seara aceea groaznică, faptul că Heinrich se culcă cu fata mea, care nu are decât treisprezece ani, îl văd aşa cum este. Şi e de nesuportat.

Odată ce mi-am revenit din surpriză, l-am apucat pe Heinrich aşa gol cum era şi l-am târât în salon.

— Acoperă-te şi explică-mi.

A pus mâna pe un pled, şi l-a tras în jurul şoldurilor şi mi s-a adresat cu un zâmbet arţăgos.

— N-am nimic de spus.

— Explică-mi! Cum i-ai putut face Sophiei aşa ceva?

A izbucnit în râs.

— În cel mai simplu mod din lume.

— Nu are decât treisprezece ani.

— Şi? N-am obligat-o. E îndrăgostită de mine.

— Imposibil.

— Dar ce credeţi? Duceţi-vă şi întrebaţi-o. N-am obligat-o. Nicio clipă. Ba chiar mi-a luat ceva timp până am cedat. Întrebaţi-o.

— Imposibil.

— De ce? Aţi fi preferat un viol?

Dintr-un salt, s-a întins pe canapea, nepăsător, indiferent, sarcastic. Nici măcar nu-mi înţelegea deznădejdea.

— Heinrich, cum mi-ai putut face aşa ceva? Tocmai mie?

— Dumneavoastră şi ea sunteţi două persoane diferite. Nu văd legătura.

— Heinrich, e fata mea, am o răspundere, o protejez. Şi tu, care eşti precum fiul meu, mi-am închipuit că-mi eşti prieten, credeam că şi tu o protejezi.

Am aşteptat. I-am lăsat timp să conştientizeze, să-i fie ruşine, să regrete, să-şi ceară iertare. După zece minute, a sărit în picioare, s-a uitat la mine nerăbdător, dacă nu cumva iritat, şi m-a întrebat fără vreo nuanţă în glas:

— Gata? Mi-e groază de scene din astea. Urc la mine în cameră să fac un duş.

Şi a ieşit.

Abia în clipa aceea am înţeles.

Heinrich e lipsit de orice fel de valoare morală, de orice sentiment. A făcut-o cu o puştoaică doar fiindcă simţea nevoia şi a vrut-o şi ea. Fără a conta nimic altceva pentru el.

M-am dus la Sophie, care stătea în pat şi plângea. Am dat s-o iau în braţe ca s-o liniştesc, să vadă cât ţin la ea, dar s-a încordat şi s-a tras la celălalt capăt al patului. Nu mai suporta decât îmbrăţişările lui Heinrich!

Am încercat să stau de vorbă cu ea şi am priceput ce reuşise să facă acel demon. Da, îl iubea. De altfel, toată lumea îl iubea în familia mea, inclusiv şi în primul rând eu, tatăl ei, care l-am impus tuturor celorlalţi. Cu ce era ea vinovată? Heinrich era un băiat frumos, iar eu afirmasem că era un geniu. Şi-atunci?

— Şi-atunci nu trăieşti aceeaşi stare cu-a lui, draga mea. Tu îl iubeşti, însă el nu te iubeşte.

— Cum poţi să spui aşa ceva? Sau poate că nu pot fi eu iubită, asta e!

— Ba da, poţi fi iubită. Şi eu te iubesc, şi mama ta, şi Rembrandt, şi Lucia, şi atâţia alţii pe care-i cunoşti şi încă mulţi care vor urma, nu însă şi Heinrich.

— De ce?

— Fiindcă Heinrich este un monstru. Un animal hrăpăreţ, interesat, care nu se ia decât după propriile lui dorinţe, fără nicio barieră morală, iară simţul prieteniei, incapabil să iubească.

— Te detest. Spui asta fiindcă eşti gelos.

Dragă Lucia, te scutesc de restul acelei nopţi. Sophie nu voia să recunoască în Heinrich decât pe acel Făt-Frumos, iar eu, care gândisem la fel ca ea, cum oare aş fi putut să o conving de contrariu?

A doua zi, Heinrich a dispărut. Fără nicio explicaţie. Dintre toate darurile pe care mi le-a făcut, acest gest brutal a fost cel pentru care îi mulţumesc cel mai mult, fiindcă mi-a permis să o conving pe Sophie că aveam dreptate. De atunci, e ca rătăcită.

Am aflat că Heinrich locuieşte pe la mai multe persoane – o americancă miliardară, sensibilă la farmecele efebilor, un bătrân galerist celibatar, din aceleaşi motive, un tânăr cuplu de jurnalişti de la *Le Figaro* care ţin să-l lanseze etc.

— Şi că frecventează locurile în care eu l-am prezentat şi pe unde aruncă în mine cu toate mizeriile posibile. Conform versiunii pe care o prezintă, a fost nevoit să fugă întrucât nu mai suportam să fiu covârşit de geniul lui, întrucât prin intermediul lui pricepusem că nu sunt altceva decât un suprarealist de mâna a zecea şi, în schimbul lecţiilor şi al serviciilor pe care i le-am făcut, îl obligăm să plătească un preţ enorm, adică îl forţam să se însoare cu fata mea. Nu-ţi mai repet cum îndrăzneşte, ajuns în acest punct al poveştii, să pună tot soiul de murdării pe seama Sophiei, fiindcă este atât de mizerabil, încât nici măcar nu pot să mă gândesc la spusele lui fără să-mi vină să-l iau la bătaie.

Dragă Lucia, cum îţi explici ce a făcut Cain? Dar sărutul lui Iuda? Trădătorul mă face să-mi pierd cumpătul şi să nu mai ştiu pe ce lume mă aflu. Prăbuşit de durere, încerc totuşi să găsesc o logică a comportamentului lui Heinrich. Vreau să înţeleg. Să înţeleg nu pentru a justifica. Să înţeleg nu pentru a nu mai condamna. Să înţeleg pentru a suferi mai puţin. Răul este un mister mai profund decât binele, întrucât în bine există lumină, dinamism, afirmarea vieţii. Cum se poate alege un lucru obscur?

Credinciosul ţi dezorientatul tău Adolf H”.

De acum, ruşii ajunseseră la porţile Berlinului.

Din Cancelaria Reichului se auzea huruitul continuu al tirurilor.

Avioanele englezeşti bombardau fără încetare oraşul. În ceasurile în care era redată doar soarelui şi tăcerii, capitala nu mai semăna decât cu antrepozitul vechi, plin cu decoruri, al unei opere de provincie: din imobilele înalte şi mândre nu mai rămăseseră decât bucăţi sfărâmate, faţade sau câte un perete acoperit cu diferite tapete, după etajele care mai rezistaseră, fără măcar un singur planşeu întreg; ţăndări de viaţă intimă spânzurau ici şi colo, atârnând în gol, ba un lavabou, ba un cuier, ba o măsuţă de toaletă ţinându-se disperată-n şuruburi, ba un tablou al înaintaşilor care, de acum, rămăseseră fără descendenţi. Deasupra molozului şi mormanelor de resturi, nu se mai vedeau decât accesoriile unor existenţe întrerupte. Bombele păreau a fi pătruns prin efracţie, operând ca nişte tâlhari, lăsând în urmă iz arhaic de jaf şi de violuri colective.

Hitler nu mai trăia decât sub pământ.

Întors la Berlin – unde altundeva s-ar fi putut duce, din moment ce laţul se strângea? Ruşii înaintau în est, aliaţii în vest –, nu mai găsise decât ruinele palatului neobaroc care folosise drept Cancelarie încă de pe vremea lui Bismarck şi doar câţiva pereţi din noua Cancelarie concepută de Speer, apartamentele fiindu-i distruse de bombele incendiare. Drept urmare, a optat pentru buncăr, un adăpost antiaerian construit în 1943, în grădinile Cancelariei, un labirint claustrofob din beton gros, în care se ajungea după ce se trecea printr-o succesiune de scări obositoare, muşuroi de cârtiţă prevăzut cu un sistem de iluminare zgârcit şi pâlpâitor, care funcţiona datorită unui grup electrogen diesel ce împuţea coridoarele prea puţin încălzite şi care se aeriseau greu, un soi de mormânt în care Führerul intrase de viu.

— Nici nu vreau să aud de soluţie politică, de negocieri. Nu voi capitula. Voi lupta atâta timp cât va mai exista un singur soldat. Iar când ultimul soldat mă va lăsa baltă, îmi voi trage un glonţ în cap. Prin mine însumi apăr

Germania de un armistiţiu ruşinos. Prin mine însumi feresc Germania de catastrofă.

I

Cea mai mare parte dintre germani însă gândeau exact invers: prin sine însuşi, Hitler îi târa către apocalipsă. Un om politic preocupat de sănătatea poporului lui, a oraşelor şi a instalaţiilor industriale ar fi negociat deja pentru a opri distrugerea, ar fi luat ruşinea asupra lui şi ar fi evitat moartea altor mii de civili şi militari.

Hitler îi ordonase lui Speer să distrugă podurile, autostrăzile şi complexele industriale. Duşmanul nu trebuia să pună mâna decât pe pământ pârjolit. Pentru întâia oară, Speer nu-l ascultase, gândindu-se că, după dezastru, Germania şi-ar fi putut ridica iarăşi, repede, fruntea, transferându-şi ambiţiile în Reichul de după Führer.

Când i s-au anunţat concluziile înfricoşătoare ale conferinţei de la Yalta, în care Churchill, Roosevelt şi Stalin anunţaseră la ce urma să fie supusă Germania după căderea lui, Hitler primise vestea cu un calm care îi îngheţase pe cei din jur.

— Vedeţi? V-am spus eu.

— Da, iubite Führer, dar va fi groaznic: ţara împărţită şi demilitarizată, partidul nazist interzis, industria plasată sub control, reparaţii de plătit şi judecarea „criminalilor de război”.

— Asta v-am spus şi eu mereu: este inutil să negociem. Trebuie să rezistăm până-i vom putea da peste cap. Sau să rezistăm până când vom dispărea.

— Populaţia cere un armistiţiu rapid.

— Nu trebuie să ţineţi cont de populaţie. E slabă şi zgârcită cu ea însăşi. Păi ce, fac eu economie de mine însumi? Până la capăt mă voi bate, şi când nu voi mai putea îmi voi trage un glonţ în ţeastă. E totuşi simplu, nu?

Că dintotdeauna, corpul lui Hitler nu era decât un simptom de carne, exprimând exact starea Germaniei. Cocârjat, tremurând, semn al bolii Parkinson care-l

năpădise, cu mâna flască, aerul rătăcit, faţa pământie, Führerul vorbea cu dificultate, lăsând să-i scape un firişor de salivă pe la colţurile gurii. Nu se mai putea deplasa decât cu preţul unor dureri crunte, iar urechile purulente îi sângerau continuu.

— Până la capăt mă voi bate.

De bătut nu se bătea, dar faptul că supravieţuia atât de ruinat era în sine tot o luptă.

Adipos, galben şi cremos, doctorul Morell se învârtea tot timpul prin buncăr tratându-l cu somnifere pentru a-l adormi, cu excitante pentru a-l trezi, cu picături pentru digestie, cu comprimate pentru întărirea excrementelor, cu laxative pentru a se putea uşura. De acum până şi cea mai neînsemnată funcţie vitală trebuia să fie asistată. Drogat, intoxicat, dependent, trupul lui Hitler ajunsese o anexă farmaceutică, îngurgitând stricnină şi beladonă pentru a lupta împotriva flatulenţei, opiacee pentru a linişti tulburările intestinale, cocaină în picături oftalmice şi amfetamine pentru a combate oboseala. Dieteticienii îi pregăteau grijulii feluri de mâncare de care nu se atingea, de teamă să nu fie otrăvit, iar doctorul Morell era nevoit să argumenteze ceasuri în şir pentru a-l convinge că nu contractase cele câteva rare infecţii de care încă nu suferise. Din cauza luptelor în care oamenii mureau rapid, Hitler nu mai era interesat, ca în trecut, de maladiile lente precum cancerul sau insuficienţa cardiacă, ci devenise preocupat numai de boli fulgerătoare. Ipohondria i se adaptase vremii de război.

Recitea viaţa lui Frederic cel Mare, al cărui portret îl adusese în biroul lui din subteran, şi continua să creadă că prin încăpăţânarea de care dădea dovadă îşi va putea atinge ţelul. Când i s-a anunţat moartea preşedintelui american Roosvelt, a văzut în aceasta un semn decisiv al providenţei. Roosvelt murea în plin război, la fel ca ţarina Elizabeta în faţa lui Frederic cel Mare! Ceea ce însemna că situaţia avea să se schimbe.

— Ca pe vremea Războiului de Şapte Ani. Pentru noi, va ţine numai cinci. Ar trebui să ne fie ruşine să ne tot

plângem!

În ziua aceea s-a jucat mai multe ceasuri cu Lupu, căţeluşul pe care i-l dăruise Blondi. Viitorul luminos îşi reintra în drepturi.

În acelaşi timp, postul de observaţie de la grădina zoologică îl informa despre înaintarea artileriei ruse în Berlin.

Şi a sosit şi ziua în care Armata Roşie nu se mai găsea decât

— O

La câteva sute de metri de buncăr.

Hitler a tunat şi-a fulgerat mai bine de o oră.

— Imbecilul de Göring nu a fost niciodată în stare să mă urmeze, nu e decât un morfinoman, un corupt, o halcă de osânză care nu se gândeşte decât la cum să-şi scape pielea şi comorile dobândite-n război. Credeţi că nu m-am prins că se machiază, că-şi dă cu pudră ca să iasă mai bine în fotografii? Vă-nchipuiţi că nu i-am observat extravaganţele vestimentare, costumele de mătase de un gri ca al penelor ţurţuricii şi halatele de fachir? Vă imaginaţi că nu ştiu c-a jefuit toate muzeele din ţările pe care le-am cucerit, ca să-şi umple pivniţele? Ştiam toate astea, dar l-am iertat fiindcă am crezut că-mi era credincios! Şi larva aia de Himmler, limaxul mustăcios, credeţi că nu ştiu că a încercat să negocieze jidanii din lagăre cu suedezul Bernadotte[14]? Să se folosească de jidanii care au mai rămas ca de nişte ostatici, pentru a discuta armistiţiul, în loc să-i execute? Credeţi că nu ştiu că a încercat să-şi asigure viitorul alături de aliaţi? Să fie împuşcaţi! Toţi vreau să fie împuşcaţi! Am fost trădat! M-au trădat generalii mei! Infanteria m-a trădat! SS-ul m-a trădat! Aviaţia m-a trădat! Industria m-a trădat! N-am în jurul meu decât trădători sau handicapaţi! La moarte cu ei! La moarte!

---

14 Folke Bernadotte, conte de Wisborg (1895—1948), a negociat eliberarea a 15 000 de prizonieri din lagărele de concentrare naziste şi a murit asasinat la Ierusalim, unde se afla ca prim mediator ONU pentru Palestina, de membri ai grupului sionist Lehi.

Dintr-odată urletele s-au întrerupt. Vocea-i plesnise, parcă. Nemaireuşind să se ţină drept pe scaun, s-a prăbuşit peste masă, murmurând, livid, ca atins de un suflu din altă lume:

— Războiul e pierdut.

Doctorul Morell a dat să-i facă o injecţie cu glucoză.

Hitler s-a ridicat şi l-a privit îngrozit.

— Vrei să mă droghezi. Vrei să mă împiedici să-mi ratez ieşirea din scenă. O să te-mpuşc.

— Nu e decât glucoză.

— Te-mpuşc! Tu, care încerci să mă otrăveşti! Pe loc te-mpuşc!

Doctorul Morell a şters-o cu paşi mărunţi şi s-a ascuns ghemuindu-se în spălătorie, pentru a aştepta acolo sfârşitul furtunii.

Hitler s-a uitat cu ură la cei din jurul lui.

— Mă voi sinucide…

— Dar, iubite Führer…

— Este singura mea şansă de a-mi reabilita reputaţia. Dacă voi părăsi scena lumii dezonorat, atunci degeaba am trăit. Ieşiţi afară! Ieşiţi toţi!

Simţea cum îngheaţă: toată viaţa vorbise despre sinuciderea lui, în ultimele luni mai mult decât oricând, dar lucrul era spus întotdeauna pe ton vesel, ca un elan de virilitate, un act de impetuozitate, o afirmare de sine, un semn de sănătate înfloritoare, în ziua aceea, pentru întâia oară, chiar se gândea la sinucidere ştiind c-o va face. Ceea ce producea un cu totul alt efect.

S-a ridicat, a observat că se clătina şi s-a dus să se privească în oglinda de la toaletă.

Ce a zărit l-a îngrozit. Nu el era acolo, în oglindă, ci mătuşa Johanna, sora mamei lui. Umflăturile, ridurile, pungile de sub ochii injectaţi, firele albe din părul devitalizat, toate erau ale mătuşii Johanna aşa cum o văzuse ultima dată, nu ale lui, nu ale lui Adolf Hitler. Era o greşeală! Se simţea sătul, uzat precum chipul mătuşii Johanna, aşa cum îi apărea în oglinda de deasupra chiuvetei.

S-a întors în birou şi s-a prăbuşit pe canapea. *Să mă obişnuiesc. Am nevoie de câteva zile ca să mă obişnuiesc. Dintotdeauna am ştiut că voi muri pe picioare, dar mi se părea că se va întâmpla undeva departe, departe…* S-a uitat în sus, spre portretul lui Frederic cel Mare, pentru a-i insufla curaj, dar nu s-a întâmplat nimic. Sacr*ificiul va* fi m*inunat. În* or*ice caz, ruş*i*i nu* tr*ebuie să* m*ă* pr*indă viu, al*tf*el… Da,* un p*roces, ar* fi în *star*e *să-mi fa*că *un proces. Numi*ndu-*mă criminal de război. Chiar* că-*ţi vine să râzi. Jidanii, bolşevicii, englezii,* american*ii sunt la origine*a *acestui război* c*rimina*l *şi exac*t *e*i *mă co*n*sideră pe mine „crimin*al *de război”. S-a-n*tor*s lumea pe dos. Ia*r *eu* v*oi* p*ărăsi* a*ceastă lume ca*re *a*-n*nebun*it. *F*iindcă *mă vor împu*şca. *Adică* eu*, Adolf* Hi*tler, să fiu* p*us cu* s*pate*le *la zid* de o *ban*dă *de ucig*aşi *comuniş*ti*? Niciodată! Sigur,* a*ş mai* p*utea rezista câteva* z*ile în Bavaria. Dar la* c*e b*uni *Dic*tator*ul* Hitler lipsit de putere şi ascuns în Alpi? Pură figuraţie? Nu, nu v*oi* j*uca rolul refugiatului din Ber*c*htesgaden. Mă vor* g*ăs*i *foarte* r*epede. Câteva* z*ile de viaţă în plus, d*ar *voi plăti pr*i*n ter*felirea imagin*ii. Nu, ai*ci *tre*b*uie să mor. În ini*ma celui de-al Treilea Reich. Trădat ş*i asedi*at. *Dar de*mn. *C*e *exe*mplu sublim pentru generaţiile viitoare. Hitler, eroul. Hitler, modelul rezistenţei absolute. În cinci *ani, to*ată Eu*ropa* v*a fi bo*lşe*vică, naz*ismul *o legen*dă, *iar eu* v*oi* d*eve*n*i* u*n mit. Se vor* g*ând*i *l*a *mine ca la So*cr*ate sau ca* l*a Iisus*. *C*a *la* Si*egfried. Ca la* Ri*enzi. Referi*nţa wagneriană a apărut exact la timp pentru a-l face să treacă de la încântare la entuziasm. Rienzi, romanul extraordinar lăsat baltă de populaţia nerecunoscătoare, arzând în flăcările Capitoliului. Îţi mulţu*mesc, Wagner*. *Mulţume*s*c cerului că mi-a trimis, atât d*e *tână*r*,* v*estea* d*estinului meu. Rienzi*. *Da. Ri*enzi.

Dintr-odată, s-a îndreptat către pick-up şi şi-a pus uvertura de la Rienzi. Pompa gravă, solemnă, bărbătească a muzicii a făcut ca visul său să capete dimensiunile cosmice în care se simţea atât de bine.

Întins pe canapea, cu ochii închişi, cu ceafa sprijinită de o pernă, se lăsa îmbătat de imaginile viitorului, cele ale

cultului său, cu procesiuni fastuoase la aniversarea naşterii şi a morţii, cu flamuri roşii şi negre având svastica imprimată pe ele, cu mulţimi reculegându-se, armonioase şi unanime ca un cor de operă, sub capul lui cu ochii luminoşi privind binevoitori din fotografiile de zece pe zece metri generaţiile ce aveau să vină. Se gândea cu emoţie la copilaşii germani cărora, pentru întâia oară, într-o sală de clasă însorită, mirosind plăcut a cerneală şi a pastă de lipit cu aromă de migdale, învăţătorul le va spune preafrumoasa poveste a lui Hitler. Se vedea trăind în inimile lor pure şi impresionabile. Întrevedea puterea pe care adolescenţii, veacuri de-a rândul, o vor extrage din voinţa lui sălbatică, din destinul lui încordat ca un arc din prima până în ultima zi a vieţii. Da, era necesar ca această viaţă să i se încheie prin sinucidere, printr-o moarte din proprie decizie, întrucât totul în existenţa lui fusese produsul propriei voinţe. Propriei voinţe! Voinţe! Inclusiv moartea!

La încheierea discului, Hitler deja se îndrăgostise de propria sa moarte.

Eva Braun se prăbuşise pe genunchii lui, implorându-l:

— Rămân. Vreau să mor împreună cu tine.

Primul lui reflex a fost să o refuze. Nu, în niciun caz n-o să-mi furi moartea. Adică eşti gata să ciuguleşti firimiturile acestei minunate ieşiri din scenă pe care tocmai mi-o organizezi

S-a aplecat spre ea, descoperind-o frumoasă, tânără, luminoasă. În ziua aceea era brunetă, întrucât, în lipsa industriei chimice, nu mai avea cum să-şi facă părul blond. Eva i-a zâmbit tremurând.

— Adolf, vreau să mor alături de tine.

Imaginea i-a apărut fulgerător în minte: cei doi îndrăgostiţi adormiţi unul lângă altul, Tristan şi Isolda. Da. Încă o podoabă pentru legendă. Adolf şi Eva, îndrăgostiţii eroici şi eterni. Adolf şi Eva ca Romeo şi Julieta sau ca Tristan şi Isolda.

— Bine. Vei muri alături de mine.

Mulţumesc, Wagner.

— Adolf, sunt fericită. Nicicând nu m-ai bucurat mai mult decât acum.

Adolf s-a strâmbat. Prefera să nu se mai gândească la trecut, la neîncetatele scene, reproşuri, umilinţe la care o supusese. Totul pleca de la zero. În fond, din punctul lui de vedere, povestea lor de dragoste abia în ziua aceea începea. Da. Nu acceptase niciodată ca publicul să ştie de Eva Braun, o ţinuse ascunsă, dar acum avea să oficializeze legătura lor. Führerul pătrundea în liniştea morţii la braţ cu o minunată tânără îndrăgostită de el. Magnific.

— Vrei să te măriţi cu mine?

Evei Braun i s-a părut că nu auzise bine.

— Eva, te-ntreb dacă vrei să te măriţi cu mine! A ţipat Hitler, care oricum zbiera de fiecare dată, de când îi crăpaseră timpanele.

Ochii Evei s-au umezit. În sfârşit îi propunea el ceea ce ea îl rugase de sute de ori, dând astfel naştere tuturor certurilor dintre ei. Aşa că s-a prăbuşit pe covor, suspinând.

— Eva, ţi-am pus o întrebare pe care n-am mai adresat-o nimănui. M-aş bucura să primesc un răspuns.

Eva s-a repezit spre el, îmbrăţişându-l pierdută.

— Da, bineînţeles, iubirea mea. Bineînţeles că da. Doar e cel mai scump vis al meu. Doar dintotdeauna te-am rugat s-o facem.

Îl acoperise de săruturi, ceea ce pe Hitler îl îngreţoşa, dar, ţinând cont de împrejurări, n-a mai respins-o.

— Eşti fericită?

— E cea mai frumoasă zi din viaţa mea.

— Foarte bine. Atunci diseară ne vom căsători şi mâine ne vom sinucide.

S-a ridicat, obligând-o astfel pe Eva să înceteze efuziunile, şi s-a îndreptat către seif.

— Trebuie să ard nişte hârtii.

— Foarte bine, dragostea mea.

— Ia-le pe secretarele mele şi organizaţi împreună ceremonia de diseară.

Evei tot nu-i venea să creadă ce întorsătură luaseră lucrurile.

— Adolf, totuşi, aş vrea să ştiu…

— Poftim? A urlat Hitler, care nu auzea nimic.

— Aş fi vrut să ştiu…

— Ce?

— De ce acum? De ce exact astăzi îmi acorzi această… mare onoare pe care mai înainte mi-ai refuzat-o de fiecare dată.

— Din coerenţă.

— Din ce?

— Din coerenţă. Întotdeauna am spus aşa: câtă vreme am un viitor politic, mariajul e exclus. Nu mai am viitor politic, deci te iau de nevastă.

Câteva clipe, Eva Braun s-a întrebat cum ar fi trebuit să primească bizara cerere în căsătorie, dar, cum alta nici că mai primise, a decis că era femeia cea mai fericită din lume.

Urmărind cum ardeau documentele pe care le scosese din seif, hârtii privitoare la averea personală, la organizarea genocidului, la distrugerea bisericilor creştine şi cele câteva schiţe vechi de arhitectură, Hitler s-a gândit la propria unicitate.

„Cât de diferit sunt. În jurul meu, toţi nu se gândesc decât la cum să-şi salveze pielea şi bunurile materiale. Eu, în schimb, arunc totul în foc. Ce dezinteres! Câtă nobleţe! Totul e nobil. Până la capăt. Chiar aşa, n-ar trebui să mă hotărăsc cum va arăta înmormântarea mea?”

— Christa! Johanna!

Secretarele au apărut, livide.

— Ia haideţi, nu mai fiţi atât de triste. Mai bine să plec astfel decât să accept dezonoarea.

— Iubite Führer, tocmai am primit o telegramă referitoare la Mussolini.

— Eeei?

— E mort.

— Ah…

Hitler era însă prea preocupat de propria soartă ca să-i mai pese. Îşi dorea să scape cât mai repede de acea conversaţie şi de aerul îndurerat al secretarelor.

— Cum s-a-ntâmplat?

— El şi iubita lui, Clara Petacci, au fost spânzuraţi îngrozitor, cu capetele-n jos, iar populaţia a aruncat cu pietre în ei.

Hitler s-a cutremurat. Dacă ruşii vor proceda la fel cu rămăşiţele lui pământeşti? Trebuiau luate măsuri de precauţie. Le-a explicat secretarelor înspăimântate că, imediat ce aveau să-şi ia vieţile, trebuiau să-i ardă pe el şi pe Eva Braun. Ulterior, preţioasa cenuşă trebuia recuperată pentru mormântul grandios pe care fără îndoială viitorul avea să-l pregătească. Incinerarea însă trebuie să se petreacă rapid. Corpurile vor fi duse în curte, stropite cu benzină, un chibrit şi gata! N-ar suporta să se distreze unii şi alţii pe seama cadavrului lui. *Nu voi fi prins nici viu, nici mort. Nimic nu va fi capturat din persoană mea*.

Ceremonia căsătoriei a avut loc la miezul nopţii, în buncăr, înduioşată de bucuria Evei, care anunţa pe toată lumea că în sfârşit o aşteaptă şi pe ea o noapte a nunţii, secretara Christa i-a dăruit ultimele ei flacoane cu decolorant, în aşa fel încât Eva să fie de un blond platinat în minunata ei rochie albastră.

Eva strălucea de fericire. Îl iubise dintotdeauna pe Adolf Hitler, dar nu fusese niciodată sigură că şi el o iubeşte. Pentru ea, nunta era dovada.

În adăpostul zguduit de explozii, în faţa consilierului municipal care se numea Wagner, îmbrăcat în uniformă nazistă, Adolf Hitler şi Eva Braun şi-au jurat credinţă veşnică. După care anturajul i-a felicitat pe tinerii căsătoriţi, a destupat sticlele de şampanie şi s-au găsit şi ceva prăjiturele.

Pe la patru dimineaţa a sosit şi Goebbels, extrem de emoţionat, cu lacrimile şiroind pe obraji şi anunţând că

soţia şi copiii lui se vor muta şi ei în buncăr şi-i vor urma pe cei doi în moarte.

Gest care l-a impresionat foarte mult pe Hitler.

S-a dus şi i-a sărutat pe cei şase mici „H", Helga, Hilde, Hellmut, Holde, Hedda şi Heide, care nu bănuiau nimic din ceea ce avea să se întâmple şi care nu-şi mai reveneau din mirarea că, la vârsta lor – aveau între patru şi doisprezece ani –, li se permitea să rămână treji alături de cei mari. Hitler s-a jucat şi a glumit puţin cu ei, înainte de a se retrage. Ajungând în dormitorul nupţial, şi-a spus că, rămânând de unul singur, moartea lui ar fi evocat *Rienzi*, împreună cu Eva se ridica la nivelul din *Tristan şi Isolda*, iar adăugându-i şi pe micuţii „H" ajungea la *Amurgul zeilor*.

Se mişcau şi el, şi Eva sub imperiul oboselii şi al ceremoniei nunţii. Măcar o dată, Hitler a adormit fără sedative.

La şapte dimineaţa, s-a trezit cuprins de îndoială. Dacă sticluţele cu otravă erau măsluite? Dacă erau produsul unui complot?

A trezit-o pe Eva.

— Trebuie să verific dacă doza pe care o vei înghiţi funcţionează. Închipuie-ţi că…

Eva nu reuşea să priceapă ce şi-ar fi putut imagina mai rău decât situaţia în care se aflau, dar a încercat să-şi liniştească

7»

Soţul.

I

— Nu înţelegi, Eva. Toată lumea minte. Toată lumea trişează. Toată lumea trădează. Cine îmi poate dovedi că sticluţele cu cianură pe care ni le-a dat doctorul Stumpfegger, trădătorul ăla, îşi fac efectul? Blondi! Da! Trebuie să le încerc

J t pe Blondi.

Şi-a chemat căţeaua pe care o adora, fără îndoială unică fiinţă de pe faţa pământului căreia îi dăruise atât de multă afecţiune, şi-a pus oamenii s-o ţină, i-a deschis

fălcile cu forţa şi i-a spart capsula de cianură între dinţi.

Blondi s-a prăbuşit instantaneu.

Lupu, căţelandrul ei, a venit să o miroasă, neînţelegând de ce nu mai mişca. Un miros puternic de migdale, caracteristic acestei otrăvi, îi emana din corp. Căţelul s-a dat înapoi speriat şi a luat-o la fugă schelălăind.

Hitler a urmărit scenă fără un cuvânt, după care s-a închis în biroul lui. Nu voia să fie văzut plângând.

A hotărât să-şi mai acorde o zi. În definitiv, poate că Armata Roşie avea să se retragă. Poate…

Aghiotanţii au sosit pentru analiza situaţiei: amploarea dezastrului l-a făcut pe Hitler să nu mai găsească nimic de spus. S-a culcat şoptindu-i Evei Braun:

— Ne-am mai acordat încă o zi pentru a-ţi putea fi bărbat măcar douăzeci şi patru de ore.

Eva Braun a început să plângă, ea, care de obicei era atât de veselă, iar Hitler s-a surprins curgându-i şi lui lacrimile.

A doua zi i s-a telefonat că soldaţii sovietici puteau ajunge în grădina Cancelariei dintr-un moment într-altul.

Hitler şi-a pus uniforma, Eva rochia albastră de mireasă, apoi el a anunţat că venise ziua în care aveau să se sinucidă.

A ţinut totuşi să ia prânzul, ca de obicei, la ora treisprezece, fiindcă i se făcuse foame. La salată, gândul i-a zburat la Georg Elser, asasinul lui, dublul lui, germanul de condiţie medie pe care-l ţinea închis într-un lagăr. A sunat, ordonând să fie executat. Apoi a mâncat mai bine.

La desert a fost deranjat de Magda Goebbels, care, extrem de agitată, l-a implorat pe Führer să-i trimită de acolo pe copiii ei, să-i convingă soţul să-şi schimbe decizia în privinţa lor.

— Doamnă, nu se ia vorba-napoi.

A dat-o la o parte din drum şi s-a dus în biroul lui. Eva Braun a venit imediat după el.

Dincolo de uşă, ceilalţi aşteptau. Goebbels, Bormann, Axmann, valetul personal, alţi locuitori ai buncărului ciuliseră urechile. Degeaba. Huruitul motorului diesel

acoperea totul, la fel şi ţipetele micuţilor Goebbels, care luau, fără să ştie, ultima lor masă împreună cu secretarele.

După zece minute, valetul a luat iniţiativa şi a deschis uşa.

Eva Braun, prăbuşită pe partea stângă, degaja un miros oribil de cianură.

Hitler era căzut, fără viaţă, cu pistolul la picioare.

Era ora cincisprezece şi douăzeci şi nouă de minute.

„Dragul meu Adolf H.

Am fost fericită să vă revăd, în sfârşit, duminică, pe tine şi pe Sophie, după încercările prin care aţi trecut la Paris. Mai mult decât orice, tandreţea pe care Sophie ţi-o arată îmi dovedeşte că a ieşit întărită din acele încercări şi, poate, va judeca oamenii şi pe baza calităţilor lor morale, nu numai a aparenţei fizice, înainte de a le acorda încredere. În sfârşit, cel puţin aşa speră vechea ta prietenă, sora Lucia. Cât despre Rembrandt şi Sarah, e mai bine să creadă că ruptura-trădare a lui Heinrich te-a avut în vedere doar pe tine. Adevărul îşi va aştepta ora potrivită pentru a ieşi la lumină: pentru tine, care nu ai avut încotro, a sosit mai înainte, sub forma unei crize; pentru ei, va veni mai târziu, într-o seară de vară, plină de încredere, că darul clipei împărtăşite.

În atmosfera creată de reîntâlnirea noastră, nu am avut ocazia să stăm de vorbă despre Heinrich.

După părerea mea, Cain, Iuda sau Heinrich al tău nu sunt nişte trădători, ci, în primul rând, nişte monştri, trădarea nefiind decât una dinte feţele monstruozităţii lor.

Ce este un monstru? Un om care face rău în mod repetat.

Este conştient că face rău? Nu. Aproape niciodată. Uneori, da, însă faptul că totuşi mai conştientizează uneori nu-l schimbă. Întrucât monstrul se justifică pentru sine, zicându-şi că niciodată nu a dorit să facă rău. Este vorba numai despre accidente de parcurs.

Deşi pe planeta aceasta se face atâta rău, nimeni nu aspiră la rău. Nimeni nu este rău din proprie voinţă, nici cel mai mare escroc, nici cel mai oribil asasin sau cel mai

sângeros dictator. Fiecare crede că acţionează aşa cum trebuie, în orice caz în numele a ceea ce el consideră a fi binele, iar dacă acest bine se dovedeşte a nu fi fost şi binele celorlalţi, dacă provoacă durere, suferinţă şi ruină, desigur că a fost vorba despre efecte colaterale, nu despre ceva dorit. Toţi ticăloşii au mâinile curate. Cum am fost trimisă în închisorile din Prusia, pot să te asigur: ticălosul se priveşte liniştit în oglindă, ţine la persoana lui, se admiră, se justifică, are impresia – câtă vreme nu a ajuns la eşec – că poate trece învingător peste greutăţile care-i opresc pe alţii. Nu e departe de a se considera un erou.

Aşa este şi Heinrich. Nu-şi vede decât interesul şi propria plăcere – pe care o consideră binele lui – şi nimic altceva în afara eşecului nu-l va opri din drum. Va face mult rău şi multe tablouri frumoase.

Heinrich însă nu este decât un răufăcător oarecare. Se poate şi mai rău.

Cred că, pe acest pământ, există două soiuri de monştri: cei care nu se gândesc decât la ei şi cei care nu se gândesc decât la ceilalţi. Altfel spus: *ticăloşii egoişti* şi *ticăloşii altruişti*. Heinrich aparţine primei categorii, întrucât pune propria plăcere, propria reuşită mai presus de orice altceva. Cu toate astea, oricât de nefast s-ar dovedi, nu va fi niciodată atât cât un răufăcător din a doua categorie.

Ticăloşii altruişti provoacă pagube mai mari, fiindcă nimic nu-i opreşte, nici plăcerea, nici saţietatea, nici banii, nici gloria. De ce? Pentru că *ticăloşii altruişti* nu se gândesc decât la ceilalţi, depăşesc cadrele daunei private şi fac mari cariere publice. Mussolini, Franco sau Stalin se simt investiţi cu o misiune, din punctul lor de vedere nu acţionează decât pentru binele comun, sunt convinşi că fac bine suprimând libertăţile şi închizându-şi oponenţii, ba chiar împuşcându-i. Nu iau în seamă dreptul celuilalt. Îşi şterg mâinile pline de sânge cu prosopul idealului, privirea o au aţintită spre linia de orizont a viitorului, incapabili să vadă oamenii la înălţimea lor firească, anunţând celor pe care fac experimentul venirea unor vremuri mai bune, în

timp ce-i obligă să trăiască tot ce e mai rău. Şi nimic, nimic şi niciodată nu îi va contrazice. Fiindcă au dreptate de la bun început. Fiindcă ştiu. Nu ideile lor ucid, ci legătura pe care o întreţin cu aceste idei: certitudinea.

Un om sigur este un om înarmat. Un om sigur care este contrazis va fi peste o clipă un asasin. Ucigând îndoiala. Convingerea îi dă puterea de a nega fără discuţii şi fără regret. Gândeşte cu un aruncător de flăcări. Afirmă cu tunul.

Aşadar, răul cel mai mare nu are legătură nici cu inteligenţa, nici cu prostia. Un idiot care se îndoieşte este mai puţin periculos decât un imbecil care ştie. Toată lumea se înşală, şi geniul, şi arieratul, şi nu eroarea este periculoasă, ci fanatismul celui care crede că nu se înşală. *Ticăloşii altruişti* care se înarmează cu o doctrină, cu un sistem de explicaţii sau cu credinţa în persoana lor pot târî omenirea extrem de departe în delirul lor înfometat de puritate. Cine vrea să facă pe îngerul nu dovedeşte decât prostie. Mi-e frică, Adolf, mă tem că nu s-a terminat, mi-e frică unde se poate ajunge acum, cu progresul armelor şi al tehnicilor de comunicaţie. Mi-e frică de dezastre radicale, iremediabile, de osuare, de ruină…

Aşa-i că nu crezi în Dumnezeu, dragul meu Adolf? Eu în diavol nu cred! Fiindcă nu pot concepe un diavol care ar dori răul doar de dragul răului. Nu există intenţie a răului pură. Fiecare este convins că face bine ce face. Diavolul se crede întotdeauna înger. De-asta mi-e atât de frică. Poate că într-o zi va apărea un biet individ frustrat până la limita nebuniei, un biet individ care îşi va dori să facă binele exact la fel ca Dumnezeu, dacă nu cumva şi mai bine, un incendiator reformator, un diavol din sfidare față de Dumnezeu, un diavol din invidie faţă de Dumnezeu, un diavol din ambiţie, un mim grotesc, un clovn.

Nu ştiu de ce m-a luat aşa valul. Cum zicea mama, am imaginaţia la fel de aprinsă ca laptele care dă-n foc şi, uneori, mă plimb prin lumi care, fără îndoială, nu există. Poate acesta este şi motivul pentru care cred în Dumnezeu. Flacăra imaginaţiei mele…

Primeşte deci dovada afecţiunii credincioasei tale prietene, care abia aşteaptă să te vadă duminica viitoare.

Sora Lucia.

P.S.: Mă îngrijorează starea socrului tău, Joseph Rubinstein. Dă-mi cât mai repede veşti despre el, ca să mă liniştesc”.

6 august 1945. Americanii au aruncat prima bombă atomică asupra Hiroshimei.

9 august 1945. O a doua bombă a fost lăsată să cadă la Nagasaki, care a fost total distrus de focul nuclear.

În săptămânile care au urmat, luptele au încetat.

S-a făcut numărătoarea. În afara cadavrelor calcinate ale lui Adolf Hitler şi Evei Braun, care au fost găsite sfâşiate de bombe, în curtea Cancelariei, s-a mai descoperit că războiul a făcut cincizeci şi cinci de milioane de morţi, dintre care opt milioane de germani şi douăzeci şi unu de milioane de ruşi, bilanţ la care ar trebui adăugaţi şi treizeci şi cinci de milioane de răniţi şi trei milioane de dispăruţi.

Sophie şi Rembrandt, gemenii, vegheau rămăşiţele pământeşti ale bunicului lor, în camera cu draperiile trase. Un lung şir negru şi tăcut de oameni aştepta în faţa porţii cu două canaturi a vilei lui Joseph Rubinstein, pentru a aduce un ultim omagiu prietenului lor.

Adolf H. şi Sarah se ascunseseră în cel mai întunecos loc al casei, în mansarda supranumită sala de jocuri, unde mai multe generaţii de mici Rubinsteini depozitaseră albume, cărţi primite ca premiu, păpuşi, căluţi de lemn, marionete şi costume de zână. Pe masa de biliard, Adolf făcea dragoste cu Sarah.

Asta fusese tot ce găsise mai potrivit în clipa în care Sarah, dezorientată, fugise din încăperea în care zăcea tatăl ei. Mai întâi plânsese împreună cu ea, apoi, sărutându-i obrajii, ascunzându-şi nasul în părul ei de culoarea şi aroma mierii, îi simţise trupul suplu şi puternic abandonându-i-se lipit de al lui, aşa că o sărutase pe gură şoptindu-i: „Vino”.

Înţelesese imediat ce dorea şi cum socotea să o

readucă la viaţă, aşa că i s-a dăruit fără rezerve, pântece lipit de pântece, plângând încontinuu, unele lacrimi fiind pentru tatăl ei, care o părăsea, altele pentru soţ, care o adora, şi aşa, între durere şi extaz, se simţea intens de vie.

Joseph Rubinstein se întorsese rănit din călătoria în Palestina. În timpul unor violenţe între fermierii evrei şi cei arabi, o piatră îl lovise chiar în cap. Numai că rana aceea ascundea una mult mai adâncă: înţelesese acolo că visul lui nu avea să se realizeze niciodată. Israelul din Palestina, crearea unui stat evreiesc, cauză căreia îi consacrase timp de şaizeci de ani toată energia, nu mai rămânea decât un fel de tumoare în bietul lui craniu cuprins de durere. Britanicii, mandataţi să controleze Palestina, limitaseră cota de imigrări evreieşti sub presiunea arabilor, care nu mai tolerau concesiunile făcute evreilor. Cei proveniţi din Polonia şi din Rusia erau chiar întorşi de la graniţă. În pofida tuturor speranţelor, în pofida activităţii politice a mişcării sioniste, în ciuda sumelor vărsate de câţiva mecena precum familia Rothschild, situaţia era blocată şi deja se putea spune că respectiva idee se îndrepta către cimitirul utopiilor.

Când sosiseră la Berlin, Myriam Rubinstein încă nu înţelesese adevărata natură a loviturii primite de soţul ei. Se mulţumea să-i pună comprese şi să ofteze cu o nevinovată sinceritate.

— Cât sunt de mulţumită că ne-am întors la Berlin. Tare-i posacă Palestina.

Joseph însă murise, iar Myriam, doborâtă de durere şi de somniferele doctorului Wiezmann, se refugiase în somn.

Sarah şi Adolf au ajuns amândoi odată la orgasm, rostogolindu-se pe fetrul verde cu miros de mucegai.

— Să nu mă părăseşti, i-a spus Sarah, e tot ce-ţi cer: să nu mă părăseşti.

Peste o săptămână, sora Lucia pleca la Ierusalim cu o urnă în bagaj. Îi promisese lui Sarah că va împrăştia cenuşa tatălui ei pe pământul visurilor şi originii lui.

Ziarele de mare tiraj din întreaga lume publică

fotografii ale cimitirelor numite Auschwitz, Dachau, Buchenwald. Opinia publică este impresionată. Numărul evreilor asasinaţi în lagărele de exterminare se ridică la şase milioane.

Indignarea în faţa holocaustului ia o asemenea amploare, încât orice fel de politică antievreiască ajunge de neconceput. Toată lumea vrea să-i ajute pe supravieţuitori. Organizaţia Naţiunilor Unite, proaspăt înfiinţată în vederea asigurării păcii pe planetă, ascultă revendicările sioniste şi preconizează împărţirea Palestinei.

Pe 14 mai 1948 este proclamată naşterea Israelului, noul stat evreiesc.

J.

Şampanie. Ţipete. Flash-uri. Urale. Toasturi. Dans. Discursuri. Mici lacrimi. Urale. Cântece.

Era celebrată o dublă căsătorie. Gemenii ţinuseră ca ambele ceremonii să aibă loc în aceeaşi zi. Rembrandt se căsătorea cu o fiziciană, la fel ca el, pe care o cunoscuse pe băncile Universităţii din Berlin. Sophie se mărita cu un american, asistent de regie la studiourile Babelsberg.

— Viaţa devine din ce în ce mai anodină.

Neumann murmurase cu voce lipsită de nuanţe, privind nesfârşita plimbare a prăjiturilor, asemănătoare *tuturor* plimbărilor de prăjituri, pe care *toţi* cofetarii le executau pentru *toate* nunţile din *toată* Germania.

Adolf i-a zâmbit prietenului său.

— Cu-atât mai bine.

Neumann ar fi putut fi un bătrân frumos, dacă nu ar fi avut sufletul sfâşiat. Tocmai revenise din Rusia, unde nu avea să se mai întoarcă vreodată. La începutul anilor şaizeci, regimul comunist se prăbuşise în faţa nemulţumirii poporului exasperat de sărăcie şi de lipsa libertăţii. Fireşte, haosul luase locul ordinii – fie ea şi dictatorială –, dar eşecul bolşevismului tot flagrant rămânea. Neumann, ajuns un polideian lipsit de o cauză pentru care să lupte, eşua în viaţă ca un velier fără vele.

— Cu-atât mai bine, a repetat Adolf. Trăiască banalul!

— Ei, ia te rog, nu încerca totuşi să mă convingi ce banal eşti tu, Adolf H., s-a arătat Neumann indignat.

— Nu. Dar am ales banalul.

Neumann a ridicat din umeri. Convalescent ideologic, nu mai găsea în sine bucuria de a discuta.

— Din ce-o să trăieşti acum? L-a întrebat Adolf.

— Am pensia de membru de partid. Partidul comunist german continuă să existe şi va fi foarte util în această Germanie continuu de dreapta.

— Ei, exagerezi. Doar trăim acum într-o democraţie adevărată.

— Da, dar într-o democraţie guvernată de dreapta, cu tentaţii de dreapta. Şi nici c-o să fie vreodată Germania altceva, bietul meu Adolf.

— Niciodată să nu zici niciodată, s-a mulţumit Adolf să răspundă.

Rembrandt şi soţia lui au venit să ciocnească un pahar cu ei. Când s-au îndepărtat, privirea lui Neumann a întârziat pe crupa rotundă a miresei.

— Nu e rea fiziciana, a şoptit. Nu ţi se pare excitantă ideea de a face dragoste cu o femeie de acelaşi nivel intelectual cu tine?

— După părerea mea, chestia asta li s-a întâmplat atât de multor bărbaţi, fără ca măcar să bănuiască.

— De fapt, ştii ce-mi spuneau Rembrandt al tău şi iapa lui bună la mate? Fac progrese în cercetare alături de Bohr şi de Heisenberg astfel încât o bombă atomică în stare să distrugă viaţa pe câţiva zeci de kilometri va fi în curând posibilă. Ar fi fost deja gata dacă s-ar fi bucurat de mai mulţi bani din partea statului.

— Înţeleg! Nu cumva le-ar trebui o mândreţe de război pentru a primi un impuls?

— Asta e! Pacea în care trăim de la războiul de scurtă durată cu Polonia nu face bine cercetărilor pentru inventarea de arme noi. Toţi savanţii speră într-un conflict…

— Nădăjduiesc c-o să mor înainte să se întâmple aşa

ceva, a oftat Adolf.

Război rece. În pofida pierderilor civile şi militare din timpul războiului, URSS-ul câştigă rangul de putere mondială şi revendică în faţa Statelor Unite administrarea totală a blocului de Est. China ajunge comunistă şi multe ţări din Europa Centrală se transformă în sateliţi bolşevici.

Din acel moment, Statele Unite luptă în lumea întreagă împotriva comunismului, favorizând regimurile autoritare.

Germania este împărţită în două, Vestul funcţionând după modelul democraţiilor capitaliste, Estul după cel al democraţiilor comuniste. Berlinul, fosta capitală, e împărţit şi el, umplut de sârmă ghimpată şi militarizat. De la perioada hitleristă încoace, conştiinţa germană nu mai e altceva decât o rană care se zbate între ruşine şi înfricoşare.

De-acum, viaţa căpătase un ritm prea rapid pentru el.

Berlinul trosnea sub cei opt milioane de locuitori, huruia de atâtea maşini şi sirene, îşi dăruia noapte de noapte firmele luminoase turiştilor uluiţi, care alergau din lumea-ntreagă pentru a vizita capitala Europei. Berlinul sclipea mai ceva decât Parisul sau Londra. O dată pe lună apărea o revoluţie artistică. O dată pe săptămână, o modă. Subsolurile dădeau pe-afară de-atâţia spectatori interesaţi de avangardă, în timp ce marile teatre făceau săli pline mizând pe repertoriul tradiţional. Cinematografia germană o concura pe cea americană, afişând postere uriaşe ale celor două staruri care îşi disputau firmamentul, bruneta Zarah Leander şi blondă Marlene Dietrich. Cartierul fierbinte oferea în vitrine femei de toate culorile. Taximetriştii vorbeau rusa ori finlandeză. Puteai opta pentru bucătăria chineză, japoneză, italiană, franceză, grecească, turcească. Puteai chiar să nu mănânci deloc, precum numeroşii cerşetori şi vagabonzi care nu profitau de bogăţia germană, ci soseau pentru a-şi încălzi sărăcia sub neoanele berlineze.

Adolf H. nu-şi mai găsea locul.

Sarah îl părăsise în urma unui cancer fulgerător,

provocat fără îndoială de emanaţiile chimice pe care le aspirase întreaga ei existenţă, în laboratorul pentru parfumuri.

Adolf H. era pentru a doua oară văduv, şi cea de-a doua soţie fiind mai tânără decât el.

Nu va mai iubi. Prea-i făcea rău. Aşa că acceptase să îmbătrânească.

În universul acesta acrilic şi sclipitor, realiza că se născuse în veacul precedent. Pictura lui nu mai interesa pe nimeni. Arta figurativă murise. Piaţa era împărţită între diferitele moduri de abstractizare, mişcarea cea mai în vogă fiind „abstracţionismul materialist”, căruia Heinrich îi era şef de coloană. Îşi răspândise lucrările prin presa din întreaga lume, multiplicându-le în formule definitive, ameninţătoare, unele mai stupide şi mai excesive decât altele, cu soluţii contradictorii, numai că nimeni» nu părea să-şi dea seama de asta. Evident, Heinrich trimisese la cimitir întreaga pictură reprezentativă, a cărei agonie o consideră a fi mişcarea suprarealistă, descoperind şi metoda de a-şi scuipa fostul profesor şi prieten prin răspândirea formulării: „Adolf H., primul dintre suprarealişti şi ultimul dintre pictori”. Altfel spus, pânzele lui Adolf H. nu valorau cine ştie ce, dacă nu cumva câteva insulte adresate puţinilor amatori care persistau în a le expune, fiind luaţi drept nişte veleitari.

Pe Adolf, lucrurile acestea îl făceau să râdă. Trăise destul pentru a auzi de mai multe ori tot ce s-ar fi putut spune despre el, inclusiv reversul. Nu se considerase niciodată autor de capodopere şi, oricum, de la moartea lui Sarah lăsase definitiv deoparte pensulele.

În ziua aceea îi trimisese o telegramă Sophiei, anunţând-o că era de acord să dea curs invitaţiei ei de a o vizita în Statele Unite.

În aceeaşi zi, germanii trimiseseră primul satelit pe orbită, în jurul pământului, în schimb Adolf nu reuşea nici măcar să-l prindă la telefon pe Rembrandt, care participase la respectivul proiect.

În a doua jumătate a secolului XX, cincizeci la sută

dintre premiile Nobel pentru ştiinţă au revenit Statelor Unite, universităţile americane folosind drept refugiu pentru savanţii, cercetătorii şi profesorii care reuşiseră să scape de persecuţiile hitleriste.

O-A trăi în America este ca şi cum ai locui în provincie. Şi bătrâneţea tot provincială este. Aşadar, mă simt bine aici.

Spunând-o, Adolf H. Încerca să-i enerveze pe nepoţii lui, numai că lovitura nu-şi atingea ţinta, întrucât micii californieni nu ieşiseră niciodată din Los Angeles.

Briza sărată a mării îi încălzea faţa. S-a lăsat cu voluptate în şezlong, închipuindu-şi că era o şopârlă. Îi plăcea simplitatea rustică a naturii şi a oamenilor de aici: marea albastră ca albastrul din tubul cu guaşă, nisipul bej ca nisipul, orizontul orizontal, lăptarul vesel ca un lăptar, grădinarul frumos ca un grădinar, menajera mexicană şi păroasă ca orice sud-americană. Se odihnea în acest univers al clişeelor. Până şi nepoţii lui, cei trei băieţi ai lui John şi ai Sophiei, îi lăsau impresia că erau nişte ţânci dintr-un album, sănătoşi, vioi, bine-crescuţi. Aceştia îşi admirau bunicul, deoarece, în Santa Monica, se vindeau pe trotuare litografii după vechile lui tablouri. Bănuia că ginerele lui investise ceva bani în respectiva operaţiune, aşa că nu reacţiona decât sarcastic când îi aduceau aminte.

— Nicidecum, tati, îi jurase Sophie. Este vorba despre un editor din New York. Iar afacerea e de mare succes.

— Bine, bine… hai, lasă-mă să râd. Şi, nu-i aşa, toate doamnele evreice din New York şi Los Angeles îşi doresc un Adolf H. deasupra canapelei din salon!?

— Exact. Şi-o să fie tot mai multe. Sunt sigură că asta va face să urce cota originalelor.

— Oricum, nu-mi pasă.

În schimb, atunci când cel mai mic dintre nepoţi, Bob, i-a adus o litografie a Orei-unsprezece – treizeci, acel *Portret de uriaşă*, suspinele au scuturat îmbătrânitul înveliş de came al lui Adolf.

— Ce-oi mai căuta pe-aici? I-a zis Sophiei, care încerca să-l consoleze. De ce-oi mai tărăgăna-o? Măcar de-ar fi adevărat că, după moarte, ne regăsim…

— Se poate, tati, se poate.

Adolf a zâmbit, ştergându-şi nasul. Pescăruşii din depărtare i se păreau nişte pete albe pe care tocmai le adăugase pe pânză. Lucia era şi ea departe, în Africa. Ca atare, mai ales de fantome era îndrăgostit.

— În orice caz, voi sosi prea târziu. Acolo, sus, nici mama ta, nici Unşpe nu vor mai avea ochi pentru o gloabă bătrână ca mine.

Licitaţie secretă la Nürnberg. O acuarelă semnată, Adolf Hitler 1913", reprezentând un peisaj bavarez, atinge preţul record de opt sute de mii de mărci. Lucrarea e o mizerie, iar colecţionarul ţine să-şi păstreze anonimatul.

Pe 21 iunie 1970, la ora cincisprezece şi douăzeci şi nouă de minute, cel dintâi om care a păşit pe Lună a fost un german. Astronautul Kurt Makart sărise din rachetă *Siegfried* şi umblase printre cratere. Televiziunile din întreaga lume retransmiteau imaginile istorice care stăteau mărturie pentru progresul tehnologic al omenirii în secolul XX, dar şi pentru puterea celei mai bogate naţiuni de pe faţa pământului. Germania repurtase o nouă victorie, paşnică, fără a dăuna cu nimic celorlalte ţări.

Pe 21 iunie 1970, Adolf H. s-a stins în Santa Monica, Los Angeles, în casa fiicei lui şi printre ai săi. Se uita şi el la cucerirea spaţială, când a simţit o sistolă dureroasă. Sophie i-a scris lui Rembrandt că era convinsă că tatăl lor înţelesese că nu mai avea mult de trăit: îşi întorsese capul către cerul fără urmă de nor şi, în ochii lui albaştri azurii, sclipise un fulger de nerăbdare, graba de a-şi revedea femeile iubite la apropiata reîntâlnire.

Iunie 1970.

Un copil este dus de părinţii lui la cinema.

Se aşteaptă, ca de obicei, să vadă animale care vorbesc, flori care cântă sau chiar hipopotami dansând cu struţi. Numai că nu i se oferă, ca de zece ani încoace, desenul animat anual. În loc de asta, ecranul îi trimite

imagini în alb şi negru, imagini mizerabile, tremurătoare, cu sunet prost, de o calitate mai slabă decât a filmelor de familie făcute în vacanţe. Nu înţelege. Un bărbat cu mustaţă şi privirea fixă urlă în aceeaşi limbă în care vorbeşte bunica lui alsaciană, da, aceeaşi, cu diferenţa că în vocea bărbatului nu e deloc blândeţe, în schimb e mult mai autoritară, făcându-te să vrei să te ridici şi să-l asculţi. Tot nu înţelege. Urmează imagini cu arestări în masă, incendii, trenuri în care sunt îngrămădiţi oamenii ca nişte vite. Copilul înţelege încă şi mai puţin. În sfârşit, după proiectilele împroşcând avioanele de pe cer, explozii din ce în ce mai puternice, de la focul de artificii până la cel mai frumos dintre ele – somptuoasa ciupercă de fum nuclear. Copilului i se face frică şi se lasă să alunece în scaun, pentru a nu mai vedea ecranul. Numai că imaginile se rostogolesc mai departe, câmpuri acoperite de sârmă ghimpată, supravieţuitori scheletici, cu ochi negri, camere de gazare, apoi corpuri goale, îngrămădite, rigide şi moi în acelaşi timp, pe care buldozerele le aruncă în pământ sau invers, copilul nu mai ştie, se sufocă, vrea să plece, dacă asta e lumea reală, nu mai vrea să ştie de ea, nu mai vrea să se facă mare, vrea să moară.

Afară, este uluit că soarele încă mai străluceşte, că trecătorii se mai plimbă şi că fetele mai zâmbesc. Cum de-o mai pot face?

Cu ochii înroşiţi, părinţii îi explică îndureraţi că ştiau cât de greu de suportat avea să fie filmul, dar că ţinuseră neapărat să-l vadă şi fiul lor.

— Fiindcă lucrurile acelea s-au petrecut cu adevărat. Este istoria noastră politică.

„Vasăzică, asta e politica, s-a gândit copilul, puterea pe care o au oamenii de a-şi face atâta rău unii altora?”

— Hitler acela era nebun, nu-i aşa?

— Nu. Nu mai mult decât tine sau decât mine…

— Şi nici nemţii din spatele lui nu erau nebuni?

— Nu erau decât nişte oameni ca tine şi ca mine.

Ce veste minunată! Deci, a dracului ticăloşie şi asta, să fii om.

— Ce e omul? A continuat tatăl. Un om este alcătuit din alegeri şi din circumstanţe. Nimeni nu are vreo putere asupra circumstanţelor, dar fiecare dintre noi are puterea de a alege.

Din ziua aceea, nopţile copilului au fost grele, iar zilele încă şi mai şi. Dorea să înţeleagă. Să priceapă că monstrul nu era o fiinţă altfel decât el, de undeva din afara omenirii, ci una ca el, dar care lua decizii diferite. Din ziua aceea, copilului i-a fost frică de sine însuşi, ştiind că locuia în acelaşi trup cu o bestie violentă şi sângeroasă, pe care voia s-o ţină-n cuşcă întreaga viaţă.

Copilul este autorul acestei cărţi.

Nu sunt evreu, nu sunt german, nu sunt japonez şi sunt născut mai târziu, însă Auschwitzul, distrugerea Berlinului şi bomba de la Hiroshima fac de acum parte din viaţa mea.

JURNALUL ROMANULUI ADOLFH. DOUĂ VIEŢI

Toamna 2000 – vara 2001

Decizia e luată: după Iisus, Hitler. Întunericul urmează luminii. Întrucât în *Evanghelia după Pilat* am studiat ispita iubirii, este necesar să mă apropii, acum, de ispita răului. Cum într-ale omenescului, şi nu în afara lui locuiesc şi Iisus, şi Hitler, umanismul meu nu va exista decât cu preţul acestei duble cercetări. Nu se pune problema să-mi provoc o plăcere, am nevoie să mă înţeleg. După ceea ce mă atrage, voi descrie ceea ce-mi repugnă.

Eroarea, în privinţa lui Hitler, vine din faptul că este luat drept un individ excepţional, un monstru dincolo de orice limită, un barbar fără egal. Or, nu este vorba decât despre o fiinţă banală. Ca răul de banală. Ca tine şi ca mine de banală. Ai fi putut fi tu, aş fi putut fi eu. De altfel, cine ştie dacă, mâine, nu cumva chiar eu ori tu vom fi? Cine se poate considera definitiv la adăpost? La adăpost de un raţionament fals, de simplism, de încăpăţânare sau de răul făcut în numele a ceea ce am crede că este binele?

În ziua de azi, oamenii îl caricaturizează pe Hitler pentru a se disculpa pe ei înşişi. Încărcarea este invers proporţională cu descărcarea. Cu cât este mai diferit, cu

atât le seamănă mai puţin. Toate discursurile lor se reduc la a afirma cu tărie „nu despre mine este vorba, e nebun, e pătruns de geniul răului, e pervers, pe scurt, nu are nicio legătură cu mine”. Periculoasă naivitate. Suspect angelism.

Aşa arată capcana definitivă a bunelor intenţii. Bineînţeles, Hitler s-a purtat ca un ticălos şi a dat dreptul mai multor milioane de oameni să se poarte tot ca nişte ticăloşi, bineînţeles că rămâne un criminal de neiertat, bineînţeles că îl urăsc, că mă îngreţoşează, că îl detest, dar nu-l pot da afară din cadrul omenirii. Şi dacă este o fiinţă omenească, atunci este aproapele, nu departele meu.

Cei din jur opun o mare rezistenţă proiectului meu. Numai Bruno M. mă înţelege şi mă încurajează. Ceilalţi, în frunte cu Nathalie B., încearcă să mă convingă să renunţ.

— Nu-ţi poţi asocia numele cu cel al lui Hitler.

— A vorbi despre Hitler nu înseamnă a deveni hitlerist.

— Ştiu că nu eşti nazist, dar ceilalţi, cititori grăbiţi, jurnaliştii…

— Temerile tale sunt aberante! Nu trebuie să fii negru pentru a lupta împotriva rasismului şi nici femeie pentru a ţine cuvântări feministe. Dac-ar fi să mă iau după tine, nu mi-ar mai rămâne decât să-mi trag un glonţ în cap!

— Nu contează. De subiectul ăsta nu trebuie să te atingi, o să faci praf şi cariera ta, şi prietenia noastră.

— Atitudinea ta îmi confirmă că am dreptate: Hitler rămâne un subiect tabu. Deci voi trece la analiza acestui tabu. Vreau să înţeleg.

— Să-l înţelegi pe Hitler? Îţi dai seama ce spui?

— Nathalie, a înţelege nu înseamnă a justifica. A înţelege nu înseamnă a ierta. Numai înţelegând intim, profund duşmanul te poţi bate cu el.

— Eric, săracul de tine, n-o să ajungi tu niciodată să-l înţelegi pe Hitler.

— De ce?

— Fiindcă nu eşti ca el.

Un singur lucru mă tulbură în acest dialog al surzilor:

voi reuşi oare să înţeleg acea fiinţă pe care o detest? Sper. Asta mi-am propus.

Hitler este în acelaşi timp în afară şi înăuntrul meu. În afară, într-un trecut încheiat, din care nu au mai rămas decât cenuşă şi mărturii. Înăuntru, fiindcă e un om, unul dintre cei care aş putea fi chiar eu şi pe care trebuie să-l pricep.

Lecturi de ultim moment. De ani de zile m-am pregătit citind, iar acum sunt în faţa unui ultim efort. Evident, cele mai bune lucrări sunt englezeşti. Marea Britanie a dezvoltat o hiderologie cum nu a reuşit nicio altă ţară din lume. Nici nu s-ar fi putut altfel, doar englezii i-au rezistat şi pe urmă l-au învins! Subiectul îi deranjează mai puţin decât pe noi, francezii. Mai mult, îi onorează.

De câte ori îmi cumpăr cărţi de istorie din librăriile din Londra sau Dublin, mă simt mult mai în largul meu decât la Paris, unde mi se aruncă priviri suspecte imediat ce mustaţa lui Adolf este zărită pe copertă.

De altfel, am fost un laş: am trimis un prieten student să-mi cumpere, printre multe alte cărţi despre cel de-al Treilea Reich, celebra *Mein Kampf*. Şi, ei bine da, i-a fost vândută.

Citesc *Mein Kampf şi* ascult discursurile. Sforile sunt groase, eficiente. Joacă oare teatru? Sau e sincer?

Până la urmă, consider că joacă foarte sincer. Ca orice actor, ca orice autor, nu minte, doar îşi fabrică realitatea.

În fiecare seară, mă dedau aceluiaşi ritual. După ce lucrez la hârtiile mele ore în şir, închei mereu şedinţa luând una dintre biografii, nu contează care, de fiecare dată alta, şi citesc despre ultimele ore ale lui Hitler, cele din buncăr, până la sinucidere şi ardere.

Am nevoie să mă asigur că a murit. Că a murit de-a binelea.

Am nevoie să mă asigur, după atâtea ceasuri petrecute numai în crimă şi oroare.

Am nevoie să cred că s-a terminat şi că nu se va mai repeta niciodată.

Mic ritual impresionant şi ridicol. Mică superstiţie de uz intim. De care îmi bat joc chiar eu, deşi îi cedez. Ştiu bine că acest exorcism nu schimbă nimic nici în lume, nici în viitor.

Răul e tenace. Perpetuu. Radical. Se reproduce şi în ziua de azi. Se va reproduce şi în cea de mâine.

În minte am cartea gata. Însă nu trebuie să o scriu imediat. Trebuie să mă abţin. Să-mi menţin nerăbdarea. Să trăiesc pentru acea întâlnire. Să prelungesc aşteptarea, să se ascută dorinţa.

Literatură despre Hitler mi se pare plină de greşeli.

Numai că aceste erori sunt pasionante, relatând despre cei care le-au comis, exprimând epoca în care s-au produs.

Prima eroare: iudaitatea ascunsă a lui Hitler. Teza bunicului evreu nu rezistă ştiinţific, dar mă emoţionează. Arată, în schimb, că după război oamenii au vrut să demonstreze că holocaustul a fost un fratricid. Dacă Hitler a avut sânge evreiesc în vine, atunci înseamnă că s-a omorât pe sine însuşi. Orice genocid este un humanocid. În fond, orice crimă este o sinucidere.

A doua eroare: antisemitismul originar al lui Hitler. În *Mein Kampf ne* lasă să credem că trăia o suspiciune aproape instinctivă faţă de evrei. În realitate, mărturiile o dovedesc: Hitler nu a fost antisemit înainte de 1918, nu a fost antisemit înainte de „a simţi nevoia să fie astfel”. Tinereţea lui abundă de asocieri paşnice cu evrei. Nu alunecă în ura antisemită decât la sfârşitul războiului, pentru a-şi explica înfrângerea Germaniei. Iată silogismul pe care l-a folosit: ofiţerii mei erau evrei şi germani. Germania a pierdut războiul, deci nu poţi fi şi evreu, şi german în acelaşi timp. Din acel moment, evreii au fost consideraţi vinovaţi pentru înfrângere. Explicaţie simplistă, explicaţie magică şi concluzie stupidă a unui om care încearcă să priceapă de ce a stat el degeaba patru ani prin tranşee. Antisemitismul lui Hitler este istoric în ambele înţelesuri ale cuvântului. Istoric, fiindcă îl ajunge abia în al douăzeci şi nouălea an de viaţă. Istoric, întrucât

Istoria cu războaiele, violenţa şi imbecilul ei tratat de la Versailles i-a provocat respectivul „antisemitism reflex”.

A treia eroare: sexualitatea lui Hitler. Fiecare deceniu a produs teoria lui legată de sexualitatea lui Hitler. Mereu alta. Mereu în sensul perversiunii. Uneori al sado-masochismului. Uneori al scatologiei. Uneori al homosexualităţii. Tot acest talmeş-balmeş mi se pare şi naiv, şi periculos. Raţionamentul se dezvoltă rapid, ca prin alunecare: Hitler este un monstru fiindcă este un pervers, aşadar toţi perverşii sunt periculoşi. Un puritanism stupid şi nemărturisit mi se pare a guverna toate aceste pseudostudii. Un puritanism care urmăreşte să-i excludă şi pe Hitler, dar şi orice fantezie sexuală, din harta trăsăturilor omenirii. Un puritanism care discriminează. Un puritanism care crucifică diferenţa.

Desigur, un homosexual nu ar avea niciun chef să descopere că Hitler ar fi putut fi homosexual. Însă niciun heterosexual nu ar fi încântat să afle că Hitler a fost heterosexual. Aceste texte urmăresc, ca de obicei, să declare: „Hitler nu e totuna cu mine, în orice caz nu e ca mine”.

Hotărât lucru, cu cât înaintez, cu atât descopăr că toate discursurile sunt puse în mişcare de aceeaşi idee invizibilă: Hitler e celălalt.

Cartea mea va fi o capcană întinsă acestei idei. Arătând că Hitler ar fi putut ajunge un altul decât a fost, voi face fiecare cititor să simtă că ar putea deveni un Hitler.

Revin la sexualitatea lui Hitler. De ce? Fiindcă un individ nu poate fi înţeles fără a-i analiza această modalitate de relaţionare cu celălalt. Pentru mine, este vorba mai mult de etică decât de psihanaliză. Trebuie examinate „legăturile”, „relaţia”. Departe de a considera, ca Freud, că sexualitatea este determinantă, cred numai că este revelatoare. În felul ei, exprimă legătura pe care o fiinţă omenească o întreţine cu semenii săi şi, prin urmare, cu întreaga omenire.

Disting două tipuri de sexualitate: *cea care este* în

relaţie cu celălalt *şi cea care este* în relaţie doar cu sine. *O* sexualitate altruistă *şi o* sexualitate egocentrică.

Sexualitatea egocentrică este mai întâi masturbatorie, fetişista, voyeuristă, dar nu rămâne neapărat solitară, putând integra parteneri. Totuşi, aceşti parteneri au acces la scenă, nu la eu. Nu există decât în măsura în care îşi susţin rolul prin raport cu egoul interesat. Posesorul sexualităţii egocentrice se foloseşte de ceilalţi ca de nişte instrumente pentru a putea atinge plăcerea. Ceilalţi sunt coborâţi la rangul de obiecte ori de actori care-şi îndeplinesc o obligaţie de serviciu. În cazul în care celălalt se dovedeşte a fi într-adevăr o altă persoană, se transformă în obstacol, iar relaţia încetează.

Dimpotrivă, în cazul *sexualităţii altruiste*, celălalt este exact fiinţa prin care se realizează schimbul, pur şi simplu o altă persoană având caracteristicile, dorinţele, ritmurile, privirile ei şi lucrurile care-l dezgustă. Sexualitatea altruistă nu este nicio sexualitate filantropică, niciuna servilă. Fără a se confunda cu un serviciu adus de celălalt, este o sexualitate care caută întâlnirea cu celălalt la nivelul corpurilor, al atingerilor, al mângâierilor, al săruturilor, al voluptăţii. Ce e mai frumos, că legătură dintre oameni, decât o fiinţă care se bucură cu voluptate de bucuria voluptuoasă a celeilalte fiinţe? Decât ochii care caută plăcerea în ochii celuilalt? Decât orgasmul simultan. Decât dragostea cu ochii deschişi.

Sexualitatea nu este decât una dintre modalităţile noastre de a exista împreună cu ceilalţi. Sau de a exista fără ei. În oricare din cazuri, vorbeşte despre desc Hitlerea sau îng Hitlerea noastră în faţa celorlalţi.

Hitler aproape că nu avea viaţă sexuală. Conform mărturiilor care pot fi luate în consideraţie, în tinereţe nu avusese posibilitatea, în vremea războiului nu avusese chef, iar în perioada vieţii politice nu avusese timp. Colegii de şcoală, tovarăşii de închisoare, camarazii din tranşee sau chiar secretarele în depoziţiile lor din cadrul procesului de la Nürnberg susţineau aceeaşi afirmaţie: Hitler nu a avut relaţii sexuale.

Firește, imediat ce a ajuns un personaj public, anumite femei s-au apropiat de vedetă şi au făcut figuraţie în cercul său. Toate acestea se vor sinucide sau vor încerca să se sinucidă. Întrucât Hitler nu a avut niciodată o adevărată legătură cu cineva. Poate că a avut o viaţă sexuală, dar una lipsită de partener.

Se mulţumea să facă dragoste cu mulţimile. Trebuie să scriu un text despre sublimarea vieţii lui sexuale ratate în viaţa de orator.

Prieteni şi membri ai familiei mele mă roagă să renunţ la carte. Ceea ce mă relaxează.

Mă simt gata să scriu. Din fericire, cred că voi fi împiedicat încă vreo câteva zile de promovarea pieselor de teatru şi a romanelor precedente. Distragerea forţată va întinde şi mai tare coarda arcului. Săgeata va porni de la sine când mă voi întoarce acasă, la Dublin, pentru a scrie.

Nerăbdare. Am mâncărici în pană. Iute. Să mă întorc la masa de lucru. M-am săturat să mă tot confesez despre mine însumi, vreau să vorbesc despre „el”.

În rarele ore libere din timpul călătoriilor de promovare ascult Wagner. După cum se ştie, Hitler era nebun după muzică lui încă din adolescenţă.

Şi eu am trăit, la cincisprezece ani, cu Wagner. Am plâns peste paginile lui orchestrale, am frisonat mistic la înaltele coardelor, am resimţit spasme muzicale când alămurile explodau mai presus de arcuşurile dezlănţuite. Şi eu am trăit, la cincisprezece ani, cu Wagner, dar n-o mai fac. Din conştiinţă artistică, am luat la cunoştinţă aproape toate operele lui, am asistat la reprezentaţiile acestora, ba chiar am acompaniat la pian nişte Elsa şi nişte Elizabethe, dar nu mai am niciun chef de el. Nu-l mai ascult.

Exaltarea frenetică în care îşi menţine auditoriul se potrivea cu cei cincisprezece ani ai mei de atunci. Muzica asta se adresează virginilor şi frustraţilor. De când mi-a dat viaţa-n floare, s-a făcut loc pentru Bach, pentru Mozart, dar nu mai e nicidecum loc pentru Wagner.

Faptul că Hitler nu a renunţat niciodată la idolatria wagneriană pare a-mi confirma opinia că de la

cincisprezece la cincizeci şi şase de ani nu a evoluat nici sexual, nici artistic, nici uman. Să nu uităm că a murit ascultând încă o dată uvertura la *Rienzi*. Pun cu regularitate discul şi îmi închipui scena.

M-am întors la Dublin. De mâine încep.

Nerăbdării îi urmează tracul. Grea şi viaţa asta de scriitor…

Catastrofă. Astăzi am scris primele pagini ale cărţii şi am înţeles că va fi o cane lungă. O descoperire de care mă puteam lipsi. Cărţile însă ne spun, încă de la primele cuvinte, cum trebuie să fie scrise şi ne indică timpul pe care-l solicită din partea noastră.

Deşi estimam că voi construi o carte scurtă şi insolentă, de o sută cincizeci de pagini, descopăr în această seară că lucrarea îmi impune să fie groasă şi romanescă, să dea viaţă fiinţelor, epocilor, locurilor, nu doar ideilor şi să nu mă mulţumesc numai cu aluzii. Ea îmi ordonă. Eu o voi asculta.

Aşa că iată-ne porniţi la drum pentru cel puţin patru sute de pagini. Voi avea oare puterea de a trece iarna şi primăvara înhămat zi de zi la această sarcină?

Cărţile mele cer de la mine mai mult decât cer eu de la ele. A doua zi de scris îmi confirmă necesitatea unui volum de proporţii. Asta este: nu mai sunt scriitor, nu mai dirijez eu, ci trec în serviciul unui monstru care îmi dictează pretenţiile sale. Sunt un scrib.

Sper ca această carte să nu supere prea tare. Urmărind cele două vieţi, Hitler picat la Academia de Arte Frumoase, cea a lui Adolf H. acceptat, nu fac numai să dezvolt o circumstanţă, ci şi să las liberă interpretarea unei circumstanţe. Hitler nu este doar victima propriului eşec, ci şi analiza acestui eşec. Când eşuează la examenul de admitere, nu traduce corect pasul greşit pe care l-a făcut. În loc să recunoască faptul că nu a lucrat îndeajuns, conchide că este un geniu neluat în seamă. Cel dintâi delir. Cea dintâi izolare. Cea dintâi răbufnire paranoică.

Nu doar eşecul la Arte Frumoase îl va marca, ci şi inter» i pretarea (negarea) eşecului.

Este valabil şi pentru sexualitate. La început, cele două personaje, Hitler şi Adolf H., au aceeaşi sexualitate, întrucât pornesc de la aceeaşi copilărie. Totuşi, Adolf H. va recunoaşte că are o problemă cu fetele, pe când Hitler o va ignora orgolios.

Sexualitatea noastră nu se defineşte prin ce suportăm, ci prin ceea ce facem. Ce facem cu ea.

Îmi asum riscul ca, în primele o sută de pagini, să-l fac pe adevăratul Hitler mai simpatic decât pe cel virtual.

Şi, chiar aşa, de ce nu? Bietul tânăr, deocamdată, nu se poartă ca un monstru condamnabil. Îl vom judeca atunci când va fi păcătuit, nu mai-nainte.

N-am putut rezista: Hitler îl va întâlni pe Freud. Dincolo de faptul că mă amuză, scena îmi permite să povestesc copilăria lui Hitler, pe divan, şi să arăt că te poţi vindeca de copilărie, oricum ar fi fost aceasta. Adolf H. va reuşi. Hitler nu. Trecutul nu atârnă decât atât cât îl lăsăm s-o facă: reflecţia şi munca ne permit să-i uşurăm povara.

— Cum vei reuşi să relatezi existenţa unui ratat tocmai tu, căruia întotdeauna ţi-a reuşit totul? Mă întreabă Bruno M.

Rămân cu gura căscată. Complimentul îmi paralizează funcţiile motrice şi cerebrale. Roşesc, mă bâlbâi şi ies lamentabil din încurcătură cu un:

— O să-ncerc.

Clatină din cap cu un surâs politicos şi schimbă subiectul.

Dac-ar şti Bruno cât îmi este de uşor să descriu un ratat! Dac-ar şti Bruno că nu mi-a dat niciodată prin cap că mi-ar fi reuşit ceva, orice. Desigur, mi-am încheiat studiile, am câştigat nişte concursuri aşa-zis dificile, am ajuns să fiu jucat, publicat, să am succes, dar rămân încordat, nemulţumit, mai îngrijorat de ceea ce fac acum decât de ceea ce am dus ieri la bun sfârşit.

Întotdeauna începi prin a fi un ratat. Cu excepţia lui Rimbaud. Fiindcă adolescentul visează, fiindcă nu face ce trebuie, fiindcă ridică prea sus ştacheta… La fel ca eroul meu, la optsprezece ani îmi închipuiam că voi scrie cartea

definitivă ori simfonia ultimă care îmi va aduce aclamaţiile contemporanilor şi garanţia posterităţii. Toţi începem cu genul acesta de tâmpenii, de dorinţe nesprijinite de fapte, de reverii fără muncă, de proiecţii fantasmatice ale unui viitor surâzător. Petrecând mai mult timp pentru a declara ce vei face decât făcând. La început, voinţa mi s-a dovedit doar dorinţă.

La maturitate, odată ce ai ajuns să închei câteva lucrări şi să obţii recunoaşterea, răul continuă: nu cumva succesul e doar o amăgire? Nu cumva se înşală toţi cei care mă admiră? Nu cumva ăla de colo, păduchele ăla spălăcit şi nesuferit, care nu ţine la mine, e singurul care are dreptate?

Toată viaţa m-am întrebat dacă într-adevăr sunt la înălţimea propriei ambiţii. Toată viaţa m-am simţit mai degrabă ratat decât reuşit. Ratarea este obsesia constantă, intimă, continuă a vieţii de artist.

Reuşesc să închei partea întâi. Cei doi eroi sunt deja departe unul de altul. Adolf H. pictează, şi-a învins inhibiţia faţă de femei şi s-a iniţiat în sexualitate, o sexualitate altruistă, cea în care intră şi dreptul celuilalt. Hitler, în schimb, rămâne un păduche, îşi ascunde faptul că e un pictor mediocru şi se instalează împăcat în condiţia micii-burghezii. Adolf H. se dezvoltă cu greutate. Fără nicio greutate, Hitler se închide în sine însuşi, în minciunile şi în frustrările lui. Deja sunt doi oameni diferiţi.

Bruno M. a citit partea întâi. Entuziasmat, declară că l-a pasionat şi mă îndeamnă să continui, însă îmi mărturiseşte că l-a deranjat să se identifice uneori cu Hitler.

Sunt liniştit.

Pierre S., editorul meu, îmi confirmă că pot continua. Îmi sugerează să mai scurtez şedinţele de la Freud, dar şi iniţierea sexuală cu Stella, şi-l voi asculta. Prefer să scriu mai mult, după care să tai. Lucrând, conştientizez că e prea mult, dar nu vreau să mă abţin: cine ştie dacă o idee bună nu se află la capătul unui paragraf prost? Ca să ai ce

tăia, trebuie mai întâi să laşi să crească.

Bizar: descriu armistiţiul de Crăciun, din tranşeele lui 1914, pe când noi, aici, în Irlanda, sărbătorim Crăciunul.

La difuzoarele din casă pun iar şi iar *Stille Nacht*, după care îi trag pe toţi după mine, lângă pian, ca să cântăm împreună. Fiecare o face în limba lui, care-n franceză, care-n engleză, care-n spaniolă… La fel ca-n 1914.

Mă simt plin de tandreţe, o tandreţe difuză, o tandreţe ameţitoare. Îi sărut pe cei vii, iar o parte din săruturi merg către cei morţi. Sărut omenirea.

Războiul. Pe mine, care nu agreez nici filmele, nici poveştile din război, pe mine, care mi-am satisfăcut serviciul militar fără a-i acorda prea mare atenţie, tocmai pe mine a ajuns să mă pasioneze viaţa de pe front, din tranşee, din inima fricii. Niciodată nu mi-aş fi imaginat că aş putea scrie cu atâta plăcere această dublă naraţiune. Chiar îmi place! Fiind mai ales un auditiv, descriu luptele prin zgomote. Fiind un emotiv, un senzorial, încerc să generez o proză ritmată, sincopată, în rezonanţă cu acţiunea.

Fericirea pe care mi-o aduc aceste pagini este excepţională. Dacă nu aş fi avut îndoielile mele, nu cumva aş fi ratat experienţa?

Scriitura trece-n halucinaţie.

Ieri, plimbându-mă pe trotuar cu nepoţii, am auzit un şuierat şi am strigat:

— Culcat!

S-au uitat la mine uluiţi. Pur şi simplu, trecea o bicicletă.

Crezusem că e un şrapnel.

Un război? Două războaie? Două modalităţi de a intra şi de a ieşi din ele.

Adolf H. vede războiul ca pe o piedică: îi întrerupe cariera artistică, îl dezindividualizează, transformându-l doar în carne de tun. Se va întoarce scârbit, pacifist, depolitizat, dedicat modernităţii şi noului în încercarea de

a uita. Un om tipic al anilor 1920.

Hitler vede războiul ca pe o împlinire: îl socializează, atribuindu-i un rol, îl face să fie german, îi oferă un model perfect, fiindcă este totalitar, de organizare a vieţii în colectivitate. Va scăpa din război nostalgic, războinic, politizat, revanşard pentru a uita înfrângerea. De asemenea un om tipic al anilor 1920.

Sora Lucia este un dar pe care i-l ofer lui Adolf H., dar pe care mi l-aş oferi şi mie. Un zâmbet. O lumină. O credinţă.

Plâng toată ziua, compunând scrisoarea pe care Adolf H. le-o trimite din spital prietenilor lui, crezând că i-a venit sfârşitul.

Se umanizează.

Încep să mă simt mai bine.

Dar, mai ales, mă linişteşte faptul că, în sfârşit, am putut vorbi şi despre prietenie în această carte… Da, şi eu. La fel ca Adolf H., să pot spune asta înainte de moarte.

Şi eu deci aş putea muri la noapte…

Sunt destul de mulţumit că am utilizat figura istorică a doctorului Forster, medicul acela care practica hipnoza asupra răniţilor de război şi care a fost descoperit „sinucis”, în Elveţia, după ce a ameninţat că vă scoate la iveală dosarul lui Hitler, care abia ce fusese numit cancelar.

Chiar dacă nu cred că hipnoza să-l fi schimbat cu adevărat pe Hitler, mă interesează totuşi, deoarece îmi permite să prezint două imagini ale tratamentului psihologic. Freud contra Forster. Psihanaliza neutră contra terapiei intervenţioniste. Magia albă contra magiei negre. Urechea care ascultă contra gurii care ordonă.

Acestea fiind spuse, sper să trăiesc îndeajuns pentru a citi, într-o bună zi, scos dintr-un seif elveţian, faimosul dosar psihiatric al tânărului Hitler…

Astăzi, exerciţiul a fost periculos: a fost necesar să relatez naşterea antisemitismului lui Hitler. Fireşte, de gândit, el o gândea, dar de scris, am scris eu. Ceea ce mi-a indus o reală stare violentă. Să dau glas urii… Să-mi

împrumut cuvintele acestei imbecilităţi… Să-mpodobesc frazele cu intenţii criminale… Prin urmare, am decis să răspund celor două imperative: trebuie spus ce e de spus, dar lipsit de strălucire. Hitler va fi convins, dar nu convingător! Nici nu se pune problema să mă trezesc într-o enciclopedie a antisemitismului, fie şi cu ghilimele… Aşadar, construiesc textul ca pe un delir subiectiv, contrariant, continuu, încheind ironic scena cu: „Adolf Hitler: vindecat”.

„Ura îi oferise darul elocinţei”.

Astfel se încheie partea a doua. Iată: Hitler s-a născut. S-a născut din război. S-a născut din năpastă. S-a născut din umilinţă. S-a născut din ură. Gata de răzbunare.

Hitler face istorie tot atât cât istoria îl face pe el. Născut dintr-o femeie în 1889, se naşte şi din el însuşi în 1918, într-un» >} spital militar, în sunetul înfrângerii, sub auspiciile stupidului tratat de la Versailles. Clasificând şi examinând mărturiile, sunt sigur de următoarea afirmaţie: Hitler nu s-a priceput niciodată să vorbească în public înainte de a fi impregnat de antisemitism. De altfel, şi după aceea, chiar a ştiut să vorbească? Nu. A vituperat. A scuipat. Furia şi prostia i-au oferit darul de a atrage atenţia unor mulţimi traumatizate.

Nu are decât talentul urii. Dar, din acest punct de vedere, are tot talentul posibil.

Germania anilor 1920. Orientul Mijlociu al anilor 2000… Aceeaşi frământare. Ar trebuit creat un Obse*rvator al umilinţelor. Ar* trebui analizat coeficientul de umilire a popoarelor, fixată o limită, cea a umilinţei insuportabile, în aşa fel încât să poată fi temperat acel învingător a cărui putere face legea. Poate astfel va fi prevenită asocierea umiliţilor exasperaţi, disperaţi, deci gata de orice. Poate astfel ne vom putea feri de diverşii Hitleri şi de alţi terorişti ai prezentului.

Un *Observator al umilinţelor*. Ar trebui să fiu ascultat…

Ora-unsprezece – treizeci. Iată o apariţie. O iubesc.

Eric, mă minţi. Ora-unsprezece – treizeci nu e o apariţie, ci o reapariţie. Şi ştii cine e. Fiindcă ai iubit-o.

Parisul dintre războaie. Să rămân doar la personajele mele, Adolf H. şi Ora-unsprezece – treizeci. Să nu cad în frescă istorică sau, mai rău, în catalog al celebrităţilor.

Întotdeauna a fost subestimat unul dintre factorii ascensiunii lui Hitler.

A urcat toate treptele fără a fi oprit, întrucât niciun politician de meserie nu l-a crezut în stare de aşa ceva.

Oamenii serioşi greşesc neluându-i în serios decât pe cei care le seamănă.

Ora-unsprezece – treizeci nu e o singură fiinţă, ci două, cele două pe care le-am iubit.

Insolenţa, calitate esenţială a fiinţei iubite… Ca să mă îndrăgostesc şi să rămân aşa, trebuie să mi se ţină piept.

Invincibil! Toată viaţa, Hitler s-a crezut invincibil. Sigur că e ridicol, dar a avut dreptate! În 1918 a trecut printre toate şrapnelele şi obuzele cu putinţă, după care a scăpat de nenumăratele atentate îndreptate împotriva lui. De fiecare dată, bomba explodă fie prea devreme, fie prea târziu, ca să nu mai vorbim de cele care nici n-au făcut-o vreodată.

Invincibil! Ideea i-a venit în timpul Primului Război Mondial şi a păstrat-o de-a lungul celui de-al doilea. Nimeni nu a reuşit să-l lovească vreodată. Glonţul din ţeasta lui singur şi l-a tras.

Invincibil! Se considera apărat nu de Dumnezeul în care nu credea, ci de stele. Această credinţă în destinul lui, într-o protecţie cerească, i-a permis să ducă până la capăt conflicte periculoase, în faţa cărora orice om cât de cât mai rezonabil ar fi cedat la un moment dat.

Avea o asemenea credinţă în el însuşi, încât ar fi mutat şi munţii din loc.

Avea o asemenea credinţă în el însuşi, încât ar fi făcut minuni.

Ora-unsprezece – treizeci s-a stins. Îl învăţase pe Adolf ce înseamnă iubirea. Acum îl învaţă ce înseamnă doliul. Nu devii bărbat decât cu acest preţ dureros.

Dumnezeu ne dă şi ne ia înapoi. Nu realizăm că ne-a dat ceva decât în clipa în care observăm că ne-ar putea lua înapoi darul.

Asta-i povestea cu viaţa, cu talentul, cu copiii, cu fiinţa iubită…

Omenescul din mine s-a dăltuit prin aceste pierderi succesive.

Cartea de faţă îmi impune o asemenea încordare morală, încât încep să mă tem că mi-aş putea pierde echilibrul. De câteva luni înaintez în şpagat pe aceste două căi din ce în ce mai îndepărtate una de cealaltă. Mă sperie gândul că s-ar putea să nu mai am de ce mă ţine. A povesti zilnic despre două fiinţe care sunt una şi aceeaşi, deşi una ajunge un ticălos, iar cealaltă un om de treabă (dar cu ce preţ!), e o încercare care-mi stoarce nervii şi creierul. Fiecare pagină, deoarece scriu un roman în ordinea în care va fi citit, îmi impune adevărate suferinţe. Dacă luni îl descriu pe Hitler care se fereşte de durere, dar mă dezgustă, marţi povestesc despre Adolf H., pe care îl apreciez, dar care este ţinta unor atacuri.

Niciodată nu risc să-i confund, fiecare îşi trage spuza pe turta lui şi amândoi mă epuizează.

Iar în mine amândoi sunt unul singur.

De ce oare mă oblig să scriu cu o asemenea viteză şi intensitate? Un maraton în ritm de sprint. De ce nu-mi acord nici măcar o zi de odihnă? De ce nu ridic privirea de pe hârtie?

Oare mă pedepsesc pentru propria-mi lene?

Asta-i mărturiseam aseară lui Bruno M.

— Care lene? M-a întrebat. De oprit, nu te opreşti niciodată. Când nu scrii, te gândeşti la ce vei scrie. Iar de citit, citeşti doar pentru a scrie. În concluzie: lucrezi tot timpul.

Poate că are dreptate. Dar cât este de departe de ceea ce simt eu… Câteva săptămâni sau câteva luni de scris pe an, cât de obositoare ar fi, mi s-ar părea atât de puţine…

Cititorul nu va afla niciodată ce fantome mi s-au aplecat cu regularitate peste umăr pentru a-mi cere să intre şi ele în poveste: Leni Riefenstahl, Picasso, Einstein, Churchill, Schönberg, Stefan Zweig… Le-am alungat cu dosul palmei.

O carte este alcătuită şi din părăsiri.

Nu-l mai suport pe Hitler.

Nu doar că-l urăsc, ca mai-nainte, pentru politica lui criminală, pentru ce a devenit, adică un barbar mesianic convins că avea întotdeauna dreptate, dar, de acum, îl urăsc şi pentru viaţa pe care îmi impune să o trăiesc de câteva luni încoace.

Mă grăbesc să-l omor.

Voi dedica această carte celui dintâi om care a vrut să-l ucidă. Lui Georg Elser, acel german simplu şi fără pretenţii, care a înţeles înaintea tuturor că Führerul va împinge lumea la pieire.

Da, acelui „terorist" îi voi dedica romanul meu.

Savuros paradox: redactez patru sute de pagini pentru a reînvia un om, iar cartea o dedic celui care şi-a dorit să-l asasineze.

Decizie privitoare la ultima parte a cărţii: voi schimba metoda de compoziţie şi voi scrie fără a mai întrerupe toate capitolele legate de Hitler. Nu-l mai suport, aşa că mă grăbesc să-l văd dispărut.

Deşi ştiu deja ce i se va întâmpla lui Adolf H., romanul lui îl voi scrie ulterior, nu simultan.

Altfel, nu voi mai termina niciodată cartea asta.

Să trăieşti zi de zi cu Hitler… Ach, *nein*! *Ia* să-i înfig eu la repezeală un glonţ în căpăţână…

Bună idee. De acum lucrul înaintează rapid.

Chiar a fost aşa de bună ideea? Mi se atrage atenţia că am devenit taciturn, că şchiopătez şi sunt adus de umeri. Mi-am explicat atitudinea spunând că, „eroul meu" fiind astfel, un mimetism inconştient mă împinge, fără îndoială, să-i semăn.

Şi unde voi ajunge?

Devin taciturn. Ca el.

Mă dor genunchii. Ca pe el.

Ascult Wagner. Ca el.

N-am chef să fac dragoste. Ca el.

Nu mă mai interesează prietenia. Cum nici pe el.

Unde voi ajunge?

Holocaustul. Nu voi povesti nimic despre el. Voi relata doar luarea deciziei.

După patru zile de muncă încrâncenată, am terminat scena în care Hitler prescrie „soluţia finală”. A fost insuportabil, dar sunt mulţumit de modalitatea literară prin care am rezolvat subiectul.

Dorm puţin şi prost.

Nicio clipă nu am fost contaminat de ideile lui, dar m-au asaltat din plin. Iată-mă bătrân, deprimat, trecând de la exaltare la furie, într-un corp dureros, sub cerul jos al Balticii ori sub plafonul încă şi mai jos al buncărului.

Când îl voi omorî, îmi voi recupera propriul trup.

În seara respectivă, când am coborât la masă, copiii au început să strige:

— Gata! L-ai omorât!

O ghiciseră după zâmbetul pe care-l afişam.

În sfârşit o masă veselă. Aflu că tare i-am mai îngrijorat.

Mă consacru lui Adolf H.

Mă tem că nu voi avea timp să mă duc în Canada, unde mi se joacă *Variaţiunile enigmatice* şi *Vizitatorul*, pentru a mă dedica jocului întâlnirilor, conversaţiilor, emisiunilor de televiziune şi de radio. Doar dacă nu voi termina cartea mai înainte.

Un secol XX fără Hitler… Această ficţiune geopolitică m-a preocupat serios, luându-mi câteva luni de gândire, chiar dacă cititorul nu va observa rezultatul decât în câteva rânduri din romanul de fată.

După părerea mea, Germania anilor treizeci nu ar fi putut scăpa fără un regim de dreapta sprijinit pe armată. Totuşi, fără personalitatea lui Hitler ar fi avut oare loc cel de-al Doilea Război Mondial? Nu cred. După ce ar fi

rediscutat tratatul de la Versailles şi ocuparea Renaniei, Germania s-ar fi mulţumit, fără îndoială, cu un scurt război cu Polonia, motivat de Coridorul Danzig, atât şi nimic mai mult. Restul – ocuparea Austriei, Cehoslovaciei, Franţei – ţine numai de psihologia hitleristă, nu de cea germană. Ca să nu mai vorbim despre elementele patologice specific hitleriste: ura faţă de evrei, de ţigani, de infirmi şi de creştinism. După cum am arătat-o în carte, holocaustul nu ţine decât de Hitler. Desigur, împreună cu complicii lui, a jucat abil cartea terorii în balanţă cu laşităţile de tot felul, impunând Germaniei imunda „soluţie finală". Lăsând-o cu povara acestei ticăloşii.

Ironie de gheaţă a istoriei: a fost nevoie că opinia publică mondială să fie răscolită de descoperirea, după război, a acelor abatoare umane, pentru ca statul Israel, cerut de atâta timp, să vadă în sfârşit lumina zilei. Fără Hitler, nici vorbă de Israel.

S-a dovedit a fi catalizatorul sionismului. Ironie care-mi dă fiori reci…

Cu toate astea, nu mă pot împiedica să nu mă gândesc că, fără Hitler şi fără emoţia provocată de oroare, nu ar fi fost construit în Palestina Israelul cu atâta grabă şi, uneori, cu atâta lipsă de respect faţă de populaţiile aflate acolo…

Emoţia… Emoţia care dă putere ideilor. Emoţia care generează violenţa. Emoţia care ne trece întotdeauna de partea victimelor, dar care, tocmai astfel, provoacă noi victime.

Dacă emoţia ne permite să accedem, uneori, la noi idei nu înseamnă că emoţia este şi dreaptă. În politică, ar trebui să ne ferim de emoţie…

În acel secol XX lipsit de Hitler, fără îndoială America tot America ar fi rămas. Îndepărtată, provincială, hazlie, folclorică, ne-ar fi fost simpatică precum un văr mai de la ţară. Nu ar fi ajuns nici salvatoarea lumii occidentale, nici jandarmul ei. Nu ar fi recuperat toate creierele europene fugind de barbaria nazistă, aşa că numărul de premii

Nobel pe care le-ar fi primit ar fi fost foarte mic. Pentru a-mi enerva cititorul, avansez chiar ideea că ştiinţa şi tehnologia de vârf ar fi fost, fără vreo îndoială, europene şi că – de ce nu?

— Cel dintâi astronaut care ar fi păşit pe Lună ar fi fost unul german…

Avionul zboară spre Canada. Mi-am încheiat cartea în mijlocul Atlanticului, cu ochii înceţoşaţi de lacrimi.

Lui Bruno M. Îi place romanul. Nu m-aş fi putut lipsi de acordul lui. Şi lui Pierre S. Îi place. Ufi…

Eu nu am nicio părere, doar îl recitesc pentru corectură.

Bruno M. şi Pierre S., cele două fiinţe cele mai lipsite de prejudecăţi pe care le cunosc, cele mai libere şi cele mai personale în opinii, departe de orice cugetare de-a gata, nu se reprezintă, totuşi, decât pe ei înşişi! Îmi poate fi de ajuns părerea lor?

Mi-ar trebui prieteni mai naivi, mai banali, obişnuiţi…

Ceartă urâtă cu Nathalie B. şi Serge S.: ţin foile în mână, dar tot nu pricep ce am făcut.

Refuză să admită că Hitler ar fi putut fi altfel decât a fost. Fiecare dintre ei îmi vine cu o teză deterministă. Pentru Nathalie B., Hitler era genetic programat să fie ce a fost (păi, ăsta nu-i Zola?!). Pentru Serge S., Hitler era condiţionat de copilăria lui să fie ce a fost (asta-i psihanaliză americană!). Ce harababură! Gândire de ipsos! Încep prin a răspunde, punct cu punct, filosofic, argumentelor lor. Le demonstrez că sunt contradictorii în discursurile lor, întrucât, în acelaşi timp, cred şi nu cred în libertate.

Odată puşi în faţa propriei lor inconsecvenţe, se scutură, se reorientează, se întorc la primul argument: nu trebuie să încerci să-l înţelegi pe Hitler.

— Aveţi dreptate, conchid eu. Dacă vreţi ca lucrurile s-o ia de la capăt, în primul rând nu încercaţi să le înţelegeţi.

Mă exasperează. Şi eu pe ei. Prietenia noastră suferă din cauza acestei cărţi.

Literatură nu este un scop în sine.

O carte trebuie să provoace discuţii, altfel este inutilă.

Diderot, tu mi-ai da dreptate, nu-i aşa?

Nathalie B. şi Serge S. nu suportă să-l descopere uman, în anumite momente, pe Hitler…

A-1 reduce pe Hitler doar la ipostaza sa de scelerat înseamnă a reduce un om doar la una dintre dimensiunile sale. Înseamnă a-i intenta acelaşi gen de proces pe care l-a intentat el evreilor.

A-1 înnegri pe celălalt pentru a te albi pe tine: astfel arăta gândirea lui Hitler. Astfel arată gândirea celor care vorbesc despre Hitler.

A albi omenirea prin excluderea lui Hitler.

De parcă neomenia nu ar fi şi ea specific omenească.

Albin Michel îmi publică cu entuziasm romanul. Doar titlul pe care-l propun pare a provoca opinii diferite: *Adolf H.*

E jenant să-ţi vezi pus în discuţie titlul pe care l-ai dat unei cărţi.

Trebuie să caut altele.

Mă gândesc la *Dreptul celuilalt*.

Părerea unuia dintre lectorii de la Albin Michel îmi orientează decizia. Se întreabă, pe bună dreptate, dacă nu cumva este vorba despre un arbitrar total care conduce la elaborarea acestui Hitler virtual.

Încă din prima zi, răspund întrebării, şi întreaga mea carte constă în acest răspuns. Nu este vorba despre arbitrar, ci despre un principiu filosofic şi despre o ţintă etică: elaborarea unui dublu portret antagonist. Adolf H. Încearcă să se înţeleagă, în timp ce adevăratul Hitler se ignoră. Adolf H. recunoaşte în el existenţa unor probleme, în timp ce Hitler le îngroapă. Adolf H. se vindecă şi se deschide către ceilalţi, pe când Hitler se adânceşte în nevroză, tăindu-şi toate punţile de legătură cu omenirea. Adolf H. Înfruntă realitatea, în timp ce Hitler o neagă imediat ce aceasta îi contrazice dorinţele. Adolf H. Învaţă

umilinţa, pe când Hitler ajunge Führer, aşadar un zeu viu. Adolf H. se deschide în faţa lumii, Hitler o distruge pentru a o reface.

Dintr-odată, simt nevoia puternică de a miza pe acest al doilea titlu, *Dreptul celuilalt*, fiindcă nu doar oferă principiul cărţii, dar şi sugerează dimensiunea etică: urmărirea alterităţii în cazul lui Adolf H., fuga de alteritate în cel al lui Hitler.

În acest roman, sunt cele care mi-au adus lumină: sora Lucia, Ora-unsprezece – treizeci, Sarah…

Editorul dă textul lectorilor specializaţi în istorie. Vreo săptămână mă simt ofensat. Cum însă aceştia nu descoperă nicio eroare, ofensa dispare tot atât de repede pe cât a apărut.

Aflând subiectul cărţii, cineva-mi spune:

— Hotărât lucru, sunteţi regele subiectelor periculoase ca mersul pe sârmă. Freud şi Dumnezeu în *Vizitatorul*, solipsismul în *Secta egoiştilor*, Pilat şi morală în *Libertinul*, coma în *Hotelul celor două lumi*, islamul în *Domnul Ibrahim şi florile din Coran*.

Mă cutremur. Adaugă:

— Totuşi, gâtul nu vi-l rupeţi niciodată!

Râde. Eu nu.

Dacă de data asta… Mi-e mai frică decât oricând.

Ce înseamnă „a rata” sau „a reuşi” o carte? Numai autorul o poate spune, fiindcă numai el îşi poate compara rezultatul cu intenţiile.

Din punctul meu de vedere, mi-am îndeplinit proiectul. Ulterior, nu mă interesează dacă va fi să placă ori nu, nu acesta e scopul meu. Totuşi, îmi dau seama că fac apel la un cititor exigent, care va vrea să întreprindă, alături de mine, un parcurs reflexiv uneori incomod.

Aceia din jurul meu care refuză cartea de fapt refuză însăşi ideea ei. Cu atât mai rău pentru ei.

Scrierea acestei cărţi m-a învăţat multe. Atâta vreme cât nu vom recunoaşte că şi ticălosul şi criminalul se află în adâncul nostru, vom continua să trăim într-o pioasă minciună. Ce este un ticălos? Cineva care, după părerea

lui, nu greşeşte niciodată. Ce este un criminal? Cineva ale cărui fapte nu ţin cont de existenţa celorlalţi. Aceste două povârnişuri sunt în mine şi pot oricând aluneca pe ele.

După experienţa acestei cărţi, îmi voi dezvolta simţul vinovăţiei: dacă mă voi simţi cât de cât în culpă, nu voi alunga respectivul sentiment, ci îl voi aprofunda, îl voi augmenta, mă voi supune lui.

După experienţa acestei cărţi, mă voi feri încă şi mai mult de ideile simple. Când unui rău i-ai găsit o singură cauză înseamnă că nu te-ai gândit suficient la el, că doar l-ai caricaturizat, l-ai redus, ai procedat la acuzaţie, nu la explicaţie.

După experienţa acestei cărţi, voi considera suspect orice om care-mi arată cine e duşmanul.

Hitler este un adevăr ascuns în adâncul nostru, care poate oricând ţâşni la suprafaţă.

Mi-am trimis cartea la tipografie. Am aruncat sticlă-n mare. Cine mă va citi oare? Cine mă va înţelege? Cine-mi va răspunde?

E. – E.S.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Hitler ar fi devenit pictor? Dacă, pe 8 octombrie 1908, Academia de Arte Frumoase din Viena nu l-ar fi respins pe tânărul timid Adolf Hitler? O clipă care a schimbat nu numai cursul unei vieţi, ci şi mersul istoriei. Propunându-şi să demonstreze că „nu ne naştem monştri, ci devenim”, Schmitt realizează un portret dihotomic, alternând biografia istorică cu biografia imaginară a pictorului Adolf Hitler. Autorul conturează astfel două feţe ale aceluiaşi om, două destine. Pe de o parte, destinul tânărului Hitler, care, rămas orfan şi sărac, vrea să devină pictor, însă este respins. Acest eşec, precum şi experienţa războiului îl marchează, transformându-l într-un personaj plin de ură şi ranchiună. Pe de altă parte, destinul tânărului Adolf H., care este admis la Academia de Arte Frumoase şi care îl cunoaşte pe Freud. Marele Război îl tulbură profund, devine pictor, locuieşte la Paris, unde îi întâlneşte pe André Breton, Man Ray şi pe alţi suprarealişti şi asistă la ascensiunea omonimului său.

În seria de autor „Eric-Emmanuel Schmitt" au apărut: Milarepa, Domnul Ibrahim şi florile din Coran, Oscar şi Tanti Roz, Copilul lui Noe, Viaţa mea cu Mozart, Secta Egoiştilor, Evanghelia după Pilat, Cea mai frumoasă carte din lume şi alte povestiri. Visătoarea din Ostende, Pe când eram o operă de artă, Concert în memoria unui înger, Cei doi domni din Bruxelles, Elixirul dragostei, Otrava iubirii, Femeia în faţa oglinzii, Noaptea de foc *şi* Adolf FI. Două vieţi.

Într-un roman pasionant, exploziv, construit cu rigurozitate, Eric-Emmanuel Schmitt şi-l alege drept protagonist pe „monstrul de evitat" şi construieşte două biografii paralele: una fidelă realităţii, romanul lui Hitler, mort în 1945 în Berlinul distrus de bombardamente, cealaltă, plăsmuită în întregime, povestea lui Adolf H., un pictor care, după Marele Război, frecventează avangardă din Montparnasse, ca într-un final să se stingă liniştit în 1970 la Santa Monica. Romanul e urmat de jurnalul autorului din perioada scrierii acestuia. Schmitt îşi exprimă aici anxietatea, îndoielile, uneori chinul şi oroarea pe care le-a încercat din momentul în care a decis să dea viaţă figurii celei mai sumbre din istoria recentă şi până la terminarea romanului. O carte extrem de incitantă, scrisă la înaltă tensiune, considerată cel mai bun roman semnat de Eric-Emmanuel Schmitt.

„Moralist, Eric-Emmanuel Schmitt îşi dedublează eroul pentru a reflecta asupra inocenţei, vinii, libertăţii şi responsabilităţii fiecărui individ. Un îndrăzneţ număr de echilibristică. […] Departe de a urmări marile momente istorice ale Führerului, Schmitt îl evocă pe Hitler în 30 de scene intime ce aruncă o lumină ciudată şi dură asupra secretelor vieţii afective, sexuale şi asupra caracterului personajului care se idolatrizează şi încearcă totodată să încarneze eroul nietzschean. Reuşita acestui portret este uluitoare”.

Le Point

„*Adolf H. Două vieţi* este un roman serios, grav, neliniştitor. Este un interesant mecanism literar, care forţează cititorul să-şi pună întrebări, nu întotdeauna în mod făţiş, în legătură cu partea tenebroasă care zace în noi. Fiind o reflecţie asupra răului, merită întreaga noastră atenţie”.

Le Figaro Littéraire

1. Josef Beck (1894 – 1944), om politic polonez, ministru al afacerilor externe până la invadarea Poloniei, mort în exil la Singureni, România.